UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 05 04 11 004 0

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/mkemmelvemuvaa00iyed

Mükemmel ve muvażżaḥ ...

مكمل وموضح

شرح قانون اراضی

محرری

قلعهٔ سلطانیه‌لی ترك زاده

ح. م. ضیاء الدین

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتیله طبع اولنمشدر

در سعادت

(قصبار مطبعه‌سی) باب عالی جاده‌سنده نومرو ٢٥

صاحب وناشری: كتابجی قصبار

١٣١١

بیغا سنجاغی تحریرات مدیر معاون عالیسی عزتلو رجب افندی حضرتلرینك نظم رشتهٔ سلك سطور بیوردقلری تقریض ادیبانه‌در

= سانحهٔ تقریضیه =

ای اثر پرور ذکاوتلی ضیا
صاحب اذعان وعرفان وحیا
شمدی اثبات هویت ایلدك
بو کتابه صرف همت ایلدك
بویله‌در فرمان قرآن خدا
«لیس للانسان الا ماسعی»
سنده بو امره رعایت ایلدك
همده اظهار فطانت ایلدك

اثرکزك ماهیت مفیده‌سنده زیاده حسیات عالیهٔ وجدانیه‌لرینی تقدیس وتبریك وباافاضات الله تعالی بوکبی آثار عدیدهٔ معارف پرورانه‌لرینك تمادیٔ ظهورینی حق سبحانه وتقدس حضرتلرندن استدعاده بولندیغمی عرض ایله خامهٔ عجز وافتقارمی تحریك ایلرده

بیت

سعیکی الله مشکور ایلسون
قلبکی هرآن مسرور ایلسون

ترانه‌سیله خاتمه بند گفتار اولورم

محب مخلصکز
رجب

HD 846 .5 Z58 1893

دعاوی ممیزانندن عزتلو فوزی بك افندی حضرتلرینك سلك

سطور بیوردقلری تقریض بی نظیردر

کثیر الوقوع اولان دعاوی اراضینك حلی ایچون قانوننامهٔ اراضی یه مراجعت ایدیله کلمکده ایسه ده قانون مذکور نکات دقیقه و رموزات رقیقه ایله پوشیده اولدیغندن ناشی دکل عوام ناس، حتی خواص بیله مشکلاته دوچار اولمقده ایدیکه : بو قضیهٔ بدیهیه ده تسلیمکردهٔ ارباب حقوقدر .

کرچه قانون مذکورك تشریحی بابنده بعض ارباب حقوق همت ایتمشلر ایسه ده او همتلری مقصور اولدیغندن امر استفاده ده دائرهٔ محدودیتده قالمشدر .

ایشته عصر جلیل کمالات دلیل حضرت سایهٔ پروردکاریده یتیشن ارباب حقوقدن و مستعدان شباندن قلعهٔ سلطانیه لی ضیاء الدین افندی «مکمل و موضح شرح قانون اراضی» نامیله قانون مذکوره بر شرح قلمه آلمشدرکه : اشبو شرح قانون مذکورك بالعموم نکات دقیقه ، رموزات خفیه سنی بیله مکمل صورتده ایضاح ایدوب مطالعه سیله غوامض قانون اراضی یه وقوف حاصل اولور .

بنابرین شرح مذکورك تقدیری بابنده نقدر توضیح و نه درجه تطویل مقال ایدیلیرسه حقیقت حال عرض ایدلمش اولور .

مع هذا اطناب کفتاردن احترازله وجائب قدر شناسیدن اولان تبریکات و تقدیراتی ایفا ایله مومی الیهك بو کبی پك چوق آثار مفیده نشریاتیله مشار بالبنان اولمسنی الطاف الهیه دن استدعا ایدر و بویله بر ارباب حقوقك سلك جلیل عسکریده وجودیله عرض افتخار ایلرم .

درسعادت دعوی وکیللرندن

فوزی

برنجی صنف وکلای دعاوی متحیزانندن عزتلو حسن تحسین افندی حضرتلرینك اهدا بیوردقلری تقریض عالیلریدر

قانوننامهٔ اراضی کتب شرعیه‌دن مقتطف اولمسیله برابر قواعد قانونیه‌یی دخی محتوی اولدیغندن مواد قانونیه‌دن استخراج واستنباط مسائل امر دشوار اولدیغی محتاج ایضاح دکلدر.

واقعا: بعض ارباب اقتدار طرفلرندن قانون مذکوره شمدی‌یه قدر شرحلر یازلمش ایسه‌ده بونلر اساس مقصدی تمامیله تأمین ایده‌مدیکلرندن وایسه بیله قانونك مزایا ونکاتنی تمامیله ایضاح ایده‌مدیکلرندن امر استفاده ینه محدود بر درجه‌ده قالمش بوکره نورسیده‌کان اذکیای اولاد وطندن قلعهٔ سلطانیه‌لی ترك زاده ضیاء الدین افندینك اثر خامهٔ فطانت علامه‌لری اولدرق قلمه آلنمش اولدیغی «مکمل وموضح شرح قانون اراضی» بیان اولنان مقصدی بالتمام کافل اولمشدر.

چونکه: مومی الیه شرح مذکورده هر بر مادهٔ قانونیه‌نك حکمت واسباب ونکات رقیقه‌سنی تفاصیل لازمه‌سیله ایضاح ونهایتنده‌ده هر بر ماده‌نك خلاصه‌سنی تمیز ایلمشدرکه: بو اصول محاسن شمول ایله قانون مذکورك مزایا وغوامضندن برینه اولسون هیچ بر کیمسه‌نك عدم تیسر وقوعی شائبه‌سی وبونکله برابر امر استفاده‌ده‌کی محدودیت مسئله‌سی دخی کلیاً برطرف ومرفوع اولمشدر.

بناءً علیه الحق اقتدار وفطانتك برهان مجسمی اولان اشبو شرحی تقدیر ومومی الیهی دخی موفقیتلرندن طولایی تبریك وبویله آثار عدیدهٔ مفیده نشرینه نائلیتلرینی جناب ایزد متعالدن استدعا ایله ختم کفتار ایلرم.

درسعادت دعوی وکیللرندن

حسن تحسین

مكمل وموضح

شرح قانون اراضى

محرری

قلعهٔ سلطانیه لی ترك زاده

ح. م. ضیاالدین

معارف نظارت جلیله سنك رخصتیله طبع اولنمشدر

درسعادت

(قصبار مطبعه سی) باب عالی جاده سنده نومرو ۲۵

صاحب وناشری: کتابجی قصبار

۱۳۱۱

مقدمه

بعدادای ماوجب علینا شو وجهله عرض مقدماته اجترا اولنورکه :

«قانوننامهٔ همایون اراضی» پك چوق نکات دقیقه و رموزات رقیقه ایله مشحون اولمسی حسبیله متون مواد قانونیه مطالعه سندن غوامضنه وقوف متعسر و بلکه ده امر محال اولدیغی اربابنك معلوميدر .

جلوس همایون میامن مأنوس حضرت ظل ظلیل سبحانی، غازئ بیدانی عبدالحمید خان ثانی افندمز حضرتلری که : دکل عثمانیان حتی بالعموم سکنهٔ ارض ایچون مبداء فوز وسعادت برزمان فیوضات اقتراندر .

اشته او آوان سعادت اقتراندن صکره ممالك محروسة المسالك حضرت شهریارینك هر برکوشه سی دارالمعارف اولوب ابذال بیوریلان همم وعنایات سنیه سایه سنده هرکس نعم

علم ومعارفدن حصه‌یاب بیورلمش والی قلم طوتان ارباب معارف طرفندن اولاد وطنك امر ترقیاتی بابنده کتابخانه‌لر طلوسی کتب ورسائل تلفیق وتألیفله نظرگاه استفاده‌یه عرض ایدلمش وقوانین موجودۀ شاهانه‌یه عائد دخی منتسبین علم حقوق جانبلرندن بك چوق آثار وضع اولنمش وبو میانده اراضی قانوننامۀ همایونه‌ده شرح قلمه آلنمش وواقعا : اشبو شرح ـ امثالنك عدم وجودی سببیله ـ فائده‌دن غیر خالی بولنمش ایسه‌ده اربابنه رونمون اولدیغی وجهله تمامیله حصول مطلبی تأمین ایده‌میوب مراجعت ایدنلر مشکلاتلرینی حل ایده‌مامکده بولنمشلردر .

بو عاجز وکم بضاعه‌ده عصر جلیل کمالات دلیل حضرت سایۀ پروردکاریده تحصیل علم ومعارف ایلیوب کوچك یاشدنبرو ده قوانین موجودۀ شاهانه وکتب شرعیه ایله متوغل اولدیغمدن ناشی قانوننامۀ همایون مذکوره‌یه احتیاجات عمومیه‌یی دفعه کافی وکافل برصورتده برشرح قلمه آلنمق خصوصنك فوائد عظیمه‌یی مستوجب اوله‌جغی وارد خاطر چاکری اولدی .

کرچه اقتدارسزلغم ، بضاعه‌سزلکم حسبیله بویله برآرزو وخاطره‌نك حیز حصوله اقترانی مستبعد کورمش ایسه‌مده تصور اولنان شرح تطبیقات وعملیات قانونیه آثاری اوله‌رق قلمه آلنه‌جغندن خطاسنك چوقلیغیله برابرینه استفادهٔ عظیمه‌یی مستلزم وباخصوص دعاویٔ اراضی اصحابنه، وکلای دعاوی‌یه پك چوق سهولت ابراز وارائه‌سنی موجب اوله‌جغندن وبو صورتده کثرتی بدیهی وآشکار اولان خطیئات ونواقصك نظر مسامحه ایله مظهر عفو وازیال بیوریله‌جغی امید قویسی سائقه‌سیله شرح مذکوری قلمه‌آلمغه عزم ونیت ایلدم.

اثنای تحریرده هر بر مادهٔ قانونیه‌ده‌کی احکامك حکمت وسبب وخصوصات سائره‌یی تفاصیل لازمه‌ایله بیان ونهایتنده مادهٔ قانونیه‌نك خلاصه‌سنی اتیان و عبارت مغلقه و الفاظ غریبه‌یی ـ مجبوریت اولمدقجه ـ تحریردن جداً احترازله برابر هرکسك معاملات اراضی‌یه واقف اوله‌جغنی تأمین ایدر برطرزی اختیار ایلدم.

بنابرین وقوعی طبیعی اولان خطیأتك مظهر عفو وازیال

بیورلمسنی ارباب اقتداردن تمنی ایله « مکمل وموضح شرح قانون اراضی » نامنی ویردیکم اشبو شرحی ابنای جنسمه بریادکار ناچیز اولمق اوزره تحریره مثابرت ایلرم وبالله التوفیق.

(بك اوغلی) فی ٥ نیسان سنه ٣٠٩

اطفائیه ایکنجی طابورینه منسوب
قلعهٔ سلطانیه لی ترك زاده
حافظ محمد ضیاء الدین

= معلومات مخصوصه =

اراضی قانوننامهٔ همایونی جملهٔ احکام فقهیه‌دن بولندیغندن قانوننامهٔ همایون حقنده اساسلیجه برفکر واطلاع حاصل ایتمك بوبابده‌كه مسائل شرعیه‌یی - ولوكه اجمالاً اولسون - بیلمكه متوقفدر .

بوبابده اولا صدر اسلامده اراضینك كیفیت تصرفیله اكا متفرع مسائل مجتهده ، ثانیا دولت ابد مدت علیهٔ عثمانیه‌نك بدایت تأسسندن شمدی‌یه قدر اراضی حقنده اتخاذ بیوریلان طرز تصرف و بوبابده وضع وتأسیس بیوریلان قوانین ایله آنك مستند الیهی اولان مسائل شرعیه و تاریخیه‌یی - برنبذه اولسون - توضیح وتفصیل ایله حصول بوله‌جغندن صره‌سیله بیان وتعداد مجبوریتنده بولنلمشدر .

شویله‌كه : میلادك آلتنجی عصرنده ارض عربده انتشاره باشلایوب انوار فیوضاتیله كرهٔ ارضی تنویر وسكنه‌سنی تمدین واحیا بیوراندین مبین احمدینك بدایت انتشارنده سكنهٔ ارض عرب بر چوق عروق واقوامه متفرق اولوب هربری بر یوله صاپمش یعنی كیمیسی نصارا ، كیمیسی یهودی ، اكثریسیده بت پرست مشركیندن بولنمش ایدی .

اشته بو زمان جاهلیتده جناب حق حضرت رسالتمآب افندمز حضرتلرینی بعث بیوروب بتون سكنهٔ ارضی صاپمش اولدقلری راه ضلالتدن طریق مستقیمه ارشاد ووحشیتدن مدنیته ایصال بیورمش ایدیسه‌ده برقسم مشركین ضلالتك انكین دره‌سنه دالدقلرندن - كتب تواریخ وسیر و آثارده مفصلاً مندرج اولدیغی اوزره - پك چوق معجزات نبوی‌یه تیز بری قانع اوله‌مدقلرندن موحدین ایله مشركین آراسنده مهاجمات ومحاربات اكسك اولمز ایدی .

شو صورتله محاربه‌ده منهزم ودفع وتنکیل ایدیلان مشرکینك بالعموم اموال واملاکی غنائمدن عد واعتبار اولنه‌رق اغتنام ایدیلور . واشبو اموال مغتنمه بر قسمی بیت‌المال ودرت قسمی دخی موحدین، محاربین بینلرنده ایکیشر سواریلره ، برر پیاده‌یه ویرلمك اوزره بش قسمه تقسیم ایدیلور ایدی .

بیت‌المالك حصه‌سنه افراز ایدیلان خمس اموال مغتنمه کذلك بش قسمه تقسیم اولنور ایدیکه : اولاً ازواج مطهرات و مسلمینك مصالح و خصوصاتنه صرف ایدلمك اوزره جناب رسالتمآب افندمز حضرتلرینه، ثانیاً حضرت فخرعالم افندمزك اقرباسنه، ثالثاً محتاجین وایتامه ، رابعاً مساکینه ، خامساً مسافرینه علی‌السویه تقسیم ایدیلور وبوکاده « اصحاب خمس » دینیلیر ایدی .

ومع‌هذا بو معامله‌دن اوّل غازیلره اعطا اولنان حصه‌لردن آز اولمامق‌اوزره اولاً محاربه‌ده حاضر بولنان‌نسوانه، ثانیاً محاربه‌ده دلیل وقلاغوزلق‌خدمتی‌ایفا ایدن‌ذمی یعنی خرستیانلره، ثالثاً صبیانه، رابعاً کوله‌لره برر مقدار حصه افراز وتوزیع وبوکاده «اصحاب رضخ» توسیم اولنور ایدی‌که : بو تقسیمده کتاب وسنن واجماع امتله ثابتدر .

بروجه مبسوط بیان اولنان اموال مغتنمه درت قسمدر اولاً اسیرلر ، ثانیاً سبی ، ثالثاً اموال منقوله ، رابعاً اراضیدرکه : موضوع بحثمز دردنجی قسم اولان اراضیدن عبارت اولدیغندن آنك تفصیل وتعدادینه مبادرت ایدلدی .

بالعموم مشرکینك بالمحاربه قهراً وجبراً اغتنام ایدیلان اراضیسی اموال‌مغتنمه‌دن معدود اولدیغندن اراضینك دخی تفصیل قلندیغی‌اوزره بین‌الغزاة تقسیم قلنه‌جغی جای بحث دکلدر .

فقط بعض احوالده اراضی غازیلر بیننده بروجه تفصیل تقسیم قلنمیوب « برمملکت فتح بیورلدقده امام‌المسلمین حضرتلری دیلرسه او مملکت اهالیسنك اموالنی بین‌الغانمین تقسیم ایدر ویا دیلرسه اهالیٔ غیر مسلمه‌سنی یدلرنده تقریر وابقا و خراج وجزیه‌یه ربط ایلر ویاخود یا اهالی‌یی نفی واجلا ایلر ویا تقسیم وابقا و نفی واجلا بیورمقسزین اراضیلرینی بیت‌المالدن عد ایدر » رأی واجتهادی موجبنجه رقبه‌سی جانب بیت‌الماله عائد اولمق اوزره توقیف ایدیلر ایدیکه: بونکده سبب وحکمتی ترقیات مدنیه، توسیع عمران مادهٔ مهمه‌سنك ساحه آرای ظهور اولمسیدر .

خلاصه اغتنام ایدیلان اراضی بعضاً غازیلر بیننده تقسیم وبعضاً دخی جانب بیت‌الماله عائد اولمق اوزره توقیف ایدلدیکندن بدایت انتشار دین محمدیده اراضی « مملوکه و غیر مملوکه » نامرله ایکی قسمه آیرلمشدرکه اشته بونلرك هربریده بر باب فصول متعدده‌یه متفرقاً توضیح و دولت ابد مدت علیهٔ عثمانیه‌نك زمان تأسسندن شمدی‌یه قدر اراضی حقنده وضع وتأسیس بیوریلان طرز تصرف و قواننده آیروجه بر بابده تفصیل ایدلدی .

« برنجی باب »

« اراضیٔ مملوکه »

اراضیٔ مملوکه : معین صاحب ومالکی اولان اراضیدرکه : درت قسمدر برنجیسی اراضیٔ عشریه، ایکنجیسی اراضیٔ خراجیه، اوچنجیسی اراضیٔ مقطعه، دردنجیسی تتمهٔ سکنا اعتبار اولنان اراضیدرکه: هربررلری بر فصلده بیان اولنه‌جقدر .

{ برنجی فصل }

« اراضیٔ عشریه »

اراضیٔ عشریه : لفظنك مدلولندن آكلاشیله‌جغی وجهله بیت‌الماله عشر ویره‌رك براراضی‌یه مالك اولمقدركه اوچ نوعدر :

برنجیسی بر بلدهٔ مشركه عنوةً فتح وجبراً و قهراً اهالیسندن ضبط واغتنام اولنوب بین الغانمین تقسیم اولنان اراضیدر .

ایكنجیسی طوعاً اسلامیتی قبول ایلیان بر بلده اهالیسنك ینه عهده‌لرینه ترك وابقا قلنان اراضیدر .

اوچنجیسی بر كمسـه ارض میتی احیا وقابل زراعت بر حاله كتیردیكنده او ارض آنكدر مآلنده اولان امرك مضمون حكمت مشحونی موجبنجه اراضیٔ مواتدن موحدین ومسلمین طرفلرندن احیا اولنان اراضیدر .

بو اراضیٔ عشریه یعنی بین الغزاة تقسیم ، طوعاً اسلامیتی قبول ایدنلرك علی حاله عهده‌لرنده ترك وابقا ، محییلرینه تملیك سنن سنیهٔ حضرت نبوتمآب ایله مثبتدر .

شویله كه : « خیبر » نام محل عنوةً فتح بیورلدقده جناب فخر عالم اراضیسنی بین‌المجاهدین تقسیم بیوردیغی كبی مدینهٔ منوره وطائف اهالیسی دخی طوعاً اسـلامیتی قبول ایلدكلری جهتله اراضیسنی ینه‌صاحبلری‌عهده‌سنده ترك‌وابقا بیورمش‌و «اراضیٔ مواتدن برارضی احیا ایلیان او ارضك محییسی اولدیغی اجلدن اول اراضی كندوسـنه تملیك اولنور » مآلنده بروجه مبسوط حدیث نبوی ایله مشروعیتی متحققدر یعنی اراضیٔ‌عشریه فعل وحدیث نبوی ایله مشروعدر.

{ ایکنجی فصل }

« اراضیٔ خراجیه »

زمان سعادتمآب حضرت سیدالکونینده - اراضیٔ عشریه فصلنده بیان قلندیغی وجهله - عنوةً فتح بیوریلان بلاد مشرکینک اراضیسی بین الغزاة تقسیم ، طوعاً قبول اسلامیت ایلیان مشرکینک اراضیسی علی حاله اصحابی عهده‌سنده ترك وابقا ایدلمکده ایدیسه‌ده صلحاً فتح بیوریلان بر بلده‌نك اراضیسی رؤس ونفوس اوزرینه بر ویرکویه ربط یعنی جزیه وخراج طرح ایله اهالیسی یعنی مسلم وغیر مسلم سکنه‌سی عهده‌لرنده ابقا ایدیلیر ایدی .

حتی « خیبر » نام قلعه‌نك ایکی حصونی عنوةً فتح اولنمیوب صلحاً فتح بیورلدیغنده جناب رسالتمآب افندمز « خراج مقاسمه » نامیله نصفی بیت الماله عائد اولمق اوزره سکنه‌سنه ترك بیوردیغی کبی « نجران » نام بلده اهالیسیله وقوعبولان مصالحه نتیجه‌سنده‌ده اهالیسنك نفوسنه شامل اوله‌رق ایکی بیك حله جزیه وضع بیوروب اشبو فعل نبوی ایله اراضیٔ خراجیه‌نك مشروعیتی متظاهردر وینه سمت عراقده « حیره » نام بلده جناب ابوبکر الصدیق حضرتلرینك زمان خلافتلرنده صلحاً فتح بیورلدیغنده اثر نبوی‌یه اقتفاءً جزیه‌یه ربط بیورلمش وجناب عمر الفاروق زمان خلافتلرنده عنوةً فتح بیوریلان بلاد مشرکینك اراضیسنی سکنه‌سی عهده‌سنده جزیه‌یه ربط ایدرك علی حاله استحساناً ترك وابقا بیورمشدر .

اشته اراضیٔ خراجیه زمان خلافت حضرت فاروقه قدر صلحاً فتح بیوریلان بلاد اراضیسنه دنیلور ایدیکه : بو اراضی - اراضیٔ عشریه کبی - صاحب ومالکلرینك مال مستقللری اولدیغندن بو اراضیده

معاملات یعنی بیع ، شرا ، هبه ، رهن ، وقف ، وصیت کبی معاملات جاری اولور .

شوراسیده واردرکه : اراضیٔ خراجیه‌نك عمومی حقنده نسق واحد اوزره جریان معامله اویه‌میوب چونکه : ـ اراضیٔ غیرمملوکه‌نك ایکنجی فصلنده بیان قلنه‌جنی وجهله ـ صلحاً فتح بیوریلان بر بلده‌نك اراضیسی ـ بوقاریده‌ده بیان ایدلدیکی اوزره ـ بعضاً رقبه‌سی جانب بیت المالە عائد اوله‌رق توقیف وحقوق تصرفیه‌سی کندوسنه راجع وخراج اراضی ادا ایدلمك اوزره طالبلرینه احاله ایدلدیکندن بونلر حقنده معاملات مذکوره‌نك جریان ایتمیه‌جکی طبیعیدر .

یعنی ملکیت ورقبه‌سی متصرفلرینه عائد اولان اراضیٔ خراجیه‌نك ـ یعنی بو فصلك حاوی اولدیغی اراضیٔ خراجیه‌نك ـ بالجمله معاملاتی جائز اولوب رقبه ، ملکیتی متصرفلرینه راجع اولمیان اراضیٔ خراجیه‌ده دخی ـ متصرفلری بر نوع مستأجر اولدیغندن ـ معاملات مذکوره جریان ایده‌مز .

شمدی بو تفصیلاتدن آکلاشیلدیکه : اراضیٔ خراجیه ایکی قسمه منقسم اولوب برنجی قسمی اراضیٔ مملوکه‌دن وبناءً علیه اشبو فصلده تفصیل ایدیلان . ایکنجی قسمی دخی اراضیٔ غیر مملوکه‌دندرکه : صره‌سی کلدکجه تعریف ایدیله‌جکدر .

{ اوچنجی فصل }

« اراضیٔ مقطعه »

اقطاع : امیرالمؤمنین اولان ذاتك ادارهٔ حکمرانیسی آلتنده بولنان

اراضیدن بر محلی بر شخصه منافع وياخود حقوق تصرفيه‌سنی کسیمه ویرمه‌سیدرکه : ایکی قسمدر .

برنجیسی رقبه و ملکیت و حقوق تصرفيه‌سنی اهالیدن بر کمسه‌یه اقطاع دینلان تملیکاً اقطاع، ایکنجیسی اراضینك ـ یالکز خراج کبی ـ منافع حاصله‌سنی برشخصه اقطاع معناسنه اولان استغلالاً اقطاعدر .

قسم اوّل : حقوق تصرفيه‌وملکیتی حائز اولدیغندن بونده‌بالعموم معاملات یعنی هبه ، رهن ، بیع ، شرا ، وقف ، وصیت مثللواحکام جاری ایسه‌ده قسم‌ثانی برنوع ایجار واستیجار اولدیغندن بوقسم اویله معامله‌یی کوره‌مز .

جناب رسالتمآب افندمزك مدینهٔ‌منوره جوارنده « نقیع » نام‌محلده اراضیٔ مواتدن برمقدارینی اصحابدن « زبیر بن‌العوام » حضرتلرینه تملیك بیورمسی وحضرت فاروقك ایران قدیم حکمدارلری‌ممالکندن مقتول اولان بعض کسانك اراضیسنی و حضرت ذی‌النورینك اصحابدن‌ایکی ذاته بعض محللری اقطاع بیورملریله اقطاعك مشروعیتی تظاهر ایدر .

اوچ‌نوع اراضی تملیکاً اقطاع اولنورکه : اوّلا اراضیٔ موات ، ثانیا عامر ، ثالثا معادن یعنی رکازدر .

اشبو قسم اوّل یعنی اراضیٔ موات دخی کذلك ایکی قسمدرکه : اولکیسی ـ حضرت فخرعالم افندمزك « زبیر بن‌العوام » حضرتلرینه « نقیب » نام‌محلی اهدا بیورملریله‌ثابت اولدیغی اوزره ـ ازمنهٔ‌قدیمه‌دنبرو خالیةالخالی آثار عمارت کورمامش اولان اراضیدر .

ایکنجیسی مقدما اراضیٔ معموره‌دن ایکن هرنصلسه اصحابی قالمیه‌رق وياخود بر صورتله آثار عمارتدن محروم قالان اراضیدرکه :

بوده ایکی نوع اولوب اولکیسی اوللری بلاد معموره‌دن ایکن کرك آفات سماویه وکرکسه آفات ارضیه ویاخود سائر برصورتله سکنه‌سی طاغیلوب ایچه برزماندن برو عمران وعمارتدن مهجور اولان اراضیدر ایکنجیسی اوللری اهالیٔ مسلمه اموالندن اولدیغی حالده اصحابی بلاولد وفات ویاخود هرنه صورتله اولورسه اولسون عمران کورمیه‌رك موات حکمنه کیرمش اولان یرلردر .

اراضیٔ مواتك تملیکاً اعطاسی احیا وبوصورتله عمرانك حصولی مقصدینه مبتنی اولدیغندن جناب فخرعالم افندمزك « جهینه » « مزینه » قبیله‌لرینه اراضیٔ مواتدن برمحلی تملیکاً اعطا بیوروب قبائل مذکوره‌ده ترقیٔ عمرانه دائر برفعلیات مشاهده اولنه‌میه‌رق اراضیٔ مقطعله حالیله متروك براقلدیغندن جناب فاروق افندمز اساس مقصدك بیهوده‌یه هدف اولدیغنی کوردیکنده یالکز فعل نبوی‌یی نقضدن مجانبتله برابر بعدما بوکبی تملیکاً اقطاعده اوچ سنه ظرفنده احیا ایدلمدیکی تقدیرده محل مقطعله کندی یدندن آلنوب آخرینه اعطا قلنمق اصولنی اتخاذ بیوروب بووجهله توسیع تمدن وعمرانه بیوك برچیغر آچمشدرکه : الحالة هذه اشبو اصول محاسن شمول مرعی اولمقده‌در .

تملیکاً اقطاع اولنانلردن قسم ثانی یعنی عامر : کلفتسزجه اعمار وزراعتی قابل اولان اراضیدرکه : ایکی قسمدر .

قسم اول : اهالیٔ مسلمه‌یه مضاف وقابل زراعت یرلردرکه : بونلر اوزرنده بیت المالك حقی یالکز عشر، خراج مثللو ویرکو آلمق اولوب حقوق تصرفیه وملکیتی آخرك عهده‌سنده بولندیغی جهتله اقطاع ایدیله‌مز ،

قسم ثانی : اراضیٔ مواتدن اولوب فقط کلفتسزجه قابل زراعت ومعهذا مالك وصاحب معینی اولمیان یرلردرکه : بوده اوچ قسمدر .

اولكيسی: بر بلده فتح اولنديغی زمان خمس مقابلی اولەرق سچيلوب توقيف اولنان اراضيدر .

ايكنجيسی: حين فتحده غازيلرك حصەسنه اصابت ايدوب توزيع ايديلان اراضيدن اولوب غازی ارضا اولنەرق جانب بيت الماله ترك ايتديريلان وكذلك ميدان معركەده شهيد ويا فرار ايدنلرك حصەسی اولان اراضيدركه : اشبو اراضيلر قابل زراعت اولديغی حالده اقطاع اولنەميوب حضرت فاروق افندمز دخی بوقبيل اراضيی ايجار ايلمش ايسەده مرور زمان ايله استيجاره طالبلری ظهور ايتميوب اراضی متروك ومعطل وبوصورتله مقصد اصلی اولان ترقیٔ عمران محو اولمغه بولاشديغندن جناب ذی النورين اومثللو اراضيی بر بدل ايله آخره تمليكاً اقطاع بيورمشدر .

قابل زراعت اولمديغی تقديرده ايسه اقطاع ايديله بيلور .

اوچنجيسی: حال حاضرده قابل زراعت اولان اراضیٔ عشريه ويا اراضیٔ خراجيەدن اولوب بلاوارث اصحابی وفات ايلديكندن ناشی بيت الماله قالان وكذا اراضیٔ خراجيەنك برنجی نوعی يعنی ذوات معينەيه مضاف اولان وكذلك اراضیٔ خراجيەنك ايكنجی قسمی يعنی اراضیٔ غير مملوكەدن اولوب رقبەسی بيت الماله عائد اولەرق خراجی ادا ايدلمك اوزره حقوق تصرفيەسی آخره ويريلان اراضيدركه : بونكده تمليكاً اقطاعی جائز دكلدر .

وكذا اراضیٔ عشريەنك عشری يدی قسم ناسه يعنی: اولاً فقير، ثانياً مسكين، ثالثاً عمال، رابعاً غارم، خامساً فی سبيل الله، سادساً ابن السبيل، سابعاً مكاتبه تقسيم ايديلەجكندن اراضیٔ عشريەنك استقلالاً يعنی منافع حاصلەسنی آخره اقطاع جائز دكلدر .

اعطا ایلیان کمسه‌دن او اراضی استرداد اولنه‌مز . و اراضینك رقبه‌سنی اعطا ایلدیکی حالده اراضی‌یه متصرف اولوب مداخله‌دن وارسته قالور .

{ ایکنجی فصل }

« غیر مملوك اراضیء خراجیه »

غیر مملوك اراضیء خراجیه: صلحاً فتح بیوریلان بر بلده‌نك اراضیسی هر وقت سکنه‌سی عهده‌سنه تملیکاً ترك وابقا ایدلیوب بعضاً رقبه و بعضاً دخی ملکیتی جانب بیت المـاله عائد اولمق اوزره یالکز حقوق تصرفیه‌لری اراضینك رقبه وخراجنی اعطـا ایتمك شرطی ایله ترك و ابقـا اولنان اراضیدر .

یعنی رقبه و خراجی ادا ایدلمك شرطیله یالکز حقوق تصرفیه‌سی تفویض و ابقـا اولنان اراضیدر که : بوده اراضیء مملکت کبی ملکیت و رقبه‌سی بیت المـاله عائد اولوب یالکز حقوق تصرفیه ترك وتفویض اولنه‌کلدیکندن بونك حقنده احکام شرعیه یعنی رهن ، بیع ، شرا ، هبه ، وقف مثللو معامله جریان ایتمیوب شوقدر وارکه : خراجی ، رقبه‌سنی اعطا ایلدیکی حالده او اراضی اوکمسه‌دن آلنوب آخره تفویض و اعطا ایدیله‌مز .

چونکه : اراضینك هر نقدر ملکیت ورقبه‌سی بیت‌المالك اولوب فقط حقوق تصرفیه‌سی ایجـار طریقیـله تفویض وترك ایدیله‌کلمکده وبنابرین فسخ اجاره بیت‌المالك حق صریحی اولدیغی ظاهر اولیور . ایسه‌ده بدل ایجار یعنی خراجنی اعطا واعمارینه جد واهتمام ایلیان بر شخصك الندن آلنوب آخره تفویضی او کمسه‌نك غدرینی مستلزم

اوله جغنه بناءً خراجی اعطا ایتدکجه آخره عدم تفویض و ترکی قاعده اتخاذ بیورلمشدر .

{ اوچنجی فصل }

« اراضیٔ موات »

اراضیٔ موات : برکمسه‌یه تملیك و بر قصبه ویا قریه‌یه بالطه‌لق مثللو بر صورتله تفویض اولنمیوب قصبه ویاقریه‌نك اك کنارنده‌کی خانه‌دن سسی زیاده اولان برکمسه‌نك صداسی ایشیدیله‌میه‌جك قدر اوزاق اولان اراضیدر .

یعنی قصبه ویاخود قریه‌یه شرعاً تعیین اولنان بعد و مسافه موجود و شخص معینه طریق تملیکی مفقود اولان یرلردر .

اشته بومثللو اراضی‌یه اراضیٔ موات دینلوب او اراضی‌یی احیا و اعمار ایدن کمسه رقبه‌سنه مالك ـ تعبیر آخرله ـ او اراضی‌یه تملك ایدر .

مع هذا فقهاء عظام حضراتی بیننده بوخصوص مختلف فیه اولمشدر .

لکن مجله جمعیت علمیه‌سی جانبندن تنظیم و مجله‌نك مقدمه‌سی مقامنده بولنان مضبطه‌ده بوکبی مختلف فیه اولان مسائلده مصالح ناسه اوفق اولان قول اختیار اولندیغی بیان قلنمش اولدیغندن اشته بو مسئله‌ده دخی امام اعظم حضرتلرینك رأی و اجتهادی ترجیح و مفتی‌به طوتیله‌رق مجلهٔ جلیله‌نك «١٢٧٢» نجی ماده‌سی ـ یعنی «برکمسه اذن سلطانی ایله اراضیٔ مواتدن بریری احیا و اعمار ایلسه اکا مالك اولور. و اگر سلطان یاخود وکیلی برکمسه‌یه بر یردن مجرد انتفاع ایدوبده تملك ایتامك اوزره احیاسنه اذن ویرسه اول کمسه مأذون اولدیغی وجهله اول یرده تصرف ایدر اما اول یره مالك اوله‌ماز » دیو محرر اولمسنه بناءً موجبنجه اراضی قانوننامهٔ همایونك ١٠١ ماده‌سی دخی بو وجهله تحریر بیورلمشدر .

{ دردنجی فصل }

« اراضیٔ حمی »

اراضیٔ حمی : رقبەسی جانب بیت‌المالە عائد اولەرق منافع عامە ایچون ترك اولنوب برکمسەیە تفویض وتملیك اولنەمیان اراضیدرکە : بوکا اراضیٔ محمیە یاخود اراضیٔ مرفقە دخی دینلور .

دین مبین محمدی شرف آرای ظهور اولمەدن اوّل اراضی حقندە برطرز تصرف اولمیوب اوق ویاینە کووەنان ایستدیکی اراضی‌یی ضبط وتملك ایلمکدە ایدیلر .

بوجملەدن اولەرق‌اك انصافلیلری‌اراضیٔ منبتەیە کلبلرینی باغلایوب صداسی نرەیە واصل اولورسە اوراسی‌عموماً کندی مالی اولدیغنی‌بیان ومنافع عامەیی اخلال ایلرلر ایدی .

وقتاکە: جناب‌رسالتمآب افندمز بعث‌وانوارفیوضاتی عالمەایثاربیوردقدە متغلبینك بودرجەیە وارمش اولان اعتسافاتنە برنهایت ویرمك ومنافع عامەیی خللدن وقایە ایلە هرکس منبع عدالتدن جرعەیاب اولمق‌اوزرە طرز تصرفی براساسە ربط وبومثللو اراضی‌یی دخی تحت حمایهٔ نبویەلرینە آلدیلر .

الك اول « بقیع‌یاخود نقیع » دنیلان اراضی دخی منافع‌عمومیەیە مخصوص ایکن دست متغلبینەهدف اولمش اولدیغندن اول‌امردەاومحلە چیقوب « بواراضی منافع عامەنك استفادەسنە مخصوص اولوب حمایهٔ سعادتمآبمەدر » فرمودەسیلە ید متغلبەدن تخلیص بیورمشلر ایدی ؛ لاجل ذلك بوکبی اراضی‌یە « اراضیٔ حمی ، اراضیٔ محمیە ، اراضیٔ مرفقە » توسیم اولندی .

جناب فخر عالم افندمزدن صکرەدە حضرت صدیق زمان‌خلافتلرندە

« ریزه » نام محلی وجناب فاروقده کذلك زمان خلافتلرنده « سرف » دنیلان یری اثر نبوی یه اقتفاءً منـافع عامه یه تخصیص بیوروب حتی تعرضاتدن صیانه وبالعموم سـکنه سنك استفاده ایتمسی ایچون کندی کوله لرینی قوریجی تعیین بیورمشلر ایدی .

خلاصه « اراضیٔ حمی » نه برکمسه یه تملیك ونه ده برقریه ویاقصبه نك اشخاص معینه سنه تخصیص قیلنوب انجق بالعموم سکنه سنك استفاده سنه ترك اولنور .

بوده ایکی قسمدرکه : اولـکیسی یالکز برقریه ویاقصبه اهالیسنك هیئت مجموعه سنك استفاده سنه تخصیص اولنورکه : قوری، مرعا، یایلاق، قشلاق کبی .

شمدی بومثللو اراضی یه ، اراضیٔ متروکه دینلمکده در .

ایکنجیسی برقریه ویاقصبه نك اهالیسنه ترك وتخصیص قیلنمیوب بالعموم ابنای بشرك استفاده سنه براقیلاندر .

بوکبی اراضی یه « ارفاق » دخی دینلورکه : طریق عام ، پازار یری، میدانلر ، ازقه ، کبی .

مثلا طریق عام یالکز برقریه ویاقصبه نك اهالیسنه مختص قلنه مز. چونکه : بوندن ابنای بشرك عمومیتله استفاده یه حقی اوله جغی بدیداردر .

اشبو اراضیٔ محمیه نك ایکنجی قسمیده درت نوعدر .

برنجیسی « مقاعدالاسواق » یعنی زوقاقده اوطوریله جق یرلر .
ایکنجیسی « افنیةالشوری » یعنی جاده ده ابنای سـبیل ایچون بوش براقیلان یرلر . اوچنجیسی « حریم الامصار » کاربان ، یولجی کبی مسافرینك طشره دن کلدکلرنده قصبه ویاقریه یه کیره بیلملرینه مخصوص

محللر . دردنجیسی « منازل الاسفار » یعنی مسافرین ویولجیلره مخصوص اولوب « قوناق » تعبیر اولنان محللردرکه : بونلرك مشروعیتیده ـ کتب سیر وآثارده بر تفصیل بیان قلندیغی اوزره ـ کتاب وسنن واجماع خلفای راشدین ایله مثبت ومتحققدر .

کرك قسم اول وکرك قسم ثانی یعنی بالعموم اراضیٔ محمیه‌نك اقطاعنك تجویز وعدم تجویزی بحثنده بین الفقهاء اختـلاف تحدث ایتمشدر .

بر قسم فقهاء تجویز ودیکر قسمی دخی عدم تجویز صددنده بیان رأی ایلمشلر ایسه‌ده حقنده « نص » یعنی آیت جلیله اولان بر اراضیٔ محمیه‌نك مثلا : « طریق عام » ك اقطاعی قطعاً جائز اولمدیغی خصوصنده اکثریت فقهاء اجتماع ایلمشدر .

شوراسی‌ده واردرکه: منافع عامه‌نك استفاده‌سنی پیش نظر اهمیته آلمق الزم وبناءً علیه اراضیٔ محمیه ـ تفصیل قلندیغی اوزره ـ شرعاً جائز ایسه‌ده همان تصادف ایدیلان اراضینك دخی « اراضیٔ محمیه » عدادینه ادخالی جائز اولمیوب عمومك فوائد ومنـافعنی موجب اولدیغی تحقق ایدن وآخره مضرتی طوقونمیه‌جق اولان اراضی‌یی ادخال جائز اولور . ایشته بونك ایچوندرکه: اراضیٔ مواتدن بر یری برکمسه‌نك همان احیا ایتمسی‌ده معتبر اوله‌مز . هر حالده اذن سلطانی مشروطدر .

﴿ اوچنجی باب ﴾

« دولتعلیه‌نك زمانه تأسسندن شمدی‌یه قدر اراضی حقنده‌کی »
« معاملاتی »

اربابنك معلومی اولدیغی اوزره دولتعلیهٔ عثمانیه تأسس ایتدیکی

زمان كرهٔ ارض حقيقةً بويله بر حكومت عادله‌نك اداره ومعاملات حكيمانه‌سنه شدتله محتاج ايدی.

سال هجر احمدينك يدی يوز راده‌لرينه تصادف ايدن وعالم اسلاميت ايچون بر دور تجدد، وانقلاب مستحسن اولان حكومت جليلهٔ عثمانيه‌نك تأسسنده اوليای امورحضراتی اراضیٔ مادهٔ مهمه‌سنی دخی پيش تأمله آله‌رق طرز تصرف اراضی‌يی دخی برقالب مستحسنه افراغ خصوصنه بذل مقدرت بيوروب اوائل حالده فتح بيوريلان بلاد اجنبينك بر قسم اراضيسی «اراضیٔ اميريه» نامی ايله توسيم واراضیٔ مملكت - تعبير آخرله - «اراضیٔ حوز» مثلاورقبه‌سی، ملكيتی جانب بيت‌الماله عائد اولوب برمقدار معين ويركو دخی جانب بيت‌الماله اعطا ايدلمك اوزره اراضی‌يه احتياجی اولانلره يعنی مستحق اراضی كسانه اعطا ايديلير وديكر قسمی دخی بين‌الغزاة بروجه مبسوط تقسيم وياخود تمليكاً فتح بيوريلان بلده‌لك سكنه‌سنه ترك وابقا ايديلير ايدی. فقط قسم اول يعنی رقبه‌سی جانب بيت‌الماله عائد اولوب مقدار معين ويركو اعطا ايدلمك شرطيله اعطا ايديلان «اراضیٔ اميريه» دن آلنان ويركويه «عشر» دينلميوب «خراج» دينلير ايدی.

بو «خراج» دن بشقه صورت مقطوعه‌ده اوله‌رق بر مقدار دها ويركو آلنير ايدی‌كه: بوويركويه‌ده چفت اقچه‌سی ناميله «باسمه ياخود ناصمه» تعبير اولنور ايدی.

بونكله برابر مذكور ويركولری تحصيل واراضیٔ مذكوره‌ده اهالينك حقوق تصرفيه‌لرينی يعنی نه‌مقدار محله ونه‌صورتله كسب تملك ايلديكنی علی‌الدرجات تعيين وفراغ وانتقال معاملاتنی اجرا ومحلول قالان اراضی‌يی مستحقينه طاپوی مثليله تفويض ايلمك اوزره آخرينه

احاله ایدیلیر وقلیچ حقی قبیلندن «دیرلك آقچه‌سی» اوله‌رق آقچه حسابیله - آتیده تفصیل ایدیله‌جکی اوزره - بر مبلغده ترك ایدیلیر وبو احاله‌ده اولاً اصحاب تیمار، ثانیاً زعامت، ثالثاً وزرا، رابعاً سلاطینه اولور ایدی. برنجیسنه سپاهی و ترقی ایلدکجه زعیم واعطا قلنان اراضی‌یه‌ده «تیمار، زعامت، خاص» تسمیه اولندیغی کبی تعبیر عمومیله «دیرلك» دینیلیر ایدی. «دیرلك» یکرمی بیك آقچه‌یه قدر اولورسه «تیمار» یکرمی بیك آقچه‌دن یوز بیك آقچه‌یه قدر اولدیغنده «زعامت» یوز بیك آقچه‌دن زیاده اولدیغی حالده «خاص» دینلور فقط بو «خاص» دن وزرایه عائد اولانلره «خواص وزرا» و سلاطین عظام حضراتنه مخصوص اولانلره «خواص همایون» دینلور ایدی.

ایشته «قلیچ حقی»: یکرمی بیك آقچه‌یه قدر ویریلان تیماردرکه: اشبو آقچه‌دن زیاده اولدیغنده ترقی اطلاق اولنور. سپاهیلرك «قلیچ حقی» دینان تیمارلری اوچبیك آقچه‌دن آلتی بیك آقچه‌یه قدردرکه: ترقیسی‌ده یکرمی بیك اقچه‌در.

اکر بو ترقی یکرمی بیك آقچه‌دن یوز بیك آقچه‌یه قدر اولورسه بو نوع سپاهیلره «زعیم» دینلور ایدی.

مع مافیه بو تیمار، بو مأموریت - اهمیتی حسبیله هرشخصه احاله و تفویض اولنیوب اولا اشکنجی تیماری، ثانیاً مستحفظ تیماری، ثالثاً خدمه تیماریناملریله اوچ درجه‌یه منقسم ایدی.

بو اوچ نوعدن الك اهمیتلیسی برنجی درجه‌درکه: آلای بکلرینه ویریلوب آنلرك بیراقلری آلتنده اوله‌رق طرف دولتدن مأمور ایدیلان وظیفه‌یی ایفا ایتمك ایدی.

ایکنجی نوع اصحابی - مدلولندن آکلاشلدیغی اوزره - مأموری بولندقلری قلعه‌یی حسن محافظه‌در.

اوچنجی نوع سینورلرده ، حدودلرده بولنسان بعض جوامع وزوایا خدامنه وسرای اغالرینك بعضلرینه تلطیفات شاهانه اولهرق اعطا ایدیلیر ایدی .

شوراسیده واردرکه : سلاطین عظام حضراتندن ماعدا « خاص » لر یعنی وزرا وسائر بندکانه تفویض بیوریلان « خاص » لر مأموریتلریله برابر اولوب مأموریتلرندن منعزل اولدقده اشبو « خاص » دخی کندیلرندن آلنمقده ایدیسه‌ده دیوان همایون ، دفتر خانه ، خزینهٔ عامره قلمی کتابتنه ویریله کلان « زعامت » عظیم جنایتلری تحقق ایتمدیکی حالده رفع ایدلمز ایدی .

خلاصه : اراضی مادهٔ معتنابهاسی بروجه مبسوط تحت تأمین وتحکیمه آلنوب حقوق تصرفیه ، بیت الماله عائد ویرکو وسائر معاملات - هر جهتده اولدیغی کبی - کمال عدالت و حقانیتله اجرا ایتدیرلمکده‌وتعداد اولنان اصحاب تیمار - ذکراولندیغی اوزره - اراضیٔ مذکورهنك درجهٔ تصرف ، واسباب تملك ، والحاصل شمدیکی اراضی مأمورلرینك وظائف ومأموریتلریله مأمور اولدقلرندن « صاحب ارض » نامیله یاد اولنور ایدی .

آنجق کرك تیمار و کرکسه زعامت یعنی بالعموم « صاحب ارض » دن بری وفات ایلدکده در حال آخرینه تفویض واحاله قیلنمیوب وظیفهٔ مأموریتنی اجرایه یعنی محاربه و مدافعه و محافظه‌یه مقتدر اولادی وارایسه آکا انتقال ایتدرلمك وشاید اولادی صغیر وبناءً علیه ایفای وظیفه‌یه غیر مقتدر اولورسه - لدی الحاجه بالنیابه ایفای وظیفه ایلمك مثلا مستحفظ تیمارینه مالك اولوب حین حاجتده قلعه‌یی محافظه ایتدیررسه - کذلك صغیره انتقال ایتدیرمك ، بلا ولد وفات ایدن برصاحب

ارضك تيماری ایسه طبیعی محلول قالدیغنـدن جانب بیت‌المالدن ارباب اقتدارینه بابرات شریف عالیشان تفویض واحاله ومعاملات اراضی محور مطلوبده جریان بیورتدیرلمق اصول وقاعده‌سی اتخاذ ومرعی الاجرا ایدی.

« صاحب ارض » تفصیل قلنديغی اوزره عهده‌سنه توجیه بیوریلان اراضینك تصرفات، انتقالات والحاصل بالعموم معاملاتنی اجرایه مالك ایسه‌ده اصحاب اراضیدن یالکز قانوناً تعیین ایدیلان ویرکو ورسومدن بشقه برشی آلمغه مقتدرلر اولمیوب شوقدروارکه : اصحاب اراضیدن بر کمسه چوجقی اولمقسزین وفات ایدوب اراضیٔ مذکوره محلول وبنابرین حالیله ترکنده مقصد اصلی اولان ترقیٔ عمران وزراعتك ضایع اوله‌جغی شبهه‌سز اولدیغنه بناءً اشبو محذورك رفعیچون اصحاب تیمار طرفندن آخر مستحقینه اعطا وحین انتقالده « اغالق حقی » نامیله برمقدار ویرکو آله‌بیلمکه صلاحیتدار ایدی .

اراضیٔ امیریه‌نك اصـول انتقـالی شمدی‌یه قدر برقاچ تحولاته اوغرامشدر .

دولت ابدمدتك بدایت تأسسندن ٩٧٥ تاریخنه‌قدر براراضی متصرفی وفات ایدر ویاخود اراضی‌یی زراعت وحراثت ایتمیوب ترك ومعطل براقیرسه او اراضی‌یه محلول نظریله باقیلوب ایکی صورتده‌ده یعنی کرك وفات وکرکسه تعطیلده مجاناً متوفانك اولادینه انتقال ایده‌میوب بدل مثلنی ویرمك اصولی مؤسس ومعمول به ایدی .

تاریخ مذکوردن صکره براراضی متصرفی وفات ایلدکده ارکك اولادینه مجاناً وقز اولادینه بدل مثلیله ووفات ایدن قادین اولورسه ارکك اولادکده قز اولادی مثللو بدل مثلیله وشاید متصرف متوفانك هیچ اولادی اولمز ایسه اولا ملك اولان بناواشجاره تبعیتله اراضیٔ متصرفه‌ده‌کی بنا واشجارك

شرعاً انتقالی لازم کلان ورثه‌یه ، ثانیاً اراضینک قومشوسی ویاخود شریکنه ، ثالثاً اول بلده اهالیسندن اولوب اراضی‌یه احتیاجی متحقق اولان کسانه ماالذکر بدل مثلیله انتقال واعطا اولنمق اصول وقاعده‌سی اتخاذ ومعمول به طوتلمسنه اذن وفرمان سلطانی شرف صادر اولوب برمدت صکره‌ده یالکز هیچ اولادی اولمقسزین وفات ایدن برمتصرفک اراضیسی اوزرنده کرک ابنیه واشجار بولنسون وکرکسه بولنمسون علی التساوی متوفانک لابوین ولاب ارکک قرنداشنه کذلک بدل مثلیله انتقال ایلمک خصوصی بالتوسیع احوال آنف العرض بیک اون سنه‌سنه قدر مرعی وتاریخ مذکورده اشبو انتقال اراضینک بولندیغی محلده ساکن قز قرنداشنه وبیک اون ایکی تاریخنده‌ده اراضینک بولندیغی محلده دکل . فقط اودیار یعنی اوقضا ویاقصبه‌ده ساکنه اولان قز قرنداشلره دخی تشمیل وبیک اون یدی سنهٔ هجریه‌سنده کرک قز وکرکسه ارکک اولادی وقطعاً قرنداشی اولمیه‌رق وفات ایدن براراضی متصرفنک اراضیسی پدر ووالده‌سنه کذلک بدل مثلیله اعطا خصوصنه اذن خلافتپناهی شرف ارزان بیورلمش ایدی .

اشته بسط وتمهید قلنان اصول تصرف یعنی اولا بر اراضی متصرفی وفات ایدرسه ارکک اولادینه مجاناً قز اولادینه بدل مثلیله ثانیاً براراضی متصرفه‌سی وفات ایلدکده ارکک اولادینه بدل مثلیله ثالثاً براراضی متصرفی هیچ چوجغی اولمقسزین وفات ایتدیکی حالده ارکک وقز قرنداشلرینه بدل مثلیله ، رابعاً متوفانک ارکک وقز چوجقلری اولمدیغی حالده پدر ووالده‌سنه کذلک بدل مثلیله ، خامساً بونلرده اولمدیغی صورتده اراضینک قومشو وشریکنه ، سادساً اول بلده سکنه‌سندن اراضی‌یه احتیاجی اولان کمسه‌یه کذلک بدل مثلیله اعطا اولنمق اصولی ١٢٦٤ تاریخنه قدر معمول به ایدی .

تاریخ مذ کورده کرك ارکك و کرك قادین اولسون بر اراضی متصرفی وفات ایلدکده ارکك وقز اولادینه علی السویه مجاناً وارکك اولادی اولمیوب قز اولادی اولدیغی تقدیرده اراضیٔ مذکوره محلول اولهمیوب تمامیله ومجاناً قز اولادینه انتقال ایلمسی ومتوفانك کرك ذکور وکرکسه اناث بالغ اولمامش اولادی اولورسه بالغ اولدقدن صکره اون سنهیه قدر طلب ودعواسنك مسموعیتنه حقی اولمسی وذکر اولنان طاپو اصحابندن بشقه متوفانك کندوسندن اول وفات ایدن اوغلنك اوغلی دخی اصحاب طاپودن عد ایدلمسنك اصول اتخاذینه اذن سلطانی شرف صادر اولوب ١٢٧٤ تاریخنهقدر اشبو اصول ایله اجرای احکام ایدیلیر ایدی .

فقط « صاحب ارض » اصولی حقوق اصحاب اراضی وبالخاصه معاملات اراضینك صورت منتظمهده جریانی تأمین وتحکیمه کافی کورولمدیکندن ١٢٥٥ تاریخنده « صاحب ارض » اصولی یعنی اراضینك تیمار، زعامت مثللو ادارهسی اصولی کاملاً لغو اولنهرق اراضی مأمورلری تعیین وحقوق، معاملات اراضی بر ادارهٔ منتظمه آلتنه آلنمش و ١٢٧٤ تاریخنده بالعموم اراضی معاملاتی حقنده اول و آخر قلمه آلنوب معمول بهومعتبر اولان بالجمله قوانین واصول فسخ و آنك یرینه اشبو « اراضی قانوننامهٔ همایونی » دستورالعمل اولمق اوزره نشر بیورلمش وبوقانون منیف ایلهده اصحاب انتقال اوچ واصحاب طاپو طقوز درجهیه ابلاغ ایدلدیکی حالده فی ١٧ محرم سنه ٨٤ تاریخنده نشر بیوریلان اراضیٔ امیریهنك صورت انتقالاتنه دائر نظامنامه موجبنجه اصحاب انتقال سکز درجهیه ابلاغ واصحاب طاپوده اوچ

درجه‌یه تنزیل اولنوب الیوم بو صورت معمول به ومعتبر اولمقده بولنمشدر که : صره‌صی کالدکجه تفصیل قلنه‌جقدر.

حقوق دول احکامنجه دولت بر قانون آلتنده مجتمع واول قانونی اجرایه مأمور بر حکومته تابع اولوب عادات وحسیاتی ومنافع عمومیه‌سی بر اولمق جهتیله هیئت واحدهٔ ملیه تشکیل ایدن افراددر که : مجموعی بر شخص معنوی عد اولنور.

بر دولتك موجودیتی کندوسنك محافظهٔ استقلالنه لازم کلان اقتداری حائز اولمسنه متوقفدر.

بر دولت ممالکنك یکدیکرینه ملاصق اولمیوب کرهٔ ارضك قطعات مختلفه‌سنده بولنمسی اول دولتك موجودیتنه خلل کتیرمیه‌جکندن دولت لفظی بر ملتك مالك اولدیغی اراضی هر نره‌ده واقع اولورسه اولسون ویکدیکرندن نقدر اوزاق بولنورسه بولنسون اول اراضینك جمله‌سنی شاملدر.

بر دولتك ممالکی ایله اهالیسی اوزرنده جاری اولان اقتدارینه حاکمیت اطلاق اولنور.

حاکمیتك اوصاف سیاسیه‌سی بر دولت هیچ بر مداخلهٔ خارجیه اولمقسزین کندو شکل و حکومتی ، اصول اداره‌سنی تعیین وقوانین داخلیه‌سنی تنظیم وتنفیذ ایتمك خصوصاتنده سربست اولمقدر.

وبو صورتده‌کی حاکمیته حاکمیت تامه اطلاق اولنور که: بوده استقلال تام ایله اولور.

بنابرین هر دولت منتهای حدود ملکیه‌سنه قدر حقوق حاکمیتنی استعمال ایتمك صلاحیتنی حائزدر.

شو تفصیلاتدن آکلاشلدیغی اوزره حقوق حاکمیت استقلال تام

ایله حاصل اولیور که : قانون وضعی دخی حقوق حاکمیت جمله سندندر.

قطعات مختلفه‌ده بولنان بالعموم ممالك متمدنه‌ده وضع ونشر اولنان بالجمله قوانینك مرعی الاجرا اولمسی بر قاعدهٔ مطرده تحتنده دکلدر. چونکه : هر دولت مستقل اولمیوب وضع قوانین دخی استقلال تام ایله اوله‌جغندن بو بابده هر دولت اصول اداره‌سنه ، عادات وقوانین اساسیه‌سنه کوره‌در .

بو جمله‌دن اوله‌رق مثلا انکلتره دولت فخیمه‌سی حکومت مشروطه اولدیغندن بر قانون تنظیم وتأمین اجراسی پارلمنتو یعنی مجلس عمومی طرفندن عریض و عمیق مذاکره و تدقیقات ایله قرار ویرلدکدن صکره حکمداره تقدیم وحکمدار جانبندن دخی قانونك بالاسنه « بزکه : .. مملکتك قرالی‌یز . حاضر اولنلره وآتیده کله‌جکلره سلام ایدرز . آتیده کیلری مجلس مبعوثان واعیان قبول ایتدیلر بزده تصدیق ایدرز » ونهایتنه دخی « اشبو قانونی موقع اجرایه وضع ایدر وحکومتك مهری ایله تمهیر ورسمی غزته ایله نشر ایدلمسنی امر ایدرز» عبارەسنی تحریر ایدر .

اشته بو معامله ختام بولدقدن صکره او قانون او دولتك بالعموم ممالکی داخلنده مرعی ومعمول به طوتیلور .

جمهوریتله اداره اولنان دولتلرده دخی قانون وضع وتامین اجراسی مجلس مبعوثان واعیانده قبول ایدلدکدن وهیئت وکلا تدقیقدن صکره رئیس جمهور اوله‌جق ذات طرفندن بالتصدیق موقع اجرایه قونیلور وبعده او دولتك ممالکنده معتبر طوتیلور .

دولت ابد مدت علیهٔ عثمانیه‌ده اولان اصول صورت مطلقه‌ده ذات خلافت سمات حضرت پادشاهی طرفندن تنظیم اولنان قانونك بالاسنه

« موجبنجه عمل اولنه » خط همايوننك شرف توشيح بيورلمسندن عبارتدركه : اشبو ارادهٔ سنيهٔ حضرت پادشاهى شرف صدور بيورلدقده او قانون باب فتواپناهى واقلام سائرهٔ شاهانه‌يه وديوان همايونه قيد وغزته‌لرله اعلان اولنه‌رق بالجمله ممالك شاهانه‌ده مرعى ومعتبر طوتيلور »

شرح ايديله‌جك اولان « اراضى قانوننامهٔ همايونى » دخى فى ٧ ن سنه ٧٤ تاريخنده بالاسى خط همايون شوكت مقرون حضرت تاجدارى ايله شرف موشح اوله‌رق نشر بيورلمش اولديغندن بالعموم دوائر رسميه ومحاكم ومجالسده مرعى الاجرا اوله‌رق اشبو قانون منيفدن اقدم دستور العمل اولوب قانون مذكور احكامنه مغاير اولان قوانين ونظامات اراضى وبونلره ابتناءً ويريلان احكامده منفسخ وبنابرين هيچ بر محاكم ومجالس ودوائر رسميه‌ده معمول به اوله‌مديغندن دوائر رسميه يعنى باب فتوا ، ديوان همايون ، دفترخانه وسائر دائره‌لرده مقيد اولان نظامات منفسخه‌نك احكامى اعتباردن ساقط اولور .

خلاصه ، بر نبذه تفصيل قلنديغى اوزره بر قانونك وضع واجراسنى تأمين كرك صورت مطلقه‌ده وكركسه بعض قيود وشروط ايله حكمدارك تصديقنه منوطدر .

بنابرين تصديق واجراى مرعيتنه امر صادر اولدقدن صكره معمول به اولوب ومقدما اول بابده صادر اولوب وضع قلنان بالعموم اصول ونظامات متباينه ومتخالفه منفسخ عد اولنه‌رق مدار حكم اوله‌مز .

كليات ابى البقاده قانون شويله‌جه تعريف ايديله‌يور : مسطره يعنى ديزلمش معناسنه سريانى بر كلمه اولديغى حالده اصل و قاعده اتخاذ وكنديسندن دخى بر طاقم فروعات احكام استخراج قلنه‌جق بر قضيهٔ كليه معناسنه نقل واستعراب اولنمشدر .

علامهٔ سیدده تعریفاتنده : قانون، « کندیسندن تعریف واستخراج ایدیلان جمیع جزئیاتی مشتمل برامر کلیدر » دیو تعریف واختریده ده « هر بر شیئك اصلی » معناسیله تفسیر ایدلمشدر .

بعضیلرده قانون : لسان عربده آلت مساحه معناسنده مستعمل اولوب بونك طوغربلغنه ده « قنن » ولسان عبرانیده « قانان و قون » کلمه لری طوغری و ثابت قیلمق معنالرینه دال اولدیغندن « قانون » لفظنك اجرا آت و معاملاتده موافق حقانیت واستقامت اولان قواعد وضوابط دیمك اولدیغنی بیان وادعا ایدیورلر ومرقاة اللغاتده ده «اصل» معناسی تعیین ایدلمشدرکه : علامهٔ سید شریفك تفسیریله برابردر .

قانوننامهٔ اراضی : ممالك شاهانه ده بولنان بالجمله اراضینك قانونیدر .

یعنی اراضینك معاملات ومتصرفلرینك درجه وکیفیت تصرف واختلافات ومخاصماتی فصل وخصوصات سائره نك حسمی کندیسندن استخراج قلنه جق بر امر کلی ، بر قضیهٔ کلیه یاخود بعض ضوابط وقواعدی مشتمل بر قانوندر .

خلاصه : اراضی حقنده یاپیله جق معاملاتك اصل و مرجعی اولان بر قانوندرکه : بر مقدمه، اوچ باب و١٣٢ ماده و بر نتیجه دن عبارت اولوب ـ بیان اولندیغی وجهله ـ فی ٧ ن سنه ٧٤ تاریخنده وضع وتأمین اجراسنه فرمان سلطانی شرفصادر اولوب الیوم معتبر ومعمول به بولنمشدر .

{ مقدمه }

برنجی ماده

ممالك دولتعلیه ده اولان اراضی بش قسمدر قسم اول اراضیٔ مملوکه یعنی

بروجه ملكيت تصرف اولنان يرلردر. قسم ثانی اراضئ میریه‌در. قسم ثالث اراضئ موقوفه‌در. قسم رابع اراضئ متروکه‌در. قسم خامس اراضئ مواتدر.

مقدمه: ابحاث آتیه کندیسنك بیلنمسنه توقف ایدن شیدر.

یعنی کندیسی معلوم اولمدقجه کتابك سائر اقسامنك بیلنمسی دشوار - تعبیر آخرله - برشیئك ابحاث واقسام سائره‌سی کندیسنك معلومیتنه وابسته اولان مسائلدر.

«ممالك دولتعلیه‌ده» تعبیرینی استعمالدن واضع قانونك مقصد عالیسی: علمای علم حقوقدن مشهور «واتلك» [بردولتدن بحث اولندقده ممالك اصلیه‌سیله برابر هر نره‌ده واقع اولورسه اولسون ونقدر اوزاق بولنورسه بولنسون مستملکاتی دخی داخل عد اولنور] قاعده‌سی موجبنجه دولت ابدمدت علیهٔ عثمانیه‌نك بالعموم ممالك محروسهٔ الممالك شاهانه‌لریدر.

متن ماده‌ده اراضی بش قسمه تقسیم بیوریلوب قسم اوّل ملکیت اوزره تصرّف اولنان اراضئ مملوکه، قسم ثانی اراضئ میریه، قسم ثالث اراضئ موقوفه، قسم رابع اراضئ متروکه، قسم خامس اراضئ موات نامیله توسیم بیورلمشدر.

قسم اول: ملکیت صحیحهٔ شرعیه ایله مالك ومتصرفنه رقبه وملکیتی عائد اولان اراضیدرکه: ایکنجی ماده‌ده تفصیل ایدیله‌جکی وجهله درت قسمدر.

قسم ثانی: بربلده فتح اولندیغی وقت مرعا، یایلا، قشلاق کبی صاحبلری بولنه‌مامسندن ناشی رقبه وملکیتی جانب بیت الماله عائد اوله‌رق آلیقونیلوب - یوقاریده تفصیل ایدلدیکی کبی اوچنجی ماده‌ده دخی توضیح ایدیله‌جکی وجهله - فقط معین بررسوم ویرمك شرطیله مأمورین اراضی طرفندن آخره احاله قلنان اراضیدر.

قسم ثالث : بروجه ملکیت تصرّف اولنان اراضیٔ مملوکه‌دن ایکن مالك و متصرفی طرفندن بر نهج شرعشریف وقف اولنان ویاخود اراضیٔ امیریه‌دن اولدیغی حالده بالافراز امیرالمؤمنین اولان ذات عالی طرفندن ویاخود مساعدهٔ سنیهٔ سلطانی ایله آخری جانبندن وقف ایدیلان اراضیدرکه : ـ ایضاح ایدیله‌جکی وجهله ـ ایکی قسمه منقسمدر .

وقف، لغتده « حبس » معناسنه اولوب متعدیدر .

اصطلاح فقهاده مختلف فیه اولوب تفصیلاته کیریشمك ایسه خارج ازصدد اولدیغندن بسط تفاصیلدن صرف نظر ایله کتب فقهیه‌ده « کتاب الوقف » سرلوحه‌سیله بیان بیوریلان ایضاحاته مراجعتی توصیه ایله اکتفا ایلرم .

قسم رابع ـ باب ثانیده بیان ایدیله‌جکی وجهله ـ اراضیٔ امیریه‌دن اولدیغی حالده ـ یایلاق، قوری ، اورمان ، مرعا مثللو ـ وکذلك قرا وقصبات اهالیسنك ـ میدان، نمازکاه ، سوقاق کبی ـ بالعموم ابنای بشرك استفاده‌لرینه ترك وتخصیص قلنان و « معلومات مخصوصه » بحثنده تفصیل ایدلدیکی اوزره مقدما حمی، ارفاق دینلوب علماء متأخرین طرفندن « اراضیٔ متروکه » نامی ویریلان اراضیدر .

قسم خامس : قسماً التنجی ماده وقسماً باب ثانینك ایکنجی فصلنده بیان ایدیله‌جکی اوزره ـ طاشلق، بطاقلق، برنالق مثللو ـ برقریه وقصبه اهالیسنه تخصیص وبرکیمسه‌نك تحت تملکنه تفویض اولنمیان وبونکله برابر برقریه ویاقصبه‌نك اك کنارنده‌کی محلدن زیاده صدایله مالك اولان برکمسه‌نك سسی ایشیدلیه‌جك درجه‌ده اوقریه وقصبه‌یه بعد مسافه‌سی بولنان واراضیٔ موات تسمیه قلنان اراضیدر .

{ ايكنجى ماده }

اراضئ مملوكه درت نوعدر نوع اول قرا وقصبات درونلرنده بولنان عرصه‌لر وكنارلرنده بولنوبده تتمهٔ سكنا اتخاذ اولنان نهايت نصف دونم مقدارى يرلردر. نوع ثانى اراضئ اميريه‌دن بالافراز مساغ شرعى‌يه بناءً انواع وجوه ملكيت ايله تصرف اولنمق اوزره تمليك صحيح ايله تمليك اولنمش اولان اراضيدر . نوع ثالث اراضئ عشريه ونوع رابع اراضئ خراجيه‌دركه مثلا حين فتحده غانمينه توزيع وتمليك اولنان يرلره اراضئ عشريه وغير مسلم اولان اصل يرلولرى يدلرنده تقرير وابقا قلنان يرلره اراضئ خراجيه دنيلور . خراج اراضى ايكى قسمدر برقسمى خراج مقاسمه‌دركه : اراضينك حاصلاتندن يرك تحملنه كوره عشردن نصفه قدر الىمق اوزره تعيين اولنمش اولان شيدر . ديكرى خراج مؤظفدركه : اراضى اوزرينه مقطوعيت وجهله توظيف وتعيين اولنمش اولان مقدارمعين اقچه‌در . كافهٔ اراضئ مملوكه‌نك رقبه‌سى يعنى ذاتى وملكيتى صاحب ومالكى اولان كيمسه‌يه عائد اوله‌رق اموال واشياى سائره كبى توارث ايدر ووقف ورهن وهبه وشفعه مثللو احكام جارى اولنور . كرك اراضئ عشريه وكرك اراضئ خراجيه صاحبنك بلاوارث وفاتيله جانب بيت الماله عائد اولدقلرنده اراضئ اميريه حكمنى اكتسا ايدرلر . اراضئ مملوكه‌نك انواع اربعه‌سنده جريان ايده‌جك احكام ومعاملات كتب فقهيه‌ده بيان اولنديغى جهتله اشبو قانوننامهٔ اراضيده اراضئ مملوكه احكامندن بحث اولنميه‌جقدر.

مادهٔ قانونيه‌نك تصريحاتندن مستبان اوله‌جغى وجهله اراضئ مملوكه نامى آلتنده بولنان يرلر درت نوعدر .

برنجيسى : ـ سكزنجى ماده شرحنده تفصيل ايديله‌جكى اوزره ـ طرف اشرف حضرت پادشاهيدن شرف ارزان بيوريلان مساعدهٔ مخصوصه ايله تشكل ايدن برقريه وياقصبه‌نك حاوى اولديغى اراضى يعنى خانه، باغچه، عرصه وتتمهٔ سكنا اطلاق اولنان اودونلق، عربه محلى كبى يرلردر .

تتمهٔ سكنا اتخاذ اولنان محللرـ زمان خلافت جناب فاروقدن برو ـ خانه، باغچه عرصه مثللولر بالجمله رسومدن مستثنا اولوب نظر شرع ـ

شریفه‌ده بر حد معینی یعنی شو قدر ذراع ویاخود بوقدر دونم اولمسی کبی بر محدودیتی یوق ایسه‌ده ترقیات زمانیه آثار فاخره‌سندن اوله‌رق ممالك محروسة المسالك حضرت پادشاهی فوق مایتصور ترقی و کوچك بر قریه شمدیکی حالده بر قصبه و شهر حالنه کیرمش و بو سببله تمهٔ سکنا اتخاذ اولنه‌جق اراضینك محدودیتنه لزوم قوی کورنمش چونکه: بعض کیمسه‌لر تمهٔ سکنا مقصدیله اراضیدن بر چوق محلی حوزهٔ تصرفنه ادخال و منافع دولتی اخلاله تصدی ایلمکده بولنمش اولدقلرندن ـ متن ماده‌ده مصرح اولدیغی اوزره ـ الك چوق یارم دونم یعنی سکز یوز آرشون اراضینك تمهٔ سکنا اتخاذینه مساغ حد قانونی ارائه و منافع دولت خللدن صیانه بیورلمشدر که: بو تحدید ایدیلان یارم دونم « تمهٔ سکنا » اتخاذ اولنه‌بیله‌جك اراضینك زیاده‌سی اولدیغی آشکاردر .

مع هذا « نهایت » قیدندن مقصد قانون: بو حد و تعیینك درجات اوزرینه یعنی هر کسه اقتدار و اقتضاسنه کوره اعطا ایدلمك دیمك اولدیغی اکلاشلمقده‌در .

ایکنجیسی : اراضیٔ مملوکه‌دن دکل . فقط اراضیٔ امیریه‌دن ایکن شرع شریفك ویرمش اولدیغی جواز و مساغه بناءً بالافراز ملکیت صحیحه ایله آخره تملیك اولنان اراضیدر .

یعنی دولت ابدمدت علیهٔ عثمانیه‌یه صوك درجه فداکارلق ایدوب بتون افراد ملت و بالخاصه ذات حضرت پادشاهینك توجه مخصوصنی قازانمش اولان بر ذاته اوفداکارلق وخدماتنه مکافات ویرمك مقتضیاتدن بولندیغندن واراضیٔ امیریه ایسه امیرالمؤمنین اولان ذات شوکت سماتك حمایهٔ مخصوصه‌لرنده اولدیغندن اول بابده‌کی مساغ شرعی‌یه بناءً هیئت مجموعه نامنه طرف اشرف پادشاهیدن اراضیٔ امیریه‌دن بر مقدار محلی بالافراز تقدیر مکافات ضمننده تملیك بیوریلان اراضیدر .

اوچنجیسی : ـ «معلومات مخصوصه» بحثنده مفصلاً ذکر ایدلدیکی وجله ـ بر بلده فتح بیورلدیغی وقتده ـ میدان معرکه‌ده بولنان غزاتدن اولوبده ـ بین الغانمین تقسیم اولنه‌رق حصه‌سنه اصابت ایدوب بو صورتله کندوسنه تملیك اولنان واراضئ عشریه دینلان ـ حجاز وبصره اراضیلری کبی ـ اراضیلردر .

« بهجة الفتاواده » مصرح اولدیغی اوزره کذلك دارالحربدن بر قریه اهالیسی طوعاً اتفاق ایله شرف اسلام ایله مشرف اولسه‌لر اول قریه‌نك اراضیسنه دخی اراضئ عشریه دینلور .

دردنجیسی : کذلك « معلومات مخصوصه » بحثنده ذکر و تفصیل ایدلدیکی اوزره بر بلده فتح اولنوب ـ فخر عالم افندمز حضرتلرینك « خیبر » ، «فدك» اهالیسنه احسان بیوردیغی مکافات مثللو ـ غیر مسلم اولان یرلولری عهده‌سنده ابقا و مع هذا جانب بیت الماله خراج ویرمك شرط قلنان اراضیدرکه : ساقز ، مدللو کبی بلده‌لر بو قبیلدندر .

متن ماده‌نك توضیحاتندن دخی اکلاشیله‌جغی وجه اوزره خراج ایکی قسمدرکه : خراج مقاسمه . خراج موظفه .

خراج : اراضی‌یه و یا خود اراضیدن حصوله کلان محصولاته طرح و تنزیل قلنان بر ویرکو درکه : اقلی اونده بر نهایتیده نصفیدر .

بو جمله‌دن اوله‌رق جناب سیدالکائنات افندمز حضرتلری بعض محلره اونده بر و خیبر ، فدك اهالیسنه دخی نصفی اوله‌رق خراج مقاسمه صورتیله ویرکو طرح بیورمشدر .

اشته بو نوع خراج طرح مقاسمه‌درکه : بونده بر ارضه نقدر محصول زرع اولنورسه او قدر خراج آلنور یعنی محصولك تکرریله خراجدخی تکرر ایدر .

قسم ثانی یعنی خراج موظفه : جناب عمر الفاروق حضرتلرینک
هر جریب یعنی اوچ بیك التیوز زراع اراضی ایچون سواد عراق
اهالیسنه درت درهم ویرکو طرح بیورملریله مشروعیتی ثابت اولدیغی
اوزره صورت مقطوعه‌ده بر بلده اراضیسنه تعیین قلنان ویرکودرکه:
اشبو ویرکو خراج مقاسمه کبی قابل تکرر دکلدر .

یعنی خراج موظفه آلتنده بولنان بر اراضیدن قاچ دفعه محصول
آلنورسه آلنسون جانب بیت‌المالدن انجق طرح وتنزیل قلنان ویرکوی
معین استیفا قلنور .

اشته متن قانونده دخی ـ تعریف ایلدیکی وجه اوزره ـ خراج
مقاسمه‌ده ویرکو حاصلاتك تکرریله تکرر ایده‌جکی « حاصلاتندن »
عباره‌سندن وخراج موظفه‌ده ایسه تکرر ایده‌میوب بلکه ویرکوی
معین اعطا ایدیله‌جکی « مقطوعیت » کلمه‌سی ایله اشارت بیورلمشدر .

اراضئ مملوکه‌نك تعداد ایدیلان درت قسمندن هر بری یعنی کرك
تمهٔ سکناو سائره ایچون و کرکسه اراضئ امیریه‌دن بالافراز اولبابده‌کی
مساغ شرعی‌یه بناء بروجه ملکیت تملیك و یاخود عشریه و خراجیه
صورتلریله اوله‌رق ویرلسون بونلر اراضئ مملوکه‌دن اولدیغندن اراضئ
مذکوره‌یه مالك و متصرف اولانلر ملکیت صحیحهٔ شرعیه ایله تملك
وتصرف ایده‌جکلرندن بالتمام معاملات واحکام شرعیه‌دن حصه‌دار اولورلر .

یعنی اشبو اراضی‌یی صاحب و مالکی بیع ، هبه ، رهن ، و سائر
معاملاتی اجرا ایده‌جکی کبی شفعه ، توارث مثللو بالعموم احکامه‌ده
تابع اولدیغندن ـ اشیا و اموال سائره کبی ـ بر اراضینك متصرفی وفات
ایتدکده مذکور اراضی اصحاب فرائض بیننده بر نهج شرع شریف
تقسیم ایدیلیر .

شو قدر وارکه: کرك اراضیٔ عشریه، و کرکسه اراضیٔ خراجیه اساساً اراضیٔ امیریه‌دن بولندیغندن او قبیل اراضینك متصرفی وارثی اولمقسزین وفات ایدرسه اول اراضی حال سابقنه رجعت ایدر یعنی جانب بیت‌الماله عائد اولمق اوزره اراضیٔ امیریه حالنی کسب ایدرك بیت‌المال دیلدیکی وجه اوزره تصرف ایدر .

اشته تفصیلات مبسوطه نتیجه‌سندن مستبان اوله‌جغی اوزره اراضیٔ مملوکه نامی ویریلان درت نوع اراضی ـ اشیا و اموال کبی ـ بالعموم معاملات واحکامه تابع اولوب اشبو اراضی حقنده اوله‌جق معاملات ایچون کتب فقهیه‌یه مراجعت لابد ومع‌هذا قانوننامهٔ اراضی . اراضیٔ امیریه و اراضیٔ امیریه حکمنده اولان اراضیٔ موقوفه و اراضیٔ متروکه واراضیٔ مواتدن باحث اولدیغندن اراضیٔ مملوکه حقنده قانوننامهٔ اراضینك قطعیاً شمول وحکمی اولمیوب اراضیٔ مذکوره معاملاتی ایچون مابه‌التطبیق انجق کتب فقهیه ، مجلهٔ جلیله‌در .

{ اوچنجی ماده }

[اراضیٔ میریه رقبه‌سی جانب بیت‌الماله عائد اوله‌رق احاله وتفویضی طرف دولتعلیه‌دن اجرا اولنه کلان ترلا وچایر ویایلاق وقشلاق وقوریلر وامثالی یرلردرکه مقدما فراغ ومحلولاتوقوعنده صاحب ارض اعتبار اولنان تیمار وزعامت اصحابنك ویرارالق ملتزم ومحصللرك اذن وتفویضیله تصرف اولنور ایکن مؤخراً بونلرك الغاسی حسبیله الحالة‌هذه طرف دولتعلیه‌دن بوخصوصه مأمور اولان ذاتك اذن وتفویضیله تصرف اولنوب متصرفلری یدلرینه بالاسی طغرالی طاپو سندی ویریلور . طاپو . حق تصرف مقابلنده ویریلان معجله‌درکه جانب میری ایچون مأموری طرفندن اخذ واستیفا قلنور] .

اراضیٔ میریه مقدما ـ «معلومات مخصوصه» بحثنده موضحاً تفصیل ایدلدیکی اوزره ـ اراضیٔ مملکت ، حوز ، بیت‌المال ناملریله بنام اولوب

اشبو تعبيرك ـ بعضيلرينك بيان ايتدكلرى كبى ـ اراضئ عامره‌دن غلط اولمسى دخى وارد خاطر اوله‌بيليرسه‌ده علمای عثمانيه جانبندن احداث اولنان بر تعبير اولديغى دها مناسب دوشمكده‌در .

« اراضئ اميريه » تعبيرندن واضع قانونك مقصد عاليسى : بر بلده فتح اولنديغى وقت رقبه‌سى جانب بيت الماله عائد اولمق اوزره آليقونيلان وكذلك ـ ايكنجى ماده‌ده بيـان اولنديغى اوزره ـ اراضئ عشريه وياخود اراضئ خراجيه‌دن ايكن صاحبنك وارثى بولنمقسزين وفاتى حسبيله جانب بيت الماله قالان اراضيدر .

بو اراضى : جانب بيت المالك مالى اولديغندن ديلديكى وجه اوزره احاله وتفويض ايده‌جكى آشكار اولديغندن مقدملرى صاحب ارض اعتبار اولنان تيمار ، زعامت ، ملتزم ، محصل كبى مأمورلر وساطتيله احاله وتفويض اولنه‌كلمكده ايسه‌ده اشبو قانوننامهٔ همايونك نشرندن صكره صرف اراضى معاملاتنى برصورت منتظمه ومؤتمنه‌ده اجراسى وظيفه‌سيله مأمور هر محلره دفتر خاقانى مأمورى ، طاپو كاتبى تعيين بيورلمش اولديغندن اشبو اراضينك فراغ ، انتقال والحاصل بالعموم معاملاتى مأمورين مومى اليهمه عائددر .

شوقدركه : هنوز دفتر خاقانى مأمورى ، طاپو كاتبى تعيين اولنميان محللرده ـ طاپو نظامنامه‌سنده كوريله‌جكى وجه اوزره ـ مأمورين ملكيه ، مأمورين ماليه بو وظيفه ايله‌ده مكلفدر .

ايشته اراضئ اميريه : ـ بيان ايدلديكى اوزره ـ رقبه‌سى جانب بيت الماله عائد اولان ترلا ، چاير ، قورى ، يايلاق ، قشلاق مثللو اراضيدن عبارت اولديغندن طرف دولت عليه‌دن صاحب ارض تعيين بيوريلان ذات يعنى اليوم دفتر خاقانى مأمورى ، طاپو كاتبى طرفندن

احاله وتفويض اولنه‌رق يدلرينه ده بالاسى طغراى غراى خاقانى ايله موشح طاپو سنداتى ويريلير . وبو احاله‌ده اوچ صورتله اولور .

برنجيسى : ترلا ، چاير كبى زراعت ، انبات صورتيله استفاده ايتمك ومع‌هذا حاصلاتدن عشر خمس كبى برحصهٔ معينه جانب بيت‌الماله اعطا ايلمك اوزره مدت بيان اولنمقسزين برمعين ومعجل برمقدارايله‌اولور .

يعنى بر اراضىٔ اميريه بريسنه احاله وتفويض اولنه‌جغنده اولا اول اراضينك بدلى جانب بيت الماله آلنور واول اراضيدن حصوله كله‌جك محصولاتدن دخى عشر خمس كبى بر حصهٔ معينه ويرمك اوزره مدتسز حوزهٔ تصرفنه ادخال اولنور .

ايكنجيسى : دكرمن اوجاغى ، قورى ، خرمن يرلرى ، اوتلاق ، يايلاق ، قشلاق كبيكه ! بوده ايكى صورتله اولور .

يا شرط قرارله طاپو يعنى اجارهٔ معجلهٔ معلومه و« مقاطعه »يعنى اجارهٔ مؤجلهٔ سنويه ايله : ياخود شرط قرارسز يالكز « مقاطعه » يعنى اجارهٔ مؤجلهٔ سنويه ايله كه : مستأجرينك غرس وانشا ايده‌جكى اشجار وابنيه كندى مالى اولمق وياخود طاپو ، مقاطعه بالاعطا اشجار وابنيه غرس وانشا اولنوب بشقه بر صورت مشروعه ايله تصرف‌ايتمك اوزره مأمورى طرفندن كذلك مدتسز احاله وتفويض اولنور كه : تفصيلاتى ـ عائديتى جهتيله ـ «٨٢» نجى ماده‌سى شرحنه تعويق ايدلمشدر .

اوچنجيسى : كذلك ايكى صورتله اولور كه : ـ «٨٣» نجى ماده شرحنده ايضاح ايديله‌جكى وجهله ـ باغ وباغچه مثللو يا شرط قرارله طاپو ومقاطعه‌سنى بالاعطا وياخود شرط قرارسز وفقط بالمقاطعه .

يعنى اجارهٔ مؤجلهٔ سنويه‌سنى ويرمك وابنيه واشجار مستغرسه كندى مالى اولمق اوزره مدت ذكر اولنمقسزين مأمورى طرفندن احاله

وایجار وتفویض اولنور .

خلاصه : تفصیل قلنان شو اوچ صورتدن هرقنغیسی ایله اولور ایسه اولسون بر اراضیٔ امیریه مأموری طرفندن بر شخصه احاله وایجار وتفویض یعنی فراغ ، انتقال ، محلولات والحاصل بالعموم اجرای معامله نتیجه‌سنده کیفیت ودرجهٔ تصرفنی مبین جانب میریدن مستأجر ومتصرفی یدینه بر قطعه طاپو سندی ویررکه : اشبو سند حاوی اولدیغی اراضینك جهت تصرفنی مثبت ومعلن اولدیغندن ـ ایلروده بیان ایدیله‌جکی وجه اوزره ـ معمول بهدر .

طاپو : لفظی ـ بعضیلرینك ذاهب اولدیغی وجهله ـ «ارض میری» معنا‌سنی افاده ایدن «طاپوس واسیلیقوس» ترکیب رومیسندن مقتبس اولمیوب «انقیاد ، بیعت» معناسنی مشعر اولان «طاپوق» کلمه‌سندن غلط اولدیغی حالده براراضینك حین تفوض واحاله واجاره‌سنده حق تفوض اوله‌رق آلنان آقچه‌یه دینورکه : متن ماده‌نك فقرهٔ اخیره‌سنده‌ده موضحاً بیان بیورلمشدر .

ایشته بو مادهٔ قانونیه‌ده «تیمار ، زعامت ، ملتزم محصللر» ك لغو اولندیغی و طرف دولت ابد مدتدن مأمور مخصوص تعیین و امور ومعاملات اراضی بر اسلوب منتظمه ومؤتمنه‌یه بالارجاع درجات تصرفاتی متضمن سندات اعطا اصولی احداث بیورلدیغی بیان بیوریله‌یور .

{ دردنجی ماده }

[اراضیٔ موقوفه ایکی قسمدر قسم اول صحیحاً اراضیٔ مملوکه‌دن ایکن شرع شریفه توفیقاً وقف اولنمش اراضیدرکه بو مقوله اراضیٔ موقوفه‌نك رقبه‌سی وبالجمله حقوق تصرفیه‌سی جانب وقفه عائد اوله‌رق بونلرده معاملات قانونیه جریان ایتمیوب آنجق شرط واقف هر نه ایسه اولوجهله عمل اولنمق لازمکلدیکی جهتله اراضیٔ موقوفه‌نك بو قسمندن اشبو قانوننامه‌ده بحث اولنمیه‌جقدر . قسم ثانی

اراضیٔ میریه‌دن یالافراز سلاطین عظام حضراتنك ویاخود بالذات اذن سلطانی ایله آخرلرینك وقف ایلمش اولدیغی اراضیدرکه بو مثللو اراضینك وقفیتی یالکز اراضیٔ میریه‌دن بر قطعهٔ مفرزه‌سنك اعشار ورسوماتی مثللو منافع میریه‌سی طرف سلطنت سنیه‌دن بر جهته تخصیص دیمك اولدیغندن بو مقوله اراضیٔ موقوفه اوقاف صحیحه‌دن دکلدر . ممالك محروسه‌ده کائن اراضیٔ موقوفه‌نك اکثریسی بو قبیلدندر . وبویله تخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌نك اراضیٔ میریهٔ صرفه کبی رقبه‌سی بیت‌الماله عائد اولمسیله بونلر حقنده بوندن صکره ذکر وتفصیل اولنه‌جق معاملات قانونیه تمامیله جاری اولور . فقط رسم فراغ وانتقال وبدل محلولات اراضیٔ میریهٔ صرفه‌ده جانب میری‌یه عائد اولدیغی کبی بو مقوله اراضیٔ موقوفه‌ده دخی وقفی طرفنه عائد اولور . زیرده بسط وبیان اولنه‌جق اراضیٔ میریه احکامی بو مقوله اراضیٔ موقوفه‌ده دخی جاری اوله‌جغندن اشبو قانوننامه‌ده هر نه زمان اراضیٔ موقوفه تعبیری ایراد اولنورسه ایشته بویله تخصیصات قبیلندن اراضیٔ موقوفه مراد اولنور . فقط بو مقوله اراضیٔ موقوفه‌نك بر نوعی دخی واردرکه رقبه‌سی بیت المالہ عائد اولدیغی کبی اعشار ورسوماتی جانب میری‌یه عائد اولدیغی حالده یالکز حقوق تصرفیه‌سی ویاخود رقبه‌سی بیت الماله عائد اوله‌رق اعشار ورسوماتیله برابر حقوق تصرفیه‌سی بر جهته تخصیص قلنمشدر . بو نوع اراضیٔ موقوفه‌ده فراغ وانتقال مثللو احکام ومعاملات قانونیه جاری اولمیوب آنجق طرف وقفدن کرك بالذات وکرك علی طریق الایجار زراعت وتصرف ایتدیریله‌رك منافع حاصله‌سی وقفك مشروط لهنه صرف اولنور]

اراضینك بشنجی قسمی اولان اراضیٔ موقوفه‌ده ایکی قسمدرکه : اراضیٔ موقوفهٔ صحیحه ، اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه .

اراضیٔ موقوفهٔ صحیحه : ملکیت صحیحهٔ شرعیه ایله تملیك اولنان اراضیٔ مملوکه‌دن ایکن متصرفی طرفندن بر نهج شرعشریف وقف اولنان اراضیدر .

متن ماده‌ده « صحیحاً » لفظی اراضیٔ خراجیه‌نك قسم ثانیسی اولوب اراضیٔ غیر مملوکه‌دن اولان و« معلومات مخصوصه » بحثنده تفصیل ایدیلن اراضینك اشبو اوقاف صحیحه‌دن اولمدیغنه اشارتدر .

اراضیٔ مملوکه‌دن اولدیغی حالده بو صورتله شرعشریفه توفیقاً وقف ایدیلان اراضینك رقبه و حقوق تصرفاتی وقفی طرفنه عائد اولدیغندن بو مثللو اراضی حقنده معاملات قانونیه جریان ایده‌میوب بالعموم امور و معاملاتیچون کتب فقهیه‌ده مندرج مسائل شرعیه‌سنه توفیقاً اجرای معامله قیلنه‌جغی طبیعیدر.

متن قانونده دخی صراحةً بوقبیل اراضیٔ موقوفه‌یه اشبو قانونك شمولی اولمیوب کتب فقهیه، شرط واقف موجبنجه عمل اولنمق لازمکله‌جکی بیان بیورلمشدر.

بنابرین بو قسم اراضیٔ موقوفه‌نك متن ماوهٔ قانونیه‌ده ذکری اولبابده ایدیله‌جك معامله‌نك مرجعی یعنی کتب فقهیه‌یی اخطارله برابر برنجی ماده‌ده یالکز اراضیٔ موقوفه تعبیرعمومیسی ایرادبیورلمش اولدیغندن اجمال ایله تفصیل قاعده‌سنه اتباع ایدلمسندندر.

اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه : اراضیٔ امیریه‌دن بالافراز سلاطین عظام ویاخود بالذات مساعدهٔ سنیهٔ سلطانی ایله آخرلرینك وقف ایلدکلری اراضیدرکه: بو مقوله اراضیٔ موقوفه‌یه تخصیصات قبیلندن اولان اراضی دخی دینلور.

برشیئی وقفده اوچ شرط واردر : اولا وقف ایدیله‌جك مال واقفك مالی اولمق، ثانیاً حضور حاکمده تسجیل قیلنمق. ثالثاً متولی‌یه تسلیم قلنمقدر.

موضوع بحثمز اولان اراضی ایسه اراضیٔ میریه‌دن بالافرار وقف ایدلمش اولان اراضیلردر.

حالبوکه : اراضیٔ میریه‌نك رقبه‌سی جانب بیت‌الماله عائد اولدیغی جهتله بروجه مبسوط وقفیتی یالکز اعشار ورسوماتی مثللو منافع

میریه‌سنك بر جهته توقیف وتخصیصی دیمك اولدیغندن اراضئ موقوفهٔ غیر صحیحه‌دن ایسه‌ده غیر جائز اولمسنك عدم لزومیده آشكاردر .

چونكه: خراج، جزیه، بنی تغلبیدن استحصال اولنان ویركو اولبابده‌كی مساعدهٔ شرعیه‌یه بناءً امور خیریه‌یه صرف ایدلدیكی واراضئ امیریه‌دن آلنه‌كلان ویركو ایسه برنوع خراج مقاسمه اولدیغی جهتله منافعنی توقیف مشروعدر :

ومع هذا دولت ابدمدتك آوان تأسسنده بربلده فتح بیورلدیغی وقت اراضیسنك ـ رقبه‌سی بیت الماله عائد اولمق اوزره ـ منافعی حین محاربه‌ده یرارلغی وخدماتی تقدیر ایدیلان غزاته تیمار، زعامتناملریله اعطا وآنلر طرفندن دخی اولبابده شرف ارزان بیوریلان مساعدهٔ مخصوصهٔ حضرت پادشاهی ایله بر جهته كذلك مالك اولدقلری منافعی وقف ایتمكده ایدیلر .

اشته هر نقدر وقفده الك برنجی شرط اولان «ملكیت» مفقود ایسه‌ده بوقبیل اراضئ موقوفه‌نك توقیف ایدلمسنده‌ده مساغ شرعی‌واكا بناءً امثال تاریخیه واردر .

یعنی متن ماده‌نك توضیحاتندن وبسط وتمهید ایدیلان تفصیلاتدن منفهم اوله‌جغی وجه اوزره اراضئ موقوفهٔ غیر صحیحه‌نك وقف ایدلمسی اراضئ امیریه‌دن بر قطعهٔ مفرزه‌نك منافعنی یعنی اعشار ورسومات وبوكبی جانب بیت الماله عائد منافعنی طرف سلطنت سنیه‌دن بر جهته تخصیص وتعییندركه: بوقبیل اوقافده وقفك قسم ثانیسی اولان «اوقاف غیر لازمه» دن معدوددر .

اراضئ موقوفهٔ غیر صحیحه‌ده اوچ قسمدر .

برنجیسی: رقبه‌سی جانب بیت الماله، حقوق تصرفیه‌سی متصرفنه،

منافعی یعنی رسوم واعشاری وقفی جهتنه عائددرکه : بوقبیل اراضیٔ موقوفه‌ده اراضیٔ امیریه کبی اوچ نوعه انقسام ایدر.

تطبیقی امور سهیله‌دن اولدیغندن تفصیلدن احترازاً بیانه لزوم کورلمامشدر .

ایکنجیسی: یالکز حقوق تصرفیه‌سی جانب وقفه، رقبه‌ورسوم‌واعشار وبالعموم منافعی بیت‌الماله عائد اولور.

اوچنجیسی: حقوق تصرفیه ورسوم واعشاری وقفه ویالکز بیت‌المال رقبه‌سنه مالك اولور .

اشته بواوچ نوع : نوع اراضی کرچه اراضیٔ موقوفهٔ غیرصحیحه‌دن ایسه‌ده ایکنجی واوچنجی قسملرده حقوق تصرفیه‌یه وقف مالك اولدیغندن اولبابده‌کی مسائل شرعیه موجبنجه حرکت اولنمق لازمکلیر.

بناءً علیه بویله حقوق تصرفیه‌لری وقفه عائد اولان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌ده فراغ انتقال مثللو احکام قانونیه جریان ایده‌میوب برنهج شرعشریف اجرای معامله قیلنه‌جغی چونکه: مادامکه: حقوق تصرفیه‌یه وقف مالکدر. حقوق تصرفیه‌نك تبدیلی ایسه امور مستحیله‌دندر .

بنابرین اشبو قانوننامهٔ همایون احکامی بوقبیل اراضیٔ موقوفه حقنده جاری اوله‌میوب شرط واقف موجبنجه وقف طرفندن آخره ایجار وتصرف کبی بالعموم معاملات اجرا ایتدیریله‌جکی شبهه‌سزدر.

برنجی قسمه کلنجه: بونده وقف یالکز رسوم واعشاری کبی فقط منافعنه مالك اولوب حقوق تصرفیه متصرفلرینه، بیت‌المال رقبه‌سنه مالك وبنابرین اشبو حقوق تبدل ایده‌جکندن احکام قانونیه‌نك جریانی طبیعی اولوب ممالك شاهانه‌ده بولنان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌نك پك چوغی دخی بوقبیل یعنی حقوق تصرفیه‌سی متصرفنه، رقبه‌سی بیت‌الماله،

منافعی وقفنه عائد اراضیدن بولندیغندن ـ متن قانونده ذکر اولندیغی وجهله ـ هرنوقت اشبو قانوننامهٔ همایونده « اراضیٔ موقوفه » تعبیری یاد اولنورسه بویله اراضیٔ موقوفه‌در.

زیرا: ایکنجی واوچنجی قسم اراضیٔ موقوفهٔ غیرصحیحه‌ده مارالبیان حقوق تصرفیه وقفنه عائد وبنابرین تبدلی محال اولوب اشبو برنجی قسم ایسه اراضیٔ امیریه کبی بعینه حقوق تصرفیه متصرفنه عائد اولدیغی جهتله اراضیٔ امیریه حقنده جاری اولان بالعموم معاملات واحکام قانونیه‌نك تمامیٔ اجراسی بونده‌ده جاری اولور.

یالکز بو اراضینك منافعی یعنی رسوم واعشاری وقفی جانبنه واراضیٔ امیریه‌ده ایسه جانب میری‌یه عائد بولندیغندن اراضیٔ امیریه‌نك بالعموم منافعی بیت‌المال ایچون استحصال قیلندیغی حالده بونك منافعی وقفی جانبنه ویریلور.

یعنی وقف اشبو اراضینك انجق رسوم واعشارندن استفاده ایدر. یوقسه رقبه، حقوق تصرفیه‌سنه مداخله ایده‌مز.

دیکر ایکی قسم اراضیٔ موقوفه‌یه کلنجه:

مثلا یالکز حقوق تصرفیه‌سی وقفه عائد اوله‌رق یوز غروش عشر کتیریر بر اراضیدن وقف شو صورتله استفاده ایدرکه: اول اراضی‌یی وقف یابالذات ویاخود آخره ایجار ایدرك زرع ایدوب حصوله کلان محصولدن ـ حقوق تصرفیه‌سی بیت‌المالك اولدیغندن ـ عشرینی بیت‌المالە اعطادن صکره یابدل ایجاری ویاخود فضلهٔ حاصلاتی آلیر.

وکذلك حقوق تصرفیه‌سیله اعشارورسومی وقفك اولان براراضیدن وقفك استفاده‌سی:

مارالذکر یا بالذات ویاخود بالاجاره زراعت ایدیلوب حاصل

اولان محصولدن هم عشری و همده یا فضلهٔ حاصلاتی ویاخود بدل اجاره‌یی آلیر .

شمدی وقف : برنجی قسمدن یالکز عشر یعنی منافعندن ، ایکنجیدن یالکز بدل اجاره یاخود فضلهٔ حاصلاتدن، اوچنجی نوعدن هم عشر و همده بدل اجاره و یاخود فضلهٔ حاصلاتدن استفاده ایدر .

برده اشبو اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه ـ تعبیر آخرله ـ تخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌ده جبر، اکراه تغریر، غبن فاحش دعوالری و مرض موتده فراغ و بیع بالوفا طریقیله فراغ معامله‌سی مسموع و معتبر و جاری اوله‌بیلیرسه‌ده ترهین معامله‌سنی هیچ بروقت کوره‌من .

چونکه : بو مثللو اراضیده رهنك الك برنجی شرطی بولنه‌مدیغندن و شرطی بولنمیان بر عقدك صحتی ایسه عدیم الاحتمال اولدیغندن رهن اصولنك جاری اولمسی غیر ممکندر .

خلاصه : اشبو قانوننامهٔ همایونده ذکر اولنسان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌دن مراد کندیسنده احکام قانونیه تماماً جاری اولان اراضیٔ موقوفه‌درکه : اوده برنجی نوعدر .

{ بشنجی ماده }

[اراضیٔ متروکه ایکی قسمدر بری عموم ناس ایچون ترك اولنمش اولان یرلردرکه طریق عام بو قبیلدندر دیکری بر قریه و قصبه ویا قرا قصبات متعدده‌نك عموم اهالیسنه ترك و تخصیص اولنان یرلردرکه اهالیٔ قرا و قصباته تخصیص قلنمش اولان مرعالر بو قبیلدندر]

اراضیٔ غیر مملوکه‌دن اولوب اراضیٔ متروکه دینلان اراضی ایکی قسمدر برنجیسی : عموم ناس یعنی بر شخصه و یاخود اشخاص متعدده‌یه

تخصیص و بر قریه ویا قصبه اهالیسنه تعیین قیلنمیوب بالجمله ابنای بشر ایچون ترك ایدلمش اولان اراضیدرکه : بوقاریده « اراضیٔ غیر مملوکه » بابنده توضیح ایدلدیکی وجه اوزره زمان سعادت اقتران حضرت رسالت‌پناهیده حقوق عمومیه‌یی وقایه مقصد عالیسیله بو قبیل اراضی حمایهٔ مخصوصهٔ رسالتپناهی‌یه آلنوب « اراضیٔ مرفقه » توسیم و ابنای بشره ترك و تخصیص بیورلمشدی .

مثلا طریق عام ، پازار یری ، خرمن یری ، نمازگاه ، میدانلر و بو کبیلردن عامه‌نك انتفاع و استفاده ایتمسی لازمکله‌جکی جهتله تخصیص و تعیینی بر زمان قابل اوله‌مازکه : صره‌سی کلدکجه تفصیل ایدیله‌جکدر .

ایکنجیسی : مرعی ، قوری ، یایلاق ، قشلاق مثللو بر قریه ویا قصبه‌نك ویاخود بر قاچ قصبه‌نك عموم اهالیسنه ترك اولنان یرلردر مثلا مرعی بر قریه ویا قصبه اهالیسنك بسلدکاری حیواناتك مدار معیشتلری اولدیغندن بر شخصه احاله‌سی حالنده اهالیٔ سائره حیواناتنك فقدان تعیشدن تلف اولوب صاحبلرینك دخی بالاخره دوچار سفالت اوله‌جقاری وکذلك یکدیکره قریبتی اولوب او جوارده و فقط هر برینك حیواناتلرینی تعیش ایتدیره‌جك درجه‌ده واسع بر مرعا بولندیغی حالده یالکز بر قریه‌ویاقصبه اهالیسنه تخصیص اولندقده قصبهٔ سائره اهالیسنك سالف الذکر اضمحلالنی موجب اوله‌جغندن انتفاع و استفاده ایتمك اوزره بر قریه و یا قصبه ویاخود حسب الایجاب بر قاچ قصبه اهالیسنك هیئت عمومیه‌سنه تخصیص قلنور .

اشته متن قانونده «قصبات متعدده» تعبیرینك ذکر واثبات بیورلمسی بیان اولنان اسباب موجبه‌دندرکه : صره‌سی کلدکده ایضاح ایدیله‌جکندن اطناب مقالدن صرف نظر ایدلدی .

{ التنجی ماده }

[اراضیٔ موات بر کیمسه‌نك تصرفنده اولمدیغی و اهالی‌یه ترك و تخصیص قیلنمدیغی حالده جهیرالصوت اولان کیمسه‌نك اقصای عمراندن صیحه‌سی استماع اولنمیه‌جق درجه‌لرده قرا و قصباتدن بعید بولنان یعنی اقصای عمرانه تخمیناً بر بچق میل یعنی یارم ساعت مقداری مسافه بعدیتی اولان خالی محللردر]

« بر کیمسه‌نك تصرفنده اولمدیغی » تعبیرندن واضع قانونك مقصد عالیسی : ملکیت صحیحهٔ شرعیه ایله ویاخود عشر، خراج ادا ایتمك شرطیله تحت تصرفده اولمیان و کذلك حقوق تصرفیه‌سی وقفه عائد بولنمیوب علی حاله قالان اراضی دیمکدر .

بویله بر کیمسه‌نك تحت تصرفنده اولمدیغی کبی انتفاع و استفاده ایچون بر قریه ویا قصبه ویا قصبات متعدده اهالیسنه ترك وتخصیص قیلنمیوب زیاده‌جه صداسی اولان کیمسه‌نك اواراضینك بولندیغی قریه ویا قصبه‌نك اقصای عمران یعنی اك کنارده‌کی خانه، حرمن یرنده صداسی ایشیدیله‌میه‌جك درجه‌ده اوزاق اولان یعنی او قریه‌نك اك کنارنده بولنان محله تخمیناً بر بچق میل یعنی یارم ساعت مقداری مسافه اوزاقلغی اولان خالی اراضی‌یه اراضیٔ موات دینلور .

یارم ساعت مقداری بعد مسافه‌نك تعیینی اراضیٔ مملوکه‌دن احترازدر .

مع هذا یارم ساعت بعد مسافه‌دن اقل اولان اراضی خالی اولسه بیله ینه اراضیٔمواتدن معدود اوله‌میوب اراضیٔ مملوکه‌دن ویاخود اراضیٔ متروکه‌دن اوله‌جغی متن ماده‌ده‌کی تقییدات متکرره‌دن منفهم اولمقده‌در .

« معلومات مخصوصه » بحثنده و فصل مخصوصنده بوخصوصه متدائر ویریلان تفصیلاتدن منفهم اوله‌جغی وجهله اراضیٔ مواتدن برمحلی احیا

ایکی صورتله اولور که : بری رقبه و تملك و انتفاع و دیکری یالکز انتفاع :

بو حالده بر کیمسه یالکز انتفاع شرطیله اراضیٔ مواتدن بر محلی اذن سلطانی ایله احیا ایلدکده — الیوم اراضیٔ موات حقنده اتخاذ قلنان اصول موجبنجه — اراضیٔ امیریه حکمنی بالاکتساب آنجق انتفاع ایده بیلور .

مع هذا اراضیٔ مذکوره دن بر محل برای احیا برشخصه ویرلدیکی حالده او کیمسه احیا ایتیوب علی حاله مدت مدیده براقدیغنده بیت المالك ضررینی موجب اوله جغندن — جناب فاروقك احداث بیورمش اولدیغی اصوله توفیقاً — اوچ سنه دن صکره آخرینه ویریلور .

واو کیمسه شاید احیا ایلیه جکی اراضینك برقسمنی احیاوقصورینی مدت مذکوره کچدیکی حالده بیله ینه احیا ایتمدکده انجق احیا ایتدیکی اراضینك حق تصرفی اکتساب ایده بیلور .

زیرا : مجلهٔ جلیله نك «١٢٧٣» نجی ماده سنده « بر کیمسه برقطعه اراضینك بر مقدارینی احیا ایدوبده باقیسنی ترك ایتسه احیا ایتدیکی محللره مالك اولور . فقط احیا ایلدیکی اراضینك اورته سنده برمقدار محلی خالی قالسه اول محل دخی آنك اولور . و «١٢٧٤» نجی ماده سنده بر کیمسه اراضیٔ مواتدن بر یری احیا ایتدکدن صکره دیکر کیمسه لر کلوب درت طرفنده کی یرلری احیا ایتسه لر اول کیمسه نك یولی الك صکره احیا ایده نك اراضیسنده تعیین ایدر . و«١٢٧٥» نجی ماده سنده بر کیمسه اراضیٔ مواتدن بر محلی تحجیر ایتسه اوچ سنه مدت اول یره سائرندن احق اولور . اوچ سنه یه قدر احیا ایتمزسه حقی قالماز واحیا ایتمك اوزره بشقه سنه ویریله بیلور » دیو مصرحدر .

{ برنجی ماده }

[اشبو قانوننامهٔ اراضی اوچ بابه تقسیم اولنمشدر . باب اول اراضیٔ میریه بیانندهدر . باب ثانی اراضیٔ متروکه ایله اراضیٔ موات بیاننده اولوب بو بابده جبال مباحهدن دخی بحث اولنهجقدر . باب ثالث متفرقات بیانندهدر]

اراضی قانوننامهٔ همایونی اوچ بابه تقسیم و هر بابی دخی متعدد فصللره تقسیم ایدلمشدر .

برنجی باب اراضیٔ میریه بیانندهدرکه : درت فصله منقسم اولهرق سکسان اوچ مادهیی حاویدر .

برنجی فصل تصرفات بیانی متضمن اولوب یکرمی سکز مادهیی، ایکنجی فصل فراغ معاملاتنی حاوی اولهرق اون سکز مادهیی، اوچنجی فصل انتقال حقنده اولوب بش مادهیی ومؤخراً علاوه قلنان ذیللری، دردنجی فصل محلولاته متدائر اولوب اوتوز ایکی مادهیی مشتملدر .

ایکنجی باب اراضیٔ متروکه، اراضیٔ موات، جبال مباحه مسائلنی حاوی اولهرق ایکی فصلدن عبارتدرکه : برنجی فصل اراضیٔ متروکه بیاننده اولهرق اون ایکی مادهیی، ایکنجی فصل اراضیٔ موات، جبال مباحه مسائلنی متضمن اولوب اوچ مادهیی محتویدر .

اوچنجی باب اراضییه تعلق ایدن متفرق مسائله متدائر اولوب یکرمی یدی ماده ایله بر خاتمهدن عبارتدر .

[باب اول اراضیٔ میریه بیاننده اولوب درت فصلی مشتملدر . فصل اول تصرف، فصل ثانی فراغ، فصل ثالث انتقال، فصل رابع محلولات بیانندهدر]

برنجی باب اراضیٔ میریه بیاننده اولهرق درت فصلدر :

برنجیسی تصرف، ایکنجیسی فراغ، اوچنجیسی انتقال، دردنجیسی محلولات مسائلنی متضمندر .

فصل اول اراضیٔ امیریه‌نك صورت تصرفی بیاننده‌در

فصل : بنفسه مستقل اوله‌رق بر بابدن آییرلمش قطعه‌یه دنیلور.
برنجی فصل اراضیٔ امیریه‌نك نه صورتله تصرف ایدیله‌جکنی بیان ایدر .

{ سکزنجی ماده }

[بر قریه وقصبه‌نك بتون اراضیسی طوپدن اوله‌رق اهالیسنك هیئت مجموعه‌سنه ویاخود ایچلرندن بالانتخاب بر ویا ایکی اوچ شخصه احاله و تفویض اولنه‌میوب اهالیدن هر شخصه بشقه بشقه اراضی احاله اولنه‌رق کیفیت تصرفلرنی مبین یدلرینه طاپو سندلری اعطا اولنور]

بو بابده واضع قانونك «برقریه و قصبه‌نك بتون اراضیسی» تعبیرینی استعمالدن مقصدعالیسی : من‌القدیم اوزرینه هیچ برصورت‌ومناسبتله برقریه تشکل و تأسس ایتمیوب علی حاله ترك و ابقا قلنمش ویاخود وقت وزمانیله‌تشکل وباخصوص‌مناسبت موقعیه‌سی حسبیله علی‌التدریج بالترقی قصبه نام و عنوانی احراز ایدوب بادیٔ شرفی اولان افراد متمکنه‌سی۔ حرب وجدال کبی۔ بر فلاکت مبرمه مثلا زمانمزده‌طرفین محاربیندن بری دشمن مملکتنی حین استیلاسنده واقعا : ترقیات‌مدنیه کلیاًمنافی‌ومغایرانسانیت اولان برچوق عادات ظلمکارانه‌یی ترك‌ایتدیر-.ش و بناءً علیه عساکر غالبه اهالیٔ ملکتك دکل سؤ قصدکبی‌برطاقم خلاف انسانیت‌وحمیت احوالی‌قبول ایتسون. حتی مصالح مألوفه‌سیله اشتغالدن بیله منع طرفنه کیتامکده والیوم اقتدا وانقیاد ایدن دشمنك شخصنی عادتا مقدس عد ایده‌کلمکدد ایسه‌ده ازمنهٔ قدیمه‌ده طرفین محاربیندن بری دشمن مملکتنی استیلا ایلدکده الی سلاح طوتان بالعموم نفوس ذکوری پنجهٔ سیفدن کچیرمکی عادت ایدنمشلر ایدی .

ایشته بو یولده یعنی بو عادتك جاری اولدیغی بر زمانه مصادفتله ظلم سیفه دوچار وبقیةالسیف اولانلری دخی بالطبع حاصل ایده‌جكلری بر حال دهشت ومنافرت ویاخود از قدیم اره صره ظهور ایله كرهٔ ارضك اقطار مختلفه‌سنی دوچار انواع پریشانی وخسار ایتمكده وشدت اجرای حكمنه بردرجه‌یه قدر بدایت ظهورنده ترك وطن ویا موقعله ارتكاب عار فراردن ماعدا برچاره تصوری احتمالات عقلیه خارجنده قالمقده اولان (وباء) ، (قولرا) ، (صاری سِتمه) مثللو بر علت مهلكه ظهوری سببیله مجبور ومضطر قاله‌رق بو صورتله هر یرلری ترك وطن ویا موقعله كندولرینی – چیل یاوریلری كبی – بر جهته سوق و القا ایلمش و یاخود طغیان میاه و انهاردن ویا تزلزلات ارضیه‌دن حاصل اولان شدت حسبیله قوهٔ مقاومتی منقطع اوله‌رق بر هیئت خرابیته انقلاب ایدوبده بعده مرور زمانله حال سابقنه رجعت وتحول ایلدیكی حالده سكنه‌سی معاودت وطن قاعده‌سنه قطعاً رعایت ایتمش ویا بالكلیه انقراض بولوب رعایت ایده‌جك هیچ بر سكنه‌سی قالمامش برمحل اوزرینه هنوز تشكل ایتمك اوزره بولنمش اولان بر قریه ویا قصبه‌یه ایجاب حال وزمانه مبنی اسكان و ایوالرینه طرف حكومتدن لزوم كوریلان مثلا مهاجرین ، قبائل ، عشائر كبی بر قومك رفاه وسعادت حاللرینك تأمین واستحصالی مقصد رحیمانه‌سیله زراعت وحراثته مخصوص اولمق اوزره عدد رؤسه كوره تخصیص بیوریلان اراضیٔ امیریه‌نك عندالمساحه بالغ اوله‌جق مقدارك مجموعی دیمكدر .

ایشته بو سببدن برقریه ویا قصبه‌نك بتون اراضیسی طوپدن او اهالینك – مرعی ، قوری ، یایلاق كبی – هیئت عمومیه‌سنه ویاخود

- اراضیٔ مملوکه مثالی - ایچلرندن بر شخصه ویاخود بر قاچ شخصه احاله وتفویض اولنه‌ماز.

بو بابده‌کی نهی وممنوعیت قانونیه‌دن مقصد بودر که: بر قریه ویا قصبه‌نك مشتمل اولدیغی اراضیٔ امیریه اوقریه ویاقصبه مسکونیننك یعنی اهالیسنك مابه‌الانتعاشی اولدیغندن استفاده‌کاه عمومه وضع اولنه‌ماز.

زیرا: بر قریه ویا قصبه مثلا یوز خانه‌یی محتوی اولوب اون‌بیك دونم اراضیسی هیئت مجموعه‌یه ترك ایدیله‌جك اولسه حسب‌البشریه سائقهٔ حرص وطمع ایله احدهما یکدیکره اطالهٔ دست تعرض ایتمکدن بر درلو واز کچه‌میه‌جکدرکه: بوده پك طبیعیدر.

چونکه: او، هیئت عمومیه‌دن کوچی یتن، اقتداره مالك اولان کمال حرصندن ناشی بشیوز دونم اراضی‌یی دست ضبطنه آلوب بری طرفدن بر بیچاره، ناتوان یکرمی دونم بلکه‌ده بر دونمه بیله تملك ایده‌میه‌جکی کبی او مقتدرین اراسنده‌ده ضدیت، عربده اکسیك اولمیوب بلکه‌ده یکدیکری علیهنه تشهیر سلاح، قتال ماده‌لری ساحه‌آرای ظهور اوله‌جغندن، بویله نامرضی حرکاته میدان ویرمامکدن. وبالانتخاب بر شخصه ویاخود متعدد اشخاصه تفویض اولنه‌مامسی جهتنه کلنجه:

- بیان ایدلدیکی اوزره - بر قریه ویا قصبه‌نك اراضیسی او قریه ویا قصبه اهالیسنك مدار معیشتلری اولدیغندن بر صورتله بر ویا برقاچ شخصه احاله وتفویض ایدلدکده قصور اهالی مدار انتعاشدن محروم وبناءبرین عظیم مضایقه وسفالته دوچار اوله‌جقلری کبی بین‌الاهالی اختلاف وهیجان ظهوره کله‌جکی بدیهی ومع هذا منافع حکومت سنیه

بو سبیله دوچار انحلال وبالخاصه ترقیات زراعت خصوصی سکتهٔ عظیمه‌یه اوغرایه‌جغی کبی بوکا مماثل پك چوقده محذورلردن عبارتدر.
بواجلدن برقریه ویا قصبه‌نك بتون اراضیسی اوقریه ویا قصبه‌نك اهالیسنه متساویاً ـ عدد رؤسه کوره ـ تقسیم وکیفیت تصرفلرینی مبین برر قطعه طابو سندی ویریله‌رك هر برینك حقوقی مداخله‌دن آزاده قیلنمسی تقیید بیوریلیور.

ـ اخطار ـ

املاك صرفه ایچون دفترخانه‌دن ویریله‌جك سنداته مخصوص و۲۲ ماده‌یی حاوی فی ۲۸ رجب سنه ۹۱ وفی ۲۸ اغستوس سنه ۹۰ تاریخلو نظامنامه‌نك حسب الایجاب یدی ماده‌سنی تزییله لزوم کورلدی.

برنجی ماده: شهر وقصباتده وقرا ونواحیده بولنان بالعموم املاکه بالاسی طغرالو مطبوع سندات جدیده اعطا قیلنه‌جق وبوندن بویله سندسز املاك تصرفی ممنوع اوله‌جقدر.

ایکنجی ماده: سندات جدیده ایکی نوع اولوب بری املاك صرفه‌یه ودیکری زمینی مقاطعه‌لو اولوب اوزنده‌کی ابنیه ویاخود اشجاری ملك اولان محللره مخصوصدر.

بشنجی ماده: هرقضانك املاك کاتبی مرکزدن بدأ ایله قضاداخلنده بولنان شهر وقصباتی وبعده قرا ونواحیی طولاشوب املاك موجوده‌نك یوقلمه‌سنی اجرا ایده‌جك ومقدما تحریری اجرا اولنمش اولان محللرك تحریر دفترینی یوقلمه‌یه اساس اتخاذ ایلیه‌جکدر. شویله‌که: املاك کاتبیله برلکده لوا ویاخود قضا مجلس اداره‌سی اعضاسندن بو مثللو

خصوصاته وقوفلی برذات ایله تحریر مأموری واملاکك بولندیغی محله نك امام ومختارلری واختیار مجلسی هیئتی حاضر اولدیغی حالده املاکی ثبت دفتر ایدرك نمونه سنه توفیقاً یوقلمه دفترلرینی تنظیم ایده جك واملاکك اصحابی طرفندن ابراز اولنه جق حجج وسندات سائره یی معاینه وتدقیق وحجت وسندی اولمیانلرك صورت تصرفی دخی سبب ملك اولور مستند شرعی یه مبنی اولوب اولمدیغنی تحقیق ایدرك ملاحظات خانه سنه شرح ویره جکدر. واصحاب املاك یدنده بولنان حجت وسائره اوزرینه یوقلمه سی اجرا ایله جدید سند ویرلدیکنی مبین تمغا اورله جقدر. شوراسی مقرردرکه: شهر وقصبه لرده کی املاکك یوقلمه سی اجرا واکمال اولنمدقجه قرا ونواحی یوقلمه سنه مباشرت اولنمیه جقدر.

التنجی ماده: بروجه بالا یوقلمه دفتری بالتنظیم زیری یوقلمه هیئتی طرفندن تمهیر ایله تصدیق اولندقدن صکره مجلس اداره یه ویریله جك ونائب بلده حاضر اولدیغی حالده مجلسجه یوقلمه دفتری مطالعه وبرملکك صورت تصرفیه سی حقنده مجلسجه بر مرتبه دها تدقیقات اجراسنه احتیاج کورلدیکی حالده ینه نائب افندی حاضر اولدیغی حالده تحقیقات لازمه وتدقیقات کافیه اجرا اولنه رق مجلس اداره طرفندن دخی یوقلمه دفتری تمهیر وتصدیق اولنه جقدر. فقط بردفترك برآیدن زیاده مجلس اداره ده قالمسی جائز اولمیه جغندن شاید ایچنده ایلیشکلی بعض املاك ظهور ایدوبده تحقیقاتی برآیدن زیاده وقته محتاج اولور ایسه بونلرك همان برطرفدن تحقیقاتی اجرا اولنمق اوزره افراز ایله نهایت برآی ظرفنده یوقلمه دفتری مجلس اداره طرفندن تمهیر وتصدیق اولنه جقدر.

یدنجی ماده: وجه مشروح اوزره تصدیق اولنان یوقلمه دفتری

موجبنجه موقت علم وخبرلری تنظیم ایدیلوب رأس لواده نائب ومحاسبه جی ودفتر خاقانی مأموری وصندق امینی وراس قضاده قائممقام و نائب وطاپو کاتبی وصندق امینی طرفندن تمهیر ایدلدکدن صکره اصحابنه تسلیم قیلنه جقدر.

سکزنجی ماده : هر بر قضانك يوقلمه دفترلری املاك صرفه‌نك بشقه و مقاطعه‌لو اولان املاكك بشقه اوله‌رق بالتنظيم برر نسخه‌سی حاصلاتیله برابر بامضبطه رأس لوایه واورادن دخی نمونه‌سنه توفيقاً تنظيم قيلنه جق اجماليله معاً حاصلاتی دفترخانه‌یه کوندریله جکدر ونسخهٔ اصلیه‌لری محللرنده حفظ اولنه جقدر .

طقوزنجی ماده : وارد اوله جق دفترلر موجبنجه تنظيم اولنه جق طغرالو سندات دفترخانه‌دن دفترخاقانی مأمورلرینه کوندریلوب اصحابنه تسليم ايتديريله جك و بو حالده موقت علم وخبرلر استرداد اولنه جقدر.

یکرمی ایکنجی ماده : املاكك يوقلمه و دائمی معاملاتی و دفاتر واجمالاتنك تنظيم وارسالی خصوصاتی اراضیٔ اميريه تعليمات وتعريفنامه‌سنك اشبو نظامنامه‌یه مخالف اولمیان احکامنه توفيقاً اجرا قيلنه جقدر .

خلاصهٔ مؤداسی وباخصوص التنجی مادهٔ قانونیه‌نك برفقره‌سنده‌کی شو « بروجه بالا . . . » عباره‌سنده مستبان اولدیغی اوزره ـ تعريف ايديلان ـ اصول دائره‌سنده اعطا قلنان طاپو سنداتی معمول به ومعتبر سندات رسميه‌دندر .

مجلهٔ احکام عدليه‌نك «۱۷۳۷» نجی ماده‌سنده دخی «برات سلطانی وقيود دفترخاقانی تزوير و تصنيعدن سالم اولديغندن معمول بهدر» ديو مصرحدر .

شوایکی مادهٔ قانونيه ايله دفترخاقانی قيودی، طاپو سنداتی معمول به اولوب بلابينه مضمونيله عمل اولنمسی ايجاب ايديیور .

حالبوکه : بوراده نظر دقتـه چارپه‌جق بر جهت واردرکه: غایت مهم و معتنا اولدیغندن تفصیلات ویرمك ضروری و دها طوغریسی مجبوریدر .

مجـلهٔ جلیله ـ معلوم اولدیغی اوزره ـ کتب فقهیه‌دن مقتطف مسائل شرعیه‌دن عبارتدر .

انجق فقهـاء سـالفهٔ کرام حضراتنك آثاری تتبع ایدلدکده بو ماده‌یه دائر بر مسـئلهٔ شرعیه بولنمدیغنـدن متأخرین فقهاءعظـام حضراتنك اجتهـادلری اولدیغی ـ آثار جلیـله‌لرنده بولنملریله ثابت اولدیغی اوزره ـ تحقق ایدر .

بونك اسباب موجبه‌سنی عرض ایده‌لم :

ـ تفصیلاتی کتب تواریخده مسطور اولدیغی اوزره ـ سلاطین سالفهٔ دولت ابدمدت معاملات اراضینك دخی برصورت مستقیمانه‌ومؤتمنانه‌ده جریانی خصوصنه صوك درجه اعتنا بیوروب ـ معلومات مخصوصه‌ده توضیح ایدلدیکی وجهله ـ تیمار ، زعامت نامل‌ریله مأمور مخصـوص بالتعیین بالعموم تجاوزات، مداخلاتدن صیانه بیورتدیریلیردی .

جنتمکان سلطان سلیمان خان قانونی و سلطان مرادخان ثالث حضراتنك زمان سلطنت و خلافتلرنده معاملات اراضی‌یی متضمن قیودودفاترك بر صورت مؤتمنه‌ده ـ اسـاس اولمق ـ ثبت و توثیق ایدلمسی لزومی نظر اعتباره آلنه‌رق بو خصوص مهمه‌نك حیز حصوله اقترانی بابنده و «٩٥٥» تاریخنده فضل و کمالری، استقامت و صداقتلری مسلم اولان برقاچ ذاتدن مرکب اوله‌رق برقومسیون مخصوص تشکیل بیورلمش ایدی.

بو قومسیون ممالك محروسهٔ شاهانه‌ده بولنان بالعموم اراضی وقریه ویاقصبه اهالیسنه مخصوص قوری، یایلاق، قشلاق یعنی اراضیٔ امیریه،

اراضیٔ مملوکه، اراضیٔ خراجیه، اراضیٔ عشریه آیرو آیرو وخاص همایون، تیمار واراضیٔ موقوفه خلاصه : اراضینك علی العموم معاملاتی و مربوطیتی تفصیلاتلی اوله‌رق ثبت وتحریر ایدوب «١٠١٠» تاریخنده اتمام و اکمال وظیفه ایده‌بیلمشیدی .

شوراسـنی عرض ایلرم که : اشبو قومسیونك کیملردن مرکب اولدیغنه و نره‌ده انعقاد ایلدیکنه دائر کتب تواریخ تتبع ایدلدیسه‌ده بردرلو بوانه‌مامش وحتی عصریمز مورخـین کرامنـدن بر قاچ ذاته‌ده مراجعت ایدلمش اولدیغی حالده ینه برثمره آلنه‌مامش اولدیغندن ناشی بوبابده تفصیلات ویریله‌مامکده‌کی معذرتلر شایان قبول اولور اعتقادنده‌یم

مع هـذا بو دفاترك بالاسی خط همایون شـوکتمقرون حضرت شهنشاهی و طغرای غرای عثمانی ایله تزیین و توشیح بیورلمشدی . بو صورتله قومسیون مذکوردن کمال تدقیق واعتنا ایله تحریر ووه دفاتر جدیده «تعبیر ایدیلان دفاتر الیوم «طقوزیوز یتمش بش» عدده بالغ اولوب بو دفاتر شمدی‌یه قدر یکدیکری ایچـنده متین، رصین و درت قپویی محتوی بر مخزنده صوك درجه دقت ایله محافظه ایدلمکده‌در .

بر اراضی حقنده سـبقت ایدن معامله ایچون برقید تصحیح ایدیله جکنده بالاسی طغرای غرای حضرت پادشاهی ایله موشح شرفریز سـنوح ایده‌جك فرمان عالیشان موجب عالیسنجه دفتر امینی، کیسه‌دار، توقیعی افندیلر مذکور مخزنی کشاد و توقیعی افندی کندی یازیسیله فرمان عالیشانك برخلاصـه سنی ـ تعلق اولان محله ـ تحریر وبرصورت جلیله سنی دخی او قید ایلدیکی محله ربط ایدرك بوصورتله اتمام معامله‌دن صکره مخزنه اعاده وسد و بند ایدیلیر ایدی .

اشته بروجه مبسوط معاملات اراضینك محور مطلوب عالی، شبهه

تزویر و تصنیعدن معرا بر صورتده جریان ایلمسندن ناشیدرکه: متأخرین فقهاء کرام حضراتی «قیود دفترخاقانی‌یی بلا بینه مضمونیله عمل ایدلمك لازم کلان وثائق شرعیه و معتبره‌دن عد ایدلمسنی» اجتهاد ایلمشلر و بو اجتهادلری مجله جمعیت علمیه‌سی جانب عالیسندن بالقبول مجلهٔ جلیله‌نك مادهٔ مذکوره‌سنده بیان بیورلمشدر .

دیمك اولورکه: فقهاء کرامك اجتهاد ورأی عالیلری وازجمله مجلهٔ جلیله‌نك مادهٔ مذکوره‌سنده محرر «قیود دفترخاقانی» دن مقصد: «دفاتر جدیده» اولوب یوقسه بالعموم دفترخاقانینك قیوداتی دکلدر .

نظام مذکورك مادهٔ مبسوطه‌سنده محرر «بر وجه بالا . . .» قیدینه عطف کلام ایدیلنجه: زمانمزده اتخاذ ایدیلان قاعده و اصول ایسه طرز آخره تحویل ایدلمش یعنی نظام مذکورك مادهٔ مخصوصه‌سنده محرر اولدیغی اوزره اولاً بر قریه قصبه‌نك مختار و هیئت اختیاریه وثانیاً ارباب وقوفدن تحقیقات لازمه و تدقیقات موشکافانه اجرا ایدلدکدن صکره مجالس اداره‌نك دخی نظر تدقیق و تصدیقنه عرض ایدلمك اصولی میدانه قونیلوب قیود دفترخاقانی کمافی السابق محور مطلوب عالی، شبههٔ تزویر و تصنیعدن عاری بر صورتده اجرا ایتدیرلمکده‌در .

بنابرین نظام مذکور موجبنجه حدهٔ تدقیقدن کچیریله‌رك ویریلان طاپوسندینك بوقدر تحقیقاتله شبههٔ تزویر وتصنیعدن سالم اوله‌جغی بدیهی اولدیغندن فقهاء کرام حضراتنك اجتهاد و مجلهٔ جلیله‌نك مادهٔ مخصوصه‌سنده تعیین و ارائه بیوردقلری قیود خاقانیدن اولوب و ثائق معتبره‌دن عد اولنمسی لازم کلمکده ایسه‌ده «دفاتر جدیده» دن ماعدا قیود خاقانی بلابینه مضمونلریله عمل اولنه‌جق و ثائق معتبره‌دن معدود اولمسی حقنده‌کی جواز شرعی خارجنده قالمرندن ناشی حقوق عبادك ضیاعنی

صیانه ایچون غایت موشکافانه تعمیق تدقیقاته کیریشیلەرك نتیجهٔ حاله کوره حرکت اولنمق اقتضا ایده‌جکی امور بدیهیه‌دندر.

خلاصه : قیود خاقانی فقهاء کرام حضراتنك رأی واجتهادیه‌وروب مجلهٔ جلیله‌نك «١٧٣٨» نجی ماده سنده بیان بیوریلان «دفاتر جدیده» تعبیر ایدیلان قیود خاقانی وکذلك نظام مذکور موجبنجه ویریلان طاپو سنداتی معتبر ومعمول به اولوب ماعدا قیود خاقانی بلا بینه مضمونیله عمل جائز اوله‌جق وثائق معتبره‌دن معدود اولمیوب هرحالده تدقیقات عمیقه وتحقیقات موشکافانه بالاجرا نتیجهٔ مصلحته توفیق معامله ایدلمك لازمکلیر.

اشته متن قانوننامهٔ همایونده‌ده حقوق عبادك کمالیله حسن محافظه‌سنی آمر « کیفیت تصرفلرینی مبین یدلرینه طاپو سندلری اعطاقلنوره » عبارەسیله تقیید بیوریله‌رق بر اراضینك متصرفنه ویریله‌جك طاپو سنداتنك لایقیله حده‌ٔ تدقیقاتدن بالامرار تحققندن صکره اعطا ایدلمسنه وبالخصوص برقریه ویاقصبه‌نك بتون اراضیسی حین تقسیمده علی التساوی کمال عدالتله تقسیم ایدیلوب هیچ برکمسه‌نك مغدور براقلمامسنه حسن تلمیح بیورلمشدر.

خلاصهٔ ماده: برقریه ویا قصبه‌نك بتون اراضیسی طوپدن ویا ایچلرندن بالانتخاب برقاچ شخصه احاله وتفویض اولنه‌میوب اول قریه ویاقصبه اهالیسنك هر بر شخصنه آیری آیری احاله اولنه‌رق کیفیت تصرفلرینی مبین یدلرینه سند خاقانی اعطا قیلنیر .

{ طقوزنجی ماده }

[زراعت و حراثته قابلیتی اولان اراضیٔ میریه‌یه هر درلو شی یعنی بغدای و آرپه وپرنج وبوبا وحبوبات سائره اکیلور و ایجار ویاخود اعاره ایله اکدیریلور و محلولات فصلنده بیان اولنه‌جق اعذار صحیحه‌دن بری تحقق ایتمدکجه تعطیل اولنه‌ماز] .

اوچنجی مادهٔ قانونیه‌نك شرحنده بیان قلندیغی اوزره اراضیٔ

امیریه‌نك صورت احاله‌سی اوچ نوع ایله‌در که : برنجیسی - نارلا، چایر کبی - انبات زراعت وبو صورتله انتفاع وطاپوی مثلیله - عشر وخمس مثللی - حصهٔ معینه اعطا اولنمق شرطیله مدتسز احاله ایدیلن اراضیدر.

بناءً علیه انتفاع مقصدیله باطاپو تحت تصرفه آلنان بر اراضی‌یی متصرفی - دولته مضرت ایراث ایتمامك شرطیله - هرنه ایسترسه زرع ایده‌بیلیر.

یعنی اراضئ میریه رقبه‌سی بیت الماله عائد اولمق وعشر، خمس کبی بر حصهٔ معینه اعطا ایدلمك اوزره بالجمله حقوق تصرفیه‌سی متصرفنه احاله وتفویض اولنه کلمکده ومع هذا او اراضئ میریه‌یی استحاله وتفوضدن اصلی زراعت و حراثتله انتفاع واستحصال معیشت اولدیغندن متصرفی او اراضی‌یی ایسته‌دیکی وجهله استعماله حائز صلاحیت اولوب هر نه ایسترسه آنی زرع و حرسه مأذوندر.

فقط دولته مضرت ویرمه‌مکده شرطدر.

مثلا بر بلده‌نك صافیت هواسنی اخلال، صحت عمومیه‌یی اضمحلال ایده‌جك درجه‌ده وخامت کتیرر بر بطاقلق حصولی طبیعی اولان پرنج زرعنه قالقیشه‌جق اولسه مجلهٔ جلیله‌نك ۲۶ نجی ماده‌سنه - یعنی «ضرر عام ایچون ضرر خاص اختیار قلنور» قاعدهٔ فقهیه‌سنه - توفیقاً منع اولنور.

اما مجلهٔ مذکوره‌نك ٦ نجی ماده‌سی - یعنی «قدیم قدمی اوزرینه ترك اولنور» - مدلولنجه من القدیم پرنج زرع ایدیلان بر بلده اراضیسنده بو معامله جاری اوله‌ماز.

وکذلك بر اراضی‌یه بویا زرع اولندقده دولته فائدهٔ کلی و حبوبات سائره‌دن مثلا نخود زرع ایدلدیکنده مضرت کلی کله‌جك اولسه بو یا زرع ایتدیریله‌رك او صلاحیتی تحدید ایدیلور.

یعنی هر نقدر متصرف اراضی تصرفی حسبیله اراضی‌یی ایسته‌دیکی صورتده استعماله – تعبیر آخرله – آرزو ایلدیکی محصولاتی زرع وحرسه صلاحیتدار ایسه‌ده دولته مضرت ویرمامکده اك برنجی شرطدر .

فی‌الواقع حقوق تصرفیه‌سی او متصرفه احاله و تفویض اولنمش و فقط رقبه‌سی جانب بیت‌الماله عائد اولوب متصرفك – اراضیٔ مملوکه‌ده اولدیغی کبی – حقوق تصرفیه‌دن بشقه حقوق ملکیه‌سی اولمدیغندن صلاحیتی محدوددر .

ایشته دولته مضرت ویرمه‌مك شرطیله بر اراضیٔ امیریه‌نك متصرفی بالذات زراعت و حراست ایده‌جکی کبی ایجار و اعاره ایله اکدیره بیلمك اقتدارینه بو « ایجار ویاخود اعاره ایله اکدیریلور » عبارسیله مأذونیت قانونیه‌سی واردر .

اربابنك معلومی اولدیغی اوزره اراضی قانوننامهٔ همایونی قواعد قانونیه‌یی محتوی اولمغله برابر علی‌الاکثر مسائل شرعیه‌دن مقتبسدر .

مجلهٔ جلیله‌نك کتاب‌الاجاره‌سنده و « ٤٤٦ » نجی ماده‌سنده « اجاره‌ده مأجور موجرك ملکی اولمق شرطدر . » دیو مصرح اولدیغی کبی اعاره ایدیلان شی دخی معیرك ملکی بولنمق شرطدر . بو خصوصه لحاظهٔ دقت ایدلدیکنده بو فقرهٔ قانونیه‌ده‌کی جوازك منافیٔ شرع اولدیغی متبادر خاطر اولور .

چونکه : اراضیٔ امیریه – بیان اولندیغی وجهله – بر شخصه احاله و تفویض اولنه‌جنی زمان خرج انتقال طاپوی مثل کبی اقچهٔ معجله و محصولات آلدقده عشر خمسی کبی برحصهٔ معینه آلنمق شرطیله بالاحاله

رقبه‌سی جانب بیت‌الماله قالمقده و بو صورتله او اراضی‌یی تفوض ایدن متصرف عادتا مستأجر واراضی مأجور حکمنده بولنور .

شـو قدر وار که : مجلهٔ مذکوره‌نك « ٤٢٨ » و « ٥٨٧ » ماده‌سنده «مسـتأجرك مأجوری بالذات اسـتعمال ایتمسی مشروط اولمیوب ـ مسـتعملینك اختلافیله مختلف اولور اشـیادن اولماق شرطیله ـ اسـتیفای منفعت خصـوصنده آخرینی کندی یرینه اقامه ایده‌بیلور و کذا « ٨٢٠ » نجی ماده‌سنده اعاره ایدیلان برشی‌مستعیرك بالذات استعمال ایتمسی مشروط اولمق ، ـ مستعملینك اختلافیله مختلف اولور اشیادن اولمق شرطیله ـ اسـتیفای منفعت خصوصنده آخرینی کندی یرینـه اقامه ایده‌بیلور » دیو مسطوردر :

اراضیٔ امیریه‌ده ایسـه منافع دولت نقطهٔ نظرنجه کرك بالذات متصرفنك و کرکسه بالنیابه آخرینك استعمال و زرع و حرس ایلمسنده بر فرق اولمیوب اراضیٔ مذکوره‌ده مسـتعملینك اختلافیله مختلف اولور اشیادن اولمدیغندن اشـبو ایکی مادهٔ قانونیه‌ده مسـطور جواز شرعی‌یه داخل اوله‌جغی شبهه‌سز و بنابرین فقرهٔ قانونیه‌نك بو مسائل شرعیه‌دن مقتبس اولدیغی متظاهردر .

یعنی فقرهٔ قانونیه بیان بیورلدیغی اوزره اراضیٔ امیریه‌یی ـ دولته مضرت ویرمامك اوزره ـ متصرفی ویاخـود آنك طرفنـدن بالنیابه آخری دیلدیکی صورتده استعمال و زراعت و حراثت ایده‌بیلور .

فن زراعت اربابنك‌معلومی اولدیغی‌وجهله بالعموم اراضی برقابلیت واسـتعدادده اولمدیغندن برارضده حصـوله کلان بر محصول دیکرنده حصول بوله‌مز . یاخود مصارفنه کفایت ایده‌میه‌جك درجه‌ده حاصل اولور .

بعضاً ده براراضی برسنه زرع اولندقده ایکی سنه تعطیل ایدلمك مجبوریتنده بولنور وبوده اعذار صحیحه‌دن معدود اولورکه : دردنجی فصلده و «٦٨» نجی مادهٔ قانونیه‌ده تفصیل ایدیله‌جکدر .

اراضیٔ امیریه‌نك حین احاله‌سنده ـ دفعاتله بیان ایدلدیکی اوزره ـ بعدالزراعه عشر، خمس کبی بر حصهٔ معینه آلنمق مشروطاولدیغندن براراضی‌یی متصرفی مدت مدیده تعطیل ایتمك حقی قطعیاً جائزدکلدر.

حتی جناب فاروق زمان خلافتلرندن صکره اوچ سنه بر مدت تعیین بیورلمسی بیت‌المالك دوچار ضرر اولمامسی واراضینك عمران وترقیدن کیرو قالمامسی حکمتندن منبعثدر .

اشته متن قانونده‌ده «محلولات فصلنده یعنی ٦٨ نجی مادهٔ قانونیه‌ده بیان ایدیله‌جك اعذار صحیحه بولنمیه‌رق بر اراضیٔ میریه‌یی متصرفی تعطیل ایده‌مز.» دیو قطعیاً بیان بیورلمشدر.

تعطیل ایلدیکی حالده حقنده ایدیله‌جك معامله‌ده ـ اشاغیده فصل مخصوصنده ذکر اولنه‌جغی وجهله ـ اوتعطیل ایدیلان اراضی مستحق طاپو ـ تعبیر آخرله ـ حین احاله‌ده شرط اولان انبات، زراعتله انتفاعه عدم رعایت وبو صورتله شرطك خلل پذیر اولمسندن ناشی حقوق تصرفیه‌نك مرفوع وبناءً علیه آخره ایجار واحاله ایتمك حق جانب بیت‌المالە معاودت ایدوب طرف دولتدن بالمزایده آخرینه طاپوی مثلیله احاله ایدیلور.

فقط متصرف سابقی دیلرسه طاپوی مثلیله ینه کندوسنه اعاده ایدیلور .

خلاصه ماده : اراضیٔ میریه‌یی متصرفی یاخود کندی طرفندن بالاجاره ویاخود بالاعاره آخری ـ دولته مضرت کلمامك شرطیله ـ

هرنه ایسترسه زرع وحرسه ایده بیلور واعذار صحیحهٔ قانونیه بولنمدقجه او اراضی‌یی قطعیاً تعطیل ایتمکه قادر اوله‌ماز. تعطیل ایله‌بیلکنده مستحق طاپو اولور.

{ اوننجی ماده }

[قدیمی اوتی بیچیلوب عشر محصول آلنه‌گلان چایرلر اراضیٔ مزروعه‌کبی اولوب طاپو ایله تصرف اولنور وحاصل اولان اوتندن یالکز متصرفی انتفاع ایدوب آخرینی انتفاعدن منعه مقتدر اولور وبومقوله چایرلر مأموری اذنیله سوکیلوب زراعت اولنه‌بیلور.]

«قدیمی اوتی بیچیلوب عشر محصول آلنه‌گلان چایرلر» دن مقصد قانون: من القدیم زرع وحرس ایدلمیوب حالبـله ابقا وفقط ارضك استعداد ذاتیسندن اوله‌رق محصولات طبیعیه حصول بولوب بوصورتله استفاده ایدیلان واو محصولاتدن عشر محصول آلنه‌گلان چایرلردر.

بوچایرلر اراضیٔ میریه‌نك بصورت الاحاله برنجی نوعنك ایکنجی قسمندن در.

بناءً علیه بو مثللو چایرلر یعنی اوته‌دنبرو بطریق الزرع استعمال اولنمیوب حصوله گلان محصولات طبیعیه‌سی اولان اوتی بیچیلوب بوندن انتفاع واستحصال تمتع وعشر محصولیده بوصورتله آلنه گلان و«چایر» تعبیر ایدیلان ـ اراضیٔ مزروعهٔ میریه کبی ـ طاپو ایله تصرف اولنور یعنی رقبه‌سی ومحصولاتندن عشر خمس کبی حصهٔ معینه طرف دولته عائد اولمق اوزره فقط حقوق تصرفیه‌سی بربدل معجله مقابلنده احاله وتفویض وکیفیت تصرفی اولبابده مؤسس اولان اصوله بناءً برقطعه طاپو سندیله‌ده تأمین اولنور.

بوحالده اوچایرك محصولاتی یالکز متصرفنه عائد اولوب چونکه:

- اوچنجی ماده‌نك شرحنده تفصيل ايدلديكی اوزره- اراضیٔ ميريه‌يی تفوضدن مقصد انتفاع اولديغندن ومحصولاته آخرك مداخله‌سی حقوق تصرفيه‌يی، مقصد اصلی اولان انتفاعی مفوت بولنه‌جغندن- تعبير آخرله- هر كس تحت تصرفنده بولنان بالجمله اموال و اشياسنی ديلديكی صورتده تصرفه صلاحيتدار و آخرك اطالهٔ دست تعدی ايلمسی غير جائز اوله‌جغندن خلاصه : اراضیٔ ميريه‌نك هر نقدر رقبه‌سی طرف دولته عائد ايسه‌ده حقوق تصرفيه تماميله متصرفنه مفوض بولنديغيدن ناشی چايرلرده‌كی محصولات طبيعيه‌دن استفاده انجق متصرفنه عائد و منحصر اولوب يوقسه- مرعا، قوری يعنی اهالیٔ بلده‌نك هيئت عموميه‌سنه ويريلان اراضی كبی- بر كمسه‌نك مداخله وانتفاع ايتمسی قطعاً اويه‌مازه وهر كيم مداخله‌يه قيام ايدرسه مداخله‌سنی منع ايله برابر ايتمش اولديغی ضرر وزيانيده تضمين ايتديرمكه متصرفنك حق صريحی مادهٔ قانونيه ايله تحت تأمين و تحكيمه آلنمشدر .

شو قدر وار كه: اراضیٔ مذكوره متصرفنك ملك صريحی اولميوب نوعنك، درجهٔ تصرفنك كيفيت تبدلنده - استقلال تام غير موجود اولمسندنناشی - منفعت دولت نقطهٔ معتنا بهاسنی پيش نظر تأمله آلوب اكا كوره حركته مأذونيت ويرمك اوزره مأموريته‌مراجعت واستحصال مأذونيتله اكا توفيق معامله ايلمك خصوصنده متصرفين اراضينك بر مجبوريتلری واردر .

زيرا : بر مستأجرك مأجورك نوعنی تبديل ايتمكه حقی اولميوب موجرك اذنی منضم اولمسی لازمكله‌جكی احكام مجلهٔ جليله‌دن اولوب اراضی ميريه‌ده عادتا مأجور اولديغندن متصرفنك اراضیٔ مذكوره‌يی ديلديكی نوعه تبديله حق و صلاحيتی اولمديغی متن قانونده‌ده

«بو مقوله چايرلر مأموری اذنيله سوكيلوب زراعت اولنه بيلور» عبارەسنك تقييد بيورلديغيله مستدللادر .

«مأموری اذنيله» تعبيرنده : اشبو حكم مجلهٔ جليله واراضیٔ ميريەنك مأجور حكمنده اولديغنی بيانله برابر بر ده حسن تلميح واردر .

مثلا بر چاير متصرفی تحت تصرفنده بولنان چايری ترلا هيئتنه افراغ ايتمك ايستيوب اولبابده كه امر قانی موجبنجه مأمورينه مراجعت ايلدكده مأمور ـ مادامكه : صاحب ارض مقامنده اولوب طرف دولته عائد اولان رقبه، عشر، خمس كبی حقوق ملكيەنك حسن محافظەسنه مأموردر ـ اوّلا اراضیٔ مذكوره چاير حالنده ايكن نه قدر خزينهٔ دولته منفعت حصوله كلديكنی وثانيا ترلا هيئتنه افراغ اولندقده نه مقدار منفعت حاصل اولەبيلەجكنی عريض وعميق تدقيق وتحقيق ولدی الحاجه ارباب وقوفك رأی و معلوماتلرينه بالمراجعه حاصل اولەجق نتيجەيه كوره حركت ايلمك مجبوريتنده درلر .

اشته بويله تدقيقات و تحقيقاتدن صكره بر چايرك سوكيلوب ترلا حالنه افراغ ايدلمسنه صاحب ارض عد و اعتبار اولنان دفترخاقانی مأموری، طاپو كاتبی طرفلرندن مأذونيت آلنمدقجه بر چايرك ترلا ياپلمغه متصرفنك هيچ بر زمان صلاحيتی يوقدر .

عكسی حاله جرأت ايدن بر چاير متصرفی حقنده ايديلەجك معاملەده صرەسی كلدكجه بيان ايديلەجكی شبهەسزدر ،

تشريحی صددنده بولنديغمز اشبو مادهٔ قانونيەده بر چايرك ـ بالمأذونيه ـ ترلا هيئتنه تبديلی خصوصنه مساغ وجواز وارايسەده بر ترلانك چايرك حالنه وضع وافراغه دائر بر صراحت اولميوب «٦٨» نجی

مادهٔ قانونیه دلالتندن اکلاشلدیغی اوزره ممنوعیت قانونیه واردر.

فی الواقع اراضی قانوننامهٔ همایونی موضوع موقع انتشار اولمدن اوّل ماغا مجلس و الاقراری اوزرینه شرفصلدر اولان اراده وفرمان حضرت شهنشاهی موجب عالیسنجه ترلالرك چایر حالنه وضعنه مساغ ویریلوب اولبابده مالیه نظارتیده باجمله ولایاته تحریرات عمومیه ایله بیلدیرمشیدی.

فقط خاتمهٔ قانوننامهٔ همایونده اراضی یه متعلق باجمله فتاوا وقوانین ونظامات واوامرك اشبو قانوننامه یه مخالف اولان احکامنك منفسخ وبنابرین عمل ایدلمیه جکی بیان بیورلمش وعدلیه نظارت جلیله سندن دخی اولبابده تسطیر بیوریلان تحریرات ایله بالعموم ولایات عدلیه مأمورینه تبلیغ کیفیت ایدلمشدر.

بو ممنوعیتك حکمت وسببیده «٦٨» نجی مادهٔ قانونیه ده توضیح ایدیله جکدر.

خلاصهٔ ماده: قدیمدنبرو زراعت وحراثت ایدلمیوب استعدادندن حصوله کلان اوتی بچیلرك انتفاع وعشر محصولیده بوصورتله استحصال ایدیلکلان وچایر تعبیر ایدیلان اراضی میریه ـ اهالینك هیئت عمومیه سنه تفویضه اولنمیوب ـ اراضی مزروعه کبی برشخصه احاله وکیفیت تصرفنی مبین یدینه طابو سندی ویریلور. بوصورتله اوچایرده انجق متصرفی انتفاع واستفاده ایدر خارجدن برکیمسه مداخله وانتفاعه قیام ایدرسه اومتصرف اوکیمسه نك مداخله سنی منع ایتدیرر. وبوکبی چایرلر ـ صاحب ارضه اعتبار اولنانلر ـ مأموری اذنیله سوکیلرك ترلا ایدیله بیلور.

{ اونبرنجی ماده }

[باطاپو تصرف اولنـان ترلالردن ارضك درجهٔ قابلیتنه کوره دکلندیرمك ایچون آلیقونیلان ترلاده کلیه تعبیر اولنور حاصل اولان اوتدن یالکز صاحبی انتفاع ایدوب اول ترلایه آخرینی دخولدن وحیواناتنی ادخال ورعیدن منع ایده بیلور.]

منتسبین فن زراعتك معلومیدر که: اراضی درجهٔ متفاوته ده استعداد وقابلیتده بولنوب بر اراضی هر سـنه زرع اولنوب محصولات ادراك ایدرسه دیکری بو خصلته مالك اولمیوب برقاچ مدت زراعتدن تعطیله ودکلندیرمکه و بعضیسی دخی کوبره وبو کبی قابلیتی تزیید ایده جك شیلره احتیاجی اولورکه : بوده هر یرده شایان اهتمامدر .

چونکه : زراعت نه درجه ترقی ایدرسـه او حکومت، او اهالی اوقدر تزیید ثروت وسطوت ایدر.

اشته ذکر اولنان احتیاج نظر اعتباره آلنمز یعنی قوهٔ انباتیه‌سی قالمـامش اولان بر ترلا علی‌الاصـول بر ویا ایکی ، اوچ سـنه زرع ایدلمیـوب دکلنـدیرلمز ویاخـود تزیید قوهٔ انبـاتیه‌یه خادم اولان کوبره کبی شـیلر اسـتعمال ایدلمیه‌رك کمافی السـابق زرع ایدیله‌جك اولورسه اوترلا یاهیچ محصول ویرمز ویاخود انجق مصارفنی کفایت ایده‌بیله‌جك بر راده‌ده محصول ویره‌بیلورکه : بو جهت هم متصرفنی وهمده خزینهٔ دولتی اضرار ایده‌جکندن نظر اعتنایه آلنمش وشمدی‌یه قدر کرك زراعجه وکرکسه طرف حکومتدن اولبابده ابراز مساعده ایله اشبو اصوله توفیق معامله ایدلمکده بولنمش یعنی بر ترلا قوهٔ انباتیه‌دن محروم قالیرسه سبقت ایدن تجارت اوزرینه ابتناءً بر ویاخود ایکی ، اوچ سنه معطل براقیلیر وبو تعطیل او ترلایه قوهٔ انباتیه کتیریر .

برترلایه بغدای زرع وحرس ایدلدکدن صکره براقیلیر وبوتعطیل

زماننده ترلایه « آنز » دنیلیر که : بیچیلان مزروعانك کوکلری رحمتدن چوریدکده ترلایه «شربت» ، تزیید قوة انباتیه‌ویریر ، ایکنجی سنه ترلا دکلندیریلیر بو تعطیل زماننده ترلاده طبیعیدرکه : اوت حاصل اولور .

اشته بو اوته ممالك عثمانیه‌نك اکثر جهاتنده « کلبه اوتی » دنیلیر که : متن قانونده که « کلبه اوتندن » مقصدده بو صورتله حصوله کلان اوتدر .

اشبو مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیوریلان « کلبه‌اوتندن » انجق اول ترلانك متصرفی انتفاع ایده‌بیلوب آخرینك بروجهله‌مداخله ایده‌مامسی فقره‌سنه کلنجه : کرچه «مسلمون اوچ شی یعنی‌اولاً صو ، ثانیا آتش ، ثالثا خدایی نابت اوتده‌مشترکدرلر» مآلنده شرفوارد اولان « المسلمون شرکاء بثلثة فی الماء والنار والکلاح » حدیث شریف حکمت ردیف حضرت رسالتپناهینك وهلهً اشبو مادهٔ قانونیه‌یه منافی اولدیغی مستبان‌اولورسه‌ده اربابنه خفی دکلدرکه : آثار وارده‌نك نه حقنده شرفصادر اولدیغی اولاً پیش نظر تأمله آلنه‌رق مؤخراً ابتنای حکمه مثابرت ایدیلیر .

حدیث شریفده ـ ترجمه‌مزده‌ده اشارت ایدلدیکی وجهله ـ جبال مباحه حقنده شرفسنوح ایلدیکی کتب احادیثده مصرح اولدیغندن مغایرت مفقوددر .

صدده رجوع ایدهلم : بر کمسه حقوق تصرفیه‌سنه مالك اولدیغی بر شیئك هر صورتله وازهر جهت استفاده‌سنده مستقل اوله‌جغی قاعدهٔ اساسیه‌دن اولوب اراضیٔ میریه‌دن اولان ترلاده دخی حقوق تصرفیه کاملاً متصرفنه مفوض ومع‌هذا بر ترلانك ـ تزییدقوهٔ انباتیه‌سنه خادم اولمق اوزره ـ بر قاچ مدت تعطیلنه جواز ومساغ قانونی واردر .

هر نقدر او ترلاده بتیشن اوت ، خدایی نابت ثمرهٔ سعی واقدام

و نتیجهٔ زرع اولمسه بیله مادامکه : ترلانك حقوق تصرفیه‌سنه‌اوکمسه مالکدر بو حالده او اوتدن متصرف اراضینك منحصراً انتفاعه حقی آشکار و نمایاندر .

حتی مجلهٔ جلیله‌نك «١٢٥٧» نجی ماده‌سنده بر کمسه‌نك ملکنده کندوسنك تسببی اولمقسزین خدایی نابت اولان اوتلر دخی مباح ایسه‌ده صاحبی کندی ملکنه آخری دخولدن منع ایده‌بیلور »

و « ١٢٤٤ » نجی ماده‌سنده « برکمسه‌نك ملکنده خدایی نابت اولان اغاجلر کندوسنك ملکیدر. انك اذنی اولمدقجه بشقه‌سی احتطاب ایده‌مز ایدرسه ضامن اولور » دیو تصریح بیورلمشدر .

شوراسیده واردرکه : « عادت محکمدر » وقدیم قدمی اوزره ترك اولنور ». قاعدهٔ فقهیه‌لرینه‌بناءً بواصول علی حسب العاده والقدم جاری اوله‌بیلور .

یعنی مرعاسی کثیر، حیواناتك اعاشه‌سنی تأمین ایده‌جك اوتی چوق اولوب بو کبی « کلبه اوتلرینه » قطعاً احتیاجی اولمیان واوله‌میه‌جق بر قریه ویا قصبه‌ده بویله بر احوال ساحه آرای ظهور اولماز .

مثلا روم‌ایلی قطعهٔ شاهانه‌سنده چایردکل برقریه‌ویاقصبه اهالیسنك حیواناتی وحتی بر قاچ قریه وقصبه حیواناتنك تأمین معیشتلرندن صوك درجه فضله اولدیغندن اوراجه بو « کلبه اوتنه » احتیاج قاله‌میه‌جغندن هرکس حیواناتی دیلدیکی محله صالیویرر وکیمك ترلاسنه تصادف ایدرسه اوراده‌کی « کلبه اوتندن » حیوانات انتفاع و انتعاش ایدرکه: بوده عرفاً وعادتاً مجازاولمسندن وباخصوص احتیاج بولنمدیغندن بر طرفدن بو خصوصه دائر بحث بیله ایدلمز .

انجق بعض بلده‌ده چایر حیوانات اهالینك اعاشه‌سنی تأمین

ایده‌جك مرتبه‌ده بولنمدیغندن ویاخود صاحبنه لزومی اولدیغندن اشبو جواز وحکم قانونی دائره‌سنده حرکت ایتمکه مجبوریت حاصل اولور. یعنی «کلبه اوتندن» انجق کندیسی استفاده ایدوب آخرك اطالهٔ دست تعدی ایلمسنی منع ایدر.

شوقدرکه: اکثری بلادده بواحتیاجی معلن اولمق اوزره ـ تعبیر آخرله ـ اوترلایه برکمسه‌نك حیواناتنی ادخال ایلمسی ممنوع اولدیغنی اعلان ایلمك اوزره بین الزراع «کوبل» تعبیر اولنور یارم مترو ارتفاعنده کوچك تپه‌جکلر یپار . وبو اعلانی کوره‌ن «کلبه اوتنك» متصرفنه لزومی وبر کمسه‌نك مداخله ایتمامسنی بحسب العاده اکلایه‌جغندن اواصورتله محافظه اولنور .

اشته بو عرف وعادت خارجنه چیقوب «کوبل» ی کوردیکی وممنوعیته واقف اولدیغی حالده اوترلایه حیواناتنی ادخال ایلیان کمسه مادهٔ قانونیه‌نك فقرهٔ اخیره‌سی موجبنجه ضرر وزیانی ویرمکه محکوم اولور.

عکسی حالنده یعنی «کوبل» اشارت اولمیان بر ترلایه بر کمسه حیواناتنی ادخال ایدرسه «عرفاً معلوم اولان بر شی بینلرنده شرط قلنمش کبیدر.» و عادت محکمدر» قاعده‌لرینه تطبیقاً بر صورتله ضرر وزیانه محکوم علیه اوله‌مز .

فقط اشبو مادهٔ قانونیه‌ده عرف وعادتی اولمیان ویاخود «کوبل» تعبیر اولنور اشارتی اولدیغی حالده اوعادته اتباع ایتمینلر حقنده‌کی معامله بیان بیوریله‌یور .

بر اراضینك برمدت زراعتدن تعطیل ایدیلوب دکلندیرمك اصولی قانوناً اعذار صحیحه‌دن معدود اولدیغندن بویله معطل ـ وتعبیر آخرله ـ دکلندیرمك ایچون براقیلان ترلادن رسوم النمق قاعده‌سی مقدما یعنی

جنتمكان سلطان سليمان خان حضرتلری زمان خلافتلرنده مرعی الاجرا ایدیسه‌ده او «دکلندیرمك» بر وجه مبسوط اعذار قانونیه‌دن صاییلدیغندن الیوم بر کونا رسوم آلنمیوب قاعدهٔ مذکوره الغا ایدلمشدر.

چونکه: بویله برترلادن رسوم اخذی یولنه کیدیله‌جك اولورسه اصحابی طرفندن اشبو رسومك استیفاسی ایچون او ترلانك زرع وحرثنه مجبوریت حاصل اوله‌جغی وزرع ایلدیکی تقدیرده دخی ماراالذکر بك آز وياخود هیچ بر محصول آله‌میوب امر زراعتك تدنیاتنه سبب اوله‌جغی کبی واردر خاطر اوله‌بیلان محذورلر نابمحل صاییله‌میه‌جق درجه‌ده درلر که: بوده قاعدهٔ مذکوره‌نك امر الغاسیله کسب تأید ایتمشدر.

خلاصهٔ ماده: حقوق تصرفیه‌سی باطابو بر شخصه احاله قلنان بر اراضی قابلیتی، استعدادی حسبیله بروفق التجارب تعطیل وامر زراعتده بر مدت ترك ایدلمك لازم کلدکده اشبو ترك وتعطیل قانوناً مجاز اولدیغندن بو اراضی او اراضیده طبیعتاً حاصل اولان یعنی خدایی نابت اوت آنجق متصرفنك مالی اولدیغندن بونده انتفاع متصرفنه عائد ومنحصر اولوب آخرینك مداخله وحیواناتنی رعی وادخاله برکونا صلاحیتی یوقدر. عکسی حالده مجاسرنده ضرر وزیانه ویرمکه محکوم علیه اولور. فقط بر بلده‌ده عرف وعادت اولدرکه بومثللو کلمه اوتلرینه احتیاج اولمدیغندن هرکس حیواناتنی اوکنه کلان ترلایه ادخاله صلاحیتدار اولدیغندن اویله بر بلده‌ده عرف وعادت موجبنجه حرکت اولنور. انجق ینه او عرف وعادت جمله‌سندن اولمق اوزره «کوبل» تعبیر اولنور اشارت ویکیلدرك «کلمه اوتی» احرك مداخله ایتماسی اعلان اولندیغی حالده برکیمسه مداخله وزرعی حیواناته تصمی ایدرسه ضرر وزیانه ویرمکه مجبور اولور.

{ اوتوز ایکنجی ماده }

[برکمسه متصرف اولدیغی اراضینك طوپراغنی مأمورندن اذن آلمدقجه استعمال ایدوب کرمید وطوغله کبی شیلر یاپه‌مز یاپدیغی صورتده اول طوپراغك محلنده‌کی قیمتی کرك اول اراضی اراضیٔ میریه‌دن اولسون وکرك موقوفه‌دن بولنسون اول کمسه‌دن جانب میری ایچون آلنور].

« برکمسه متصرف اولدیغی اراضیسنك طوپراغنی » تعبیرندن واضع قانونك مقصد عالیسی : یالکز حقوق تصرفیه‌سی احاله قیلنان و رقبه‌سی دولته عائد اولان اراضیدر.

بر اراضینك طپراغنی کرمید طوغله کبی شیلرله استعمال ایلمك رقبه‌سنه متصرف اولنلرك صلاحیتی داخلنده اولدیغندن حقوق تصرفیه‌سنه متصرف اولنلرك بوصورتله اجرای معامله‌یه برکونا حق وصلاحیتی یوقدر.

فقط ـ متن ماده‌ده مصرح اولدیغی وجهله ـ صاحب ارض اولان مأمورندن اولبابده مؤسس اصوله توفیقاً رخصت ومأذونیت استحصال ایدرسه آلدیغی مأذونیت داخنده حرکت ایده‌بیلیر.

یعنی یالکز کرمید یاپمق ایچون مأمورندن رخصت آلیرسه کرمید یاپه بیلیر. یوقسه طوغله یاپه‌مز.

شوراسیده واردرکه: اراضیٔ امیریه‌نك رقبه‌سنه عائد امور فی‌الواقع اراضی مأمورلرینه محول ایسه‌ده بونلرده اراضیٔ مذکوره حقنده دیلدکلری وجهله اجرای معامله‌یه مأذون دکلدرلر.

مثلا بر قریه ویا قصبه تشکیل ایچون سکنا وتمهٔ سکنا اتخاذ اولنمق اوزره اراضی تملیکی صلاحیتنه مالك دکلدر.

بومعامله انجق شرفصدرایده‌جك اذن سلطان وفرمان خاقانی ایله اولور.

دیمك اولورکه: اراضیٔ میریه‌نك حقوق تصرفیه‌سنه متصرف

اولنلر يالكز زراعت وحراست وبوصورتله انتفاع ومأمورين اراضیٔ رقبه‌نك حقوقنی حسن محافظه صلاحيتنه مالكدرلر.

اشته بركمسه متصرف اولديغی براراضیٔ ميريه ويا موقوفه‌يی زراعت وحراستدن تعطيل ايدرك طپراغنی كره‌ميد طوغله كبی شيلر ياپمق اوزره استعمال ايتمك استرسه اولاً صاحب ارض اولان مأمورين اراضی‌يه مراجعت ايدر. مأمورده حقوق دولتی، منافع خزينه‌يی لايقيله حدهٔ تدقيق وتحقيقدن كچيره‌رك بركونا مضرت كورلمديكی تقديرده بروجه استدعا مأذونيت ويرير.

بويله برمأذونيت استحصال ايدلدكدن صكره اوارضی‌يی ـ دائرهٔ مأذونيت داخلنده اوله‌رق ـ استعمال ايدر.

شايد برمتصرف خود بخود يعنی بروجه مشروح مأموردن رخصت ومأذونيت آلمقسزين طوغله وكره‌ميد كبی شيلر ياپارسه محلنده‌كی قيمتنه ضامن اولور.

مادهٔ قانونيه‌نك فقرهٔ اخيره‌سندن يعنی «كرك اول اراضی اراضیٔ ميريه‌دن اولسون وكرك موقوفه‌دن بولنسون» تعبيرندن مقصد قانون: رقبه‌سی جانب بيت الماله عائد اولان بالعموم اراضی ديمكدر.

چونكه: يوقاريده بيان ايدلديكی اوزره اراضیٔ موقوفه‌نك اشبو قانونده ذكر اولنان ايكنجی قسمنك يعنی اراضیٔ موقوفهٔ غير ـ صحيحه‌نك رقبه‌سی جانب بيت المـاله عائد اولوب بويله استعمالده رقبه‌يه مالك اولانلرك اذنه‌وابسته اولديغندن مأذونيت آلمه‌دن استعمال حالنده اراضیٔ ميريه متصرفلری بر نوع مستأجر اولوب مجلهٔ جليله‌نك «٦٠٥» نجی ماده‌سنده «مشروطك مافوقنه تجاوز ايله مستأجرك كندو

مأذونيتنه مخالفتی ضمانی موجب اولور » ديو مصرح اولديغندن ترتب ايده‌جك ضمانك رقبه‌يه تملك ايدنلره عائد اوله‌جغی بديداردر .

«محلنده‌كی قيمتی» تعبيرندن مقصد : بر اراضی طوپراغی استعمال ايدلمه‌دن اول مثلا بشيوز غروش ايدوبده طپراغی بعدالاستعمال ايكی يوز غروش تناقص ايتسه بشيوز غروش ايله ايكيوز غروش بيننده‌كی تفاوت ديمك ايسه‌ده اشبو قيمت بعضاً تزايد وبعضاً تناقص ايده‌جكندن بو بابده بر قاعدهٔ مطرده وضع ايدلمك قابل اوله‌ماز .

انجق اوايله برمعامله وقوعنده اهل خبره‌نك معلوماتلرينه بالمراجعه نتيجهٔ مستحصله‌يه كوره حركت اولنور .

خلاصهٔ ماده: متصرفين اراضی تحت تصرفلرنده اولان اراضينك رقبه‌سنه عائد اولان ـ طوپراغنی مأمورندن اذن آلمدقجه كره‌ميد، طوغله كبی شيلر يابه‌رق استعمال ايده‌مز.

عكسی حالنده مذكور اراضينك محلنده‌كی قيمتی اول كيمسه‌دن جانب ميری ايچون آلنور. واول اراضی ميريه‌دن اولسون، موقوفه‌دن بولنسون حكمده مساويدر.

{ اون اوچنجی ماده }

[بر كيمسه با طاپو متصرف اولديغی اراضيسندن آخرينی بغير حق مروردن منع ايده‌بيلور فقط قديمی اول اراضيدن حق مروری وار ايسه منع ايده‌مز]

مجلهٔ جليله‌نك «۱۱۹۲» نجی ماده‌سی موجبنجه « هر كس ملكنده كيف مايشاء تصرف ايده‌جكی» جهتله اراضی‌يه متصرف اولان بر كمسه هر نقدر رقبه‌سنه مالك دكلسه‌ده حقوق تصرفيه‌سنه ـ منافع دولتی اخلال ايتمامك اوزره ـ متصرف اولديغندن اول اراضی‌يه مداخله

وباخصوص او اراضیدن مرور ایدنلرك اشبو مداخلاتنی منع ومن کل الوجوه استفاده و انتفاعه صلاحیتی واردر .

شو قدر وار که : اول اراضیدن من القدیم مرور ایدرك حق مرور قازانمش اولان بر کمسه منع ایدیله‌مز .

چونکه : مجله‌نك «١٢٢٤» نجی ماده‌سنده « حق مرورده وحق مجراده و حق مسیلده قدمه اعتبار اولنور » دیو مصرحدر .

یعنی بونلر قدیمدن اوله کلدیکی وجه اوزره ترك و ابقا اولنورلر .

زیرا: مجله‌نك «٦» نجی ماده‌سنده قدیم اولان شی حالی اوزره ابقا اولنور . و خلافنه دلیل اولمدقجه تغییر اولنماز . اما شرعه مخالف اولان قدیمه اعتبار یوقدر یعنی فی الاصل نامشروع اوله‌رق یاپلمش اولان شی قدیم اولسه‌ده اکا اعتبار اولنمیوب ضرر فاحش وار ایسه ازاله اولنور » دیو مسطوردر .

بو حالده او کمسه حق مرورده قدم ادعاسنده بولنورسه «قدیم قدمی اوزره ترك اولنور» قاعده‌سنه توفیقاً او کمسه‌نك مروری منع ایدیله‌مزسه‌ده مجله‌نك «٢٧» نجی ماده‌سنده ضرر اشد ضرر اخف ایله ازاله اولنور و «٧» نجی ماده‌سنده ضرر قدیم اولماز» دیو محرر اولان قاعدهٔ فقهیه‌لره ابتناءً او مرور ایده‌نك اراضی‌یه ضرر فاحشی اولدیغی تقدیرده منع ایدیله‌بیله‌جکی مستبان اولمقده‌در .

چونکه: بر کمسه‌نك ملکنده‌انك اذنی اولمقسزین آخر بر کمسه‌نك مداخله و تصرف ایتمسی جائز دکلدر .

فقط مادهٔ قانونیه‌ده « بغیر حقٍ » تعبیرینی استعمال بسط وبیان قلنان حق مروری قدیم اولمیان مروره اشارت ایسه‌ده « قدیمی اول اراضیدن حق مروری‌وار ایسه‌منع ایده‌مز » فقره‌سی و هلهٔ اولاده

مجله‌نك « ۷ و ۲۷ » نجی ماده‌لرینه مغایر اولدیغی اکلاشیله‌بیلیرسه‌ده تعمیق تدقیقاتده حقیقت حال میدان بداهتده ساحه آرای ظهور اولور.

مثلا، بر ترلادن بر کمسه مرور ایدوب اشبو مرور قدیم اولدیغی حالده ترلا متصرفی منع مرور حقنده طلب و دعوا ایلسه فی‌الواقع مادامکه: ترلایه متصرفدر بر کمسه‌نك مداخله، مرور ایلمکه حقی یوق ایسه‌ده مرور ایدنده حق قدیم داعیه‌سنده بولنه‌رق و قدیم قدمی اوزرینه ترك اولنور قاعده‌سنی معرض دلیلده بالاثبات بیان ایلمکده بولنسه بو ترلادن بر شخصك مروری کرچه مورث ضرر و بنابرین ازالهٔ ضرر ماده‌سنده حق قدیمك شایان اعتبار اوله‌میه‌جغی مسلم ایسه‌ده انجق بو ضرر اقل قلیل ضرر اولوب مجله‌نك مذکور ایکی ماده‌سندن مقصد اصلی اولان ضررلر اولمیوب مابه‌التطبیق اوله‌میه‌جغندن قانونك فقرهٔ اخیره‌سنده‌کی عدم جوازك مذکور ماده‌لره مباین اولمدیغی تظاهر ایدر.

خلاصهٔ ماده: باطابو بر اراضی‌یه متصرف اولانه بر کمسه اراضیسنده آخرینی - اوندنبرو مرورله حق مرور اکتساب ایتمه‌رك - بغیر حق مرور ایدرسه منع ایده‌بیلور.

آنجق قدیمدنبرو اول اراضیده کچه‌رك حق مرور کسب ایلمش اولانه کمسه‌یی - قدمی اوزرینه بناءً - منع ایده‌مز.

{ اون دردنجی ماده }

[بر کمسه متصرف اولدیغی اراضیسی اوزرنده کندوسنك اذن و معرفتی منضم اولمقسزین آخری فضولی حرق احداث ایده‌مز و خرمن یابه‌ماز و سائر صورتله دخی فضولی تصرف ایده‌مز]

بورایه قدر ویریلان تفاصیلدن مستبان اوله‌جغی وجهله اراضیٔ

میریه‌نك حقوق تصرفیه‌سی متصرفلرینه محول و مفوض اولدیغندن اول اراضی‌یی دیلدیکی صورتده ـ رقبه‌سنه تعرض ایتمه‌مك شرطیله ـ استعمال ومنافع ذاتیه‌سنی ازهرجهت استحصال وانتفاع ایدوب آخرك من کل‌وجه مداخله‌یه حق و صلاحیتی یوقدر .

بر اراضیده حرق احداثی حقوق تصرفیه جمله‌سندندر .

مثلا بر تارلا تپه‌سی بر محلده وفقط برجهتی چقور اولوب نزول باراندہ او چقوره صو بریکه‌رك اومحلك زرع وحرثی ناقابل برحاله کلسه او ورایه بر خندق حفر وطوپلانان صویه بر مجرا آچیله‌رق بو صورتله قابل زرع برحاله تحویل ایدیلیرکه: بوکبی بر اسبابدن‌ناشی خندق حفری رقبه‌یه عائد اولمیوب متصرفلرك صلاحیتی داخلنده‌درکه: بر متصرف باطاپو متصرف اولدیغی اراضیسنده خندق حفرایده‌بیلور.

وکذلك آناطولینك برقسم بلادنده زراعت ایدیلان تارلاده بر محصول حصوله کلدکده او تارلاده همان خرمن یاپیله‌رق محصولات آلنور . سائر بلده‌لرده ایسه هر قصبه‌نك ویاقریه‌نك هیئت مجموعه‌سنه عائد خرمن یرلری اولدیغندن اوراده محصولات دوکیلور .

ایشته برکیمسه باطاپو شخص آخرك تحت‌تصرفنده بولنان برتارلایه فضولی خندق‌حفر ایتمك وکذلك خرمن دوکمك اقتدارینه‌مالك دکلدر.

چونکه، او شخص مذکور تارلانك متصرفی اولوب تصرفیده باطاپو تأمین وتحکیمه اتمش وبو صورتله بر شخصك بروجهله اطالهٔ دست تعدی ایتمسی قانوناً تحت ممنوعیته النمشدر .

و کذلك بر تارلایی فضولی زرع ایلمك، نطس یاپمق خلاصه : هرنه صورتله اولورسه اولسون مادامکه، حقوق تصرفیه‌سنه مالك دکلدر، تعرض ایده‌مز . ایلدیکی تقدیرده مداخله‌سنی منعه متصرف اراضی دائما مقتدردر .

لاکن شوقدر وارکه: برمتصرف تحت تصرفنده بولنان براراضی‌بی ـ هرنقدر رقبه‌سنه مالك دکلسه‌ده ـ آخره استعمال ایتدیرمك خصوصنه مأذون اولدیغندن او مأذونیت قانونیه‌یه بناء دائرهٔ صلاحیت واقتداری داخلنده اوله‌رق آخره برای استعمال ویرر .

یعنی زرع و حرس ایتدیرر. وکذلك لدی الاقتضا خندق حفر وخرمن دوکدیره‌بیلیر .

بعض قانون اراضی منتسبلری خندق حفر ایتدیرمك رقبه‌یه متعلق حقوقدن بولندیغندن اذن صاحب ارضك لزومنه ذاهب اولمشلرسه‌ده «صراحت مقابله‌سنده دلالته اعتبار یوقدر» قاعده‌سنه ابتناءً وخصوصیله مادهٔ قانونیه‌ده جملهٔ حقوق تصرفیه‌دن اولدیغنك صراحةً بیان ایدلمسنه بناءً اوذهابك مصیب اولمدیغی تحقق وتظاهر ایلمکده‌در .

خلاصهٔ ماده : بر اراضی اوزرنده متصرفنك اذنی دهلومانی اولمقسزین فضولی بر کیمسه نه خندق حفر ایده‌بیلیر ونه خرمن دوکه ـ بیلیر ونه‌ده سائر صورتله تصرف ایده‌بیلیر یعنی بالعموم تجاوز وتعرضاته جرأت ایده‌بیلیر .

عکسی حالنده هرکونا حرکات تجاوزکارانه‌سنی متصرف اراضی منع ایتدیریر .

{ اون بشنجی ماده }

[بالاشتراك تصرف اولنان اراضی قابل تقسیم یعنی مشترکلردن هربرینك حصهٔ مفرزه‌سیله انتفاع ممکن اولوبده مشترکلر ویاخود ایچلرندن بعضیسی تقسیمه طالب اولورسه حسب المواقع اعلا واوسط وادنا اعتبار اولنه‌رق قرعهٔ شرعیه وصور سائرهٔ عادله ایله کندولری ویا وکیل شرعیلری مواجهه‌لرنده مأموری معرفتیله هرکسك حصه‌سی افراز وتعیین اولنور. واکر قابل تقسیم دکلسه

كاكان بروجه اشتراك تصرف اولنور. مهايئات يعني بالمناوبه تصرف اصولی جاری اولمز]

مجلهٔ جليله‌نك « ١١١٦ » نجی ماده‌سنده « قسمت برجهتله افراز وبرجهتله مبادله‌در »و« ١١٢٠ » نجی ماده‌سنده« قسمت جمع ايله قسمت تفريقدن هر بری ايكی نوعه تقسيم اولنور . نوع اول قسمت رضا ونوع ثانی قسمت قضادر ».و« ١١٢٣» نجی ماده‌سنده « مقسومك عين اولمسی شرطدر بناءً عليه دين مشتركك قبل القبض تقسيمی صحيح اولماز» و « ١١٢٧ » نجی ماده‌سنده « قسمتك عادلانه اولمسی يعنی حصه‌لر استحقاقلرينه كوره تعديل اولنه‌رق بريسنده نقصان فاحش اولمامسی لازمدر بناءً عليه قسمتده غبن فاحش دعواسی استماع اولنور . فقط مقسوم له اولانلر استيفای حق ايلدكلرينی اقرار ايتدكدن صكره غبن فاحش دعواسی ايدرلرسه استماع اولنماز ».و« ١١٢٨ » نجی ماده‌سنده « قسمت رضاده متقاسميندن هر برينك رضاسی شرطدر ». و« ١١٢٩» نجی ماده‌سنده « قسمت قضاده طلب شرطدر. حصه‌دارلرك بريسی طرفندن اولسون طلب واقع اولدقجه حاكم طرفندن جبراً قسمت صحيح اولماز» و« ١١٣٠» نجی ماده‌سنده « حصه‌دارلردن بعضيسی قسمت ايستيوبده بعضيسی امتناع ايتديكی تقديرده فصل ثالث وفصل رابعده بيان اولنه‌جغی وجهله مال مشترك اكر قابل قسمت ايسه حاكم آنی جبراً تقسيم ايلر دكل ايسه تقسيم ايلمز ». و« ١١٣١ » نجی ماده‌سنده قابل قسمت ، تقسيمه صالح اولان مال مشتركدر شويله‌كه : اول مالدن مقصود اولان منفعت قسمت ايله فوت اولميه ». و « ١١٥٦» نجی ماده‌سنده « قرعه‌لر كاملاً چكلدكده قسمت تمام اولور ». و« ١١٥٧» نجی ماده‌سنده« قسمت تمام اولدقده آندن رجوع اولنه‌مازه. و« ١١٦٠» نجی ماده‌سنده« قسمتده غبن فاحش اولدیغی تبين ايدرسه فسخ اولنه‌رق تكرار قسمت عادله ايله

تقسیم اولنور ». و « ١١٦٣ » نجی ماده سنده « اراضی تقسیمنده اشجار وچفتلك تقسیمنده اشجار ایله ابنیه من غیر ذکر داخل اولور » . و« ١١٦٥ » نجی ماده سنده « مقسومك اراضیٔ مجاورهده اولان حق طریق ومسیلی هرحالده داخل قسمت اولور » دیو مصرحدر .

اشبو مواد قانونیهدن مستبان اولهجغی وجهله قسمتده نظر اعتباره النهجق بك چوق جهتلر واردر .

یعنی براراضی برقاچ کشی بیننده مشترك اولورسه بواراضی ایکی قسمه منقسم اولورکه : قسم اول تقسیمی قابل اولور . قسم ثانی تقسیمی قابل اولماز .

تقسیمی قابل اولان اراضی یعنی هرکسك حصهسی بعدالافراز آنلرله انتفاع ممکن اولهجق اراضی دخی ایکی صورتله تقسیم اولنورکه : قسمت رضا ویاخود قسمت قضا

قسمت رضا : متقاسمیندن هربرینك رضاسی شرط اعظمدر .

قسمت قضا : یالکز حصهدارلردن بریسنك اولسون طلبیله طرف حاکمدن وقوع بولان تقسیمدر .

بوصورتله حصهدارلردن بریسنه قسمت اخبار وتبلیغ اولندیغی حالده کلزسه عن الغیاب تقسیم ایدیلیر .

کرك قسمت رضا وکرکسه قسمت قضاده غبن فاحش دعواسی مسموع اولور .

مثلا ، اوچ کشی بیننده مشترك براراضی تقسیم ایدیلهجك اولورسه صاحب ارض اولان مأمورین اراضی معرفتیله مذکور اراضی مساحه اولنهرق اوچ قسمه تقسیم وتفریق اولنور . وبعده متقاسمینك اسملری آیروجه برر کاغده تحریر اولنهرق قرعه چکدیریلیر .

هرهانکی قسم قنغی حصه‌داره اصابت ایدرسه اوراسنه متصرف اوله‌جغندن کیفیت تصرفی مبین یدینه بر قطعه طاپو سندی ویریلیر .

مادهٔ قانونیه‌ده‌ده مصرح اولدیغی اوزره «عادت محکمدر» مدلولنجه بعض بلادده وازجمله روم‌ایلی قطعهٔ شاهانه‌سنده تقسیم اراضی ماده‌سی قرعهٔ شرعیه ایله اجرا ایدلیوب «طای آلتمق» اصولی اوزره اجرا ایدلمکده‌در .

مثلا اوتوز دونملك براراضی اوچ کشی بیننده تقسیم ایدیله‌جکی صره‌ده اراضی اعلا ، اوسط ، ادنا اعتباریله یعنی اهل وقوفك تقدیر وتعیینلری اوزرینه قسمت عادله ایله تفریق ایدیله‌رك متشارکیندن هربرینك اسمی برکاغده بعدالتحریر یازی بیلمه‌ین ویاخود صغیرالسن بر چوجغه ویریلوب تقسیم ایدیلان اراضینك هربرینه اوکاغدلری براقدیریلیر قنغیسنك اسمی قنغی اراضیده بولنورسه او اراضی انك حصه‌سنه دوشمش عد اولنور .

وبعض بلده‌ده دخی قسمت رضا قبیلندن اوله‌رق اك کوچك حصه‌داره اعلا اعتبار اولنان اراضی ویریلوب ادناسی بیوك حصه‌داره ویریلیرکه : بونلرده « صور سائره ایله » تعبیر قانونیسندن مستدلل اولدیغی اوزره قانوناً معتبردر .

شوراسیده واردرکه : متقاسمیندن هربری اراسنده ضدیت و منافرت حکمفرما اوله‌رق بریده طالب قسمت اولمسه صاحب ارض جبراً تقسیم ایتدیرمکه مأذونیت قانونیه‌یی حائز دکلسه‌ده بومنافرت ثمره‌سی اوله‌رق اوچ سنه‌دن زیاده اراضی معطل قالیرسه مستحق طاپو اوله‌جغی شبهه‌سزدر .

مأموری معرفتیله وقوع بولمیان تقسیملر کأن لم یکن حکمنده اوله‌رق معتبر اوله‌ماز .

فقط قسمت رضا ایله بین المتشارکین تقسیم وبعده مأمورندن استحصال رخصت ایدیلیرسه معتبر اولوب اولبابده یدلرینه‌ده سند خاقانی اعطا ایدیلیر .

قابل تقسیم اولمیان اراضی‌یه گلنجه، مثلا بردونمی حاوی براراضی درت کشی بیننده مشترك اولوب بونك اجرای تقسیمنده حصه‌دارلرك هر بری حصه‌لرینه اصابت ایده‌جك اراضی ایله انتفاع ایده‌مه‌مکلرندن بشقه منافع دولت دخی بو صورتله اخلال ایدیله‌جکندن وقسمتده مقصود اولان منفعتك فوت اولمامسی شرائط قسمتدن بولنمسندن ناشی قابل قسمت اولمیان اراضینك کماکان بروجه اشتراك تصرفلری ضروریدر .

تقسیم اولنان اراضیده‌کی اشجار اراضی‌یه تابع اولدیغندن کیمه اصابت ایدرسه آنك مالی اولور .

اراضیده کرك زماناً و کرکسه مکاناً مهایأه اصولنك جاری اولمامسی حکمتنه گلنجه: مهایأه ایدیله‌جك مالك متشارکینك ملك صریحلری اولمق شرائط اساسیه‌دن اولوب اراضیٔ امیریه ایسه ـ صره‌سی دوشدکجه بیان ایدلدیکی اوزره ـ متصرفلری نزدنده حق تصرفیه‌سی احاله قیلنه‌رق عادتاً مأجور حکمنده بولنوب مهایأه‌نك شرائط اساسیه‌سی مفقود و بناءً علیه صحیح اوله‌میه‌جغی کبی بفرض المحال بر اراضینك برر سنه حصه‌دارلر اراسنده مناوبه‌یه مسوغ قانونی ویرلسه ـ منافع نقطهٔ نظرنجه ـ درجهٔ متفاوته‌ده اجرای حکم ایده‌میه‌جکی و بو صورتله حصه دارلك برینی مغدور قله‌جغی شبهه‌سزدر .

مثلا بر سنه آثار فیض وبرکتله یوز کیله محصول آلنیرسه سنهٔ آتیه‌ده آنجق یکرمی کیله محصول آلنمق کبی محذورلر واردر .
بوکا بناءً فقرهٔ قانونیه‌ده مهایاه اصولنك جاری اولمدیغی بیان بیورلمشدر .

خلاصهٔ ماده : اراضیٔ مشترکه تقسیمی قابل یعنی هر بر حصه‌دارك حصه‌سنه اصابت ایده‌جك اراضی ایله انتفاع ممکن اولور اراضی بالجمله مشترکلرك اتفاقلریله ویاخود ایچلرندن بریسنك طلبی ایله مأموری معرفتیله بالذات حصه‌دارلر ویاخود طرفلرندن منصوب وکیل شرعیلری ویاخود اولنانلر دعوته اجابت ایتمه‌رك قسمت قضا ایله تقسیم اولندیغی وقت عن الغیاب طرف شرعدن نصب ایدیله‌جك وکیل مواجهه‌سنده یا قرعهٔ شرعیه ویاخود عادت بلده اوزرینه وفقط قسمت عادله ایله تقسیم وتفریق وهرکسك حصه‌سی افراز وتعیین اولنه‌رق کیفیت تصرفلرینی مبین بدلرینه بر قطعه طابو سندی ویریلیر . وقابل قسمت اولمیان اراضی کمافی السابق بروجه اشتراك تصرف ایتدیریلیر .
ومع هذا اراضیٔ مملوکه‌ده جاری ومعتبر اولان مهایاةٔ یعنی زماناً ومکاناً مبادله اصولی جاری اولور .

{ اون التنجی ماده }

[مادهٔ سابقه‌ده بیان اولنان وجهله اراضی بالتقسیم مشترکلردن هر بریسی تعیین حدود ایدرك حصه‌سنی بشقه بشقه ضبط وتصرف ایتدکدن صکره ایچلرندن بعضیسی قسمت سابقه‌یی الغا ایله تکرار تقسیم ایتدیرمکه مقتدر اولەز .]
مادهٔ سابقه شرحنده تفصیل ایدلدیکی وجهله بر اراضی صاحب ارض یعنی مأموری معرفتیله حصه‌دارلردن هر بری ویاخود وکیله

شرعیلری وایچلرنده صغیر وصغیره بولندیغی حالده طرف شرعشریفدن باحجت شرعیه تعیین بیوریله جق وصی وولیلری حاضر اولوب کرك قسمت رضا وکرکسه قسمت قضا ایله تقسیم اولنورسه بوقسمت صحیح اولوب آندن رجوع اولنه ماز .

اشبو مادهٔ قانونیه ایله مجلهٔ جلیله نك «١١٥٧» نجی ماده سنه حسن تلمیح واشارت بیورلمشدر .

چونکه : شرائطی بولنوب شرعاً صحیح اولان برقسمتك فسخی قابل اوله میوب اواراضی تقسیم وحصه دارانك حصه لری تفریق وتحدید ایدیله رك اوابابده مأمورینك اذن ومعرفتی منضم اولدقدن صکره حصه داراندن هربری مستقل متصرف اولوب دیکری حصه سنه اجنبی اوله جغندن وهر کس باطاپو متصرف اولدیغی اراضیسنی آخرك مداخله وتعرضاتندن مصون اولدیغی حالده تصرفه قانوناً حقی اولدیغندن بویله برمعامله سی ختام بولمش برقسمتك فسخی ادعاسی قطعاً قبول ایدیله مز .

شوقدروارکه : مجلهٔ جلیله نك «١١٦٠» نجی ماده سنده بیان بیورلدیغی وجهله قسمت مذکورده غبن فاحش اولدیغی ادعا ایدلدیکی تقدیرده هر نقدر معاملات ختام بولسه بیله مجله نك «٢٠» نجی ماده سنده «ضرر ازاله اولنور .» دیو مسطور بولنمسنه بناءً قسمت مذکورده غبن فاحش اولدیغی تحقق ایتدیکی حالده فسخ اولنه رق یکیدن قسمت عادلانه ایله تقسیم اولنور .

بوقسه : بویله بر سبب شرعی اولمقسزین تقسیم و حصه دارانك حصه لری تفریق وتحدید اولنوب معامله سی ختام بولمش اولان براراضی یی حصه داراندن بری ویا برقاچی تکرار تقسیم ایتدیرمکه مقتدر اوله ماز .

متن ماده ده « مشترکلردن هر بریسی تعیین حدود ایدرك حصه سنی

بشقه بشقه ضبط وتصرف ايتدكدن صكره » تعبيرینی استعمالدن واضع قانونك مقصد عالیسی : تعیین حدودله حصه دارانك هر بری بشقه بشقه ضبط وتصرف وكيفيت تصرفلرینی مبین طاپو سندلری ویریلان تقسیم اراضیدر .

بو حالده تقسیم اولنمش فقط حدودلری تعیین اولنمامش وياخود حدودلری تعیین اولنمشده هر بری حصه لرینه اصابت ایدن اراضی یی ضبط و تصرف ایتمامش ایسه اشبو تقسیمك قانوناً مقبول ومعتبر اوله میه جغی وبنابرین اشبو تقسیمك فسخی ادعا ایدیلیرسه فسخی اولنه جغی اكلاشلمقده در .

مع مافیه مجله نك «١١٥٩» نجی ماده سنده « بعدالقسم حصه دارلر كندی رضالریله قسمتی فسخ واقاله ایدرك مقسومی كمافی السابق بینلرنده مشترك ایده بیلورلر » دیو مصرح اولمسنه ومتن قانونك فقرۀ اخیره سنده « ایچلرندن بعضیسی » تعبیرینك استعمالنه نظراً قسمت سابقه نك فسخی حصه دارلرك موافقت و رضالریله حاصل اوله بیله جكی متبادر اولمقده ایسه ده اشبو فسخی قسمتدن صكره رقبه نك حقوقی محافظه ایدلمك اوزره درحال تكرار قسمت عادلانه ایله تقسیم ایدلمك لازمكله جكی وارد خاطر اولمقده در .

شوقدر كه ، اشبو موافقت هر برینه بشقه بشقه كيفيت تصرفلرینی حاوی سند خاقانی اعطا ایدلمه دن اوّل اولمق لازمكلیر .

چونكه : اشبو معامله دن صكره هر بری يكديكرینك حصه سنه اجنبی اولوب باطاپو تصرف ایدیلان بر اراضینك بویله بر مداخلات اجنبیه وارسته قاله جغی قانوناً تأمین ایدلمش وبو موافقتله تكرار حصه داران بیننده طالب تقسیم اولمق بر نوع «مهایاة» دیمك اولوب

اراضیٔ امیریه‌ده ایسه « مهایاه » اصولنك جاری اولمسی قانوناً ممنوع بولندیغندن اشبو موافقتك طاپو سندلری اعطا قلندقدن صکره حکمی اولمیه‌جغی امور بدیهیه‌دندر .

خلاصهٔ ماده : مادهٔ سابقه‌ده توضیح ایدلدیکی وجهله بالاشتراك تصرف اولنان براراضی مأمورینك معرفتی ایله کرك قسمت رضا وکرکسه قسمت قضا ایله قرعهٔ شرعیه ویاخود صورسائرهٔ عادله ایله تقسیم وحصه‌دارانده هر برینك حصه‌سی آیرو آیرو تحدید وتفریق وضبط وتصرف ایلدکدن صکره حصه‌دارانده بری ویا بر قاچی قسمت سابقه‌یی فسخ والغا ایله یکیدن باشده تقسیم ایتدیرمکه مقتدر اوله‌ماز .

فقط غبن فاحش اولدیغی تحقق ایدرسه مقتدر اولور .

{ اون یدنجی ماده }

[مأمورینك اذن ومعرفتی منضم ومتصرفلری ویاخود وکیل شرعیلری حاضر اولمدقجه اراضی تقسیم اولنه‌ماز. اولندیغی تقدیرجه اول تقسیمه اعتبار اولنماز.]

اون بشنجی مادهٔ قانونیه شرحنده مجلهٔ جلیله‌دن نقل ایدیلان مواد متعدده‌دن مستبان اوله‌جغی وجهله تقسیمده اوّل امرده شایان نظر درت شرط واردرکه : اوّلا مقسوم به قابل قسمت اولمق ، ثانیا مقسوم به متشارکین ومتقاسمینك تحت تصرفلرنده بولنمق ، ثالثا قسمت رضاده حصه‌دارانك موافقتلری وقسمت قضاده حصه‌داراندن برینك طلب ومراجعتی وقوعبولمق ، رابعاً قسمتك عادلانه یعنی کرك قرعهٔ شرعیه وکرکسه هر بلده‌نك عادتی اوزرینه وکمال عدالتله اجرا قیلنمقدر .

بوندن بشقه اراضی تقسیمنده کوزه‌دیله‌جك دها برقاچ جهتلر واردرکه : برنجیسی براراضی تقسیم اولنه‌جغنده مأمورینك اذن ومعرفتی منضم اولمق . ایکنجیسی اراضی متصرفلرینك یا بالذات کندولری ویا

طرفلرندن وياخود شرعشريفدن منصوب وكيل شرعيلرى وياخود وصى ويا وليلرى حاضر بولنمق شرطدر .

چونكه : اراضىٔ ميريه‌ده متصرفين مستأجر حكمنده بولنديغندن اراضى مأمورينك بولنمسى وكذلك متصرفلك وجودى شرائط قسمتدندر. بنابرين اشبو تعداد قلنان شروطه رعايت ايدلميه‌رك اجرا قيلنان تقسيم معتبر اولمز .

مثلا اراضى مأمورى حاضر بولنمديغى وياخود اذن ومعرفتى منضم اولمديغى وياخود حصه‌داراندن برينك كرك بالذات طرفندن وكركسه طرف شرعدن منصوب وكيل شرعيسى بولنمديغى وياخود مقسوم به اولان اراضى قابل تقسيم بولنماز وياخود متقاسمينك تحت تصرفلرنده اولماز وياخود قسمت رضاده موافقت، قسمت قضاده طلب وقوع بولميوب وياخود تقسيمده غبن فاحش اوله‌رق عدالتله اجرا قيلنمزسه بوتقسيم - شرائط قسمتك بولنمامسندن ناشى - صحيح اولماز .

متن ماده‌ده دخى ذكر اولنديغى اوزره بويله برتقسيمك قانوناً معتبر اولمديغى على التصريح بيان بيورلمشدر .

زيرا : شرائط مذكوره‌نك هر برى ازجمله متصرفيندن برينك بولنمامسى مغدوريتنى ومأمورك عدم وجودى مقسوم به اولان اراضيدن برقسمك كتميله حقوق بيت المالك ضياعنى موجب اولمق مثللو بيوك بيوك محذورلرى دفع ايده‌جك حكمتلر واردر .

بناءً عليه بوشرطلرك برى بولنمه‌دن اجرا قيلنه‌جق تقسيمك عدم صحتى آشكاردر .

خلاصهٔ ماده : حقوق رقبيه نظارت ايدن مأمورين اراضينك اذن ومعرفتى اولمقسزين ومتصرفلرى بالذات وياخود - كرك طرفلرندن

ویاخود طرف شرع شریفدن منصوب - وکیل شرعیلری حاضر بولنمقسزین بر اراضی تقسیم ایدیلمز .

عکسی حالنده او تقسیم قانوناً معتبر اولهماز .

{ اون سکزنجی ماده }

[مشترکاً اراضی متصرفلری ویاخود ایچلرندن بعضیلری صغیر وصغیره اولدیغی صورتده اون بشنجی ماده‌ده بیان اولنان وجهله قابل قسمت اولان اراضیلری وصیلری معرفتیله تقسیم اولنور .

مجنون ومجنونه، معتوه ومعتوهه‌نك اراضیلری دخی کذلك وصیلری معرفتیله تقسیم قلنور .]

صغیر ایکی قسمدر : صغیر ممیز، صغیر غیر ممیز .

صغیر ممیز . حد بلوغ احتلام واحبال اولان ارککده اون ایکی، قزده تام طقوز ومنتهاسی تام اون بش یاش اولوب مراهق ومراهقه تعبیر اولنان زماندرکه : برغبنی غبن یسیردن تفریق وتمییزه مقتدر اوله .

صغیر غیر ممیز . بیع وشرایی فهم ایتمیان یعنی ملکیتی بیعك سالب وشرانك جالب اولدیغنی بیلمیان واونده بش الدانمق کبی غبن فاحش اولدیغی ظاهر اولان برغبنی غبن یسیردن تمییز وتفریق ایلمیان چوجقدر .

فقط اموال ایتام صندیغنك صورت اداره ومحافظه‌سی حقنده‌کی نظامنامه‌نك اون اوچنجی ماده‌سنك فقرهٔ اخیره‌سنده : « فقط ایتامك سن رشده وصولی یکرمی یاشنه بلوغدن اعتبار اولنه‌رق اثبات رشد ایده‌جك ایتامك حالی مجلس معرفتیله بالتحقیق یدینه تسلیم اولنه‌جق مالی اسراف وتبذیر ایتمیه‌جکنه قویاً امنیت واعتماد حاصل اولمدقجه یتیم حکمنده عد اولنه‌جقدر »

دیو محرر اولدیغنه بناءً قانوناً صغیر ممیز ایله صغیر غیر ممیزك برگونا فرقی اولمیوب یکرمی یاشنه واصل اولمدقجه صغیر حکمنده طوتیلوب

اموالی عهده‌سنه احاله وتفویض اولنه‌میه‌جغندن ناشیدرکه : متن قانونده دخی « صغیر » لفظیله مطلق اوله‌رق بیان وقانون مذکوره اشارت بیورلمشدر .

مجنون ایکی قسمدر : مجنون مطبق ، مجنون غیر مطبق .

مجنون مطبق جنونی جمیع اوقاتی مستوعب اولان کمسنه‌یه اطلاق اولنور .

مجنون غیر مطبق . گاه مجنون اولوب ، گاه افاقت بولان کمسه‌یه دنیلیر .

کرچه مجلهٔ جلیله‌نك « ٩٨٠ » نجی ماده‌سنده «مجنون مطبقك حال افاقتنده اولان تصرفاتی عاقلك تصرفی کبیدر » دیو مصرح اولمسنه نظراً مجنون مطبقك حال افاقتنده اراضی حقنده وقوع بولان معاملاتنك معتبر اوله‌جغی اکلاشلمقده ایسه‌ده متن ماده‌ده «مجنون» لفظنك علی الاطلاق بیان بیورلمسی ومجلهٔ جلیله‌نك « ٦٤ » نجی ماده‌سنده « مطلق اطلاقی اوزرینه جاری اولور . اکر نصاً یاخود دلالةً تقیید دلیلی بولنمازسه » دیو مسطور اولدیغی جهتله معاملات مذکوره‌نك قانوناً معتبر اولمیه‌جغی مستبان اولمقده‌در .

«معتوه» اول مختل الشعور اولان کمسه‌درکه : فهمی قلیل وسوزی مشوش وتدبیری فاسد اولور .

مجلهٔ جلیله‌نك «٩٥٧» نجی ماده‌سنده « صغیر ومجنون ومعتوه ذاتاً محجوردرلر» تصریحاتی موجبنجه بونلرك تصرفاتی مجلهٔ مذکوره‌نك « ٩٦٠ » نجی ماده‌سی حکمنجه غیر جائز اولدیغندن امور وخصوصاتنك تسویه‌سنه طرف شرع شریفدن باحجت شرعیه وصی نصب وتعیین بیوریلیر .

اشته متن ماده‌ده بیان بیورلدیغی اوزره بر اراضیٔ مشترکه قابل تقسیم اولوب حین تقسیمده ایجلرندن بریسی صغیر ویاخود مجنون ویا معتوه اولسه جانب شرع انوردن نصب بیوریله‌جق وصیسی حاضر اولمقسزین اجرا ایدیلیرسه اشبو تقسیمده معتبر اولماز .

چونکه : کرك صغیر وکرکسه مجنون وکرك معتوه شرعاً محجور ووصی‌یه محتاج اولوب ضرر ونفعی تفریق وتمییزه غیر مقتدر وبنابرین حقوق صریحه‌لرینی هردرلو تجاوزاتدن وبالخاصه حین تقسیمده غبن فاحشك‌عدم ظهورینه اقتدارلری یتیشه‌میوب مقدور قاله‌جقلری جهتله تصرفات قولیه‌لری غیر معتبردر .

بعض اراضی قانونی شارحی متن قانونده‌کی « صغیر ایله مجنوندن » مقصد قانون : صغیر غیر ممیز ایله مجنون مطبق اولدیغنی بیان ومجلهٔ مذکوره‌نك بیان اولنان ماده‌لرینی معرض دلیلده اتیان ایلیورلرسه‌ده عیناً نقل ایدیلان مذکور نظامنامه‌نك یکرمی یاشندن دون اولانلرك صغیر حکمنده طوتلمسنی آمر مادهٔ قانونیه وتخصیص شرح ایتمکده اولدیغمز مادهٔ قانونیه‌نك مطلق اوله‌رق بیان بیورلمسی وقانوننامهٔ همایون قواعد قانونیه‌یی دخی محتوی اولمسی مقصد قانونك ممیز وغیرممیز صغیر ومطبق وغیر مبق مجنون اولدیغنی تأیید ایتمکده‌در .

خلاصهٔ ماده : مشترکاً تصرف ایدیلان واوه‌بشنجی مادهٔ قانونیه‌ده بیان اولنان وجهله قابل قسمت اولان بر اراضینك حین تقسیمنده متصرفیندن بعضیسی صغیر ، صغیره ، مجنون ، مجنونه ، معتوه ، معتوهه بولندیغی صورتده بونلرك وصیلری حاضر بولنمسی لازمدر .

عکسی صورتده اجرا قیلنان تقسیم معتبر اولماز .

{ اون بشنجی ماده }

[اورمان و پرنالق کبی محللرده مستقلاً باطاپو متصرف اولان کمسه اول محلی آچوب زراعت ایتمك اوزره ترلا اتخاذ ایده بیلور .

فقط اومقوله محللره مشترکاً متصرف اولنلردن بری دیکر شریکنك اذنی اولمدقجه اول محللرك مجموعنی ویاخود برمقدارینی آچوب ترلا یاپه ماز .

یاپدیغی صورتده شریکی اول آچیلان یره دخی مشترك اولور] .

مادهٔ قانونیه ده که « اورمان و پرنالق کبی محللره » تعبیرندن مقصد: اشجارندن استفاده قابل اولمیان کوچك، کوچك اشجار ومیوه سز کرومی حاوی اوله رق بیاغی قوری حالنه کلمك سنه لره محتاج وبلکه ده خارج ازامکان اولوب متصرف وخزینه جه پك آز بر فائده حاصل اولان محللردر .

اوچنجی مادهٔ قانونیه شرحنده بیان ایدلدیکی وجهله اراضئ میریه یی تفوضدن مقصد اصلی انبات ویازراعت طریقیله انتفاع واستفاده اولوب اشبو استفاده دن ـ رقبه سنه تملکی حسبیله ـ جانب حزینه ده حصه دار اولدیغندن کرك متصرفنك وکرکسه حزینهٔ جلیله نك حقوقنی وقایةً بومثللو اورمان و پرنالق کبی محللر آچیله رق ترلا حالنه افراغنه مساغ قانونی ویرلمشدر .

ومع هذا بوافراغ حقوق ملکیته متعلق اولمدیغندن صاحب ارضك اذننه احتیاج اولمدیغی متن قانونده متصرفنك مأذون ومستقل اولدیغنه دلالت ایدن «اتخاذ ایده بیلور» تعبیرینك استعمال ایدلمسندن متظاهر اولمقده در .

کرچه صاحب ارضك اذننك انتفاسی شرط اولدیغنه بعض منتسبین قانون اراضی ذاهب اولمشلر ایسه ده مجلهٔ بلدیه نك «١٣٣» نجی ماده سنده «تصریح مقابله سنده دلالته اعتبار یوقدر» «١٤» نجی ماده سنده ده «توهمه

اعتبار یوقدر » دیو مصرح اولمسنه بناءً بوذهاب شایان قبول اوله‌ز. اشته بر کمسه مستقلاً بالطابو اورمانلق پرناللق کبی محلاره متصرف اولوب بونی آچه‌رق ترلا حالنه افراغ ایده‌بیلور.

شو قدرکه: مؤخراً مأمورین اراضی‌یه مراجعت و عتیق طابو سندینی بالارائه آچمش اولدیغی اورمان و پرناللق محلنك ترلا هیئتنه قویدیغنی بیانله یکیدن طابو سندی آلمسی اقتضا ایدر.

مع مافیه مثمر اولوب اشجارندن انتفاع واستفاده ایدیله‌جك اورمانلرك ترلا حالنه افراغنده مأمورین اراضینك انضمام رأی ومساعده‌سی لازمکلیرکه: تفصیلاتی صره‌سی کلدکجه بیان ایدیله‌جکدر.

چونکه: بویله استفاده ایدیلان بر اورمانك ترلا حالنه افراغنده حقوق حزینه‌نك ضیاعنی مؤدی اوله‌بیله‌جك حالات مظنون اولوب بو جهت ایسه حقوق ملکیته متعلق اولدیغندن مأمورینك تدقیقاتنه احتیاج طبیعیدر.

بروجه مبسوط اشجارندن استفاده ایدلمیان اورمان وپرناللق کبی محلاردن علی‌الاشتراك تصرف ایدیلان بر محلی شرکادن بری دیکرینك اذن ومعلوماتی اولمقسزین خودبخود آچوب ترلا حالنه وضع ایده‌من.

چونکه: مجلهٔ جلیله‌نك «١٠٦٩» نجی ماده‌سنده «برملکده مستقلاً صاحبی اولان کیمسه نصلکه کیف مایشا تصرف ایدرسه ملك مشترکده دخی صاحبلری بالاتفاق اولوجهله تصرف ایدرلر.» و «١٠٧٥» نجی ماده‌سنده «شرکت ملکده متشارکلردن هر بری دیکرك حصه‌سنده اجنبیدر. دیکرك وکیلی دکلدر» دیو تصریحات قانونیه‌یه بناءً بالاشتراك تصرف ایدیلان بر اراضیده هر کس علی قدرالحصص مستقل اولوب احدهما آخرك حصه‌سنه اجنبی اولدیغندن بویله بر معامله‌یی اجرایه مقتدر اولماز.

عکسی حالده یعنی بر حصه‌دار دیگرک معلومات و مساعده‌سی اولمقسزین بر مشترك اورمان ویاخود برناللغی کندی رأی مخصوصیله آچوب ترلا حالنه قویدقده ـ مجلهٔ جلیله‌نك « ۱۳۱۱ » نجی ماده‌سنده « بر کیمسه مشارکندن و حاکمدن استیذان ایتمکسزین ملك مشترکی خودبخود تعمیر ایلسه متبرع اولور . » دیو مصرح اولمغله موجبنجه ـ دیکر شریك ترلا حالنه قونیلان اورمان ویاخود برناللغه بر کونه مصارفات ویرمکسزین بقدرالحصص مشترك اولور .

آنجق مثلا : ایکی کشی بیننده مشترك بر اورمانلق ترلا هیئتنه افراغ اولنمق اوزره بین‌الشرکا تقرر ایدر ویاخود دلالةً دیکر شریك اذن ویررسه ترلا اولدقدن صکره‌درحال حصه‌سنه کوره محل مذکوره مشترك اوله‌میوب مجلهٔ جلیله‌نك « ۱۳۰۹ » نجی ماده‌سی ـ یعنی « حصه‌دارلردن بری دیکرینك اذنیله کندی مالندن قدر معروف پاره صرف ایدرك ملك مشترکی تعمیر ایتسه مشارکنه حصه‌سیله رجوع ایدر » ـ منطوقنجه صرف ایدیلان آقچه‌دن حصه‌سنه اصابت ایده‌جك مبالغی بعدالاعطا مشترك اولور .

چونکه : مذکور اورمانك ترلا حالنه افراغنه دائر دلالةً ویاخود صراحةً اذن ومساعده‌سی واقع اولوب بو حالده شریکی طرفندن صرف ایدیلان مبالغك متبرع اولمسی غیر ممکن اوله‌جغندن هر حالده کندوسنك اعطاسی اقتضا ایدر .

مع‌مافیه مثلا : بر شریك دیار آخرده بولنان دیکر بر شریکیله متصرف اولدیغی بر برناللغی ـ مساعده‌ه آلمقسزین ـ ترلا حالنه وضع ایدوب بالفرض بش سنه استعمال ایلدکدن صکره غائب اولان شریك عودت ایتسه بلا مصارف آچیلان محله ـ حصه‌سی نسبتنده ـ مشترك اولور .

یوقسه مادامکه : « شریکم بو محلی بعد الحفر بش سنه زرع و حرث وبو صورتله انتفاع واستفاده ایتمشدر بنده اولقدر مدت زراعت ایدوب حصه‌می بو وجهله آلیرم » ادعاسنده بولنسه شایان قبول اولماز .

زیرا : بو ادعا بر نوع « طلب مهایاه » اولوب اراضیء امیریه‌ده ایسه ـ متصرفلرنده حقوق ملکیت اولمادیغندن ـ مهایاه جاری اولمامسنه بناءً بو ادعاسی مردود اولور .

معهذا ضمان دعواسنه تصدی ایدن مجلهٔ جلیله‌نك «١٠٧٦» نجی ماده‌سی ـ یعنی « مشترك اراضی صاحبلرندن بری زراعت ایتمکله دیگرینك عادت بلده اوزره حاصلاتدن ثلث یا ربع کبی بر حصه آلمغه صلاحیتی یوقدر » ـ مدلولنجه بو دعواسیده مسموع اولمیوب انجق مصارفات حفریه و زمکسزین آچیلان محله مشترك اوله‌رق بعدما بالاشتراك متصرف اوله‌بیلیر .

خلاصهٔ ماده : بر کمسه مستقلاً با طابو متصرف اولدیغی اورمانه وبو مثللو کبی محللری آچوب زراعت وبو صورتله انتفاع واستفاده ایتمك اوزره تارلا اتخاذ ایده‌بیلیر .

بالاشتراك تصرف اولنان بو مثللو محللری بر شریك دیگر شریکنك اذنی اولمدقجه اول محلی آچوب تارلا یاپه‌ماز .

عکسی حالده اذن ویرمین شریك اول آچیلان یره مصارفات حفریه ویرمکسزین مشترك اوله‌بیلیر .

بو کبی محللرك تارلا حالنه وضعنده اذن صاحب ارضه احتیاج یوقدر .

{ یگرمنجی ماده }

[صغر ایله جنون وتغلب ومدت سفر بعید اولان دیارده بولنمق کبی اعذار

شرعيهٔ معتبره‌دن بری شرعاً تحقق ایتمدکجه اون سنه بلا نزاع تصرف اولنان طابولی اراضی‌یه متعلق دعوالر استماع اولنماز .
واول اعذار معتبره‌نك زوال واندفاعی تاریخندن اعتباراً اون سنه‌یه قدر اراضی‌یه متعلق دعاوی استماع اولنوب مدت مذکوره مرورنده استماع قلنماز .
فقط مدعی‌علیه یدنده بولنان اراضی‌یی فضولاً ضبط وزراعت ایتمش اولدیغنی اقرار واعتراف ایدرایسه بوصورتده مرور زمانه وتصرفه اعتبار اولنمیوب اول اراضی صاحبنه آلیویریلور .]

اشبو یکرمنجی مادهٔ قانونیه‌یه ذیل اولمق اوزره‌قلمه آلنوب بالعرض مرعیت‌احکامنه اراده وفرمان حکمت بیان حضرت شهنشاهی شرفتعلق بیوریلان ۱۱ جماذی‌الاول سنه ۳۰۵ و ۱۲ کانون اول ۳۰۳ تاریخیله نشر واعلان اولنان فقرهٔ مذیلهٔ قانونیه‌در .

[اراضیٔ خالیه ومحلوله‌دن دولتجه مهاجرینه تفویض اولنوب آنلر طرفندن زراعت وابنیه انشا اولنان اراضی حقنده بلا عذر ایکی سنه مرورندن صکره آخری طرفندن اقامه اولنه‌جق تصرف دعواسی استماع اولنماز .]

« صغر ایله جنون وتغلب ومدت سفر بعید اولان دیارده بولنمق کبی اعذار شرعیهٔ معتبره‌دن » تعبیرینی استعمالدن واضع قانونك مقصد عالیسی : مجلهٔ جلیله‌نك «۹۴۳» نجی ماده‌سنده «صغیرغیرممیزبیع وشرایی فهم ایتمیان یعنی ملکیتی بیعك سالب ، شرانك جالب اولدیغنی بیلمیان واونده بش آلدانمق کبی غبن فاحش اولدیغی ظاهر اولان بر غبنی غبن یسیردن تمییز وتفریق ایلمیان چوجق اولوب بونلری تمییز ایدن چوجغه صغیر ممیز دینلور » و «۹۴٤» نجی ماده‌سنده « مجنون ایکی قسمدر بری مجنون مطبق‌درکه جنونی جمیع اوقاتی مستوعب اولان کمسنه‌در . دیکری مجنون غیرمطبق‌درکه کاه‌مجنون اولوب کاه‌افاقت بولان کمسنه‌در . و « ۹٤۵ » نجی ماده‌سنده «معتوه اول مختل‌الشعور اولان کمسه‌درکه : فهمی قلیل ... [illegible] سوزی مشوش وتدبیری فاسد اولور » و « ۹۷۸ » نجی

ماده‌سنده «معتوه اولان کسه صغیر ممیز حکمنده‌در» و «٩٧٩» نجی ماده‌سنده «مجنون مطبق صغیر غیر ممیز حکمنده‌در» و «٩٨٠» نجی ماده‌سنده «مجنون غیر مطبقك حال افاقتده اولان تصرفاتی عاقلك تصرفی کبیدر» دیو بیان بیورلدیغی اوزره کرك ممیز وکرکسه غیر ممیز صغیر ومطبق وغیر مطبق مجنون ومجلهٔ مذکوره‌نك «١٦٦٤» نجی ماده‌سنده بیان بیوریلان ـ «مدت سفر سیر معتدل ایله اوچ کونلك یعنی اون سکز ساعتلك مسافه‌در» ـ تصریح موجبنجه مدت سفر بعید اولان دیارده بولنمق . خصمنك متغلبه‌دن اولمسی دیمکدر .

بوقاریده تفصیل ایدلدیکی وجهله کرچه صغیر ممیزك مجلهٔ جلیله‌نك «٩٦٦» نجی ماده‌سنده» صغیر غیر ممیزك ولیسی اذن ویرسه بیله آنك تصرفات قولیه‌سی اصلا صحیح اولمازه و «٩٦٧» نجی ماده‌سنده «صغیر ممیزك قبول هبه وهدیه کبی حقنده محض نفع اولان تصرفی ولیسنك اذن واجازتی اولمسه بیله معتبردر و آخره برشی هبه ایتمك کبی حقنده ضرر محض اولان تصرفی ولیسنك اذن واجازتی اولسه بیله معتبر اولماز» دیو مسطور و مجنون مطبقك دخی مجله‌نك مارالذکر «٩٨٠» نجی ماده‌سی موجبنجه تصرفاتی معتبر اوله‌جقندن بر درجه‌یه قدر اعذار شرعیه‌دن معدود اولمدیغی مستبان اولمقده ومتن قانونده دخی «صغیر، جنون» کلمه‌لرینك علی الاطلاق بیان بیورلمسی بونلرك ایکی قسملرینه‌ده تشمیلی افهام و اشراب ایده‌رك بو صورتده اعذار شرعیه‌دن اعتبار ایدلمك لازمکله‌جکی اکلاشیلوب متن ماده ایله مذکور ایکی ماده اراسنده وهلهٔ ضدیت ومباینت کوریلیرسه‌ده حقیقتده مباینت یوقدر.

چونکه : مجله احکامنجه صغیر ممیزك حقنده محض نفع اولان تصرفی صحیح اوله‌بیلوب کرك صغیر ممیز وکرکسه مجنون مطبقك تصرفات

کامله‌لری بولنمدیغندن و ذاتاً ده ایتام صندقلرینڭ صورت اداره و محافظه‌سی حقنده اولان نظامنامه‌نڭ «۱۳» نجی ماده‌سنده «یگرمی یاشنه رسیده اولمیان بر چوجغڭ اموالی یدینه تسلیم اولنمیه‌جغی» مصرح اولوب بوده مالملکینڭ بر طاقم بیهوده یره اتلاف و اسراف و نهایت الامر سفالته دوشمه‌مك مقصد رحیمانه‌سیله وضع و تحدید بیورلمش بر اصول حکمت مقروندن عبارت بولنوب مباینت اولدیغی تظاهر ایلمسیله برابر متن قانونده‌کی «صغیر، جنون» لفظلرندن مقصدده یگرمی یاشنه واصل اولمیان واثر جنون کلیاً زائل اولمیان دیمکدر .

مثلا اون سکز یاشنه کیرمش بر چوجق کرچه هر شیئی تفریق وتمییزه مقتدر ایسه‌ده عالم شبابتڭ اك پارلاق بر آوانده بولندیغندن نفع وضررینی حقیله ادراکه وبنابرین تأمین استقبالی اسبابنڭ استکمالی خصوصنی استحصاله غیر مقتدردر .

وکذلك مجنون غیر مطبق حال افاقتده بولندقجه تصرفات قولیه‌سی کرچه شرعاً شایان قبول ایسه‌ده بوده صغیر ممیزده اولدیغی کبی حقیله استفاده‌سنی کوزه‌ده‌میه‌جکی وبناءً علیه نهایت مغدور و سرکردان قاله‌جغی شبهه‌سزدر .

وکذلك متغلبه‌دن برینڭ دست ظلمنه هدف اولمش بر حقی او متغلبه‌دن استحصال مستحیل اوله جغی کبی مدت سفر بعید اولان بر دیارده بولنمقده اعذار شرعیه‌دن معدود در .

متن قانونده «عته» حقنده بر حکم بیان بیورلمامقده ایسه‌ده مجلهٔ جلیله‌نڭ «۱۶۶۳» نجی ماده‌سنده «بوبابده معتبر یعنی دعوانڭ استماعنه مانع اولان مرور زمان انجق بلا عذر واقع اولان مرور زماندر» یوقسه مدعینڭ وصیسی بولنسون بولنماسون صغیر ویا مجنون ویا

معتوه اولمسی ویاخود مدت سفر بعید اولان آخر دیارده بولنمسی ویاخود خصمنك متغلبه‌دن اولمسی کبی اعذار شرعیه‌دن بریله مرور ایدن زمانه اعتبار اولنماز .

بناءً علیه مرور زمان مبدئی عذرك زوال واندفاعی تاریخندن اعتبار اولنور ، دیو مصرح اولمسنه وقانوننامهٔ اراضیده احکام فقهیه‌دن مستخرج ومستنبط بولنمسنه بناءً « عنه »ك دخی معاملات اراضیده اعذار شرعیه‌دن معدود اولدیغی تحقق ایدر .

بو حالده دعاوئ اراضینك مرور زمانده اعذار شرعیه بش اولیورکه : برنجیسی مغصوب منه اولان کمسه صغیراولمق ، ایکنجیسی مجنون اولمق ، اوچنجیسی معتوه اولمق ، دردنجیسی غاصب اولان کمسه متغلبین و جبابره‌دن بولنمق ، بشنجیسی مغصوب منه اولان کمسه مدت سفر بعید اولان اون سکز ساعتلك دیار آخرده بولنمقدر .

اشته بوبش صورت اعذار شرعیه‌درکه : وقوعبوله‌جق دعاوئ اراضیه‌ده مرور زمانك بونلره حکمی یوقدر .

بناءً علیه بویله براعذار شرعیه تحقق ایتمدکجه اون سنه بلا نزاع بر اراضی‌یه برکمسه متصرف اولوب بعده بر شخص محاکم عائده‌سنه مراجعت ایده‌رك : بو اراضی بندر ذی الید اولان کمسه غصب ایلمشدر مداخله‌سنك منعیله اراضیمك استردادینی طلب ایدرم . دیو ادعاده بولنسه اشبودعواده مرور زمان بولندیغندن مسموع اولمیوب رد قیلنیر .

مثلا کرك اراضئ امیریه وکرکسه تخصیصات قبیلندن اولان اراضئ موقوفهٔ غیرصحیحه‌دن براراضی‌یی برکمسه اون سنه بلانزاع تصرف ایتمکده‌ایکن بریسی بواراضینك دعوای تصرفنه قیام ومدعی علیه اولان ذی الید دخی اون سنه بلانزاع متصرف اولدیغنی بالبیان دفع دعوا

وادعاسنك مرور زمان اولمسى حسبيله شايان استماع اولمديغنى اتيان ايلسه رد قيلينر .

چونكه: اومدعيده اعذار شرعيه مفقود يعنى اواراضينك بولنديغى مملكتده اقامت ايلديكى حالده اون سنه‌در مدعى عليهك بلانزاع تصرفنى بروجهله تجويز ايده‌ميوب هر حالده اقامهٔ دعوا واستردادده مثابرت ايليه‌جكى طبيعيدر .

مع هذا او مدعى: بو اراضى بنم پدرمك تحت تصرفنده ايكن بعد الوفاة بكامنحصر ايمش فقط معلوماتم اولمديغندن شمدى‌يه قدر جهلمدن ناشى دعواى تصرف ايده‌مامشدم ديسه مرور زمانده جهلك اعذار شرعيه‌دن معدود اولمديغى شيخ الاسلام ابوالسعود افندى عليه الرحمه طرفندن اعطا بيوريلان فتواى شريف و آنى مؤيد مجله جمعيت جليله‌سى جانبندن ويريلان مضبطه ايله متحقق اولديغندن مدعينك اشبو دعواسنه احالهٔ سمع واعتبار ايديله‌مز .

فقط بر كمسه كرچه اون سنه اول اراضى‌يه متصرف اولمش انجق ايكى اوچ سنه‌ده بركره مدعى بواراضى بنمدر ديو دعوا ايليه‌رك دعواى واقعه فيصلپذير اوله‌ميوب اون ويا دها زياده سنه‌لر تصرف ايلمش بولنورسه مجلهٔ جليله‌نك ١٦٦٦نجى ماده‌سنده « بركمسه برخصوصى حضور حاكمده ديكر كمسه‌دن بر قاچ سنه‌ده بركره دعوى ايدوب انجق فصل دعوى ايدلميه‌رك بو وجهله اون بش سنه مرور ايتسه دعوانك استماعنه مانع اولماز اما حضور حاكمده اولميان ادعا ومطالبه مرور زمانى دفع ايده‌مازه ديو مصرح اولمسنه بناءً بومنوال تصرفات مرور زمانه تابع اولميوب دعواى واقعه استماع قيلينر .

وكذلك برمدت بريسى بوصورتله برشخص حقنده دعواى تصرف

اقامه ایدوب فصل وحسم ایدلمه‌دن او مدعی وفات ایدوب انجق وارثلری طرفندن تجدید دعوا ایدلسه ینه مرور زمان یوقدر .

فقط بر اراضی‌یی مثلا سکز سنه برشخص بلا نزاع تصرف ایدوب یا فراغاً ویاخود انتقالاً شخص آخر دخی اوچ سنه کذلك بلانزاع تصرف وزراعت ایدرك بونلردن هرایکیسنك زراعت وتصرفلری اون سنه‌یی کچسه و مؤخراً بر شخص چیقوب یا فارغ و وارث ویاخود مفروغ‌له ومورثدن دعوای تصرف واسترداده قیام ایلسه مرورزمان اولدیغی ایچون دعواسی مسموع اولمدیغی کبی مفروغ له‌ویا مورثدن ـ اراضی مذکوره‌یه تصرفی انجق اوچ سنه‌دن عبارت اولدیغندن مرور زمان اوله‌مز ـ دیو ادعا ایلسه شایان نظر اوله‌مز .

چونکه : کرك وارث وفارغ و کرکسه مورث ومفروغ لهدن هر برولرینك امر تصرف وزراعتده‌کی مدتلرینك مجموعی اون سنه‌یی مرور ایدوب مدت مرور زمان تکمیل اولمشدر . ومرور زمان‌ایسه مادهٔ قانونیه‌ده تصریح بیورلدیغی اوزره اون سنه‌دن عبارت اولمغله رد اولنور .

فقط ذیل فقرهٔ قانونیه‌دن مستبان اوله‌جغی وجهله مهاجرینه تفویض و احاله قلنان اراضیٔ خالیه و محلوله‌ده مرور زمان ایکی سنه‌در .

مثلا ، مهاجرینه تفویض اولنان براراضیٔ محلوله‌دن برینه برشخص دعوای تصرف ایلسه ایکی سنه‌یه قدر استماع اولنوب اندن صکره استماع اولنه‌مز .

مکرکه اعذار شرعیه‌دن برینك کندیسنده موجود اولدیغی تحقق ایلیه .

مرور زمان اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌ده سنهٔ قمریه‌دن اعتبار اولنور .

حتى بو بابده بعض محلده تردد واشتباه حاصل اولمسى اوزرينه استيذان كيفيت قيلندقده مجله جمعيت علميه‌سى جانب عاليسندن آتيده‌كى قرار اعطا بيورلمشدر :

- صورت قرار -

كرك شهر وكرك سنه‌نك قمريه ويا روميه كبى بر قيد ايله مقيد اولميه‌رق على الاطلاق ذكر اولنديغى حالده عرف شرع اوزره قمريه‌يه صرفى اقتضا ايده‌جكندن و مجله‌جه مرور زمان حقنده تعيين ايديلن اون بش سنه مدت كتب شرعيه وفقهيه‌دن مأخوذ و ذكر اولنان مدت كتب مزبوره‌ده على الاطلاق مسطور بولنديغندن عرف شرعه توفيقاً بونك دخى قمريه‌يه حصر وتخصيص اولنمسى وفقط تأجيل دين واجاره كبى مرور زمان ايله محدود ومقيد اولان معاملاتده متعاقدين بونلردن هر قنغيسنى تصريح وعقد مقاوله‌ده تبيين ايدرلر ايسه مقاوله‌لرى وجهله معتبر طوتلمسى لازم كله‌جكى . . . في ١٥ ذى الحجه سنه ٢٩٧

متن قانونده « طاپولى اراضى‌يه متعلق » تعبيرندن ارباب فن حقوق بر طاقم معنالر استخراج ايلمشلردر .

ازجمله بر طاقم اهل حقوق : بو مثللو منازع فيه اولان اراضيلرك طاپولى اولمسى لازمكله‌جكى رأينده بولنوب مثلا بر شخص بلا نزاع اون سنه بر اراضى‌يه بلا طاپو تصرف وزراعت ايلدكدن صكره شخص آخر طرفندن دعواى تصرف ايدلدكده يدنده طاپو اولمديغى اجلدن نقدر مدت كچرسه كچسون مرور زمان اولميوب دعواى واقعه استماع ايديله‌جكنى يعنى بويله دعوالرده طاپو سندى بولنمسنك شرط اعظم اولديغنى بيان ايتمشلردر .

کرچه وهلهٔ اولیده متن عبارهدن اویله بر معنا مستبان اولمسی امور مستحیلهدن دکلسهده فقط مقصد قانون ظن قاصرانهمه قالیرسه: طاپولی اولسون اولمسون یعنی طاپولی اولسه بیله ینه مرور زمان نظر اعتباره آلنهرق یدندهکی طاپو سندینك وجودی مرور زمانی اخلال ایدهمز دیمکدر .

زیرا : بر شخص براراضی‌یی اون سنه بلانزاع تصرف ایلدکده - صرهسی کلدیکنده بیان ایدیلهجکی وجهله - حق قراری ثابته اولوب یدینه مجاناً بر قطعه طاپو سندی ویریلهجکی جهتله کرك بو صورتله طاپو سندی ویرلسون و کرکسه طاپو سندی استحصال ایدلمهمش بولنسون، دعوای تصرفه قیام ایدن کمسه یدنده طاپو سندی اولسون اولمسون مادامکه: حقوق تصرفیه کندیسنك اولدیغی معلومی بولندیغی حالده اون سنهدر مداخله و دعوا ایله استحصال حقوق قاعدهسنه رعایت ایتمامشدر .

ومع هذا قانون سلطانی دخی حق قرارك اون سنه بلا نزاع براراضی‌یه تصرف ایتمك ایله ثابت اولدیغنی امر وتأیید بیورمشدر . بو صورتده طاپو سندینك بولنوب بولنمامسی اولبابدهکی مرور زمانه قطعاً خلل کتیرهمز .

اشبو تفصیلاتدن مستبان اولهجغی جهتله مرورزمان اجتهادی، طرف سلطانیدن شرفواقع اولان امر وفرمان ایله حکمی نامیله ایکی‌یه آیریلیر. ایشته بو اون سنهدن عبارت اولان مرورزمان ایکنجی قسم مرورزماندندره برنجی قسم ایسه رقبه‌یه عائد اولوب - اشاغیده بیان اولنهجغی وجهله صاحب الارض طرفندن ادعا اولنهجق مرور زماندر .

بر ده عمومه عائد اولان محللر ایچون - صرهسی کلدیکنده بیان

ایدیله‌جکی اوزره - مرور زمان اولمدیغندن «طاپولی اراضی تعبیریله» انلره حسن تلمیح واشارت بیورلمشدر .

ماحصل اعذار شرعیه‌نك وجودی حالنده مرور زمان مجلهٔ جلیله‌نك «١٦٦٣» نجی ماده‌سی موجبنجه « عذرك اندفاعی تاریخندن معتبردر . »

یعنی صغیرك حد بلوغه واردیغی ومجنونك افاقتیاب ومتغلبك تغلبی مندفع اولدیغی ومدت سفربعیددن مغصوب منه اولان کمسه‌نك عودتی و عتهك زائل اولدیغی کوندن اعتبار اولنور .

بونك ایچوندرکه : بر کمسه بر صبی ویا مجنون ویا معتوه خلاصه کندیسنده اعذار شرعیه‌دن بری موجود اولان برکمسه‌نك اراضیسنی اون سنه بلا نزاع تصرف وزراعت ایلیوب اوصبی ویا مجنون ویاخود معتوهك ولی ویا وصیسی اشبو تصرفی کوره‌رك سکوت ایلدیکی حالده مؤخراً کرك صبی وکرکسه مجنون ویامعتوه خلاصه عذر شرعیسی بولنانلر عذرلرینك اندفاعندن صکره اراضئ مذکوره‌یه مداخله وتصرف ایدن کمسه علیهنه اقامهٔ دعوا ایلسه‌لر اشبو دعوا مسموع اولوب ولی ویا وصیسنك اون سنه ویا زیاده اوکمسه‌نك تصرفنی کوردیکی حالده سکوتی استماع دعوایه خلل کتیره‌مز .

چونکه : دعوانك استماعنه مانع اوله‌جق مرور زمانك مبدائی آنجق عذر شرعینك اندفاعی تاریخیدر .

حتی عذر شرعی مندفع اولدقدن صکره اون سنه‌یه ایکی کون قالسه بیله مرور زمان اولمدیغندن دعوا مسموع اولور .

وکذلك مدت سفر وتغلبده‌ده مرور زمان ینه بو وجهله اولوب متغلب اولان کمسه علیهنه مؤخراً اقامه ایدیلان دعوای تصرف واسترداد اثناسنده مادامکه : بنم تصرفمی کوریور ایدی نیچون دعوا ایتمدی

دیو دعوانك عدم مسموعیتی صددنده بحث ومقال ایلمسه بیله تغلب عذر شرعیه‌دن معدود اولدیغندن بو اعتراض شایان قبول اولمیوب دعوا مسموع اولور .

بومثللو اراضی حقنده مرور زمان محکمه‌یه وقوعبولان مراجعت ومع هذا مخاصمه تاریخندن اعتبار اولنور .

بنابرین بر کمسه حضور حاکمدن غیری بر محلده مداخله ایدن شخصدن طلب ودعوا ایدوب بو حال ایله اون سنه مرور ایلسه مجله‌ٔ جلیله‌نك «۱۶۶۶» نجی ماده‌سی موجبنجه خارجده که طلب ودعوی قبوله شایان اولمیوب مرور زمانی دفع ایده‌میه‌جکندن دعوا مسموع اوله‌مز .

بورایه قدر مرور زمان حقنده ویریلان تفصیلات اراضینك تصرفنه دائردر .

چونکه : اراضیٔ امیریه و تخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌نك رقبه وملکیتی جانب بیت‌الماله عائد اولدیغندن رقبه و ملکیته دائر اولان دعاوی صاحب ارضی اولان مأمورین مخصوصه‌سنه عائد اولدیغی کبی بوندن مرور زماندخی اوتوز التی سنه‌در ینی مرور زمان اجتهادیدر .

بو خصوصه دائر مجله جمعیت جلیله‌سندن تنظیم وموجبنجه اجرای ایجابنه ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی شرفتعلق بیوریلان مضبطه بروجه‌زیر نقل اولنور .

ـ صورت مضبطه ـ

ارض میری حقنده مرور زمان اولمق اوزره اراضی قانوننامهٔ همایوننده مصرح اولوب مجله‌ده دخی اجمالاً درج اولنمش ایسه‌ده بونلر اراضیٔ امیریه‌نك تصرفنه دائر اولوب اراضی مأمورلرینك اراضیٔ

اميريه‌نك رقبه‌سي حقنده اولان دعوالرينك مدتى مسكوت عنه قالمش اولديغندن بيت‌المال ايله وقف بيننده رقبهٔ ارضه دائر بر دعوى وقوعنده متولىٔ وقفك دعواسى اوتوز آلتى سنه‌يه قدر استماع اولنديغى كبى رقبهٔ ارضه متعلق اراضى مأمورلرينك دعوالرينك دخى اوتوز التى سنه‌يه قدر استماع اولنمسى تذكر اولنمغله اولبابده

ارادهٔ سنيه تاريخى فى ٢٢ محرم سنه ٣٠٠ وفى ٢٢ تشرين ثانى سنه ٢٩٨

اراضىٔ مملوكه‌نك ملكيتنه دائر دعاويده مرور زمان مجلهٔ جليله‌نك «١٦٦٠» نجى ماده‌سنده «دين وو ديعه وملك عقار و ميراث و عقارات موقوفه‌ده مقاطعه ياخود اجارتين ايله تصرف و مشروطه توليت وغله دعوالرى كبى اصل وقفه وعمومه عائد اولميان دعوالر اون بش سنه ترك اولندقدن صكره استماع اولنماز » ديو مسطور بولنمسنه بناءً اون بش سنه‌در .

اراضىٔ موقوفهٔ صحيحه‌نك ملكيتنه متدائر دعوالرده مجلهٔ جليله‌نك «١٦٦١» نجى ماده‌سنده « اصل وقف حقنده متولى و مرتزقه‌نك دعوالرى اوتوز التى سنه‌يه قدر استماع اولنور . اما اوتوز التى سنه مرور ايتدكدنصكره ارتق استماع اولنماز » ديو مصرح اولمسنه مبنى اوتوز التى سنه‌در .

اراضىٔ متروكه واراضىٔ مواته كلنجه : مجلهٔ جليله‌نك «١٦٧٥» نجى ماده‌سنده « طريق عام ومرعى كبى منافعى عمومه عائد اولان يرلرك دعواسنده مرور زمانه اعتبار اولنماز» ديو تصريح بيورلمسنه وبونلركده منافعى عمومه مشمول اولمسنه مبنى بونلرده مرور زمان اولميوب هر نوقت اولورسه اولسون بونلر حقنده دعوا مسموع اولور .

مادهٔ قانونيه‌نك فقرهٔ اخيره‌سنده بيان بيورلديغى وجهله بركمسه

براراضی‌بی اون سنه بلانزاع تصرف ایتمش فقط عندالدعوی بوتصرفك فضولی اولدیغنی ویاخود مستأجر بولندیغنی اقرار واعتراف ایلسه مسئله‌نك رنکی دکیشه‌رك دعوا مسموع اولور .

زیرا: مجله‌نك «۱۶۷۳» نجی ماده‌سنده « برکمسه برعقارده مستأجر اولدیغنی مقر ایکن اون سنه‌دن زیاده زمان مرور ایتمکله اکا مالك اوله‌مز » و «۱۶۷٤» نجی ماده‌سنده «تقادم زمان ایله حق ساقط اولماز بناءعلیه مرور زمان بولنان بر دعواده مدعی علیه حضورحاکمده مدعینك دعواسی وجهله حالا کندوسنده حقی اولدیغنی صراحةً اقرار و اعتراف ایدیویرسه مرور زمانه اعتبار اولنمیوب مدعی علیهك اقراری موجبنجه حکم اولنور » دیو مصرح اولمسنه بناءً اوکمسه فضولی تصرف ایلدیکنی ویا مستأجر بولندیغنی حضور حاکمده اقرار واعتراف ایدرسه دکل اون سنه . حتی یکرمی بش سنه مرور ایتسه بیله مارالذکر اقراری مرور زمانی دفع ایلیه‌جکندن دعوا مسموع اولور.

انجق حضورحاکمدن غیری برمحلده اقرار ایدرسه اشبواقراری مرور زمانه مانع اوله‌مز .

شوقدرکه: اشبو اقراری اوکمسه‌نك معروف اولان خط ویاختمنی حاوی بر سند ربط اولنوبده اول سندك تاریخندن وقت دعوایه قدر مرور زمان مدتی بولنمامش ایسه او صورتده اقرار دعواسی استماع اولنور .

خلاصهٔ ماده : صغیر، جنون، عته، تغلب، مدت سفر بعید اولان دیار آخرده بولنمق کبی معذرت شرعیه تحقق ایتمدکجه اون سنه بلانزاع تصرف اولنان اراضی دعوالری ـ ولوکه طاپولی اولسون ـ استماع اولنماز .

و اشبو اعذار معتبره‌نك زوال و اندفاعی تاریخندن اعتباراً اون سنه قدر اراضی‌یه متعلق دعاوی استماع اولنوب اون سنه‌دن صوکره آرتق استماع اولنماز .

انجق مدعی علیه یدنده بولنان مدعایه ارضی‌یی فضولی ضبط وزراعت ایلدیکنی ویا مستأجر اولدیغنی حضور حاکمده اقرار و اعتراف ایدرسه بو حالده مرور زمانه وتصرفه اعتبار اولنمیوب نه‌قدر مدت کچرسه کچسون دعوا مسموع اولور .

دولتجه مهاجرینه تفویضه یوریلوب آنلر طرفندن زراعت وابنیه انشا اولنان اراضیٔ خالیه ومحلوله حقنده ذکر اولنان عذر شرعی تحقق ایتمکسزین اقامه اولنان دعوای تصرف ایکی سنه قدر استماع اولنوب آندن صکره استماع اولنماز .

اما عذر شرعی تحقق ایدرسه بونده‌ده عذرك زوالی تاریخندن ایکی سنه قدر استماع اولنوب اندن صکره استماع اولنماز .

{ یکرمی برنجی ماده }

[فضولا ویاخود تغلباً ضبط وزراعت اولنوب سال بسال حقوق اراضی‌النمش اولان اراضی بعدالحاکمه مأموری معرفتیله استرداد وضبط اولندقدنصکره کرك مأمورینك وكرك اراضیسنی‌استرداد ایلیان کیمسه‌نك اول‌اراضی‌یی فضولی‌ویاخود تغلباً ضبط وزراعت ایلیان شخصدن نقصان ارض ویاخود اجر مثل آلمغه صلاحیتی یوقدر .

صغیر وصغیره ، مجنون و مجنونه ، معتوه ومعتوهه‌نك اراضیسنده دخی حکم بو وجهله‌در]

« فضولاً ویاخود تغلباً ضبط وزراعت اولنوب سال بسال حقوق اراضی آلنمش اولان اراضی» تعبیرندن واضع قانونك مقصد عالیسی:

برشخصك عهده‌سنه احاله وتفویض اولنوبده كیفیت تصرفی مبین یدینه دخی بر قطعه طاپو سندی ویریله‌رك تصرفی تأمین ایدیلان اراضیدن اولوبده بركمسه اشبو اراضی‌یی متصرفندن استیجار واستعاره ایتمیه‌رك ـ مادهٔ سابقه‌ده تفصیل ایدلدیكی وجهله ـ فضولاً ویاخود تغلباً ضبط وزراعت ایدیلان اراضیدر .

اراضیٔ میریه‌ده حكومتجه نظر دقته آلنه‌جق جهت ـ رقبه وملكیتنك عائدیتی حسبیله ـ منفعت خزینه اولوب چونكه : متصرفین اراضینك تعرضات وتجاوزاتدن صیانه‌سنه حكومت متعهد اوله‌میوب اعطا بیوریله‌گلان طاپو سنداتیله یالكز تصرفلرینی تأمین وتحكیم ایلمش اولدیغندن بو حالده یعنی براراضی فضولاً ویاتغلبا آخری طرفندن غصب اولنوب انجق هر سنه رسوم واعشاری غاصب طرفندن خزینهٔ جلیله‌یه اعطا وتسلیم ایدلدیكنده اراضیٔ مغصوبه‌نك كیفیت غصبندن ناشی بركونا ضرری ازاله‌یه مجبوریت اوله‌مز .

مغصوب منه اولان صاحب اراضی محكمهٔ عائده‌سنه بالمراجعه اولبابده وضع ونشر بیوریلان قانون دائره‌سنده اراضیسنی استرداد ایدر .

مع مافیه غاصب اولان كمسه‌دن مادامكه : سن بنم تحت تصرفمده اولان اراضیمی شوقدر سنه فضولاً ویاخود تغلباً ضبط وزرع وحرث ایتدك ارضك نقصاننی ویاخود اجر مثلنی اعطا ایده‌جكسك دیمكه حتی یوقدر . بفرض المحال بویله بر ادعا ایلسه بیله قانوناً رد اولنور .

كرچه مجلهٔ جلیله‌نك « ٩٠٧ » نجی ماده‌سنده « بركمسه آخرك عرصه‌سنی غصب وزراعت ایلسه صاحبی عرصه‌سنی استرداد ایتدكده اول كمسه‌نك زراعتیله ترتب ایدن نقصان ارضی دخی تضمین ایتدیرر .

كذلك بركمسه دیگریله مشتركاً متصرف اولدیغی عرصه‌یی بلااذن مستقلا

زراعت ایلسه شریکی عرصه‌دن حصه‌سنی آلدقده اول کمسنه‌نك زراعتیله ترتب ایدن نقصان ارضدن حصه‌سنی تضمین ایتدیره‌ديو مصرح اولمسنه نظراً غاصبدن نقصان ارض ویاخود اجر مثل ادعاسنه صاحب اراضی یعنی مغصوب منهك حقی اولدیغی اکلاشلمقده و اراضیٔ قانوننامهٔ همایونی ایسه کتب فقهیه‌دن مقتطف ومستنبط بولنمسنه بناءً شرح ایدلمکده اولان اشبو مادهٔ قانونیه ایله مجلهٔ جلیله‌نك مادهٔ آنفه‌سی بیننده برتباین حصوله کلمکده اولدیغی بدیدار بولنمقده ایسه‌ده مادهٔ مذکوره‌ده ذکر اولنان حکم شرعی ملکیت ورقبه‌سی ایله مالك اولان یعنی ملك صحیح شرعی ایله تملك ایدیلان املاك حقنده اولوب اراضیٔ امیریه ایسه متصرفلرینك ملك صریحلری بولنمدیغندن مادهٔ مذکوره حکمنك اراضیٔ امیریه‌یه شمولی اوله‌میه‌جغی آشکاردر .

اشبو مادهٔ قانونیه ایله مجله‌نك مادهٔ مذکوره‌سی یکدیکره منافی اولدیغندن مادهٔ قانونیه‌نك مادهٔ مذکوره حکمنی فسخ ایدوب ایتمیه‌جکی طشره محاکمندن مقام معلاالقاب حضرت شیخ الاسلامی‌یه عرض واستیذان ایدیله‌رك بالحواله اراضیٔ امیریه‌یه عدم شمولی اولدیغی جهتله مادتین مذکورتین احکامنك یکدیکرینی منقض اولمدیغی مجله جمعیت علمیه‌سی جانب عالیسندن بامضبطه بیان بیوریله‌رق دفع تردد ایتدیرلمشدر .

یعنی غصب ایدیلان بر اراضی‌یی غاصب قاچ سنه زراعت ایدرسه ایتسون ونه قدر مستفید اولورسه اولسون صاحب اراضی مرجعنه مراجعتله اراضیسنی بالمحاکمه استرداد ایده‌بیلوب یوقسه اراضیٔ مغصوبه‌نك نقصان ارضنی ویاخود اجر مثلنی طلب وادعایه صلاحیتی یوقدر .

بو عدم صلاحیت یالکز متصرفین اراضی‌یه مخصوص دکلدر .

حتی محلولاً حقوق تصرفیه‌سی دخی جانب بیت الماله قالان براراضی‌یی

برشخص فضولاً ویا تغلباً زراعت وحراست ایتدکده جانب بیت المالدن مرجع مخصوصنجه بالمحاکمه استرداد اراضی ایلدکدن صکره نقصان ارض، اجر مثل طلب ایده مز.

وکذلك صغیر وصغیره، ومجنون ومجنونه، ومعتوه ومعتوهه اراضیلرندن بر اراضی دخی بروجه مبسوط یالکز استرداد ایدیلوب مجلهٔ جلیله نك «٥٩٦» نجی ماده سنك فقرهٔ اخیره سی- یعنی «فقط مال وقف ویا مال صغیر ایسه هر حالده ومعدللا ستغلال ایسه تأویل ملك وعقد اولمدیغی حالده ضمان منفعت یعنی اجر مثل لازم اولور» موجبنجه- ملك صحیح شرعی ایله تملك ایدیلان املاکه عائد اولوب اراضیٔ میریه یه تعلق اولمدیغندن برکونا اجرمثل، نقصان ارض ادعاسی ایدیله مز.

دیمك اولورکه: اراضیٔ میریه غاصبلرندن یالکز اراضی استرداد اولنوب اراضینك زرع وحرس وضبطندن ناشی بروجهله مطالبه دعواسی درمیان ایدیله مز.

خلاصهٔ ماده: مادهٔ سابقه ده تفصیل ایدلدیکی اوزره فضولاً ویا تغلباً برشخص برآخرك عهده سنده بولنان ویاخود محلولاً جانب بیت الماله قالان براراضیٔ میریه یی ضبط ایلیوب سال بسال حقوق ارضیه اعطا ایله زراعت ایلسه کرك متصرفی وکرك خزینهٔ جلیله مرجع مخصوصنده بالمحاکمه اراضیٔ مغصوبه یی استرداد ایدر.

وغاصبك فضولی ویا تغلبی ضبط وزرع واستفاده سندن ناشی نقصان ارضیه یعنی اول ارضك قبل الزراعه دکری ایله بعد الزراعه دکری بیننده اولان فرقی ویاخود اجر مثلی استحصال ادعاسنه صلاحیتی یوقدر.

صغیر صغیره، مجنون مجنونه، معتوه معتوهه اراضیلری حقنده‌ده حکم بو وجهله‌در.

بونلرك معذرتلری استحصال تضمینات خصوصنه شایان قبول اولماز.

{ یکرمی ایکنجی ماده }

[فضولاً ویاخود تغلباً ضبط وزراعت اولنان اراضی استرداد اولندقده اول اراضیده بروجه مشروح ضبط ایتمش اولان کیمسه طرفندن اکیلمش وبتمش اولان اکین ویا حضروات سائره‌یی اراضی‌یی استرداد ایدن کمسه او کمسه‌یه مأموری معرفتیله قلع ایتدیره بیلوب اول اکین ویا حضرواتی ضبطه صلاحیتی یوقدر.]

شورای دولتدن قلمه آلنوب ١٥ جمادی‌الاول سنه ٣٠٢ و ٧ شباط ٣٠٣ تاریخنده مرعیت احکامنه بالاستیذان ارادهٔ سنیهٔ جناب پادشاهی شرفمتعلق بیوریلان وغزته‌لرله اعلان قلنان فقرهٔ قانونیه‌در.

[اکر تخم هنوز نابت اولمامش ایسه اراضی‌یی استرداد ایدن کیمسه اکلمش اولان تخمك مثلنی اول کیمسه‌یه اعطا ایله اول تخم مزروعی تملك ایدر.]

فضولاً ویاخود تغلباً برشخص طرفندن ضبط وزراعت ایدیلان اراضی صاحب ومتصرفی طرفندن مرجع مخصوصنده بالمحاکمه مأموری معرفتیله اراضیسنی استرداده اولان صلاحیتی مادتین سابقتینده تفصیلاً بیلدیرلمشدی.

ایشته بو کبی اراضیلره فضولی ویاخود تغلبی مداخله ایده‌نلر جانبندن اکین ویا حضروات سائره زرع ایدلمش بولنورسه حقنده ایدیله‌جك معامله‌ده اشبو مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیوریله‌یور.

فضولاً ویاخود تغلباً ضبط وزراعت ایدن کیمسه اراضیٔ مغصوبه‌یه کندی ... وعملیله اکین ویا حضروات سائره زرع ایدرسه بونده ایکی صورت واردرکه: مزروعات بتمش بتمامش

اكر مزروعات يتمش يعنى ادراك ايتمش ايسه متصرف اراضى يالكز مأمورى معرفتيله مزروعى قلع ايتديره بيلير.

اكر زرع اولنان تخم هنوز بيتميه‌رك طوپراقده موجود اولورسه غاصبك زرع ايلديكى تخمى بالاعطا مزروعه تملك ايدر.

برده مجلهٔ جليله‌نك «٩٠٦» نجى ماده‌سنك فقرهٔ ثانيه‌سنده «اكر ابنيه يا اشجارك قلعى ارضه مضر ايسه مغصوب‌منه انلرك مستحق القلع اوله‌رق قيمتلرينى اعطا ايله آنلرى دخى ضبط ايده‌بيلور» ديو مصرح اولمسنه بناءً اكر مزروعك قلعى ارضه مضر ايسه مستحق القالع اوله‌رق يعنى مقلوعا قيمتدن اجرت قلع لدى التنزيل باقى اولان قيمتنى مغصوب‌منه بالاعطا مزروعى دخى ضبط ايدر.

يوقسه مادامكه: غاصب بنم تحت تصرفمده بولنان اراضى‌يى خودبخود زرع وحراست ايتمشدر مزروعنى ضبط ايدرم ديمكه قادر اوله‌ماز.

ذيل قانونك نشرينه قدر هنوز نابت اولميان اراضىٔ مزروعه حقنده ايديله‌جك معامله‌يه دائر قانوننامهٔ همايونده بر كونا صراحت بولنمديغندن قانوننامهٔ مذكورك مستنداليهى اولان كتب فقهيه‌يه مراجعتله بوكبى خصوصات تسويه ايديلير ايدى.

ذيل مذكور نشر بيورلدقدن صكره ارتق كتب فقهيه‌يه مراجعته لزوم قالمامشدر.

يعنى غصب ايديلان بر اراضى‌يه غاصب طرفندن زرع ايديلان مزروع دها نابت اولمديسه تخمى غصبه ويريله‌رك اراضىٔ مغصوبه مغصوب منهه استرداد ايتديريلير.

فقط غاصب طرفندن اكين وياحضرواتك زرع ايدلمسى خصوصاتنه دائر صرف ايديلان اجرت وسائره‌دن بر شى طلبه صلاحيتى يوقدر.

بالعموم اراضیٔ میریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌نك رقبه وملکیتی خزینهٔ جلیله‌یه عائد اولدیغندن اراضیٔ مذکوره معاملاتنه دائر هربر امور وخصوصده صاحب ارض اولان مأمورین اراضینك وجودی ورأیلرینك انضمامی لازمدر.

وکذلك اراضیٔ مذکوره‌یه متدائر تکون ایدن دعاوینك محاکمه‌سی محاکم نظامیه‌یه عائد اولوب محاکم شرعیه‌ده اجرا ایدیله‌میه‌جکنه دائر عدلیه نظارت جلیله‌سندن طشره محاکمنه فی ۲۵ رمضان سنه ۹۲ تاریخنده یازیلان تحریرات بروجه زیر عیناً نقل ایدلمشدر.

= تحریرات عمومیه صورتیدر =

اراضینك وکالت وشهادت فساد اوزرینه اجرای فراغ وانتقالنه دائر وقوعبوله‌جق دعوالرك فی ۲۵ صفر سنه ۹۲ تاریخنده یازیلان تحریرات موجبنجه نظاماً ویاخود شرعاً رؤیت اولنمسی حقنده قونیه ولایت جلیله‌سندن استفسار رأی اولندیغندن خصوص مذکورك لزوم حلی افاده‌سنه دائر دیوان احکام عدلیه محکمه‌سنك حقوق دائره‌سندن ویریلان مذکره شورای دولته لدی الحواله اراضی‌یه متعلق خصوصاتك مرجعی محاکم نظامیه اولدیغی جهتله او مثللو اراضینك وکالت وشهادت وفساد اوزرینه فراغ وانتقالندن متحدث دعاوینك اراضی قیودینه وسندات صحیحه‌یه مراجعتله دعاوی وتمییز مجلسلرنده رؤیتی مقتضی بولنمش ایدوکندن اولوجهله ایفای معامله ایدلمسی بامذکره افاده اولنه‌رق کیفیت ولایت مشار الیهایه بیلدیرلمش اولمغین معلومات اولمق اوزره دیوان احکام عدلیه‌یه دخی اشبو مذکره ترقیم قلندی.

شوراسیده‌وارددرکه : محاکم نظامیه‌ده رؤیت اولنه‌جق اولان دعاوینك اثنای رؤیتنده فقط بیان مطالعه ایلمك اوزره صاحب الارض اولان

مأمورین اراضی، طاپو کاتبلرینك حاضر بولندیرلمسیده لازمدر .

شاید براراضی دعواسنك محاکم مذکوره‌ده اثنای رؤیتنده دفتر خاقانی مأموری، طاپوکاتبی بولندیرلمیه‌رق اجراوحکم اولنه‌رق مؤخراً طرفیندن بری حکم واقعه عدم قناعتله درجات محاکمده تدقیقات قانونیه‌نك اجراسی ضمننده استیناف ، تمییز ایده‌رك مأمورین مومی الیهمدن برینك اثنای محاکمه‌ده حاضر بولندیرلمامسی خصوصنی معرض اعتراضده بیان ایلسه او اعلام نقض اولنور .

یعنی صاحب‌الارضك اثنای محاکمه‌ده عدم وجودی اولبابده صادر اوله‌جق اعلامك نقضنی موجب اولورکه : بوخصوصه دائر محکمهٔ تمییز حقوق دائرهٔ علیه‌سنك قرارلری اشاغیده درج ونقل ایدیله‌جکدر .

خلاصهٔ ماده : فضولاً ویاخود تغلباً ضبط وزراعت اولنان اراضی غاصبدن بالمحاکمه مأموری معرفتیله استرداد اولندقده اراضیبی استرداد ایدن کیمسه غاصبك زرع ایلدیکی اکینی ویا مضروات سائره‌یی اکر نابت ایسه مأموری معرفتیله قلع ایتدیره‌بیلیر .

اکر زرع ایدیلان تخم هنوز نابت اولماسه ایسه غاصبك تخمی مثلنی بالاعطا مزروعی دخی تملك ایدر .

برده مزروعك قلعی ارضه نقصان کتیررسه مستحق القلع اولارق یعنی مقلوعا قیمتندن اجرت قلع لدی التنزیل باقی قالان قیمتی اعطا ایله مغصوب منه ضبط ایده‌بیلیر .

{ یکرمی اوچنجی ماده }

[برکیمسه متصرف اولدیغی اراضیسنی آخره ایجار ویاخود اعاره‌ایلدیکی حالده

مستأجر وكرك مستعير بولنان كمسه مدت مديده اول اراضی‌یی زراعت وتصرف ایتمسیله او کیمسه مستأجر ویامستعیر اولدیغنی معترف ایکن اوزرنده حق قراری ثابت اولماز .

وبوصورتده مرورزمانه اعتبار اولنمیوب اراضی متصرفی اولان کیمسه‌نك جمیع زمانده اراضیسنی مستعیر ومستأجردن اخذ وضبطه صلاحیتی واردر .]

دفعاتله بیـان ایدلدیکی وجهله اراضیٔ میریه متصرفلری نزدنده عادتا مأجور اولدقلرندن واجاره‌واعاره‌ده ایسه موجر ومعیرك مأجور ومستعار ملك صریحلری بولنمق الك برنجی شرط اولدیغندن اراضیٔ میریه‌نك اجاره‌واعاره‌سی وهلهٔ موجب تردد اوله‌بیلیرسه‌ده مجلهٔ جلیله‌نك «٥٨٧» نجی ماده‌سنده « ناسك استعمال و انتفاعده متفـاوت اولمدیغی مأجوری مستأجر بشقه‌سنه ایجار ایده‌بیلور . » وکتاب‌الاسـتعاره‌ده «٨١٩» نجی‌ماده‌سنك فقرهٔ ثانیه‌سنده« یعنی دیلرسه انی کندی‌استعمال ایدر ودیلرسه‌بشقه‌سنه اعاره ایله استعمال ایتدیرر »دیو مصرح اولمسنه بناءً اراضیٔ مذکوره‌نك اجاره‌واعاره‌ایدلمسنك صحتی متحقق‌اولدیغی کبی متن مادهٔ قانونیه‌ده دخی بیان بیورلمشدر .

آشاغیده مادهٔ مخصوصه‌سنده کوریله‌جکی‌وجهله حق قرارك ثبوتی بلانزاع اون سنه براراضینك امر تصرف وزراعتندن عبارت اولوب براراضی‌یی متصرفی برشخصه ایجار ویاخود اعاره ایدوب بوصورتلردن بریله مثلا اون‌بش سنه مستأجر ویامستعیر صفتیله زراعت وحراست ایلیوب بوخصوصیده مقر ومعترف بولنسه « بلانزاع » تعبیرقانونیسنك خارجنده بولندیغندن حق قراری ثابت اوله‌ماز .

چونکه: یکرمنجی مادهٔ قانونیه شرحنـده ایضاح ایدلدیکی اوزره «تقادم زمان ایله حق ساقط اولمیه‌جغندن» دکل اون‌بش سنه . حتی‌اللی سنه بروجه مشروح زراعت ایدوب معترف‌الحال اولسـه حق قرار

قازانه‌مدیغی کبی بن بواراضی‌یه اللی سنه‌دن بروجه محرر تصرف ایدییورم اراضی‌یه متعلق دعاویده‌ایسه مرورزمان اون‌سنه‌اولدیغی اجلدن بونده مرور زمان واردر. متصرفنك ادعاسنك ردی لازمکلیر دیه‌مز.

زیرا ! مذکوراراضی‌یه کندیسی مستأجر ویامستعیرصفتیله‌زراعت وتصرف ایلدیکنی اقرار وبوصورتله ضمناً تناقض دعوا دخی ایتمکده بولندیغندن بویله‌بر حال‌ایله واقع اوله‌جق مرورزمانه اعتبارقانونی‌یوقدر.

متصرف اراضی دیله‌دیکی وقت اراضیسنی مستأجر ویا مستعیردن اخذ وضبطه حتی واردر .

شوقدر وارکه: کرك مستأجر وکرکسه مستعیرمأجور ویامستعارده مستأجر ویامستعیر اولدقلرینی اقرار واعتراف ایتمیوب بلانزاع تصرف ایتمکده بولندقلرینی ادعا ایلسه‌لر ارتق بوجهت شایان نظر برمسئله حالنی کسب ایده‌جکندن اکر اوبلده‌ده اراضینك ایجار واعاره‌سی مشهور ومعروف ایسه مجله‌نك «۳۶»نجی ماده‌سنده « عادت محکمدر » و«۳۷»نجی ماده‌سند « ناسك استعمالی ، برحجتدرکه انکله عمل واجب اولور.» و« ٤٥ » نجی ماده‌سنده « عرف ایله تعیین نص‌ایله تعیین کبیدر» دیو مسطور بولنمسنه‌بناءً موجر ویامستعیرك دعوای تصرفی استماع قیلنیر.

شاید اوبلده‌ده‌اراضینك ایجارواعاره‌سی غیرمشهوروامثالی‌نامسبوق اولوب طرفین بیننده‌ده برمقاوله مفقود اولور وایشلك ایچنده‌ده‌برده مرور زمان بولنورسه یعنی‌بودعوا مستأجرویامستعیرك مذکوراراضی‌یه اون‌سنه تصرفندن‌صکره اقامه ایدلمش بولنورسه دعوای واقعه‌ده مرور زمان بولندیغندن متصرف اراضینك دعواسی استماع اولنمیوب اولوقت مستأجر ویامستعیرك حق قراری ثابت اولمش بولنه‌جغی جهتیله یدینه مجاناً برقطعه طاپو سندی ویریله‌رك کیفیت تصرفی تأمین ایدیلیر .

دیمك اولورکه: مستأجر ویامستعیر مدعابه اولان اراضیده مستأجر ویامستعیر اولدیغنی اقرار واعتراف ایدرسه قاچ سنه بوصورتله تصرف ایدرسه ایتسون کذران ایدن سنه‌لر حق قرار قازاندیرمدقدن بشقه متصرف اراضی ایچون دخی مرور زمان قورقوسی اوله‌ماز .

اکر انکار ایدرسه بلده‌نك عرف وعادتنه کوره ابتدای حکم ایدیلیر.

ایجار واعاره مشهور ومتعارف ایسه دعوای تصرفه نظر اولنور دکل ایسه دعوای تصرف رد اولنه‌رق مستأجر ویامستعیر یدینه کیفیت تصرفنی مبین یدینه طاپو سندی ویریلیر .

خلاصهٔ ماده : برکمسه باطاپو تحت تصرفنده بولنان بر اراضی‌یی برشخصه اجاره واعاره ایدرکی حالده مستأجر دیاخود مستعیر اولان کمسه مدت مدیده تحت استیجار ویا اعاره‌سنده بولنان اول اراضی‌یی بروجه محرر ضبط وزراعت وتصرف ایدوب بوصورتله تصرفنی دخی مقر ومعترف ایکن اوکمسه اوزرینه حق قرار ثابت اوله‌ماز .

وبوجهتله مرور زمانه اعتبار اولنمیوب اراضی متصرفی هر نه وقت استرسه اراضیسنی مستأجر ویا مستعیر یدندن اخذ وضبطه صلاحیتداردر. مستأجر ویا مستعیرك طول مدت بروجه مشروع تصرف وزراعتی حق قرار اکتساب ایتدیره‌مز .

انجق اقرار واعتراف ایتمزسه مسئله‌نك رنکی دکیشیر .

اکر اجاره واعارهٔ اراضی عادت بلده‌ده ایسه متصرفنك دعوای تصرفنی استماع اولنور .

عکسی حالده رد اولنه‌رق مستأجر ویا مستعیرك حق قراری ثابت اولور .

{ یکرمی دردنجی ماده }

[بر قریه وياخود اوچ بش قريه اهاليسنه مخصوص اولان قشلاق ويايلاقلردن بشقه من القديم مستقلا يايلاق وقشلاق اتخاذ قلنمش وبا طابو مستقلا ويا مشتركا تصرف اولنه كلمش اولان محللرك اراضئ مزروعه‌دن فرقی اولميوب حقنده ذكر اولنان وبوندن صكره ذكر اولنه‌جق معاملهٔ قانونيه تمامها اجرا قلنور .

وشو ايكی نوع يايلاق وقشلاقك صاحبلرندن دخی تحملارينه كوره رسومات قشلاقيه و يايلاقيه اخذ اولنور .]

« برقريه وياخود اوچ بش قريه اهاليسنه مخصوص اولان قشلاق ويايلاقلردن بشقه » تعبيرندن واضع قانونك مقصد عاليسی : بر قريه وياخود اوچ بش قريه اهاليسنك هيئت مجموعه‌سنه ترك وابقا قلنه‌رق هر بری استفاده وانتفاع ايليان وبركمسه‌يه احاله وتفويضی جائز اولميان قشلاق ويايلاقلر ديمكدر كه : تفصيلاتی ايكنجی بابك برنجی فصلنده بيلديريله‌جكدر .

بوندن بشقه اوله‌رق اوته‌دنبرو مستقلاً يايلاق وقشلاق اتخاذ قلنمش وبا طابو يامستقلا وياخود مشتركا تصرف ايديله‌كلمش اولان محللر اكرچه يايلاق وقشلاق ايسه‌ده برقريه اهاليسنه مخصوص ومنحصر اولميوب اراضئ مزروعه كبی متصرفلرينه منتقل ومفوض اولديغندن بو مثللولر حقنده اراضئ اميريه معامله‌سی اجرا قيلنير .

يعنی بويله مستقلاً ومشتركاً تصرف اولنه‌كلان يايلاق وقشلاقلر طابو سنديله تصرف ايدلديكی كبی مرور زمان دخی اون سنه‌دن عبارتدر .

ماحصل : بونلرك اراضئ مزروعه‌دن بر كونا فرقی اولمديغندن اراضئ اميريه‌جه قانوناً اجرا ايديله‌جك معاملات بو مثللو يايلاق وقشلاقلرده‌ده اجرا ايديلير .

شو قدر واركه : كرك مستقلا وكركسه مشتركاً تصرف ايديلان

شو ایکی نوع یایلاق وقشلاقك رقبه وملکیتی جانب بیت الماله عائد اولمسی حسبیله عشر اراضی یه بدل رسومات یایلاقیه و قشلاقیه نامیله ارضك جسامت ووسعت وتحمللرینه کوره جانب خزینه ایچون اقچه آلنیر .

برده قرا وقصبات اهالیسنه تخصیص اولنان یایلاق وقشلاقلردن بر مقدار محل افراز اولنه‌رق بری طرفندن مستقلاً ضبط و تصرف اولنورسه بونك ذکر اولنان یایلاق وقشلاقلردن معدود اولمیه‌جغی وبنابرین اهالیٔ قرا یایلاق وقشلاغنه ادخال قلنه‌جغی « من القدیم » تعبیرندن استدلال اولنمقده‌در .

اشته بویله یایلاق وقشلاق منازعاتنده قدیمدنبرو مستقلاً تصرف ایدیله‌ کلمشمی ویوقسه اهالیٔ قرایه مخصوص اولانلردن اولوبده هر نصلسه افرازوتغلب ایدیلمشمی ؟ بوجهتك نظرتدقیقه آلنمسی اهم وظائفدندر چونکه : برقریه متنفذاننده بری وقتیله هر نصلسه اهالیٔ قرایه معین اولان محللردن آییره‌رق حوزهٔ تصرفنه کچیروب بو صورتله آره‌دن بك چوق مدت کچدکدن صکره ایشك ایچنه برده «قدیملك» قاریشه‌جغی وبو سببله حقوق اهالی ضیاعدار اوله‌جغی جهتله بو مثللولری خارج براقمق مقصد عالیسیله «من القدیم» تعبیری اثبات واتیان بیورلمشدر .

خلاصهٔ ماده : برقریه ویاخود اوچ بش قریه اهالیسنك هیئت عمومیه‌سنه - هر بری انتفاع واستفاده ایتمك شرطیله - ترك وتخصیص قلنان یایلاق وقشلاقلردن بشقه قدیمدنبرو مستقلا یایلاق وقشلاق اتخاذ قیلنوب با طابو تصرف اولنه کلمکده اولان محللرك اراضیٔ مزروعه‌دن برکونا فرقی اولمیوب حقنده شمدی یه قدر ذکر اولنان و بوندن صکره بیان اولنه‌جق معاملهٔ قانونیه تمامیله اجرا قیلنیر .

شو قدرکه : کرك مستقلا وکرکسه مشترکاً تصرف ایدیلان اشبو ایکی نوع یایلاق وقشلاق محللرنده ارضك تحمل ووسعتنه کوره صاحب ومتصرفندن رسومات یایلاقیه وقشلاقیه جانب خزینه ایچون آلنیر .

{ یکرمی بشنجی ماده }

[برکسه متصرف اولدیغی اراضیسنه مأمورینك اذنی اولمدقجه کروم وانواع اشجار مثمره غرس ایدرك باغ وبغچه اتخاذ ایده میوب حتی بلا اذن ایتمش بولنورسه اوچ سنه یه قدر اول اشجاری قلع ایتدیرمکه جانب میرینك صلاحیتی واردر . اوچ سنه یی تجاوز ایدوبده اول اشجاردن انتفاع اولنمق درجه سنه کلمش ایسه علی حاله ترك اولنمق لازمکلور .
فقط بو مقوله بلا اذن غرس اولنوب اوچ سنه یی تجاوز ایتمش اولان وکرك مأمورینك اذنیله دیکلمش اولان اشجار مثمره اراضی یه تابع اولمیوب صاحبنك ملکی اوله رق انجق حاصلات واقعه سندن سنه بسنه عشر آلنور .
وبویله اشجاری حاصلاتندن عشرك آلنان باغ وبغچه لرك یرلری ایچون مقاطعه تقدیر اولنه ماز .]

اراضیٔ امیریه نك صورت احاله وتفویضی رقبه وملکیتنه مالك اولان جانب خزینه نك حقوق ومنافعنی اخلالی ایتمامك شرطیله انبات وزراعت ایله انتفاع واستفاده ایدلمك خصوصاتندن عبارت اولدیغی صره سی دوشدکجه بسط وتمهید ایدلمکده در .

بر اراضی میریه یی باغ وبغچه حالنه افراغ ایتمك اوزره اوزوم چبوغی، کرومی، وسائر میوه یعنی بالعموم اشجار مثمره غرس رقبه یه تعلق ایدر اموردن بولندیغندن متصرفین اراضینك تحت تصرفلرنده بولنان اراضیٔ میریه یه خودبخود بویله بر معامله یه تصدی ایلملری قطعیا جائز اوله ماز .

چونکه : بر اراضیٔ میریه تارلا حالنده ایکن مثلا سنوی یوز غروش جانب خزینه یه عشر ویرر ایکن باغ ویاخود بغچه حالنه افراغنده انجق

یکرمی غروش بر منفعت حاصل اولورسه بونده حقوق خزینه‌نك ضیاعی آشکار اولدیغندن ومطمح نظر ایسه انجق خزینهٔ جلیله‌نك منافع وحقوقنك صیانه‌سی بولندیغندن بویله بر باغ ویا بغچه شکلنه افراغ ایدیله‌جك بر اراضی ایچون اوّل باوّل مأمورین اراضی‌یه مراجعتله استحصال مساعده ایلیه‌رك حتی طاپو سندینی دخی اوضورتله تحریر وتبدیل ایتدیرمك لازم کلیر .

شاید مأمورینه مراجعت واستیذان ایدلمه‌دن بر اراضیٔ میریه‌یه کروم، اشجار مثمره غرس ایله باغ ویاخود بغچه حالنه قونیلدقده بونده مقدملری مرور زمان بر سنه‌دن عبارت اولدیغی حالده اشبو قانوننامهٔ همایونله مرور زمان اوچ سنه‌یه ابلاغ اولنمشدر .

مأمورین اراضی اوچ سنه‌یه قدر بو مثللو غرس ایدیلان کروم واشجار مثمره‌یی قلع ایتدیره‌بیلیر .

اکر اوچ سنه مرور ایدرسه قلع حقنده تحدید ایدیلان مدت مرور ایدوب مأمور اراضی ایچون اشبو معاملهٔ قلعك اجراسنه مرور زمان مانع اولدیغندن چونکه : غرس ایدیلان کروم واشجار مثمره‌دن استفاده وانتفاع ایدلمك اوزره بولنلوب استفاده ایدیله‌جك بر شیئك قلع واحاسیده تجویز بیورلمدیغندن حالیله ترك وابقا قیلنیر .

«باغ وبغچه اتخاذ» تعبیرندن اراضیٔ میریه‌نك بعض محللرینه غرس ایدیله‌جك اشجار مثمره‌نك اشبو معامله‌دن مستثنا اوله‌جغی استدلال اولنمقده‌در .

زیرا : غرس ایدیلان اشجاردن مقصد باغ وبغچه، اتخاذ ایتمك اولمدیغندن مأمورینك اذن ومساعده‌سنه احتیاج مس ایتمیه‌جکی آشکاردر .

برده فی‌الواقع اوچ سنه مرور ایدوب فقط اشجار ویا کروم مغروسه‌دن انتفاع اولنمق درجه‌لرنده بولنمدیغی تقدیرده حقنده ایدیله‌جك معامله مسکوت‌عنه براقیلمش اولدیغندن بو بابده اوّلا مرور زمانك حلولیله ماده‌ٔ قلعك اجرا ایدیله‌میه‌جکی، ثانیا مغروس اشجار ویا کروم استفاده ایدیله‌جك درجه‌لرده بولنمدیغندن قلعی ایجاب ایده‌جکی کبی ایکی صورت تردد واشتباه نمایان اولمقده ایسه‌ده «اول اشجاردن انتفاع اولنمق درجه‌سنه کلمش ایسه» تعبیرینك استعمال بیوریلشنه نظراً نه‌قدر مرور زمان اولسه بیله اکر اشجار مغروسه‌دن انتفاع اولنمق درجه‌لرینه کلمامش ایسه قلعه جانب میرینك صلاحیتی اوله‌جغی اقتضا ایدر مطالعه‌سی وارد خطر چاکری اولمقده‌در.

بویله مأموردن اذن آلمقسزین کروم ویاخود اشجار مثمره غرس ایله بر اراضیٔ میریه‌یی باغ ویا باغچه حال وشکلنه افراغ ایدرك مرورزمانك حیلولتیله مأمورك قلعه اولان صلاحیت قانونیه‌سی مرفوع اولان ویاخود مأمورینك اذن ومعلوماتنك انضمامیله باغ وباغچه هیئتنه افراغ ایدیلان اراضیٔ امیریه‌یه مغروس کروم ویا اشجار ارضه تابع اوله‌میوب متصرفلرینك املاك واموال صرفه کبی ملك صریحلری بولنه‌جغندن آنلر حقنده اراضیٔ میریه ایچون مؤسس معاملات واحکام ارتق جاری اوله‌میه‌جغی جهتله املاك واموال صرفه معامله‌سی اجرا قلنیر.

بو مثللو اراضینك یرلری ایچون خزینهٔ جلیله‌یه ـ اراضیٔ میریه‌دن اولدیغی اجلدن ـ «مقاطعه» نامیله برشی تقدیر ایتدیریله‌میوب شوقدرکه: کروم واشجار مثمره‌نك حاصلات سنویه‌سندن سنه بسنه عشر محصول استحصال ایدیلیر.

مع‌هذا اشبو مغروس اشجار ویا کروم مرور زمانله زائل اولوب،

اراضی حال سابقه رجعت ایدرسه متصرفنك ملك صریحی عد اولنان محو ونابود اولدیغی اجلدن اراضیٔ مذکوره حقنده کمافی السابق اراضیٔ میریه معامله سی اجرا اولنور.

چونکه: معاملهٔ لاحقه اشجار وکروم مغروسه نك متصرفه کسب ایتدیردیکی تملکدن نشئت ایدوب اشبو تملکده بروجه محرر محو وزائل اولدیغندن معاملهٔ سابقه یه رجعت طبیعیات اموردندر.

خلاصهٔ ماده: برکمسه باطابو متصرف اولدیغی اراضیٔ میریه یه مأمورینك اذنی اولمدقجه کروم واشجار مثمره غرس ایله باغ وبغچه اتخاذ ایده مز.

ایتدیکی تقدیرده اوج سنه یه قدر جانب میری اول مغروسی قلع ایتدیره بیلیر.

اوج سنه یی تجاوز ایدوبده اول اشجاردن استفاده و انتفاع اولنمه درجه لرینه کلمش اولورسه جانب میرینك قلعه اولان صلاحیتی قالمیه جغندن حالیله ترك اولنور.

شو قدرکه: کرك بویله بلا اذن دیکیلوب مرور زمانك حلولیله ابقا ایدیلان وکرکسه اذن صاحب ارضه ایله باغ و بغچه اتخاذ قلنان اشجار مثمره اراضی یه تابع اولمیوب صاحب ومتصرفلرینك ملك صریحلری اولدیغندن املاك صرفه کبی معامله کورور.

وبونلردن جانب خزینه ایچون سنه بسنه عشر محصول آله بیلرك اصل اراضی ایچون مقاطعه نامیله برشی آلدماز.

{ یکرمی آلتنجی ماده }

[بر کیمسه مستقلا ویامشترکا متصرف اولدیغی اراضیده خدایی نابت اولان اشجاری آشیلیوب تربیه ایتمش بولورسه اول اشجاری تملك ایلمش اولور . کرك شریك وکرك مأموری طرفندن بومقوله اشجاره مداخله اولنمیوب یالکز سنوی حاصلات واقعه‌سنك عشر شرعیسی آلنور .]

مجلهٔ جلیله‌نك «١٢٤٥» نجی ماده‌سنده « بر کیمسه براغاجی آشیلسه آشی قلمندن سورن فلیزلر کندوسنك ملکی اولدیغی کبی میوه‌لریدخی آنك اولور » دیو مصرحدر .

بالاستقلال ویاخود بالاشتراك تصرف اولنان اراضیٔ امیریه‌ده خدایی نابت یعنی بر کیمسه‌نك صنع وتسببی اولمقسزین بیته‌ن وحصوله کلان اشجار غیرمثمره یعنی میشه، کورکن، سوکود وبوکاممائل میوه‌سز اغاجلر مجلهٔ جلیله‌نك «١٢٤١» نجی ماده‌سنده مسطور اولدیغی اوزره مباح اولدیغندن متصرفلری طرفندن بونلر آشیلنه‌رق اشجار مثمره عدادینه ادخالده رقبه‌سنه تعلق ایدربر جهت اولمدیغندن اذن صاحب ارضه لزوم واحتیاج اولمدیغی کبی بعدالادخال ملك صریح اولوب بو صورتده حقنده معاملهٔ قانونیه اجرا ایدیله‌مز .

یعنی اشجار غیر مثمره‌یی بر اراضی متصرفی آشیله‌یه‌رق اشجار مثمره حالنه قویارسه اکا تملك ایدوب بعد وفاته ورثه‌سی بیننده برنهج شرعشریف تقسیم ایدیلوب وبوندن جانب خزینه انجق عشر محصول آله‌بیلیر .

چونکه : بو حال احیاء اراضی قبیلندن اولوب بر کمسه بر ارضی احیا ایدرسه اوکا مالك اوله‌جغی قضایای بدیهیه‌دن بولندیغندن ومع هذا — ذکر اولندیغی اوزره — مأمورین اراضینك دخی مساعده‌سنه حاجت

اولمدیغندن بوکبی اشجار غیر مثمره‌یی آشیله‌یان متصرفین اراضی اول اشجاره ملك صحیح شرعی ایله مالك اولور .

حتی اول اراضی بالاشتراك تصرف اولنانلردن اولوبده مشترکلردن بری دیکر شرکانك مأذونیت ومعلوماتلری اولمقسزین آشیله‌سه‌ینه حکم بیان قلندیغی اوزره اولوب دیکر شریکلر مادامکه : بو اراضی مشترکا تحت تصرفمزده‌در . بو آشیلانان اغاجه بزلر دخی بقدر الحصص مشترك ومتصرف اوله‌جغز دیمکه قادر اوله‌ز .

زیرا : بوکبی اشجار غیر مثمره‌یه احیا ایدن کمسه مالك اوله‌جغندن کرك شرکا وکرکسه مأمورین اراضی طرفلرندن مداخله اولنه‌ماز .

مجلهٔ جلیله‌نك «۱۲۸۹» نجی ماده‌سنده «اراضیٔ مواتده اذن سلطانی ایله غرس اولنان اغاجك حریمی هر طرفدن بشر ارشوندر . بو مسافه درونده بشقه‌سی اغاج غرس ایده‌مز » دیو محرر اولمسنه نظراً احیاء مواتده هر طرفدن بشر آرشون محله محیی اولان کمسه‌نك تملك ایده‌جکی مستبان اولمقده ایسه‌ده بو حکم نقل اولنان مادهٔ قانونیه صراحتندن دخی اکلاشیله‌جغی وجهله اراضیٔ مواته مخصـوص اولوب اراضیٔ میریه‌یه شامل اوله‌میه‌جغندن اراضیٔ میریه‌ده مغروس اشجار مثمره‌یی احیا ایدوب آشیله‌یان یالکز آشیله‌مش وتربیه ایلمش اولدیغی اشجاره سنوی حاصلاتندن عشر شرعیسنی جانب بیت الماله اعطا ایتمك شرطیله مستقلاً مالك اولوب بر طرفدن مداخله واطالهٔ دست تعرض ایدیله‌مز .

خلاصهٔ ماده : بالاستقلال ویاخود بالاشتراك باطابو تصرف ایدیلان اراضیده بر کیمسه‌نك تسبب وضع ، مدخلی اولمیه‌رق خدایی نابت اشجاری متصرف ویاخود متصرفلردن بر کمسه آشیلیوب تربیه آکا ملك صحیح شرعی ایله تملك ایدر .

کرک شریك وکرکسه مأمور بون اراضی اولکسه یه مداخله ایده میوب بالکز اشجار مثمره دن حصوله کله جك محصولاتدن سنوی عشر محصولنی جانب میری یه ادایه امر ایده بیلیر .

{ یکرمی بشنجی ماده }

[برکسه نك متصرف اولدیغی اراضیسنده خدایی نابت اولان اشجاری اراضی متصرفنك اذنی بولنمدقجه اجانبدن بری آشیله یوب تربیه ایدرك تملك ایلمکه صلاحیتی یوقدر.

آشیله یوب تربیه ایده جك اولورسه اراضی متصرفی منع ایلمکه مقتدر اولور.

واکر آشیلامش بولنورسه اراضی متصرفی مأموری معرفتیله اول اشجاری آشلاندیغی محلدن قطع ایتدیرمکه صلاحیتی واردر.]

اراضیٔ امیریه یه متصرف اولنلرك کیفیت تصرفلری جانب دولتدن طابو سندی بالاعطا هردرلو تجاوزات اجنبیه دن مصونیتی تأمین ایدلمش اولدیغندن کرچه خدایی نابت اولان اشجار مثمره مباح اولوب مباح اولان شیئی اخذ واحراز ایتمکدن برکمسه آخر کمسنه یی منع ایده میه جکی مجلهٔ جلیله نك «١٢٥٥» نجی ماده سی احکامندن ایسه ده بینه مجله نك «١٢٥٧» نجی ماده سنده «برکمسه نك ملکنده کندوسنك تسببی اولمقسزین خدایی نابت اولان اوتلر دخی مباح ایسه ده صاحبی کندی ملکنه آخری دخولدن منع ایده بیلور» و «٩٦» نجی ماده سنده «برکمسه نك ملکنده آنك اذنی اولمقسزین آخر برکمسه نك تصرف ایتمسی جائز اولماز.» و «٩٧» نجی ماده سنده «بلاسبب مشروع برینك مالنی برکمسه نك اخذ ایلمسی جائز اولماز.» و «١١٩٢» نجی ماده سنده «هرکس کندی ملکنده کیف مایشاء تصرف ایدر» دیو مسطور بولنمسنه مبنی اجانبدن برینك با طابو آخرك متصرف اولدیغی اراضیسنده خدایی نابت اشجار غیر مثمره یی آشیله یوب وتربیه ایدوب تملك ایلمسی جائز اوله ماز.

بالاشتراك تصرف ایدیلان اراضیده یالکز بر مشترکك خودبخود بالتربیه تملك ایلمسنك جوازی: ظن عاجزی‌یه قالیرسه اشجار غیرمثمره مباح وبالخاصه احیاء موات اولوب اول اراضی‌یه حق دخول وتصرفی بولندیغی اجلدندر.

چونکه : ـ مادهٔ سابقه شرحنده ایضاح ایدلدیکی وجهله ـ بر محیی احیا ایلدیکی محله تملك ایده‌بیلمك حقنه صلاحیت قانونیه‌سی واردر.

اجانبدن برینك بلا مأذونیت مارالذکر معامله‌یه تصدیاتی متصرف اراضینك حقوقنه اطالهٔ دست تجاوز دیمك اولوب بوده تحت تأمین وتحکیمه آلنمش احوالدن اولدیغندن هر حالده اشبو تجاوزك منعنه متصرفنك حقی درکار اولدیغی جهتله متصرف اراضی آشیلنمش اولان اشجاری آشی محلندن قطع ایتدیره‌بیلیر.

بوحق قطعده متصرف اراضی ایچون برمرور زمان قانونی اولمیوب حتی اشجاردن استفاده ایدلمك درجه‌لرینه کلمش اولسه بیله ینه صلاحیت قطع زائل اولماز.

شوقدرکه: اشبو قطع ماده‌سنی متصرف اراضی خودبخود اجرایه قادر اولمیوب بالمراجعه مأمورین اراضی معرفتیله اجرا ایتدیره‌بیلیر. وآشیله‌یان شخصك برکونه مطالبه‌یه قیامی وادعاسی مسموع اولماز.

خلاصهٔ ماده : برشخصك باطابو تحت تصرفنده بولنان اراضیده خودایی نابت اشجار غیرمثمره‌یی برکمسه متصرفنك اذنی اولمدقجه آشیلیوب تربیه ایده‌مز.

عکسی حالده آشیلدیغی محلدن مأموری معرفتیله قطع ایتدیرمکه متصرف اراضینك صلاحیتی واردر.

حتى تربيه ايدبلوب اشجاردن استفاده انتفاع ايدملك درجه‌لرينه كلسه بيله حوه قطعه قطعاً مخل كلمز .

{ يكرمى سكزنجى ماده }

[على الاطلاق اراضىٔ ميريه اوزرنده خدايى نابت اولان پلاموود وجوز وكستانه وكوركن وميشه اغاجلرى مثللو اشجار مثمره وغير مثمره اراضى‌يه تابع اولوب منافى اول اراضى متصرفنه عائد اولور.

فقط اشجار مثمره‌نك حاصلاتندن جانب ميرى ايچون عشر شرعى آلنور.

وبو مقوله خدايى نابت اولان اشجارى كرك متصرفى وكرك اجانبدن بريسى قطع وياخود قلع ايده‌مز.

شايد ايدرسه جانب «ميريدن» اول اشجارك قائمةً قيمتى قطع ايليان كمسه‌دن آلنور.]

مجلهٔ جليله‌نك «١١٩٤» نجى ماده‌سنده «كيم كه بر يره مالك اولورسه مافوقنه وماتحتنه دخى مالك اولور» ديو مصرح اولوب كرچه اشبو مادهٔ قانونيه املاك صرفه‌يه عائد اولديغندن اراضىٔ اميريه‌يه وهلهٔ اوليده درجهٔ شمولى مفقود كبى كورينور ايسه‌ده بو ماده ينه مجله‌نك «٢٩٥» نجى ماده‌سندن - برشيئه مالك اولان كمسه اول شيئك ضروريا‌تندن اولان شيئه دخى مالك اولور » - مستخرج احكام فقهيه‌دن بولنه‌رق شرح ايدلمكده اولان مادهٔ قانونيه‌نك فقرهٔ اوليسى دخى كذلك مادهٔ مذكوره‌دن مستنبط اولديغندن بر درجه‌يه قدر شمولى اولسه كركدر.

ديمك اوليوركه: املاك صرفه‌ده نصلكه: متصرفى اوملكك مافوقنه وماتحتنه مالك اولورسه اراضىٔ اميريه اوزرنده بركمسه‌نك صنع ومدخلى اولمقسزين خدايى نابت اولان ومتن ماده‌ده ايضاح ايديلان - پلاموود، جوز، كستانه، كوركن، ميشه اغاجلرى كبى - اشجار مثمره وغير مثمره‌يه بالاشتراك ويا بالاستقلال يعنى على الاطلاق اراضى متصرفلرى اراضى‌يه تبعاً تصرف ايده‌بيلوب كرك مثمر وكركسه غير مثمر اشجاردن انتفاع

واستفاده یه دخی تملك ایده جکندن و مجلهٔ جلیله نك «١٢٤٤» نجی ماده سنده «بر کیمسه نك ملکنده خدایی نابت اولان اغاجلر کندوسنك ملکیدر آنك اذنی اولمدقجه بشقه سی آنلری احتطاب ایده مز ایدرسه ضامن اولور» دیو مصرح اولدیغنه بناءً خارجدن بر شخصك اول اشجاردن استفاده وانتفاعه صلاحیتی یوقدر.

یالکز اشجار مثمره دن سنوی جانب خزینه عشر محصول یعنی حصوله کلان میوه نك عشر شرعیسنی آلوب کرك مثمر و کرك غیر مثمر اشجاردن بوندن ماعدا مقاطعه وسائر رسم آلهمز.

اشبو مادهٔ قانونیه نك فقرهٔ اخیره سنده «بو مقوله خدایی نابت اولان اشجاری کرك متصرفی و کرك اجانبدن بریسی قطع و قلع ایده‌ماز شاید ایدر ایسه جانب میریدن اول اشجارك قائمه قیمتی قطع وقلع ایلیان کمسه دن آلنور» دیو مسطور بولنمسنه یعنی کرك مثمر و کرك غیر مثمر اشجارك قطع وقلعی تحت ممنوعیتده آلنوب قطع وقلع ایدلدیکی تقدیرده قائمه قیمتی یعنی ابنیه یا اشجارك بولندقلری یرده طورمق اوزره قیمتلریدرکه: ارض بر کره ابنیه یا اشجار ایله برابر و بر کره ابنیه ویا اشجاردن خالی اوله‌رق تقویم اولنوب ایکی قیمت بیننده‌کی تفاضل وتفاوتی جانب میری ایچون ـ کرك اول اراضینك متصرفی اولسون کرکسه اجانبدن بری اولسون ـ علی التساوی قطع وقلع ایلیان کمسه دن جانب میری ایچون اخذ اولنه جغی مصرح ایسه ده بو اصول فی ١٦ شوال سنه ٨٦ تاریخنده تعدیل اولنوب اشبو فقره بر درجه یه قدر فسخ اولنمش یعنی متصرف اراضی اراضیسنده بولنان اشجار مثمره وغیر مثمره نك قطعنه مأذون اولوب اجانبدن بری قطع وقلع ایتدیکنده قائمه قیمتی متصرف اراضی یه عائد اولدیغی قانون اتخاذ قیلنمشدر.

حتی بونی مؤید اوله‌رق مقام سامیٔ حضرت صدارتپناهیدن فی ۱۸ ربیع الاول سنه ۹۳ وفی شباط سنه ۹۲ تاریخیله عموم ولایات والویهٔ مستقله‌یه بر قطعه امرنامهٔ سامی شرف تسطیر بیورلمش اولمغله حسب العائدیه بروجه آتی عیناً درج وتزبیر قلندی.

= صورت امرنامهٔ سامی =

تعریف وبیاندن مستغنی اولدیغی اوزره اراضیٔ امیریه‌نك رقبه‌سی جانب بیت الماله عائد اولمق حسبیله بونك اوستنده بولنان خدائی نابت اشجار مثمره وغیر مثمره‌نك قلع وقطعنه کرك صاحبی وکرك آخری مقتدر اولمیوب اومثللو اشجاری قطعه تصدی ایدن اولورسه قائمه قیمتنك میری ایچون تضمین ایتدیرلمسی مرعی وبر شخصك طاپو ایله متصرف اولدیغی قوریلرك قطعی خصوصنده دخی حکم مذکور جاری ایکن سکسان التی تاریخنده بو اصول تغییر ایله ارض میری اوزرنده اولان خدائی نابت اشجار مثمره وغیرمثمره‌نك انقطاع واحتطابی حقی وتضمین قیمت صلاحیتی متصرفلرینه ترك اولنمش وقرا بالطه‌لقلری اشخاص عهده‌سنده‌کی قوریلرك عینی اولوب غایتی او مقوله قوریلرك منافعی شخص واحده وبالطه‌لقلرك منافعی بر قریه خلقنه مخصوص وعائد بولنمش اولدیغندن اشخاص قوریلری حقنده قرارکیر اولان اساس بالطه‌لقده دخی تعمیم اولنوبده هر قریه‌نك بالطه‌لغی انتفاعی اهالیسنه مخصوص ومنحصر اولمق اعتباریله آخر قریه اهالیسندن بر ویا بر قاچ کشینك تجاوز وتخطی ایله اودون کسدیکی تحقق ایدر ایسه قائمه قیمتی اول بالطه‌لغه نائل اولان قرا اهالیسنك عمومی ایچون تضمین ایتدیرلمسنك قاعده اتخاذ اولنمسی بالطه‌لقلرك محافظه‌سنجه اهالینك دقتلرینی داعی وجالب ویکدیکری بالطه‌لقلرینه تجاوزدن ناشی ظهوره کلان منازعاتی سالب

كورنمسنه مبنی اراضی قانوننامهٔ همایوننه تذییل اولنمق اوزره قلمه آلنان فقرهٔ قانونیه‌نك مرعیت احکامنه مجله‌جمعیتی‌ایله شورای دولتك مذاکراتی اوزرینه بالاستیذان ارادهٔ سنیهٔ جناب پادشاهی متعلق بیورلمش اولدیغندن اجرای ایجابنه همت بیورلمق بابنده :

ایشته نقل ایدیلان امرنامهٔ سامئ جناب صدارتپناهیدن دخی منفهم اوله‌جغی وجهله اراضئ میریه‌ده خدایی نابت اشجار مثمره وغیر مثمره‌دن متصرفی انتفاع واحتطاب ایدوب آخری طرفندن اطالهٔ دست تجاوزله قطع ایدلدکده اشجار مقطوعه‌نك قائمة قیمتی اوکیمسه‌دن بالاخذ متصرفنه اعطا ایدیلوب جانب خزینه یالکز عشر محصول یعنی حصوله کلان مزروعات ویاخود میوه‌دن عشر شرعی آلیر.

خلاصهٔ ماده : علی الاطلاق یعنی کرك اشتراك وکرك استقلال ویاخود هر نه صورتله اولورسه اولسون اراضئ میریه‌یه متصرف اولان کیمسه تحت تصرفنده بولنان اراضئ مذکوره‌ده خدایی نابت اولان پلاموت ، جوز ، کستانه ، کورکن ، میشه آغاجلری کبی اشجار مثمره وغیر مثمره منافعنه مالك اولوب انتفاع وانقطاع واحتطابه صلاحیتی واردر . یالکز اشجار مثمره‌نك حاصلاتندن سنوی عشر شرعیسنی جانب خزینه‌یه اعطایه مجبوردر .

شاید اجانبدن بری بو کبی اشجاری قلع وقطع ایدرسه متصرفی ایجونده اوکیمسه‌دن اشجار مقطوعه‌نك قائمة قیمتی آلنیر .

یعنی اشجار مقطوعه ایله ارضه مثلا بشیوز غروشه ایدوب اشجار قطع ایدلدکده اوچیوز غروشه ایلدیکی تقدیرده بینده‌کی تفاوت اولان ایکیوز غروشه قاطع وقالعدن متصرف اراضی ایجون آلیویریلیر .

{ یکرمی طقوزنجی ماده }

[بر کیمسه متصرف اولدیغی اراضی اوزرنده مأموری اذنیله اشجار غیرمثمره غرس ایدرك قوری اتخاذ ایلدیکی حالده اول اشجار کندوسنك ملکی اولوب یالکز قطع وقلع ایلمکه صلاحیتی واردر.

وبشقه‌سی قطع ایدرسه اول اشجارك قائمة قیمتنی آلور.

وبو مقوله قوریلرك محللرینه حسب الموقع مرغوبیت متفاوته‌یه رعایت اولنه‌رق عشره معادل اجارهٔ زمین تقدیر وتخصیص اولنور.]

اراضئ امیریه اوزرینه کرك مثمر وکرك غیرمثمر اشجار غرس ایدیله‌رك یا باغ وباغچه ویاخود قوری حالنه وضع وافراغی رقبه‌یه تعلق ایدر اموردن بولندیغندن صاحب ارض یعنی مأمورین اراضینك اذن ورأی ومعلوماتلرینك انضمامی الزم اولدیغی تفصیلاتیله برابر یکرمی بشنجی مادهٔ قانونیه شرحنده بیان ایدلمشدی.

بویله اذن ورأی صاحب ارضله غیر مثمر اشجار غرس ایدیله‌رك قوری حالنه وضع ایدیلان اراضئ امیریه‌یه متصرفی بالتمام تصرف وتملك ایده‌جکی یعنی نصلکه اراضی باطاپو تحت تصرفنده ایسه کندی سعی وعمليله، مأمور اراضینك اذنیله حصوله کلوب یتیشه‌ن قوری دخی املاك صرفه کبی ملك صریحی اوله‌رق تملك ایده‌جکی شبهه‌سز اولدیغندن اشبو قوریدن یالکز کندی انتفاع واحتطاب ایدوب آخرینك انتفاع واحتطاب والحاصل بر کونا تجاوز وتعدیاته حتی اوله‌بیه‌جکی بدیداردر.

متن مادهٔ قانونیه‌ده « برکیمسه متصرف اولدیغی اراضی اوزرنده مأموری اذنیله اشجار غیر مثمره غرس ایدرك قوری اتخاذ ایلدیکی حالده » تعبیرینك استعمال بیورلمسندن بر اراضینك قوری اتخاذ اولنمق اوزره اول باول مأمورین اراضینك رأی واذنلرینك استحصالی اهم

والزم اولدیغی مستبان اولمقده ایسه‌ده بلا اذن غرس ایله اتخاذ ایدیلان قوری حقنده نه کونا معامله اجرا قیلنه‌جغنه دائر بر قید وصراحت بولنمامش اولدیغندن بویله بلا رخصت اشجار غیر مثمره غرس ایله قوری اتخاذ اولنان اراضی ایچونده باغ وباغچه اتخاذ قیلنمق اوزره اشجار مثمره غرس حقنده یکرمی بشنجی مادهٔ قانونیه‌ده محرر اولدیغی وجهله اوچ سنه‌یه قدر مأمورین اراضینك اشجار مغروسه‌یی قلع وقمعه صلاحیتی بولنوب اوچ سنه‌دن صکره مرور زمان مانع اوله‌جغندن او صلاحیت محو وزائل اوله‌رق «بالاذن» عدادینه داخل اوله‌جغی وارد خاطر چاکری اولمقده‌در.

بو صورتده کرك اذن صاحب ارضله وکرکسه بلا اذن وفقط مرور زمانك حلولتیله حکماً بالاذن عدادینه داخل اولان قوریلر متصرفین اراضینك ملك صحیح شرعیلری اولدیغندن وهر کسك ملك متصرفلرنده کیفیت تصرفلری مؤتمن بولندیغندن انجق کندیسی استفاده وانتفاع واحتطاب ایدوب آخرینك مداخله‌سی بروجهله اویه‌ماز.

شاید بر شخص بو مثللو قوری‌یه مداخله واحتطاب ایدرسه تضمینه مجبور اولور.

یعنی اشجار مقطوعه‌نك ـ تعبیر آخرله ـ کسمش اولدیغی اودونك قائمة قیمتی کندیسندن آلنه‌رق صاحبنه ویریلیر.

اراضیٔ امیریه اوزرینه غرس ایدیله‌جك اشجار مثمره‌دن یالکز عشر محصول آلنوب «مقاطعه» ویاخود سائر بر نامله ارض ایچون بر کونا رسوم آلنمامقده ایسه‌ده اشجار غیر مثمره غرسنده یعنی بر اراضی قوری اتخاذ ایدلدکده انك ایچون «اجارهٔ زمین» نامیله بر ویرکو طرح بیورلمسی ـ صره‌سی دوشدکجه بیان ایدلدیکی وجهله ـ

اراضیٔ میریه‌نك رقبه‌سی جانب بیت الماله عائد اولدیغندن و اراضیٔ مذکوره‌ده مطمح نظر خزینهٔ جلیله‌نك وقایهٔ منافع وصیانهٔ حقوقندن عبارت اولوب غیر مثمر اشجار غرس ایله قوری اتخاذ اولنان بر اراضی‌یه محصولات زرع ایله آندن عشر محصول اعطا وبو صورتله منافع خزینه‌نك وقایه‌سی مستحیل وغیر مثمر اشجاردن ایسه بالطبع برکونا محصولات آلنمسی غیر ممکن بولندیغندن حقوق خزینه‌نك پامال اولمامسندندر.

فقرهٔ قانونیه‌دن « حسب الموقع مرغوبیت متفاوته‌یه رعایت اولنه‌رق» تعبیرندن واضع قانونك مقصد عالیسی بودرکه: مثلا یوز دونمی حاوی بر قوریدن صاحبی سنوی یوز غروش ویکرمی دونمی محتوی بر قوریدن متصرفی یوز اللی غروش استفاده وانتفاع ایدرسه دونمك زیاده‌لکنه نظراً اکا فرضا اللی غروش ویکرمی دونملك قوری‌یه بش غروش اجارهٔ زمین طرح ایدیله‌جك اولورسه استفاده جهتنه احالهٔ نظر دقت ایدلدیکی تقدیرده یوز دونم قوری صاحبنك متضرر ومغدور قاله‌جغی شبهه‌سزدر.

بناءً علی هذا ارضك درجهٔ وسعت وبالخاصه درجهٔ قیمت واستفاده ومرغوبیتنه کوره بالتقدیر اصحاب اراضینك غدردن وقایه‌سی امر بیوریلیه‌یور.

بو اجارهٔ زمینی تقدیر جهتی اك برنجی کوزه‌دیله‌جك اموردن بولندیغندن مأمورین اراضینك مدققانه اجرای معامله بیورملری ایجاب ایده‌جکی آزادهٔ قید واشتباهدر.

چونکه: حقوق خزینه‌نك وقایه‌سی نه درجه معتنا ایسه ودیعهٔ

الهیه اولان تبعهٔ شاهانه‌نك دخی غدردن صیانه‌سی اوقدر و بلکه‌ده اوندن زیاده شایان دقتدر.

خلاصهٔ ماده : برکمسه متصرف اولدیغی اراضئ اميريه اوزرينه مأمورندن اذن آلدرق اشجار غیر مثمره غرس ایله قوری اتخاذ ایلدکده آنك ملك صرفی اوله‌جغندن یالکز اوکیمسه انتفاع و احتطاب ایدوب آخرینك مداخله‌یه حقی یوقدر.

عکسی حالده مداخله ایدن کمسه‌دن اشجار مقطوعه‌نك قائمة قیمتی آلنرق قوری صاحبنه ویریلیر.

وبویله قوریلرك محللرینه حسب الموقع مرغوبیت متفاوته‌یه کوره عشره معادل اجارهٔ زمین تقریر و تخصیص اولنرق اشبو اجاره‌لی جانب خزینه‌یه ویرمکه اوکمسه مجبوردر.

{ اوتوزنجی ماده }

[جبال مباحه ایله اهالئ قرایه مخصوص اولان اورمان وقوریلردن ماعدا اشجاری خدایی نابت اولوب احتطاباً اباً عن جد ویاخود آخردن تفرغاً تصرف اولنه کلان قوریلر طاپو ایله تصرف اولنه‌رق اشجارینی یالکز متصرفی قطع ایدر. اجانبدن بری قطع ایده‌جك اولور ایسه مأموری معرفتیله منع ایده‌بیلور واکر قطع ایتمش ایسه اول اشجارك قائمة قیمتی جانب میری ایچون آلنور. وبونلرك محللری ایچون دخی جانب میریدن عشره معادل اجارهٔ زمین آلنور. وبومقوله قوریلر حقنده دخی اراضئ سائره معامله‌سی اولنور].

اشبو مادهٔ قانونیه‌دن اکلاشیله‌یورکه : ممالك محروسة المسالك حضرت پادشاهیده بولنان اورمانلر درت قسم اولوب اولکیسی « میری اورمانلری » تعبیر اولنان وجانب دولته عائد اولان جبال مباحه، ایکنجیسی اوقافه مربوط اولان جبال، اوچنجیسی بالطه‌لق تعبیر

اولنوب بر ویا برقاچ قریه وقصبه اهالیسنك هیئت مجموعه‌سنه ترك وتخصیص قیلنان، دردنجیسی اشخاص عهده‌سنده بولنان قوریلردر.

بو دردنجی قسم قوریلرده ایکی قسمه آیریلیرکه: بریسی مادهٔ سابقه‌ده ذکر اولنان یعنی متصرفلرینك ملك صریحی اولان، دیکریده اشبو مادهٔ قانونیه‌ده ذکر اولنه‌جق اولان قوریلردر.

متن ماده‌ده «جبال مباحه ایله اهالیٔ قرایه مخصوص اورمان وقوریلرك» استثنا ایدلمسنده مقصد شودرکه: ـ صره‌سی دوشدکجه بیان ایدیله‌جکی وجهله ـ کرك جانب میری‌یه عائد ویاخود اوقافه مربوط جبال مباحه واورمان وکرکسه بر ویا برقاچ قریه و قصبه اهالیسنه تخصیص قیلنان قوریلر اراضیٔ امیریه‌دن معدود اولمیوب حقنده اراضیٔ امیریه معامله‌سی اجرا قیلنه‌میه‌جغی کبی بروجهله وبر صورتله اشخاص عهده‌سنه احاله وتفویضی قطعیاً غیرجائز اولوب بونلر ایچون آیرو آیرو حکم ومعامله اولمسندندر.

بناءً علیه قسم ثانی قوریلر اراضیٔ امیریه‌دن بولندیغندن اراضیٔ امیریه ایچون مؤسس اصول وقوانین بونلرده‌ده تمامیله جاریدر.

یعنی طاپو ایله تصرف اولنه‌رق رقبه‌سی جانب بیت‌الماله عائد اولوب یالکز حقوق تصرفیه‌سی متصرفنه محول اولدیغندن متصرفندن بشقه‌سی مداخله ایده‌مز. ومتصرفی آخرینه فراغ ایده‌بیلیر.

وبعدالوفات اشبو قانوننامه موجبنجه حق انتقاله نائل اولنلره توارث ایدر.

متن ماده‌ده «خدایی نابت اولوب احتطاباً اباً عن جدٍ ویاخود آخردن تفرغاً تصرف اولنه‌کلان قوریلر» تعبیرندن بو قسم قوریلرکده ایکی قسم اولدیغی مستبان اوله‌یور.

قسم اوّل اباً عن جدٍ احتطاب اولنه‌رق بوصورتله طاپو آلنمش، قسم ثانیسی اخردن تفرغاً تصرف اولنمش اولنلردر.

فقط بوکبی قوریلرده یعنی اباً عن جدٍ احتطاب اولنه‌کلان قوریلرده شایان نظر وحقیقةً مهم بر جهت واردرکه: اوده متن ماده‌ده ایدیلان استثنا ایله تظاهر ایدر.

مثلا بر قریه ویاخود برقاچ قریه ویا قصبه اهالیسنه ترك وتخصیص قیلنان قوریلردن ایکن مرورنصلسه برمقدار محل افراز وتصرف اولنوب مرور زمانله اباً عن جدٍ توارث ایتمش قوریلر عدادینه داخل اولمش قوریلردن اولوب اولمدیغی ماده‌سیدر.

چونکه: بر قریه ویا قصـبه‌نك متنفذانندن بریسی بروجه محرر هرنصلسه اهالینك هیئت عمومیه‌سنه مخصوص قوریدن بر مقدار محل کندیسیچون افراز وتصرف ایده‌رك اهالیده سس چیقارمامش و بو صورتله اوذاتك اولادواحفادی منوال محرر وجهله تصرّف ایده کلمش بولنورلرسه طبیعی اهالیٔ قریه مغدور قاله‌جقلرندن وبو غدرك ازاله‌سی ایسه بو مثللو قوریلرك اثنای تدقیقنده تعمیق تحقیقاته وابسـته بولندیغندن واضع قانونده «جبال مباحه ایله اهالیٔ قرایه مخصـوص اولان اورمان وقوریلردن ماعدا» تقییدیله مطالعهٔ معروضه امروتنبیه بیورمشدر.

اشته کرك احتـطاباً اباً عن جدٍ ویاخود آخردن تفرّغ اولنه‌رق باطاپو تصرّف ایدیله‌کلان قوریلرك حقوق تصرفیه‌لری یدلرینه جانب حکومتدن اعطا ایدیلان طاپو سندیله تحت تأمین وتحکیمه آلندیغندن او قوریلردن انجق متصرفی انتفـاع واحتطاب ایده‌بیلوب آخرینك بروجهله مداخله ایلمسی جائز اوله‌مز.

شاید برکمسه بویله قوریلردن احتطاب ایده‌جك اولورسه رقبه‌سنه مالك اولان مأمور اراضینك معرفتیله اولبابده‌كه مداخله‌سنك منعنه متصرفنك هر آن وزمان صلاحیتی اوله‌جغی کبی مادهٔ سابقه شرحنده تفصیل ایدلدیکی وجهله فی ١٦ شوال سنه ٨٦ تاریخنده نشر وتأسیس بیوریلان قانون موجبنجه مداخله ایدن کمسه مذکور قوریدن نمقدار احتطاب ایتدیسه قائمهٔ قیمتی اوکمسه‌دن آلنه‌رق متصرفنه اعطا ایدیلیر.

زیرا : هرکس حوزهٔ تصرفنده بولنان بالجمله اموال واشیانك کیف مایشاء تصرفنه اقتداری قانوناً تأمین ایدلمش اولدیغندن وبرکمسه‌نك آخرك تحت تصرفنده بولنان براموال واشیایه مداخله ایلمسی اوکمسه‌یی تضمیناته محکوم ایده‌جکی مسلم بولندیغندن وباخصوص مذکور قوریلرك حقوق تصرفیه‌لری فقط متصرفلرینه مفوض اولدیغی اجلدن طبیعی مداخله ایدن مؤاخذه‌دن رهایاب اوله‌مز .

کرچه مقدملری بوکبی قوریلره مداخله ایدنلردن آلنه‌جق قائمهٔ قیمت جانب میری ایچون اخذ اولنمقده ایسه‌ده مؤخراً اشبو حق متصرفلرینه ترك وتفویض قیلنمش اولدیغندن متن ماده‌نك فقرهٔ اخیره‌سی بوصورتله الیوم منفسخدر .

برده اشبو قوریلره برکونا محصولات زرع ایله‌میه‌جکی جهتله جانب بیت المال ایچون عشر شرعی استحصال ایدیله‌میه‌جکندن وبونلرده‌ اك مهم جهت خزینهٔ جلیله‌نك صیانهٔ حقوقی اولدیغندن عشر شرعی‌یه معادل اوله‌رق بویله قوریلر ایچون اجارهٔ زمین نامیله براقچه طرح وتنزیل قیلنوب متصرفلری طرفلرندن جانب خزینه‌یه ایفا وبوصورتله حقوق خزینه محافظه ایدیلیر .

خلاصهٔ ماده : کرك جانب میری‌یه عائد وکرك اوقافه مربوط

جبال مباحه و بر قریه و یا بر قاچ قریه و قصبه اهالیسنك هیئت عمومیه سنه ترك وتخصیص قیلنان اورمان وقوریلردن ماعدا اشجاری خدایی نابت اولوب احتطاباً اباً عن جد ویاخود آخردن تفرغله تصرف اولنه کلان قوریلر اراضئ میریه دن معدود اولدیغندن طابو ایله تصرف اولنه جغی کبی حقنده اراضئ میریه معامله سی اجرا قیلنوب یالکز متصرفی انتفاع و احتطاب ایدوب بر شخص احتطابه تصدی ایده جك اولورسه مأموری معرفتیله منعه متصرفنك صلاحیتی واردر .

شاید اشجارندن قطع ایتمش ایسه قائمة قیمتی متصرفی ایچون اوکسه دن آلنیر .

و بونلر قوریلرك محصللری ایچون عشره معادل اولارق ارضك وسعت ودرجه سنه کوره جانب بیت المال ایچون اجارهٔ زمین آلنیر .

{ اوتوز برنجی ماده }

[اراضئ میریه اوزرنده مأمورینك اذنی اولمدقجه مجدداً ابنیه انشا واحداث اولنه ماز. اولندیغی صورتده جانب میریدن هدم ایتدیریله بیلور]

اراضئ امیریه ـ بالدفعات بیان اولندیغی اوزره ـ متصرفلری نزدنده مأجور وعاریت قبیلندن اولدیغی جهتله متصرفین اراضئ ملك صریح کبی تصرف ایده میوب مع مافیه « معلومات مخصوصه » بحثنده بیان قیلندیغی اوزره ـ اراضئ امیریه نك احاله وتفویضی انجق انبات وزراعتله انتفاع واستفاده اولدیغندن فقط زراعت وحراثت ایله انتفاع ایده بیلیر، یوقسه حقوق رقبه وملکیتنه قطعاً تعرض ایده ماز .

بوجمله دن اوله رق باطابو تحت تصرفنده بولنان براراضئ امیریه

متصرفی مجدداً ابنیه انشا واحداث ایتمك صلاحیتنه هیچ بر وقت مالك دکلدر .

زیرا: مجدداً ابنیه انشا واحداث ماده‌سی صرف رقبه‌یه عائد اولمسیله برابر - آشاغیده بیان قیلنه‌جغی وجهله - بونده یالکز مأمورین اراضینك اذن ومساعده‌سیله اولیه‌جقلر بولنوب مهم وشایان نظردر .

متن ماده‌ده « مجدداً ابنیه انشا واحداث اولنه‌ماز » تعبیرینی استعمال بیورلمسنده مقصد وحکمت بودرکه: مقدما براراضیده مثلا برخانه ویاخود بردکرمن والحاصل برابنیه بولنوب فقط یا تعمیر وترمیم ایدلمامسندن ویاخود بشقه براسباب الجاسیله خراب ویباب اولوب انجق آثار وتمللری موجود اولان ویاخود اول اراضیده ابنیه اولدیغی محقق ومثبت بولنه‌رق بویله براراضیده ابنیه انشا مجاز و اذن صاحب الارضه عدم احتیاج اولدیغنی بیاندر .

زیرا: مجله‌ٔ جلیله‌نك « ٦٠ » نجی ماده‌سنده « قدیم قدمی اوزره ترك اولنور » دیو مصرح اولدیغندن بویله قدیماً ابنیه‌سی بولنه‌رق مرور ازمانله دوچار خراب اولان براراضیده تکرار ابنیه انشاسی احداث اولنه‌میوب تعمیر وترمیم واحیا اولدیغندن انشا قلنان بومثللو ابنیه‌یه برشی دینیله‌میه‌جکی طبیعیدرکه: بوده « مجدداً انشا واحداث » عباره‌سی ایله تقیید بیورلمسیله مثبتدر .

فقط هیچ بروقت اوزرینه ابنیه انشا قیلنمیوب زرع وحرس ایدیله‌ کلمکده اولان برخام اراضی‌یه مجدداً ابنیه انشا واحداث ایتمك رقبه‌یه مالك اولان صاحب ارضك اذن ومساعده‌سنه متوقف اولدیغندن استحصال رخصت ایدلمکسزین انشا واحداث ایدیلان ابنیه‌نك هدمنده صاحب الارض اولان جانب میری صلاحیت کامله‌یی حائزدر .

يعنی اراضیٔ امیریه‌یه متصرفلری طرفندن مجدداً ابنیه انشا واحداث ایدیلوب انجق صاحب الارض جانبندن بوبابده اذن ومساعده استحصال ایتمامش بولنورسه صاحب الارض اولان جانب میری احداث اولنان ابنیه‌یی - رقبه‌سنه تملکی حسبیله - هدم ایتدیره بیلیر .

متصرف اراضی بن بواراضی‌یه باطاپو متصرفم تصرفم حسبیله ابنیه انشا ایدرم دیمکه مقتدر اوله‌ماز .

متن ماده‌نك فقرهٔ اخیره‌سنده « هدم ایتدیریله بیلور » تعبیری قوللانلمسندن احداث وانشا قیلنان ابنیه‌نك ارضه وجانب خزینه‌یه مضرت ویرمدیکی تقدیرده هدم ایتدیرمیه‌رك حالیله ابقا ایدلمسنده مجاز قانونی اولدیغی مستبان اولمقده‌در .

واقعا : جانب بیت المال اولبابده صوك درجه صلاحیت واقتداری حائز ایسه‌ده اراضیٔ امیریه‌ده معتنا جهت انجق حقوق خزینه‌نك وقایه‌سی اولوب بوده مؤتمن اولورسه متصرفی طرفندن - ولوکه بلا اذن اولسون - انشا واحداث ایدیلان برابنیه‌نك بوصورتده هدمی متصرفنك مغدوریتنی مستلزم اوله‌جغندن حقوق خزینه صیانه ایدیلان بومثللو ابنیه انشا ایدلدکده هدم ایتدیرلمیه‌رك مادهٔ آتیه‌ده بیان قلنه‌جغی وجهله اجارهٔ زمین بالتقدیر ایفا ایدلمك اقتضا ایده‌جکی فقرهٔ مذکوره‌دن متظاهر اولمقده‌در .

خلاصهٔ ماده : اوزرینه اصلا وهیچ برزمانده ابنیه انشا قیلنمیان خام اراضیٔ امیریه اوزرینه مأمورینك اذن ورأیی منضم اولمدقجه متصرفین اراضی طرفندن مجدداً ابنیه انشا واحداث اولنه‌ماز .

عکسی حالده جانب میری انشا واحداث قلنان ابنیه‌یی هدم ایتدیره بیلیر .

{ اونوز ایکنجی ماده }

[اراضیٔ امیریه اوزرنده بحسب الایجاب متصرفی طرفندن ابنیه انشا اولنه جق اولدیغی حالده مأموری معرفتیله چفتلك ابنیه‌سی ودکرمن وآغیل وطام وانبار وآخور وصمانلق وماندره کبی ابنیه انشا اولنه بیلور.

فقط محللرینه حسب الموقع ارضك شرف واعتبارینه کوره عشره معادل سنوی اجارهٔ زمین تقدیر وتخصیص قلنور.

اما اثر بنا اولیان خام اراضی اوزرینه سکنا اتخاذ اولنمق اوزره مجدداً ابنیه انشاسیله محله ویاخود بر قریه تشکیلی بهمه حال ارادهٔ سنیهٔ مخصوصه‌یه متوقف اولوب یالکز مأموریه‌نك اذنی کافی دکلدر.]

اراضیٔ میریه‌نك رقبه وملکیتی جانب بیت الماله عائد وخزینهٔ بیت المال ذات شوکتسمات حضرت خلافتعظمانك حمایه ونظارت عمومیهٔ شاهانه‌لرنده بولندیغندن ـ «معلومات مخصوصه» بحثنده تفصیل ایدلدیکی وجهله ـ «صاحب الارض» مقدملری اصحاب تیمار، زعامت ایسه‌لرده مؤخراً مأمورین اراضی‌یه حقوق بیت المالك صیانه ومعاملات اراضینك محور مطلوبده جریانی مادهٔ مهمه‌سی احاله وتفویض بیورلمش وفقط مأمورین اراضینك بو بابده‌کی وظیفه‌لری محدود اولدیغندن اراضیٔ مذکوره حقنده هر کونا معاملاتی اجرایه مأذونیتلری یوقدر.

اشته بو مادهٔ قانونیه‌نك فقرهٔ اولیسنده مأمورین مومی الیهمك اراضیٔ امیریه اوزرینه چفتلك ابنیه‌سی، دکرمن، آغیل، طام، انبار، آخور، صمانلق، ماندره کبی ابنیه انشا واحداثنه مأذون اولدیغی بیان بیورلمشدر.

زیرا . نصل که متصرفین اراضینك تحت تصرفلرنده بولنان اراضیٔ میریه حقنده تصرفات، معاملاتی محدود ومعین وبنا برین اوحددن خارجه چیقمه‌لری غیر جائز ایسه مأمورین اراضینکده وظائف مأموره‌لری داخلنده اجرای حرکت ایلمکه مجبوریتلری واردر.

یعنی مأمورین اراضی : یالکز حقوق خزینه‌نك خللدن صیانه‌سنه

دقت و متصرفين اراضينك كيفيت تصرفلرينه نظارت و بو كبي معاملاتي اجرا ايله برابر اراضئ اميريه‌يي اشبو قانونده بيان بيورلمقده اولان وجهله تصرف ايتديرتمكدر.

بو جمله‌دن اوله‌رق متن ماده‌ده تصريح بيورلديغي اوزره مثلا بر كيمسه‌نك بشيوز دونم اراضيسي اولوب برچفتلك احداث ايتمك اوزره مأمورين اراضي‌يه مراجعت ايلدكده بالتحقيق حقوق خزينه‌يه خلل طاري اولمديغي ثابت اولدقدن صكره برموجب استدعا انشاسنه رخصت اعطا ايده‌بيليلر.

وكذلك دكرمن، آخور وبونلره مماثل ابنيه انشاسنه اذن ويرمك مأمورين اراضينك وظيفه‌لري جمله‌سندندر.

اشته بوصورتله اذن ومساعده آلنه‌رق انشا قيلنان ماالذكر ابنيه محلي زرع وحرس اولنه‌ميه‌رق بووجهله حقوق خزينه ضياعه دوچار اوله‌جغندن بونك ايچون مذكور ابنيه‌يه عشر شرعي‌يه معادل اوله‌رق اجارۀ زمين ناميله بررسوم طرح وتنزيل واولوجهله حقوق بيت‌المال صيانه ايديلير.

فقط بوتقدير قيلنه‌جق رسوم برطرز اوزره اوله‌ميوب چونكه: ارضك قدر واعتباري غير محدود بولنديغندن ارضك درجۀ شرفي اوزرينه تخصيص قيلنير.

مثلا: انشا قيلنان برچفتلك ابنيه‌سنه يوزغروش اجارۀ زمين تقدير قيلنديغي [illegible] احداث قيلنان برآخوره وياخود قدر ودكري اولميان برچفتلك ابنيه‌سنده يوز غروش طرح وتخصيص قيلنمق صاحبنك [illegible] اوله‌جغندن ونصل كه: حقوق خزينه‌نك صيانه‌سي الزم ايسه [illegible] نيك دخي غدردن وقايه‌سي اهم بولنديغندن متن

ماده‌ده دخی بورالرینك نظر اعتباره آلنمسی «ارضك شرف واعتبارینه کوره» تقییدیله امر وتنبیه بیورلمشدر.

من‌القدیم قطعا اوزرنده اثر بنا اولمیان خام بر اراضیٔ میریه‌یه سکنا اتخاذ قیلنمق اوزره مجدداً ابنیه انشاسیله محله یاخود برقریه تشکیلی مأمورین اراضینك وظائف مأموره‌لری خارجنده اولوب بویله برمعامله‌یی اجرا ایچون انجق اذن ومساعدهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی‌یه منوطدر.

یعنی بر شخص متصرف اولدیغی براراضیٔ امیریه‌یه ـ محله‌ویاخود قریه تشکیل ایتمك اوزره ـ ابنیـه انشـا ایده‌جك اولدقده اول باول بااستدعا اومحلك اك بیـوك ملکیه مأمورینه افاده واورادن مقام سامیٔ حضرت صدارتپناهی واسطه‌سیله کیفیت عتبهٔ حضرت پادشاهی‌یه عرض قیلنه‌رق موجبنجـه اجرای ایجـابنه اراده و فرمان جناب ظل‌اللهی شرفصدور بیورلمق لازمدر.

اشته خام اراضی اوزرینه تشکیل ایدیله‌جك قریه ویا محله حقنده جریان ایده‌جك معامله‌یه دائر اولان شورای دولت قراری سزاوار مطالعه اولدیغی اجلدن بروجه آتی تذییل قیلنیر.

= صورت قرار =

.. خانمك نفس معمورة‌العزیزده ومعموره‌لر داخلنده ودرسعادت شوسه‌سی جاده‌سنده کائن معلوم الحدود متصرفه اولدیغی تقریباً اوچیوز طقسان ایکی بیك یوزاون مترو اراضیٔ امیریه‌دن اوجه بالافراز آخره فارغ اولدیغی محللرایله یوللرکشادی ومکتب وقره‌غولخانه انشاسی ایچون ترك وتفریق اولنه‌جق محللر بعدالاخراج متباقی اراضی اوزرینه صرف ملك اوله‌رق ابنیه انشـا واشجار غرس اولنمق اوزره اصولاً مقاطعهٔ زمینه ربطی وطالبی ظهورنده پارچه پارچه صاتمق اوزره یوللر کشادیله

واطه‌لره تقسیمی واصولی وجهله مکتب وقره‌غولخانه یری تعیین وتفریق ایله مجدداً محله تشکیلی ومذکور پارچه واطه‌لر ایچون یکیدن بشقه‌بشقه سند خاقانی استدعا اولنمش ومذکور اراضینك قیمت مخمنه‌سی اللی‌التی‌بیك اوچیوزغروشدن عبارت‌اولمسیله بیکده اوتوزپاره حسابیله درت‌یوزاون ایکی‌غروش اون پاره مقاطعهٔ سنویه اعطاسی لازم کله‌جکی واراضئ مذکوره‌نك قومسال و قوهٔ انباتیه‌سی ضعیف اولدیغنه کوره ابنیه انشاسیله محله تشکیلنده محذور اولمدیغی اشعار محلیدن اکلاشلمش اولدیغنه بناءً موجبنجه اجرای ایجابی خصوصنه شورای دولت‌قراریله بالاستیذان ارادهٔ سنیهٔ جناب خلافتپناهی شرفصادر اولدیغی با بیورلدئ عالی داخلیه نظارت جلیله‌سنه اشعار وطرف عالئ صدارتپناهیدن‌بشقه‌جه مقام والای سرعسکری‌ایله دفترخاقانی نظارت‌جلیله‌سنه‌ده ازبارقلنمش اولمغله ذکر اولنان خریطه اوراق متفرعه‌سیله برابر داخلیه نظارت جلیله‌سندن معمورة‌العزیز ولایت بهیه‌سنه اعاده وتسیار قلنمغله

اشبو قراردن دخی مستفاد ومنفهم اوله‌جغی وجهله چونکه: تشکیل قیلنه‌جق محله ویاخود قریه‌نك جهت ملکیه وعسکریه والحاصل حکومت سنیه‌جه بر محذوری اولوب اولمدیغی تدقیق مقتضی اولدیغی کبی اراضئ مذکوره‌نك رقبه وملکیتنه انجق ذات خلافتسمات حضرت ملکداری حمایه‌بیورمقده اولدقلرندن بویله‌بر تشکیلده تدقیقات مذکوره‌دن صکره اذن‌سلطانینك شرف آرای‌سنوح بیورلمسی حکمت حکومت ایجابات عالیه‌سندندر.

بنابرین اذن وفرمان خسروانی شرفصادر اولمقسزین مأمور اراضینك اذن و مساعده‌سیله محله ویا قریه تشکیل قیلنمق اوزره ابنیه انشا ایدلمك قاطبةً غیر جائز اولوب عکسی حالده حکومت سنیه‌نك

اول ابنیه‌یی هدمه هر آن صلاحیتی درکار اولدیغی کبی بو بابده وظیفه‌سی خارجنده اجرای معامله ایده‌ن مامورده مسئولیتدن بر صورتله تخلیص گریبان ایده‌میه‌جکی طبیعیدر .

حتی ویرکو امانت جلیله‌سندن بالعموم ولایات والویهٔ مستقله متصرفلقلری دفتر خاقانی مدیر ومامورلرینه فی ۲۹ تشرین اول سنه ۳۰۰ تاریخنده برقطعه تحریرات عمومیه تسطیر بیورلمشدرکه : عائدیت واهمیتی حسبیله بروجه آتی درج ایدلمشدر .

= صورت تحریرات =

بعض محللرده اراضی امیریه اوزرینه بلا رخصت ابنیه انشا قلندیغی خبر آلنه‌رق بونلر حقنده اولنه‌جق معامله باب عالی سامیسنه عرض اولنه‌رق جواباً شرفوارد اولان تذکرهٔ سامیه‌ده بلارخصت ارض میری اوزرینه ابنیه انشاسی مجاز اولمدیغی حالده بعض محللرده بولنان مامورینک عدم تقیدومسامحه‌سیله ارض میری اوزرینه بلا رخصت دکاکین وسائره انشا ایدلدیکندن بعدازین حکومته بالمراجعه ارادهٔ سنیهٔ ملوکانه استحصال ایدلمدکجه ارض میری اوزرینه ابنیه انشا ایتدیرلمامسی ایچون تقیدات لازمه ومتمادیه اجراسی حقنده ولایات ایله الویهٔ مستقله‌یه تبلیغات اجراسنک داخلیه نظارت جلیله‌سنه بیلدیرلمسی وشمدی‌یه قدر یاپلمش اولان بو مقوله ابنیه‌نک بدل عشره ربط ایدلمسی خصوصنه شورای دولت قراریله بالاستیذان ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی شرفتعلق بیوریله‌رق نظارت مشارالیهایه اشعار کیفیت اولندیغی بیان عالیسیله ایجاب حالک اجراسی امرواشعار بیورلمش اولدیغندن برموجب ارادهٔ سنیه شمدی‌یه قدر رخصتسز یاپلمش اولان ابنیه‌نک قانون وقاعده‌سی دائره‌سنده بدل عشره ربط ایدلمسنک وبعدازین حکومته مراجعت وبالاستیذان

ارادهٔ سنیه استحصال ایدلمدکجه اراضیٔ امیریه اوزرینه ابنیه انشا اولنمامسنه بغایت اعتنا ودقت اولنمسنك وبوندن بویله قنغی مأمورك دائرهٔ مأموریتی داخلنده بلارخصت بوشللو ابنیه انشا اولنورسه‌او مأمورك تحت مسئولیته آلنمسی مقرر بولندیغندن بالجمله دفترخاقانی مأمورلرینه تعمیماً ازباری مجلس ادارهٔ امانتدن افاده اولنه‌رق کیفیت مأمورین سائره‌یه بیلدیرلمش اولمغله طرف شریفلرندن دخی بروجه محرر اقتضاسنك ایفاسنه صرف مساعی وهمتله مغایر قانون حالات وقوعندن دائما توقی مجانبت اولنمسی ورخصتسز انشا اولنوب بدل عشره ربط ایدیله‌جك ابنیه‌نك مواقع و انواعی ایله هر بری ایچون نهمقدار بدل عشر تقدیر ایدلدیکنی مبین دفترینك کوندرلمسی سیاقنده

بوتحریرات عمومیه‌دن مستبان اوله‌جنی وجهله موضوع بحث ومقال اولان محله ویا قریه تشکیل ایلمك اوزره ابنیه انشاسی مأمورین اراضینك اذن ومساعده‌سیله ممکن اوله‌میوب اذن سلطانی‌یه منوط اولدیغی کبی متن ماده‌ده تصریح بیوریلان ابنیه‌یه مأمورین مومی الیهمك رخصتلری قانوناً کافیدر .

کرچه متن تحریراتده « ابنیه » لفظنك مطلق اوله‌رق ذکری بعض ذواتجه اراضیٔ مأمورلرینك دائرهٔ مأذونیتلری داخلنده اوله‌رق آخور وبو کبی ابنیه‌انشاسنه ترخیص ایده‌میه‌جکلری رأینه ذهاب حاصل اولمش وواقعا : تحریراتده « ابنیه » لفظی مطلق ذکر اولنمش ایسه‌ده آنی متعاقب «دکاکین وسائره» دیو تفصیل وبوصورتله مأمورین اراضینك متن ماده‌ده مصرح دائرهٔ مأذونیتلرینی ایهام ایلمش اولدیغندن رأی مذکورك بابحل اوله‌جنی طبیعیات اموردندر .

خلاصهٔ ماده : حسب الایجاب اراضیٔ امیریه اوزرینه متصرفلری

طرفندن ابنیه انشا اولنجه اولدیغی حالده چفتلك ابنیه‌سی، دکرمن، آغیل طام، انبار، صمانلق، آخور، مانده وبونلره مماثل ابنیه مأمورین اراضینك اذنیله انشا ایدیله‌بیلیر .

فقط انشا اولنان ابنیه حسب الموقع ارضك شرف واعتبارینه کوره عشر شرعی‌یه معادل سنوی اجارهٔ زمین تقدیر اولنور .

لکن قطعاً اوزرنده اثر بنا اولمیان خام بر اراضیٔ امیریه اوزرینه مسکنا اتخاذ اولنمق، محله ویاخود قریه تشکیل ایلمك مقصدیله مجدداً ابنیه انشاسنه مأمورین اراضینك دائرهٔ مأموریتلری خارجنده اولدیغندن اذن و مساعده‌لری کافی اولمیوب بویله محله ویاخود قریه تشکیلی ایچون ابنیه انشاسی بهرحال اراده و فرمان حضرت پادشاهی‌یه متوقفدر .

{ اوتوز اوچنجی ماده }

[با طاپو تصرف اولنان اراضی‌یه کرك متصرفی وکرك اجانبدن بری میت دفن ایده‌مز .

وایتدیکی صورتده دفن اولنان میت طاغلمامش ایسه مأموری طرفندن محل آخره نقل ایتدیریلور، و اکر طاغلمش ایسه اوزری تسویه اولنور .]

اراضیٔ امیریه زراعت وحراست وبو صورتله انتفاع واستفاده ایدلمك اوزره متصرفلرینه احاله و تفویض اولنه کلکده بولندیغندن کرك متصرفین اراضینك وکرکسه او اراضی‌یه قطعاً علاقه ومناسبتی اولمیان آخردن بر کیمسه‌نك دفن میت ایتمسی جائز اولماز .

زیرا : اراضیٔ مذکوره‌یی احاله‌دن مقصد انبات وانتفاع اولوب میت دفن ایدلدیکی تقدیرده مقصد مذکور غائب وبوسببله حقوق خزینه دوچار خلل اوله‌جغی کبی رقبه وملکیته‌ده مداخله اولدیغی ومع‌هذا « معلومات مخصوصه » بحثنده توضیح و تبیین ایدلدیکی اوزره

شرعاً كرك اسواق وكركسه مقابر معين بولنوب تصادف ايديله‌كلان محله دفن ميت غير جائز اولمسيله برابر بويله‌جه مقابرك غيری اولان اراضی‌يه ميت دفن ايدلمسی آيرو آيرو مقابر تشكيل ديمك اولوب انتظام بلديه‌ده خلل كله‌جكی وباخصوص صحت عموميه‌يه تعلق تامه‌سی بولنه‌جغی و صحت عموميه‌يی وقايه اهم اموردن بولنديغی جهتله اراضیٔ اميريه‌يه ميت دفن ايدلمك قطعياً ممنوعدر .

شايد بو ممنوعيت قانونيه خلافنده اوله‌رق كرك متصرفين اراضی وكركسه آخردن بری اراضیٔ ميريه‌يه ميت دفن ايده‌جك اولورسه اكر دفن ايديلان ميت طاغلمامش ايسه مأمورين اراضی طرفندن ميت قالديريله‌رق محل آخره دفن ايتديريلير .

اكر ميت طاغيلوب محل آخره نقلی غير قابل بر حالده بولنورسه اوزری تسويه ايديله‌رك ابقا ايديلير .

يعنی هر حالده ممنوعيت قانونيه محافظه اولنور .

تخصيصات قبيلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌ده دخی ـ رقبه‌سی جانب بيت‌الماله عائد اولديغندن ـ حكم بو وجهله‌در .

خلاصهٔ ماده : باطاپو تصرف ايديلان اراضی‌يه كرك متصرفی وكركسه آخردن بری ميت دفن ايده‌مز .

ايديلكی صورتده دفن اولنان ميت اكر طاغلمامش ايسه مأمورين اراضی طرفندن محل آخره نقل ايتديريلير .

اكر ميت طاغيلوب محل آخره نقلی غير ممكن اولورسه ابقا ايديله‌رك اوزری تسويه ايديلير .

{ اوتوز دردنجی ماده }

[اراضیٔ اميريه‌دن بالافراز خرمن يری اتخاذ قلنمش ومستقلاً ويا مشتركا

باطابو تصرف اولنه‌کلمش اولان یرلر حقنده اراضیٔ سائره معامله‌سی اولنور .
اراضیٔ امیریه‌دن مفرز طوز خرمنلری یرلری دخی بو قبیلدندر .
وبویله خرمن یرلری ایچون عشره معادل سنوی مقاطعهٔ زمین آلنور .]

اراضیٔ متروکه فصلنده بیان قیلنه‌جغی وجهله بر قریه ویاقصبه اهالیسنك هیئت عمومیه‌سنه ترك وتخصیص قیلنان خرمن یرلری‌یالکز او اهالی‌یه مخصوص اولدیغندن آخرینك مداخله ایتمسی غیر جائز اولدیغی کبی حقنده اجرا ایدیله‌جك معامله‌ده فصل مذکورده بیان ایدیله‌جکدر .

اشبو مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیوریلان خرمن یرلری فی‌الاصل اراضیٔ امیریه‌دن ایکن متصرفنك اولبابده‌کی مراجعتی اوزرینه مأمورین اراضی جانبندن ویریلان رخصت ومساعده ایله افراز واتخاذ قیلنان محللردر .

بو صورتله خرمن یرلری ایکی قسمه آیریلیور که : برقسمی اراضیٔ متروکه‌دن معدود اولوب قریه ویا قصبه اهالیسنه ترك قلنان ودیکر قسمی دخی موضوع بحثمز اولان خرمن یرلریدر .

بوخرمن یرلری ـ ذکر اولندیغی اوزره ـ اراضیٔ امیریه‌دن مفرز بولندیغندن باطابو یا مستقلاً ویاخود مشترکاً تصرف اولنه‌جغی کبی حقنده‌ده اراضیٔ سائره معامله‌سی اجرا قیلنه‌جغی طبیعیدر .

شو قدرکه مذکور خرمن یرلری انبات وزراعت ایدیله‌میوب بو سببله حقوق خزینه ایفا ایدیله‌میه‌جکندن ارضك وسعت وقابلیتنه کوره عشر شرعی‌یه معادل اوله‌رق سنوی مقاطعهٔ زمین طرح اولنه‌رق جانب خزینه‌یه اعطایه متصرفی مجبور اولمغله برابر بعدالوفات دخی مادامکه: مقاطعه‌لودر املاك صرفه کبی توارث ایده‌جکدر دینه‌که‌ورثه‌سی قادر اولمیوب اراضیٔ سائره‌نك انتقالاتی مثللو انتقال ایدر .

يعنى بو مثللو خرمن يرلرينك كرك انتقال و كرسه بالعموم تصرفات ومعاملاتنده اراضئ سائره‌دن بر كونا فرقى يوقدر .
فقط عشر شرعى‌يه بدل مقاطعۀ زمين اعطا ايله حقوق خزينه تسويه وايفا ايديليير .
فقرۀ اخيره‌ده طوز خرمنلرينك دخى بو قبيلدن اولديغى بيان بيورلمش ايسه‌ده طوز ديون عموميه واردات مخصصه‌سى اداره‌سنه انحصاراً طرف دولت ابد مدتدن احاله وتفويض بيورلمش اولديغندن طوز حرمنلرينه دائر اولان فقرۀ قانونيه‌نك احكامى اليوم منفسخدر .

خلاصۀ ماده : مأمورين اراضينك اذن و مساعده‌سيله متصرفلرى طرفندن اراضئ اميريه‌ده بالافراز خرمن يرى اتخاذ قيلنمسه ومستقلا ياخود مشتركا باطابو تصرف ايديلكلمسه اولان يرلر فى الاصل اراضئ ميريه‌دن مفرز اولديغندن خرمن يرى اولمسندن طولايى بشقه بر معامله كوره‌ميوب اراضئ سائره كبى حقنده معامله اولنور .
فقط بويله يرلر زرع و انبات ايديله‌ميه‌جكندن حقوق خزينه‌نك خللدن مصونيتى ايچون عشر شرعى‌يه معادل ارضك وسعت و قابليته كوره سنوى مقاطعۀ زمين ناميله بر رسوم تنزيل اولنور .

{ اوتوز بشنجى ماده }

[بر كمسه‌نك صحيحاً متصرف اولديغى اراضيسى اوزرنده ديكر بر شخص فضولاً ابنيه احداث وياخود كروم واشجار غرس ايلسه اراضى متصرفنك اول ابنيه وكروم واشجارى مأمورى معرفتيله هدم وقلع ايتديرمكه صلاحيتى واردر .
بالاشتراك تصرف اولنان اراضينك مجموعى اوزرنده مشتركلردن برى ديكرينك اذنى بولنمقسزين فضولاً ابنيه واشجار احداث وغرس ايدرسه ديكر شريكك حصه‌سى حقنده ينه بو معامله اولنور .

انجق بر کمسه آخردن تفرغ ویاخود محلول ظنیله جانب میریدن تفوض ویا بابا واناسندن انتقال کبی اسباب تصرفدن برسببله یدنده معمول به سندبولندیغی حالده متصرف اولدیغی اراضیسی اوزرنده ابنیه ویا اشجار احداث وغرس ایلدکدن صکره بر شخص ظهور ایدوب اول ابنیه واشجار محلنه مستحق چیقه‌رق اول محلده حق تصرفی تبین وتحقق ایلدیکی صورتده ابنیه واشجارك مقلوعاً قیمتی اول محلك قیمتندن زیاده ایسه محل مذکورك قیمت صحیحه‌سی مستحق چیقان شخصه ویریله‌رك اولمحل ابنیه و اشجار صاحبنك یدنده ابقا اولنور .

واکر اول محلك قیمتی ابنیه واشجارك قیمتندن ازید ایسه اول ابنیه واشجارك مستحق القلع اولدیغی حالده اولان قیمتی صاحبنه ویریله‌رك ابنیه واشجارشخص مزبوره ویریلور .

وبالاشتراك تصرف اولنان اراضینك بعض محلی اوزرنده شریکنك اذنی بولنمقسزین دیکری ابنیه ویا اشجار احداث وغرس ایلدیکی صورتده اون بشنجی ماده‌ده بیان اولنان وجهله اول اراضی تقسیم اولنوب ابنیه ویا اشجار محلی شریکنك حصه‌سنه اصابت ایدرسه ینه بو معامله اجرا اولنور .]

« بر کیمسه صحیحاً متصرف اولدیغی اراضیسی » تعبیرندن واضع قانونك مقصد عالیسی : کرك انتقالاً وکرك آخردن فراغاً باطاپو تصرف ایدیلان اراضی دیمك اولوب یوقسه آخرك تحت تصرفنده اولدیغی حالده هر نصلسه متصرف اولنمقده اولان اراضی دکلدر .

بو حالده صحیحاً تصرف ایدیلان بر اراضی‌یه متصرفنك تصرفی یدینه ویریلان طاپو سندیله تأمین ایدلدیکندن وهرکس تصرف ملکده استقلال تامی حائز بولندیغندن اجانبدن برینك هیچ بر صورت‌وسببله اطالهٔ دست مداخله ایلمسی قانوناً ممنوع وعکسی حاله مجاسرت ایده‌نلرك مداخله‌لرینك منعنه متصرفنك هر آن صلاحیتی درکار بولندیغی صره‌سی دوشدکجه بیان قیلنمقده‌در .

فقط هر نصلسه اجانبدن بری برشخصك متصرف اولدیغی اراضیسی اوزرینه ابنیه ویا کروم ویاخود اشجار احداث وغرس ایده‌جك

اولورسه اوشخصك حقوق تصرفيه‌سنی خللدار ايلديكندن بالمراجعه مأموری معرفتيله احداث وغرس ايديلان ابنيه وكروم ويا اشجاری هدم وقلعه حقی واردر .

متن مادۀ قانونيه‌ده‌كی « ابنيه » لفظندن واضع قانونك مقصد عاليسی : اراضی مأمورلرينك دائرۀ مأمور ومأذونيتلری داخلنده اولان واوتوز ايكنجی مادۀقانونيه‌ده تصريح قيلنان ابنيه اولوب يوقسه محله وياخود قريه تشكيل اولنمق اوزره فرمان سلطانی ايله انشا قيلنه‌جق ابنيه دكلدر .

كرچه « ابنيه » لفظی مطلق ذكروبيان بيورلمش ومطلقك اطلاقی اوزره جريانی قواعد عموميۀ فقهيه‌دن بولنمش وبو صورتده بالعموم ابنيه‌يه شامل اوله‌جغی مستبان اولورسه‌ده فرمان حضرت سلطانی‌يه متوقف اولان ابنيه‌نك صورت استحصال مساعدۀ سنيه‌ده اجرا ايديله‌جك تدقيقات وتحقيقاته امعان نظر ايديليرسه عدم شمولی نمايان اوله‌جغی وارد خاطر قاصری اولمقده‌در .

هر نه حال ايسه مجلۀ جليله‌نك « ٩٧ » نجی ماده‌سنده « بلاسبب مشروع بر كمسه‌نك مالنی بركمسه‌نك اخذ ايلمسی جائز اولماز » ديو مصرح اولديغندن فضولاً انشاوغرس ايديلان ابنيه وكروم‌واشجاری متصرف اراضی بامعرفت مأمور هدم وقلع ايتديره‌بيلير .

يكرمی بشنجی مادۀقانونيه‌ده متصرفين اراضينك بلا اذن صاحب ارض غرس ايده‌جكلری كروم واشجار ايچون اوچ سنه مرور زمان تحديد بيورلمش‌بوده او كيمسه‌نك‌مذكور اراضی‌يه حقوق تصرفيه‌سی موجود بولنمسندن منبعث بولنمش فضولاً اجانبدن برينك بويله بر معامله‌يی اجرا ايلمسی ايسه مجلۀ جليله‌نك « ٨٨١ » نجی ماده‌سی

موجبنجه غصب اولوب ينه مجلهٔ مذكورەنك «٩٠٦» نجی مادەسنك فقرهٔ اولیسنده «مغصوب» ارض اولوبده غاصب آنك اوزرينه ابنيه انشا وياخود اشجار غرس ايتسه بونلری قلع ايله ارضی رد ايتمك اوزره غاصبه امر اولنور» ديو مصرح اولديغی جهتله بومثللو فضولی معاملەده مرور زمان ولاسيما اشجار مغروسەدن استفاده وانتفاع اولنمق درجەلرينه كلوب كلديكی مادەسی بروقت نظر اعتباره آلنماز.

بالاشتراك تصرف اولنه كلان اراضیٔ ميريەده شريكك اذنی اولمقسزين فضولاً ابنيه وياكروم واشجار احداث وغرس كلنجه: بونده ايكی جهت واردركه: او اراضیٔ مشتركەنك مجموعنه ويا بعض محلنه انشا وغرس ايدلمك.

اكر مجموعی اوزرينه انشا وغرس ايدلمش ايسه مجلهٔ جليلەنك «١٠٧٥» نجی مادەسنده «شركت ملكده متشاركاردن هر بری ديكرك حصەسنده اجنبيدر» ديو مصرح اولمسنه بناءً ديكر شركا بو معاملەيی اجرا ايدەن شريكك انشا وغرس ايلديكی ابنيه و اشجاری هدم وقلع ايتديره بيليرلر.

واقعا: قانوننامهٔ همايونك يكرمی آلتنجی مادەسنده «اراضیٔ مشتركەده خدايی نابت اولان اشجار غير مثمرەيی آشيلەيەرق اشجار مثمره حالنه افراغ خصوصنده شركانك قلعه عدم صلاحيتی» بيان بيورلمش ايسەده مادهٔ مذكوره شرحنده‌ده ايضاح ايلديكی وجهله اشبو افراغ وتربيه بر نوع احياء موات اولوب فضولی ويكيدن اشجار وابنيه انشا وغرس غصب اولديغندن طبيعی غصب معاملەسی اجرا قيلنير.

قسم ثانی يعنی اراضیٔ مشتركەنك بعض محللرينه غرس وانشا ايدلمش ايسه او شريككده اراضیٔ مذكورەده حصەسی اولديغندن

طوغريدن طوغري‌يه هدم و قلع ايتديره‌كه ديكر شركانك حقلري اولميوب - اون بشنجي مادهٔ قانونيه‌ده تفصيل ايدلديكي اوزره - اراضئ مشتركه بامعرفت صاحب الارض قسمت عادله ايله تقسيم ايديله‌رك ابنيه ويا اشجار اكر او شريكك حصه‌سنه اصابت ايدرسه هركس حوزهٔ تصرفنده اولان املاك واشيايه كيف مايشاء تصرف ايده‌بيله‌جكندن شركانك برشي ديمكه حقلري اوله‌ميه‌جغي جهتله كرك ابنيه وكرك اشجار حاليله براقيلير .

شايد ديكر شركادن برينك حصه‌سنه دوشرسه مجله‌نك مادهٔ مذكوره‌سي موجبنجه اجنبي اولوب آخر بركمسه‌نك ملكنه مداخله ديمك اولديغندن معاملهٔ سابقه اجرا اولنور .

يوقسه كرك مستقلاً وكرك مشتركاً تصرف اولنان اراضي‌يه بويله بر معامله اجرا ايدن كيمسه قائماً ويا مقلوعاً قيمتني اعطا ايله تملك ايده‌ميوب هرحالده مأموري معرفتيله هدم وقلعه متصرفين اراضي دائما مقتدر وقانوناً مأذوندرلر .

مجلهٔ جليله‌نك «٩٠٦» نجي ماده‌سنك فقرهٔ اخيره‌سنده «فقط ابنيه يا اشجارك قيمتلري ارضك قيمتندن زياده اولوبده سبب شرعي زعميله انشا ياخود غرس اولنمش ايسه اوحالده ابنيه ياخود اشجارك صاحبي ارضك قيمتني اعطا ايله ارضي تملك ايدر» ديو مصرحدر .

شرح ايدلمكده اولان مادهٔ قانونيه‌نك فقرهٔ ثالثه‌سنده نقل ايديلان - اشبو ماده‌يه ايهاماً - اسباب تصرفدن برسببله مثلا بركيمسه‌دن تفرغ وياخود جانب ميريدن محلول [illegible] وياخود كنديسي اصحاب انتقالدنمش كبي مورثندن انتقال [illegible] اولبابده كيفيت تصرفي مبين يدنده معمول به سند بولنمش [illegible] سبب شرعي ايله تصرف

ایدوب بو مباده متصرفی اولدیغی او اراضی‌یه ابنیه یاخود کروم واشجار غرس وانشا ایلمش اولدیغی حالده مؤخراً بر کیمسه ظهور وعلیهنه محاکم عائده‌سنده اقامهٔ دعوا وحق تصرفی مثلا قانوننامهٔ همایونک یکرمنجی ماده‌سنده بیان بیوریلان اعذار شرعیه‌نك کندیسنده وجودی ویاخود یدنده سند عتیق بولنوب ملك مورخ دعواسنده تاریخی مقدم اولان بینه‌سی اولا اوله‌جغی مجلهٔ جلیله‌نك «١٧٦٠» نجی ماده‌سی احکامندن بولندیغندن ویاخود سائر بر صورتله اثبات ایدوب اول محله مستحق اولدیغی عندالمحاکمه تحقق ایلسه کرچه انشا وغرس ایدن کیمسه غاصب ایسه‌ده سبب شرعی زعمیله اجرای معامله ایلدیکندن همان هدم وقلعه اول اراضی‌یه مستحق اولان کیمسه‌نك صلاحیتی اولمیوب بو صورتده ایکی وجهله معامله ایدیلیر.

اولکیسی اکر ابنیه واشجارك مقلوعاً قیمتی یعنی بعدالقلع ابنیه انقاضنك واشجار مقلوعه‌نك قیمتلری اول محلك قیمتندن زیاده ایسه مثلا بر اراضی‌یه بیك غروش قیمتنده بر طام یاپیلوب اراضی ایسه بشیوز غروش ایده‌جك اولورسه مجلهٔ جلیله‌نك «١٨» نجی ماده‌سنده «بر ایش ضیق اولدقده متسع اولور.» و «٢٧» نجی ماده‌سنده «ضرر اشد ضرر اخف ایله ازاله اولنور.» دیو مسطور اولمسنه مبنی محل مذکورك قیمت صحیحه‌سی یعنی اهل وقوف ومعلوماتلرك تقدیر وتعیین ایده‌جکلری قیمتی مستحق چیقان کیمسه‌یه اعطا ایدیلوب ابنیه واشجار غرس وانشا ایدن کیمسه‌یه براقیلیر.

ایکنجیسی اکر اول اراضینك قیمتی ابنیه ویا کروم واشجارك قیمتندن زیاده ایسه مثلا بر اراضی‌یه ایکیوز غروش صرفله بر آغیل یاپیله‌رق اراضی ایسه درتیوز غروش قیمتنده بولنورسه مجله‌نك

«۳۱۰ نجی ماده‌سنده «ضرر بقدر الامکان ازاله اولنور» دیو محرر اولدیغندن ابنیه واشجارك مستحق القلع یعنی مقلوعاً قیمتندن اجرت قلع لدی التنزیل باقی اولان قیمتی ابنیه واشجار صاحبنه ویریلوب اراضی ابنیه واشجاریله برابر مستحق اولان کیمسه‌یه اعطا قیلنیر.

شوراسیده واردرکه: بو مثللو معامله‌ده کرك اراضی وکرکسه ابنیه ویاخود اشجارك قیمتلری مساوی اولورلرسه مثلا اراضی لدی التقویم بشیوز وابنیه ویاخود کروم واشجارك قیمتی دخی کذلك بشیوز ویاخود التی یوز غروش ایدرسه بو بابده نه کونا حرکت ایدیله‌جکنه دائر نه قانونامهٔ همایونده ونه‌ده مجلهٔ جلیله‌ده بر کونا قید واشارت مفقوددر.

فقط قانونامهٔ همایون ایله مجلهٔ جلیله کتب فقهیه‌دن مقتطف ومستنبط اولدیغندن طبیعی کتب شرعیه‌یه بالمراجعه بر نهج شرعشریف اجرای حکم ایدیلیر.

یعنی تراضئ طرفین حاصل اولمدیغی حالده متنازع فیه اولان اراضی‌یی ابنیه ویاخود کروم ویا اشجاریله برابر بالمزایده طالب اخرینه بیع وفروخت ایدوب اثمانی مستحق اراضی ایله ابنیه ویا اشجار وکروم صاحبلرینه سویاً تقسیم ایدر.

متن مادهٔ قانونیه‌ده «ابنیه واشجارك قیمتندن ازید ایسه» تعبیری استعمال بیورلمسندن: کرك اراضینك وکرکسه ابنیه ویاخود اشجاردن هر برینك قیمتلری یکدیکرندن غبن فاحش اوله‌رق زیاده اولمسی مشروط اولدیغی استنباط اولنمقده‌درکه: بو حالده غبن فاحش اولمیه‌رق پك آز مثلا اراضینك بشیوز ابنیه ویا اشجارك التی یوز غروش قیمتلری اولورسه مساوی درجه‌سنده طوتلمق لازمکله‌جکی «ازید» لفظیله تقیید بیورلمسندن استدلال اولنه‌بیلمکده‌در.

فقط قائماً ویا مقلوعاً قیمت ماده‌سنده سبب تصرفله یدنده معمول به سند بولنمق شرط اعظمدر.

خلاصهٔ ماده : بر کیمسه‌نك باطابو متصرف اولدیغی اراضیسی اوزرنده فضولاً آخر برکمسه ابنیه ویاخود کروم واشجار انشا وغرس ایده‌مز.

عکسی حالده متصرف اراضی انشا وغرس ایدیلان ابنیه واشجار وکرومی بامعرفت مأمور هدم وقلع ایتدیره بیلیر.

وکذلك بالاشتراك تصرف اولنان اراضینك مجموعی اوزرینه شرکادن بری دیکرلرینك معلوماتی اولمقسزین فضولی ابنیه ویا اشجار احداث وغرس ایلدکده دیکر شریکك حصه‌سنه بو معامله اولنور.

انجق اسباب تصرفدن برسببله یدنده معمول به سند اولدرق یعنی آخر برکمسه‌دن تفرغ ویاخود محلول ظنیله جانب بیت المالدن تفویض ویاخود وارث قانونی اولدرق انتقال وبونلر برسبب شرعی زعمیله متصرف اولدیغی اراضی اوزرینه ابنیه واشجار غرس وانشا ایلیوب مؤخراً برشخص ظهور ایده‌رك اول اراضی‌یه مستحق چیقوب حق تصرفی ثابت ومتحقق اولدقده اکر ابنیه واشجارك مقلوعاً قیمتی اول محلك قیمتندن زیاده ایسه محل مذکورك اهل خبره معرفتیله تقدیر قیلنان قیمت صحیحه‌سی مستحق اراضی‌یه بالاعطا اراضی‌ده ابنیه واشجار صاحبنه ویریلیر.

اکر اول محلك قیمتی ابنیه واشجارك قیمتندن ازید ایسه اول ابنیه واشجارك مستحق القلع اولدرق قیمتی صاحبنه ویریلرك ابنیه ویا اشجاریله برابر اول مستحقنه ویریلیر.

بالاشتراك تصرف اولنان اراضينك بعضه محللرينه بروجه محرر فضولى ابنيه ويا اشجار انشا وغرس ايديليرسه طوغريجه هدم وقلع ايتديرلميوب اوده بشنجى مادهٔ قانونيه‌ده بيان قيلنانه تقسيم عادلانه ايله مشاركينك حصه‌سى تقسيم اولنه‌رق اكر اول ابنيه واشجار ديكر شريكك حصه‌سنه اصابت ايدرسه ذكر اولنديغى اوزره معامله اولنور.

واكر ابنيه واشجار صاحبنك حصه‌سنه اصابت ايدرسه بركونا معامله ايدلميوب حصه‌سيله برابر كنديسنه ويريلير.

{ فصل ثانى }

[اراضىٔ اميريه‌نك صورت فراغى بياننده‌در]

= مطالعهٔ مخصوصه =

اربابنك معلومى اولديغى اوزره بر لفظ لغةً وضع اولنان معنا ايله هر يرده استعمال اولنميوب اصطلاحات، عرف وعاداتجه سائر صورتله قوللانيلير.

بو جمله‌دن اوله‌رق فصل ثانى‌يى تشكيل ايدن «فراغ» لغةً برشيدن مشغوليتى امحا معناسنه موضوع اولديغى حالده اصطلاح قانونيده بدل معلوم مقابلنده بر شخصك متصرف اولديغى اراضىٔ اميريه وتخصيصات قبيلندن اولان اراضىٔ موقوفه‌ده‌كى حقوق تصرفيه‌سنى آخرك عهده‌سنه احاله وترك ايلمك معناسنه وضع واستعمال اولنمشدر.

بنابرين بر اراضيده اولان حقوق تصرفيه‌نك فراغ واحاله‌سنده بدل اخذى جائز اولوب اولمديغى بين‌الفقها موجب اختلاف اولوب بر طاقم فقها عدم جوازى رأينده بولنمشلر ايسه‌ده اكثر اعاظم فقها جوازينه ذاهب اولمشلردر.

وفقط مستغنیٔ عن البیان اولدیغی وجهله مسائل مجتهدفیهاده امام المسلمین حضرتلری هر قنغی قول ایله عمل اولنمق اوزره امر وفرمان بیورر ـه موجبنجه عمل اولنمق واجب اولوب رأی ثانینك مفتی‌به اولمسنه دائر امر وارادهٔ حضرت خلافتپناهی شرفتعلق بیورلمش اولدیغندن بدل مذکورك اخذینك جوازی الیوم معمول بهدر.

برده هر بحثه دائر او بحثك حاوی اولدیغی علم یاخود فنجه برطاقم اصطلاحات واردر.

موضوع مقال اولان «فراغ» بحثنده ده بو صورت موجوددر شویله‌که: تحت تصرفنده بولنان اراضیٔ میریه‌نك حقوق تصرفیه‌سنی آخره احاله وتفویض ایده‌ن کیمسه‌یه «فارغ» وتفوض ایده‌ن شخصه «مفروغ‌له» واحاله وفراغ اولنان اراضی‌یه «مفروغ‌به» وفارغك یعنی اراضی‌یی احاله ایده‌ن کیمسه‌نك «مفروغ‌له» یعنی عهده‌سنه تفویض واحاله ایدیلان کیمسه‌دن آلدیغی بدله «بدل فراغ» دنیلیر.

«فراغ» معامله‌سی برطرز وسیاقده جاری اوله‌میوب ـ اساس بر اولدیغی حالده ـ مختلف بر صورتده اجرایه مساغ قانونی واردرکه: اسباب موجبه‌سی آتیده ویریله‌جك تفصیلاتدن مستبان اولور.

بناءً علیه «معاملهٔ فراغ» الیوم: بدل ایله فراغ، مجاناً فراغ، بالوکاله فراغ، بالولایه فراغ، بالوصایه فراغ، بلا اذن صاحب ارض فراغ، فضولاً فراغ، شرط مفسد ایله فراغ، فراغ مریض، کرهاً فراغ، فراغ بالوفاء بالمبادله فراغ یعنی اون ایکی صورتله اجرا قیلنیر.

گرچه بدل مقابلنده فراغ جائز ایسه‌ده هرکس حوزهٔ تصرفنده اولان حقوقی آخره دیلدیکی صورتده ترك وتفویضده مختار اولدیغندن مجاناً ویاخود بالمبادله فراغ ایده‌بیله‌جکی دخی شبهه‌سزدر.

مع مافيه هر نه صورتله اولورسه اولسون «معاملهٔ فراغيه‌نك» صحتى وقانوناً شايان معتبر اولمسى ايچون دخى شرائط مخصوصه واردر. شويله كه:

اولا اشبو معامله مأمورين اراضى اذن ومعرفتيله اجرا قيلنمقدر.

زيرا: رقبه وحقوق ملكيتنه نظارته مأمورين مومى اليهم مأمور و-تعبير آخرله- صاحب ارض بولنوب اراضىٔ ميريه ايسه املاك صرفه كبى تملك ايديلان قبيلدن اولميوب يالكز انبات وزراعت واستفاده ايدلمك اوزره احاله ايديله‌رك عادتا مأجور حكمنده ومجلهٔ جليله‌نك «٣٦٩» نجى ماده‌سنده «بيع منعقدك حكمى ملكيتدر» ديو مصرح اولمسنه مبنى با معرفت صاحب ارض اجرا قيلنمق الزمدر.

عكسى حالده واقع اولان معامله قانوناً معتبر اوله‌مز.

ثانياً اشبو معامله بر نوع بيع وياخود ايجار اولديغندن - چونكه: بو فراغده ايكى قول واردركه: برى حق عادىٔ مجرددن نزول، ديكرى اجاره‌در. - ومجلهٔ جليله‌نك «١٦٧» نجى ماده‌سنده ايسه «ايجاب وقبول ايله بيع منعقد اولور» ديو مسطور بولنمسندن ناشى كرك فارغ وكرك مفروغ لهدن هر برينك ايجاب وقبولى اقتضا ايدر.

زيرا: مجلهٔ مذكوره‌نك «١٧٥» نجى ماده‌سنده «ايجاب وقبولدن مقصد اصلى تراضىٔ طرفيندر» ديو محرر بولنمسنه بناءً ايجاب وقبول موافقت طرفين ديمك اولديغندن بويله بلا موافقت يعنى كرهاً واقع اوله‌جق اولان فراغده قطعاً معتبر اوله‌مز كه: «١١٣» نجى مادهٔ قانونيه‌ده مفصلاً بيلديريله‌جكدر.

ثالثاً مجلهٔ جليله‌نك «٣٦١» نجى ماده‌سنده «بيعك انعقادنده ركنى اهلندن يعنى عاقل ومميزدن صدور ايتمك وحكمى قابل اولان محله مضاف اولمق شرطدر.» و«٣٦٢» نجى ماده‌سنده دخى «ركننده خلل اولان بيع

مثلا مجنونك بيعی باطلدر » ديو محرر اولان تصريحاتدن اكلاشيله جغی وجهله «معامله‌ٔ فراغيه‌ده» هر ايكی طرفك يعنی كرك فارغ وكرك مفروغ لهك عاقل وبالغ اولملری شرطدر كه : عكس حال معامله‌يی ابطال ايدر.

يعنی صبی، مجنون، معتوه كبيلرك فراغلری معتبر اوله‌ماز .

بو شروطـله برابر دها كوزه‌ديله‌جك بر قاچ جهت واردر. فقط بو جهات معامله‌ٔ فراغيه‌يی ابطال ايتمز . شويله كه :

برنجيسی مجله‌ٔ جليله‌نك «٢٢٠٠» نجی ماده‌سی موجبنجه مفروغ به مفروغ لهك معلومی اولملی، ايكنجيسی اطراف اربعه‌سی وحتی زراعی تحديد، وبيان ايدلملی، اوچنجيسی بالبدل فراغده مجله‌نك «٢٣٨» نجی ماده‌سی منطوقنجه اقچه معلوم اولملی .

شوراسيده واركه : بر اراضی‌يی متصرفی مثـلا بش يوز غروش مقابلنده برينه احاله وفقط بش يوز غروشـدن يوز غروشـنی پشيناً ويروب قصور درت يوز غروشنی درت ماه ظرفنده اعطا وعقب اعطا وتسليمده تقرير ومعامله‌ٔ رسميه‌سی اجرا ايدلمك وعكسی حاله جرأت ايده‌ن طرف ٣٠٠ غروش ضرر وزيان، پشيمانلق ويرمك اوزره مقاوله ايديلوب بوده سنده ربط ايدلمك عادتی بعض محللرده واردر .

فقط اراضیٔ اميريه وتخصيصات قبيلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌نك بويله احاله وتفويضی صاحب ارض اولان مأمور اراضينك اولابده‌كی معامله‌يی تجويز وتصديق ايتمسی شرط واراضينك فراغ واحاله‌سی امرنده ركن اعظم اولديغندن ومجله‌ٔ جليله‌نك «٥١» نجی ماده‌سنده « بر شی باطل اولدقده آنك ضمننده‌كی شی دخی باطل اولور » ديو مصرح اولديغندن بر منوال محرر عقـد مقاوله ايديلوب فقط بر طرفدن حكم تعهد اجرا ايدلميه‌رك نهايت بو يولده وقوعبولان دعاوی ومنازعات محاكم عائده‌سنه

سوق اولندقده شایان استماع وقبول کوریله‌میوب رد ایدیلیر.

یعنی کرك فارغ وکرکسه مفروغ لهك ـ مقاوله‌لرنده متعهد اولدقلری ضرر وزیان ـ ومعامله‌ٔ فراغ واحاله اصلا معتبر اولمز.

کرچه بر تعهدك ایفا ایدلمامسندن ناشی ضرر وزیان ادعاسنك مسموعیتی ذیل قانون تجارتده ـ یعنی قانون مذکورك «٩١» نجی ماده‌سنده « بر شیئك ویرلمسی ویاخود یاپیلمسی خصوصنه دائر اولان بر قونطورات ویا بر تعهد احکامنك عدم اجراسنك تأخرندن طولایی متعهددن ادعا اولنان تضمینات خصوصی تعهد ایلدیکی ماده‌نك اجراسی ایچون متعهد طرفندن رسماً وتحریراً اخطار قیلنمدقجه لازم کلمیه‌جکدر فقط متعهدك تعهد ایتدیکی شی بر وعدهٔ مقرره مرورندن صکره اعطا ویا تنظیم وتسویه اولنور موادن اولمدیغی واجرا اولنمقسزین وعدهٔ مذکوره منقضیه اولدیغی حالده متعهدك اخطار قیلنمسنه حاجت اولمیه‌رق ضرر وزیان تضمیننه مجبوریتی اقتضا ایده‌جکدر. کذلك تعهد خصوصی بر شیئك یاپیلمامسنه دائر اولوبده متعهد بونك عکسی حرکتده بولنور ایسه اخطار وپروتستو اولنمقسزین ضرر وزیان تضمیننه مجبور اوله‌جقدر.» و«٩٨» نجی ماده‌سنده «درون مقاوله‌ده طرفیندن هرقنغیسی تعهدینی ایفا واجرا ایده‌مز ایسه دیکر طرفه تضمین اوله‌رق بر معین مقدار مبلغ ویرمسی بیان وشرط قیلنمش اولدیغی حالده آندن زیاده ونقصان ویرلمسی جائز اولمیه‌جقدر.» دیو ـ مندرج ایسه‌ده قانون مذکور مواد تجاریه‌یه مخصوص قانون خصوصی اولدیغندن علی العموم تعهداتك عدم ایفاسنه شمولی اوله‌میه‌جغی کبی معاملات وحقوق مشروعه‌دن طولایی واقع اولان ضرر وزیان دعوالرینك شایان استماع وقبول اولدیغی واقعا: احکام منیفهٔ مجله‌دن ایسه‌ده انجق موضوع بحثمز اولان ضرر وزیان، پشیمانلق

دعواسی معاملات وحقوق مشروعه‌دن متولد بر ضرر وزیان اولمیوب اساسی فاسد وباطل اولان برشیئك عدم ایفاسندن منبعث بردعوای تضرردر.

بنابرین بویله برمعامله وادعا ـ اساساً بطلانی حسبیله ـ قبول اولنمز. دیمك اولورکه: اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌ده متصرفی یالکز حقوق تصرفیه‌سنه مالك اوله‌بیلوب یوقسه ایستدیکی کبی احاله وسائر برصورتله اجرای معامله ایده‌میه‌رك صاحب ارض اعتبار اولان مأمورین اراضی‌یه ـ حقوق تصرفیه‌دن ماعدا بالجمله معاملاتده ـ مراجعت ایدوب اذن ومعلوماتلرینك استحصالی الزمدر.

املاك صرفه‌ده ایسه‌ده بو یولده حرکت اولنمیوب چونکه: حقوق تصرفیه‌سیله برابر بالعموم رقبه وملکیتی متصرفنه عائد اولدیغندن اموال واشیا کبی متصرفی دلخواهی اوزره اجرای معامله ایتمسی مقتضیاتی آشکار ایکن اوچنجی جلد دستورك ٤٤٧ نجی صحیفه‌سنده مندرج «واملاك صرفه ایچون ویریله‌جك سنداته دائر» اولان نظامنامه‌نك مواد متعدده‌سنه وازجمله برنجی واون برنجی ماده‌لرینه ابتداءً املاك صرفه‌نك دخی طرفین عاقدین بیننده وقوعبولان دادوستد وبیع وشرانك شایان قبول اولمیوب تقریر رسمی اعطا ایدلمسی لازمکله‌جکی خصوصنه بعض ذوات ذاهب اولمقده‌در.

فی‌الحقیقه نظامنامهٔ مذکورده سندسز املاك صرفه‌نك تصرفی تحت ممنوعیتده بولندیغی وعقد بیعك مجالس اداره‌ده اجراسی مصرح اولوب فی ١٠ شعبان سنه ٩٦ تاریخ و٤٩ نومرولی امرنامهٔ حضرت فتواپناهی وفی ٢٩ شعبان سنه ٩٦ تاریخ و١٠ نومرولی ویرکو امانت علیه‌سنك تحریرات عمومیه‌سی دخی بونی مؤید ایسه‌ده نظامنامهٔ مذکوره‌نك

مطالعه‌سندن دخی کیفیت مستبان اوله‌جغی وجهله کرك سندسز املاك صرفه‌نك ممنوع بولنمسی وکرکسه معاملهٔ بیع وتقریرك مجالس اداره‌ده اجراسنك مشروطیتی واموال غیر منقوله ادعالرنده عاقدین جانبندن تنظیم وتعاطی قیلنان مقاولاتك سندات رسمیه‌دن غیر معدود وبنابرین مدار حکم اوله‌میه‌جغی جهتلری املاك صرفه‌نك معاملهٔ بیع وشرا وتصرفاتی بر صورت مؤتمنه واسلوب منتظمه‌ده اجرا مقصد عالیسنه مستند اولمق اوزره مؤسس بر اصول محاسن شمولدر.

زیرا: مجلهٔ جلیله‌نك «١٦٩» نجی ماده‌سنده «ایجاب وقبول ایچون اکثریا ماضی صیغه‌سی استعمال اولنور.» و«٢٦٢» نجی ماده‌سنده «بیعده قبض شرط دکلدر فقط بعدالعقد اولا مشتری ثمنی بایعه وثانیا بایع مبیعی مشتری‌یه ویرمکه بورجلو اولور.» و«٢٩٢» نجی ماده‌سنده «سند وحجت تحریری اجرتی مشتری اوزرینه لازمدر . فقط بایعك دخی محکمه‌ده بیعی تقریر واشهاد ایلمسی لازمکلور.» و«٣٩٦» نجی ماده‌سنده «بیع وفاده بایع ثمنی رد ایله مبیعی استرداد ایده‌بیلدیکی کبی مشتری دخی مبیعی رد ایله ثمنی استرداد ایده‌بیلور.» دیو مسطور اولوب بوکا بناءً ایجاب وقبول ایله منعقد اولان بر بیعك وحین عقدده طرفین عاقدین اراسنده تعهد ایدیلان احکام ومعاملاتك معتبر اوله‌جغی لازمکلوب اشبو نقل اولنان مجلهٔ جلیله‌نك مواد متعدده‌سندن ذکر اولندیغی اوزره نظامنامهٔ مذکور احکامنه بر ضدیت ومباینت اکلاشلمیوب بلکه نظامنامهٔ مذکور وامرنامهٔ سامی وتحریرات عمومیه‌ده بیان بیوریلان اصول ومعاملات ـ تصریح اولندیغی اوزره ـ املاك صرفه معاملاتنك بر اسلوب منتظمه‌ده جریان ایتمسی حکمتندن منبعث اولدیغی متظاهر بولنور.

حتی مجله جمعیت علمیه‌سی جانب عالیسندن - تذییل ایدیلان - درکنار آتی مصدقدر.

= صورت درکنار =

اشبو عرضحال مطالعه اولندی درونده محرر خصوصه دائر مقدما دکزلی نیابت شرعیه‌سندن مقام سامئ جناب فتواپناهیلرینه وقوع بولان اشعار اوزرینه بالحواله - املاکك بیعی اراضئ امیریه‌نك فراغی کبی صاحب ارضك اذننه توقف ایتمیوب بایع ومشترینك ایجاب وقبولیله منعقد اولدیغی جهتله سند رسمی اولمقسزین دخی مشترینك تصرفی صحیح اولوب فقط بومقوله املاك معاملاتنك سندات رسمیه‌یه ربطی تصرف املاك خصوصنده تزویراته محل براقمامق مقصدینه مبنی اتخاذ اولنمش بر نظام اولدیغنك نیابت مومی الیهایه امر واشعار بیورلمسی - غره جمادی الاول سنه ٣٠٥ تاریخیله جمعیت عاجزانه‌مزدن عرض وبیان قلنمش اولمغله اولبابده . ٩ ربیع الاول سنه ٣٠٦

اشته املاك صرفه‌نك طرفین عاقدین یعنی بایع ایله مشتری بیننده واقع اولان معاملهٔ بیع وانعقادینك صحتی وبوبابده تنظیم وتعاطی قیلنان مقاولات وتعهداتلری شایان قبول اوله‌جغی مجلهٔ جلیله‌نك مواد مذکوره ومنقوله ومجلهٔ مذکوره جمعیت عالیسندن تسطیر ایدیلان قرارنامه ایله مستبان ومتحقق اولمقده ایسه‌ده نظامنامهٔ مذکور وآنی مؤید امرنامهٔ سامی وتحریرات عمومیه مقتضاسنجه اجرای حرکت اولنمسی لزومی دخی متظاهردر.

یعنی املاك صرفه‌دن بر ملکی مثلا بیك غروش مقابلنده و فقط نصفی پشیناً و نصف دیکری درت ماه تمامنده اعطا اولنه‌رق معاملهٔ فراغیه‌سی اجرا وعکسی حاله جرأت ایده‌ن طرف بشیوز غروش ضرر وزیان ویرمکه متعهد اولمق شرطیله بایع ایله مشتری میاننده بر عقد

ومقاوله وقوعبولوب طرفين عاقديندن بری حکم مقاوله‌یی اجرا ایتمز ایسه ضرر وزیانی ویرمکه محکوم اولوب بو بابده معاملات وسندات رسمیه‌یه حاجت یوقدر .

اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌ده اجرا ایدیلان بویله بر معامله یعنی ضرر وزیان مقاوله‌سی - مقاولات محررلکنجه مصدق بردین سندی اولمقسزین - قطعیاً شایان قبول اوله‌ماز که : تفصیلاتی صره‌سی کلدکجه‌ده بیلدیریله‌جکدر .

مجلهٔ احکام عدلیه‌نك «١٤٤٩» نجی ماده‌سنده « وکالت بر کیمسه ایشنی بشقه‌سنه تفویض ایتمك واول ایشده آنی کندو یرینه اقامه ایلمکدر . اول کیمسه‌یه موکل ویرینه اقامه ایلدیکی کمسنه‌یه وکیل واول ایشه موکل به دینلور » دیو مصرح اولوب بو ماده‌دن مستبان اولدیغنه کوره علی‌العموم بر کیمسه کندی ایشنی بشقه‌سنه تفویضده قانوناً مختار وحائز اقتدار اولدیغندن - دمینجك بیان اولندیغی وجهله - معاملهٔ فراغیه‌نك «بالوکاله» اجراسنه مساغ وجواز قانون دخی بو ماده‌دن مستنبطدر .

چونکه : متصرفین اراضیدن اولوبده تحت تصرفنده اولان اراضیسنی آخره احاله وتفویض ایلیه‌جك برشخص معذرت مشروعه‌سنه مبنی - اولبابده مؤسس اصول موجبنجه - مجلس اداره‌ده ، مأموری حضورنده تقریرویره‌مزسه طرفین عاقدینك بوندن متضرر اوله‌جقلری امر آشکار اولدیغندن مادهٔ مذکوره موجبنجه برمقتضای شرع شریف کندی یرینه آخرینی اقامه ووکیل تعیین ایله اجرای معامله ایدلمك اصولی تأسیس بیورلمشدر .

واقعا : مخدراتدن بولنمق ، خسته اولمق ودها بوکبی

معذرت مشروعه‌یه ابتناءً و هر نصلسه معامله‌ٔ فراغ و تقریرك اجراسی ضمننده وکیل تعیینی بر درجه‌یه قدر حسن تأثیر حاصل ایدوب معذرت مشروعه‌نك دفعیله امور ومعاملات اراضینك سهولتله جریاننه خادم اولمقده ایسه‌ده وکالت حجتنك تنظیمی ضمننده مقتضی مصارفات واسباب سائره تمامیله حصول مطلبه کافی وکافل اولمدیغندن و طاپو نظامنامه‌سنده کوریله‌جکی وجهله دفترخاقانی مأمورلری، طاپوکاتبلری صاحب ارض حکمنده اولوب مجالس اداره‌ده معامله‌ٔ فراغیه‌نك اجراسی‌ده معامله‌ٔ مذکوره‌نك بر اسلوب منتظمه ومؤتمنه‌ده جریان ایتدیرلمسی مقصد حکیمانه‌سنه مستنداً مؤسس بر اصول اولدیغندن معذرت مشروعه‌لری حسبیله بالذات معامله‌ٔ فراغی اجرا ایده‌میانلر ایچون مأمورین شرعیه ومجالس اداره‌دن بر اعضا ایله برابر مأمورین اراضی ویا طاپو کاتبلری فارغك منسوب اولدیغی محله ویا قریه هیئت اختیاریه‌سی حضورنده معامله‌ٔ فراغی دیکله‌یوب بعده وقوع حالی مبین بر ضبطنامه قلمه آله‌رق حاضر بولنانلر طرفندن تمهیر ایدلدکدن صکره مجالس اداره‌نك نظر تصدیقنه عرض ایتمك وبو معامله مجالس اداره‌نك انضمام رأی ومعلوماتلریله اجرا ایدلمك اصولی بالاتخاذ معاملات اراضی توسیع ایدیلوب معذرت مشروعه‌لری بولنانلرك بیهوده یره حجت مصارفاتی کبی مصارفات زائده اختیارینه حاجت براقلمامش وفقط فارغك ساکن اولدیغی مسکننه کیدوب معامله‌ٔ مذکوره‌یی اجرا وتقریری دیکله‌ین دفترخاقانی مأموری، طاپو کاتبی، مأمورین شرعیه مجلس اداره اعضاسندن بر ذات بینلرنده تقسیم ایدلمك اوزره موقعك قرب وبعدیتی نسبتنده اوله‌رق یکرمی غروشدن اللی غروشه قدر بر خرج خصوص آلنمغه مساغ وجواز ویرلمشدر .

مع هذا شاید وکالت حجتی یاپیله جق اولورسه بو وکالت معامله سیده حجت شرعیه ایله اوله رق مقاولات محررلکندن مصدق وکالتنامه ایله اولماز که : بوکا دائر عدلیه نظارت جلیله سندن تسطیر اولنان تحریرات عمومیه بروجه زیر بیان اولنور

= صورت تحریرات عمومیه =

املاك وعقار بیع وشراسنده مقاولات محررلرینك تنظیم ایتمکده اولدقلری وکالتنامه لر تأمین معامله یه کافی اولمامسنه بناءً بعدازین وکالت حجتی اعطاسنك محاکم شرعیه یه حصریله بهرندن مقطوعاً قرق غروش استیفاسی ومحاکم شرعیه نظامنامه سنك بوکا دائر اولان اوتوزسکزنجی ماده سنك تعدیلی خصوصنه شورای دولت وانجمن مخصوص مشورت قراریله بالاستیذان ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی شرفمتعلق بیورلدیغی بیان عالیسیله اجرای ایجابی باش وکالت جلیله جانب سامیسندن شرفوارد اولان تذکرهٔ سامیه ده امر واشعار بیورلمش وموجبنجه صورت حالك مقاولات محررلکلرینه تبلیغی خصوصنك طرفکزه ازباری امورحقوقیه مدیریتندن افاده واشبو تحریرات ایله مادهٔ مذکوره نك نسخ مطبوعه سندن اون بشر قطعه لفاً فرستاده قیلنمش اولمغله اولوجهله ایفای مقتضاسی سیاقنده . ٢٠ جماذی الاخر سنه ٢٩٩ و ٢٦ نیسان ٩٨

ایشته استماع تقریر ایچون فارغ ومفروغ لهدن هر برینك خانه سنه کیده ن هیئتك یعنی مأمورین شرعیه دن، مجالس اداره اعضاسندن، اراضی مأمورندن برر ذاتك صاحب مصلحتدن آلملرینه جوازویریلان یکرمی غروشدن اللی غروشه قدر اولان خرج خصوصك مأمورین مومی الیهم بیننده نه کونا تقسیم اولنه جغی بعض طرفجه موجب تردد و اشتباه اولدیغندن و اقع اولان استیذان اوزرینه « خرج خصوص

مذکورك مأمورين مومیالیهم بیننده سویاً تقسیم ایدلمسی لزومی « دفتر خانهٔ خاقانی نظارت جلیلهسندن بالعموم ولایات والویهٔ مستقلهٔ شاهانه دفتر خاقانی مأمورلرینه امروازبار بیورلدیغی « ترجمان حقیقت » غزتهسنك ١٤ شوال سنه ٣١٠ تاریخ و ٤٤٥ نومرولی نسخهسیله اعلان اولنمشدر .

ایشته بو اصول معاملات اراضیده وبالخاصه فراغ وتقریر خصوصاتنده حجت تحریری وبومثللو لزومی بدیدار اولان وکالت امورینك تتمیمی بابنده طبیعی ومجبوری اولان مصارفات ومشکلاتی برطرف ایدرك معاملات اراضی، امور فراغ وتقریری یسر وسهولت عظیمهیه افراغ ایلمشدر .

ولی ووصینك فراغی : وصی وولینك فراغنده کندیلرینك قبل شرعشریفدن مصدق ومنصوب اولدیغنه دائر حجت شرعیه ابرازینه مجبوریتلریله برابر برده اراضینك فراغی موجب منافع عظیمه، عدم فراغی مضرت وفیره اولدیغی لدیالشرع الانور ظاهر ونمایان اولوب جانب شرعشریفدن اذن ویرلدیکنی ناطق اذن حجت شرعیهسنه لزوم واردر .

شوراسیده واردرکه : ولینك یعنی برکولهنك ولیسی حقندهاذن حجتنه احتیاج کورولمزسهده ایتامك ولی ووصیلرنده اذن حجت شرعیهلرینه لزوم قطعی واردر .

معمافیه اراضینك فراغ وعدم فراغی حالنده برکونا ضرر وخسار ملحوظ اولهمیوب چونکه: براراضی ترك ومعطل براقیلدیغنده یالکز او اراضینك ویرکوسنی جانب میری‌یه اعطا ایتمك ضرری موجود وفقط براراضی نهقدر غیرمنبت ومستعد زراعت اولسه ینه هرحالده

استفادهٔ عظیمه ایدلمسه بیله ویرکو واعشارینی اعطا ایده‌جك مرتبه‌ده استفاده حاصل اوله‌جغی شبهه‌سز واموال ایتامك سن رشد قانونه قدر هرکونا اسراف وتبذیردن صیانه‌سی بابنده طرف حکومت سنیه‌دن ایتام صندیغی ، ایتام مجلسی مثللو دوائر تشکیل بیوریلوب ایتام حمایهٔ مخصوصه آلتنه آلنمش واموال واملا کاری براسلوب مؤتمنه‌ده بولندیرلمق ایچون قوانین مخصوصه، اصول مستحسنه اتخاذ بیورلمش کرچه خانه وبو مثللو املاك حقنده اذن حجت شرعیه‌سی یعنی بریتیمك مورثندن ـ مسکننندن ماعدا ـ برخانه‌سی قالوب فقط مشرف خراب ومائل انهدام اولوب ترکی حالنده یتیمه ضرر کلی حاصل وفروختنده یتیمه نافع اوله‌جغی اخباراتله عندالشرع‌شریف ظاهر ومتحقق اولدیغی حالده اولبابده‌کی جواز شرعی‌یه بناءً حاکم‌الشرع طرفندن خانهٔ مذکورك فروختیله اثماننك یتیمه نافع اوله‌جق درجه‌ده حسن استعمالی بابنده اذن ویریله‌رك خانهٔ مذکوره بیع وفروخت ایتدیلیر . و بوده قانوناً مجاز ایسه‌ده اراضیده بوخسار وبومنافع غیرملحوظ اولدیغندن «فراغ الوصی» انجق «٥٢، ٥٣» نجی مادهٔ قانونیه‌لرده بیان قیلنان اراضیلردن ماعدا اراضیلرده الیوم جاری دکلدر .

{ اوتوز آلتنجی ماده }

[باطابو تصرف اولنان اراضی‌یی متصرفی مأموری اذنیله کرك مجاناً وکرك بدل معلوم مقابلنده دیلدیکی کیمسه‌یه فارغ اوله‌بیلور ومأمورینك اذن ومعرفتی منضم اولمدقجه علی‌العموم اراضیٔ امیریه‌نك فراغی معتبر اولمیوب مفروغ لهك یعنی آلان کمسه‌نك الدیغی اراضیده تصرفی بهرحال مأمورینك اذننه متوقف اوله‌رق مأموری اذن ویرمکسزین مفروغ‌له فوت اولسه فارغ بولنان کیمسه کالاول اراضیسنه متصرف اوله‌بیلور. وفارغ فوت اولدیغی صورتده بروجه آتی حق انتقاله نائل اولان وارثلری وارایسه انلره انتقال ایدر . یوغیسه مستحق طابو اولور مفروغ له دخی ویرمش اولدیغی بدلی فارغك ترکه‌سندن الور. کذلك

اراضی مبادله‌سیده‌خی بهرحال مأمورینك اذننه متوقفدر واراضی متصرفنك مأموری اذنیله فراغ وتفویضنده مفروغ لهك وياخود طرفندن برینك تفرغ وتفوضی لازمدر] .

جانب میریدن حقوق تصرفیه‌سی کندیسنه احاله اولنوب کیفیت تصرفنی مبین یدینه‌ده برقطعه طاپوسندی ویریلان براراضی‌یی متصرفی ـ تصرفی حسبیله ـ دیلدیکی صورتده استعمال ایدوب ارزو ایدرسه کرك بدل معلوم یعنی مثلا ١٠٠ غروش مقابلنده وياخود مجاناً آخره ترك واحاله ایده‌بیلیر .

چونکه: مجلهٔ جلیله‌نك « ١١٩٢ » نجی ماده‌سنده « هرکس کندی ملکنده کیف مایشاً تصرف ایدر. » دیو مصرح اولدیغندن او اراضی مادامکه: اوشخصه طرف دولتدن احاله وتفویض بیوریلوب کیفیت تصرفیدخی رسماً وکندوسنه طاپو سندی ویرلمك اوزره تحت تأمین وتحکیمه آلنمشدر .

بوحالده دیلدیکی وجه ایله تصرفه وياخود یابدل معلوم مقابلنده یاخود بلابدل، مجاناً استه‌دیکی شخصه فروخت وطرف حکومت سنیه‌دن کندوسنه تفویض بیوریلان صورت تصرفی احاله ایده‌بیله‌جکی وارد خاطر اوله‌بیلیرسه‌ده مجلهٔ جلیله‌نك مادهٔ مذکوره‌سنك فقرهٔ اخیره‌سنده « فقط بشقه‌سنك حقی تعلق ایدرسه مالکی ملکنده استقلال اوزره تصرفدن منع اولنه‌بیلور » دیو تصریح وتقیید بیورلمش اولدیغندن بواحاله‌سنی ارزوی شخصیسی وجهله اجرا ایده‌مز .

زیرا : بورایه قدر دفعاتله بیان اولندیغی اوزره اراضینك صورت تصرف واحاله‌سی یالکز حقوق زرعیه وانبات وزراعتدن استفاده دیمك اولوب یوقسه املاك صرفه کبی رقبه‌سنه ملکیت دکلدر .

یعنی شرح ایتمکده اولدیغمز مادهٔ قانونیه‌نك « باطاپو تصرف اولنان

اراضی‌یی متصرفی » فقره‌سنده‌که : « متصرفی » تعبیری یالکز حقوق ذرعیه‌سنه، انبات وزراعتدن استفاده‌سنه متصرفی دیمکدر .

یوقسه بواراضی مادامکه: باطاپو طرف حکومتدن باکه احاله اولنمش، بنده اوسند رسمیله متصرفم، وهرکسده حوزهٔ تصرفنده بولنان اشیایه مستقلاً متصرف اوله‌جغندن استدیکم صورتده حرکت ایده‌بیلیرم دنیله‌مز .

بوکا بناءً درکه : مادهٔ مذکوره‌نك فقرهٔ ثانیه‌سنده « ومأمورینك اذن ومعرفتی منضم اولمدقجه علی‌العموم اراضیٔ امیریه‌نك فراغی معتبر اولمیوب » تعبیری تقیید بیورلمشدر .

چونکه: رقبه‌سی جانب بیت‌الماله عائد اوله‌رق حقوق تصرفیه‌سی آخره احاله اولنمقده‌اولوب بوده‌عادتا مأجور حکمنده‌بولندیغندن وبرمستأجرك مأجوری تصرف کامله ایله استعماله قطعاً صلاحیتی اوله‌میوب موجرك انضمام رأی واذن ومعرفتی شرط اعظم اولدیغندن اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌ده دخی صاحب ارض اولان مأمورین اراضینك ـ رقبه‌یه عائد ـ معاملات اراضیده اذن ومعلوماتلری الزمدر .

عکسی حال اجرا قیلنان معامله‌یی ابطال ایدر .

نته‌کیم اشبو مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیوریلان فراغ معاملاتی رقبه‌یه ، حقوق ملکیته عائد اولدیغندن مأمورین اراضینك اذن ومعلوماتی اولمقسزین اجرا قیلنه‌میه‌جغی بیان بیورلمشدر .

مع هذا مأمورین اراضی بلاسبب اذن ویرمکدن امتناع ایده‌مز لاکن ممالك شاهانه‌ده‌استملاك املاکه‌مأذون اولمیان تبعهٔ‌دولت‌اجنبیه‌یه وثانیا خارجیه نظارت جلیله‌سنك اشعارینه بناءً دفترخاقانی نظارتندن .

تعمیم بیوریلان فی ٧ نیسان سنه ٣٠٢ تاریخلو تحریرات عمومیه حکمنجه ـ قره طاغلولرك استملاك املاك ایتملری فرمان شهنشاهی‌یه وابسته اولدیغندن شمدیلك بونلرده ده اراضی فارغ اولنه‌مز .

اشته بر اراضی متصرفی بو مادهٔ قانونیه‌یه ابتنای ماده ایتمیه‌رك متصرفی اولدیغی اراضیسنی مثلا یوزغروش مقابله‌سنده یاخود بلابدل، مجاناً بر شخصه احاله وتفویض ایلسه بو معامله قانوناً معتبر اوله‌مز.

تاکه : صاحب‌الارض اولان مأمورین اراضینك اذن ومعلوماتی منضم اوله.

منضم اولمدیغی ، اراضی مأموری اذن ویرمدیکی حالده هر نقدر متصرفی او اراضی‌یی احاله ایلدیکنی ادعا ایتسه ویاخود متصرفی اوشخصه کیفیت احاله‌یی مبین بر سند ویرسه‌بیله ـ رقبه‌یه متعلق اولمسی حسبیله ـ بو سوزی شایان التفات اوله‌میوب او اراضی ینه کندی عهده‌سنده بولنور. وقانوناً متصرفی کندیسی طانیلیر.

حتی فارغ اولان متصرف اراضی اشبو معامله‌یی اجرادن صکره وفات ایدوب احاله ایلدیکی شخص او اراضی‌یی بر منوال محرر ادعا ایلسه مارالذکر شایان مسموع اوله‌میه‌جغندن او اراضی متصرف اراضینك حق انتقاله نائل اولان ورثه‌سنه انتقال ایدر.

ورثه‌سی اولمدیغی تقدیرده مستحق طاپو اوله‌رق اواراضی طالبنه طاپوی مثلیله جانب بیت‌المالدن اصحاب طاپویه اوده یوغیسه بالمزایده طالبنه بدل مثلیله احاله وتفویض بیوریلیر.

شوقدر وارکه : مثلا یوز غروشه تفرّغ ایدن او شخص پاره‌سنی متصرف اراضی‌یه ویروبده برموجب قانونی معاملهٔ واقعه‌نك بطلانی حسبیله تصرف ایده‌میه‌جکندن ویرمش اولدیغی او یوز غروشی متصرفك ترکه‌سندن آلمغه قدرتی واردر.

وكذلك مبادلهٔ اراضی بهرحال مأمورین اراضینك اذننه متوقفدر. چونكه: بومبادله ماده‌سی رقبه‌یه عائد اولوب الك معتنا وشایان نظر اولدیغندن مأمورین اراضی بویله برمعامله‌ده تدقیقات لازمه اجرا ایله ایجاب ایتدیكی تقدیرده اذن ویریر.

بنابرین ایكی اراضی متصرفی خودبخود اراضیلرینی مبادله ایدرلرسه اصلا مقبول ومعتبر اوله‌میوب هر بری وفات ایلدكده ورثه‌سی وارسه ورثه‌سنه انتقال.اولمدیغی حالده بالمزایده طالبنه احاله ایدیلیر. وبوصورتله حقوق ملكیت محافظه قیلنیر.

شوراسیده واردركه: مجلهٔ جلیله‌نك «١٦٨» نجی ماده‌سنده «ایجاب وقبول ایله بیع منعقد اولور.» دیو مسطور اولوب هرنقدر اراضی احاله‌سنده اذن مأمور شرط اعظم وصحت احاله‌ده ركن اقوم ایسه‌ده متصرفین اراضی حقوق زرعیه واستفادهٔ انبات وزراعته متصرف اولدقلرندن كرك بایع وكركسه مشترینك مأموری حضورنده اجرای معاملهٔ فراغده حاضر بولنملری لازمدر.

یعنی بو ترلایی متصرفی یا مجاناً ویاخود بدل معلوم مقابلنده عمروه فراغ ایتمك ایستیوب مأمورین اراضی‌یه بالمراجعه اولبابده مؤسس اصول موجبنجه معاملهٔ لازمه بالاجرا حین فراغده فارغ «بن فلان محلده وشوقدر دونمی حاوی اطرافی فلانلرله محدود اولان اراضیمی یا شوقدر بدل ویاخود مجاناً فلان كمسه‌یه فارغ اولدم» دیوب مفروغ له یعنی ترلایی آلان كمسه‌نكده «ترلای مذكوری بر منوال محرر تفرغ ایلدم.» دیوب مجلهٔ جلیله‌نك مذكور «١٦٧» نجی ماده‌سی موجبنجه ایجاب وقبولك حاصل اولمسی اقتضا ایدر.

شاید بویولده اجرا ایدلمز یعنی مفروغ له مجلس فراغده حاضر

بولنمزسه هرنقدر مأمورین اراضی اذن ویرسه‌بیله ایجاب وقبول اولمدیغندن او معامله‌ٔ فراغ صحیح اوله‌ماز .

ایشته بو مادهٔ قانونیه‌ده اقسام معاملات اراضیه‌دن مجاناً فراغ ، بالبدل فراغ ، اذن مأمورله فراغ ، بلااذن مأمور فراغ بیان بیورلمشدر .

خلاصهٔ ماده : برکیمسه اراضیسنی یابدل ایله ویا مجاناً احاله وتفویض ایده‌بیلیر فقط مأمورین اراضینك اذن ومعرفتی اولمیه‌رق اجرا قیلنان بالعموم معاملات اراضی معتبر اولماز .

بناءعلیه بلا اذن بر اراضی‌یی آلان کیمسه‌نك تصرفی بهرحال اذن مأموره متوقف اولوب بو صورتده فارغ وفات ایدرسه ورثه‌سنده حق انتقاله نائل اولنلر وارایسه مذکور اراضی آنلره انتقال ، اولمدیغی حالده مستحق طابو اولوب طالبنه احاله ایدیلیر .

وآلان کیمسه پاره ویردیسه ترکه‌سندن پاره‌سنی استرداد ایدر .

وایکی اراضی متصرفی اراضیلرینی مبادله ایتمك ایسترلرسه اذن صاحب الارضه هرحالده متوقفدر .

عکسی حالده مبادله معتبر دکلدر .

بر اراضی‌یی متصرفی مأموری حضورنده آخره فراغ ایده‌جکنده عاقدیندن هر برینك حین فراغده ایجاب وقبول و بالخاصه مفروغ له یعنی صاتون آلان کیمسه‌نك « تفرّغ ایلدم » دیمسی لازمدر .

{ اوتوز یدنجی ماده }

[اراضی امیریه‌نك تفرغنده مجرد مأمورینك اذنی کافی اولمغله برکسه اراضیسنی مأموری اذنیله آخره فارغ اولدقدن صکره مفروغ له طابو سندی آلمقسزین

فارغ بولنان کمسنه فوت اولسه فراغ مذکور معتبر اولمغله اول اراضی‌یه محلول نظریله باقیله‌ماز.]

مجلهٔ جلیله‌نك «١٦٧» نجی ماده‌سنده «ایجاب وقبول ایله بیع منعقد اولور» و«٢٦٢» نجی ماده‌سنده «بیعده قبض شرط دکلدر» و «٣٧٤» نجی ماده‌سنده «بیع نافذ فی‌الحال حکمی ایفاده ایدر» دیو محرر اولمسنه بناءً برکیمسه تحت تصرفنده بولنان براراضی‌یی مأمور اراضینك اذن ومعرفتیله یا بدل معلوم مقابلنده ویاخود بلابدل ویا بالمبادله زیده احاله وتفویض زیدده حین فراغده تفرغ و مأمور اراضیـده اشـبو معامله‌یی تجویز وترخیص وتصدیق ایلسه معامله‌ده ایجاب وقبولك بولندیغی کبی شرائط احالهٔ اراضیدن اولان اراضی مأمورینك اذنیده منضم اولوب بیعده ایسه قبضك شرط اولمامسی حسـبیله تعریف قانونی وجهله معاملهٔ فراغ اجرا قیلندیغندن اشـبو معاملهٔ فراغیه قطعیاً معتبر ومعمول به اولور.

چونکه: متصرف اراضی حوزهٔ تصرفنده بولنان اراضی‌یی زیده فارغ اولوب زیدده تفرغ ایلیه‌رك رقبه‌سنه مالك اولان صاحب الارض یعنی مأمور اراضی اشبو احاله‌یه اذن ویرمش وبوعقد آرتق قانوناً تمام اولمشدر.

واقعا: طاپو سـنداتی اولمیه‌رق اراضی‌یه تصرف ایدلمك قانوناً ممنوع ایسه‌ده بوممنوعیت قانونیه ــ صره‌سی کلدکجه بسط وبیان ایدیله‌جکی وجهله ــ علی‌العمیا دکلدر.

ایشته موضـوع بحث اولوب شرح ایدلمکده اولان اشـبو مادهٔ قانونیه‌ده بیان اولنان مسئله‌ده بو قبیلدندر.

شویله‌که: متصرف اراضی اولان عمرو فارغ وزید تفرغ وصاحب الارض اولان مأمور اراضی اذن ورخصت ویره‌رك معاملهٔ فراغیه‌سی

صورت رسمیه‌ده اجرا قیلنمش اولان بر اراضی ارتق مفروغ لهك مالی اوله‌جغندن اراضی مأموری طاپو سندینی آنك نامنه املا ایله اعطا ایده‌جکدر .

حال بو منوال اوزره ایکن فارغ اولان عمرو وفات ایدوب ورثهٔ مستحقه‌سی زید علیهنه: کرچه مورثمز عمرو سکا شو اراضی‌یی مأموری حضورنده فراغ وسند تفرغ ایلمش ایسه‌ده کزده حالا طاپو سندك اولمدیغی وطاپو سندسز اراضی‌یه تصرف ممنوع اولوب مع مافیه معاملهٔ فراغیه طاپو سندینك آلنماسی سببیله تمام وصحیح اولمدیغندن اراضیمزك اعاده‌سنی ایسترز . دیو دعوا ایلسه‌لر مادامکه: فارغ ایله مفروغ‌له مجلس عقدده بولنمشلر. مادامکه مجلس عقدده‌او عقدی صاحب الارض ترویج واذن ویرمشدر. بو صورتده ارتق معاملهٔ فراغیه‌ده ختام بولوب طاپو سنداتنك عدم اعطاسیده معاملهٔ فراغیه‌نك شرائط صحتندن اولمدیغندن ورثه‌نك اشبو ادعالری قطعیاً معتبر اوله‌مز .

وکذلك ورثهٔ مستحقه‌سی اولمیوبده جانب بیت المالدن محلول نظریله مطالباتده بولنیله‌جق اولورسه ینه حکم ذکر اولندیغی اوزره‌در .

زیرا : طاپو سندی مجرد معاملات اراضینك بر اسلوب منتظمه‌ده جریان ومتصرفین اراضینك کیفیت تصرفلرینی مبین اولمق اوزره تأسیس بیورلمش بر اصول محاسن شمول اولوب معاملهٔ فراغیه‌نك شرائط صحتندن دکلدر .

معاملهٔ فراغیه‌ایسه فارغ ایله مفروغ لهك ایجاب وقبولی ومأمورین اراضینك اشبو ایجاب وقبوله اذن ورخصت ویرمسیدر .

بنابرین بویله قانون دائره‌سنده معاملهٔ فراغیه‌سی اجرا قیلنمش اولان براراضینك طاپوسندی دها ویریله‌مامسندن ناشی اجرا ایدیلان

معاملاتك بطلانيله اراضئ مبحوث عنهانك كرك ورثه وكركسه جانب بيت المالدن ادعاى استرداده بر كونا حقلرى يوقدر .

شونك ايچون كه : اراضئ مذكوره معاملهٔ فراغيه‌سى دائرهٔ قانونده ختام بوله‌رق متصرف اوّلندن تصرفى متصرف ثانى‌يه دور واحاله ايديلوب اراضيده متصرف اوّلك يعنى فارغك بر كونا حق وصلاحيتى قالميوب عادتا او اراضى‌يه بر اجنبى اولمشدر .

صلاصهٔ ماده : اراضئ اميريه‌نك تفرغنده مأمورينك اذنى كافى ديووجهله معاملهٔ فراغيه تمام اولور .

بنابرين بوصورتده اجراى معاملهٔ فراغدن صكره فارغ وفات ايدوب مفروغ لهده طابو سندينى آلمامش ايسه سندك آلنمامسى معاملهٔ فراغيه‌نك صحتنه مانع اوله‌ميه‌جكندن ارا ضى‌يى كرك ورثه وكركسه جانب بيت المال مفروغ لهدن استرداد ايده‌مز .

{ اوتوز سكزنجى ماده }

[بر كيمسه اراضيسنى مجاناً يعنى بدل تسميه ايدرك آخره فارغ اولدقدن صكره مؤخراً اول اراضى مقابلنده بدل ادعاسنه كندوسنك صلاحيتى اولميه‌جنى مثللو وفاتنده ورثه‌نك دخى دعوايه صلاحيتى اوله‌ماز .

ومقدار معلوم بدل ويرمك اوزره مأمورى اذنيله آخره فراغ ايلدكدن صكره مفروغ له طرفندن بدل مذكور فارغ بولنان كمسه‌يه اعطا اولنديغى حالده فارغك ياخود وفاتندن صكره حق انتقاله نائل اولان وارثلرينك مفروغ لهدن وياخود مفروغ له فوت اولمش ايسه حق انتقاله نائل اولان وارثلرندن اول اراضى‌يى استرداد وضبطه صلاحيتلرى واردر .

وبدل مرقوم اعطا اولنديغى تقديرده بروجه محرر دعوا واسترداده صلاحيت قالماز .]

اشبو فقرهٔ اخيرهٔ قانونيه احكامى فسخ اولنه‌رق ـ تاريخى الده

ایدیلەمیوب فقط زیردە محرر اوراق رسمیە مندرجاتنە نظراً ۹۵ سنۀ هجریەسندە ـ مرعیت احکامنە ارادۀ سنیۀ حضرت ملکداری شرفتعلق بیوریلان فقرۀ قانونیە آنك مقامنە قائم اولمشدر .

[مقدار معلوم بدل ویرمك اوزرە مأموری اذنیلە آخرە فراغ ایلدکدن صکرە مفروغلە طرفندن بدل مذکور فارغ بولنان کیمسەیە اعطا اولنمدیغی حالدە فارغ ویاخود وفاتندن صکرە ورثەسی مفروغ لهدن ویاخود مفروغلە فوت اولمش ایسە ترکۀ وافیەسنی قبض ایدن ورثەسندن اول بدلی دعوایە صلاحیتی واردر .]

اراضی امیریە وتخصیصات قبیلندن اولان اراضی موقوفە رقبەسی جانب بیت‌المالە ویالکز حقوق تصرفیەلری متصرفلرینە احالە اولنەرق اراضی متصرفلری نزدندە عادتا مأجور حکمندە بولنمسندن ومع‌هذا مجلۀ جلیلەنك «۸۵۷» نجی مادەسندە « موهوب واهبك مالی اولمق شرطدر » دیو محرر اولمسندن ناشی اراضی حقندە هبە معاملەسنك جاری اولمیەجغی یوقاریدە بر تفصیل بیان ایدلمشدی .

اشبو مادۀ قانونیەنك فقرۀ اولیسندە « بر کیمسە اراضیسنی مجاناً » تعبیرینك استعمال بیورلمسی یعنی بلا بدل فراغ واحالە ایدلمسی نوعما « هبە » اولوب مجلۀ جلیلەنك «۸۳۳» نجی مادەسندە ایسە « هبە بلاعوض بر مالی آخرە تملیك ایتمکدر کە ایدن کیمسەیە واهب واول مالە موهوب وآنی قبول ایدەنە موهوب لە دینلور » دیو مسطور اولدیغندن ایشتە عادتا هبە دیمك اولان مجاناً یعنی بدل تسمیە ایتمیەرك بر کیمسە متصرف اولدیغی اراضیسنی بر شخصە مأموری حضورندە فارغ مفروغ لهدە تفرغ ومأمور اراضیدە اذن ویرەرك بو صورتلە معاملۀ فراغیە ختام بولدقدن صکرە متصرف یعنی فارغ قالقوب مفروغ لهدن اراضی مفروغ بهك بدلنی استرداد داعیەسنە دوشسە قطعیاً معتبر و شایان مسموع اولەماز .

زيرا : مجاناً فراغ ذكر اولنديغي اوزره عادتا هبه اولوب هبه‌ده ادعاى عوض ايسه قاطبةً التفاته سزاوار اوله‌ميه‌جغي كبي مجلهٔ جليله‌نك «٧٩» نجى ماده‌سنده «كشى اقراريله مؤاخذه اولنور» ديو مصرح اولوب فارغ مجلس عقدده ومأمور اراضى حضورنده مجاناً يعنى بلا بدل فارغ اولديغنى اقرار ايليه‌رك انك اوزرينه معاملهٔ رسميه اجرا ايدلمش ومجلهٔ جليله‌نك «١٥٨٨» نجى ماده‌سنده «حقوق عبادده اقراردن رجوع صحيح اولماز» ديو مسطور بولنمش اولديغنه مبنى بونلره قارشو فارغك ادعاى حقوق ايلمسى سزاوار مسموع دكلدر .

وكذلك فارغ فوت اولوب مستحق انتقال اولان ورثه‌سى مورثلرينك بلا بدل معاملهٔ فراغيه اجرا ايلمسندن ناشى مفروغ بهك بدلنى استرداد ادعاسنه قيام ايتسه‌لر عدم صلاحيتلرينه بناءً ينه مسموع اوله‌ماز .

شوراسى‌ده واردركه : مأمورى حضورنده معاملهٔ فراغيه‌سى اجرا قيلنان بر اراضينك تفرغنده بدل تسميه ايدلمش مثلا فارغ فلان محلده فلان حدودله محدود شو قدر دونم تورلامى شو قدر غروش مقابلنده تصرفمده اولان حقوق تصرفيه‌سنى فلان آدمه احاله ايلدم . ديوب بو صورتله معاملهٔ فراغيه ختام بولدقدن صكره كرك فارغ وكركسه فارغك ورثه‌سى طرفندن بدل مسمانك استردادى مطالبه‌لرينه حق وصلاحيت قانونيه‌لرى واردر .

چونكه: مجلهٔ جليله‌نك «٢٤٥» نجى ماده‌سنده «تأجيل وتقسيط ايله بيع صحيح اولور» ديو مصرح اولديغندن بويله وعده ايله صاتش مجاز ايسه‌ده بو كبي معاملهٔ فراغيه اثناسنده فارغك «ثمن مسمانى تماماً آلدم» ديو اقرار واعترافى اوزرينه اجراى معامله ايدلمكده اولمسنه وكشينك

کندی اقراریله مؤاخذه اولنه جغی مجلهٔ جلیله نك «١٥٨٧» نجی ماده سی احکامندن بولنمسنه بناءً بویله بر بدل مسما دعواسی یعنی مثلا فارغ : بن فلان کیمسه یه فلانجه اراضیمی شو قدر غروشه مأموری حضورنده تقریر ویره رك احاله ایلدم و ثمن مسمایی الدم دیدمسه ده حالا ثمن مسمایی اخذ واستیفا ایده مدیکمدن طلب ایلرم . » دیو دعوای واقعه سی پك ده شایان نظر ومسموع اوله میه جغندن بو مثللو بدل مسما آلنمقسزین تقریر ویریله جکی حالده کیفیتك یعنی بدل اراضینك شو قدر وعده ایله تأجیل ایلدیکنی حاوی مقاولات محررلکندن مصدق بر سند رسمی یه ربط ایدلملیدر .

عکسی حالده اضاعهٔ حق پك ده مستبعد دکلدر .

ایشته بویله تأجیلاً معاملهٔ فراغیه سی اجرا قیلنان بر اراضینك فارغی طرفندن اراضینك ویاخود بدل مسمانك استردادی دعواسنه اولان صلاحیت قانونیه سی اوزرینه فارغ دعوی ومفروغ له قضیه نك بر منوال محرر اولدیغنی اعتراف ایلر ایسه بو بابده ایکی جهت قانونی واردر .

اکر مفروغ له واقعا : بن بدل مسمایی اعطا ایتمدم . فقط مفروغ به الیوم حوزهٔ تصرفمده بولنوب معاملهٔ فراغیه اسلوب وتعریف قانونی دائره سنده اجرا ایدلمش اولدیغندن ناشی یالکز بدل مسمایی اعطا ایلرم . اراضی یی استرداده حقك یوقدر . دیو دفع واقعی متن مادهٔ قانونیه ده بیان بیورلدیغی وجهله موافق اولدیغندن بدل مسمانك اعطاسنه وشاید بدل مسمایی اعطا ایتمدیکی تقدیرده اراضینك یعنی مفروغ بهك استردادینه حکم اولنور .

فارغ الاراضی یی استرداد ایده جکم دیسه التفات اولنماز .

گرچه متن مادهٔ قانونیه‌ده بو مثللو دعاویده فارغك مفروغ بهی استرداد وضبطه صلاحیتی اولدیغی و شاید بدل مسمایی مفروغله اعطا ایلدیکی حالده استرداد وضبطه صلاحیتی اوله‌میه‌جغی بیان بیورلمش ومفروغ بهك استرداد وضبطه اولان صلاحیت بدل مسمانك اعطاسی تقدیرنده اولان عدم صلاحیت تقدماً ذکر بیورلمش اولدیغندن بدل مسما دعوالرنده فارغك ادعاسی اوزرینه همان مفروغ بهك استرداد وضبطنه حکم ویرلمسی لزومی وهلةً خاطره توارد ایلر ایسه‌ده فقرهٔ اخیره یعنی « بدل مرقوم اعطا اولندیغی تقدیرده بروجه محرر دعوا واسترداده صلاحیت قالماز » نظر دقته النه‌جق اولورسه اشبو خاطره‌نك نابجا اولدیغی متظاهر اولور .

چونکه : دعوای واقعه واقعا ، مفروغ بهك بدل مسماسندن متحصل بر دعوا ایسه‌ده مفروغ به فارغك بروجه محرر معامله‌سیله حوزهٔ تصرفندن کاملاً کیتمش اولمسنه مبنی فارغك دعواسی اوزرینه اساساً مفروغ بهدن متحصل برالاجق اولمسندن ناشی همان استردادینه حکم ویرلسه غیرك مالکنده تصرفله امر ایتمك دیمك اولوب بوده مجلهٔ جلیله‌نك «٩٥» نجی ماده‌سی موجبنجه باطل اولدیغندن اول باول بدل مسمانك اعطا ایدوب ایتمیه‌جکی مفروغ لهدن سؤال اولنوب عدم اعطاسی تقدیرنده مادامکه : بدل مسما مفروغ بهدن متولد در . اولبابده‌کی مساغ قانونی‌یه بناءً مفروغ بهك استرداد وضبطنه فارغك صلاحیت قانونیه‌سی واردر .

وکذلك کرك فارغ وکرکسه مفروغ لهدن هرهانکیسی وفات ایدرك ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌لری طرفندن بوصورتله بدل مسما دعواسی درمیان ایدلسه حکم ذکر اولندیغی وجهله‌در .

واقعا: مقدملری بروجه مبسوط بدل فراغ دعوالری فقرهٔ اخیرهٔ قانونیه موجبنجه اجرا اولنور ایدی.

لکن - اربابنك معلومی اولدیغی اوزره - اعتیاضك جواز، عدم جوازی مختلف فیه اولدیغندن بوخصوص حقنده مجله جمعیت جلیله سندن آتیده محرر مذکره وباشکتابت جلیله یه یازیلان تذکرهٔ سامیه مفادندن مستبان اوله جغی وجهله الیوم فقرهٔ مذکوره احکامی فسخ اولنوب آنك مقامنه بدل دعوالرینك استماعنه وشاید مفروغ له ویا فارغ ایله مفروغ له وفات ایتمش ایسه هر ایکیسنك ورثه سی مفروغ لهك ترکه سنی قبض ایدهن ورثه دن بدل فراغی المغه وطلب دعوایه صلاحیت قانونیه ویرلمشدر.

استرداد اراضی ایسه فسخ اولنمشدر.

= صورت مذکره =

شورای دولت ریاست جلیله سنك ٢٦ جماذی الاولی سنه ٢٩٦ تاریخلی محول تذکره سی مطالعه اولندی. مألی اجارتین ایله تصرف اولنان عقاراتك فراغ وتفویضی مقابلی اولان بدلاتدن طولایی تحدث ایدن جواز استماعی حقنده مجلس تدقیقات شرعیه جه اختیار اولنان مسئلهٔ شرعیه یه کوره اراضی قانوننك اوتوز سکزنجی ماده سنك تعدیلی حقنده مقام عالئ مشیختپناهیلرندن سبق ایدن اشعار اوزرینه شرفصدور بیوریلان ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی منطوق عالیسی وجهله اجرای ایجابنی متضمن شورای دولته وارد اولان تذکرهٔ سامیه موجبنجه جریان ایدن مذاکراتی حاوی تنظیمات دائره سندن تنظیم اولنان مضبطه ایله مادهٔ قانونیه مسوده سی هیئت عمومیه ده لدی القرائه اراضی قانون نامه سی یالکز اراضئ امیریه ایله تخصیصات قبیلندن بولنان اراضئ

موقوفه‌يه مخصوص اولمسيله تعديل اولنان ماده‌نك حكمى منحصراً اراضئ اميريه‌يه شامل اوله‌جغنه واجارتين ايله تصرف اولنان عقارات بدل فراغندن طولايى تحدث ايده‌جك دعاوى حقنده اراضى قانونى ايله معامله اولنمسى جائز اوله‌ميه‌جغى جهتله معاملاتك بو قسمى ايچون بشقه بر قانون ياپيلمسى اقتضا ايده‌جكنه بناءً مجلهٔ احكام عدليه‌نك مناسب بر كتابنه علاوه قيلنمق اوزره اجارتين ايله تصرف اولنان عقارات وقفيه بدلاتندن ظهور ايده‌جك دعاوينك قرار وارادهٔ سنيهٔ مشروحه موجبنجه شرعاً جواز استماعنى متضمن مجله جمعيتنجه بر ماده قلمه آلنمسى خصوصنده رأى عالئ فتواپناهيلرينك استفسارى تذكر اولنمش واعاده بيورلمق اوزره مضبطهٔ مذكوره اوراق متفرعه‌سيله لفاً تقديم قيلنديغنى متضمندر.

مقابلهٔ فراغ وتفويضده تسميه قلنان بدل دعوالرينك استماعى حقنده شرف افراى سنوح وصدور بيوريلان ارادهٔ سنيهٔ جناب خلافتپناهى موجبنجه فيمابعد يعنى اراده تاريخندن مؤخر اوله‌رق اجارتين صورتيله تصرف اولنان عقارات موقوفه‌نك وقوعبولان فراغ وتفويضى مقابله‌سنده تسميه قيلنان بدل دعوالرينك استماع اولنه‌جغنه دائر مقام عالئ حضرت فتواپناهيلرندن برقطعه فتواى شريفه تنظيم وامضا بيوريله‌رق فتواى شريفهٔ مذكوره فتواخانهٔ جليله‌لرنجه مجموعهٔ مخصوصه‌سنه قيد اولندقدن صكره ايفاى مقتضاسى بابنده دوائر ومحاكم ايله طشره مفتيلرينه اعلان كيفيت بيورلمسى واولوجهله رياست مشار اليهايه معلومات ويرلمسى واراضى قانونامه‌سنك اوتوز سكزنجى ماده‌سى مقامنه قائم اولمق اوزره جمعيت عاجزانه‌مزدن قلمه آلنان مادهٔ قانونيه مسوده‌سى لفاً تقديم قيلنمش اولمغله رأى عالئ جناب مشيختپناهيلرينه توافق ايلديكى

حالده اجرای ایجابی خصوصنك ریاست مشارالیهایه اشعار قیلنمسی تذکر قیلندی اولبابده .

= صورت تذکرهٔ سامیه =

مقابلهٔ فراغ وتفویضده بدل دعوالرینك استماعی حقنده ایجاب ایدن معاملاته دائر مجلس تدقیقات شرعیهدن تنظیم ایدیلان مذکره صورتی تذکرهٔ علیهٔ فتواپناهی ایله برابر عرض وتقدیم قیلندی . مألندن مستبان اولهجغی وجهله مطالعات معروضه فتاوای مختلفهدن استحسان واختیار اولنان اساسه توفیق ایدلمش وبونك حسبالزمان معاملهٔ ناسجه نفعی موجب اولدیغی اکلاشلمش اولمسیله برابر اراضی قانوننك اوتوز سکزنجی مادهسنك اکا کوره تصحیحی اقتضا ایدهجکی بیان اولندیغندن وقوانین مرعیهنك تبدیل وتغییری ارادهٔ سنیهیه مرهون بولندیغندن مادهٔ مذکوره عندالشرع مختار اولان صورته توفیقی ایچون موافق امر وفرمان پادشاهی بیوریلور ایسه اجرای اقتضاسنه ابتدار اولنهجغی بیانیله تذکره ثناوری ترقیم قیلندی .

فی ۷ رجب سنه ۲۹۵

اشته اشبو تذکرهٔسامیه اوزرینه مادهٔ مذکورهنك فقرهٔاخیرهسی تعدیل وتصحیح واولوجهله مرعیت احکامنه فرمان حضرت شهنشاهی شرف افزای صدور بیورلمشدر .

شوراسیده شایان ذکردرکه : برفارغك بدل مسما آلمیهرق اجرای معاملهٔ فراغیه ایلیوب مؤخراً اقامه ایلدیکی بدلمسما دعواسیورثهسی طرفندن درمیان ایدیلهرك مفروغ لهدن استرداد ایدلدکده اشبو بدلك بینالورثه نه کونا تقسیم ایدلمك لازم کلهجکی وهلهٔ اولیده موجب اشتباه اولهبیلوب کرچه دعوای واقعه معاملات اراضییه متعلق ایسهده

- چونكه: تقسيم اراضى املاك صرفه كبى توارث ايده‌ميه‌رك حق انتقاله نائل اولنلره منتقل اولور - مدعابه يعنى مفروغ له مورث يعنى فارغك حوزهٔ تصرفندن آخرك تحت تصرفنه كچمش ودعواى واقعه صرف حقوق عاديه واملاك صرفه‌دن بولنمش اولديغندن بدل مذكور تحصيل اولندقده بين الورثه على مافرض الله تقسيم اولنور .

اشته بو سببدنناشى بويله بر بدل مسماسى آلنمامش ووارث مشروعى بولنمامش برفارغك فراغ ايلديكى مفروغ له جانب بيت المالدن محلول نظريله استرداد اولنه‌ميوب انجق بدل مسما اخذ واستيفا اولنور .

خلاصهٔ ماده : بر كيمسه اراضيسنى هبه ديمك اولان مجاناً بر شخصه احاله ورسماً معاملهٔ فراغيه‌سى اجرا قيلندقدن صكره بدل مسما دعواسنه نه كندوسنك ونه‌ده ورثه‌سنك يعنى هيچ برينك صلاحيتى يوقدر .

مقدار معلوم بدل ويرمك اوزره رسماً معاملهٔ فراغيه اجرا قيلنان بر اراضيده فارغ وياخود ورثه‌سى مؤخراً بدل مسمايى آلمديغنى مفروغ له وياخود مفروغ له وفات ايتمش ايسه تركه‌سنى واتجه‌سنى قبضه ايده‌ن ورثه‌سندن بدل مذكورى دعوا واخذه صلاحيتى واردر . يعنى بدل فراغ دعواسى مسموع اولور .

{ اوتوز طقوزنجى ماده }

[بركيمسه اراضيسنى مجاناً وكرك بدل معلوم مقابلنده مأمورى اذنيله اخره فراغ معتبر قطعى ايله فارغ اولدقدن صكره فراغندن رجوع ايده‌مز .]

« مطالعهٔ مخصوصه » بحثنده برتفصيل بيان ايلديكى وجهله اراضئ اميريه وتخصيصات قبيلندن اولان اراضئ موقوفه‌نك متصرفى طرفندن آخره فراغ ايتمسى اون ايكى صورتله اوله‌بيلوب برفراغك اساسى، صحت

شروطى فارغ ايله مفروغ لهك ايجاب وقبول وصاحب الارض اولان مأمورين اراضينك اشبو ايجاب وقبوله اذن ويروب ترخيصى ايله تمام وبوصورتله اجرا قيلنان معاملهٔ فراغيه قانوناً قطعى ومعتبر اولديغندن هيچ بر وقتده وبوصورتله نقض ورجوع ايديله‌ماز .

چونكه: مجلهٔ جليله‌نك «١٠٠» نجى ماده‌سنده «هركيمكه : كندو طرفندن تمام اولان شيئى نقض ايتمكه سعى ايدر ايسه سعيي مردوددر» ديو مصرح اولوب فارغده مجلس عقدده معاملهٔ فراغيه‌يى كندوسى اجرا وايفا ايلمش اولديغندن بوكا قارشو كرك بالدلاله وكرككسه بالصراحه وادئ رجوعه پويان اولمق قانوناً قطعياً معتبر دكلدر .

زيرا : معاملهٔ واقعهٔ بروفق قانون اجرا ايديلوب قانوناً قطعى ومعتبر ولايتغيردر .

فقط فارغ معاملهٔ مذكوره‌نك كرهاً وياخود فضولاً اولديغنى يعنى اسباب رجوع ونقضدن برى بولنديغنى سرد واتيان واثبات ايدرسه بوحالده معاملهٔ مذكوره قطعى ومعتبر اوله‌ميوب بلكه فاسد اولديغى ومجلهٔ جليله‌نك «٣٧٠» نجى ماده‌سنده «بيع باطل اصلا حكمى افاده ايتمز.» ديو مسطور بولنديغى جهتله مسئله‌نك رنكى دكيشه‌رك اوصورتله اجراى معامله ايديلير .

شونك ايچونكه : فارغ معاملهٔ فراغيه‌نك فساد وباطل اولوب معتبر وقطعى اولمديغنى تذكار واثبات مدعا ايلمكده اولوب ارتق مادهٔ قانونيه‌نك خارجنده برمسئلهٔ آخر پيدا ورونمود اوليور .

لاكن بويله برفسادوعدم صحت فراغه غير متدائر اوله‌رق تعريف قانون وجهله معاملهٔ فراغيه اجرا ايديلوبده مؤخراً رجوع ايدلمك بروقت جائز اوله‌ماز .

چونكه : معاملهٔ واقعه قانوناً معتبر وقطعيدر .

خلاصهٔ ماده : شرائط صحت فراغ بولنديغى حالده بركيمسه اراضيسنى يابدل ويا بلا بدل مأمورى حضورنده آخره فراغ ايلدكدن صكره فراغندن رجوع ايده‌ماز :

چونكه : معاملهٔ واقعه معتبر وقطعيدر .

{ قرقنجى ماده }

[بركيمسه اراضيسنى مأمورى اذنيله آخره فراغ ايلدكدن صكره مفروغ لهك اذنى بولنمقسزين تكرار بربشقه‌سنه دخى فراغ ايلسه فراغ ثانى معتبر دكلدر .]

اراضئ اميريه وتخصيصات قبيلندن اولان اراضئ موقوفه‌نك رقبه‌سى جانب بيت‌الماله عائد اولمسى حسبيله صاحب الارض اولان مأمورين اراضى معرفتيله بركيمسه حوزهٔ تصرفنده بولنان اراضيسنى يابدل وياخود بلابدل آخره ـ شرائط صحت فراغ بولنديغى حالده ـ فراغ ايلدكده اوفراغ اوبيع بيع منعقده اولوب مجلهٔ جليله‌نك «٣٦٩» نجى ماده‌سنده‌ده « بيع منعقدك حكمى ملكيتدر » ديو مصرح اولديغندن بويله قانوناً معتبر وقطعى اولان برفراغدن صكره فارغك ارتق مفروغ بهده علاقه ومدخلى قالميوب مادهٔ آنفة لذكر موجبنجه اشبو معاملهٔ فراغيه اوزرينه مفروغ له ومفروغ به مالك اوله‌جغندن ومجلهٔ جليله‌نك «٩٧» نجى ماده‌سنده « بلاسبب مشروع برينك مالنى بركمسه‌نك اخذ ايلمسى جائز اولماز » ديو مصرح اولديغندن ناشى فارغك مفروغ بهه قطعاً اطالهٔ دست تعرض ايتمسى ممنوعدر .

حالبويله ايكن فارغ مقدما حوزهٔ تصرفنده بولنوب اليوم مفروغ لهك تحت تصرفنده بولنان اراضى‌يى برينه فراغ ايلسه معتبر اوله‌مز .

چونكه ؛ فارغك بومعامله‌سى فضولى اولوب فضولاً واقع اولان

معاملهٔ فراغیه‌ده معتبر اوله‌میه‌جغندن بفرض المحال اشبو معاملهٔ فراغیه‌یه مأمورین اراضینك اذن ومعلوماتی منضم اولسه‌بیله مادامکه: شرائط صحت فراغ بولنمیه‌رق فضولاً واقع اولمشدر. مفروغ له یعنی الیوم او اراضینك متصرفی اشبو معاملهٔ واقعهٔ فضولانه‌یه اذن ویرمزسه قطعیاً متعبر اولماز.

اکر اذن ویره‌جك اولورسه اشبو معامله فارغ طرفندن اجرا ایدلمیوب بالذات کندیسی طرفندن اجرا ایدیله‌رك شرائط صحت فراغ بالتمام بولنمش اوله‌جغندن معمول به ومعتبر اولور.

مع هذا مفروغ بهك بدلنی الیوم متصرف اراضی اولان مفروغ له آلیر.

خلاصهٔ ماده: بر کیمسه اراضیسنی اذنیله صاحب الارضه ایله آخره فراغ ایلدکدنصکره مفروغ لهك اذنی اولمیه‌رق بشقه‌سنه فارغ اولمز. اولورسه اوعقد معتبر دکلدر.

{ قرق برنجی ماده }

[بالاشتراك اراضی تصرف ایدن کمسنه خلیط وشریکك اذنی اولمقسزین حصه‌سنی مجاناً ویا بدل مقابلنده فارغ اوله‌ماز.

اولدیغی حالده اول شریکك بش سنه‌یه قدر حین طلبده‌کی بدل مثل ایله اول حصه‌یی آلان کیمسه‌دن آلمغه صلاحیتی واردر.

وبو بش سنه صغر وجنون ومدت سفر بعید دیارده بولنمق کبی اعذارایله مرور ایتسه بیله اول مدت مرورنده دعوایه صلاحیتی قالماز.

واکر حین فراغده شریك مذکور اذن ویرمك ویاخود کندویه تکلیف اولنوبده آلمقدن استنکاف ایتمك ایله اسقاط حق ایلمش ایسه مؤخراً دعوا ایده‌ماز.]

فی ١٩ شعبان سنه ٩١ وفی ١٨ ایلول سنه ٩٠ تاریخنده قرق برنجی مادهٔ قانونیه‌یه ذیل اولمق اوزره قلمه آلنوب مرعیت احکامنه بالاستیذان

ارادهٔ سنیهٔ جناب پادشاهی شرفتعلق بیوریلوب جلد ثالثك «١٤٧» نجی صحیفه‌سنده مسطور اولان مادهٔ قانونیه‌در.

[وبو بش سنه ظرفنده خلیط و شریك فوت اولسه حق انتقاله نائل اولان ورثه‌سنك مفروغ لهدن ومفروغ له فوت اولسه حق انتقاله نائل اولان ورثه‌سندن خلیط وشریکك حق انتقاله نائل اولان ورثه‌سنك مفروغ لهك حق انتقاله نائل اولان ورثه‌سندن اول اراضی‌یی وجه مشروح اوزره آلمغه حق واردر.]

« بالاشتراك اراضی تصرف ایدن کمسنه خلیط وشریکنك » تعبیر قانونیسنی استعمالدن واضع قانونك مقصد عالیسی بودرکه: مجلهٔ جلیله‌نك «١٠٤٥» نجی ماده‌سنده «شرکت فی‌الاصل بردن زیاده کیمسه‌ده برشیئك اختصاصی و آنلرك اول شی ایله امتیازیدر. فقط اویله براختصاصه سبب اولان عقد شرکت معناسنده دخی عرف واصطلاح اوله‌رق مستعملدر.

بناءً علیه مطلقا شرکت ایکی قسمه تقسیم اولنور. بری شرکت ملکدرکه اشترا واتهاب کبی اسباب تملکدن بریله اولور.

دیکری شرکت عقددرکه شریکلر بیننده ایجاب وقبول وصیت وتوارث کبی برسببله ویاخود خلط واختلاط اموال ایله یعنی مالاری یکدیکره قابل تمییز وتفریق اولمیه‌جق صورتده قارشدیرمق ویاخود مالار اول صورتده یکدیکره قاریشمق ایله بر شیئك بردن زیاده کمسه‌لر بیننده مشترك یعنی اول شیئك آنلره مخصوص اولمسیدر.»

و «١٠٦٢» نجی ماده‌سنده «شرکت ملك اختیاری وجبری قسملرینه تقسیم اولنور.» و «١٠٦٣» نجی ماده‌سنده «شرکت اختیاریه متشارکلرك فعللریله حاصل اولان اشتراکدر نته‌کیم بروجه بالا اشترا واتهاب وقبول وصیت ایله خلط اموال صورتلرنده حاصل اولان اشتراك کبی.» و «١٠٦٤» نجی ماده‌سنده «شرکت جبریه متشارکلرك فعللری ایله اولمیوب بشقه سبب ایله حاصل اولان اشتراکدر نته‌کیم توارث واختلاط مالین صورتلرنده حاصل

اولان اشتراك كبى » ديو مصرح اولوب مادهٔ قانونيه‌ده‌كى « بالاشتراك » لفظنك تفاصيل واقعهٔ قانونيه‌ده محرر اولديغى اوزره كرك جبرى وكرك اختيارى قنغى صورتله اولورسه اولسون على الاطلاق اشتراك اولديغى شبهه‌سزدر .

چونكه : « اشتراك » لفظى مطلق اوله‌رق ذكر اولنوب « مطلق اطلاقى اوزرينه جارى اوله‌جغى » قواعد فقهيه‌دندر .

خلاصه ايسه : مجلهٔ جليله‌نك « ٩٥٤ » نجى ماده‌سى موجبنجه صو حصه‌سى يول حصه‌سى كبى حقوق ملكده مشارك ديمك اولديغندن بورايه قدر بسط وتمهيد قيلنان ايضاحاتدن فقرهٔ قانونيه‌نك على الاطلاق اشتراك ايله اراضى تصرف ايدن بركمسنه اراضيسنى صو حصه‌سى ويول حصه‌سى كبى حقوق ملكده مشارك وشريكى اولان كيمسه ديمكدر .

صره‌سى دوشدكجه بيان اولنمقده اولديغى اوزره اراضىٔ اميريه وتخصيصات قبيلندن اولان اراضىٔ موقوفه‌نك يالكز حقوق زرعيه وانبات وزراعتدن استفاده‌سى متصرفلرينه احاله وتفويض بيورلمقده اولديغندن ناشى على العموم معاملات ملكيه اجرا ايديله‌مز .

ازجمله شفعه دعواسى ، شفعه‌ملا ملاتى قطعاً دعاوىٔ اراضيه‌ده جارى اوله‌ماز .

زيرا : مجلهٔ احكام عدليه‌نك « ١٠١٧ » نجى ماده‌سنده « مشفوعك ملك عقار اولمسى شرطدر بناءً عليه سفينه‌ده وسائر منقولاتده ووقف عقارده واراضىٔ اميريه‌ده شفعه جارى اولماز . » و« ١٠١٨ » نجى ماده‌سنده « مشفوع بهك دخى ملك اولمسى شرطدر بناءً عليه برملك عقار صاتلدقده اتصالنده بولنان وقف عقارك متوليسى ياخود متصرفى شفيع اولماز . » و« ١٠١٩ » نجى ماده‌سنده « وقف ياخود اراضىٔ اميريه اوزرنده‌كى ملك

اشجار وابنیه منقول حکمنده اوله‌رق بونلرده شفعه جاری اولماز»
دیو مصرح اولمسندن ناشی اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان
اراضیٔ موقوفه‌ده شفعه دعواسی قابل اوله‌مدیغی کبی اراضیٔ امیریه
اوزرنده بولنان ملك اشجارده دخی شفعه جاری اولماز.

لاکن هرنقدر اراضی خصوصاتنده شفعه جاری اولمامقده ایسه‌ده
شفعه‌یه شبیه اولمق اوزره بعضیلره امتیاز قانونی اعطا بیورلمشدرکه:
مبحثمز بونی شاملدر.

بویله بر امتیاز ویرلمسنده حکمت ومقصد قانون شودرکه: اراضیٔ
امیریه‌نك کرچه حقوق تصرفیه‌سی متصرفلرینه احاله بیورلمقده ایسه‌ده
جانب بیت المالك - رقبه‌یه ملکیتی حسبیله - منافعی نظر اعتنایه آلنه‌جق
موادن بولندیغنه بناءً بر شخص متصرف اولدیغی اراضیسنی آخره
احاله و فراغ ایتمك ارزو ایلدیکنده مأمورین اراضینك انضمام اذن
ومعلوماتلرینك شرائط صحت معاملهٔ فراغیه‌دن عد ایدلمسی منافع
خزینه‌نك کوزه‌دلمسی حکمتندن منبعث اولمغله برابر شاید مأمورین
اراضی لایقیله تدقیق ایده‌میوب معاملهٔ فراغیه‌یی تجویز وتصدیق
ایتسه‌بیله او اراضینك خلیط وشریکلرینك ادعایه بر صلاحیت وامتیاز
قانونیه اعطا وبو صورتله منافع خزینهٔ جلیله‌نك وقایه بیورلمسیدر.

چونکه: بر اراضی‌یی متصرفی مثلا شخص آخره یوز غروشه
فراغ ایلیوب خلیط و شریك اولان دخی یوز غروشله اراضی‌یی تفرغ
ایلدیکی حالده او اراضیدن خزینه‌یه سنوی اللی غروش فائده حصوله
کله‌جکی حالده شخص آخردن اون یاخود یکرمی غروش استفاده
ایدیله‌جکی مستبعد دکلدر.

باخصوص بر کیله‌دن عبارت اولان بر ترلا خلیط وشریکه

ویرلمیوب شخص آخره ویرلدیکی حالده انجق مصارفاتی چیقاره بیلوب خزینهٔ جلیله یه پك آز ویاخود هیچ برمنافع حصوله کلهمیه جکی شبهه سز اولوب خلیط ویاشریکه ویرلدیکی صورتده کندیسنك تحت تصرفنده اولان اراضی ایله خلط وزرع ایلدیکی تقدیرده اوتلادن خزینهٔ جلیله یه منافع حاصل اوله جغی بی ارتیابدر .

ایشته بو اسباب وحکمتدن ناشی واضع قانون طرف عالیسندن اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیرصحیحه ده شفعه یه معادل اوله رق برحق امتیاز اعطا بیورلمش فقط بو امتیاز غیرمحدود اولمیوب بش سنه اولمق اوزره تحدید بیورلمشدر .

مع هذا اسباب معذرتدن اولان صغر وجنون ومدت سفر بعید دیارده بولنمق خصوصاتی او بش سنه خارجنده براقلمشدر .

اشبو اسباب معذرتك خارج وغیرمعتبر طوتلمسنده حکمت بودرکه: شخص اخره ویریلان اراضینك بش سنه ظرفنده منافع خزینه وقایه ایدلمك اوزره اوشخصك خلیط وشریکدن دها زیاده واجح اوله رق تصرفه کسب استحقاق ایده جکی بدیهیات اموردندر .

مع هذا بر آره‌لق بو بش سنه مدتك ظرفنده ایکن کرك خلیط وشریك وکرکسه مفروغ له وفات ایده جك اولورسه بوبابده حق دعوا وصلاحیتك باقی اولوب اولمدیغی ــ متن مادهٔ قانونیه نك اطلاقی سببیله ــ موجب تردد واشتباه اولمش ایسه ده مؤخراً تذییل قیلنان مادهٔ قانونیه اشبو اشتباهی کاملاً برطرف ایدوب کرك مفروغ له وکرکسه خلیط وشریکدن هرهانکیسی وفات ایدرسه ایتسون علی العموم اشبو دعوای حق وصلاحیت مستحق انتقال اولان ورثه لرینه انتقال ایدر .

فقط شوراسی شایان نظردرکه : اشبو دعوای صلاحیت بش سنه

طرفندہ مسموع اولوب شاید بش سنه مرور ایتدیکی حالده خلیط ویا شریکك ورثهٔ مستحقه‌سی طرفندن بویولده دعوای صلاحیت ایدلسه شایان التفات اوله‌ماز .

مع مافیه خلیط ویاخود شریك ویابونلردن برینك ورثهٔ مستحقه‌سی چیقوب : « فلان محلده پدرمزدن موروث اراضی‌یه متصل خلیط ویا شریکمز اولان فلان کمسنه اراضیسنی شوقدر غروشه مقابل فلان آدمه فراغ ایلمش وواقعا : قانوناً معین اولان بش‌سنه منقضی اولمش ایسه‌ده اشبو انقضای مدت صبی اولدیغمزدن ایلروکلوب بوده اعذار شرعیه‌دن بولندیغندن دعوای صلاحیت ایلرز » دیو ادعا ایلسه‌لر شایان مسموع اوله‌ماز .

شوراسی‌ده واردرکه : متصرف اراضی تحت تصرفنده بولنان اراضی‌یی فراغدن اولجه خلیط ویاشریکنه بالمراجعه آلمسنی تکلیف ایلدکده آلمقدن استنکاف ایدر یاخود اذن ویررسه قواعد فقهیه احکامنجه برکیمسه‌نك « کندی عملنی نقض ایتمکه سعی ایتمسی مردود اولدیغندن » دعوای صلاحیت قانونیه‌سنی اسقاط ایتمش اولور. مؤخراً بوکا قارشو دعوای صلاحیت ایلسه قطعاً مسموع اولماز .

خلاصهٔ ماده : برکیمسه بالاشتراك متصرف اولدیغی اراضیسنی خلیط ویا شریکك اذنی اولمقسزین حصه‌سنی بالبدل ویا بلا بدل آخره فارغ اوله‌ماز .

اولدیغنده خلیط ویا شریکی بش سنه‌یه قدر حین طلبده‌کی بدل ایله او حصه‌یی آلان کیمسه‌دن اخذه صلاحیتداردر .

صغر وجنونه ومدت سفر بعیده دیارده بولنمق کبی اعذار شرعیه بو بش سنه ایچنده داخلدر .

شاید حین فراغده خلیط ویا شریك اذن ویرر ویاخود آلمقدن استنكاف ایدرسه صلاحیتنی اسقاط ایتمش اولور .

كرك مفروغ له وكرك سه خلیط ویا شریكلردن هر بری فوت اولسه ورثهٔ مستحقلرینه اشبو حكم وصلاحیت انتقال ایدر .

{ قرق ایكنجی ماده }

[شركای ثلثه‌دن ویاخود دها زیاده شریكلردن بری حصه‌سنی آخره فارغ اوله‌جق اولدقده دیكر شریكلردن بریسی آخر اوزرینه ترجیح اولنه‌میوب دیكرلری دخی طالب اولدقلری حالده اول حصه‌یی بالاشتراك آلمغه حقلری واردر .

وشركای مرقومه‌دن بری حصه‌سنی تماماً دیكر شریكنه فارغ اولسه شریك دخی اول حصه‌دن حصهٔ مصیبه‌سنی آله‌بیلور .

وماده سابقه‌ده بیان اولنان حكملر بونلر حقنده دخی جاریدر .]

مجلهٔ جلیله‌نك « ١٠٦٩ » نجی ماده‌سنده « بر ملكده مستقلاً متصرف اولان كیمسه نصل كه كیف مایشا تصرف ایدرسه ملك مشتركده‌دخی صاحبلری بالاتفاق اولوجهله تصرف ایدرلر . » دیو مسطور اولدیغنه بناءً كرك جبری وكرك اختیاری یعنی علی الاطلاق مشتركاً تصرف ایدیله‌گلمكده اولان بر اراضی‌یی شریكلردن بریسی آخره فراغ ایده‌مز .

زیرا : مجلهٔ جلیله‌نك « ١٠٨٨ » نجی ماده‌سنده « حصه‌دارلردن بری حصه‌سنی دیلرسه مشاركنه صاتار ودیلرسه مشاركندن اذن آلمقسزین آخر كمسنه‌یه دخی صاته‌بیلور .

فقط فصل اولده بیان اولنان خلط واختلاط اموال صورتلرندن بری مشاركنك اذنی اولمدقجه مخلوط ویامختلط اولان مال مشتركده‌كی حصه‌سنی بشقه كمسنه‌یه صاته‌ماز » دیو محرر اولوب هرنقدر اراضیٔ امیریه‌ده شفعه معاملاتی غیرجاری ایسه‌ده مادهٔ سابقه‌ده بیان بیورلدیغی

اوزره شفعه‌یه شبیه اوله‌رق شریك وخلیطه مجلهٔ جلیله‌نك مادهٔ آنفه‌سی موجبنجه برحق امتیاز اعطا بیورلمشدر .

مع مافیه قاچ شریکدن عبارت اولورسه اولسون هر بری علی قدر الحصص حصه‌سنده مستقل بولندیغنه وشرکادن هر بری دیکرینك وکیلی اوله‌میوب احدهما یکدیکری ایچون اجنبی اولوب شرکادن هیچ بریسی ایچون حق رجحان اولمدیغنه بناءً شریکلردن بریسی حصه‌سنی فراغ ایتمك ایسته‌دکده شرکای سائره بالاتفاق اوفراغ ایدیله‌جك حصه‌یی آلیرلر .

یوقسه شریکلرندن بریسنه صاتارسه اومعامله کأن لم یکن حکمنده قالور .

شوراسی‌ده واردرکه : شرکای سائره مثلا بش شریکدن عبارت اوله‌رق بریسی حصه‌سنی فراغ ایچون اوچ شریکه مراجعت ایده‌رك آلمقدن استنکاف ویاخود فراغنه اذن ویره‌رك بوصورتله دردنجی شریکه فراغ ایلدکدن صکره دیکر اوچ شریك دعوای حق وصلاحیته قالقشسه‌لر مسموع اولماز .

وکذلك برشریك شرکاسنه بالمراجعه حق وصلاحیت قانونیه‌لرینی کرك اذن ویرمك وکرکسه آلمقدن استنکاف ایتمك صورتلرندن بریله اسقاط ایلدکلرندن صکره آخره فارغ اولوب مؤخراً شرکا دعوای حق وصلاحیت ایلسه‌لر مجلهٔ جلیله‌نك « ٥١ » نجی ماده‌سی موجبنجه «ساقط اولان برشی عودت ایتمیه‌جکندن» شایان التفات اوله‌ماز .

وکذا دورت شریکدن عبارت اوله‌رق متصرف اولنان بر اراضیده اولان حصه‌سنی برشریك دیکر شریکنه صاتوب دیکر ایکی شریك دعوای صلاحیت ایلدکلرنده مفروغ له اولان شریك مادامکه : بن شریکم

بنم سائر شرکادن زیاده حق رجحانم واردر، دیو ادعا ایلمسه شرکا بیننده حق رجحان اوله‌میه‌جغنه بناءً بوکاده النفات اولنه‌ماز .

شوراسیده واردرکه : مثلا براراضی درت شریکدن عبارت اولوب برشریك حصه‌سنی دیکر شریکنه صاته‌رق بو صورتله مفروغ له ایکی حصه‌یه مالك اولدقدن صکره آخر برشریك حصه‌سنی فراغ ایده‌جکنده او شریك حصه‌سی موجبنجه او اراضیدن آله‌بیلیر ،

اشته کرك بر شریك وکرکسه متعدد شرکادن عبارت اولسون عمومیتله بالاشتراك تصرف اولنان اراضیده شریك، خلیط ایچون حق امتیاز قانونیه موجود اولوب مادهٔ سابقه‌ده برتفصیل بیان قیلنان احکام دخی بونلرده جاریدر .

یعنی قاچ شریك اولورسه اولسون بو حق امتیاز ایچون تحدید ایدیلان مدت قانونیه وسائر احکام تمامیله بر شریك حقنده جاری اولان کبیدر .

شریکك تعددی احکامك تبدلنه بادی اولماز .

خلاصهٔ ماده : متعدد شریکلردن بری حصه‌سنی آخره فارغ اولدیغی اولدقده شریکلر ایچون حق رجحان یوقدر بالاتفاق آله‌بیلیرلر .

شاید شرکادن برینه فراغ اولندقده دیکر شریکلر طالب اولدقلری حالده اول حصه‌یی بالاشتراك آلیرلر .

وبر شرکادن بری حصه‌سنی تماماً دیکر شریکنه فارغ اولسه شریك آخر اول حصهٔ مصیبه‌سنی آله‌بیلیر .

ومادهٔ سابقه‌ده بیان اولنان احکام بونلرده جاریدر .

{ قرق اوچنجی ماده }

[بر کیمسه آخرك ویاخود شریکنك اراضیسنی متصرفی طرفندن فراغه وکالتی

اولمقسزین مأموری اذنیله آخره فضولاً فارغ اولدقده اول اراضینك متصرفی فراغ مذکوری مجیز اولمدیغی حالده مأموری معرفتیله فضولی تفرغ وضبط ایدن کیمسه‌دن اراضیسنی استرداد ایدر .]

مجله‌ٔ جلیله‌نك « ۱٤٤۹ » نجی ماده‌سنده « برکیمسه ایشنی بشقه‌سنه تفویض ایتمك واول ایشده آنی کندی یرینه اقامه ایلمکدر او کیمسه‌یه موکل ویرینه اقامه ایلدیکی کمسنه‌یه وکیل واول ایشه موکل به دنیلیر . » و « ۱٤٥۱ » نجی ماده‌سنده « توکیلك رکنی ایجاب وقبولدر . شویله که : موکل شو خصوصه سنی وکیل ایتدم دیوبده وکیل دخی قبول ایتدم دیسه یاخود قبولی مشعر بشقه بر سوز سویلسه وکالت منعقد اولور کذلك وکیل برشی سویلمیوبده اول خصوصك اجراسنه تشبث ایلسه دلالةً وکالتی قبول ایتمش اولمغله تصرفی صحیح اولور » دیو مصرح اولوب اراضیٔ امیریه‌نك فراغنده دخی بالوکاله اجرای معامله — « مطالعهٔ مخصوصه » بحثنده برتفصیل سرد وتمهید قیلندیغی وجهله — مجاز ایسه‌ده بویله اصول مشروعه‌سی دائره‌سنده براراضی حقنده باطابو تصرف ایدن کیمسه طرفندن توکیل ایدلمیه‌رك معاملهٔ فراغیه اجرا قیلنیرسه مجله‌ٔ جلیله‌نك « ۳٦۸ » نجی ماده‌سنده « بیع فضولی وبیع مرهون کبی غیرك حقی تعلق ایدن بیع اول غیرك اذننه موقوفاً منعقد اولور » دیو مسطور اولمسنه ویوقاریده ذکر وبیان اولندیغی اوزره بیع فضولی قانوناً غیر معتبر بولنمسنه بناءً صاحب الارض اولان مأمورین اراضی حضورنده واقع اولان بویله بر معاملهٔ فراغیه متصرف اراضینك اذن واجازتنه موقوفدر .

دیلرسه او معاملهٔ منعقده‌یی تجویز وتصدیق ایدر .

دیلرسه قبول ایتمز که : بوحالده سبق ایدن معاملهٔ فراغیه کأن لم یکن حکمنده اوله‌رق اول اراضی‌یی متصرفی استرداد ایدر .

چونکه : آنف البیان مواد قانونیهٔ مستخرجه دن مستبان اوله جغی وجهله وکالت ایجاب وقبول ایله منعقد اولوب بو صورتله اصلا ایجاب وقبول حصوله کلمامش ، وکالت انعقاد ایلمامش اولدیغی حالده فضولاً بر معامله اجرا ایدلسه مجلهٔ جلیله نك « ۹۵ » نجی ماده سنده « غیرك ملکنده تصرفله امر ایتمك باطلدر . » دیو محرر بولنمسنه بناءً او معامله غیر معتبر وانجق متصرفنك اذن وتجویزینه متوقف بولندیغی جهتله قطعاً شایان التفات اوله میه جغی شبهه سزدر .

یعنی او شخص اجنبی اراضیده اصلا مدخل وحقوقی اولمدیغی حالده تعرضه قیام ایلمش حالبوکه : « بلا سبب مشروع برینك مالنی بر کیمسه نك اخذ ایلمسی جائز اوله میه جغی » مجلهٔ جلیله نك « ۹۷ » نجی ماده سی احکامندن اولوب اشبو تعرضی وخصوصیله آخره او اراضی یی فراغ ایلمسی باطل و « برشیٔ باطل اولدقده آنك ضمننده کی شی دخی باطل اوله جغی » مجلهٔ مذکوره نك « ۵۲ » نجی ماده سی احکامندن بولندیغنه بناءً او شخص اجنبینك معاملهٔ فراغیه سی ومفروغ لهك معاملهٔ متقابله سی غیر معتبر وبنا برین باطلدر .

وکذلك کرك بر وکرك بر قاچ شریکدن عبارت اولان براراضیده شرکادن بریسی دیکر شریکك حصه سنی فضولی اوله رق یعنی متصرفنك اذن ومعلوماتی ، کندیسنه وکالتی اولمدیغی حالده شخص آخره مأموری حضورنده فراغ ایدرسه ینه معتبر اولماز .

چونکه : مجلهٔ جلیله نك « ۱۰۷۵ » نجی ماده سنده « شرکت ملکده متشارکیندن هر بری دیکرك حصه سنده اجنبیدر بریسی دیکرك وکیلی دکلدر . بناءً علیه برینك اذنی اولمدقجه دیکری انك حصه سنه تصرف ایده مز » دیو محرر اولمسنه مبنی فضولاً فارغ اولان او شریکك معاملهٔ

فراغیه‌سی معتبر دکلدر. بناءً علیه مجلهٔ جلیله‌نك «٣٧٨» نجی ماده‌سنده «بیع فضولیده مال صاحبی ویا وکیلی یاخود ولیسی یاخود وصیسی اجازت ویررسه نافذ وویرمزسه منفسخ اولور فقط اجازتده بایع ومشتری ومجیز ومبیع قائم اولمق شرطدر. بونلردن بریسی هلاك اولسه اجازت جائز اولماز» دیو مصرح اولدیغندن صاحب ومتصرفی دیلرسه او معامله‌یی تجویز وتصدیق ایدر، دیلرسه عدم تصدیق ایله فسخ واراضیٔ مذکوره‌یی استرداد ایدر.

شوراسیده واردرکه: اراضیٔ امیریه‌ده نقصان ارض واجر مثل مدعیات ومطالباتی غیر مسموع اولدیغندن ناشی بو صورتله اراضیسنی استرداد ایدن کیمسه اراضیٔ مذکوره‌یی زراعت ایتمسندن طولایی اجرمثل، نقصان ارض مثللو تضمینات ایسته‌یه‌من.

ایسته‌سه بیله مسموع دکلدر.

خلاصهٔ ماده: بر کیمسه آخرك ویا شریکنك اراضیسنی متصرفی طرفندن وکالتی اولمدیغی حالده مأموری اذنیله آخره فضولاً فراغ ایدوب فقط متصرف اراضی اشبو معاملهٔ فراغیه‌یی تجویز ایتمیوبده دعوای استردادده قیام ایلسه مأموری معرفتیله اول اراضی‌یی مفروغ لهدن استرداد ایده‌بیلیر.

مجیز اولورسه معاملهٔ مسبوقه‌ده معتبر اولور.

﴿ قرق دردنجی ماده ﴾

[اوزرنده دیکرینك ملك اشجار ویا ابنیه‌سی بولنوبده اول اشجار ویا ابنیه‌یه تبعیتله ذراعت وتصرف اولنان اراضی‌یی متصرفی اشجار وابنیه‌نك صاحبی طابوی مثلیله آلمغله طالب ایکن کرك مجاناً وکرك بدل مقابلنده آخره فارغ اوله‌ماز.

فارغ اولمش اولدیغنی حالده اون سنه‌یه قدر طلب ودعوایه صلاحیتی اولوب اول اراضی‌یی حین طلبده‌کی بدل مثلیله آلمغه حقی واردر .
وبو خصوصده صغر وجنون ومدت سفر بعید دیارده بولنمق کبی عذرلر معتبر دکلدر .]

اراضیٔ امیریه‌ده نظر دقته آلنه‌جق ایکی جهت واردرکه: بری ـ رقبه وملکیتك عائدیتی حسبیله ـ جانب بیت‌المالك منافعی دیکری ـ حقوق تصرفیه جهتیله ـ متصرفنك منافعیدر .

اشته بوسببلردن ناشی بر اراضی متصرفی خود بخود قالقوب مادامکه : بو اراضی باطابو عهده‌مده‌در . دیلدیکم کبی معامله اجرا ایدرم دیه‌مز . بلکه صاحب الارض اولان مأمورین اراضی معرفتیله وانضمام رأی ومعلوماتیله اومتصرف آخره فراغ ایده‌بیلیر .

شوراسیده شایان تذکاردرکه : مجلهٔ جلیله‌نك «١١٩٢» ماده‌سنده «هرکس ملکنده کیف مایشاء تصرف ایدر فقط بشقه‌سنك حقی تعلق ایدرسه مالکی ملکنده استقلالا اوزره تصرفدن منع اولنور «دیو مصرح اولوب اشبو مادهٔ قانونیه دلالتیله رقبه‌سی جانب خزینه ویالکز حقوق تصرفیه‌سی کندوسنه عائد اولان بر اراضینك متصرفی مارالذکر مأمورین اراضینك اذن وتجویز ونظارتی ایله مالك اوله‌بیلوب مع هذا متن مادهٔ قانونیه‌ده محرر اولدیغی اوزره او اراضی اوزرنده دیکرینك ملك اشجار ویا ابنیه‌سی اولورسه او اراضینك فراغنده مأمورین اراضینك اذن وتجویزی معاملهٔ فراغیه‌یی قطعیاً معتبر و مرعی طوته‌ماز .

زیرا : اول اراضی اوزرنده حق مرور وحق شرب ایله ملك اشجار وابنیه‌سی بولنان بر کمسنه‌نك متصرف اراضی ایله برابر اول اراضی‌یه علاقه‌سی اولوب نوعما متشارکیندن معدود اوله‌بیله‌جکی وخلیط وشریك ایسه آنفاً بیان وتفصیل قیلندیغی اوزره اول اراضی‌یه

آخرلرندن زیاده ومنافع خزینه‌نك وقایه‌سی بابنده دها ارجح والیق بولنه‌جغنه بناءً خلیط وشریك دنیله‌بیله‌جك اولان او کیمسه‌نکده‌اذن وتجویزینه منوطدر .

عکسی حال معاملهٔ واقعه‌یی ابطال ایدر .

مثلا اون دونملك براراضیٔ امیریه‌یه زید متصرف اولوب عمرودخی اوزرنده بولنان ملك زیتون اشجارینه مالك اوله‌رق بو صورتله زراعت وهر برری مالارینه کیف ماتفق متصرفلر ایکن زید تحت تصرفنده بولنان اراضیٔ مذکوره‌یی بشیوز غروش مقابلنده بکره مأموری حضورنده فراغ ایدوب عمرو دخی او ثمن مقابلنده تفرغه طالب ایکن فراغ معامله‌سنی اجرا ایلسه چونکه : عمروك اراضیٔ مذکوره‌ده واقع ملك اشجارلره مالك اولمسی حسبیله اراضیٔ مذکوره‌دن خزینهٔ جلیله‌یه عائد منافعی دها زیاده صیانه ایده‌جکی بدیهی ومطمح نظر انجق وقایهٔ حقوق خزینه‌اولمسی جهتله معاملهٔ فراغیهٔ مذکوره قانوناً تجویز بیورلمیوب خلط وشریك عد اولنان عمروه دعوای حق وصلاحیت ایچون اون سنه مدت تحدید بیورلمشدر .

اشته عمرو بو اون سنه ظرفنده مذکور اراضی‌یی دعوا وبشیوز غروشله بکردن استرداد ایده‌بیلیر .

بکر واقعا : بن بشیوز غروشه تفرغ ایلدم ایسه‌ده الیوم اراضیٔ مذکوره‌ایکی بیك غروش مقابلنده فراغ ایدیله‌جکدر . سنده‌ایکی بیك غروش ویره‌جکسك دیه‌مز که : بوده « حین طلبده‌کی » تعبیر وتقیید قانونیسیله مستدلدر .

وکذلك چفتلکی ملك ، اراضیسی اراضیٔ امیریه‌دن اولوب فقط اوچفتلك ایله برابر من‌القدیم اداره‌اولنه‌رق بر شخصه احاله وتفویض

اولنه کلمکده اولان بر چفتلکك ابنیه‌سی هر نصلسه مثلا زیدك اراضیسی عمروك تصرفنده ایکن عمرو متصرف اولدیغی اراضیسنی بکره بیك غروش مقابلنده فراغ ایده‌جك اولدقده ذکر اولنان وقایهٔ منافع خزینه حکمتنه مستنداً زید دعوای صلاحیت ایله اراضیٔ مذکوره‌یی حین طلبده‌کی ثمن ایله بکردن استرداده قادر اولور ،

بو معامله مأمورین اراضینك معرفتیله اولسه بیله ینه دعوای صلاحیت واسترداده مانع اوله‌ماز .

شوراسیده وارکه : تحدید بیوریلان اون سنه صغر وجنون و مدت سفر بعید دیارده بولنمق کبی اعذار شرعیه ایله مرور ایده بیله‌مادامکه : بو مدت اعذار شرعیه‌دن منبعث اوله‌رق مرور ایتمشدر . بو حالده دعوای صلاحیته مانع دکلدر دیو ادعا ایدیله‌مز .

چونکه : بو اون سنه ظرفنده مثلا بکرك اراضیٔ مذکوره‌یی ومنافع خزینه‌یی وقایه بابنده حسن اداره‌یه ارجح اوله‌جغی آشکاردر . اراضیٔ امیریه خصوصنده مطمح نظر ایسه ماالذکر انجق وقایهٔ حقوق خزینه اولوب بوده مؤمن ومؤید بولندیغی ومع هذا بو اون سنه مدت دعوای صلاحیته مع زیادة کافی وکافل بولندیغندن واقع اوله‌جق اولان بویله بر دعوای صلاحیتك عدم استماعی لزومی بدیداردر .

خلاصهٔ ماده : اوزرنده دیکرینك ملك اشجار ویا ابنیه‌سی بولنوبده اول اشجار ویا ابنیه‌یه تبعیتله زراعت وتصرف اولنان اراضی‌یی متصرفی اشجار وابنیهٔ مذکوره‌نك صاحبی طاپوی مثلیله آلمغه طالب ایکن کرك مجاناً وکرك بدل معلوم مقابلنده آخره فارغ اوله‌ماز .

عکسی حالده اون سنه‌یه قدر دعوای صلاحیتله اراضیٔ مذکوره‌یی

حین طلبده‌کی بدل ایله استرداده اشجار وابنیه صاحبنك حقی واردر.
اعذار شرعیه بومدتده معتبر وجاری دکلدر.

{ قرق بشنجی ماده }

[بر قریه‌نك حدودی داخلنده اولوب با طاپو تصرف اولنان اراضی‌یی متصرف بولنان کیمسه دیکر قریه اهالیسندن بر کیمسه‌یه فارغ اولدیغی حالده اول اراضینك بولندیغی قریه اهالیسندن یره ضرورتی اولنلرك اول اراضی‌یی بدل مثلیله برسنه‌یه قدر طلب ودعوایه صلاحیتی واردر.]

اشبو مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیوریلان دعوای صلاحیته مساعده‌ده حکمت بودرکه: مثلا اللی خانه‌دن عبارت اولان برقریه‌نك حدودی بشیوز دونم اراضیٔ امیریه ایله محدود اولوب بواراضیده اللی خانه‌یه وقتیله تخصیص بیوریله‌رق اهالیٔ قریه‌نك تعایشنه بیك درلو مشکلات ایله کافی اوله بیلمکده ایکن مرور زمانله او قریه التمش خانه‌یه ترقی ایدوب بو صورتله اراضیٔ مذکوره سکنه‌سنك اداره‌لرینه کافی اوله‌ماز ایکن سکنه‌دن بریسی اون دونمدن عبارت اولوب تحت تصرفنده بولنان اراضیٔ امیریه‌یی بالفرض بشیوز غروش مقابلنده قریهٔ مذکوره‌یه جوار اولان دیکر قریه اهالیسنه فارغ اولمق ایستیوب انجق کندی قریه‌سی اهالیسندن اولوب معیشتنی تأمینه کافی اراضی‌یه مالك اولمیان بر کیمسه اواراضی‌یی بدل مذکور ایله تفرغه طالب چیقسه متصرف اراضی هر نه سببدن طولایی اولورسه اول اراضی‌یی اوکیمسه‌یه ویرمیوب دیکر قریه اهالیسندن اولان شخصه مأموری حضورنده فارغ اولسه اراضی‌یه شدت احتیاجی اولان کمسنه‌نك استحصال معیشتی بابنده عسرت عظیمه‌یی کرفتار اولمسنه بر چیغر آچیلمق دیمك اولوب حالبوکه: مجلهٔ جلیله‌نك ۱۸۰ نجی ماده‌سنده « بر ایش ضیق اولدقده

متسع اولور .» دیو مسطور اولمسنه مبنی حکمت حکومت ، وقایهٔ رفاه حال تبعه ورعیت وصیانهٔ منافع خزینه ایجاباتندن اوله‌رق بو صورتله اجرا قیلنان معاملهٔ فراغیه ایچون اراضی‌یه شدت احتیاجی اولان او قریه اهالیسنه بر سنه مدتله دعوای صلاحیت واسترداد تحدید بیورلمشدر .

چونکه : دعوای صلاحیت واسترداد اعطا ایدلمیه‌جك اولور ایسه بر قریه اهالیسی اراضیلرینی دیلدیکی کیمسه‌یه فارغ اوله‌بیلوب سکنهٔ قریه‌نك اراضیسز قاله‌بیله‌جکی ملحوظ وبونکده منافع خزینه وتخصیص رفاه حال ایله تبعه ورعایانك انتعاشلرینی اخلال ایده‌جکی شبهه‌سزدر .

مع‌مافیه تحدید بیوریلان بر سنه مدت متن مادهٔ قانونیه‌ده مطلق اوله‌رق بیان بیوریلوب مطلق ایسه اطلاقی اوزرینه جاری اوله‌جغی احکام قواعد کلیه‌دن بولندیغندن اعذار شرعیه‌دن اولان صغر ، جنون ، مدت سفر بعید دیارده بولنمق کبی حالات معتبرهٔ قانونیه بو برسنه مدتده داخل دکلدر .

شوراسیده واردرکه : ذکر اولنان دعوای صلاحیت ماده‌سنده قریه اهالیسندن بر قاچ کشی ظهور ایدوب هر بری اراضی‌یه اولان شدت احتیاجلرندن بحثله ادعای حقوق ایلسه‌لر مسئله‌نك آخره تحول ایدر .

فقط مجلهٔ جلیله‌نك «۲۲» نجی ماده‌سنده ضرورتلر کندی مقدارلرنجه تقدیر اولنور .» و«۳۱» نجی ماده‌سنده «ضرر بقدرالامکان دفع اولنور .» دیو مصرح اولمسنه مبنی ادعای صلاحیت ایدن سکنهٔ قریه‌دن هانکیسنك دها زیاده اراضی‌یه احتیاجی وارسه اکا ویریلیر .

شاید هر برینك احتیاجی خصوصنده مساوات کوریلیرسه بو حالده اراضی‌یه نظر اولنور .

اکر اراضی قابل تقسیم یعنی بالتقسیم هرطالبك حصه‌سنه دوشه‌جك اراضی ایله انتفاعلری موجود وخزینه جلیله‌نك منافعی مؤتمن ایسه تقسیم و توزیع اولنور .

فقط اشبو تقسیمده مناظره ومجادله‌ده موجود اوله‌جغندن ناشی قرعه ایله تقسیم اولنمق اولادر .

مع هذا اراضئ مذکوره قابل تقسیم اولمزسه مأمور اراضینك وهیئت محلیه‌نك رأی عادلانه‌سیله اجرای معامله اولنور .

ویاخود حکومت سنیه‌یه خدمات صادقانه‌سی سبقت ایتمش اولان کسانه وبالخاصه خدمت مقدسهٔ عسکریه‌سنی ایفا ایله وطننه معاونت ایلیان کیمسه‌یه ویریلیر .

یاخود قرعهٔ شرعیه اجرا قیلنه‌رق محتاجیندن هر کیمه اصابت ایدرسه اکا اعطا قلنیر .

اك اسلم طریقده بو جهتدر ظننده‌یم .

چونکه : کرك هیئت محلیه‌نك وکرکسه مأمورین اراضینك رأیلرینه اتباعاً اجرای معامله ایدلسه طالبیندن برطاقمی بورأیلره اعتراض ایله باعث کفتکو اوله‌جغی ملحوظ اولوب قرعهٔ شرعیه‌نك اجراسی ایسه بو کبی حالات ملحوظه‌یه اصلا میدان ویرمیه‌جکی بدیهیات اموردندر .

خلاصهٔ ماده : بر قریه‌نك حدودی داخلنده اولوب با طابو تصرف اولنان اراضی‌یی متصرفی اول اهالیسنه یره ضرورتی اولنلر اولوبده طالب ایکن دیکر قریه اهالیسنه فارغ اولسه بیله بر سنه‌یه قدر اول اراضی‌یی مفروغ لهدن بدل مثلیله او اهالینك آلمغه حقلری واردر .

{ قرق آلتنجی ماده }

[املاکده جاری اولان شفعه اراضئ امیریه وموقوفده جاری دکلدر .

یعنی بر کیمسه متصرف اولدیغی اراضیسنی بدل معلوم مقابلنده آخره فراغ ایلدیکی حالده هم حدودی بولنان کیمسه‌نك اول بدل ایله بن تفرغ ایدرم دیو دعوایه صلاحیتی یوقدر.]

مجلهٔ جلیله‌نك «١٠٠٩» نجی ماده‌سنده محرر اولدیغی اوزره حق شفعه اولاً نفس مبیعده مشارك اولان کیمسه‌نك، ثانیاً حق مبیعده خلیط اولانك، ثالثاً جار ملاصقك اوله‌جغی احکام قانونیه‌دن ایسه‌ده فرق برنجی مادهٔ قانونیـه شرحنده مجلهٔ جلیله‌دن نقل ایدیلان مواد قانونیه یعنی «١٠١٧»، «١٠١٨»، «١٠١٩» نجی ماده‌لری موجبنجه کرك مشفوع وکرکسه مشفوع بهك ملك اولمسی شرط اولوب اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه ایسه ملك اولمیوب ـ رقبه‌سی جانب بیت‌المال وحقوق ذرعیه‌لری متصرفلرینه عائد اولمسی حسبیله ـ متصرفلری نزدنده عادتا مأجور ومستعار اوله‌رق شرائط اساسیهٔ شفعه کندولرنده قاطبه‌دن غیر موجود اولدیغندن ناشی ادعای شفعه مسموع اولماز.

یعنی بر اراضی متصرفی طرفندن بر شخصه مثلا بشیوز غروش مقابلنده ومأموری حضورنده فارغ اولدقدن صکره اراضیٔ مذکوره‌یه هم حدود اولان بریسی چیقه‌رق بو اراضی‌یه بنم اراضیم متصلدر بنابرین حق شفعه‌م واردر مفروغ لهدن دعوای استرداد ایدرم، دیسه مسموع ادعاسی رد قلنیر.

وکذلك اراضی بدل عشر مقاطعه‌لی ویا اجاره تینلی ابنیه‌سی ایسه ملك اولان اراضی واملاك دخی متصرفلرینك ملك صرفلری اولمدیغندن وبنابرین شرائط شفعه کندولرنده مفقود اولدیغندن ناشی دعوای شفعه بونلرده‌ده جاری اولماز.

شو قدر وارکه: اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌ده مطمح نظر خزینهٔ جلیله‌نك وقایهٔ حقوق ومنافعی اولمغله مواد سابقه‌ده

بر تفصیل بیان قیلنمدیغی اوزره کرك خلیط وكرك شریك وسائره یه شفعه یه معادل اولمق اوزره بر حق امتیاز قانونی ویریله‌رك منافع خزینـه ضرر وخساردن صیانه بیورلمشدر .

یوقسه او حق امتیاز ودعوای صلاحیته اولان مساعدهٔ قانونی شفعه دکلدر .

چونکه : اراضیٔ مذکوره‌ده شفعه‌نك شرائطی کاملاً معدوم ومفقوددر .

خلاصهٔ ماده : اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌ده شفعه جاری اولماز .

یعنی بر اراضی متصرفی طرفندن آخره مأموری حضورنده فراغ ایدلدکدن صکره حق امتیاز قانونیسی اولمایان بر قومشوسی کلوب دعوای شفعه ایلسه مسموع اولماز .

{ قرق یدنجی ماده }

[شو قدر دونم ویا ذرع دیو فراغ اولنان اراضیده دونم وذراعه اعتبار اولنوب اماتعیین وارائهٔ حدود اولنه‌رق فراغ اولنان اراضیده کرك دونم وذراع ذکر اولنسون وکرك ذکر اولنمسون دونم وذراعه اعتبار اولنمیوب یالکز حدوده اعتبار اولنور .

مثلا بر کیمسه یکرمی بش دونم کلور دیو اراضیسنی ارائه وتحدید ایدرك آخره فارغ اولدقدن صکره اراضیٔ مذکوره‌نك اوتوز ایکی دونم اولدیغی ظاهر اولمسیله یدی دونمنی تفریق ایله کیرویه آلورم یاخود زیاده اقچه ایسترم دیو مفروغ لهه مداخله ایده‌میه‌جکی مثللو فراغندن صکره وفات ایلسه اولادی یاخود باباسی یا اناسی دخی مداخله‌یه مقتدر اوله‌ماز .

وکذا اراضیٔ مذکوره‌اون سکز دونم چیقسه مفروغ له‌نك دخی اول اراضی بدلندن یدی دونمه اصابت ایدن مقداری استرداد ایده‌مز .]

مجلهٔ احکام عدلیه‌نك « ۲۰۰ » نجی ماده‌سنده « مبیع مشترینك معلومی

اولمق لازمدر، و « ۲۰۱ » نجی ماده سنده ده « مبیعك معلومیتی سائرندن تمییز ایده جك حال و وصفنی بیان ایله حاصل اولور . مثلا شوقدر کیله قزلجه بغدایی یاخود فلان و فلان حدود ایله محدود اولان عرصه دیو صاتلسه مبیع معلوم و بیع صحیح اولور . »

و « ۲۲۱ » نجی ماده سنده « محدود اولان عقارات ذراع و دونم ایله صاتلدیغی کبی تعیین حدود ایله دخی صاتیلور » دیه رك بیان بیورلمش اولدیغندن بیع یعنی صاتیله جق اولان شی اراضی مثللو مساحه و ذراع اولنور و تحدید حدود ایدیلیر شیلردن اولورسه تحدید حدود و یاخود مساحه یعنی اولچمك، ارشونلمق ایله دخی صاتیله رق مشترینك معلومی اولور .

یعنی اراضیٔ امیریه و تخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه متصرفی طرفندن مثلا بیك غروش مقابلنده عمروه بیع ایدیلیر فقط ذراعی بیان اولنمه دن یعنی اون دونم یاخود یوز آرشون دینلمیوب فلان و فلان حدودلریله محدود معلوم اولان ترلامی صاتدم دیرایسه یاخود یالکز حدودینی ذکر ایتمیوب یعنی حدودیله برابر شوقدر دونم و یاخود شوقدر آرشون دیه رك صاتدم دیر ایسه بو حاله و فراغ صحیح اولور .

شوراسیده وار درکه : مجلهٔ جلیله نك « ۲۲۴ » نجی ماده سنده « تبعیضنده ضرر اولان موزوناتدن بر مجموعك مقداری بیان و یالکز اول مجموعك بهاسی ذکر اولنه رق صاتلدقده، لدی التسلیم ناقص چیقارسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایدر و دیلرسه چیقان مقداری مجموع ثمن مسما ایله آلور و زائد کلورسه زیاده مشترینك اولوب بایع مخیر اولماز مثلا بش قیراطدر دیو یکرمی بیك غروشه صاتیلان بر الماس طاش درت بچق قیراط چیقسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر و دیلرسه

ایسه اول طاشی یکرمی بیك غروشه آلور واکر بش بچق قیراط چیقارسه اول طاش یکرمی بیك غروشه مشترینك اولوب بونده بایع مخیر اولماز و« ٢٢٥ » نجی ماده سنده « تبعیضنده ضرر اولان موزوناتدن برمجموعك مقداریله اقسام واجزاسنك بهاسی دخی بیان وتفصیل اولنه رق صاتلدقده لدی التسلیم کرك ناقص چیقسون وکرك زائد چیقسون مشتری مخیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایدر ودیلرسه چیقان مقداری اقسام واجزا ایچون بیان اولنان بها حسابیله آلور مثلا بش قیه‌در دیو هرقیه‌سی قرق غروشه صاتیلان برباقر منقال دربچق یاخود بش بچق قیه چیقسه ایکی صورتده دخی مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر ودیلرسه اول منقالی درت بچق قیه ایسه یوزسکسان غروشه وبش بچق قیه ایسه ایکیوز یکرمی غروشه آلور. »و« ٢٢٦ » نجی ماده سنده « کرك عرصه اولسون وکرك امتعه واشیای سائره اولسون علی العموم مزروعاتدن برمجموعك مقداری وبالکز اول مجموعك بهاسی بیان یاخود ذراعنك دخی بهاسی تفصیل اولنه رق صاتلدقده ایکی صورتده ده حکمی تبعیضنده ضرر اولان موزوناتك حکمی کبیدر فقط کرباس وچوقه مثللو قطع وتبعیضنده ضرر اولمیان امتعه واشیا مکیلات حکمنده‌در .

مثلا یوز آرشون اولمق اوزره بیك غروشه صاتیلان برعرصه طقسان بش آرشون چیقسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر ودیلرسه اول عرصه‌یی بیك غروشه آلور وزائد چیقسه مشتری تماماً اول عرصه‌یی بیك غروشه آلور. » دیو محرر اولمسنه نظراً مثلا بهر ذراع، یاخود بهر دونمی یوز ویا بیك غروشدن اولمق اوزره یوز ذراع ویاخود اون دونم ترلایی متصرفی برکیمسه‌یه فراغ ایلسه‌ا کر بو ترلاحین فراغده مساحه اولنه رق، اولچیلوب، آرشونلنه رق وقوعبولمش ایسه بوبابده برکونا حق اعتراض

اولمیه جغی بدیهی ایسه ده شاید مثلا برشخص فلان محلده متصرف اولدیغم اراضیم یوز ذراع ویا اون دونم کلور بهر ذراعی یوز ویا بهر ذراعی یوز ویا بهر دونمی بیك غروشدن اولمق اوزره معامله ٔ فراغیه اجرا قیلنوب مؤخراً لدی المساحه اراضی ٔ مذکوره نك ذراع ویا دونمنده نقصان ظهوره کلسه مثلا یوز ذراع یرینه طقسان ذراع ویاخود اون دونم یرینه یدی دونم کلسه اشبو نقصان ایچون معامله ٔ فراغیه نك فسادی نقل اولنان مواد قانونیه دن مستبان اولمقده ایسه ده اشبو مواد قانونیه املاك صرفه یه عائد ومتعلق اولوب اراضی ٔ امیریه وتخصیصات قیلندن اولان اراضی ٔ موقوفه یه شامل اوله میه جغندن ومع مافیه شرح ایدلمکده اولان مادهٔ قانونیه ده بو بابده صراحت کامله موجود بولندیغندن احاله وفراغ مذکور صحیح اولوب مشتری ومفروغ له طرفندن واقع اولان دعوای نقصانیت مسموع اولماز.

وکذلك یوز ذراع یرینه یوزیکرمی واون دونم یرینه اون بش دونم کلسه فارغ : واقعا بن فلان حدودله محدود اولان ترلامی یوز ذراع ویا اون دونم کلیر دیه رك عمروه بیك غروش مقابلنده فارغ اولمش ایسه مده بو کره عندالمساحه یوزیکرمی ذراع ویا اون بش دونم کله رك مجله نك مواد مخصوصه سی موجبنجه فراغ مذکور فاسد اولدیغندن دیو دعوا ایلسه مسموع اولماز .

لاکن دونم ویا ذراع حسابیله مثلا دونمی یوز غروش ویا ذراعی اوتوز غروشه دیو بازاراق ایدوب فقط مساحه ایدلمکسزین معامله ٔ فراغیه اجرا ایدلدکدن صکره نقصان ویا زیاده ظهوره کلسه بو بابده ظهوره کله جك مطالب ومدعیات شایان قبول اولور .

اشته قبوله شایان اوله جق مدعیات وقبول اولنمیه جق مطالب کرك فارغ وکرك مفروغ لهك وفاتلرندن صکره ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه سنه انتقال ایدر.

متن مادهٔ قانونیه‌ده « اولادی یاخود باباسی یا اناسی » تعبیریله درجهٔ انتقال بیان بیورلمش ایسه‌ده فی ۷ محرم سنه ٨٤ تاریخنده اراضیٔ امیریه‌نك اصول انتقالاتنه دائر اولان قانوننامه شرحنده ـ یعنی اشاغیده ـ بوكا دائر ایضاحات ویریله‌جكندن بوراده بیاندن صرف نظر ایدلمشدر .

خلاصهٔ ماده : شوقدر دونم ویا ذراع دیو فراغ ایدیلان اراضیده اعتبار دونم وذراعه‌در .

تعیین حدود ایله فراغ ایدیلان اراضیده ذراع ودونم ذكر اولنسه ده اولنمسه ده علی التساوی اعتبار حدوده‌در .

مثلا بر كیمسه فلان یرده فلان حدودله محدود اولوب یكرمی بش دونم كلیر اراضیمی شوقدر غروشه دیو فارغ اولدقدن‌صكره ایدی المساحه اوتوز ایكی دونم چیقسه یدی دونم فضله‌نك اقچه‌سنی ویا كندوسنی آلیرم دیو مفروغ لهدن ویاورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سندن دعوایه صلاحیتی اولماز .

وكذا اراضیٔ مذكوره اون سكز دونم چیقسه مفروغ له فارغدن یدی دونمه اصابت ایدن اقچه‌نك استرداد وادعاسی ممنوع اولماز .

{ قرق سكزنجی ماده }

[بر كیمسه اراضیسنی آخره فارغ اولدقده اوزرنده خدایی نابت اشجار یره تابع اولدیغندن فراغده بهرحال داخل اولور .

اما اراضی،اوزرنده بولنان ملك اشجاری حین فراغده ذكر ایده‌رك بیع ایتمدكجه اول اشجاری مفروغ لهك ضبطه صلاحیتی یوقدر .]

مجلهٔ جلیله‌نك « ٢٣١ » نجی ماده‌سنده « مبیعك جزئی حكمنده اولان یعنی غرض اشترایه نظراً مبیعدن انفكاكی قابل اولمیان شیلر من غیر ذكر بیعده داخل اولور مثلا كلیدك بیعنده مفتاحی وسوتی اچون النان اینكك بیعنده سوت امن یاوریسی من غیر ذكر داخل اولورلر »

و « ۲۳۲ » نجی ماده‌سنده « مبیعك توابع متصلهٔ مستقره‌سندن اولان شیلر من غیر ذکر بیعده تبعاً داخل اولور . مثلا بر قوناغك بیعنده میخلانمش کلیدلر ویرلی طولاب ومندرلکلر کبی یرلی اولمق اوزره موضوع ومبنی اولان شیلر وحدودی داخلنده اولان بغچه‌سیله طریق عامه، یاخود چیقماز سوقاغه موصل اولان یوللر وباغچه‌وعرصه بیعنده مستقر اولمق اوزره مغروس اغاجلر پازارلقده تصریح اولنمسه دخی مبیعدن آیرلمیوب برابر صاتلمش اولورلر . » دیو مصرح اولدیغنه بناءً اراضیٔ میریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌دن بر کیمسه متصرف اولدیغی اراضیسنی آخره فراغ ایلدکده اول اراضی درونده خدایی نابت اولان اشجار مثمره وغیر مثمره اثنای فراغ واحاله‌ده ذکر وبیان ایدلمدیکی حالده بیعده داخل اولور .

مؤخراً فارغ مفروغ‌له حقنده دعوایه قیامله : واقعا بن فلان حدودله محدود اولان اراضیمی مثلا عمروه شو قدر غروش مقابلنده فارغ اولدم ایسه‌ده ارض اوزرنده خدایی نابت اولان اشجار مثمره ویا غیر مثمره حین فراغده ذکر و تصریح ایدلمدیکندن ناشی فراغده داخل اولمدیغندن دعوای استرداد ایلرم . دیسه مواد مخصوصهٔ منقوله‌دن مستدلل و باخصوص متن مادهٔ قانونیه‌دن مستبان اولدیغی وجه اوزره بو مثللو خدایی نابت اولان اشجار کرك مثمر وکرکسه غیر مثمر من غیر ذکر فراغده داخل اولمسی حسبیله دعوای استرداد غیر مسموع اوله‌جغی کبی مجلهٔ جلیله‌نك « ۲۳۴ » نجی ماده‌سنده « تبعا بیعده داخل اولان شیئك ثمندن حصه‌سی یوقدر . » دیو مسطور اولدیغندن فارغك ادعای ثمن ایلمسی دخی شایان قبول اوله‌ز .

فقط مجلهٔ جلیله‌نك «۲۳۵» نجی ماده‌سنده « اسم مبیعك

مشتملاتندن یاخود مبیعك توابع متصلهٔ مستقره‌سندن اولمیان ومبیعك جزئی حکمنده ویا انکله برابر صاتلمسی عرف وعادت اقتضاسندن بولنمان شیلر حین بیعده ذکر اولنمدقجه بیعده داخل اولماز فقط عرف وعادت بلده‌جه مبیعه تبعاً صاتیله‌کلان شیلر من‌غیر ذکر بیعده داخل اولور مثلا خانه بیعنده یرلی اولمیان طولاب وقنه‌په وصندالیه کبی یرلی اولمیوبده قالدیرلمق اوزره موضوع اولان شیلر وباغ وباغچه بیعنده لیمون وچیچك صاقسیلر وآخر محلنده نقل اولنمق اوزره دیکلمش اولان فدانلر واراضی بیعنده اکین واشجارك بیعنده میوه بازارلقده ذکر وشرط اولنمدقجه مبیع ایله برابر صاتلمش اولمازلر .

فقط برلکده صاتلمسی عرف وعادت اولان یرلرده «بینك آتنك گمی ویوك بارگیرینك یولاری من‌غیر ذکر بیعده داخل اولور» دیه‌رك بسط وبیان بیورلمش اولدیغنه نظراً اراضیٔ امیریه اوزرنده مزروع اولان اکین صراحةً ذکر اولنمدقجه فراغ وبیعده داخل اولماز .

بونك ایچون مفروغ‌له مزروع ایچون ادعای ضبط و صلاحیت ایلیه‌مز .

وکذلك بر اراضیٔ امیریه ویا تخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌ده خدایی نابت اولوبده ـ یوقاریده بحث مخصوصنده تفصیلات لازمه‌سی ویرلدیکی اوزره ـ اولبابده استحصال ایدیلان مأذونیت اوزرینه سعی وعمل ایله غرس ایدیلوب یتشدیریلان اشجار مثمره وغیرمثمره متصرفنك ملك صریحی اولوب اراضی کبی رقبه‌سی جانب بیت‌الماله، حقوق تصرفیه‌سی متصرفنه عائد اولمیوب آیروجه برملك بولندیغندن ناشی من‌غیر ذکر فراغده داخل اولماز .

بناءً علی ذلك برکیمسه بو یولده متصرف اولدیغی اراضیسنی یعنی

اراضی اراضیٔ امیریه‌دن و اشجاری املاك صرفه‌دن اولوبده اراضیسنی مثلا یوزغروش مقابلنده آخره فارغ اولدقده مفروغ‌له دعوایه بالتصدی مادامکه : بو اراضی‌یی بکا فارغ اولمشدر اشجار ایسه مفروغ بهك توابع متصلهٔ مستقره‌سندن اولوب فراغ و بیعده من غیر ذکر داخل اولان طاقمدن بولندیغندن دعوای ملکیت ایلرم . دیسه ذکر اولندیغی اوزره اشجار مذکوره اراضیٔ مذکوره‌نك توابع متصلهٔ مستقره‌سندن اولمیوب مع مافیه املاك صرفه‌دن بولندیغندن اشبو ادعا شایان قبول اولماز .

کرچه مجلهٔ مذکوره‌نك مواد مستمره‌سنده « عرف وعادت بلده‌یه اعتبار اولنه‌جنی » مصرح و « عادتك محکم اولدیغی » قواعد عمومیهٔ فقهیه‌دن اولدیغنه بناءً عرف وعادت بلده‌جه مرعی اولان اشبو معامله‌نك اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌یه شامل اولوب اولمیه‌جنی وارد خاطر اولمقده ایسه‌ده شرح ایدلمکده اولان مادهٔ قانونیه‌ده « اما اول اراضی اوزرنده بولنان ملك اشجاری حین فراغده ذکر ایده‌رك بیع ایتمدکجه اول اشجاری مفروغ لهك ضبطه صلاحیتی یوقدر » دیو مطلق اوله‌رق مسطور اولوب مجلهٔ جلیله‌نك « ٦٤ » نجی ماده‌سنده « مطلق اطلاقی اوزره جاری اولور . اکر نصا یاخود دلالتاً تقیید دلیلی بولنمازسه » دیه‌رك محرر اولدیغندن هر نقدر عرف وعادت بلده اولسه بیله نظر قانونده شایان التفات اولمیه‌جنی مصرحاً بیان بیورلدیغی جهتله ملك اشجار من غیر ذکر اراضی فراغ وبیعنده داخل اولمیوب مفروغ‌له اشجار مذکوره‌یی ضبط وصلاحیته قیام ایلیه‌مز . عکسی حالنده ادعاسی رد اولنور .

خلاصهٔ ماده : برکیمسه اراضیسنی آخره فارغ اولدقده خرابی ثابت

اولانه اشجار - کرك مثمر اولسونه وکرکسه غیر مثمر اولسونه - من غیر ذکر معاملهٔ فراغیه‌ده داخل اولور .

لاکن خدایی نابت اولیوب املاك صرفه‌دنه اولانه اشجار - کرك مثمر وکرك غیر مثمر - بعده وجهین فراغده صراحةً ذکر وبیانه ایدلمدکجه مفروغ لهك ضبطه صلاحیتی یوقدر .

{ قرق طقوزنجی ماده }

[باطاپو تصرف اولنان اراضی اززینه‌ـه مأموری معرفتیله مؤخراً غرس واحداث قلنمش اولان ملك اشجار وکروم وابنیه‌یی صاحبی بولنانلر آخره بیع ایلدکاری حالده یرلری دخی مأمورلری معرفتیله اشجار وکروم وابنیه‌یی اشـترا ایدن کیمسه‌یه فراغ ایتدیریلور .

بر ارض میری واشجاری ملك اولان قوریلر حقنده دخی بووجهله معامله اولنور .]

متن مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیورلدیغی اوزره اراضیٔ امیریه اوزرینه متصرفی طرفندن صاحب‌الارض اولان مأمورین اراضی‌یه بالمراجعه اولبابده استحصال ایلدیکی مأذونیت ورخصت رسمیه‌یه بناءً مؤخراً غرس واحداث ایلدیکی اشجار وکروم وابنیه متصرف اراضینك ملك صریحی اولوب هرکس ملکنده کیف مایشأ متصرف اوله‌جغی احکام قانونیه‌دن ایسه‌ده اول اشجار وکروم وابنیه‌نك ارضی اراضیٔ امیریه ویاخود تخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌دن وبنابرین اساساً رقبه و حقوق ملکیتی جانب بیت‌المال عائد ومتعلق اولوب هر بر ملکه آخرك حقوقی تعلق ایدرسه او ملکك متصرفی کیف مایشأ تصرف ایده‌میه‌جکی دخی کذلك احکام قانونیه‌دن بولندیغنه و خزینهٔ جلیله‌نك وقایهٔ حقوق ومنافعی اهم والزم اولدیغنه مبنی بو قبیل معاملات ایچون تقیید بیورلمشدر .

مثلا بر کیمسه اون دونملك متصرف اولدیغی اراضیسنه اشجار غرس اتمك اوزره مأمور اراضی‌یه بالمراجعه اولبابده معاملهٔ مقتضیه بالایفا مأذونیت ورخصت لازمه اعطا قیلنوب اول اراضی اوزرینه اشجار غرس ایلسه اول اشجار اوکمسه‌نك ملك صریح ومستقلی اوله‌جغندن برکیمسه طرفندن اطالهٔ دست تعدیات ایدیله‌میه‌جکی امور طبیعیه‌دن ایسه‌ده مرور زمان ایله اشجار مذکوره‌نك محو وخراب اوله‌جغی وبو حالده اراضیٔ مذکوره جانب بیت‌الماله قالوب بدل مثلیله مستحقینه اعطا قیلنه‌جغی بدیهی اولدیغندن شاید بو قبیل اشجاری متصرفی مثلا زیده یوز غروش مقابلنده بیع ایلدیکی تقدیرده کرچه بو بیع حقنده بر شی دینه‌من ایسه‌ده ارضك رقبه وحقوق ملکیتی جانب بیت‌الماله عائد اولمسی ومطمح نظر منافع خزینه‌نك خللدن صیانه‌سی بولندیغی جهتله طرف میریدن اراضیٔ مذکوره دخی اول اشجاری اشترا ایده‌ن کیمسه‌یه بیع وفراغ ایتدیریله‌رك ایلروده اشجار مذکوره‌نك خراب واراضینك جانب خزینه‌یه قالدیغنده بدل مثلیله آخره اعطا ایدلمسی خصوصی تحت تأمینه آلنیر.

چونکه: بو صورتله معامله ایدلمیه‌جك اولور ایسه بالاخره اراضیٔ مذکوره‌دن بدل مثل آلنه‌میوب حقوق خزینه پامال اوله‌جغندن اشبو مادهٔ قانونیه ایله حقوق خزینه خللدن وقایه بیورلمشدر.

وکذلك یری ارض میری واشجاری ملك صریح اولان قوریلر دخی بویله‌جه‌در.

یعنی اراضیٔ امیریه‌دن اولدیغی حالده متصرفی طرفندن اولبابده صاحب‌الارض اولان مأمورین اراضیدن استحصال ایلدیکی مأذونیت اوزرینه اشجار غرس ایله قوری احداث ایلدکده اشجار مذکوره

متصرف مرحومك ملك صريح ومستقلى اولمسنه بناءً ديله‌ديكى وجه اوزره معامله‌يه مأذون اولوب شو قدركه : مذكور قورى‌يى آخره فارغ اولدقده ارض دخى جانب بيت المالدن قورى‌يى آلان كيمسه‌يه فراغ ايتديريله‌رك حقوق خزينه‌نك دوچار پامال اولمسنه ميدان ويرلمز.

خلاصهٔ ماده : بالطابو تصرف اولنان اراضى اوزرينه مؤخراً مأمورى معرفتيله غرس واحداث قلنمسى اولان ملك اشجار وكروم وابنيه‌لى صاحبلرى آخره بيع ايلدكلرنده يرلرينى دخى اول اشجار وكروم وابنيه‌لى اشترا ايدن كيمسه‌يه فراغ ايتديريلير .

يرى ارض ميرى واشجارى ملك اولان قوريلر حقنده‌ده بو وجهله معامله اولنور يعنى صاحبى آخره بيع ايلدكده يرلرينى دخى مأمورينك اراضى اشجارينى آلان كيمسه‌يه فراغ ايتديره‌رك حقوق خزينه صيانه ايديليير .

{ اللينجى ماده }

[صغير وصغيره ومجنون ومجنونه‌نك ومعتوه ومعتوهه‌نك عهده‌لرنده اولان اراضيلرينى اخره فراغلرى معتبر اولميوب بو صورتله فارغ اولوبده بلوغ وافاقتلرندن اول فوت اولسه‌لر بروجه‌آتى حق انتقاله نائل اولان وارثلرى وار ايسه آنلره انتقال ايدر. يوغيسه اول اراضى مستحق طابو اولور.]

بيع وفراغك انعقاد صحتى عاقدينك عاقل ومميز اولمسى ايله مشروط اولوب صغير وصغيره، مجنون ومجنونه، معتوه ومعتوهه‌نك ايسه - يوقاريده قسماً بيان ايدلديكى اوزره - تصرفات قوليه‌لرى قطعاً معتبر اولمديغندن ومع مافيه بيع ملكيتى سالب وضرر ايله نفع بيننده متداثر موادن اولوب كرك صغير وكركسه مجنون ومعتوه بو خصوصاتى فرق

وتمییزه مقتدر اولەمیوب شرعاً دخی غیر مکلف بولندیغندن بونلر طرفندن وقوع بولان فراغلر معتبر اولەماز.

اشته بو ممنوعیت شرعیه وقانونیه‌یه قارشو صغیر وصغیره ویا مجنون ومجنونه ویا معتوه ومعتوهه‌دن بری متصرف اولدیغی اراضیسنی کرك بدل معلوم مقابلنده وکرکسه بلابدل ویاخود بالمبادله آخره فارغ اولسه ـ آنك حقنده نفع محض اولسه بیله ـ اصلا معتبر ومقبول اولەمیوب فارغ اولان صغیر ویا مجنون ویا معتوه قبل البلوغ والافاقه وفات ایلسه‌لر ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سی اول اراضی‌یی استرداد ایدرلر.

شاید ورثهٔ مستحقه‌سی یوغیسه جانب بیت الماله متعلق ومستحق طاپو ویاخود محلول اولدیغندن طرف میریدن طاپو ویاخود بدل مثلیله مستحقینه اعطا اولنور.

شوراسیده واردرکه : مثلا بر صغیر اراضیسنی بو صورتله فارغ اولوب بلوغه واصل اولدقدن صکره وفات ایلدیکی تقدیرده اون سنه‌یه قدر دعوای استرداد ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سنه ویوغیسه جانب بیت الماله انتقال ایدر.

مجنون، معتوهه‌ده بومنوال اوزره‌در.

خلاصهٔ ماده : صغیر وصغیره، مجنونه ومجنونه، معتوه ومعتوهه‌نك عهده‌لرنده بولنان اراضیلرینی ـ هر نه صورتله اولورسه اولسون ـ آخره فراغلری معتبر دکلدر.

عکسی حالده بلوغ وافاقه‌لرندن اول فوت اولسه‌لر بروجه آتی حق انتقاله نائل اولان وارثلری وار ایسه آنلره انتقال ایدر یوغیسه مستحق طاپو اولور.

{ الى برنجى ماده }

[صغير وصغيره ومجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوهه اراضى تفرغ وتفوض ايده مزلر.

فقط حقلرنده موجب خير ومنفعت اولەجغى دركار ايسه ولى ووصيلرى آنلر ايچون بالولايه وبالوصايه اراضى آله بيلورلر.]

مادهٔ سابقه شرحنده بيان قيلنديغى اوزره بيع وفراغك صحتى اهلندن صادر اولمسى اولوب كرك بايع وفارغ وكرك مشترى ومفروغ له يعنى هرقنغيسى اولورسه اولسون بو حكمده مساوى اولوب بنابرين صغير وصغيره ومجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوههدن هربرى عهدهلرنده بولنان اراضىيى كرك بالبدل ويا مجاناً وكركسه بالمبادله آخره فراغ ايدهمدكلرى كبى آخردنده تفرغ ايدهمزلر.

چونكه: مثلا يوز غروش بها ايدر بر اراضينك فيئاتنى بر صغير فرق وتميز ايدهميەرك اوچيوز غروشه تفرغ ايدهجكى وبوصورتله غدر حاصل اولەجغى كبى تفرغ جهتيله انبات وزراعت ايدهميەرك خزينهٔ جليلهنك حقوقيده محو اولەجغى شبههسزدر.

بنابرين برصغير ويا مجنون ويا معتوه هرنصلسه بو ممنوعيت قانونيهيه قارشو براراضى تفرغ ايدرسه بالغ وافاقت بولمهدن اوّل ولى ووصيلرينك وحد بلوغه وافاقته واصل اولدقدن صكره كنديلرينك و او آنده وفات ايدرلرسه ورثهٔ مستحقهٔ قانونيهلرينك حق رجعتلرى باقيدر.

يعنى مذكور اراضىيى صاحبنه اعاده ايله اقچهيى استرداد ايدرلر. فارغ بن صاتدم ديو دفع دعوى ايلسه مسموع اولماز.

شوراسيده واردركه: مثلا بر مجنونك عهدهسنده بولنان چفتلك اراضيسنه متصل وكندوسنه خير ومنفعتلى بر اراضىيى ولى وياوصيسى بدل مثليله متصرف اراضيدن آلمغه آرزو ايدوب مجنونك حقنده اشبو

اراضینك تفرغی موجب خیر ومنفعت اولدیغی تحقق ایدرسه اولبابده استحصال قیلنه‌جق مأذونیت شرعیه اوزرینه ولی ویا وصیسی اومجنون ایچون اواراضی‌یی تفرغ ایده‌بیلیر .

وکذلك صغیر ومعتوه ایچون دخی ولی ویاوصیسی بومنوال‌اوزره اراضی تفرغ وتفوض ایده‌بیلیر .

بلابدل براراضینك مجنون وصغیر ویامعتوهك بالذات تفرغ ایدوب ایدمامه‌سی ماده‌سی بادیٔ اختلاف اولوب برطقم ارباب حقوق. مادامکه: اواراضی‌یی کرك صغیر ومجنون وکرکسه معتوه بلابدل تفرغ ایده‌رك ضرر ملحوظ اولمیوب بلکه حوزهٔ تصرفنه منفعت ادخال ایدییور بوحالده جائز اولمسی لازم کلیر . رأینده بولنه‌یورلر .

بر طاقملریده واقعا : بونلره منفعت حصوله کلیر ایسه‌ده اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌ده اك برنجی کوزه‌دیله‌جك جهت؛ خزینهٔ جلیله‌نك دخی وقایهٔ حقوقی اولوب بونلرك تفرغ وتفوضی حالنده اراضیٔ مذکوره انبات وزراعت ایدلمیه‌رك معطل قاله‌رق بوصورتله حقوق خزینه‌نك ضیاعی ملحوظ. ومع‌مافیه متن‌مادهٔ قانونیه‌ده تفرغ‌ونفوض صورت مطلقه‌ده منع‌بیورلمش ومطلقك ایسه اطلاقی اوزرینه جاری اولمسی قواعد کلیه احکامندن بولنمش اولدیغندن مجاناً تفوض‌وتفرغلری دخی جائزدکلدر. مطالعه‌سنده بولنیورلرکه: بومطالعه‌ظن‌قاصرانه‌مه قالیرسه دها مصیب اولسه کرکدر .

خلاصهٔ ماده : صغیر وصغیره ومجنونه ومجنونه ومعتوه ومعتوهه اراضی تفرغ وتفوض ایده‌مزلر .

فقط حقلرنده موجب خیر ومنفعت اولدیغی تحقق ایدرسه ولی ویا وصیلری آنلر ایچون بالمأذونیه اراضی تفرغ وتفوض ایده‌بیلیر.

{ اللی ایکنجی ماده }

[صغیر وصغیرەنك باباوآنالرندن انتقال ایتمش ویاخود آخرصورتله عهدەلرینه کچمش اولان اراضی‌بی ولی ووصیلری ضرورت دین ویا ضرورت نفقه ایچون وباخود دیکر بر سببه مبنی آخره فراغ ایدەماز وکندو عهدەلرینه دخی کچورەماز .

فراغ ایلدکلری ویا عهدەلرینه کچوردکلری حالده صغیر و صغیره بالغ وبالغه وتصرفه قادر وقادره اولدقلرندن صکره اون سنه‌یه قدر اراضیلرینی مأموری معرفتیله ذوالید بولنان کیمسه‌دن استرداد وضبط ایدرلر .

وقبل‌البلوغ وفات ایتدکلرنده اراضیٔ مرقومه حق‌انتقاله نائل اولان وارثلری وار ایسه آنلره انتقال ایدر .

یوغیسه مستحق طابو اولور .

فقط صغیر وصغیره عهدەلرنده بولنان چیفتلکار ولی ووصیلری معرفتیله حقلرنده موجب ضرر وزیان اولمیه‌جق صورتده اداره اولنه‌میوب ومشتملاتی قیمتلی اولمغله تلف وضایع اولملرندن صغیر وصغیره حقنده خسارکلی ترتب ایده‌جکی تحقق ایدرك مساغ شرعی‌یه بناءً صاتلملری لازمکاوبده ابنیه ومشتملات سائره‌نك اراضیدن تفریقی سببیله صرف اراضینك ابقاسی صغیر و صغیره حقنده مضر اولدیغی شرعا تبین وتحقق ایدر ایسه طرف شرعدن اذن حجتی آلنه‌رق اول مشتملات ایله بیله اراضیسی دخی قیمت مثلیه وحقیقیه‌سیله صاتیله‌بیلور .

وبرمنوال محرر صاتیلدقدن صکره صغیر وصغیره‌نك بعدالبلوغ او اراضی ومشتملات سائره‌یی استرداد وضبط ایلمکه صلاحیتی قالماز .

مجنون ومجنونه ومعتوه‌ومعتوهه‌نك اراضیلرنده دخی حکم‌بومنوال‌اوزره‌در .]

اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌نك صغیر وصغیره ، مجنون ومجنونه ، معتوه ومعتوهه عهده‌لرنده ابقاسی تقدیرنده برکونا خسار وضرر ترتب ایلمسی احتمال خارجنده بولندیغندن مادهٔ سابقه‌ده بر نبذه‌جك بیان قیلندیغی اوزره اراضیٔ مذکوره‌یی بونلرك فراغ وتفرغ ایلملری قانوناً منع بیورلمش کرچه عقارات مملوکه یعنی املاك صرفه‌ده اولا بر عقاره ایکی قات قیمتله طالب ظهور

ایلمك، ثانیاً صغیر ویا مجنون ویا معتوه نفقه‌یه شدتله محتاج اولوب اموال منقوله‌سندن یعنی نقد واشیا کبی برشی بولنمیه‌رق صغیر ویا مجنون ویا معتوهك نفقه وتعیشی ایچون اموال غیر منقوله‌سنك بیعیله ثمننك نفقه‌سنه صرف قیلنمسنه مجبوریت عاجله کورونمك، ثالثاً متوفانك ترکه‌سنده دین ظهور ایدوب تسویه‌سی ایچون آنجق اموال غیر منقوله‌سنك بیعنه لزوم کورونمك، رابعاً ترکهٔ متوفاده ربع ویا ثلث کبی برحصهٔ وصیت بولنوب تنفیذ وصیت ایچون کذلك بیع غیر منقولاته مجبوریت حاصل اولمق، خامساً اموال غیر منقوله‌نك وارداتی مصارفاتنه کفایت ایلمامك، سادساً اموال غیر منقوله خانه، دکان کبی ابنیه‌دن عبارت اولوب علی حاله براقیلدیغی تقدیرده مشرف خراب ومائل انهدام اولوب صغیر ویامجنون ویامعتوهك تعمیرینه اقچه‌سی اولمیه‌رق بیعی انفع ایدوکی ثابت اولمق. کبی آلتی شرطدن عبارت اولان « مسوغات شرعیه » مرعی ایسه‌ده اراضئ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضئ موقوفه‌ده بوحکم ومساغ جاری ومعتبر دکلدر.

چونکه: براراضی علی حاله براقلدیغی حالده کرك صغیر ومجنون وکرکسه معتوه ایچون برکونا ضرر وزیان حاصل اوله‌ماز.

بوکا بناءً درکه: صغیرویامجنون ویاخود معتوهك عهده‌لرنده بولنان اراضیسی کرك ضرورت دین وکرك نفقه‌سی ایچون یعنی هرنه صورتله وهرنه سببله اولور ایسه اولسون ولی ویاوصیسی طرفندن آخره فراغ ایدلمسی قانوناً تحت ممنوعیته آلنمش‌در.

شاید اشبوممنوعیت قانونیه خلافنده اوله‌رق برولی ویاخود بروصی صغیر ومجنون ویاخود معتوهك تحت تصرفنده بولنان اراضیسنی یا آخره فراغ ایدر ویاخود کندی عهده‌سنه کچیرر ایسه اشبو معامله قطعاً جائز

اعتبار واهمیت اولمیوب صغیر وصغیره بالغ وبالغه ومجنون ومعتوه افاقت بولوب تصرفه مقتدر ومقتدره اولدقلری دقیقه‌دن اون سنه‌یه قدر اول اراضی‌یی هرکیم ذی‌الید ایسه آندن استرداد ایدر .

ولی وياخود وصی بن وصیسی ویا ولیسی اولدیغم صغیر ویاخود مجنون ومعتوهك ضرورت دینی وياخود نفقه‌سی ایچون اولمق اوزره صاتدم بوبابده مساغ دخی واردر . دیسه‌بیله ـ ذکر اولندیغی اوزره ـ مساغ مذکور املاك صرفه‌یه عائد اولوب اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌یه شامل اولمدیغندن ولی وياخود وصینك اشبو دفع دعوالری قطعاً مسموع اولمز .

حتی صغیر وياخود مجنون ومعتوه بالغ وافاقتیاب اولمه‌دن وفات ایلسه‌لر حق انتقاله نائل وارثلری وارایسه وارثلری وشاید یوغیسه اول اراضی مستحق طاپو اولوب آخره بدل مثلیله احاله وتفویض ایتمك اوزره صاحب الارض اولان مأمورین اراضی ذی‌الید بولنان کیمسه‌دن اون سنه‌یه قدر استرداد ایلر .

اون سنه مرور ایتدکدن صکره حق قرار ثابت اوله‌جغی جهتله نه صغیر ونه صغیره ونه مجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوهه ونه‌ده وارثلری ونه‌ده صاحب الارض اولان مأمور اراضی دعوای استرداد ایده‌بیلیر .

بالعکس ادعا ایلسه‌لر بیله قانوناً تعیین بیوریلان اون سنه مدت مرور ایلدیکندن التفات اولنمیوب رد ایدیلیر .

شوراسیده واردرکه : مثلا برصغیرك عهده‌سنده برچفتلکی بولنوب بوچفتلکك بالفرض یوزدونم اراضیٔ امیریه‌سی واملاك صرفه‌دن اولان ابنیه ومشتملات سائره‌سی موجود اولوب قبل شرع شریفدن صغیر مزبورك امور و خصوصاتنه تعیین بیوریلان وصیسی چفتلك مذکوری اداره

ایتدیرەمسە یعنی ایرادی مصارفاتنە کافی کلەمامسیلە املاك صرفەدن اولان چفتلکك ابنیە ومشتملاتی کرچە مسوغات شرعیەیە بناءً طرف شرع انوردن اعطا ییوریلەجق اذن حجت شرعیەسی اوزرینە طالبنە فروخت واثمانیلە صغیرە انفع املاك اشترا اولنەرق صغیرك خسار وضرر کلیدن صیانەسی یولنە کیدیلەجك ایسەدە او یوز دونم اراضی چفتلکە تبعیةً تصرف اولنە کلوب بو صورتلە برابرجە بیع اولنور مقولەدن اولور ویاخود اراضیسز چفتلکك ابنیەسی ومشتملاتی پك دون بها ایلەصاتیلەرق اراضینك قیمتیدە مؤخراً فوق العادە تنزل ایدوب بو صورتلە خسار کلی ملحوظ اولور ومع مافیە ابنیە ومشتملات سائرەنك قیمتی زیادە اولوب ابقاسی حالندەدە ضرر فاحش مأمول بولنورسە وصی کیفیتی بر تفصیل حاکم الشرع اولان ذات فضائلسماتە عرض وتقریر وطرف شرعشریفدن ارباب وقوفك رأی ومعلومات عادلانەلرینە مراجعت اولنوب حقیقت حالدە چفتلك مذکورك اراضیسی ایلە برابر بیع وفراغی صغیر حقندە انفع اولدیغی اخبار وولی ویاخود وصینك تقریرینە بطبقە شهادت ایدیلەرك عندالشرع الانور ظاهر وتحقق ایدر ایسە «ضررده تضاد حاصل اولدقدە ضرر اخف ارتکاب اولنەجغی» قواعد کلیۀ فقهیەدن بولنمسنە بناءً حاکم الشرع اولان ذات چفتلك مذکوری ابنیە ومشتملاتیلە و آنلرە تبعیةً اراضیسنی بیعە اذن حجتی ویرەرك بو صورتلە معاملۀ مقتضیەسی بالاجرا آخرە فراغ ایدیلیر .

اشتە بو منوال اوزرە بیع وفراغ ایدیلان بر صغیر ویا مجنون ویا معتوهك اراضیٔ امیریە ویاخود تخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفەسنی وصیسی بیع وفراغ ایدر .

بو بیع وفراغ معتبر اولوب کرك صغیر ومجنون ومعتوە وکرکسە

بعدالوفاة ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سی ویاخود صاحب الارض دعوای استرداد ایلمیه‌من .

وکذلك بعض محللرده ازجمله بو سنه ولایت شاهانه‌سنده اولدیغی اوزره بر خانه اراضیسیله برابر صاتیله‌رق آیروجه خانه‌نك بیعی واراضینك ابقاسی صغیر ویا مجنون ویا معتوهه مارالذکر ضرر کلی ایراث ایده‌جکی مسلماتدن اولمغله بر منوال محرر اذن حاکم الشرعله ولی ویا وصیسی اراضیسیله برابر اول خانه‌یی صاتار . بوفراغده بر صورتله وبر سببله تغییر ایدیله‌من .

لاکن بعض محللرده‌ده چفتلك دینلان بر ابنیه وقیون وکچی واینك کبی حیوانات ایله آلات وادوات ذرعیه وسائره‌دن عبارت اولوب بونلرك آیرو آیرو وفیات مناسبه‌ایله بیع وفروختی قابل اولمسیله برابر اراضی دخی برر صورتله استیجار ایدیله‌بیله‌جکی یعنی ذکر اولندیغی اوزره اراضینك ابقاسی پك چوق دکل ، حتی قطعاً خسار وضرر تولید ایلیه‌میه‌جکی وایتسه‌بیله اراضینك جسامتنه نظراً حائز اهمیت اولمیه‌جغی محقق اولمسنه بناءً بعض ولی ویا وصیلرك سوء استعمال جهتلرینه مائل اولملرندن ناشی وقوعه کله‌جك بو قبیل مدعیاتلرده حاکم الشرع ایله مأمورین اراضینك بغایت متبصرانه حرکت ومعامله ایله کرك صغیر وصغیره ومجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوهه‌نك وکرکسه جانب خزینهٔ جلیله‌نك حقوقنی وقایه ایده‌رك مار العرض ابنیه ومشتملات سائره اکر طوپدن اوله‌رق ایجار ایدیله‌من ایسه ابنیه ومشتملات سائره بیع ایدیلوب اراضینك ایجار وعهده‌لرنده ابقا ایدلمه‌نك چاره‌سنه باقیلمسی دها اولی وانسب وانفع اولورکه: متن مادهٔ قانونیه‌ده اشبو فراغ اراضی خصوصنك بیان تجویزنده‌کی شدت تأکید وامر تفحص بو مطالعهٔ عاجزی‌یی تأیید ایلمکده‌در .

حتی طاپو نظامنامهٔ همایوننك بو خصوصه دائر اولان موادی بروجه زیر عیناً نقل اولنور .

اوتوز برنجی ماده : ابنیه وحیوانات وچفت وباغ واملاك سائره وبونلره تبعیتله زراعت وحراثت اولنان اراضئ امیریه‌یی شامل اولان هیئت مجموعه که بین الناس چفتلك تعبیر اولنور بو مقوله ارثاً ایتام عهده‌سنده بولنه‌جق چفتلکلرك قیمت مخمنه‌سنه نظراً کیسه‌سی یوز پاره‌دن تقدیر اولنه‌جق ربحنه معادل اجاره ایله تیمور باش قاعده‌سی اوزره یعنی اموال وحیوانات موجوده‌سندن تلف اولانلری یرینه قویمق شرطیله ایجاری قابل اولدیغی تقدیرجه ایتامك حد بلوغه وصولنه قدر کماکان عهده‌لرنده ابقا قیلنه‌جقدر .

اوتوز ایکنجی ماده : بو مقوله چفتلکلرده بولنان اموالك اکثری منقولات قبیلندن اولوب‌ده املاك باقیه شویله بر قاچ خانه و صمانلقدن عبارت اوله‌رق بونلرك خرابیتندن ترتب ایده‌بیله‌جك ضرر اراضینك جسامتنه نظراً پك جزئی ایسه همان منقولاتی فروخت اولنه‌رق اراضیسی هر نه مقدار اجاره ایله اولور ایسه اولسون ایجار ایله کذلك ایتام عهده‌لرنده ابقا قیلنه‌جقدر .

اوتوز اوچنجی ماده : اگر چفتلکك املاك غیر منقوله‌سی باغ وبغچه ودکرمن وابنیهٔ جسیمه کبی قیمتلی اوله‌رق خراب اولمرندن ایتامه خسار کلی ترتب ایده‌جکی ارباب وقوف شهادتلریله شرعاً ثابت اولور ایسه اولوقت مجموعنك بالمزایده فروختیله دفترخانهٔ عامره‌یه ورود ایده‌جك حجت ومضبطه موجبنجه صاتلمش اولان املاکه تبعیت ایله اراضیسنك فراغنه دخی مساغ کوستریله‌جکدر . وبر خانه مربوطیتله قوللانلمقده اولوب تفریقی تقدیرنده بهاسی زیاده‌سیله تنزل ایده‌جکی برمنوال سابق شرعاً ثابت اولان اراضی دخی بوحکمده اوله‌رق

برمنوال سابق اول خانه ایله برابر اول اراضی دخی فروخت اولنه‌بیلیر.

ماحصل : کرك چفتلك وکرك برخانه اراضیسیله برابر بیع وفراغ ایدلمسی لازم کلدکده اول امرده او اراضینك تفریقی وابقاسی وابنیه ومشتملات سائره‌نك بیعی جهتنه کیدیله‌رك اراضینك عهدهٔ صغیر ویا مجنون ویاخود معتوهدن انفکاك ایتدیرلمامسی الزمدر .

شاید بر چفتلك اراضیسیله برابر بیع وفراغ اولنه‌جق اولدقده ابنیه ومشتملات واراضیدن هر برینك قیمت حقیقیه ومثلیه‌لریله صاتلمسنه اعتنا اولنوب آنلرك مغدوریتلرینه میدان ویرلمامسیده اهم اموردندر.

اشته بو صورتله فروخت وفراغ اولنان براراضی حقنده دعوای استرداد ایدیله‌مز .

خلاصهٔ ماده : صغیر وصغیره ومجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوهه‌نك – هر نه صورتله اولورسه اولسون – عهده‌لرینه کچمه‌سی اولان اراضیسنی اولیا واوصیاسی ضرورت دیون ویا ضرورت نفقه والحاصل هیچ بر سبب ایچون آخره فارغ اوله‌میه‌جقلری کبی کندی عهده‌سنده کچیره‌مز .

بالعکس فراغ ایدرکن ویا کچیردکده صغیر وصغیره بالغ وبالغه ومجنونه ومجنون ومعتوه ومعتوهه افاقتیاب وتصرفه قادر وقادره اولدقلرندن صکره اون سنه قدر کندولری وقبل البلوغ والافاقه وفاتلرنده ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌لری و اولمدیغی حالده مستحق طابو اوله‌جقلردن طالبینه احاله ایتمك اوزره مأمور اراضینك کذلك اون سنه قدر هر کیم ذی الید ایسه آندن اول اراضی‌یی مأموری معرفتیله استرداد ایدر .

فقط صغیر وصغیره ومجنونه ومجنون ومعتوه ومعتوهه‌نك عهده‌لرنده بولنان چفتلکلری ولی ووصیلری بونلرك حقنده انفع اوله‌جق درجه‌ده

یعنی ابرادی مصارفاتنه کافی اولمیه‌جق بر صورتده اداره ومشتملاتنی ایسه قیمتلی اولوب تلف وضیاعلری ملحوظ وبوده بونلر ایجونده ضرر کلی‌یی موجب ایدوکی تحقق ایده‌رك مساغ شرعی‌یه بناءً صاتلملری لازم کلدکده ابنیه ومشتملات سائره‌نك اراضیدن تفریقی سببیله صرف اراضینك بونلر عهده‌سنده ابقاسی موجب خسار عظیم ایدوکی شرعاً تبین وتحقق ایلر ایسه طرف شرع‌شریفدن اذنه حجتی آلنه‌رق اول مشتملات ایله برابر اراضیسی دخی قیمت حقیقیه ومثلیه‌سیله صاتیله‌بیلیر.

اشبو معاملهٔ بیع وفراغدن صکره بونلرك بعدالبلوغ والافاقه کندولری ویاخود قبل‌البلوغ والافاقه وفاتلرنده ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌لری ویاخود مأمور اراضینك اول اراضی‌یی ومشتملات سائره‌یی استرداد وضبط ایلمکه صلاحیتی قالماز.

{ الی اوچنجی ماده }

[اراضیٔ امیریه وموقوفه اوزرینه اشجار وکروم غرس اولنه‌رق اتخاذ قلنمش اولان باغ وبغچه‌نك ویاخود احداث اولنمش اولان ابنیه‌نك متصرف ومتصرفه‌لری صغیر وصغیره ومجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوهه بولندقلری حالده ولی‌وصیلری بومقوله باغ وبغچه‌لری وابنیه‌یی مسوغات شرعیه‌یه بناء آخره صاته‌بیلیرلر. واول املاکه تبعیتله یرلرینی دخی فارغ اوله‌بیلیرلر.]

متن مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیوریلان صغیر وصغیره ومجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوهه‌نك ـ هر نه صورتله اولورسه اولسون ـ عهده‌لرنده بولنان باغ وبغچه ویاخود ابنیه‌دن مقصد قانون: اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولوب اراضیٔ میریه معامله‌سی اجرا قیلنان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه اوزرینه اقدمی مأمور اراضی اذن ومعلوماتی ایله کروم واشجار غرس اولنه‌رق باغ وبغچه اتخاذ

وياخود ابنيه انشا واحداث ايديلەرك بو صورتله باغ وبغچه وياخود ابنيەلردن اولان املاك صرفه ديمكدر.

بناءً على هذا بويله برباغ وبغچه وياخود ابنيەنك متصرف ومتصرفه‌لری صغير وصغيره ومجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوهه اولدقلری حالده قبل سرعشريفدن امور وخصوصاتلرينك تسويه‌سنه نصب اولنان اوليا واوصياسی طرفندن ـ اكثری محلده اولديغی كبی ـ آخره تيمور باش تعبيری آلتنده وبرمناسب اجاره ايله آخره ايجار ومذكور باغ وبغچه وياخود ابنيەدن هم اجاره اخذه همده انقضای مدت ايجارده على حاله تسليم ايتمك اوزره تعمير وترميمی مستأجره عائد اولەرق هردرلو خللدن صيانه‌سی تأمين ايديليركه: بومعامله‌نك بونلر حقنده انفع اولديغی بديهيدر.

فقط اكرباغ وبغچه وياخودابنيەنك ـ ذكراولنديغی اوزره ـ تيمورباش طريقيله ايجار ايدلمسی غير ممكن اولەرق مثلا بر باغ سنوی اوچيوز غروشه ايجار ايديلوب اوچيوز غروش مصارفانی اولسه كرچه فائده اولمديغی كبی ضررده ملحوظ دكل ايسه‌ده استقبالاً مذكور باغدن ضرركلی حاصل اولەجغی تظاهر ايلسه خلاصه كرك باغ وبغچه وكرك ابنيەنك صغير وصغيره ومجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوهه حقلرنده موجب نفع اولەجق بر صورتده ايجاری ممكن اولەميوب ايجاری وابقاسی خسار وضرر عظيمه بادی اولەجغی عندالشرع الانور ظاهر وبديدار اولسه مادۀ سابقەده بيان قيلنان «مسوغات شرعيه»يه بناءً اوليا ويا اوصيا طرفندن حاكم الشرعه بالمراجعه اولبابده استحصال ايليەجكی اذن حجت شرعيه‌سی اوزرينه مذكور باغ وبغچه ويا ابنيەيی آخره صاتەرق اثمان مستحصله‌سنك بونلر حقنده خيرلی وكاری موجب اولەجق بر شی اشترا ايله حقوقلرينی ضرردن وقايه ايلر.

ومع مافیه مذکور باغ و بغچه ویاخود ابنیه‌نك یری عن اصل اراضیٔ امیریه ویاخود اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌دن بولنوب رقبه وحقوق ملکیتی جانب میری‌یه عائد اوله‌رق خراب واراضی حکمنه ارجاع ایلدکده ـ آنفاً بیان اولندیغی وجهله ـ مستحق طاپو اولوب بدل مثلیله طالبیننه احاله وتفویض بیوریله‌جغی جهتله یری دخی اوزرنده‌کی باغ وبغچه ویاخود ابنیه‌یه تبعیتاً اشترا ایدن کیمسه‌یه صاتیلیر.

اشته بو قبیل باغ وبغچه ابنیهٔ منقوله حکمنده اولمسنه بناءً اولیا واوصیا طرفندن بونلر حقنده موجب خیر اوله‌جغی تحقق ایلدیکی آنده صاتیله‌بیلیر ایسه‌ده اراضیٔ میریه واراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌هیچ برصورت وهیچ برسببله صاتیله‌میه‌جغی مادهٔ سابقه احکامندن بولنمش اولدیغندن اشبو مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیوریلان مذکور یرلرك فراغی جوازینه ظن قاصرانه‌مه قالیرسه حکمت بودرکه: مذکور یرلر عن اصل اراضیٔ امیریه ویااراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌دن اولوب مؤخراً اشجار غرس وابنیه انشـا ایدیلوب باغ وبغچه وابنیه اتخاذ واحداث ایدلمش ومرور زمانله بونلر خراب ویباب اولوب باغ وبغچه وابنیه‌دن اثر قالمدیغی حالده مستحق طاپو اوله‌رق بدل مثلیله آخره صاتیله‌جغی بو صورتله خزینهٔ جلیله بوندن بدل مثل استفاده ایده‌جکی جهتله اوزرنده‌کی اشجار وابنیه‌سی بر شخصك و یری دیکر بر شخصك عهده‌سنده بولنورسه بدل مثل استفاده‌سندن محروم قاله‌جغی واراضی معاملاتنده مطمح نظر ایسه حقوق خزینه‌نك وقایه و صیانه‌سی اولدیغندن ـ نته‌کیم مادهٔ سابقه‌لرده‌ده بوخصوصه دائر بسط ایضاحات ایدلمشدر ـ مذکور یرلرك اوزرنده‌کی اشجار وابنیه‌یه تبعیتاً بیع وفراغی هم بوحقوقی وقایه وهمده اوزرنده‌کی اشجار وابنیه‌نك یالکز صاتلمسنده‌کی فیئات ایله یری ایله برابر

صاتلمسندەکی قیمات بیننده فرق وتفاوت عظیم حاصل اوله‌جغی طبیعی ومع مافیه ابقاسی حالنده برکونا فائده غیر ملحوظ وبناء علیه بو یوزدن دخی صغیر وصغیره و مجنون و مجنونه ومعتوه ومعتوهه حقوقنك صیانه‌سی ایچون تجویز بیورلمشدر .

اشته بو صورتله اوزرنده‌کی اشجار وابنیه‌یه تبعیتاً فراغ اولنان اراضی‌یی کرك صغیر وصغیره ویا مجنون ومجنونه ویاخود معتوه ومعتوهه بعد البلوغ والافاقه وکرکسه بونلر بلوغ وافاقتدن اول وفات ایلدکلرنده ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌لری وشاید یوغیسه مستحق طابو اوله‌جغندن مأمور اراضی دعوای استردادە قیام ایده‌مز.

عکسی حال رد استدعایی موجب اوله‌رق دعوالری مسموع اولماز.

خلاصهٔ ماده : اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه اوزرینه کروم واشجار غرس وابنیه انشا قیلنه‌رق باغ وبغچه وابنیه اتخاذ واحداث قیلنوب بونلرك متصرف ومتصرفه‌لری صغیر وصغیره ، مجنونه ومجنونه ومعتوه ومعتوهه بولندقلری حالده اولیا واوصیاسی بو مقوله باغ وبغچه‌لری وابنیه‌یی اولابده‌کی مساغ شرعی‌یه بناءً آخره صاته بیله‌جکلری کبی اول املاکه تبعیتاً اراضیسنی دخی فارغ اوله‌بیلیرلر .

{ فصل ثالث اراضیٔ امیریه‌نك صورت انتقالی بیاننده‌در }

= اخطار =

صدده شروعدن اوّل اراضیٔ امیریه‌نك اصول انتقالاتنه دائر فی ۷ محرم سنه ۸٤ تاریخنده نشر بیوریلان قانوننامهٔ همایون مع التشریح بروجه زیر نقل اولنور.

برنجى ماده : [باطابو تصرف اولنان اراضىٔ اميريه وموقوفه‌نك اولاد ذكور واناثه «متساوياً انتقالى حقنده اراضى قانوننامهٔ همايوننك تعيين ايلديكى احكام ومساعده كماكان باقى اولوب فقط اراضىٔ اميريه وموقوفه متصرفلرينك اولاد ذكور واناثى موجود اولمديغى حالده عهده‌سنده بولنان اراضى ثانياً احفادينه يعنى اولاد ذكور واناثنك اوغلنه وقزينه ثالثاً بابا و اناسنه رابعاً لابوين ولاب ارقرنداشنه خامساً لابوين ولاب قز قرنداشنه سادساً لام ار قرنداشنه سابعاً لام قز قرنداشنه بلا بدل متساوياً انتقال ايده‌جكدر.

وتعداد اولنان ورثه‌دن برى بولنمديغى تقديرده ثامناً زوجدن زوجه‌يه وزوجه‌دن زوجه انتقال ايليه‌جكدر.]

متن مادهٔ قانونيه‌نك فقرهٔ اوليسنده «اراضى قانوننامهٔ همايوننك تعيين ايلديكى احكام ومساعده كماكان باقى اولوب» تعبيرينى استعمالدن واضع قانونك مقصد عاليسى بودركه : اراضى قانوننامهٔ همايوننك اصول انتقالانه متدائر اولان برنجى بابك اوچنجى فصلى وبالخاصه اللى درت واللى بشنجى ماده‌لرى تماميله مفسوخ اولميوب فقرهٔ مفسوخ اولمسيدريعنى قانوننامهٔ همايون مذكورده اصحاب انتقالك برنجى درجه‌سى متساوياً اولاد ذكور واناث اولديغى حالده اشبو قانوننامه‌ده‌ده بوجهت تأييد بيورلوب اوفقرهٔ قانونيه‌نك حكمى مرعى اولديغى واصول انتقالانه دائر اولميان فقرات قانونيه‌لرك منفسخ اولمديغى تصديق بيورلمشدر .

چونكه: متن مادهٔقانونيه‌ده «فقط اراضىٔ اميريه‌وموقوفه‌متصرفلرينك اولاد ذكور واناثى موجود اولمديغى حالده عهده‌سنده بولنان اراضى

ثانياً احفادينه » تعبيريله قانوننامهٔ همايونده درجهٔ ثانيه‌ه اعتبار اولنان فقرهٔ قانونيه‌نك حكمى منفسخ اولديغى صراحةً بيان بيورلمشدر .

ديمك اولوركه: قانوننامهٔ همايونده بيان بيوريلان اصول انتقالات اشبو قانوننامه ايله مفسوخ اولوب اصول مذكوره‌يه متدائر اولميان فقرات قانونيه احكامى كما كان مرعى ومعتبردركه: بوخصوصده مواد قانونيه‌نك تشريحنده ذكر وتصريح قيلنه‌جقدر .

« ثانياً احفادينه » تعبيرندن‌صكره « يعنى اولاد ذكور واناثك اوغلنه‌وقزينه » ديو تفسير ايدلمسنده حكمت ظن‌قاصرانه‌مه‌قاليرسه: اولاد ذكورك تقدم وياخود اولاد اناثك حصه‌دن محروميتى وياخود اولاد ذكور واناث بيننده متساوياً تقسيم ايدلميوب - ايكيلى برلى - اموال واشياده جارى اولان تقسيمات اجرا ايدلميه‌رك نظر قانونده كرك ذكور وكركسه اناثك بركونا فرقى اولمديغى بياندركه: بوده فقرهٔ اخيرهٔ قانونيه‌ده‌كه، « بلا بدل متساوياً » تعبيرينك ذكر وايراد بيورلمسيله متظاهر اولمقده‌در .

ايكنجى ماده : [بالاده درجاتى تعيين اولنان حق انتقال اصحابندن برنجى درجه‌ده اعتبار اولنان ورثه موجودايكن ايكنجى درجه‌ده بولنان ورثه حق انتقاله نائل اوله‌ميه‌جقدر .

مثلا اولاد وا ايكن احفاده واحفاد موجود ايكن ابوينه اراضى انتقال ايتميوب فقط بابا وآناسنك حياتنده وفات ايدن اولاد ذكور واناثك اولادى اولاد مقامنه قائم اوله‌رق جد وجده‌لرندن بابا وآنالرينه انتقال ايده‌جك حصه كندولرينه انتقال ايده‌جكى مثللو يالكز ابويندن لام قز قرنداشه قدر حق انتقال اصحابندن بولنان ورثه‌يه انتقال ايده‌جك اراضيدن دخى زوج وزوجه‌يه برر ربع حصه انتقال ايليه‌جكدر .

واولاد و احفاد وار ایکن زوج وزوجه‌نك اراضیدن حصه آلمه صلاحیتی اولمیه‌جقدر .]

٢٩ ربیع الاخر سنه ١٢٨٩ تاریخنده اشبو مادهٔ قانونیه‌یه ذیل اولمق اوزره قلمه آلنوب بالاستیذان مرعیت احکامنه ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی شرفتعلق بیوریلان مادهٔ قانونیه‌در .

[بر کمسه زوجه‌سنی طلاق رجعی ایله تطلیق ایدوبده زوجه‌نك عدتی منقضیه اولمقسزین زوجیندن بری ویاخود برکمسه بر خاتونی نکاح ایدوبده دخول وخلوت صحیحه بولنمقسزین کذلك زوجیندن بری وفات ایتدکده عهده‌سندن منحل اولان اراضیده شرعاً وراثتی ثابت اولان زوج وزوجه‌نك حق انتقالی اولدیغی مثللو بر آدم مرض موتنده زوجه‌سنی طلاق باین ایله تطلیق ایتدکدن صکره زوجه‌نك عدتی تکمیل اولمقسزین زوج فوت اولسه اراضیسنده کذلك شرعاً وراثتی ثابت اولان زوجه‌نك حق انتقالی بولنه‌جقدر .]

متن مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیورلدیغی اوزره مادهٔ سابقه‌ده درجاتی تعیین وتصریح قیلنان درجات انتقال اصحابندن برنجی درجه‌سی موجود ایکن ایکنجی درجه‌سی حصه آله‌مازکه : بوده « الاقدم فالاقدم » قاعده‌سنه مستنددر .

بنابرین اراضئ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضئ موقوفه متصرفلرندن بری فوت اولوب اولاد واحفادینی ، پدر ووالده‌سنی وزوجه‌سنی ترك ایلدکده هر بری : بر اصحاب انتقالده زمور ثمزك متصرف اولدیغی اراضیسندن حصه‌مزی ایسترز . دیو دعوی ایلسه‌لر اصحاب انتقالك برنجی درجه‌سی اولان اولاد موجود اولدیغی اجلدن اشبو دعوالری شایان مسموع اولمیوب رد اولنه‌رق اراضئ منتقله اولاده برایسه منحصراً متعدد ایسه علی السویه تقسیم قیلنیر .

وكذلك برنجی وایکنجی درجه‌لرده اصحاب انتقالی یوغیسه اوچنجی درجه‌ده بولنان اصحاب انتقاله ویریلیر .

یعنی برنجی درجه اصحابی وارایکن ایکنجی درجه اصحابی برشی آله‌ماز . ایکنجی وارایکن اوچنجی واوچنجی وار ایکن دردنجی ودردنجی وارایکن بشنجی وبشنجی وارایکن آلتنجی وآلتنجی موجود اولدیغی حالده یدنجی ویدنجی طورور ایکن سکزنجی درجه اصحابی متوفانك اراضیسندن نسنه آلمغه حق وصلاحیت قانونیه یوقدر .

شاید بونلردن بری ادعای حق ایلسه رد اولنور .

شوراسی‌ده واردرکه : متن مادهٔ قانونیه‌نك فقرهٔ ثالثه‌سنده بیان بیورلدیغی اوزره کرچه اولاد وار ایکن احفاد حق انتقاله نائل اوله‌مازسه‌ده یعنی برنجی درجه‌ده حق انتقال اصحابی موجود ایکن ایکنجی درجه اصحابی برشی آله‌میه‌جق ایسه‌ده احفادك پدر ویا والده‌لری بابا ویاخود آنالرینك حیاتنده وفات ایلمش اولورلرسه اولادلری کندیلرینك مقامنه قائم وحق انتقاله مستحق اوله‌رق بابا ووالده‌لرینك حصه‌لرینی جد وجده‌لرندن آلمغه صلاحیت قانونیه‌لری واردر .

توضیح ایده‌لم : برکمسه‌نه‌نك اوچ اوغلی وبر قزی اولوب قزی براوغلان وبرقز ترك ایده‌رك باباسنك حیاتنده وفات ایدوب مؤخراً اوکیمسه‌ده وفات ایلسه ترکهٔ متوفا اوچ اوغلیله برحفید وبر حفیده‌یه منحصر اولوب انجق اولاد ذکور : مورثمز متوفانك باطاپو تحت تصرفنده بولنان اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه برنجی درجه حق انتقال اصحابندن اولدیغمزه بناءً اوچمزه سویاً انتقال ایدر . دیو دعوا ایلسه‌لر مسموع اولمیوب حفید وحفیده‌لرك والده‌لری باباسی متوفانك حیاتنده وفات ایدوب اولادی کندی مقامنه

قائم اولدیغنه مبنی کندوسنك اراضیدن اولان حصهٔ مصیبه‌سنی آلمغه صلاحیتلری واردر .

مثلا : متوفانك سکز دونم اراضیسی وار ایسه ایکیشر دونمدن آلتی دونمی متوفانك اوچ اوغلی اولوب باقی ایکی دونم متوفانك کندیدن اول وفات ایدن قزینك حصه‌سی اولمق وحفید وحفیده‌سی بیننده سویاً تقسیم ایدلمك اوزره حفید و حفیده‌یه تقسیم اولنور .

وکذلك بر کیمسه‌نك ایکی اوغلی ایکی قزی اولوب قزینك ایکیسی کندیسنك حیاتنده وفات ایدوب بری بر اوغلان وبر قز ودیکری ایکی اوغلان اوچ قز ترك ایدوب او کیمسه‌نکده فرضا : سکز دونم اراضیسی اوله‌رق وفات ایلسه اراضیٔ مذکوره‌دن ایکیشر دونمدن درت دونمی ایکی اولاد ذکوره و ایکی دونمی بر قزك ترك ایلدیکی بر اوغلان وبر قز اولادینه وایکی دونمی دیکر قزك ترك ایلدیکی ایکی اولان اوچ قز یعنی حفید وحفیده‌یه تقسیم اولنور .

چونکه : حفید و حفیده‌لر انحق پدر ویا والده‌لرینك حصه‌لرینی آلیرلر .

یوقسه حفیدوحفیده نه قدر اولورسه‌اولسون زیاده‌حصه آله‌مزلر. اراضیٔ مذکوره‌یی سویاً بینلرنده تقسیم ایدرلر .

مادهٔ قانونیه‌نك فقرهٔ اخیره‌سنده بیان بیورلدیغی اوزره درجه ثالثه‌دن بدء ایله یدنجی درجه‌یه‌قدر یعنی لام قز قرنداشه قدر درجاتده زوج ایله زوجه ورثه‌یه انتقال ایده‌جك اراضیدن ربع حصه آلیرلر .

فقط برنجی وایکنجی درجه‌ده اولان اصحاب انتقال یعنی متوفانك اولادی یاخود احفادی اولورسه‌زوج وزوجه‌نك اراضیٔ منتقله‌دن نسنه آلمغه صلاحیتلری یوقدر .

تشريح ايدلمکده اولان مادۀ قانونیه‌یه مذیل فقرۀ قانونیه‌ده بیان بیوریلان طلاق لفظی اصطلاح فقهاده عقد نکاحی فسخ معناسنه اولوب بو ده اوچ قسمه منقسمدر .

برنجیسی طلاق رجعی، ایکنجیسی طلاق باین، اوچنجیسی طلاق ثلاثه برده طلاق مریض واردر .

طلاق رجعی : « بندن بوش اول » سوزیله واقع اولان طلاقدرکه عدت ظرفنده زوجك زوجه‌یه « رجعت » یعنی « رجوع ایلدم » سوزیله حق رجعتی واردر .

طلاق باین : « طلقت » یعنی تطلیق ایلدم . لفظیله اجرا ایدن طلاقدر که : بو نوع طلاقده حق رجعت اولمیوب تجدید نکاح ایدلمدکجه رجعت اوله‌ماز .

طلاق ثلاثه : اوچ کره طلاق باین ایله تطلیق ایدلمکدرکه، بو قبیل طلاقده ارتق تجدید نکاح جائز اولمیوب زوجه‌نك دیکر بر کیمسه ایله تزوج وخلوت صحیحه‌نك واقع اولمسی لازمدر .

طلاق المریض : زوجك مرض موتنده کرك رجعیاً وکرك بایناً وکرکسه ثلاثاً یعنی طلاقك اشبو اوچ صورتلرندن بریله تطلیق ایتمسیدرکه، تفصیلاتی بحثمزه عائد اولمدیغندن بیان ایدلمدی .

مع مافیه کرك رجعیاً وکرك بایناً وکرکسه ثلاثاً وقوع بولان طلاقك عدت مدتی اوچ آی اون کون وزوجك وفاتی وقوع بولورسه مدت عدت درت آی اون کوندر .

اشبو عدتدن مقصد وحکمت بودرکه : شاید زوجه‌نك رحمنده بر شی وارسه او ظاهره چیقوب یکدیکره اختلاط ایتمه‌سندن ونسبك حقیقتی تحقق ایتمسندندر .

بنابرین دخول وخلوت صحیحـه اولمیه‌رق وقوع بولان طلاقده ـ بو طلاق رجعی اولسون باین اولسون طلاق ثلاثه اولسون ـ عدت اقتضا ایتمز .

چونکه : خلوت صحیحه واقع اولمیوب تشویش نسب وذریانه بر کونا محل یوقدر .

شوراسیده واردرکه : بر کیمسه زوجه‌سنی تطلیق ایدوب مدت عدت ظرفنده وفات ایلسه زوجیندن هر بری یکدیکرک اراضیسنه ـ مستحق انتقال اولورسـه ـ وارث اولوب اوله‌میه‌جغی ودخول وخلوت صحیحه واقع اولمیه‌رق وفات ایده‌ن زوجیندن بری دیکرینه ـ کذلك مستحق انتقال اولدقده ـ وارث اوله‌بیلمسی وبر آدم مرض موتده زوجه‌سنی باینا تطلیق ایدوبده اثنای عدتده وفات ایلدیکنده زوجین یکدیکره ـ مستحق انتقال بولنورلرسـه ـ وارث اولوب اوله‌میه‌جغی ماده‌لری حقنده بر آره‌لق تردد واشتباه حاصل اولمش ایسه‌ده مؤخراً اشبو فقرهٔ قانونیه تذییل بیورلمسیله برابر ذیل مذکوری توضیح ایچون دردنجی جلد دستورك «٣٧٣» نجی صحیفه‌سنده مسطور بر قطعه تذکرهٔ سامیه تعمیماً شرفنسطیر بیوریلوب اشتباه مذکور رفع ایدلمشدرکه : اهمیتی حسبیله بروجه آتی نقل قیلنمشدر .

= صورت تذکرهٔ سامیه =

بعد التطلیق مدت عدت منقضیه اولمقسزین ونکاح وقوعبولمقسزین وفات ایدن زوجلرك عهده‌لرنده بولنان اراضیدن زوجه‌لرینه حصـه ویریلوب ویرلمامسنه دائر وقوعبولان استفسار اوزرینه کیفیت شورای دولته لدی الحواله بو مثللو زوجك وقوع وفاتنده ترکه‌سـندن اومقوله زوجه برنهج شرعی میراثه نائل اولور ایسـه اراضیسـندن برموجب

قانون حق انتقاله نائل اولمسی وشرعاً وارث اولەمز ایسه اشبو حق انتقاله مظهر اولەمامسی اقتضا ایدەجکندن لدی الحاجه شرعاً تفریق وتمییز مسئله اولنمق اوزره بو قاعدەیه توفیقاً اجرای معامله اولنمسی تذکر قلنمش وبالاستیذان ارادۂ سنیۂ حضرت پادشاهی دخی اولمرکزده متعلق بیوریلوب اولبابده دفتر خاقانی نظارت جلیلەسنه معلومات ویرلمکله دیوان احکام عدلیەجه دخی بو قاعدەیه تطبیق اجرا آت ومعاملات بیورلمسی سیاقنده . .

کرك ذیل مادۂ قانونیەدن وکرکسه نقل اولنان اشبو امرنامۂ سامیدن مستبان اولدیغی وجهله برکیمسه تحت ازدواجنده بولنان برقادینی طلاق رجعی ایله بعدالتطلیق رجعت ایتمیوب زوجۂ مطلقەنك عدتی اثناسنده یعنی اوچ آی اون کون ظرفنده زوج وفات ایلسه اولبابدەکی مسئلۂ شرعیەسی موجبنجه زوجۂ مزبوره زوج مطلقی متوفایه وارث اولەجغنه بناءً زوج مرقومك تحت تصرفنده بولنان اراضی - مستحق انتقال ایسه - زوجۂ مزبورەیه ویریلیر.

متوفا مزبورەیی حیاتنده تطلیق ایدوب حتی رجعت ایتمامشدی دیو ادعا ایدلسه طلاق مذکور رجعیاً واقع اولوب نظر شریعتده ده عدتك انقضاسنه قدر زوجه زوجك تحت حکمنده معدود اولدیغندن اشبو ادعا رد قیلنیر.

وکذلك بروجه محرر طلاق رجعی واقع اولدقدن صکره زوجه وفات ایلسه تحت تصرفنده بولنان اراضی - اکر مستحق انتقال اولور ایسه - زوج مطلقه ویریلیر.

ینه حکم بو وجهله درکه: برکیمسه برقادینی تحت ازدواجنه آلوب فقط دخول و خلوت صحیحه بولنمەدن ، اجرای رسم زفاف ایدلمەدن

زوجیندن بری وفات ایدرسه احدهما یکدیکره شرعاً وارث اوله جقلرندن تحت تصرفلرنده بولنان اراضی دخی ـ مستحق انتقال ایسه‌لر ـ ویریلیر.

یعنی کرك زوج وکرکسه زوجه بروجه محرر وفات ایدوب اراضیلرینه‌ده حق انتقاللری بولنسه دخول وخلوت صحیحه‌نك بولنمامسی اراضیلره اولان حق انتقاللرینه مانع اولمیوب اراضیلر اعطا قیلنیر.

شوراسیده واردرکه: برکیمسه مرض موتنده زوجه‌سنی رضاسی اولمیه‌رق طلاق باین ایله تطلیق ایدوب فقط اثنای عدتنده وفات ایلسه زوجك تحت تصرفنده بولنان اراضی دخی ـ مستحق انتقال اولدیغی تقدیرده ـ شرعاً وارث اولمسی جهتیله زوجه‌یه اعطا ایدیلیرسه‌ده بو صورتله طلاق باین وقوعبولوب زوجه وفات ایلسه زوجهٔ مزبوره‌نك تحت تصرفنده بولنان اراضی مستحق انتقال اولسه بیله ینه زوج مطلقه ویریله‌مز.

چونکه: زوج بایناً تطلیق ایدوب بینلرنده‌کی روابط زوجیت کاملاً محو اولمش اولدیغندن بو حالده شرعاً میراثنه وارث اوله‌مز.

خلاصه: زوجیندن هرقنغیسی وفات ایدرسه ایتسون امرنامهٔ سامی موجبنجه اولاً کیفیت جهت شرعیه‌یه حواله بیوریلوب مثلا زوج وفات ایدوبده زوجه‌سی شرعاً میراثه نائل اولورسه ومستحق انتقال بولنورسه اراضیسی دخی ویریلیر.

اکر شرعاً وارث اوله‌مزسه مستحق انتقال اولسه بیله ینه اراضیسی ویرلمز.

[اوچنجی ماده: کرك تأمین دین ایچون جاری اولان فراغ بالوفا اصولی وکرك مدیونك قضاء فراغ اولنمامش اولان اراضیسنك حیاتنده ویا وفاتنده ایفای دین ایده‌بیله‌جکی احوال ومعاملات نظامات مخصوصه ایله تعیین اولنه‌جقدر.]

متن مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیورلدیغی اوزره اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌نك فراغ بالوفا اولمقسزین مدیوناً وفات ایده‌ن متصرفین اراضینك عهدهٔ تصرفلرنده بولنان اراضیلرك تسویهٔ دیوناتی ایچون فروخت اولنوب اولنه‌مامسی ماده‌سی اصول انتقالات نظامنامهٔ همایونیه‌له - عائدیتی اولمدیغندن - تعیین اولنه‌میه‌جغندن اشبو معاملات ایچون قانون خصوصی وضع وتعیین بیوریله‌جقدر .

اشته بو خصوص ایچون فی ٢٢ رمضان سنه ٨٦ تاریخیله بش ماده‌یی حاوی اوله‌رق بر قانون نشر بیوریلوب فی ٢١ رمضان سنه ٨٨ تاریخنده ذیل اوله‌رق ایکی ماده وفی ربیع الاول سنه ٧٩ تاریخنده‌ده ینه برقانوننامهٔ همایون نشر واعلان بیورلمش اولدیغنه بناءً مدیون اولان متصرف اراضینك عهده‌لرنده بولنان اراضیلرك تسویهٔ دیوناتی ایچون - فروخت اولنوب اولنه‌مامسی ماده‌سی - قوانین مذکوره‌یه تطبیق ایدیله‌جکی شبهه‌سزدر .

قوانین مذکوره « ١١٧ » نجی مادهٔ قانونیه شرحنده بیلدیریله‌جکدر.

[دردنجی ماده : ملکنامهٔ همایون ایله تصرف اولنان چفتلکات واراضیٔ سائره حقنده دخی تماميله اراضیٔ امیریه وموقوفه معاملاتی اجرا قیلنوب فقط بونلردن آلنمقده اولان مؤجلهٔ سنویه قاعدهٔ مخصوصه‌سنه تطبیقاً کماکان اخذ واستیفا اولنه‌جقدر.]

ملکنامهٔ همایون ایله تصرف اولنه کلمکده اولان جفتلکات واراضیٔ سائره اساساً اراضیٔ امیریه‌دن اولوب یالکز حقوق تصرفیه‌سی باتملیك همایون اعطا واحسان بیورلمش اولدیغندن بو قبیل چفتلکات واراضی ایچون آیروجه بر احکام ومعاملاتك اجراسی غیرجائز اوله‌جغندنناشی

بونلر حقنده دخی اراضیٔ امیریه وموقوفهٔ غیرصحیحه معاملاتی اجرا قیلنوب یعنی اراضی قانوننامهٔ همایونیله اجرای معامله اولنور .

شو قدر وار که : بو قبیل چفتلکات واراضیٔ سائرهدن قاعدهٔ مخصوصهسنه توفیقاً مؤجلهٔ سنویه اخذ واستیفا قیلنوب سائر خصوصات ایچون دخی مارالذکر اراضی قانوننامهٔ همایونی احکامنه تابعدرلر .

[بشنجی ماده : اراضیٔ امیریه وموقوفه اوزرنده بولنان ابنیه واشجارك تصرفی حقنده اراضی قانوننامهٔ همایوننك تعیین ایلدیکی احکام کماکان اجرا قیلنهجقدر ،]

بو قبیل چفتلکات واراضیٔ سائره اوزرنده مغروس اشجار وانشا قیلنان ابنیه حقنده دخی آیروجه احکام جاری اولهمیوب اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیرصحیحه اوزرنده بولنان ابنیه واشجارك تصرفی حقنده اراضی قانوننامهٔ همایوننك تعیین ایلدیکی احکام موجبیله اجرای معامله اولنور .

[التنجی ماده : اشبو قانون تاریخ اعلاندن اعتباراً مرعی الاجرا اولهجقدر. واراضی قانوننامهٔ همایونیله طاپو نظامنامهسی مواد سابقهده بیان اولنان احکام قانونیهیه توفیقاً تصحیح اولنهرق نشر واعلان قیلنهجقدر .]

بر قانونك نشر واعلانی تاریخندن مرعی ومعتبر اولهجغی احکام اساسیهدن اولمسنه مبنی اشبو قانوننامهٔ همایونده تاریخ اعلانندن اعتباراً مرعی ومعتبردر .

ومع هذا اشبو قانوننامهٔ همایون ایله اراضی قانوننامهٔ همایونی وطاپو نظامنامهسنك برچوق احکامی منفسخ اولدیغندن قانوننامه ونظامنامهٔ مذکورهلرده اشبو قانونك احکامی موجبنجه تصحیح قیلنهرق بعدما منفسخ اولان احکامك مرعی اولهمیهجغی دخی آزادهٔ قید وتذکاردر .

{ اللی دردنجی ماده }

[اراضیٔ میریه وموقوفه متصرف ومتصرفه‌لرندن بری فوت اولدقده عهده‌سنده اولان اراضی ارکك وقز اولادینه کرك اراضینك اولدیغی محلده بولنسونلر وکرك دیار آخرده اولسونلر مجاناً وبلا بدل متساویاً انتقال ایلر .

یالکز ارکك ویاخود یالکز قز اولادی اولور ایسه کذلك بلابدل مستقلاً انتقال ایدر .

اراضی متصرفلرندن بری فوت اولوبده زوجه‌سی حامله بولندیغی حالده اول اراضی حملك ظهورینه قدر توقیف اولنور .]

اشبو مادهٔ قانونیه‌ده بیان اولنان اصول انتقالات اوچ درجه اعتباریله اولوب حالبوکه : معلوم اولدیغی اوزره اصول انتقال سکز درجه‌یه ابلاغ اولنوب بوبابده التی ماده‌یی حاوی فی ١٧ محرم سنه ٨٤ تاریخنده بر نظامنامه نشر بیورلمش وبو صورتله تشریح ایتمکده اولدیغمز فصل ثالثده بیان قیلنمقده اولان اصول انتقالاتك احکامی کاملاً منفسخ اولمشدر .

بیان اولنه‌کلدیکی وجهله دولت ابدمدت علیهٔ عثمانیه‌نك بدایت تأسس وتشکلاندن شمدی‌یه قدر اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌نك صورت تصرف واصول انتقالی بابنده قوانین مختلفه وضع اولنوب بونك ایچون بر آره‌لق قز اولادینه اراضیدن حصه اعطا قیلنمامش ومؤخراً پدر ویا والده‌سنك یعنی اراضینك بولندیغی بلده‌ده بولنمیان واو بلده‌یه اوچ کونلك مسافه‌سی بعید برقصبه‌ده بولنان قز اولادینه حصه ویرلمامسیله بو صورت بر درجه‌یه قدر تعدیل بیورلمش ایسه‌ده اراضی قانوننامهٔ همایوننك نشرنده اشبو مادهٔ قانونیه‌یه بو خصوص حقنده بر فقرهٔ مخصوصه یعنی « اراضی ارکك وقز اولادینه کرك اراضینك اولدیغی محلده بولنسونلر وکرك دیار آخرده اولسونلر مجاناً بلا بدل متساویاً انتقال ایلر » عبارهٔ قانونیه‌سی وضع

وتقیید بیوریلوب متصرفین اراضیدن برکیمسه‌نك وفاتندن صکره قز واركك اولادینك کرك او بلده‌ده موجود اولسون وکرکسه اولمسون حکمده مساوی اولمسیله برابر یکدیکردن دخی فرق وتفاوت قانونی براقیلمامشدر .

یعنی برکیمسه یوزدونم اراضیٔ امیریه ویاخود تخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌یه متصرف اولوب ایکی ارکك اولادیله ایکی قز اولادی ترك ایلسه ومع هذا قز اولادینك بریسی اوچ کونلك مسافهٔ بعیده‌سی اولان برقصبه‌ده ودیکری متوفانك ساکن اولدیغی واراضینك بولندیغی قصبه‌ده ساکن اولسه‌لر اراضیٔ منتقله بودرت قرداش بیننده متساویاً تقسیم اولنور .

شویله‌که : کرك قز وکرکسه ارکك اولاد یکرمیشر دونم اراضی آله‌رق تقسیم ایدیلیر .

متن ماده‌نك فقرهٔ اخیره‌سنده‌کی : « اراضی متصرفلرندن بری فوت اولوبده زوجه‌سی حامله بولندیغی حالده اول اراضی حملك ظهورینه قدر توقیف اولنور » عباره‌سندن واضع قانونك مقصد عالیسی بودرکه: کرچه برکیمسه فوت اولوبده زوجه‌سی حامله اولدیغی تقدیرده وضع حمل ایدنجه‌یه قدر براقیلمیوب همان ترکهٔ متوفا تقسیم ایدیله‌رك وضع حمله قدر توقیف ایدلمز .

یعنی برمتوفانك وفاتی متعاقب برنهج شرع شریف ترکه‌سی ثبت وتحریر وحمل ارکك اولاد اعتبار اولنوب حصه‌سی بالافراز ایتام صندیغنه آلنوب حمل میدانه چیقوبده قز اولاد اولدیغی تظاهر ایلدیکی حالده حصه‌سندن باقی قالان اقچه بین الورثه تقسیم وتوزیع ایدلمك وارکك اولدیغی حالده تقسیم مذکور ابقا قیلنمق اصول مشروعه‌دن ایسه‌ده اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه واراضیٔ امیریه‌ده متصرفلرینك تصرفلری یالکز ذراعت

وحراسته اولوب حقوق رقبه وملكيت جانب بيت الماله عائد اولمسى حسبيله هنوز رحم مادرده اولان حمله اراضينك انتقالى غير جائز اولمسندن ومع هذا اصحاب انتقالدن اولان سائر كمسنه لرده توزيع وتقسيم واصحاب انتقال بولنمديغى تقديرده محلول عد ايدلمامك خصوصاتندن عبارتدر .

خلاصهٔ ماده : اراضئ اميريه وتخصيصات قبيلندن اولان اراضئ موقوفه متصرف ومتصرفه لرندن برى فوت اولوبده اصحاب انتقالدن برنجى درجه ده بولنان كرك قز وكرك ايسه اركك اولادينك اراضينك بولنديغى محلده بولنوب بولنماملرى وياخود ديار آخرده ساكن اولملرى حق انتقالرينه قطعياً خلل كتيرمز .

كذلك اراضى متصرفلرندن برى فوت اولوبده زوجه سى حامله اولديغى تقديرده وضع حمل ايدلنجيه قدر اراضئ منتقله توقيف اولنور .

{ اللى بشنجى ماده }

[اراضئ اميريه وموقوفه متصرف ومتصرفه لرندن بلا ولد وفات ايدنلرك اراضيسى باباسى وار ايسه اكا يوغيسه والده سنه برمنوال سابق مجاناً انتقال ايدر] .

اصول انتقالاته دائر نشر بيوريلوب آنفاً نقل وتشريح قيلنان مواد قانونيه موجبنجه اصحاب انتقال سكز درجه يه ابلاغ قيلنوب اراضى متصرف و متصرفه لرينك پدر ويا والده لرى اراضئ منتقله يه على السويه تصرف ايتمك اوزره اوچنجى درجه اصحاب انتقالدن اوله رق بيان بيورلمش اولديغنه بناءً بو مادهٔ قانونيه نك احكامى كاملاً منسوخدر .

{ اللى آلتنجى ماده }

[متوفا ومتوفانك بعض اولادى حاضر وموجود وبعض اولادى غيبت منقطعه ايله غائب ومفقود اولديغى حالده اراضيسى حاضر وموجود اولنلره ويريلور .

انجق غائب اولان باباسنك ويا اناسنك وفاتى تاريخندن اعتباراً اوچ سنه

مدت ظرفنده ظهور ایدر ایسه یاخود حیاتده اولدیغی متحقق اولور ایسه اول اراضیدن حصه‌سنی آلور .

بابا وآنا حقنده دخی حکم بووجهله‌در .]

کرك ارکك وکرك قادیندن برکیمسه وفات ایدوب اموال متروکه‌سی ورثه‌سی میاننده توزیع وتقسیم اولنه‌جغی صره‌ده ورثهٔ مستحقه‌دن بریسی مثلا متوفانك بر ارکك اولادی غائب اولورسه حاکم الشرع اولان ذات فضائلسمات اوترکه‌یی تحریر ایله غائبك حصهٔ مصیبه‌سنی لاجل الاسترباح ایتام صندیغنه وضع ایدر .

شاید حصهٔ مصیبه املاك وعقاردن عبارت ایسه غائبك امور وخصوصاتنه بروصی تعیین ایله هرکونا تجاوزاتدن صیانه ایدر .

وبوحصه اوغائبك مماتی وحیاتنك عندالشرع الانور ظاهر ومتحقق اولمسنه‌قدر بوصورتله اداره اولنور .

بومادهٔ قانونیه‌ده بیان بیورلدیغی‌وجهله اراضیٔ امیریه‌وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه متصرف ومتصرفه‌لرندن بری فوت اولوبده ورثهٔ مستحقه‌دن مثلا بر اوغلی غائب اولوب حیاتی ومماتی معلوم اولمدیغی تقدیرده ـ بالدفعات بیان وایضاح ایدلدیکی اوزره ـ اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌نك رقبه وملکیتی جانب بیت‌الماله عائد اولوب املاك صرفه کبی تصرف ایدیله‌میه‌جکی جهتله اوغائب ایچون اوچ سنه برمدت تعیین بیوریلوب اراضیٔ منتقله حاضر بولنان ورثهٔ مستحقه بیننده توزیع وتقسیم ایدیلیر .

شوراسیده واردرکه : بوتوزیع وتقسیم محضا اراضی تعطیل ایتدیرلمامك حکمتندن منبعث اولوب‌چونکه : اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیرصحیحه‌ده ـ بالدفعات سرد وتمهید اولندیغی وجهله ـ مطمح نظر منافع خزینهٔ جلیله بولندیغندن ورثهٔ مستحقهٔ موجوده بیننده

اراضیٔ منتقله توزیع وتقسیم اولنوب تعیین اولنان اوچ سنه مدت ظرفنده غائب و مفقود اولان ورثه عودت ایدر ، یاخود آتیاً بیان قیلنه‌جغی اوزره حیاتده بولنوب طرفندن وکیل کوندرر یعنی کندوسنك حیاتده بولندیغی تحقق ایلدیکی تقدیرده توزیع وتقسیم مذکور منفسخ اولوب غائب مذکور حصهٔ مصیبه‌سنی همان استرداد ایدر .

بوقسه دیار آخرده ساکن اولمقده اولدیغی معروف اولان بر کیمسه حقنده بومعامله اجرا ایدلمزکه: بوده « غیبت منقطعه » تعبیر قانونیسندن مستدلدر .

ایشته اوغائبك مثلا بر ویاخود ایکی ویاخود اوچ سنه ایچروسنده حصهٔ مصیبه‌سنی استرداد ایده‌یی‌یه قدر توزیع وتقسیم ایدلمیوب توقیف ایتدیرلمش اولسه اومدتلر ظرفنده اراضیٔ منتقله معطل قالوب هم سائر ورثهٔ مستحقه اضرار وهمده منافع خزینه دوچار اضمحلال اوله‌جغی طبیعی اولدیغندن موقتاً ورثهٔ موجودهٔ مستحقه‌یه تقسیم اولنه‌رق حقوق خزینه وقایه بیورلمشدر .

بومادهٔ قانونیه‌ده اصول انتقالاته متدائر اولان دلالت ضمنیه‌ـ مادهٔ سابقه‌ده تفصیل اولندیغی وجهله ـ مفسوخدر .

خلاصهٔ ماده : متوفا ومتوفانك بعضه اولادی حاضر وموجود وبعضه اولادی غیبت منقطعه ایله غائب ومفقود اولدیغی حالده اراضیسی حاضر وموجود اولنلره ویریلوب واراضی تعطیل ایتدیرلمیوب حقوق خزینه وقایه ایتدیریلمیر .

انجق غائب اولانه مورثنك وفاتی تاریخندن اعتباراً اوچ سنه مدت ظرفنده ظهور ایدر ایسه یاخود حیاتده اولدیغی تحقق ایلر ایسه اول اراضیده حصه‌سنی آلیر .

سائر اصحاب انتقال حقنده‌ده حکم بو وجهله‌در .

{ اللی برنجی ماده }

[اوچ سنه غیبت منقطعه ایله غائب اولوب حیات و مماتی معلوم اولمیان کیمسه نك اراضیسی مادهٔ سابقه‌ده بیان اولندیغی وجهله اولادینه واولادی یوغیسه باباسنه وباباسی یوغیسه اناسنه انتقال ایدر .

وبونلردن بری اولمدیغی حالده مستحق طابو اولور .

یعنی بروجه آتی حق طابو اصحابی وارایسه طابوی مثلیله انلره واکر یوغیسه بالمزایده طالبنه تفویض اولنور .]

اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه متصرف ومتصرفه‌لرندن انتقال ایده‌ن اراضی ورثهٔ مستحقه‌دن غائب ومفقود اولوبده ورثهٔ مستحقهٔ موجوده‌یه موقتاً تقسیم اولنه‌رق ورثهٔ غائبك دخی مورثنك وفاتی تاریخندن اعتباراً اراضینك بولندیغی محله کله‌رك اراضی‌یی حوزهٔ تصرفنه ادخال ایلمك ویاخود بر وکیل کوندره‌رك اراضیٔ مذکوره‌یه متصرف اولمق ویاخود حیاتنی بالاظهار تحقق ایلمك ایچون اوچ سنه مدت تعیین قیلنوب بومدت ظرفنده اووارث غائبك مورثندن موروث ومنتقل اراضیده اولان حصهٔ مصیبه‌سنی آلمغه هر آن صلاحیت قانونیه‌سی موجود اولدیغی مادهٔ سابقه‌ده برتفصیل بیان قیلنمش ایدی.

فقط تعیین اولنان اوچ سنه مدت مرور ایلدیکی حالده اولمش وصلاحیت قانونیه ساقط اوله‌رق اوغائب نظر قانونده وفات ایلمش کبی عداولنه‌جغی بدیهی اولدیغندن تقسیم اول مذکور قطعی ومعتبر اولور.

شاید غائب ومفقود اولان وارث اوچ سنه مرور ایتدکدنصکره عودت ایدر ویاخود وکیل کوندره‌رك حیاتده اولدیغی تحقق برله مورثندن انتقال ایده‌ن اراضیدن حصهٔ مصیبه‌سنی استرداد دعواسنه قیام ایلسه مجلهٔ جلیله‌نك « ٥١ » نجی ماده‌سنده « ساقط اولان شیٔ عودت ایتمز یعنی کیدن کیرو کلمز » دیو مصرح اولدیغنه مبنی دعوای واقعه شایان مسموع وسزاوار التفات اولمدیغندن رد اولنور .

شوراسیده واردرکه : بومثللو وارث غائب اولمیوب بر قصبه‌ده ساکن اولوب اومحلك اهالیسندن ساکن اولدیغی قصبه‌یی بیلدکاری حالده بروجه محرر معامله ایدلسه یعنی غیبت منقطعه ایله غائب ومفقود دنیله‌رك تقسیم ایدلسه وتعیین اولنان اوچ سنه مدت قانونیه مرور ایتدکدن صکره غائب دینلان وارث عودت ویاخود وکیل کوندروب ادعای حقوق ایلسه مسئله رنك آخره تحول ایلدیکندن ناشی دعوای واقعه سزاوار استماعدر .

چونکه : متن مادهٔ قانونیه‌ده « اوچ سنه غیبت منقطعه ایله غائب اولور حیات ومماتی معلوم اولمیان » عباره‌سیله وارثك غیبت منقطعه ایله غائب اولمسی تقیید وتصریح بیورلمشدر .

بناءً علیه بوصراحت قانونیه ایله برابر وارث غیبت منقطعه ایله غائب اولمیوب بین‌الاهالی ساکن اولدیغی قصبه معلوم ومعروف اولوب مورثنك وفاتی خبر آلمسی متعاقب کلدیکنی اتیان وبرطبق‌الدعوی اقامهٔ برهان ایلیه‌جکنی ادعا ایلسه مجلهٔ جلیله‌نك « ١٦٧٤ » نجی ماده‌سنده « تقادم زمان ایله حق ساقط اوله‌میه‌جغی » محرر اولوب اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌دعاویسنده مرورزمان‌اون سنه اولدیغندن اون سنه مرور ایتمدکجه بوقبیل مدعیات استماع‌اولنور .

فقط بویله اولمیوبده غیبت منقطعه ایله غائب ومفقود اولوب تعیین اولنان اوچ سنه مدت قانونیه‌ده منقضی اولدقده اوکمسنه‌نك اراضیسی اصول انتقالات نظامه‌سنده بیان بیورلدیغی وجهله سکز درجه‌دن عبارت اولان اصحاب انتقاله انتقال ایدر .

شاید اصحاب انتقال یوغیسه اوچ درجه‌دن عبارت بولنان اصحاب طاپویه طاپوی مثلیله اعطا اولنور .

شاید اصحاب طاپوده بولنمدیغی تقدیرده اراضیٔ مذکوره بالمزایده طالبنه احاله وتفویض اولنور.

اشبو مادهٔ قانونیه‌نك اصول انتقاله دائر اولان فقره‌سی یعنی «اولادینه اولادی یوغیسه باباسنه وباباسی یوغیسه اناسنه انتقال ایدر و بونلرده اولمدیغی حالده مستحق طاپو اولور» عبارهٔ قانونیه‌سی مفسوخدر.

خلاصهٔ ماده : اوچ سنه غیبت منقطعه ایله غائب اولوب حیات وممانی معلوم اولمیان کیمسه‌نك اراضیسی اصول انتقالات نظامنامه‌سنده بیان بیوریلان سکز درجه اصحاب انتقالدن مستحق انتقال اولانه انتقال ایدر.

اصحاب انتقالدن بر کیمسه بولنمدیغی حالده مستحق طاپو اولدرق طاپوی مثلیله حق طاپو اصحابنه وآنلرده یوغیسه بالمزایده طالبنه تفویضه حواله اولنور.

{ الی سکزنجی ماده }

[عساکر شاهانه‌دن اولوب دیار آخرده بالفعل خدمت عسکریه‌ده بولنمقده اولان کیمسه‌یه کرك حیاتی معلوم اولسون وکرك غیبت منقطعه ایله غائب بولنسون باباسی واناسی ویا اولادی اراضیسی کندوسنه انتقال ایدرك موتی شرعاً تحقق ایلمدکجه اول اراضی برکیمسه‌یه تفویض اولنه‌ماز.

شاید تفویض اولنمش ایسه اول کیمسه هر نه زمان ظهور ایدر ایسه کندوسنه انتقال ایتمش اولان اراضی‌یی هرکیمك یدنده بولور ایسه اندن آله‌رق ضبط وتصرفه صلاحیتی واردر.

فقط حقوق اراضی‌یی صیانةً بو مثللو عساکر شاهانه‌نك اراضیلری اموال واشیالرینی حفظ ایدن اقربا وامنالرینه یوغیسه برآخر کیمسه‌یه زراعت ایتدیریلوب حقوق ارض تحصیل واستیفا اولنور.]

مواد سابقه‌ده بیان اولندیغی وجهله حیاتی معلوم اولمیان وغیبت منقطعه ایله غائب ومفقود اولان بر وارثك مورثنك وفاتی تاریخندن اعتباراً اوچ سنه‌یه قدر کله‌رك اراضیدن اولان حصه‌سنی آلمغه ویاخود وکیل کوندروب ضبطه خلاصه حیاتنی اظهارله حصه‌سنه متصرف اولمغه صلاحیت قانونیه‌سی درکار اولوب فقط بوقبیل وارث داخل سلك جلیل عسکری اولوبده دیار آخره سوق اولنه‌رق خدمت مقدسهٔ عسکریه‌سنی اوراده ایفا ایتمکده بولنوب شو قدرکه: مملکتنجه نره‌ده بولندیغی وحیاتده اولوب اولمدیغی معلوم اولمیه‌رق غیبت منقطعه ایله غائب ومفقود اولدیغی تقدیرده افراد شاهانه حقنده مارالذکر تعیین ایدیلان اوچ سنه مدتك تعیینی تجویز بیورلمیوب شرعاً وفاتلری تحقق ایدنجه‌یه قدر عهده‌لرینه انتقال ایده‌ن اراضینك آخر برکیمسه‌یه تفویض واحاله‌سی منع بیورلمش ومع‌هذا عهده‌لرینه بو صورتده ده اراضینك انتقال ایتمسی تجویز بیورلمشدر.

بنابرین افراد شاهانه‌یه انتقال ایده‌رك اوده غیبت منقطعه ایله غائب وحیاتی ومماتی نامعلوم اولسه ورثهٔ موجوده بیننده تقسیم ایدلمیوب وارث غائب اولان افراد شاهانه‌نك حصه‌سیله برابر تقسیم اولنور.

وآرادن هرقاچ سنه مرور ایدر ایسه ایتسون وارث مرقوم عودت ایلدیکنی متعاقب همان اول اراضی‌یی هرکیمك یدنده بولورسه آندن ضبط واسترداد ایدر.

وعودتی تاریخندن اعتباراً اون سنه‌یه قدر حق دعوا واستردادی واردر.

شاید وارث مرقوم عودت ایتمه‌دن و وفاتی عندالشرع الانور تحقق ایلمه‌دن اراضئ منتقله شخص آخره تفویض بیورلمش اولسه بیله ینه عودتنده وارث مرقوم آلیر.

ذی‌الید اولان کیمسه « بن فلان کمسنه‌دن مأموری حضورنده تفوض ایلدم » دیو ادعا ایلسه مقبول اولماز .

شو قدر وار که : اراضی مذکوره وارث مرقومك عودتنه قدر تعطیل اولندیغی تقدیرده رقبه وحقوق ملکیتنه مالك اولان خزینهٔ جلیله‌نك حقوق ومنافعی محو اوله‌جغندن ناشی بو قبیل ارضی کندوسی سلك جلیل عسکریده اولان وارثك اموال واشیاسنی هرکیمه براقدیسه او کیمسه‌یه ویاخود اقربا وامناسنه واولمدیغی حالده آخر برکیمسه‌یه ویریله‌رك زراعت وحراست وبوصورتله حقوق ارض استیفا ایتدیریله‌رك منافع خزینه خللدن صیانه ایدیلیر .

اشبو مادهٔ قانونیه‌ده‌ده « باباسی وآناسی واولادی اراضیسی » عباره‌سی اصول انتقالاته متدائر اولوب حال بوکه : اصول انتقالات نظامنامه‌سی موجبنجه اصحاب انتقال سکز درجه‌یه ابلاغ بیورلدیغندن ناشی بو عباره مفسوخدر .

خلاصهٔ ماده : عساکر شاهانه‌ده اولوب دیار آخرده بالفعل خدمت عسکریه‌ده بولنمقده اولان کیمسه‌یه کرك حیاتی معلوم اولسون وکرك غیبت منقطعه ایله غائب بولنسون اصحاب انتقالدن اولدیغی حالده کندوسنه اراضی انتقال ایدرك موتی شرعاً تحقق ایلمدکجه اول اراضی بر کیمسه‌یه تفویض اولنماز .

شاید تفویض اولنمش ایسه اول کیمسه هر نه زمان ظهور ایدرسه کندوسنه انتقال ایتمش اولان اراضیی هر کیمك یدنده بولورسه آندن آلمرق ضبط وتصرفه صلاحیتی واردر .

فقط حقوق اراضی خللدن صیانه ایچون بومثللو عساکر شاهانه‌نك

اراضیلری اموال واشیالرینی ضبط وحفظ ایدهده اقربا وامین آدملرینه یوغیسه بر آخر کیمسهیه زراعت ایتدیریلوب حقوق ارضیه اخذ واستیفا ایتدیریلیر .

{ فصل رابع اراضیٔ امیریهنك محلولاتی بیانندهدر }

{ اللی طقوزنجی ماده }

[اراضی متصرف و متصرفهلرندن اولادی وباباسی واناسی اولمدیغی حالده وفات ایدنلرك اراضیسی اولا لابوین ولاب ار قرنداشنه طاپوی مثلیله یعنی اول یرلرك مقدار و دونمی وحدودینی وحسب الموقع قوهٔ نابتهسنه کوره شرف واعتبارینی بیلور بیغرض ارباب وقوفك تقدیر ایلدکاری بدل معین ایله ویریلور.

واون سنهیه قدر طلب واسترداده صلاحیتی واردر .

ثانیاً لابوین ولاب ار قرنداشی یوغیسه کرك اول اراضینك بولندیغی قریه وقصبهده ساکنه وکرك آخر محلده متوطنه اولان لابوین ولاب قزقرنداشنه کذلك طاپوی مثلیله ویریلور .

وبش سنهیه قدر طلب ودعوایه صلاحیتی واردر .

ثالثاً لابوین ولاب قز قرنداشی یوغیسه اوغلنك اوغلیله اوغلنك قزینه سویاً کذلك طاپوی مثل ایله ویریلور .

واون سنهیه دکین طلب ودعوایه صلاحیتلری واردر .

رابعاً اوغلنك اوغلی واوغلنك قزی یوغیسه زوجنه ویاخود زوجهسنه کذلك طاپوی مثلیله ویریلور .

واون سنهیه دکین طلب ودعوایه صلاحیتلری واردر .

خامساً زوجی ویاخود زوجهسی یوغیسه لام ار و قز قرنداشنه کذلك سویاً طاپوی مثلیله ویریلور.

وبش سنهیه دکین طلب ودعوایه صلاحیتلری واردر .

سادساً لام ار وقز قرنداشی یوغیسه قزینك اوغلیله قزینك قزینه کذلك سویا طاپوی مثلیله وبش سنهیه دکین طلب ودعوایه صلاحیتلری واردر .

سابعاً قزینك اوغلی وقزینك قزی یوغیسه اراضی اوزرنده ملك اشجار ویاخود ملك ابنیهسی بولندیغی حالده اشجار ویا ابنیه انتقال ایدن ورثهسنه کذلك سویاً طاپوی مثلیله ویریلور .

واون سنه‌یه قدر طلب ودعوایه صلاحیتی واردر .
ذکر اولنانلردن ماعدا اقربادن اوله‌رق حق طاپو اصحابی یوقدر .
برمنوال مشروح ورثه‌سی دخی اولمدیغی حالده، ثامناً اول اراضیده شریك وخلیط بولنانلره کذلك طاپوی مثلیله ویریلوب بش سنه‌یه قدر طلب ودعوایه صلاحیتی واردر .
تاسعاً شریك وخلیط یوغیسه اول اراضینك بولندیغی قریه اهالیسندن یره ضرورت واحتیاجی اولانلره کذلك طاپوی مثلیله ویریلور وبرسنه‌یه قدر طلب ودعوایه صلاحیتی واردر .
واهل قریه‌دن یره ضرورتی اولانلر متعدد اولوبده جمله‌سی یردن برمنوال محرر مستحق طاپو اولان اراضی‌یی آلمغه طالب اولورلرسه اول اراضینك تقسیمنده برگونه محذور ومضرت اولمدیغی حالده بالتقسیم هرکسه پارچه پارچه تفویض قیلنیر .
وقابل تقسیم اولمدیغی ویاخود تقسیمنده بعض مرتبه مضرت بولندیغی صورتده ایچلرندن اك زیاده یره احتیاجی اولانه ویریلور .
احتیاجده مساوات اوزره اولدقلری تقدیرده بالذات وبالفعل خدمت عسکریه‌ده بولنوبده تکمیل مأموریت ایده‌رك وطننه گلمش اولان وار ایسه اکا یوغیسه بینلرنده قرعه آتیله‌رق اسمنه اصابت ایدن کمسه‌یه ویریلور .
وبونلردن برینه ویرلدکدن صکره دیکرینك مؤخراً بر وجهله طلب ودعوایه صلاحیتی اوله‌ماز .]
اشبو مادهٔ قانونیه‌ده اصحاب طاپو طقوز درجه اوله‌رق بیان بیورلمش ایسه‌ده فصل ثالثك مبدأنده « اخطار » سرلوحه‌سی آلتنده نقل اولنان اصول انتقالات نظامنامهٔ همایونیله تشریحنده ویریلان ایضاحات وتفصیلاتدن مستبان اولدیغی وجهله اصحاب انتقال مقدما اوچ درجه ایکن سکز درجه‌یه ابلاغ قیلنمش واصحاب طاپودن عد ایدیله‌رك اشبو مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیوریلان طقوز درجه‌دن یدنجی درجه‌یه قدر اولان اصحاب طاپو اصحاب انتقال میانه ادخال ایدلمش اولدیغندن مادهٔ قانونیه‌نك مبدأندن « سابعاً قزینك اوغلی وقزینك قزی یوغیسه اراضی اوزرنده الی اخره » عبارهٔ قانونیه‌سنه قدر اولان

فقره كاملاً مفسوخدركه : خلاصهٔ ماده‌ده مفسوخ اولميان فقره‌لر بيانله مفسوخ اولانلر تذكار ايدلميه‌جكدر .

اوچنجی مادهٔ قانونيه‌نك شرحنده بيان قيلنديغی اوزره « طاپو » حق تصرف مقابلنده ويريلان معجله معناسنه مستعملدر .

اصحاب طاپو : اراضیٔ اميريه وتخصيصات قبيلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌يی طاپوی مثل ايله تفوض ايتمكه حق وصلاحيت قانونيه‌سی اولان كيمسه‌يه دينلير .

حق طاپو : اراضیٔ اميريه واراضیٔ موقوفهٔ غيرصحيحه‌يی طاپوی مثل مقابلنده تفوضه قانوناً ويريلان حق وصلاحيتدر .

بنابرين متن مادهٔ قانونيه‌ده بيان بيوريلوب اليوم مرعی اولمقده اولان اصحاب طاپو اوچ درجه‌دركه : برنجيسی « سابعاً اراضی اوزرنده ملك اشجار وياخود ملك ابنيه‌سی بولنديغی حالده اشجار ويا ابنيه انتقال ايدن ورثه‌سنه » تعبير قانونيسيله بيان بيوريلاندر .

يعنی يوقاريده دخی بيان اولنديغی وجهله مثلا برچفتلك ابنيه‌سی ياخود ارض اميری اوزرينه مغروس اشجاره مالك اولای بركمسنه ازقديم حوزهٔ تصرف وتملكنده بولنان ابنيه وياشجاره تبعيةً اراضیٔ اميريه وياخود اراضیٔ موقوفهٔ غيرصحيحه‌يی تصرف ايده كلمكده ايكن بعدالوفات سكز درجه اولان اصحاب انتقالدن بركمسنه‌سی بولنميوب انجق اموال متروكه‌سی عميسی زيده توارث ايلدكده مذكور چفتلك وياخود اشجار دخی املاك صرفه‌دن اولوب بنابرين اموال واشيا مثللو مزبور زيده توارث ايده‌جكی وبوصورتله ابنيه ويا اشجاره مرقوم زيد بحسب الوراثه متصرف اوله‌جغی طبيعی ايسه‌ده متوفانك متصرف اولديغی وابنيه واشجاره تبعيةً تصرف اولنه كلمكده بولنديغی

اراضی‌یه حق انتقالی اوله‌مدیغندن محلول وتعبیر قانونیله مستحق طاپو اولور.

شوقدر وارکه: اراضیٔ مذکوره من‌القدیم ابنیه ویاخود اشجاره تبعیةً تصرف اولنه‌کلوب - یوقاریده بیان اولندیغی وجهله - بو قبیل ابنیه ویا اشجاره بحسب‌الوراثه مالك اولانلر اراضیسنه شفعه‌یه معادل اولمق اوزره بر حق امتیازه مالك اولدیغندن ناشی اول اراضی‌یه برنجی درجه‌ده حق طاپو اصحابندن اولور.

یعنی بو اراضی‌یی اهل خبره و وقوفك تقدیر ایده‌جكلری بدلی جانب خزینه‌یه بالاعطا اراضی‌یی تفوض ایدر.

مع‌هذا بر کمسنه وفات ایدوب ملك صریحی اولان بر خانه ایله تمهٔ سکنا تعبیر اولنور یارم دونمدن عبارت بولنان واراضیٔ امیریه ویاخود اراضیٔ موقوفهٔ غیرصحیحه‌دن اولان ترلایی ترك واصحاب انتقالدن برکیمسه‌سی بولنمیوب یالکز جدی عمروی ترك ایدوب عمروده اموال واشیاسنه وارث بولندیغندن ناشی خانهٔ مذکوره‌یه ده ارثاً متصرف اوله‌جنی بدیهی‌در.

شو قدر وارکه: اراضیٔ مذکوره‌یه مرقوم عمروك حق انتقالی اولمدیغدن بو بابده بر کونا ادعایه صلاحیتی مفقود ایسه‌ده اراضیٔ مذکوره یارم دونمدن عبارت اولمسیله برابر خانه‌نك تمهٔ سکناسندن معدود اولدیغنه وخانه‌یه تبعیةً تصرف اولنه‌کلدکده بولنمسنه مبنی مرقوم عمرو اول اراضی‌یی بلا بدل ضبط ایده‌بیله‌جکنی بعض ارباب حقوق بیان وذاهب اولمقده‌در.

کرچه مرقوم عمرو اصحاب طاپونك برنجی درجه‌سندن بولندیغندن حق طاپویه مالك ایسه‌ده اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیرصحیحه‌ده

مطمح نظر خزينهٔ جليله‌نك وقايهٔ منافعى اولمسيله برابر متن مادهٔ قانونيه‌ده دخى بو خصوص على الاطلاق بيان بيورلمغله اراضئ مذكور على القاعده اهل خبره‌نك تقدير ايده‌جكلرى بدل ايله عمروه تفويض اولنور.

و بو برنجى درجه حق طابو اصحابنك اراضى متصرفنك وفاتى تاريخندن اعتباراً اون سنه‌يه قدر اراضئ مذكوره‌يى طلب واسترداده حق وصلاحيتلرى واردر.

بنابرين شايد اراضئ مذكوره آخرينه احاله اولنسه بيله اصحاب حق طاپودن اولان او كيمسه اراضئ مذكوره‌يى هر كيمك يدنده بولورسه ضبط ايده‌بيلير.

و اون سنه مرور ايلديكى حالده بو صلاحيت قانونيه ساقط اولور.

اصحاب طاپونك ايكنجى درجه‌سى «ثامناً اول اراضيده شريك وخليط بولنانلره» تعبير قانونيسيله بيان اولنان شريك وخليطدر.

مثلا بر اراضى متصرفى وفات ايدوب سكز درجه‌دن عبارت اولان اصحاب انتقالى بولنمديغى كبى اصحاب طاپونك برنجى درجه‌سى دخى بولنمديغى حالده كرچه اراضئ مذكوره محلول ايسه‌ده اول اراضينك شريكى اولان كيمسه مستحق طابو اوله‌جغندن بدل مثل ايله اول اراضى‌يى آلير.

چونكه : مثلا اول شريك و خليطك بش دونم ومتوفانك اون دونم اراضيسى اولوب بونلر يكديكره خلط ومزج ايدلديكى تقديرده هم متصرفى و همده خزينهٔ جليله منتفع اوله‌جغى واراضيده شايان دقت منافع خزينه ايدوكى آزادهٔ قيد اشتباهدر.

بنابرين بو مثللو خليط وشريكلرك مستحق طابو اولدقلرى تقديرده اول اراضى‌يى متوفانك وفاتندن اعتباراً بش سنه‌يه قدر اخذ واسترداده

صلاحیت قانونیه‌لری واردر. بش سنه مرور ایتدکدن صکره اشبو صلاحیتك مرفوع اوله‌جغی شبهه‌سزدر.

اصحاب طاپونك اوچنجی درجه‌سی « تا بعاً اول اراضینك بولندیغی قریه اهالیسندن یره ضرورت واحتیاجی اولانلره کذلك طاپوی مثلیله ویریلور » عبارهٔ قانونیه‌سنده تصریح بیورلدیغی وجهله اهالیٔ قرادن یره احتیاجلری اولانلردر.

قرق بشنجی مادهٔ قانونیه شرحنده‌ده تفصیلات لازمه ویرلدیکی وجهله مثلا متصرفین اراضیدن بری وفات ایدوب عهده‌سنده بولنان اراضیی اصحاب انتقال وبرنجی وایکنجی درجه‌ده اصحاب طاپوسی اولمدیغی حالده کرچه اراضیٔ مذکوره جانب بیت‌الماله عائد ایسه‌ده اصحاب طاپونك بر ده اوچنجی درجه‌سی بولندیغندن اراضیٔ مذکوره مستحق طاپو اولور.

یعنی اول اراضیی اراضینك بولندیغی قریه اهالیسندن یره ضرورت واحتیاجی اولان کیمسه طاپوی مثلیله تفوض ایدر.

وبو حق تفوض متوفانك وفاتندن برسنه‌یه قدر باقی اولور.

شوراسیده واردرکه : اراضینك بولندیغی قریه اهالیسنده یره ضرورت واحتیاجی اولانلر متعدد اولورسه بو حالده اراضی‌یه نظر اولنور.

اکر اراضی عندالتقسیم طالبلرینك حصه‌صنه اصابت ایده‌جك مقدارله انتفاع حاصل اوله‌جغی ومنافع خزینه خللدن مصون بولنه‌جغی تظاهر ایلر ایسه تقسیم اولنه‌رق طالبلرینه ویریلیر.

مثلا متوفانك یکرمی دونم اراضیسی اولوب بش کشی‌دخی طالب اوله‌رق فی‌الحقیقه بو طالبلرك یره ضرورت واحتیاجی اولدقلری وبو

نظامنامه‌سنده بیانه بیوریلان سکز درجه اصحاب انتقالی اولمدیغی حالده وفات ایده‌نلرك اراضیسی اولاً اراضی اوزرنده ملك اشجار ویاخود ملك ابنیه‌سی بولندیغی حالده اشجار ویا ابنیه انتقال ایده‌ن ورثه‌سنه سویاً طاپوی مثلیله یعنی اول یرلرك مقدار ودونمی وحدودینی حسب الموقع قوهٔ نابته‌سنه کوره شرف واعتبارینی بیلیر بیغرضه ارباب وقوفك تقدیر ایلدکلری بدل معین ایله ویریلیر.

واونه سنه‌یه قدر طلب ودعوایه صلاحیتی واردر.

برمنوال مشروح ورثه‌سی دخی اولمدیغی حالده، ثانیاً اول اراضیده شریك وخلیط بولنانلره طاپوی مثلیله ویریلوب کذلك متوفانك تاریخ وفاتندن اعتباراً بش سنه‌یه قدر طلب ودعوایه صلاحیتی واردر.

ثالثاً شریك وخلیطك بو مفقودیتنده اول اراضینك بولندیغی قریه اهالیسنك یره ضرورت واحتیاجی اولنلره کذلك طاپوی مثلیله ویریلیر. وبر سنه‌یه قدر طلب ودعوایه صلاحیتی واردر.

شاید قریه اهالیسنك یره ضرورت واحتیاجی اولنلر متعدد اولوب جمله‌سیده مذکور اراضی‌یه طالب اولورلر ایسه اکر اول اراضی قابل تقسیم اولوب تقسیمده‌ده برکونا محذور ومضرت اولمزسه بالتقسیم هرکسه پارچه، پارچه تفویض اولنور.

اکر قابل تقسیم اولمز ویاخود تقسیمنده محذور ومضرت بولنورسه طالبلردن اك زیاده محتاج اولانه ویریلیر.

طالبلر احتیاجده مساوی اولدقلری صورتده اکر طالبلر میاننده بالذات ویا فعل خدمت مقدسهٔ عسکریه‌ده بولنوبده تکمیل وظیفهٔ نظیفهٔ عسکریه‌سنی ایفا واکمال ایله وطننه معاودت ایتمش وار ایسه اکا ویریلیر.

بوده ایسه طالبلر میاننده قرعه آتیلروب اسمنه قرعه اصابت ایدنه کیمسه‌یه ویریلیر .

مع مافیه بونلردن برینه اراضیٔ مذکوره ویرلدکدن صکره دیکرینك مؤخراً برد جهله اقامهٔ دعوا وطلبه صلاحیتی اولهماز .

{ آلتمشنجی ماده }

[اراضی متصرف ومتصرفه‌لرندن بری حق انتقاله نائل اولان وارثلری یعنی اولادی وباباسی وآناسی اولمیه‌رق فوت اولدقده برمنوال محرر حق طاپو اصحابی دخی اولمدیغی ویاخود اولوبده حق طاپولری اولدیغی اراضی‌یی طاپوی مثلیله آلمقدن استنکاف ایله اسقاط حق ایلدکلری حالده اول اراضی صرف محلول اوله‌رق بالمزایده طالبنه تفویض اولنور .

فقط حق طاپو اصحابی صغیر وصغیره ومجنون ومجنونه ایسه کرك کندولرینك وکرك ولی ووصیلرینك اسقاط حق ایتملری معتبر دکلدر .]

متن مادهٔ قانونیه‌ده « یعنی اولادی وباباسی وآناسی » تعبیر قانونیه‌سی فصل ثالثك مبدائنده « اخطار » سرلوحه‌سی آلتنده نقل قیلنان اصول انتقالات نظامنامهٔ همایونیله منفسخ اولوب الیوم اصحاب انتقال سکز درجه‌در . بناءً علیه متصرفین اراضیدن برکیمسه وفات ایدوب حوزهٔ تصرفنده بولنان اراضیٔ امیریه ویاخود تخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌نك حق انتقالنه نائل اوله‌جق اصحاب انتقالك سکز درجه‌دن برکیمسه‌سی بولنمدیغی کبی حق طاپویه مستحق اوله‌جق اولانلرك اوچ درجه اصحابی دخی بولنمدیغی ویاخود اصحاب طاپو اولوبده کرك دلالةً وکرکسه صراحةً قانوناً ویریلان حق وصلاحیتلرینی اسقاط ایدر .

مثلا برنجی درجه‌ده بولنان اصحاب طاپو اراضیٔ مذکوره‌یی آلمیه‌جغندن بحثله استنکاف ایدر وایکنجی واوچنجی درجه اصحابی دخی بوصورتده اسقاط حق وصلاحیت ایدرلرسه اراضیٔ مذکوره ارتق

محلول اوله‌رق رقبه وحقوق ملكيتنه مالك اولان جانب بيت‌الماله قاليرٍ.

بنابرين طرف خزينهٔ جليله‌دن اراضیٔ مذكوره بالمزايده طالبنه بدل مثليله احاله وتفويض قيلنير .

شايد حق‌طاپو اصحابی اسقاط حق ايلمدكلری حالده طرف‌خزينه‌دن بالمزايده آخرينه احاله وتفويض اولنه‌ماز .

چونكه : مستحق طاپو ايله محلول بيننده فرق وتفاوت عظيم واردركه : بو ده مادهٔ قانونيه‌نك طرز افاده‌سندن متظاهر اولمقده‌در. يعنی مستحق طاپو اولان اراضی‌يه بيان بيوريلان اوچ درجه اصحاب طاپونك حق وصلاحيت قانونيه‌لری تعلق ايلمش اولديغندن درجات مذكوره افرادی علی‌الدرجات اشبو اراضی‌يی طاپوی مثليله ، بيغرض اهل خبره‌نك تقدير ايده‌جكلری بدل ايله تفوض ايدرلر .

محلول دينلان اراضی ايسه اصحاب طاپونكده حق وصلاحيت قانونيه‌سی تعلق ايتمامش وياخود تعلق ايدوبده يا اسقاط حق ايتملری وياخود مدت معينهٔ قانونيه‌نك مرور ايلمه‌سی حسبيله تعلق ايتمامش‌عد واعتبار قيلناندركه : بوقبيل اراضيده بركيمسه‌نك حق وصلاحيت قانونيه‌سی غيرموجود اولديغندن ناشی جانب بيت‌المالدن بالمزايده طالبنه احاله ايلمكه جانب بيت‌المالك صلاحيتی واردر .

مع‌هذا مستحق طاپو ايله محلول بينلرنده بولنان فرق وتفاوت‌عظيم بونكله‌ده ثابتدركه: مستحق طاپو اولان اراضيدن بيغرض اهل‌خبره‌نك تقدير ايده‌جكلری مبالغه طاپوی مثل تعبير ايديلوب محلول اوله‌رق بالمزايده طالبنه تفويض اولنمق اوزره طالبدن آلنان مبالغه بدل‌مثل تعبير اولنور .

چونكه: سكسان آلتنجی مادهٔ قانونيه‌ده ايديله‌جك ايضاحاتله‌معلوم

اوله‌جغی وجهله طاپوی مثل هر آن بدل مثلدن دون اولوب بوده اصحاب طاپویه بخش اولنان امتیاز وصلاحیت قانونیه‌نك برثمره‌سیدر .

شوراسیده واردرکه : اصحاب طاپودن صغیر وصغیره ومجنون ومجنونه بولندقلری تقدیرده بونلرك اموالنی حفظ ومنافعنی استحصال ایتمك اوزره اولیا واوصیاسی حسب الولایه والوصایه تصرف ایده‌كلمكده ایسه‌لرده کرك صغیروصغیره وکرکسه مجنون ومجنونه‌نك منافعنی اخلال ایده‌جك، مضرتنی موجب اوله‌جق حال وحرکات ومعاملاته تصدی ایلملری غیرجائز وعکس حال معاملهٔ واقعه‌یی ابطال ایده‌جکی مجلهٔ جلیله‌نك «٧٦٩» نجی ماده‌سنك فقرهٔ اخیره‌سی احکامندن بولندیغندن کرك صغیر وصغیره‌وکرکسه مجنون‌ومجنونه‌نك اصحاب طاپودن‌اولدقلری حالده اولیا واوصیالرینك اسقاط حق ایتملری معتبر دکلدر .

وکذلك صغیر وصغیره ومجنون ومجنونه‌نك دخی اسقاط‌حقلریده معتبر دکلدر .

چونکه: اولیاواوصیانك اسقاط حق ایتملری تحت‌ولایت‌ووصایتلرنده بولنان صغیر وصغیره ومجنون ومجنونه‌نك قانوناً مالك اولدقلری برحق وصلاحیتی امحا ایدوب بونکله منافعلرینك اخلال واضرار ایدیله‌جکی وکندولری طرفندن واقع اولدقده اساساً تصرفات قولیه‌لری معتبراولمدیغندن بومعامله‌ده مارالذکر غیر معتبردر .

بنابرین کرك ولی وکرکسه وصی مارالذکر ممنوعیت قانونیه‌یه قارشو اسقاط حق ایدوب بونك اوزرینه اراضیٔ مذکوره مأموری طرفندن آخرینه بالمزایده بدل مثلیله احاله وتفویض اولنسه بیله مدت معینهٔ قانونیه ظرفنده صغیر وصغیره ومجنون ومجنونه‌نك اول اراضی‌یی ضبط واسترداده صلاحیتی واردر .

خلاصهٔ ماده : متصرفین اراضیدن بری حق انتقاله نائل اولان

سکز درجه اصحاب انتقالدن وارثلری اولمیه‌رق فوت اولوب مستحق طاپو

اولان اوچ درجه اصحاب طاپو دخی بولنمز ویاخود بولنوبده اراضی‌یی

طاپوی مثلیله آلمقدن استنکاف ایله اسقاط حق ایلرلرسه اول اراضی صرف

محلول اوله‌رق بالمزایده طالبنه احاله وتفویض اولنور .

شوراسیده وارکه : حق طاپو اصحابی صغیر وصغیره ومجنون

ومجنونه ایسه کرك کندولرینك وکرك ولی ویا وصیلرینك اسقاط حق

ایتملری معتبر دکلدر .

{ آلتمش برنجی ماده }

[بالاده مذکور حق طاپو اصحابنك طلب ودعوایه صلاحیتلرنده تعیین اولنان مدتلر اراضی متصرف ومتصرفه‌لرینك وفاتلری تاریخندن اعتبار اولنوب اول مدتلر ظرفنده اول اراضی کرك آخره ویرلمش اولسون وکرك ویرلمامش بولنسون حین طلبده‌کی طاپوی مثلنی ویره‌رك حق طاپو اصحابی اول اراضی‌یی جانب میریدن تفوض ایده‌بیلیرلر .

وتعیین اولنان مدتلر مرور ایلدکدن ویاخود حق طاپو اصحابی اسقاط حق ایلدکلرندن صکره حق طاپو دعواسنه اعتبار اولنماز .

وصغر وجنون ومدت سفر بعید دیارده بولنمق کبی عذرلو حق طاپو دعواسی حقنده معتبر طوتلمیوب تعیین اولنان مدتلر اعذار مذکوره ایله مرور ایتمش اولسه بیله حین انقضاسنده حق طاپو ساقط اولور .]

اصحاب طاپونك حق طاپویه مستحق اوله‌رق اولبابده بحث اولنان

صلاحیت قانونیه‌لری متصرفین اراضینك تاریخ وفاتیدر .

بنابرین حق طاپویه اولان صلاحیت اوتاریخدن اعتبار اولنور .

« اول اراضی کرك آخره ویرلمش اولسون وکرك کیمسه‌یه ویرلمامش

بولنسون » تعبیرینی استعمالدن واضع قانونك مقصد عالیسی بودرکه :

يوقاريده بيان اولنديغی اوزره اراضينك تفويض وتفوض معامله سنك اجراسی وصحتی فارغ ايله مفروغ لهك تفرغ وايجاب وقبولی ومأمور اراضينك اول معامله‌يی تجويز وتصديقندن عبارت اولوب بو صورتله وقوع بولان معاملهٔ فراغيه معتبر وقطعی اوله‌جغندن ومستحق طاپو اولان اراضينك ايسه حقوق تصرفيه‌سيده جانب بيت الماله عائد اوله‌رق طرف خزينهٔ جليله‌دن حق طاپو اصحابنه طاپوی مثل مقابلنده تفويض بيوريله گلمكده اولمسنه نظراً شايد حق طاپو اصحابنك عدم معلوماتيله رقبه وحقوق تصرفيه‌سنه‌ده متصرف اولان مأمورين اراضی آخره تفويض ايلدكده صحت شرائط فراغيه تمام اولديغندن معاملهٔ واقعه‌نك قطعيتنه حكم ايديله‌ميوب چونكه: هر نقدر معاملهٔ واقعه‌ده شرائط فراغ اجرا قيلنمش ايسه‌ده حق طاپو اصحابنه دخی امتياز قانونی اعطا بيورلمش اولمغله بو قيد وصراحت قانونيه‌يه قارشو ايديله‌جك معامله‌نك كأن لم يكن حكمنده طوتيله‌جغنه اشارت بيورلمشدر.

بناء عليه مستحق طاپو اولان بر اراضينك حق طاپو اصحابی متصرفين اراضينك وفاتی تاريخندن اعتباراً مدت معينهٔ قانونيه انقضاسنه قدر اراضیٔ مذكوره‌يی طلب ودعوا واسترداد ايدرك هر كيمك يدنده بولور ايسه طلب وتفوض زماننده‌كی طاپوی مثلی ويره‌رك ضبط ايده‌بيلير.

فقط مدت معينهٔ قانونيه مرور ايدرك بعده صلاحيت وحق طاپو دعواسی درميان ايديله‌جك اولورسه مسموع اولمز .

وكذلك اصحاب طاپو اراضیٔ محلوله‌ده اولان حق طاپوسنی آلمقدن استنكاف وياخود هر نه صورتله اولورسه اولسون اسقاط ايدرك مؤخراً دعوای حق وصلاحيت ايلسه مجلهٔ جليله‌نك « ١٠٠ » نجی ماده‌سنده « هر كيمكه كندو طرفندن تمام اولان شیٔ نقض ايتمكه‌سعی ايدر

ایسه سعی مردوددر . » و « ٥١ » نجی ماده‌سنده « ساقط اولان شی عودت ایتمز یعنی کیدن کیرو کلمز » دیو مصرح اولمسنه مبنی اشبو دعواسیده سزاوار التفات اوله‌میوب رد اولنور ،

مادهٔ قانونیه‌نك فقرهٔ اخیره‌سنده بیان بیورلدیغی اوزره حق طاپو دعواسنده اعذار شرعیه‌نك معتبر طوتلمامسنده مقصد وحکمت ظن قاصرانه‌مجه بودرکه : علی الدرجات اصحاب طاپویه اعطا بیوریلان ادعای حق وصلاحیت وتعیین بیوریلان مدت قانونیه‌لر محضا اراضیٔ مذکوره‌ده هم اصحاب طاپونك وهمده خزینهٔ جلیله‌نك وقایهٔ حقوق ومنافعی ایچون مؤسس وبوکاده مدت معینهٔ مذکوره کافی وکافل اولوب اصحاب طاپو مدت مذکوره‌لر ظرفنده قانوناً مالك اولدقلری صلاحیت و حق قانونیه‌لرینی استعمال ایتمیه‌رك اراضیٔ مذکوره آخره تفویض بیورلدیغنده اوشخص منافع خزینه‌نك وقایه‌سی امرینی اکتسابله حقوق ارض استحصال ایدیله‌جکندن ومعاملات اراضیده مطمح نظر حقوق ارضك تأمین صیانه‌سی اولوب بوده استحصال اولنمقده اولمسیله برابر اعذار مذکوره بفرض المحال مدت معینه‌دن استثنا ایدیله‌جك اولورسه بالآخره عدم اطراد معاملاتی مستلزم اوله‌جغندن بوکا حاجت براقلمامقدر .

بنابرین کرك صغیر وصغیره ویاخود مجنون ومجنونه وکرکسه مدت سفر بعید دیار آخرده بولنان اصحاب طاپو حق طاپویه مالك اولوبده مدت معینهٔ قانونیه مرور ایلدکدن صکره بالمراجعه ادعای حق ایدوب مدت مذکوره‌نك مروری اعذار شرعیه‌دن منبعث اولدیغنی سرد واتیان ایلسه مادهٔ قانونیه‌ده بوجهت صراحةً بیان بیورلمسنه بناءً دعوای واقعه شایان استماع اولمدیغندن رد اولنور .

خلاصهٔ ماده : اوچ درجه‌یه عبارت اولوب مواد سابقه‌ده بیانه

اولنان اصحاب طابونك طلب، دعوا، صلاحیتلرنده تعیین اولنان مدتلر متصرفین اراضینك وفاتلری تاریخندن اعتبار اولنور.

مدت مذکوره ظرفنده اول اراضی کرك بر کیمسه‌یه ویرلمه اولسون وکرکسه ویرلمامه بولنسون طلب تفوضنده‌کی طاپوی مثل ایله اول اراضی‌یی جانب میریدن تفویض ایده‌بیلیر.

مدت معینهٔ مذکوره‌لر مرور ایلر ویاخود بر صورتله حق طاپوسنی اسقاط ایلر ایسه بر دها ادعای حقه صلاحیتی یوقدر.

صغر، جنون، مدت سفر بعید دیارده بولنمق مثللو اعذار شرعیه حق طاپو دعاویسنده معتبر دکلدر.

بنابرین مدت معینهٔ قانونیه‌لر اعذار مذکوره ایله مرور ایتسه بیله ینه مدت مذکوره‌لر مرورنده حق طاپو ساقط اولور.

{ التمش ایکنجی ماده }

[درجه‌سی مساوی اولان حق طاپو اصحابندن بری حق طاپوسی اولدیغی اراضیٔ محلوله‌دن حصه‌سنی طاپوی مثلیله آلمقدن استنکاف ایدرك اسقاط حق ایلدیکی صورتده دیکری اراضی‌یی تماماً وکاملاً طاپوی مثلیله آله‌بیلیر.]

اوچ درجه‌دن عبارت اولان اصحاب طاپو بر کیمسه‌دن عبارت اولمیوب متعدد اولورسه مثلا ایکنجی درجه اصحاب طاپودن اوچ کشی موجود بولنوب بونلرك قانوناً حق وصلاحیتلری بولنسه اراضیٔ مذکوره حقنده ایدیله‌جك معامله اللی طقوزنجی مادهٔ قانونیه‌نك فقرهٔ اخیره‌سی وشرحنده بر تفصیل بیان قیلنمش ایدی.

فقط مثلا ایکی کشیدن عبارت اولوب درجه‌لریده مساوات اوزره اولان اصحاب طاپودن بریسی اراضیٔ محلوله‌ده‌کی طاپوسنی طاپوی

مثليله آلمقدن استنكاف وياخود هرنه صورتله اولورسه اولسون اسقاط حق ايلر ايسه دعواى حق وصلاحيت باقى قالان بر كشى يه انتقال ايده جكندن اراضىء مذكوره يى او كيمسه تمامها طابوى مثليله يعنى بيغرض اهل وقوفك تقدير ايده جكلرى بدل ايله تفوض ايدر .

مأمورين اراضى وياخود درجه سندن دون بر درجه ده اولان اصحاب طابو مادامكه :

بو اراضى سنكله هم درجه ك اولان عمرو ه منتقل ايدى . فقط عمرو حق وصلاحيت قانونيه سنى اسقاط ايلديكندن آنك حصه سنى بز آله جغزه ديمكه قادر اوله مازلر .

عكسى حالده واقع اولان معامله قانوناً كأن لم يكن حكمنده اولوب او كيمسه بالتمام اراضىء مذكوره يى طابوى مثليله استرداد ايده بيلير .

وكذلك اوچ كشيدن عبارت اولان هم درجه اصحاب طابو بولنوب بونلردن بريسى حق طابوسنى اسقاط ايلسه واراضىء مذكوره ده قابل تقسيم ايسه باقى قالان ايكى كشى او اراضى يى على التساوى تقسيم ايدر .

يوقسه بريسى مستقلاً بن آله جغم ديه مز .

شوراسيده واردركه : اكر او اراضى قابل تقسيم اولماز وياخود تقسيمنده محذور ومضرت موجود اولورسه مواد سابقه حكمنه توفيقاً اجراى معامله اولنور .

خلاصهٔ ماده : درجه لرى برابر اولان اصحاب طابودن برى حق طابوسى بولنان اراضىٔ محلوله دن حصه سنى طابوى مثليله آلمقدن استنكاف ايدرك اسقاط ايلر ايسه ديكرى اراضىٔ مذكوره يى تماماً وكاملاً كذلك طابوى مثليله آله بيلير .

{ آلتمش اوچنجی ماده }

[حق طابو اصحابندن صغیروصغیره ویاخود مجنون ومجنونه اولانلرك ومدت سفر بعید آخر دیارده بولنانلرك حق طابولری اولدیغی اراضیٔ محلوله عهده‌لرینه احاله اولنه‌مدیغی صورتده اول اراضینك طابوسی تأخیر وتوقیف اولنه‌میوب درجه‌لرینه کوره دعوایه صلاحیت ایچون تحدید اولنان مدت ایچنده طلب ودعوایه صلاحیتلری اولمق اوزره آنلرك مرتبه‌سنده ویاخود مادوننده حق طابو اصحابی وار ایسه اصولی اوزره طابوی مثلیله آنلره بوغیسه ویاخود اسقاط حق ایدر ایسه بالمزایده طالبنه ویریلور .]

اراضیٔ امیریه و تخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌ده ـ بالدفعات بیان اولندیغی وجهله ـ نظر دقت واعتنایه آلنه‌جق مواد رقبه وحقوق ملکیتنه مالك اولان خزینهٔ جلیله‌نك حقوق و منافعی اولمق حسبیله مأمورین اراضینك بو جهته اعتنا وتفحص ایلملری جملهٔ وظائفلرندن بولندیغی آزادهٔ قید وتذکاردر .

بنابرین متصرفین اراضیدن وفات ایده‌ن برشخصك حوزهٔ تصرفنده بولنان اراضیسی حق انتقاله نائل اولان ورثه‌سنك فقدانندن ناشی حق طابو اصحاب طابویه منتقل اولدیغی حالده بو اصحاب طابو صغیر وصغیره ویاخود مجنون ومجنونه ویاخود مدت سفر بعید دیار آخرده بولنمق کبی اعذار شرعیه‌لری بولنانلردن اولوبده اولبابده‌کی صلاحیتلرینه بناءً اولیا واوصیالری طرفندن حق طابولری اولان اراضیٔ محلوله‌لری آنلر ایچون تفوض ایدلمز ایسه اراضیٔ مذکوره مثلا بر صغیرك وصیسی طرفندن تفوضه قدر طابوسی تأخیر وتوقیف ایله حقوق ومنافع خزینه خللدار ایدیله‌میوب اکر اول اراضی‌یه اصحاب طابو اولان صغیرله درجه‌ده مساوی آخری بولنوبده طابوی مثلیله تفوضه طالب ایسه اکا ویریلیر .

درجه‌ده مساوی یوق ایسه مادون بر درجه‌ده اولان اصحاب طاپویه ویریلیر .

شاید اصحاب طاپو مفقود اولورسه اراضیٔ مذکور مستحق طاپو اولمیوب صرف محلول اوله‌جغنه بناءً مأمورین اراضی طرفندن بالمزایده طالبنه بدل مثلیله تفویض اولنور .

فقط بو معاملهٔ تفویضیه قطعی اولمیوب چونکه اصحاب طاپونك حق طاپولرینی طلب ودعوایه اولان صلاحیتلری متصرفین اراضینك وفاتی تاریخندن معتبر اولمق اوزره قانوناً مدت تعیین بیورلمش وکرچه اعذار شرعیه‌لی اولانلرك معذرت مشروعه‌لری حق طاپو دعوالرنده معتبر دکل ایسه‌ده شو قدر وارکه : اعذار شرعیه ایله معذور اولانلر ایچون اشبو مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیورلدیغی وجهله بومثللو حق طاپولری اولان اراضی‌یی اولیا واوصیاسی طرفندن تفوض ایدلمیه‌رك مأمورین اراضیده حقوق خزینه‌یی صیانةً یا اصحاب طاپویه ویاخود بالمزایده آخرینه تفویض ایدرك معاملهٔ لازمه‌سی اجرا ایدلمش اولدیغی حالده مدت معینهٔ قانونیه ظرفنده هر کیمك یدنده اولورسه اولسون اول اراضی‌یی طلب واسترداده صلاحیت قانونیه اعطا بیورلمشدر .

بناءً علیه مثلا بر صغیر ایکنجی درجه‌ده اصحاب طاپودن اولوب زیدك اراضیسنه حق طاپوسی اوله‌رق انجق وصیسی صغیر ایچون تفوض ایتمیوب مأمورین اراضی منافع بیت المالی وقایةً یا سائر اصحاب طاپویه وبولنمدیغی حالده بالمزایده طالبنه تفویض ایلدکدن صکره حق طاپوسنی دعوا وطلب ایچون تعیین بیوریلان مدت معینهٔ قانونیه ظرفنده صغیر یاخود وصی اول اراضی‌یی ذی الید اولان کیمسه‌دن آله بیلیر .
وصینك تفوض ایتماسی ویاخود اسقاط حق ایلمسی معتبر اوله‌ماز .

ومع هذا اراضئ محلوله هیچ بر وقت وبالخاصه مستحق طاپو اولان اعذار شرعیه ایله معذور اولانلردن اولسه دخی طاپوسی توقیف وتأخیر اولنمیوب مدت معینه ظرفنده دعوای حق وصلاحیتلری باقی قالمق اوزره یا اصحاب طاپویه ویاخود آخرینه تفویض اولنور .

خلاصهٔ ماده : اوچ درجه‌یه عبارت اولان حق طاپو اصحابندن صغیر وصغیره ویاخود مجنون ومجنونه ویا مدت سفر بعید دیار آخرده بولنانلر اولدیغی حالده حق طاپولری اولان اراضئ محلوله عهده‌لرینه تفویضه اولنه‌مازسه منافع خزینه‌یی وقایةً یالکز بونلردن هر برینك درجه‌لرینه کوره حق طلب ودعوایه صلاحیتلری مدت معینهٔ قانونیه ظرفنده باقی قالمق اوزره اول اراضی آنلرك مرتبه‌سنده دونده بر درجه‌ده اصحاب طاپو وار ایسه اکا ، یوغیسه بالمزایده آخرینه احاله اولنور .

بوصورتله معذرت مشروعه اراضئ محلوله‌یی توقیف وتعطیل ایتدیره‌مز .

{ آلتمش دردنجی ماده }

[طقوز مرتبه اعتبار اولنان حق طاپو اصحابندن درجه‌ده مقدم بولنانلر حق طاپولری اولدیغی اراضی‌یی طاپوی مثلیله آلمقدن استنکاف ایدرك اسقاط حق ایلدکاری حالده درجهٔ ثانیه‌ده بولنانلره تکلیف اولنور .

آنلر دخی استنکاف ایلدکاری حالده درجهٔ اخیره‌ده بولنانلره قدر صره‌سیله تکلیف اولنه‌رق جمله‌سی آلمقدن استنکاف ایلدکاری صورتده اولوقت بالمزایده طالبنه ویریلیر .

اصحاب حق طاپودن بری حق طاپوسی اولدیغی اراضی‌یی طاپولمزدن مقدم وفات ایلدیکی حالده اولادینه وورثهٔ سائره‌سنه حق طاپوسی انتقال ایلمز .]

فصل ثالث مبدأنده « اخطار » سرلوحه‌سیله نقل اولنان اصول انتقالات نظامنامهٔ همایونی موجبنجه الیوم اصحاب طاپو اوچ درجه اعتبار اولندیغندن متن مادهٔ قانونیه‌ده‌کی « طقوز مرتبه اعتبار اولنان

حق طاپو اصحابندن » عبارەسی واصول انتقاله دائر اولان فقرات سائرەسی احکامی مفسوخدر .

« اراضی‌یی طاپوی مثلیله آلمقدن استنکاف ایدرك اسقاط حق » تعبیرینی استعمالدن واضع قانونك مقصد عالیسی ظن قاصرانه‌مه نظراً بودرکه: مثلا برنجی درجه اصحاب طاپودن اولان برکیمسه حق طاپوسی اولدیغی اراضی‌یی طاپولمیوب یعنی آلمغه طالب اولمیوب یعنی علی الاصول مأمورین اراضی وبیغرض ارباب وقوف معرفتیله اراضی محلوله‌نك فیئاتی بالتقدیر بشیوز غروش طاپوی مثل ایله آلمسی لازمکله‌جکنه قرار ویرلدیکی حالده مرقوم اوچیوز یاخود ایکیوز غروشه آلمغه طالب اوله‌رق طاپوی مثل ایله آله‌میه‌جغنی بیان واصرار ایلسه بواصراری حق طاپوسنی اسقاط دیمکدر .

بو حالده بر منوال محرر حق طاپوسنی اسقاط ایلدیکی تقدیرده حقوق خزینه‌یی وقایةً درجهٔ ثانیه‌ده اولان حق طاپو اصحابنه طاپوی مثل ایله آلمسی تکلیف اولنور .

بنابرین برنجی درجه‌ده اولان اصحاب طاپونك ادعای حقه صلاحیتی یوقدر .

چونکه : واقعا کندوسی برنجی درجه حق طاپو اصحابندن ایسه‌ده طاپوی مثل ایله اراضی محلوله‌یی تفوض ایتمیوب آلمقدن استنکاف وبو صورتله حق طاپوسنی اسقاط ایلمش وساقط اولان شی ایسه کیرویه عودت ایتمیه‌جکی کبی برکمسه‌نك کندو طرفندن تمام اولمش اولان برایشی نقض ایتمکه سعی ایلمسی مردود اوله‌جغی «مجلهٔ جلیله احکامندن بولندیغندن ادعای واقع التفاته شایان اولمیوب رد اولنور .

شاید ایکنجی درجه‌ده بولنان اصحاب طاپوده حق طاپوسنی اسقاط ایدرسه اوچنجی درجه‌یه تکلیف اولنور .

اوده استنکاف ایله اسقاط حق ایلر ایسه حق طاپو اصحابی غیر موجود اولوب اراضیٔ مذکوره‌یه برکیمسه‌نك حق قانونیسی تعلق ایتمیوب صرف محلول قاله‌جغندن صاحب الارض اولان مأمورین اراضی بالمزیده بدل مثلی ایله اراضیٔ مذکوره‌یی طالبنه تفویض واحاله و بو صورتله حقوق جانب بیت المالی صیانه ایلر.

ایشته بر منوال مشروح اجرای معامله اولندقدن صکره مثلا اوچنجی درجه اصحابی حق طاپو دعواسی درمیان ایلسه مسموع اولماز.

شوراسیده واردرکه: کرك اصحاب انتقال وکرکسه اصحاب طاپو معاملاتنده « الاقدم فالاقدم » قاعده‌سنه اتباع ورعایت اولنه‌جغی احکام قانونیه‌دن اولدیغنه بناءً درجه‌ده مقدم اولان برکیمسه طالب اولوب حق وصلاحیت قانونیه‌سنی اسقاط ایلمدیکی حالده آنك مادوننده بولنان درجه اصحابنه احاله وتفویض اولنه‌ماز.

چونکه: قاعدهٔ مذکوره احکامی اخلال ایدلمش اولور.

بنابرین بوصورت وبوقاعده خلافنه اوله‌رق معامله اجرا ایدیلیر ایسه یعنی بر درجه اصحابی طالب ایکن واسقاط حق ایتمه‌مشکن آنك مادوننده‌کی درجه اصحابنه احاله وتفویض اولنورسه او معامله معتبر اولمیوب مدت معینهٔ قانونیه ظرفنده درجه‌سی مقدم اولان اراضیٔ مذکوره‌یی طلب واسترداد ایده‌بیلیر.

قرق برنجی مادهٔ قانونیه ذیلنده « بالاشتراك تصرف اولنه کلکده اولان اراضیده بولنان حصه‌سنی شریکی بلااذن الشریك آخر برکیمسه‌یه صاتدیغی حالده شریکنك قانوناً مالك اولدیغی دعوای استردادہ ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سنك‌ده مالك اوله‌جغی» مصرح ایسه‌ده حق طاپو یالکز طاپو اصحابنك نفسلرینه منحصر اولوب ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌لرینه توارث وانتقال ایتمز.

بونك ايچون اصحاب طاپو حق طاپوسی اولدیغی اراضی‌یی طاپولمزدن اقدم یعنی طاپوی مثل ایله تفوض ایتمه‌دن اوّل وفات ایدرسه اشبو حق طاپو ورثهٔ مستحقه‌سنه انتقال ایتمیوب اصحاب طاپویه توارث ایدر. اوکیمسه‌نك وارثی بواراضی‌یه مورثمزك حق طاپوسی وار ایدی مدت معینهٔ قانونیه‌سی دها مرور ایتمه‌دن مورثمز وفات ایدوب او حق طاپو بزه انتقال ایلدیکندن طاپوی مثلیله اول اراضی‌یی طلب ایدرز. دیو ادعای حق وصلاحیت ایلسه‌لر شایان التفات اولمدیغندن رد اولنه‌رق اصحاب طاپو هر کیم ایسه اکا ویریلیر.

فقط مادهٔ قانونیه‌ده‌کی « طاپولمه‌دن » تعبیرندن استدلال اولندیغنه نظراً بر اصحاب طاپو حق طاپوسی اولدیغی براراضی‌یی طاپولر یعنی مأمورین اراضی وبیغرض اهل وقوف معرفتلریله مستحق طاپو اولان اراضی‌یی تقویم ایتدیروب مثلا بشیوز غروش طاپوی مثل ایله آلمغه طالب اولوب مع مافیه بشیوز غروشی جانب بیت‌الماله اعطا ایده‌رك طاپولر ایسه معاملهٔ فراغیه اجرا ایدیله‌رك معاملات اراضیده مرعی اولان فراغ واحاله‌نك صحت وشرائطی تمام اولدیغی وبوسببله اراضیٔ مذکوره‌نك حقوق تصرفیه‌سی قانوناً او کیمسه‌نك حوزهٔ تصرفنه ادخال قیلندیغی جهتله بو معامله‌دن صکره وفات ایدر ایسه اراضیٔ مذکوره متوفانك ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌لرینه انتقال ایدر.

سند خاقانینك اعطا اولنمامسی معاملهٔ فراغیه‌نك تمامیتنی اخلال ایلیه‌ماز.

چونکه: سند خاقانینك اعطاسی ـ بیان اولنه‌کلکده اولدیغی وجهله ـ معاملهٔ اراضینك اسلوب منتظمه‌ده جریانی، متصرفین اراضینك کیفیت تصرفلرینی مبین اولمق اوزره مؤسسدر.

بنابرین بویله بر معامله اجرا ایدلدکدن یعنی اصحاب طاپو حق طاپوسی اولان اراضی‌یی طاپولدقدن صکره وفات ایدرسه آرتق او اراضی‌یی آخره احاله وتفویض ایلملک ویاخود اصحاب طاپولردن آخر برکیمسه‌نك : وفات ایده‌ن اصحاب طاپونك حق طاپوسی ساقط اولدیغندن ناشی کندوسنه حق طاپونك انتقال ایلدیکنه متدائر اولان ادعاسنك مسموع اوله‌میه‌جغی مستبان اولمقده‌در .

خلاصهٔ ماده : اوج درجه اعتبار اولان اصحاب طاپودن درجه‌ده مقدم اولنلر حق طاپولری اولدیغی اراضی‌یی طاپوی مثلیله آلمقدن استنکاف ایدرك اسقاط حق ایلدکلری حالده درجهٔ ثانیه‌ده‌کی اصحاب طاپویه تکلیف اولنور .

اوده برجه محرر اسقاط حق ایلدکده اوچنجی درجه اصحابنه تکلیف اولنور .

اوده اسقاط حق ایلدیکی تقدیرده بالمزایده طالبنه بدل مثلیله احاله قیلنیر .

حق طاپو اصحابندن بری حق طاپوسی اولدیغی اراضی‌یی طاپولامزدن اول وفات ایدرسه ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سنه حق طاپوسی انتقال ایلمز .

{ آلتمش بشنجی ماده }

[صغیر وصغیره ومجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوهه حق طاپو اصحابندن بولندقلری حالده حقلرنده خیر ومنفعتی جالب اولدیغی صورتده ولی و وصیلری آنلر ایچون حق طاپولری اولان اراضی‌یی طاپوی مثلیله آلورلر .]

مجلهٔ جلیله‌نك «۹۵۷» نجی ماده‌سنده «صغیر ومجنون ومعتوه ذاتاً محجوردرلر» ومجلهٔ مذکوره‌نك «۹٤۱» نجی ماده‌سنده «حجر برشخص

مخصوصی تصرف قولیسندن منعدرکه بعدالحجر اول شخصـه محجور دینلوره دیو مصرح اولمسنه مبنی صغیر وصغیره ومجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوهه‌نك تصرفات قولیه‌لری غیر معتبر اولدیغنـدن ناشی بونلردن بریسی حق طاپو اصحابندن اولدقلری حالده اولیا واوصیاسی طرفندن حق طاپولری اولان اول اراضی‌یی آنلر ایچون آلمغه صلاحیت قانونیه واردر.

چونکه: اولیا و اوصیا تحت ولایت و وصایتلرنده بولنا صغـیر وصغیره ومجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوهه‌نك بالجمله اموال واملاکنی حفظ وحقوق ومنافعنی صیانه‌یه مأمور اولمسیله برابر آنلرایچون خیرلی ومنفعتلی کوردکاری خصوصـاتی اجرا ایتمك دخی جـملهٔ وظـائف مأموریتلرندندر.

بنابرین حق طاپولری اولان اراضی‌یی تفوضده مثلا صغیر ایچون خیر ومنفعت موجود اولوب بوده وصی ویاخود ولیسنجه معلوم ومسلم اولور ایـه اراضیٔ مذکوره‌یی طاپوی مثلیله اول صغیر ایچون مدت معینهٔ قانونیه ظرفنده آله‌بیلیر.

متن مادهٔ قانونیه‌ده « حقلرنده خیر ومنفعتی جالب اولدیغی صورتده » تعبیری علی‌الاطلاق بیان بیورلمش وکرچه اولیا و اوصیا تحت ولایت و وصایتلرنده بولنـان صغیر ومجنون ومعتوهك اموال واملاکنی حفظ وصیانه‌یه مأموریتی بدیهی اولوب فقط بعض معـامله‌لرنده کندولرنده ولایت عامه بولنان حاکم الشرعه مراجعت واذن حاکم الشرعی استحصال ایتمك دخی الزم ایسه‌ده بوبابده حقنده یعنی برصغیرك بر اراضیده حق طاپوسی اولوبده صغیر ایچونده اراضینك تفوضی جالب خیر ومنفعت اولدیغی تقدیرده بونك تفوضنده حاکم الشرعك اذننه لزوم یوقدر.

ولی وياخود وصی اراضیٔ مذكوره‌يی جالب خير ومنفعت كورورسه مدت معينهٔ قانونيه‌سی ظرفنده بالمراجعه طاپوی مثلنی بالاعطا اول اراضی‌يی تحت ولايت وياخود تحت وصايتنده بولنان صغير ويا مجنون وياخود معتوه ايچون تفوض ايده‌بيليرر .

چونكه: مجلهٔ جليله‌نك « ٥٩ » نجی ماده مسطور اولديغی وجهله « ولايت خاصه ولايت عامه‌دن اقوادر » .

خلاصهٔ ماده : صغير وصغيره ، مجنونه ومجنونه ، معتوه ومعتوهه حق طاپو اصحابندن بولندقلری حالده اكر مستحق طاپو اولان اراضينك تفوضی آنلر ايچون خيرلی ومنفعتلی ايسه اوليا واوصياسی آنلر ايچون اول اراضی‌يی طاپوی مثليله آليرلر .

{ آلتمسه آلتنجی ماده }

[اوزرنده اجانبدن بركيمسه‌نك ملك اشجار وابنيه‌سی بولنوبده اول اشجار وابنيه‌يه تبعيتله ذراعت وتصرف اولنان اراضی متصرفی بالاده محرر حق طاپو اصحابندن بری اولمديغی حالده وفات ايدرسه اوكيمسه سائری اوزرينه ترجيح اولنوب طالب اولور ايسه بدل مثليله اكا احاله اولنور .
واكر اكا تكليف اولنميه‌رق آخره ويرلمش ايسه اون سنه‌يه قدر اول كيمسه‌نك حين طلبده‌كی بدل مثل ايله اول اراضی‌يی طلب ودعوايه صلاحيتی واردر .]

« بالاده محرر حق طاپو اصحابندن بری اولمديغی حالده » عبارهٔ قانونيه‌سنك اصول انتقالاته متدائر اولان دلالت ضمنيه‌سی اصول انتقالات نظامنامهٔ هما‌يونيله منفسخ اولوب اليوم حق طاپو اصحابی اوچ درجه‌يه ابلاغ ايدلمشدر .

« اوزرنده اجانبدن بركيمسه‌نك ملك اشجار وابنيه‌سی بولنوبده اول اشجار وابنيه‌يه تبعيتله ذراعت وتصرف اولنان اراضی » تعبيرندن واضع قانونك مقصد عاليسی : من القديم اراضیٔ اميريه وياخود

اراضئ موقفهٔ غیرصحیحه‌دن اولوبده اولبابده که جواز قانونی‌یه بناءً مأمورین اراضی طرفندن استحصال قیلنان مأذونیت اوزرینه ابنیه انشا ایله چفتلك احداث ویاخود اشجار غرس اولنوب کرك ابنیه وکرکسه اشجار املاك صریحه عدادینه ادخال قیلنوب فقط اول اراضیده انشا وغرس واحداث قیلنان ابنیه واشجاره تبعیةً تصرف اولنه کلمکده اولان اراضی دیمکدر .

بنابرین بومثللو ابنیه ویاخود اشجار مرور زمانله شخص آخرك عهده‌سنه کچوب اراضی‌یی برکیمسه وابنیه واشجاری دیکر کیمسه تصرف ایده کلمکده‌لر ایکن اراضی متصرفی وفات ایدوب اصحاب انتقالدن برکیمسه‌سی اولمدیغی کبی اصحاب طاپودن برکیمسه‌سی بولنمدیغی وقتده چونکه : اراضئ مذکوره ازقدیم ابنیه ویاخود اشجاره بالتبعیه تصرف اولنمقده وبوتصرف منافع خزینهٔ جلیله‌یی وقایه امرنده دها نافع ومؤتمن بولندیغی جهتله ابنیه واشجاره متصرف اولان کیمسه طالب اولدیغی تقدیرده اول اراضی بدل مثل ایله اول کیمسه‌یه احاله قیلنیر .

شوراسی شایان تذکاردرکه : اراضئ مذکوره متصرفنك اصحاب انتقالی وبرنجی درجه‌ده اولان اصحاب طاپوسی دخی بولنمیوب انجق ایکنجی درجه‌ده اصحاب طاپوسی اولورسه بوصورتده نه کونا معامله ایدلمك لازمکله‌جکی وارد خاطر اولمقده‌در .

زیرا : حق طاپو برنوع امتیاز قانونی اولوب اشبو مادهٔقانونیه‌ده بیان بیوریلان ایسه حق رجحاندن عبارتدر .

کرچه حق طاپو امتیاز قانونی اولوب اشبو حق رجحانك فوقنده ایسه‌ده اللی طقوزنجی مادهٔ قانونیه شرحنده‌ده بیان ایدلدیکی وجهله

اکر اراضی واسع وپارچه پارچه تفریقی غیر ممکن ومع مافیه حقوق جانب بیت المالی اخلال ایدر ایسه ارتق حق طابو اصحابنك ادعاسی شایان التفات اوله میوب ابنیه واشجاره مالك اولان کیمسه یه ویریلیر مطالعه سنده یم.

بوکا ابتناءً درکه: بعض منتسبین علم حقوق بو مثللو ابنیه واشجاره مالك اولنلری ایکنجی درجه حق طابو اصحابندن عدو اعتبار ایلیورلر.

مع مافیه متن مادهٔ قانونیه نك دلالت ضمنیه سنده مطالعه مزك قرین صواب اولدیغی مستبان اولمقده در .

مثلا اوچیوز دونم اراضیسی اولان بر چفتلکك ابنیه سنه زید واراضیٔ مذکوره یه عمرو متصرف اولوب عمرو وفات ایلدکده اصحاب انتقالدن بر کیمسه سی بولنمیوب شوقدر واردرکه: اراضیٔ مذکوره یه ایکنجی درجه ده اصحاب طابو بولندیغی تقدیرده یاخود اوچنجی درجه ده حق طابو اصحابی بولندیغی صورتده واقعا: حق طابو اصحابنه طابوی مثل ایله ویرلمك مقتضی اولوب ویرلدیکی حالده هم ابنیه یه متصرف اولان زید وهمده جانب بیت المالك متضرر اوله جغی بی ارتیابدر .

فقط عمروك برنجی درجه اصحاب طابوسی بولنورسه بونده جانب خزینه نك برکونا حقوق ومنافعی اخلال ایدیله میه جکندن هر حالده عمروه طابوی مثل ایله اعطا ایدیلیر .

هرنه حال ایسه اصحاب طابوسی اولمدیغی حالده ذکر اولنان اراضینك متصرفی وفات ایلدیکی تقدیرده ابنیه ویا اشجاره متصرف اولان کیمسه اراضیٔ مذکوره یه طالب اولدیغی صورتده بدل مثلیله اول کیمسه یه احاله قیلنیر .

شاید اول کیمسه یه تکلیف اولنمیه رق آخر کیمسنه یه احاله وتفویض اولنورسه متصرف اراضینك وفاتی تاریخندن اعتباراً اون سنه یه قدر

اول کیمسه‌نك اراضیٔ مذکوره‌یی حین طلبده‌کی بدل مثلیله آلمغه صلاحیتی واردر .

اگر اون سنه مرور ایدر ایسه ارتق ادعای صلاحیت ساقط اولور . چونکه : اون سنه ظرفنده تفرغ ایده‌ن شخص حقوق خزینه‌نك خللدن صیانه‌سنی اوته‌کندن زیاده وقایه ایده‌جکی آزادهٔ قید واشتباهدر.

خلاصهٔ ماده : اوزرنده اجانبدن برکیمسه‌نك ملك ابنیه واشجاری بولنوبده آنلره تبعیةً تصرف اولنان اراضی متصرفی بالاده محرر اوچ درجه حق طابو اصحابندن بری اولمدیغی حالده وفات ایتدکده اول کیمسه ساملری اوزرینه ترجیح اولنه‌رق بدل مثل ایله اول اراضی اکا ویریلیر . شاید اول کیمسه‌یه تکلیف اولنمیه‌رق آخره ویرلدیکی صورتده اون سنه‌یه قدر اول کیمسه‌نك حین طلبده‌کی بدل مثل ایله اول اراضی‌یی طلب دعوایه صلاحیتی واردر .

{ التمش بشنجی ماده }

[حق طابو اصحابندن اولوبده عساکر نظامیه سلکنده بالفعل وبالذات ایفای خدمت ایلدیکی متحقق اولان کمسنه‌لره حق طابوسی توجه ایدن اراضیدن بش دونم مقداری مجاناً وبلا بدل احاله اولنور وبش دونمدن زیاده‌سی حقنده سائر اصحاب حق طابو کبی معاملات قانونیه اجرا قلنور .

حق طابوسنه مستحق اولدیغی اراضیدن بش دونمنه مجاناً نائل اولمق امتیازی عساکر نظامیه ضابطانی ایله ضابطان متقاعدینـه وتقاعداً اخراج قلنان افراد نظامیه‌یه دخی شاملدر .

واسنان عسکریه‌یی بالتجاوز صنف ردیفه داخل اولنلر فعلاً خدمت ردیفه‌ده بولنسونلر بولنمسونلر علی الاطلاق کندولرینه حق طابوسی توجه ایدن اراضینك ایکیشر بچق دونمی بلا بدل احاله اولنور

بدلاً عساکر نظامیه سلکنه داخل اولنلر بو امتیازدن مستثنادر .]

خدمت مقدسهٔ عسکریه‌ده بالذات وبالفعل ادای خدمت ایده‌نلر

دولت و وطننك اغورنده فدای جان ایتمش دیمك اولوب هر حال وكارده عساكرملوكانه شایان احترام اولمسندن ناشی مواد سابقه‌ده بیان اولنان اصحاب طاپونك مثلا برنجی درجه‌سنده حق طاپو افراد شاهانه‌یه تعلق ایلسه مستحق طاپو اولان اراضی‌یی حین تفویضده حق طاپوسی توجه ایده‌ن اراضی مثلا اون دونمدن عبارت بولنسه بش دونمی خدمات مقدسهٔ عسكریه‌یی ایفا ایتمكده اولمسنه مكافات اولمق اوزره مجاناً وبلابدل اعطا اولنوب قصور بش دونمیده طاپوی مثلیله احاله اولنور.

وكذلك عساكر نظامیه ضابطانی وضابطان متقاعدینی دخی حق طاپو اصحابندن اولورسه اراضیٔ مذكوره اكر بش دونم ایسه مجاناً واكر بش دونمدن زیاده ایسه بش دونمی مجاناً وقصوری طاپوی مثلیله احاله اولنور.

وكذلك عساكر نظامیه‌دن تقاعداً اخراج بیوریلان افراد شاهانه‌ده دخی حكم بر منوال محرردر.

ومع هذا اسنان عسكریه‌سنی تجاوزله یعنی ـ اخذ عسكر قانوننامهٔ همایونی تعبیرنجه ـ اسباب مأذونیتی موجود اولمسندن ناشی هر سنه اجرا بیوریلان معاملات عسكریه اثناسنده سنهٔ آتیه‌یه ترك اولنه‌رق بوصورتله مدت نظامیه واحتیاطیه‌سنی بالاكمال صنف ردیفه نقل اولنان افراد دخی افراد مأذونه‌دن معدود اولمغله كرك صنف ردیفده خدمات عسكریه‌یی بالفعل ایفا ایتسون وكرك ایفا ایتمسون علی الاطلاق بوقبیل كندولرینه حق طاپو توجه ایده‌ن اراضینك حین تفویضنده ایكی بچق دونم اراضی مجاناً وبلا بدل وقصوری سائر مستحق طاپو اولنلر كبی طاپوی مثلیله اعطا اولنور.

شوراسیده واردركه: بدلاً یعنی بر اجرت مقابلنده مثلا زیدك یرینه

ایفای خدمت اوزره داخل سلك جلیل عسكری اولمش اولان كیمسه یه حق طاپو توجه ایلسه واقعا : بالفعل ادای خدمت مقدسهٔ عسكریه ایلمكده ایسه ده بوایفا خدمات ماده سی بالذات اولمیوب اجیر صفتیله واجرت معلومه مقابله سنده ایفا اولدیغندن ناشی مادهٔ قانونیه ده بیان بیوریلان مكافات مذكوره یه نائل اولماز .

مع مافیه قرعه قانوننامهٔ همایوننده گرچه بدل شخصی قبولی مجاز ایدیسه ده «اخذ عسكر قانوننامهٔ همایونی» نامیله نشر بیوریلان قانوننامه ده بدل شخصی اصولی لغو اولنمش اولدیغندن ناشی مادهٔ قانونیه نك اشبو فقره سی دخی مفسوخدر .

مادهٔ قانونیه ده « عساكر نظامیه ضابطانی » تعبیرینی استعمال بیورلمسندن عساكر ضبطیه وژاندارمه ضابطاننك بو مكافاتدن مستثنا اولدیغنه اشارت اولدیغی وارد خاطر اولمقده در .

خلاصهٔ ماده : حق طاپو اصحابندن اولوب ده عساكر نظامیهٔ شاهانه سلك جلیلنده بالفعل وبالذات ایفای خدمات ایتمكده اولانلره حق طاپو توجه ایده جك اراضیده بش دونم مقداری محل مجاناً وبلا بدل وقصوری ماءُ اصحاب حق طاپو كبی طاپوی مثلیله احاله اولنور .

اشبو امتیاز عساكر نظامیهٔ شاهانه ضابطانی ایله ضابطاندن متقاعدینه وتقاعداً اخراج بیوریلان افراد ملوكانه یه شاملدر .

واسنان عسكریه یعنی مدت نظامیه واحتیاطیه اسباب مأذونیتله تجاوز ایتدیره رك صنف ردیفه داخل اولانلر گرك خدمت ردیفده بولنسونلر وگركسه بولنمسونلر علی الاطلاق كندولرینه حق طاپوسی توجه ایده جك اراضیده ایكیشر بچوق دونم اراضی مجاناً وقصوری ماءُ اصحاب حق طاپو كبی اعطا واحاله قیلنیر .

{ التمش سکزنجی ماده }

[اراضینك درجهٔ قابلیتنه کوره بر ویا ایکی سنه وحسب الموقع شاذ اوله رق دها زیاده جه مجرد دکلندیرمك ویاخود ترلایی صو باصوب بر مدتدنصکره صو چکیله رك ذراعته صلاحیت کسب ایدنجه یه قدر اول ترلایی خالی براقمغه لزوم کورونمك واسیر اولمق کبی اعذار صحیحه دن بری تحقق ایتمکسزین بر ترلایی متصرفی ذراعت ایتمیوب واعاده وبا ایجار صورتیله دخی ایتدیرمیوبده اوچ سنه علی التوالی تعطیل ایدر ایسه کرك اراضینك اولدیغی محلده اولسون وکرك مدت سفر بعید اولان محلده بولنسون اول ترلا مستحق طابو اولوب متصرف سابق مجدداً تفوضنه طالب اولور ایسه بدل مثلیله یکیدن اکا تفویض اولنور طالب اولماز ایسه اولوقت بالمزایده طالبنه احاله قلنور .]

«معلومات مخصوصه» بحثنده بر تفصیل بیان قیلندیغی اوزره اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه نك متصرفلری نزدنده صورت تصرفلری منافع وحقوق بیت المالی وقایه ایدرك ذراعت وحراست ورسوم میریه سنی ادا ایتمکله مشروط ومقید اولوب اعذار صحیحه دن بری یعنی اولاً صغیر وصغیره ومجنون ومجنونه ومعتوهه اولمق، ثانیاً برعذر صحیحه مبنی مثلا حفیظ الله او بلده یی صو باصه رق یاخود حرکت وتزلزلات ارض واقع اوله رق ویاخود سائر بر اسباب مبرمه سببیله درونده اقامت واسکان قابل اوله میوب سکانی چیل یاوریسی کبی اورایه بورایه طاغیله رق اسکان ایتمك اوزره ترك وطن ایتمك، ثالثاً بالفعل وبالذات دیار آخرده خدمت مقدسهٔ عسکریه ده بولنمق، رابعاً اسیر اولمق، خامساً ترلایی صو باصه رق بر مدت صکره ده کرچه صو چکیلمش ایسه ده ترلانك ذراعت وحراسته قابلیت وصلاحیتی بولنمامق، سادساً اراضینك قوهٔ نابته سی مفقود اولدیغندن ناشی محضا آنی تزیید ایتمك وترلایی دکلندرمك اوزره یامن القدیم ویاخود فن ذراعت ایجاباتنجه برو ایکی وبعض بلده نك موقعنه نظراً مستثنا اوله رق دها زیاده تعطیل

ایلمك خصوصاتندن عبارت اولان بر عذر بولنمقسزین متصرفین اراضیدن بر کیمسه تحت تصرفنده بولنان بر ترلایی علی التوالی اوچ سنه ذراعت وحراست ایتمیه‌رك ترك وتعطیل ایلر ایسه مذکور ترلا معطل قالمسیله برابر رقبه وحقوق ملکیتنه مالك اولان جانب بیت المالك منافعی ضایع اوله‌جغی کبی اول کیمسه‌نك عدم اقتداری دخی تظاهر ایده‌جکی جهتله هم حقوق خزینهٔ جلیله ضیاعدن صیانه وهمده اقتداری واحتیاجی اولنلره اعطا اولنمق اوزره بومثللو اراضینك مستحق طاپو اولمسی اصولی متصرفین اراضی‌یه نوعما مجازات اولمق اوزره تأسیس بیورلمشدر .

بنابرین برکیمسه حوزهٔ تصرفنده بولنان اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌دن برترلایی ذکراولنان والتی‌یه بالغ اولان اعذار صحیحه‌دن بری بولنمقسزین متوالیاً اوچ سنه ذرع ایتمیوب ورسوم مقرره‌سنی، حقوق خزینه‌یی ایفا ایتمیوب ترك وتعطیل ایدر ایسه‌کرچه صورت تصرفنی مبین یدینه برقطعه سند خاقانی ویرلمش ایسه‌ده اشبو معاملهٔ واقعه‌سی کندوسنك عدم اقتدارینی اظهار وبو صورتله منافع بیت المال اخلال ایدلمکده اولدیغندن اول ترلا مستحق طاپو اوله‌رق اکر اول کیمسه مذکور ترلایی تفوضه طالب اولور ایسه طاپوی مثلیله یعنی بیغرض ارباب ذراعك تقدیر ایده‌جکلری بدل ایله آلیر .

شاید آلمقدن استنکاف ایدر ایسه مذکور ترلایه حق طاپو اصحابی اولمیوب صرف محلول بولندیغندن بالمزایده بدل ایله طالبنه احاله قیلنیر .

مادهٔ قانونیه‌ده « مجرد دکلندیرمك » تعبیرینك استعمالندن مستبان اولنقده‌درکه : اکر ترلانك ترك وتعطیلی دکلندیرمك مقصدینه مبتنی

اولمیوب تارلاسنك چوقلغندن یاخود سائر بر اسبابدن ناشی اولهرق ترك وتعطیل دخی اوچ سنه‌یه بالغ اولور ایسه ینه مستحق طاپو اولور.

شوراسیده واردرکه : اگر اراضیٔ مذکوره متمادیاً اوچ سنه ترك وتعطیل ایتدیرلمیوب مثلا ایکی سنه تعطیل ایدیله‌رك اوچنجی سنه ذرع ایدیله‌جك اولور ویاخود بر سنه ترك و ایکنجی سنه ذراعت ایدیلیر ایسه بو حالده قانوناً تعیین بیوریلان اوچ سنه مدت تکمیل اولمدیغندن ناشی مستحق طاپو اولهمز .

وکذلك اعذار صحیحهٔ آنفةالعرضدن بری بولنه‌رق تعطیل ایدلمش اولور ایسه ینه مستحق طاپو اولهمز .

بر اراضینك اوچ سنه تعطیلنده متصرفنك اراضینك بولندیغی محلده بولنوب بولنمامسی خصوصنده حکمده مساوی اولمسنه حکمت بودرکه: اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌نك هر نقدر رقبه وملکیتی جانب بیت‌الماله عائد ایسه‌ده یوقاریده بیان ایدلدیکی وجهله متصرفلری طرفندن ایجار و اعاره صورتلرندن بریله آخره ویریله‌بیلمسی مجاز و بوبابده مساغ قانونیده موجود اولدیغی کبی حقوق بیت‌المالی صیانه‌ده اهم اموردن بولنمسنه مبنی متصرفین اراضی طرفلرندن تحت تصرفلرنده بولنان اراضی حقنده کندولری اوبلده‌نك خارجنده بولندقلری زمان جواز قانونی دائره‌سنده اجرای معامله ایتمیه‌رك بر منوال مشروح معطل ومتروك براقلری ضیاع منافع خزینه‌یی مؤدی اوله‌جغندن اکا میدان براقلمامق واراضی‌یه محتاج اولنلرك اشبو احتیاجنی دفع ایله ذراعتك ترقی ایلمسندن منبعثدر .

بنابرین برکیمسه اوچ سنه تحت تصرفنده بولنان بر تارلایی ذراعتدن ترك وتعطیل ایلیه‌رك بر موجب قانون مستحق طاپو اولمسی حسبیله

بالمزایده آخره احاله وتفویض ایدلدكدن صكره ادعای حقوق ایله كندو سنك مدت سفر بعید دیارده بولنه رق معذرت مشروعه سی اولدیغنی سرد واتیان ایلسه اشبو خصوصده مدت سفر بعید دیارده بولنمق معذرت مشروعه دن بولنمدیغندن و مع هذا ایجار واعاره صورتلرندن بریله اول اراضی یی ذراعت ایتدیره بیله جكی بی ارتیاب اولوب بو معامله مقتضیه لری ایفا ایتمیه رك ترك وتعطیل ایلمسندن ناشی دعوای واقعه شایان استماع والتفات اولمدیغی جهتله رد اولنور .

خلاصهٔ ماده : اراضینك درجهٔ قابلیتنه كوره بر ویا ایكی سنه وحسب الموقع مستثنا اوله رق دها زیاده جه مجرد دكلندیرلمك ویاخود تارلایی صو باصوب بر مدت نصكره صو چكیله رك ذراعته صلاحیت كسب ایدنجه یه قدر اول تارلایی خالی براقمغه لزوم كورنمك واسیر اولمق كبی اعذار صحیحه دن بری تحقق ایتمكسزین بر تارلایی متصرفی ذراعت ایتمیوب اعاره وایجار صورتلرندن بریله دخی ایتدیرمیوب علی التوالی اوچ سنه تعطیل ایدر ایسه متصرف اراضی نره ده بولنور ایسه بولنسون علی الاطلاق اول تارلا مستحق طابو اولور .

متصرف سابقی مجدداً تفویضه طالب اولور ایسه بدل مثلیله یكیدن الا اولماز ایسه اولوقت بالمزایده طالبنه احاله قیلنیر .

{ آلتمش طقوزنجی ماده }

[بر كیمسه نك عهدهٔ تصرفنده بولنان اراضی یی مدت مدیده صو باصوب بعده چكیلدكده اول اراضی مستحق طابو اولمیوب متصرف سابقی كالاول ضبط وتصرف ایدر .

متصرف سابق فوت اولمش ایسه اولادی ویاخود باباسی واناسی ضبط وتصرف ایدر .

بونلردن بری یوغیسه حق طاپو اصحابنه طاپوی مثلیله ویریلور .

وصو چکیلوبده زراعته صلاحیت کسب ایلدکدن صکره کندوسی ویاخود بر منوال سابق انتقاله نائل اولنلر تصرف ایتمیوب بلاعذر اوچ سنه علی‌التوالی تعطیل ایدرلرسه مستحق طاپو اولور .]

اراضیٔ امیریه ویاخود اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌دن اولان بر اراضی‌یی صو باصوب مدت مدیده اول اراضی صونك تحت استیلاسنده قالدقده زراعت و حراسته قابلیتی اوله‌میه‌جغی جهتله بو قبیل اراضی بر شخصك عهدهٔ تصرفنده بولنوب بر منوال محرر امر زراعتك عدم امکانندن ناشی ترك وتعطیل ایلمسی ـ مادهٔ سابقه‌ده بر تفصیل بیان قیلندیغی اوزره ـ اعذار صحیحه‌دن معدود اولدیغنه بناءً مستحق طاپو اولمیوب کافی السابق متصرفنك حوزهٔ تصرفنده بولنور .

چونکه : مستحق طاپو اولمق قابل زراعت اولدیغی حالده بر اراضی‌یی بلا سبب وبلا عذر زراعتدن ترك وتعطیل دیمك اولوب حالبوکه : بر اراضی صو ایچنده بولندقچه اول اراضی‌یه بر محصول زرع اولنمق خارج اذ امکان اولمغله قانوناً اسباب معذرتدن عد واعتبار اولنمشدر .

وکذلك بو صورتله تصرف اولنه کلان اراضینك متصرفی وفات ایدوب اراضیٔ مذکوره سکز درجه‌دن عبارت اولان اصحاب انتقاله علی الدرجات انتقال ایلیوب فقط اراضیٔ منتقله مار الذکر زراعته امکانسز اولدیغندن طولایی ترك وتعطیل ایدلسه ینه مستحق طاپو اولمز .

شاید متصرف اراضی فوت اولدقدن صکره اصحاب انتقالی یوغیسه اصحاب حق طاپوسنه علی‌الدرجات طاپوی مثلیله اعطا اولنوب بونلره احاله قیلندقدن صکره‌ده ینه اراضیٔ مذکوره صو ایچنده بولنه‌رق

ذراعت ایدلمیوب ترك و تعطیل قیلنمسه مستحق طاپو اولماز .

یعنی براراضی‌یی صو باصوب وصو ایچنده بولنوب امرذراعت غیر ممکن اولدیغی تقدیرده آرادن هرقاچ سنه مرور ایدرایسه ایتسون وهرکیمه انتقال ایلر ایسه ایلسون عذرك وجودینه مبنی مستحق طاپو اولماز .

فقط مجلهٔ جلیله‌نك «٢٣» نجی ماده‌سنده « بر عذر ایچون جائز اولان شیء اول عذرك زوالیله باطل اولور.» دیو مصرح اولمسنه بناءً اراضیٔ مذکوره‌یی برمدت صو باصوب برمدت صکره‌ده صو چکیله‌رك ذراعته صلاحیت وقابلیت کسب ایلدکدن صکره یه‌ ذرع ایدلمیوب ترك وتعطیل قیلنیر وعلی التوالی اوچ سنه بو صورتله ترك وتعطیل اولنورسه اراضیٔ مذکوره‌ده عذر موجود اولمدیغندن مستحق طاپو اولور .

مع مافیه اراضی کرك متصرفنك نزدنده اولسون وکرکسه اصحاب انتقال ویاخود اصحاب حق طاپو ویاخود شخص آخرك عهدهٔ تصرفنده بولنسون علی الدوام اوچ سنه بلاعذر ذرع ایدلمسه مستحق طاپو اولور. انتقالات مستحق طاپو اولمسنه مانع اولماز .

چونکه : معاملهٔ انتقالیه اجراسیله شخصك تصرفی اولابده‌که احکام قانونیه‌نك اجراسنه حائل اوله‌میه‌جغندن عذرك وجودی تقدیرنده مستحق طاپو اولمیه‌جغی کبی بلاعذر بالتعاقب اوچ سنه ذرع ایدلمیه‌رك ترك وتعطیل قیلندیغی حالده مستحق طاپو اولور .

بنابرین اگر او اراضی‌یی کرك متصرفی وکرکسه ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سی طالب اولور ایسه طاپوی مثلیله آنلره ، اولمدقلری تقدیرده حق طاپو اصحابی اولوبده طالب بولنورلر ایسه اکا ، اونلرده یوغیسه ویاخود طالب اولمیوب یا بالصراحه ویاخود بالدلاله اسقاط حق ایدرلر -

ایسه صرف محلول اوله جغندن بالمزایده طالبنه بدل مثلیله احاله قیلنیر .

دیمك اولیورکه : هرکیم متصرف اولدیغی اراضیسنی بلاعذر متمادیاً اوچ سنه ذرع ایتمیوب ترك وتعطیل ایلر ایسه مستحق طاپو اولور. عذر ایله اولورسه مستحق طاپو اولماز . مادهٔ قانونیه‌نك اصول انتقاله متدائر اولان « اولادی ویاخود باباسی واناسی » فقره‌سی فصل ثالثده نقل وبیان قیلنان اصول انتقالات نظامنامهٔ همایونیله مفسوخدر.

خلاصهٔ ماده : برشخصك عهدهٔ تصرفنده بولنان براراضی‌یی مدت مدیده صو باصوب بعده صو چكلدكده مستحق طاپو اولمیوب کالاول متصرفی تصرف ایدر .

متصرفی وفات ایدر ایسه ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سی علی الدرجات ضبط و تصرف ایدر .

صو چكیلوب‌ده اراضیٔ مذکوره زراعته قابلیت و صلاحیت کسب ایتدکدن صکره متصرف اراضی یاخود ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سی والحاصل هرکیم اولورسه اولسون اراضیٔ مذکوره‌یی تصرف و زراعت ایتمیوب علی التوالی اوچ سنه تعطیل ایلرلر ایسه مستحق طاپو اولور .

{ یتمشنجی ماده }

[برکیمسه اراضیسنی علی التوالی ایکی سنه بلا عذر ترك وتعطیل ایلدکدنصکره آخره فارغ اولدقده ویاخود فوت اولوبده اول اراضی اولادینه ویا باباسنه ویا اناسنه انتقال ایلدکده مفروغ له ویاخود اشبو حق انتقاله نائل اولنلر دخی اول کیمسه‌نك تعطیلی تعقیباً بر ویاخود ایکی سنه بلاعذر تعطیل ایدرلر ایسه اول اراضی مستحق طاپو اولماز .]

متن مادهٔ قانونیه‌ده « اولادینه ویا باباسنه ویا اناسنه » تعبیر قانونیسی

اصول انتقالات نظامنامهٔ همایونیله مفسوخ اولوب آنك مقامنه « سکز درجه‌دن عبارت اولان اصحاب انتقاله » تعبیری قائم اولمشدر .

مواد سابقه‌ده بیان اولندیغی اوزره بر اراضینك بلاعذر علی التوالی اوچ سنه مدت ذراعت ایدلمیوب ترك وتعطیل قیلندیغی حالده مستحق طاپو اوله‌جغی خصوصنده حکمت وسبب : اراضیٔ مذکوره‌نك رقبه وملکیتنه مالك اولان جانب بیت المالك وقایهٔ حقوقیله برابر بو مدت قانونیه ظرفنده تعطیل ایلمسیله اراضی تصرفنه متصرفنك اظهار ایلدیکی عدم اقتدارینه بناءً مجازات ومع هذا یره احتیاجی اولنلره اراضی اعطا ایله امر ذراعتك ارتقا وبو وسیله ایله تبعه ورعایالك استکمال رفاه حال وتعایشلرندن عبارت اولوب شو قدر وارکه : مجلهٔ جلیله‌نك « ۱۰ » نجی ماده سنده « بر زمانده ثابت اولان شیئك خلافنه دلیل اولمدقچه بقاسیله حکم اولنور » دیو مصرح اولوب بو مادهٔ قانونیه دلالتندن‌ده مستبان اولدیغی وجهله مواد سابقه‌ده بو ترك وتعطیل سببیله اراضینك مستحق طاپو اولمسی ایچون اوچ سنه مدت تعیین بیورلمش وبو مدت ختامندن صکره مستحق طاپو معامله‌سی اجرا قیلنه‌جغی امور طبیعیه‌دن اولوب بو مدت قانونیه‌نك خلافنه‌ده بر دلیل قانونی بولنمدیغندن بقاسی ودوام اجرای احکامی امور مبرهنه‌دن بولنمسنه بناءً متن مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیورلدیغی اوزره مثلا بر اراضیٔ زیدك عهدهٔ تصرفنده اولوب زید ایکی سنه متمادیاً وبلا عذر ذرع ایتمیوب ترك وتعطیل ایلدکدن صکره عمروه فارغ اولوب عمروده اراضیٔ مذکوره‌یی حوزهٔ تصرفنه کچیردکدن صکره علی الدوام ایکی سنه معطل براقیویرسه مادامکه : بو اراضی درت سنه معطل براقیلمشدر . حالبوکه : بو بابده‌کی مدت قانونیه اوچ سنه‌دن عبارت اولوب بنابرین مستحق طاپو اولمغله طاپوی مثلیله آل یاخود آخرینه

احاله ایده‌جکم . دیو مأمورین اراضینك ضبط وتصرف داعیه‌سی غیرجائزدر .

واقعا: کرك زیدو کرکسه عمر واراضیٔ مذکوره‌یی زمان تصرفلرنده علی‌التوالی درت سنه بلاعذر ترك وتعطیل ایدوب مدت معینهٔ قانونیه‌دخی مرور ایلمش وبو حالده مستحق طاپو اولمسی لازم کلمکده ایسه‌ده مجلهٔ جلیله‌نك « ٨٩ » نجی ماده‌سنده « برفعلك حکمی فاعلنه مضاف قیلنور . » دیو مصرح اولوب زیدك افعال واقعه‌سندن عمرو وعمروك سیئاتندن زید معاتب ومؤاخذه اولنه‌میه‌جغی کبی بوقبیل اراضیلرك مستحق طاپو اولمسنده‌کی حکمت قانونیه دخی تحقق ایده‌میوب چونکه : عمرو کرچه ایکی سنه تعطیل ایلمش ایسه‌ده منافع بیت‌المالك بومدت ایله ضایع اولمیه‌جغی وعمروك مجازاتنه محل اوله‌میه‌جغی تعیین بیوریلان اوچ سنه مدت قانونیه‌نك تعیین وختامنده اشبو معامله‌نك امر واجراسی تصریح بیورلمش اولمسیله مؤید ومبرهن اولدیغندن اراضی مأمورینك معاملهٔ واقعه‌سی رد اولنه‌رق بومثللو اراضیلر مستحق طاپو اولماز .

وکذلك متصرفین اراضیدن بری عهده‌سنده بولنان اراضی‌یی ایکی سنه بلاعذر ترك وتعطیل ایدوب بعدالوفاة ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سیده ایکی سنه ویاخود برسنه علی‌الدوام ترك وتعطیل ایدرك بونلردن هرایکیسنك ذراعت ایتمدکاری مدت اوچ سنه‌یه بالغ اولسه بیله ینه مستحق طاپو اولماز .

خلاصهٔ ماده : برکیمسه متصرف اولدیغی اراضیسنی علی‌الدوام ایکی سنه بلاعذر زراعت ایتمیوب معطل براقدقدنصکره آخره فارغ اولسه ویاخود فوت اولوبده سکز درجه‌ده عبارت اولان اصحاب انتقاله

علی الدرجات انتقال ایلمیوبده بونلرده آنی تعقیباً بر ویاخود ایکی سنه بلاعذر ترك وتعطیل ایلسه‌لر اول اراضی مستحق طابو اولماز .

{ بتمه برنجی ماده }

[بلاعذر اوچ سنه علی التوالی برمنوال محرر تعطیل اولندیغی ثابت ومتحقق اولان یرلرك متصرفی اوچ سنه تمامنده مأموری طرفندن آخره ویرلمکسزین اولادینی ویاخود باباسنی ویا آناسنی ترك ایدرك فوت اولدقده اول یرلر آنلره مجاناً انتقال ایتمیوب انجق کندولرینه طاپوی مثلیله تکلیف اولنور .
استنکاف ایلدکلری ویاخود اول یرلرك متصرفی حق انتقاله نائل وارثلری اولمیه‌رق فوت اولدیغی حالده حق طاپو اصحابی ارانلمیه‌رق بالمزایده طالبنه احاله قیلنور .]

مادهٔ قانونیه‌ده‌که « اولادینی یاخود باباسنی ویا اناسنی ترك ایدرك » عبارهٔ قانونیه‌سی احکامی کراراً ذکر وبیان اولندیغی اوزره اصول انتقالات نظامنامه‌سی ایله فسخ اولنوب چونکه: اشبو قانوننامهٔ همایونده بیان بیوریلان اصحاب انتقال اوچ درجه اعتبار اولنه‌رق نظامنامهٔ مذکوره‌ده ایسه سکز درجه‌یه ابلاغ اولنمش اولدیغندن « سکز درجه‌دن عبارت اولان اصحاب انتقالدن علی الدرجات ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سنی ترك ایده‌رك » عباره‌سی عبارهٔ مذکورهٔ منفسخه مقامنه قائم اولمشدر .

آلتی شیدن عبارت اولدیغی بر تفصیل مواد سابقه‌ده وتخصیص آلتمش سکزنجی مادهٔ قانونیه شرحنده بیان قیلنان اعذار صحیحهٔ معتبرهٔ قانونیه‌دن بری بولنمقسزین براراضینك متصرفی طرفندن ذرع ایدلمیه‌رك علی التوالی اوچ سنه ترك وتعطیل ایدلدیکی حالده مستحق طابو اولوب طاپوی مثلیله المغه متصرف سابقی طالب اولور ایسه اکا، اولمدیغی یاخود استنکاف ایلدیکی تقدیرده بالمزایده آخرینه بدل مثلیله احاله وتفویض اولنوب هم حقوق بیت المال وهمده امر زراعتك ارتقاسی صیانه وتأمین

ومع‌هذا متصرفین اراضینك تحت تصرفلرنده بولنان اراضی‌ی زراعت وحراستله استحصال فوائد خصوصنه مار الذکر مستحق طاپو قیلنمق مجازاتیله ترغیب وتهدید اصولی تأسیس بیورلمش ایسه‌ده هر نصلسه متصرفین اراضیدن برکیمسه حوزهٔ تصرفنده بولنان براراضی‌یی بلاعذر علی‌الدوام اوچ سنه زرع ایتمیوب ترك وتعطیل ایدرك اوچ سنه‌تمامنده وکذلك اول کیمسه‌نك عهده‌سنده بولندیغی ورسماً مستحق طاپو معامله‌سی اجرا ایدلمدیکی حالده اوکیمسه وفات ایدرك سکز درجه‌یی محتوی اصحاب انتقالدن علی‌الدرجات ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سنی ترك ایلسه شوقدر وارکه : اراضیٔ مذکوره‌نك ذکر اولندیغی اوزره اعذار صحیحه‌دن بری اولمقسزین متعاقباً اوکیمسه‌نك اوچ سنه ترك وتعطیل ایلدیکی ثابت ومتحقق اولورسه اراضیٔ مذکوره اصول انتقالات نظامهٔ همایوننده بیان بیورلدیغی وجهله مجاناً ورثهٔ مرقومونه انتقال ایتمیوب طاپوی مثلیله آلملری خصوصی کندولرینه تکلیف اولنور .

واقعا : اراضیٔ مذکوره‌نك حقوق تصرفیه‌سی مرقومك عهده‌سنه احاله وتفویض بیوریلوب کیفیت تصرفنی حاوی یدینه‌ده برقطعه سند خاقانی اعطا ایدلمش ایسه‌ده « معلومات مخصوصه » بحثنده سرد وتمهید ایلدیکی وجهله بالعموم اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیرصحیحه‌نك تفویض تصرفاتی هر آن زراعت وحراستله حقوق خزینه‌یی وقایه ایتمك شرطیله مقید ومشروط اولدیغندن و بلاعذر اوچ سنه براراضینك معطل براقیلمسندن حقوق بیت‌المالك ضیاعی شبهه‌سز اولوب شرط مذکورك مختل اوله‌جغی بدیهات اموردن بولندیغنه بناءً ارتق اراضیٔ مذکورده تصرفی قالمیه‌جغندن و برشخصك عهده‌سنده بولنمیان براراضینك

ورثه‌سنه انتقال ایلمیه‌جکیده آشکار بولندیغندن بویله بر ورثه طرفلرندن ادعای حق ایدلسه شایان استماع اولمدیغندن رد اولنور .

اکر طاپوی مثلیله آلیرلر ایسه اعطا اولنور استنکاف ایلدکاری تقدیرده بو قبیل اراضیده حق طاپو اوله‌میه‌جغندن چونکه : حق طاپو بر متصرفك تحت تصرفنده بولنان اراضیده اولمغله لدی المزایده بدل مثل ایله آخره احاله اولنور که : بوده متن مادهٔ قانونیه‌ده‌کی «حق طاپو اصحابی ارانمیه‌رق» عبارهٔ قانونیه‌سندن مستبان اولمقده‌در .

برده شاید بو مثللو اراضی متصرفی وفات ایلدکده اصحاب انتقالدن بر کیمسه‌سی بولنمیوب اصحاب حق طاپوسی اولورسه اراضیٔ مذکوره لدی المزایده تقرر ایده‌جك بدل مثل ایله طالبنه تفویض اولنور.

اصحاب حق طاپو ایچون اصحاب انتقاله ویریلان طاپوی مثل ایله آلمق امتیازی یوقدر .

بنابرین بویله اصحاب حق طاپودن بریسی قالقوب : بو اراضی‌یه حق طاپوم اولدیغندن طاپوی مثل ایله آلمغه طالبم . دیو ادعای حق وصلاحیت ایلسه مسموع اولمیوب اشبو ادعاسی رد اولنه‌رق ذکر اولندیغی اوزره اجرای معامله اولنور .

خلاصهٔ ماده : اعذار صحیحهٔ قانونیه‌دن بری بولنمقسزین اوچ سنه متعاقباً تعطیل اولندیغی ثابت اولان یرلرك متصرفی اوچ سنه تمامنده مستحق طاپو معامله‌سی اجرا ایدلمکسزین سکز درجه‌ده عبارت اولان اصحاب انتقالی ترك ایدرك فوت اولدقده اول اراضی مجاناً اصحاب انتقالرینه انتقال ایتمیوب شو قدر وارکه : کندولرینه بر امتیاز اولمق اوزره اول اراضی‌یی طاپوی مثل ایله آلملری تکلیف اولنور .

استنكاف ايلدكلری تقديرده وياخود متوفانك اصحاب انتقالندن بر كيمسه‌سی بولنمديغی حالده خوه‌طابو اصحابی اراتلميه‌رق اراضیٔ مذكوره بالمزايده طالبنه احاله اولنور .

{ يتمش ايكنجی ماده }

[بر قريه وياخود قصبه اهاليسی عموماً وياخود بعضيسی بر عذر صحيحه مبنی ترك وطن ايتدكلری حالده متصرف اولدقلری اراضی مستحق طابو اولماز. فقط بلا عذر ترك ديار ايدوك وياخود ترك وطنه مجبوريت ويرن عذر صحيحك مندفع اولديغی تاريخدن اعتباراً اوچ سنه ظرفنده وطنلرينه عودت ايتميه‌رك اراضيلرينی بلا سبب تعطيل ايدرلر ايسه اولوقت مستحق طابو اولور.]

«بر قريه وياخود قصبه اهاليسی عموماً وياخود بعضيسی بر عذر صحيحه مبنی ترك وطن ايتدكلری حالده» تعبير قانونيسنی استعمالدن واضع قانونك مقصد عاليسی بودركه : من‌القديم تأسس وتشكل ايتمش وياخود اصولی دائره‌سنده مجدداً تشكيل واحداث بيورلمش اولان بر قريه ويا قصبه‌نك اهاليسی حفيظ الله بر عذر صحيح ايله ترك وطن ايلدكلری حالده مثلا كاه ناكاه ظهوره كلوب سكاننی پريشان وايوان ومسكنلرينی خراب ويباب ايده‌ن حركت وتزلزلات ارضيه‌نك وقوعی وياخود علل ساريهٔ مبرمه‌دن برينك مستولی اولمسی حسبيله درون قصبه وقريه‌ده اسكان قابل اوله‌مامسندن ناشی قريه ويا قصبه اهاليسنك عموماً وياخود ابنای بشر ايچون بر آفت عظيمه مثابه‌سنده اولان حريقك وقوعيله اهالیٔ قريه ويا قصبه‌لردن بعضيلرينك مسكنلرينی آتش سوزانيله آن واحدده احراق، محو وبرباد ايده‌رك مأوالرينك فقدانندن ناشی والحاصل عذر صحيح ايله ترك وطن بالعموم وياخود بالخصوص حاصل اولان مجبوريت ديمكدر.

چونكه: بوصورتده واقع اولان ترك وطن مجبوريت قويه واسباب

مبرمه سائقه‌سیله حاصل اوله‌رق اعذار صحیحه‌دن معدود اولدیغندن ومواد سابقه‌ده بیان قیلندیغی وجهله اعذار صحیحه ایله براراضینك معطل براقیلمسی حسبیله اول اراضی هیچ بر وقت مستحق طاپو اوله‌میه‌جغندن ناشی مارالذکر عذر صحیح ایله ترك دار ودیارله معطل براقیلان اراضی مستحق طاپو اوله‌میوب تحت تصرفلرنده اولان اراضیلر متصرفلرینك کمافی‌السابق حوزهٔ تصرفلرنده باقی اوله‌رق مدت معینهٔ قانونیه اولان اوچ سنه مرور ایتسه بیله ینه عهدهٔ تصرفلرنده انفکاك ایدیله‌مز.

شوراسیده واردرکه : مثلا قریه اهالیسندن برکیمسه عذر صحیح اولمقسزین ترك وطن ایله تحت تصرفنده بولنان اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌یی زرع ایتمیه‌رك ویاخود اعاره واجاره صورتلرندن بریله اولسون زرع ایتدیرمیه‌رك تعطیل ایتدیرر و بوده مدت معینهٔ قانونیه‌یی تجاوز ایدرسه هر نقدر ترك وطن ایتمش ایسه‌ده بو معامله اسباب مجبوریتدن عاری بولندیغندن ناشی مستحق طاپو اولور.

وکذلك برکیمسه عذر صحیح ایله وطنی ، مسکنی ترك ایده‌رك دیارآخرده اسکان ایدوب فقط بر مدت مرور ایلدکدن صکره عذر مذکور مندفع اوله‌رق او کیمسه وطننه، مسکننه، اموال واراضیسنك ضبط وتصرفنه کیتمیوب بوصورتله مدت معینهٔ قانونیه اولان اوچ سنه مرور ایلسه اوکیمسه‌نك عهدهٔ تصرفنده بولنان اراضیده مستحق طاپو اولور.

مع هذا مجلهٔ جلیله‌نك «٢٣» نجی ماده‌سنده « بر عذر ایچون جائز اولان شیٔ اول عذرك زوالیله باطل اولور » دیو مسطور اولمسنه بناءً مدت مذکور عذرك زوال واندفاعندن معتبر اولور.

بنابرین اندفاع عذردن اعتباراً اوچ سنه ختام بولمه‌دن مأمورین اراضی مستحق طاپودر. دیه‌رك مداخله ایدمیه‌جکی کبی مدت مذکوره بر منوال مشروح مرور ایلدکدن صکره‌ده متصرف اراضینك برکونا ادعا وطلب حقه صلاحیتی یوقدرکه: بوده مادهٔ قانونیه‌ده‌کی صراحتدن مستدلدر.

وکذلك بر قریه اهالیسی حفیظ الله تزلزلات ارضیه‌دن ناشی ترك وطن ایله دیار آخرده اسکان ایده‌رك مؤخراً اشبو بلیهٔ عظما مندفع اوله‌رق اهالیٔ قریه ایسه وطن اصلیلرینه معاودت وحوزهٔ تصرفلرنده بولنان اراضیلرینی زراعت و حراست وحقوق میریه‌یی ادا و ایفا ایتمیوب بو صورتله اندفاع عذر صحیحدن اعتباراً اوچ سنه مرور ایلسه مرقومونك متصرف اولدقلری اراضی مستحق طاپو اولور.

لکن بو مثللو ترك وطنله دیار آخرده ساکن اولان برکیمسه اندفاع عذردن صکره مثلا ایکی سنه اراضیسنی تعطیل ایدوب فقط مدت معینهٔ قانونیه ختام بولمه‌دن اقدم تحت تصرفنده بولنان اراضیسنی اعاره ویاخود ایجار صورتلرندن بریله زرع ایتدیرر وحقوق ارض دخی استیفا قیلنیرسه بو حالده مستحق طابو اوله‌میه‌جغی شبهه‌سزدر.

دیمك اولیورکه: عذر صحیح بولنه‌رق تعطیل قیلنان بر اراضی هیچ بر وقت مستحق طابو اوله‌ماز.

معهذا بو مدت تعطیل دکل اوچ سنه‌یی متجاوز اولسون. حتی اون سنه ویادها زیاده بروقت اولسه بیله مادامکه: بو تعطیل اعذار صحیحه‌دن منبعث ومتولددر. مادامکه: اعذار صحیحه قانوناً معتبردر. بو مثللو اراضیٔ معطله‌لر متصرفلرینك عهدهٔ تصرفلرندن هیچ بروقت آلنه‌میوب ومستحق طاپو قیلنه‌میوب کمافی‌السابق متصرف اولورلر.

فقط بلا عذر ترك دار وديار ايدر، ياخود عذرك زوالندن صكره معاودت ايتميوب بو سببله اراضيسنى معطل براقيرسه اول وقت اول اراضى مستحق طاپو اولور.

خلاصهٔ ماده : بر قريه ياخود قصبه اهاليسى عموماً وياخود بعضيسى بر عذر صحيح واسباب مبرمه ايله ترك وطن ايدرلر ايسه اراضيلرى مستحق طاپو اولماز.

انجق بلا عذر ترك ديار ايدرلر وياخود ترك وطنه مجبوريت ويرهن عذرك زوالندن اعتباراً اوچ سنه ظرفنده وطنلرينه عودت ايتميرك اراضيلرينى تعطيل ايدرلر ايسه اولوقت اراضيلرى مستحق طاپو اولور.

{ يتمش اوچنجى ماده }

[ديار آخرده اولهرق بالفعل وبالذات خدمت عسكريهده استخدام اولنمقده اولان عساكر شاهانهنك عهدهلرنده اولان اراضى كرك مستأجر ومستعير يدلرنده بولنسون وكرك على حاله ترك وتعطيل اولنسون موتلرى تبين ايتمدكجه بر وجهله مستحق طاپو اولهماز.

شايد اول اراضى آخره ويرلمش اولور ايسه تكميل مدت وخدمت ايدرك مملكتلرنده عودتلرنده اراضيلرينى هر كيمك يدنده اولورلر ايسه آلورلر.]

« ديار آخرده اولهرق بالفعل وبالذات خدمت عسكريهده استخدام اولنمقده اولان عساكر شاهانهنك » تعبير قانونيسندن مقصد ظن قاصرانهمه قاليرسه : يا ارزو وهوس ذاتيهسى اوزرينه وياخود اخذ عسكر قانوننامهٔ همايونى موجبنجه سلك جليل عسكريه داخل اولنوب فقط خدمات مقدسهٔ عسكريهسنى ايفا ايتمك اوزره ديار آخرده بولنان الاى ويا بر طابوره اعزام اولنهرق بالذات وبالفعل ادى وظيفهٔ نظيفهٔ عسكريه ايتمكده اولان ديمكدر.

اشته بو صورتله سلك جليل عسكريده استخدام اولنان كيمسه‌لرك عهدهٔ تصرفلرنده اولان اراضيلری كرك ايجار وكركسه اعاره صورتلرندن بريله وياخود هرنه صورتله اولورسه اولسون زراعت ايتديرلميه‌رك تعطيل ايتديرلسه بيله وفاتلری برنهج شرع شريف تحقق ايتمدكجه اراضيلری مستحق طابو اولماز .

فقط اكر متصرفين اراضيدن بريسی كرك كوكالی اوله‌رق وكركسه بر موجب قانون منيف داخل سلك جليل عسكری اولوب شو قدر واركه : خدمت مقدسهٔ عسكريه‌سنی وطننده مثلا ممالكتی قلاع خاقانيه‌دن بری اولوب قلعه طوبجيلغنه قيد اولنه‌رق بو صورتله ادای خدمت عسكريه ايدرسه وبروجه مبسوط حوزهٔ تصرفنده بولنان اراضيسنی هيچ برصورتله ذرع ايتميوب ترك وتعطيل ايلرسه بوحالده مستحق طابو اوله جنی فقرهٔ مذكوره‌ده‌كه « ديار آخرده » تعبيرندن استدلال اولنمقده‌در .

وكذلك اللی سكزنجی مادهٔ قانونيه‌ده دخی « ديار آخرده » تقييدی ايله بيان بيوريلوب بو معامله‌نك جوازينه حسن تلميح بيورلمشدر مطالعه‌سنده‌يم .

هرنه حال ايسه سلك جليل عسكريده استخدام اولنمق اوزره اولان بر كيمسه تحت تصرفنده بولنان بر اراضی‌يی كرچه ايجار وياخود اعاره وياخود سائر بر صورتله ذرع ايتدرمك خصوصنك چاره‌سنی بوله‌بيله‌جكی وارد خاطر اولمقده ايسه‌ده مثلا اخذ عسكر قانوننامهٔ همايونيله داخل سلك عسكری ايديلان بر اراضی متصرفی همان طابور مركزی اولان ديار آخره سوق اولندقده اراضيسنی هيچ بر وقت برای ذراعت احاله‌يه ميدان بوله‌ميه‌جنی وبوصورتله اعذار صحيحه‌نك

تحقق ایلیه جکی امر طبیعیه‌دن اولمسیله برابر بر عسکر دولت وملتی اغورنده جانی فدایه هر آن وزمان آماده اولدیغنه بناءً اشبو خدماتنه مکافات اولمق اوزره واضع قانون طرف عالیسندن دخی بومثللو متصرفینك تحت تصرفنده بولنان اراضینك شرعاً موتی تحقق ایتمدکجه مستحق طاپو اوله‌میه‌جغی امر وبیان بیورلمشدر .

شوراسیده واردرکه : اکر اوکیمسه سالك جلیل عسکریدن یا مدنی، خدمت عسکریه‌سنی بالاکمال ویاخود اسباب مأذونیتنك وجودینه مبنی ویاخود حفیظ الله برعلته دوچار اوله‌رق سلك جلیل عسکریده استخدامه الویرشلی اولمامسندن ناشی تذکره‌سنی بالاخذ مملکتنه معاودت ایلرایسه ارتق بونك حقنده اشبو مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیوریلان امتیاز جاری اوله‌میه‌جغندن تاریخ معاودتندن اعتباراً علی التوالی اوچ سنه اراضیسنی ذراعت ایتمیه‌رك ترك وتعطیل ایلر ایسه سائر اصحاب اراضی کبی مستحق طاپو اوله‌جغندن اراضیٔ مذکوره‌یی طاپوی مثلیله آلمسی کندیسنه تکلیف اولنور .

اکر طالب اولورسه طاپوی مثلیله اراضیٔ مذکوره کندیسنه ویریلیر .

استنکاف ایلدیکی تقدیرده بالمزایده بدل مثلیله طالبنه احاله ایدیلیر .

شاید دیار آخرده بالذات وبالفعل ادای خدمت عسکریه ایتمکده اولان بر اراضی متصرفنك اراضیسی مستحق طاپو عد ایدیلوب آخره ویرلدیکی تقدیرده اشبو معاملهٔ قانونیه غیر معتبر اولدیغندن ناشی متصرف اراضی مملکتنه معاودت ایلدیکنی متعاقب اول اراضی‌یی هرکیمك یدنده ایسه استرداد ایدر .

ذی الید اولان کیمسه ادعایه قیامله : بن بو اراضی‌یی مامورین

اراضیدن ـ مستحق طاپو اولمسی حسبیله ـ بدل مثلیله تفرغ ایلدم. یدمده‌ده کیفیت تصرفمی مبین سند خاقانی واردر. دیسه معتبر اولماز.

وکذلك صاحب الارض اولان مأمورین اراضی: کرچه افراد شاهانه ایچون بویله بر امتیاز قانونی موجود ایسه‌ده اراضی مذکوره‌یی کرك اعاره وکرکسه ایجار صورتلرندن بریله آخرینه تودیع ایده‌رك ذراعت وحراست ممکناتدن اولدیغی حالده بو جهت اجرا ایدلمیوب اراضی تعطیل ایدلمش وبویوزدن منافع خزینه‌ده ضایع قیلنمش اولدیغندن ناشی مستحق طاپودر در. دیو ادعایه تصدی ایلسه متن قانونده مومتلری تبین ایتمدکجه بروجهله مستحق طاپو اوله‌مازه عبارهٔ مطلقه‌سی درج بیورلمش اولدیغندن اشبو ادعا رد اولنور.

شاید اراضیٔ مذکوره برینه احاله قیلنسه‌بیله سالف الذکر متصرف اراضی اولان افراد ملوکانه خدمت عسکریه‌سنی بعدالاکمال وطننه معاودت ایلدیکنده اراضیسنی هرکیمك یدنده بولورسه آله‌بیلیر.

مع هذا متصرفین اراضیدن بری سلك جلیل عسکری‌یه دخالت ایده‌رك مدت نظامیه‌سنی اکمال ایلدکدن صکره ترك تذکره ایده‌رك مدت احتیاطیه‌سنی ویاخود مدت ردیفه‌سنی دخی اکمال ایتمك اوزره بولنسه واراضیسنی دخی ترك وتعطیل ایلسه بو قبیل متصرفین اراضی حقنده نه‌کونه معامله اولنمق لازم کله‌جکنه دائر بر صراحت قانونیه یوقدر.

واقعا: خدمت مقدسهٔ عسکریه‌ده مستخدم ایسه‌ده مدت نظامیه‌سنی اکمال ایلدیکندن ناشی وطننه معاودته مأذونیت قانونیه‌یی حائز ایکن ترك تذکره ایلمش وبوحالده اراضیسنك ترك وتعطیل ایتدیرمسنده اسباب مجبوریت قالمامش اولمسنه بناءً اراضیسنك برمنوال محرراوچ سنه

تعطیل ایدلدیکی حالده مستحق طابو اولمسی وقایهٔ حقوق خزینه نقطهٔ نظرنجه اقتضا ایلیه‌جکی وارد خاطر اولمقده‌در.

خلاصهٔ ماده : دیار آخرده اولوب بالفعل و بالذات خدمت مقدسهٔ عسکریه‌ده استخدام اولنمقده اولان عساکر شاهانه‌نك متصرف اولدقلری اراضیلری کرك مستأجر وکرکسه مستعیر نزدلرنده بولنسون ویاخود علی حاله ترك وتعطیل قیلنسون شرعاً موتلری تبین ایتمدکجه بروجهله مستحق طابو اولماز.

شاید اول اراضی آخره احاله ایدلمش ایسه مدت نظامیه‌لرینی بالتکمیل تذکره‌لرینی آلوب وطنلرینه معاودتلرنده اول اراضیی هر کیمك یدنده ایسه آلیرلر.

{ یتمش دردنجی ماده }

[مدت سفر بعید محلده بولنوب حیاتی معلوم اولان کیمسه‌یه کرك ذکور وکرك اناث وکرك ابویندن وکرك اولادندن اراضی انتقال ایتدکده او کیمسه کندوسنه انتقال ایتمش اولان اراضیی بالذات کلەرك تصرف ایتمیوب ویاخود طرفندن برینی مکتوبله وآخر صورتله امرذراعته توکیل ایتمیوب اوچ سنه بلاعذر متوالیهً ترك وتعطیل ایلسه اول اراضی مستحق طابو اولور.]

متن مادهٔ قانونیه‌ده‌کی «کرك ذکور وکرك اناث وکرك ابویندن وکرك اولادندن» تعبیر قانونیسی انتقالات نظامنامهٔ همایونیله مفسوخ اولوب «سکز درجه‌دن عبارت اولان اصحاب انتقالك هرقنغی درجه‌سنده» عباره‌سی آنك مقامنه قائم اولمشدر.

مواد سابقه‌ده بیان اولندیغی اوزره براراضینك مستحق طابو اولمسی عذر صحیح اولمقسزین اوچ سنه علی التوالی ذرع ایدلمیوب ترك وتعطیل ایدلمسیله اولوب بناءً علیه متصرفین اراضیدن برکیمسه حوزهٔ تصرفنده

بولنان اراضی‌یی براقوب مدت سفر بعید اولان اون سکز ساعتلك مسافه‌ده ویاخود دهازیاده اوزاق بر محلده اقامت ایده‌رك حیاتی معلوم اولدیغی حالده تحت تصرفنده اولان اراضی‌یی اعاره ویاخود ایجار ویاخود وکالت الحاصل هر نه صورتله اولورسه اولسون زراعت ایتمیه‌رك ویا ایتدیرمیه‌رك تعطیل ایتدیردیکی وبوده متمادیاً اوچ سنه اولدیغی صورتده مستحق طاپو اولور.

صاحب الارض اولان مأمور اراضی اول اراضی‌یی بدل مثلیله آخره احاله ایدر .

متصرف اراضی مؤخراً معاودتله استدعای حق ایلسه مسموع اولماز.

«ویاخود طرفندن برینی مکتوبله وآخر صورتله امر زراعته توکیل ایتمیوب » عبارهٔ قانونیه‌سندن مقصد بودرکه: بو وکالت یالکز زراعته اولوب جهت تصرفه عائد اولمیاندرکه : بووکالتله حقوق ارض استیفا وامر زراعتده کسب ارتقا ایلر .

چونکه: ارض تعطیل قیلندیغی حالده هم حقوق خزینه ضایع اولور. وهمده زراعتده تدنی‌یه دوچار اولور .

اشته بوکا بناءً مکتوبله وآخر صورتله توکیله جواز ویرلمشدر،

شوراسیده واردرکه : اراضیٔ مذکوره بر منوال محرر تعطیل اولنه‌رق مستحق طاپو اولوب اول اثناده متصرف سابق معاودت ایلر واول اراضی‌یی طاپوی مثلیله آلمغه طالب اولور ایسه کندوسی اصحاب حق طاپودن اولمسی حسبیله کندوسنه ویریلیر .

شاید استنکاف ایدر ویاخود مدت سفر بعید اولان محلدن معاودت ایتمزسه بالمزایده اراضیٔ مذکوره طالبنه احاله قیلنیر .

واشبو معامله‌دن صکره اوکیمسه اعتراضات ومدعیاتده بولنسه قطعاً معتبر وشایان قبول اوله‌ماز .

خلاصهٔ ماده : مدت سفر بعید دیارده بولنوب حیاتی دخی معلوم اولایه کیمسه سکز درجه اولایه اصحاب انتقالك هر هانکی درجه‌سنده کندوسنه اراضی انتقال ایدوب اول اراضی‌یی بالذات کلەرك تصرف ایتمز ویاخود طرفندن بری مکتوبله ویاخود آخر صورتله توکیل و زراعت ایتدیرمیوب اوچ سنه علی التوالی تعطیل وترك ایدرایسه اول اراضی مستحق طاپو اولور .

{ یتمش بشنجی ماده }

[اراضی متصرف ومتصرفه‌لرندن بری وفات ایدوبده حق انتقاله نائل اولان وارثلری غیبت منقطعه ایله غائب اوله‌رق حیات ومماتلری معلوم اولمسه اول اراضی مستحق طاپو اولور .

انجق اول کیمسه‌نك وفاتی تاریخندن اعتباراً اوچ سنه‌یه قدر ظهور ایدرلر ایسه اول اراضی‌یی مجاناً ضبط ایلمکه صلاحیتلری واردر .

وبو اوچ سنه مدت مرورندن صکره ظهور ایتسه‌لر طلب ودعوایه مقتدر اوله‌مازلر .]

اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌ده نظر دقته آلنه‌جق جهت وقایهٔ حقوق خزینهٔ جلیله اولوب بر اراضینك مستحق طاپو اولمسیده عذر صحیح بولنمقسزین علی التوالی اوچ سنه زراعتدن ترك وتعطیل ایدلمسیله ثابت اوله‌جغی بالدفعات سرد واتیان اولنان تفاصیلدن مستبان اوله‌جغنه بناءً متن مادهٔ قانونیه‌ده دخی اصحاب حق انتقالدن برینه مورثی طرفندن اراضی انتقال ایدوب فقط کندوسنه اراضی انتقال ایده‌جك کیمسه غیبت منقطعه ایله غائب اوله‌رق حیات ومماتیده معلوم اولمیانلر حقنده معاملهٔ انتقالیه اجرا قیلنمیوب مستحق طاپو اوله‌جغی بیان بیورلمشدر .

اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌نك رقبه وحقوق ملکیتی جانب میری‌یه عائد اولوب زراعت ایدلمیه‌رك ترك وتعطیل قیلنان

بر اراضیدن استفاده قابل اولهمامسندن طولانی حقوق ارض استیفا قیلنه‌میوب جانب خزینه اضرار ایدیله‌جکی طبیعی وهرنقدر متصرفین اراضیدن برینك وفاتی تقدیرنده اوکیمسه‌نك عهدسنده اولان اراضینك حقوق تصرفیه‌سی سکز درجه‌دن عبارت اولان اصحاب حق انتقالنه علی الدرجات مجاناً وبلا بدل انتقال ایلیه‌جکی دخی بدیهی ایسه‌ده بوقبیل وارثلر غیبت منقطعه ایله غائب ومفقود اولوب حیات ومماتی معلوم اولمدیغی تقدیرده اراضیٔ منتقله وارث مرقومك ظهورینه قدر ترك وتأخیری ذکر اولندیغی اوزره جانب خزینه‌نك اضرارینی وامر زراعتك تعطیلنی موجب اوله‌جغندن واراضی‌یه تصرف ایسه انجق زراعت وحراستله استفاده وحقوق ارض استیفا اولنمق شرطیله مقید اولوب متصرفلری عادتا مستعیر ومستأجر حکمنده بولندیغندن وقایهٔ حقوق خزینه وارتقای امر زراعت نقطهٔ مهمه‌لرینه مبنی بوقبیل اراضی وارث غائبك ظهورینه قدر ترك وتعطیل اولنمیوب درحال مستحق طاپو معامله‌سی بالاجرا طالبلرینه احاله قیلنیر .

شوراسیده واردرکه : مثلا متصرفین اراضیدن بری وفات ایدوب اصحاب انتقالدن برنجی درجه اصحاب انتقالی غائب اولدیغی وحیات ومماتی نامعلوم اولوبده اوچنجی ویاخود بشنجی درجه اصحابندن اصحاب انتقالی موجود بولندیغی تقدیرده اراضیٔ مذکوره مستحق طاپو اولمیوب اصحاب انتقاله ویرلمسی لازمکلور .

شاید غائب ومفقود اولان وارث عودت ایدرسه اراضیٔ مذکوره کرکسه اصحاب انتقاله ویرلمش اولسون و کرکسه مستحق طاپو اوله‌رق طاپوی مثلیله آخره ویرلسون وکرکسه برقاچ اشخاصدن کچه‌رك اجنبی بر شخصك یدنده بولنسون هرکیمك یدنده بولنورسه اراضی‌یی بلا بدل مجاناً آلیرلر .

فقط اصحاب انتقالدن اولان وارث مرقومك اشبو حق وصلاحيت قانونيه‌سی مورثك يعنی اراضی‌يه متصرف اولان كيمسه‌نك وفاتندن اعتباراً اوچ سنه‌يه قدركه : اشبو مدت ظرفنده صلاحيت مذكوره‌يی استعماله حق قانونيه‌لری وارايسه‌ده مدت مذكوره‌دن صكره كله‌رك استدعای حق وصلاحيت ايلسه‌لر قطعياً مسموع ومعتبر اولماز ، اراضی هر كيمه ويرلديسه اوكيمسه كيف مايشاء متصرف اولور .

شوراسيده شايان عرضدركه : اراضی منتقله‌يی اصحاب حق انتقال مدت معينهٔ قانونيه ظرفنده يا بالذات وياخود آخرينه وكالت ويره‌رك حياتی معلوم اولوب و اراضئ مذكوره‌يی كندويه انتقال ايتديروب ذراعت ايتديرلديكی تقديرده ومع مافيه اشبو اراضی وارثك مفقوديتندن ناشی مستحق طابو اولوب طابوی مثليله آخره احاله ايدلمش اولديغی حالده طابوی مثليله آلان كيمسه مأمور اراضی‌يه بالمراجعه ويرمش اولديغی اقچه‌يی استرداد ايده بيلير .

توقسه بواراضی مأمور اراضی طرفندن طابوی مثليله بكا احاله اولنوب كيف تصرفمده سند خاقانی ايله تأمين ايدلمش اولديغندن اراضئ مذكوره‌يی كما فی السابق ضبط ايده‌رم . ديو ادعاده بولنمغه آلان كيمسه‌نك حق وصلاحيتی يوقدر ،

برده بوقبيل وارثلرك اراضئ منتقله حقنده مستحق طابو معامله‌سی اجرا قلنديغی صره‌ده حياتلری معلوم اولسه مادهٔ سابقه موجبنجه اجرای معامله اولنمسی لازمكله‌جكی مادهٔ قانونيه دلالتندن مستبان اولمقده‌در .

خلاصهٔ ماده : متصرفين اراضيه‌دن بری وفات ايدوب حق انتقاله نائل وارثلری غيبت منقطعه ايله غائب و مفقود اولوب حيات و مماتلری نامعلوم اولدقده اول اراضی مستحق طابو اولور .

انجق اول کیمسه‌نك وفاتنده اعتباراً اوج سنه‌یه قدر اصحاب حق ظهور ایدرلرایسه بلابدل ومجاناً اول اول اراضی‌یی ضبطه صلاحیتلری واردر .

مدت معینهٔ قانونیه مرورنده صکره ظهور ایتسه‌لر طلب ودعوایه حقلری اولمازلر .

{ یتمش التنجی ماده }

[صغیر وصغیره ومجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوهه‌نك عهده‌لرنده بولنان اراضی هیچ بر حالده تعطیل ایله مستحق طاپو اولماز .
ولی ووصیلری بلا عذر اوچ سنه علی التوالی ذراعت ایتمیوب وایتدیرمیوب تعطیل ایدرلرایسه مأموری طرفندن اول اراضی‌یی بالذات ذراعت ایلمك ویاخود ایتدیرمك خصوصلری ولی ووصیلرینه تکلیف اولنور .
ذراعتدن امتناع واستنکاف ایلدکاری حالده مجرد تعطیلندن وقایهٔ مأموری طرفندن اول اراضی اجارهٔ مثلیه ایله استیجاره طالب اولنلره ایجار اولنوب مستأجردن آلنه‌جق اجارهٔ معینه صغیر وصغیره ومجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوهه‌ایچون ولی ووصیلرینه اعطا قلنور .
وصغیر وصغیره ومجنون ومجنونه بعدالبلوغ وبعدالافاقه اراضیلرینی ید مستأجردن استخلاص ایدرلر .]

تعطیل اراضیٔ خصوصنده معذرت مشروعه‌نك التی شیدن عبارت اولدیغی مواد سابقه‌ده بیان قیلنمشیدی .

اشبو مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیورلدیغی اوزره اعذار صحیحه‌دن معدود اولان صغر وجنون وعته حاللرنده بولنان بر کیمسه‌نك تحت تصرفنده اولان اراضی بونلرك امور وخصوصاتنه قبل شرع شریفدن تعیین بیوریلان وصی ویاخود ولیلری طرفندن زراعت ایتدیریله‌رك - املاك صرفه‌ده اولدیغی کبی - بونلرك عهده‌لرنده بولنان اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌یی دخی منافعلری جهتنه استعمال

ایدلمك مقتضیات اموردن وبالخاصه ولی ویاخود وصینك جملهٔ وظائف مأموریتلرندن ایكن بر ولی ویاخود بروصی هر نصلسه صغروجنون وعتهدن بریسی بولنسان وتحت ولایت ویاخود تحت وصایتنده اولان بر شخصك عهدهٔ تصرفندهکی اراضیٔ امیریه ویاخود تخصیصات قیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌یی کرك بالذات وکرکسه ایجار واعاره صورتلرندن بریله یعنی نه صورتله اولورسه اولسون ذراعت ایتدیرمیه‌رك تعطیل ایدرسه واقعا : مواد سابقه مدلولنجه اعذار صحیحه‌نك وجودینه مبنی ولی ویاخود وصینك ترك وتعطیلندن ناشی مدت معینهٔ قانونیه اولان اوچ سنه دكل. حتی اون سنه ترك وتعطیل ایدلسه ینه مستحق طابو اوله‌مزایسه‌ده اشبو تعطیل خصوصندن اولاً صغیر ویا مجنون ویامعتوهك حقوقی محو اولدیغی، ثانیاً ولی ویاخود وصی وظیفهٔ مأموریتنی سوء استعمال ایدوب بوده شرعاً معزولیتنی وولایت ویاخود وصایته عدم استحقاقنی اظهار ایلدیکی وثالثاً معاملات اراضیده مطمح نظر اولان حقوق خزینهٔ جلیله‌نك دخی بیهوده یره اتلاف وضیاعنی موجب اولدیغی جهاتندن ناشی صاحب الارض اولان مأمورین اراضی کرك صغیر وکرك مجنون وکرك معتوهك حوزهٔ تصرفنده بولنان وبر منوال مشروح ولی ویاخود وصیلری طرفندن ذراعت ایدلمیوب وایتدیرلمیوب ترك وتعطیل قیلنمقده اولان اراضی‌یی برای ذراعت اول امرده ولی ویاخود وصی‌یه اخطا وتوصیه ایلر .

شاید ولی ویاخود وصی ذراعتدن استنکاف وامتناعنده اصرار ایدرك ینه تعطیل ایلر ایسه اجارهٔ مثلیه ایله برشخصه ایجار ومستأجردن اجارهٔ مثلیه‌یی متصرف اراضی اولان صغیر وصغیره ومجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوهه ایچون ولی ویاخود وصیسنه تسلیم ایدر .

مأمورین اراضینك اشبو مداخلهٔ قانونیه‌لرندن مقصد وحکمت بودرکه: معذرت صحیحه‌لری ذکر اولنان صغیر وصغیره ومجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوهه‌نك اراضیلرینی تعطیلدن و حقوقلرینی وقایه‌دن وبونکله برابر حقوق خزینه ایله امر ذراعتك صیانه وارتقاسندن عبارتدرکه: بوده «مجرد تعطیلدن وقایه» تعبیر قانونیسندن استنباط اولنیور .

بنابرین مأمورین اراضیدن بری بوقبیل اراضی‌یی مستحق طاپو ایده‌میه‌جکی وایتسه‌بیله قطعاً معتبر اوله‌میوب بعدالبلوغ والافاقه استرداده بونلرك صلاحیتلری قانوناً تأمین وتحکیم ایدلدیکی کبی بویله براراضی‌یی مأمور اراضی بر شخصه ایجار ایدوب مستأجرده اجارهٔ معینه‌سنی مأمورین اراضی دلالتیله متصرف اراضی اولان کرك صغیر وصغیره وياخود مجنون ومجنونه وکرکسه معتوه ومعتوهه ایچون ولی وياوصیلرینه تسلیم ایتمکده بولندیغی حالده ارادن مثلا اون یاخوداون بش سنه بوصورتله مرور ایلدکدن صکره مستأجر ادعایه قیامله: اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیرصحیحه‌یی اون سنه تصرف ایده‌ن کیمسه‌نك حق قراری ثابت اوله‌جغندن بنم‌ده بواراضی‌یه حق‌قرارم ثابت اولمشدر. دیو ضبطه تصدی ایلسه قطعاً معتبر اولماز .

چونکه: هرنقدر براراضی‌یه اون سنه متصرف اولان کیمسه‌نك حق قراری ثابت اولمقده ایسه‌ده بوده آتیده بیان قیلنه‌جغی وجهله بلاغدر تصرفله مشروط اولوب مجلهٔ جلیله‌نك «۱۶۷٤» نجی ماده‌سنده «تقادم زمان ایله حق ساقط اولماز» دیو مصرح بولندیغی کبی معذرت صحیحه‌نك دخی متصرف اراضیده وجودیله برابر مأمور اراضی طرفندن اوشخصه ایجار ایدلمشدر .

حالبویله ایکن اون سنه مستأجراً تصرفی حق‌قراری اثبات ایتمزکه:

حق قرار حقنده آتیده ویریله جك تفصیلاتله بوکبی دعاوینك اساسی تظاهر ایلر .

مأمورین اراضینك قانوناً مالك اولدقلری اشبو مداخله‌لری مجرد اول اراضی‌یی تعطیلدن وقایه اولمسیله برابر برده اول اراضی‌یی اجارهٔ مثلیه ایله ایجار ایده‌بیلیرلر .

یوقسه اول اراضی‌یی تعطیل ایتمامك ایچون مداخلهٔ قانونیه‌مز واردر مع هذا استیجارده طالب اولمدیغندن تعطیلدن وقایةً بلا اجاره برشخصه ویرملی دیه‌مزکه : بوده مأموری طرفندن اول اراضی اجارهٔ مثلیه ایله» عبارهٔ قانونیه‌سندن مستدلدر .

شاید بر مأمور اراضی بلا اجاره بومثللو اراضی‌یی برشخصه ایجار ایلدیکی تقدیرده اجارهٔ مثلیه‌نك اومأموردن آلنمسی اقتضا ایدر مطالعه‌سنده‌یم برده معتوه ویاخود معتوهه‌نك اراضیسیده مأمور اراضی معرفتیله ایجار اولنوب بونلر وفات ایلدکده اراضیسنی اصحاب حق انتقالنه مجاناً انتقال ایده‌جکلندن مستأجردن آلیرلر .

شاید یوغیسه حق طاپو اصحابی طاپوی مثلیله آلیرلر .

بونلرده اولمدیغی حالده بدل مثلیله اول اراضی مستأجره ویریلیر .

یوقسه مستأجرك اول اراضی‌یی ضبطه قطعاً وقاطبةً حق وصلاحیتی یوقدر .

خلاصهٔ ماده : صغیر وصغیره ، مجنونه ومجنونه ، معتوه ومعتوهه‌نك عهده‌لرنده بولنان اراضی هیچ بر وقت تعطیل ایله مستحق طاپو اولماز . ولی ووصیلری اوچ سنه بلاعذر متمادیاً زراعت ایتمیوب ویا ایتدیرمیوب تعطیل ایلر ایسه مأمور اراضی اول ولی ویا وصی‌یه بالذات ویاخود آخری طرفندن اراضینك زراعتنی ایجرویه تکلیف ایدر .

استنکاف وامتناع ایلدکده مأمور اراضی مجرد اول اراضی بی تعطیلدن وقایهٔ اجارهٔ مثلیله استیجاره طالب اولانلره ایجار واجارهٔ معینه سنی صغیر وصغیره، مجنونه ومجنونه، معتوه ومعتوهه ایچونده ولی ویاخود وصیلرینه اعطا وتسلیم ایلر.

وصغیر وصغیره، مجنونه ومجنونه بعد البلوغ والافاقه وبونلرله معتوه ومعتوهه وفات ایلدکده ورثه مستحقهٔ قانونیه‌لری اراضیلرینی ید مستأجردن آلیرلر.

{ یتمش یدنجی ماده }

[اراضیء محلوله‌یی جانب میریدن تفوض ایلمکسزین حق طاپو اصحابندن درجه‌ده مقدم اولان کیمسه کتم واخفا واون سنه‌دن اقل مدت فضولی ضبط وتصرف ایلمش اولدیغی تحقق ایدر ایسه اولوقتده‌کی طاپوی مثلی کندوسندن آلنه‌رق اول اراضی عهده‌سنه تفویض قیلنور.

طالب اولمدیغی حالده دیگر حق طاپو اصحابی اولوبده درجه‌سنه کوره معین اولان مدتی بچمه‌مش ایسه اکا واگر یوغیسه ویاخود اولوبده اسقاط حق ایدر ایسه بالمزایده طالبنه تفویض اولنور.

واگر برمنوال محرر اون سنه‌دن اقل مدت فضولی ضبط وزراعت ایلدیکی تحقق ایدن کیمسه اجانبدن ایسه اول اراضی یدندن آلنه‌رق اول زمانده‌کی طاپوی مثلیله حق طاپو اصحابنه احاله قلنور.

حق طاپو صاحبی یوغیسه ویا اسقاط حق ایدرسه بالمزایده طالبنه ویریلور.]

متن مادهٔ قانونیه‌ده‌کی «حق طاپو اصحابندن درجه‌ده مقدم اولان کیمسه» تعبیر قانونیسندن طقوز درجه‌دن عبارت اولان اصحاب حق طاپویه دلالت ضمنیه مستفاد اولوب حالبوکه: فصل ثالثك مبدأنده «اخطار» سرلوحه‌سی آلتنده بسط وبیان قیلنان تفاصیل ونقل اولنان انتقالات نظامنامهٔ همایونی موجبنجه الیوم اصحاب حق طاپو اوچ درجه اولدیغندن اشبو دلالت ضمنیه مفسوخدر.

متصرفین اراضیدن بری وفات ایدوب عهدهٔ تصرفنده بولنان اراضی‌یه حق انتقالی اولان ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سی بولنمیوب مستحق طاپو اولسه فقط اصحاب حق طاپودن مثلا برنجی درجه‌ده اولان حق طاپو اصحابی اراضیٔ منتقله‌یی علی الاصول مأمور اراضی‌یه بالمراجعه طاپوی مثلیله تفوض ایتمیوب فضولاً یدضبطنه آله‌رق بوصورتله تصرف ایده گلمکده بولنورسه. واقعا: متوفانك اراضیسنه کندیسنك حق طاپوسی وار ایسه‌ده بو حق طاپو بلا بدل اولمیوب طاپوی مثل یعنی بیغرض اهل وقوفك اراضی‌یه تقدیر ایده‌جکلری بدل ایله تفوض ایله‌مکه حقی اولوب چونکه: رقبه‌سی و حقوق ملکیتی جانب بیت المال عائد اولان اراضیٔ منتقله‌نك حقوق تصرفیه‌سیده متصرفنك اولوب اومتصرف وفات ایلدکده اصحاب انتقالنك بولنمامسندن ناشی حق امتیاز اولمق اوزره اوکیمسه‌یه «حق طاپو» نامیله برامتیاز قانونی موجوددر.

حال بویله ایکن اوکیمسه اراضیٔ منتقله‌یی یدضبطنه آله‌رق و حقوق تصرفیه‌سنی علی العاده تفوض ایتمیه‌رك فضولی تصرف ایلر ایسه ومع هذا بوتصرفی آوانده صاحب الارض اولان مأمورین اراضی طرفندن معلومات آلنیرسه بوصورتده اوکیمسه‌نك تصرفی زماننه عطف نظر اولنور.

چونکه: مادهٔ آتیه‌ده بیان اولنه‌جغی وجهله اگر اوکیمسه‌نك تصرفی متوفانك وفاتی تاریخندن اعتباراً اون سنه‌یی کچمش ایسه بلانزاع بر کیمسه‌نك اون سنه بر اراضی‌یه تصرف ایلمسی حق قراریتی اثبات ایده‌جکنه بناءً اوکیمسه‌یه مأمور اراضی وسائر کیمسه طرفلرندن برشی یاپیلمغه، مداخله‌یه حق وصلاحیت قانونیه یوقدر.

مع مافیه ۲۷ ایلول سنه ۳۰۲ تاریخلو تذکرهٔ سامیه اوزرینه ۲ تشرین ثانی سنه ۳۰۲ تاریخنده عدلیه نظارتندن بالعموم محاکمه تبلیغ

بیورلدیغی وجهله حق قرار یالکز اراضیٔ امیریه‌ده جاری اولوب اورمانلر ایسه آچیلوب زرع ایدلمدیکی حالده اراضیٔ امیریه نامی ویریلوبده بر کیمسه حق قرار ادعاسنده بولنه‌ماز .

لاکن او کیمسه اراضیٔ مذکوره‌نك مستحق طاپو اوله‌رق کندیسی دخی بش سنه فضولاً مداخله ایلدیکنی اقرار واعتراف ایلر ویاخود بو خصوص مشهور ومتواتر بولنورسه مجلهٔ جلیله‌نك « ١٦٧٤ » نجی ماده‌سنده « تقادم زمان ایله حق ساقط اولماز بناءً علیه مرور زمان بولنان بر دعواده مدعی علیه حضور حاکمده مدعینك دعواسی وجهله حالا کندوسنده حقی اولدیغنی صراحةً اقرار واعتراف ایدی ویرر ایسه مرور زمانه اعتبار اولنمیوب مدعی علیهك اقراری موجبنجه حکم اولنور . » دیو مصرح اولدیغنه بناءً اوکیمسه‌نك تصرفی اون سنه دکل . حتی اللی سنه اولسه بیله ینه معتبر اولمیوب اراضیٔ مذکوره‌یی طاپوی مثلیله کندیسنك طالب اولدیغی بالسؤال بدیدار اولدیغی تقدیرده کندوسنه مارالذکر طاپوی مثلیله ویریلیر .

استنکاف ایلدیکی ، یاخود اسقاط حق ایلدیکی تقدیرده آنك درجه‌سنك مادوننده اولان ومدت معینهٔ قانونیه‌سی تجاوز ایتمامش بولنان اصحاب حق طاپویه تکلیف اولنور .

آنلرده استنکاف ایلدکاری ، یاخود بولنمدقلری ویا مدت قانونیه‌لری مرور ایلدیکی صورتده بالمزایده بدل مثلیله طالبنه احاله قیلنیر .

لاکن اوکیمسه‌نك تصرفی اون سنه‌دن اقل اولورسه اشبو تصرف ایله حق قرار ثابت اوله‌میه‌جغندن اراضیٔ مذکوره ذکر اولندیغی اوزره اولوقتده‌کی طاپوی مثلیله طالب اولدیغی تقدیرده کندوسنه ویریلیر .

عکسی حالده اصحاب انتقاله علی الدرجات تکلیف اولنه‌رق استنکافلری حالنده بالمزایده آخرینه ویریلیر .

شوراسیده واردرکه: بو قبیل اراضیٔ محلوله‌یی ید ضبطنه کچیروب فضولاً تصرف ایده کلمکده اولان کیمسه اصحاب حق طاپودن اولمیوب اجانبدن یعنی متوفانك اصحاب حق طاپوسندن اولمدیغی تقدیرده اکر بو تصرفی اون سنه‌دن زیاده ایسه حق قرارك ثبوتنه مبنی اصلا مداخله اولنه‌میه‌جق ایسه‌ده تصرفی اکر اون سنه‌یه رسیده اولمامش ایسه اراضیٔ مذکوره همان مرقومك ید ضبطندن آلنه‌رق اول اراضی‌یه حق طاپو اصحابی وار ایسه طاپوی مثلی ایله آنلره واولمدیغی ویاخود استنکاف ایلدکلری حالده بالمزایده طالبنه بدل مثلیله احاله قیلنیر .

خلاصهٔ ماده : اصحاب انتقالی اولمقسزین محلول اولان براراضی‌یی جانب میریدن تفویض ایتمکسزین حق طاپو اصحابندن درجه‌ده مقدم اولان کیمسه کتم واخفا واون سنه‌دن اقل برمدت ضبط وتصرف ایلدیکی تحقق ایدر ایسه اولوقتده‌کی طاپوی مثلیله اول اراضی کندوسنه تکلیف اولنور .

استنکاف ایلدکده آنك مادوننده‌کی درجه اصحابنه — مدت معینهٔ قانونیه‌لری کچمه‌مش ایسه — تکلیف وبونلرده بولنماز ویاخود مدت قانونیه‌لری مرور ایدر ویا اسقاط حق ایلرلر ایسه بالمزایده طالبنه ویریلیر .

اکر اون سنه‌دن اقل اوله‌رق واقع اولان اشبو تصرفی اجانبدن بری اجرا ایلمش ایسه اراضیٔ مذکوره همان اونك ضبطندن آلنه‌رق اول زمانده‌کی طاپوی مثلیله حق طاپو اصحابنه احاله قیلنیر .

حق طاپو اصحابی بولنمز ویاخود اسقاط حق ایلرلر ایسه بالمزایده طالبنه ویریلیر .

{ يتمسه سكزنجی ماده }

[بر كيمسه اراضیٔ اميريه و موقوفه‌يه بلا نزاع اون سنه زراعت وتصرف ايتمش اولور ايسه حق قراری ثابت اولوب كرك يدنده معمول به سند بولنسون وكرك اصلا سند بولنمسون اول اراضی‌يه محلول نظريله باقلميوب يدينه مجاناً ومجدداً طاپو سندی ويرلمك لازم كاور .

فقط اول اراضی محلول اولمش ايكن بغيرحق ضبط ايلمش اولديغنی كندوسی اقرار واعتراف ايدرسه مرور زمانه اعتبار اولنميوب اول اراضی طاپوی مثليله كندوسنه تكليف اولنور .

واكر قبول ايتمز ايسه بالمزايده طالبنه ويريلور]

« اراضیٔ اميريه وموقوفه » تعبير قانونيسنده‌كی : « موقوفه » عبارەسندن واضع قانونك مقصد عاليسی : تخصيصات قبيلندن اولوب اراضیٔ موقوفهٔ غير صحيحه دنيلان وبالجمله معاملاتنده اراضیٔ اميريه معاملاتی اجرا قيلنان اراضیٔ موقوفه‌دركه : تفصيلاتی « معلومات مخصوصه » بحثنده اتيان قيلنمشدر .

اشته كرك اراضیٔ اميريه وكرك اراضیٔ موقوفهٔ غير صحيحه‌دن بر اراضی‌يی بر كيمسه‌يه بلانزاع يعنی مادهٔ سابقه‌ده بيان اولنديغی اوزره متصرف اراضی وفات ايده‌رك اصحاب انتقالك بولنمامسی حسبيله يا كندوسی اصحاب حق طاپودن اوله‌رق وياخود اجانبدن بولنه‌رق محلول قالان اول اراضی‌يی يد ضبطنه آلوب بر طرفدن منازعه، مخاصمه كورميه‌رك وبرمحله اجارهٔ معينه ويرميه‌رك يعنی كندی تصرفنده ايتمش كبی تصرف وذراعت وهر سنه رسوم ميريه‌سنی جانب بيت الماله ادا ايده‌رك بو صورتله اون سنه تصرف ايلسه بالدفعات بيان اولنديغی اوزره معاملات اراضيده مطمح نظر خزينهٔ جليله‌نك وقايهٔ حقوقی اولوب بو كيمسه‌نكده اون سنه اراضیٔ محلولهٔ مذكوره‌يی تصرفيله حقوق تصرفيه‌يه اولان اقتداری وحقوق خزينه‌نك صيانه‌سی بابنده‌كی اهليتی تحقق ايده‌جكنه بناءً

اعلامه درج و تمیق اولنمامسی یولسز و مغایر قانون اولدیغندن نقضی موجب اولور . فی ۲۱ تموز سنه ۳۰٤

دیگری :

دعوای واقعه اراضی‌یه متعلق اولدیغی حالده اراضی مأموری حاضر بولندیریله‌رق اراضئ مذکوره اراضی قانوننامه‌سنك برنجی ماده‌سنده بیان اولنان اقسام اراضیدن هانکی قسمدن ایدوکنك تعیین وذی‌الیدلکك مجله احکامنه توفیقاً بالبینه اثبات وحدود صاحبلرینك بابا و دده اسملرینك تعیین ایتدیرلمامسی واجرا قلنان کشفك اصول محاکمۀ حقوقیه قانون موقتنك ٦٣ نجی ماده‌سنه توفیق ایدلمامسی و شاهدلر اراضی منازع فیهانك قریه اهالیسیله بروجه‌مناصفه ییجیلدیکنی اخبار ایدوب ایجاره شهادت ایتمدکاری حالده شهادتلرینك قبول ایدلمسی وامرتذکیه‌لرینك اجرا قلنمامسی وطرفینك دهابشقه افاده‌لری اولوب‌اولمدیغی سؤال اولنمقسزین ختام محاکمه‌سنك تفهیم قیلنمسی اصول وقانونه مخالف ونقض حکمی موجبدر . فی ۲۷ شباط سنه ۳۰٤

دیگری :

عقار واراضی‌یه متعلق دعاوینك اثنای محاکمه‌سنده اراضی مأمورینك حاضر بولندیرلمامسی واراضئ منازع فیهاده هانکی طرفك واضع الید اولدیغنك بالبینه اثبات ایتدیرلمامسی نقض حکمی موجب اولور .

فی ۲۷ ذی‌القعده سنه ۳۰۱

وکذلك فضولانه اوله‌رق براراضی‌یی ضبط وتصرف ایدن بر کیمسه لدی‌الدعوی حین محاکمه‌ده ید ضبطنده اولان اراضینك محلول اولدیغی طوعاً اقرار واعترافله برابر بغیرحقٍ ضبط ایلدیکنی ویاخود واقعا :

بو اراضی اراضیٔ محلوله‌دن ایدیسه‌ده اون سنه‌دنبرودر بلا نزاع ضبط و تصرف ایده کلمکده بولندیغمدن ناشی حق قرارم ثابت اولمغله اراضیٔ مذکوره حقنده صورت تصرفمی مبین یدیمه بر قطعه سند خاقانی طلب ایدرم . دیو دفع دعوایه تصدی ایلسه مادهٔ سابقه‌یه درج اولنان مجلهٔ جلیله‌نك «١٦٧٤» نجی ماده‌سی موجبنجه بموجب اقراره اراضیٔ مذکوره‌دن مداخله‌سنك منعنه حکمله برابر اکر کندوسی اصحاب حق طاپودن ایسه کندوسنه ، دکل ایسه ویاخود استنکاف ایلر ایسه بالمزایده طالبنه احاله اولنور .

دیمك اولیورکه: بر اراضیده حق قرارك ثابت اولمسی بلانزاع یعنی برطرفدن مخاصمه ومنازعه وبرطرفه ایجار ویرمیه‌رك اون سنه تصرفله اولیور .

مع هذا آخرك ملکی اولدیغی ویاخود محلول بولندیغنی اقرار واعترافله بربر حق قرار مدعیاتنه قالقشلسه اقراریله الزام اولنوب حق قرار ثابت اوله‌ماز .

خلاصهٔ ماده : برکیمسه اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌یی بلا نزاع اون سنه زراعت وتصرف ایدر ایسه حق قراری ثابت اولوب یدنده کرك معمول به سند بولنسون وکرك بولنمسون علی التساوی اول اراضی‌یه محلول دینلمیوب مجاناً ومجرداً او کیمسه‌نك یدینه سند خاقانی ویریله‌رك کیفیت تصرفی تأمین اولنور .

لکن اول اراضی محلول اولمسه ایکن بغیر حق ضبط ایلدیکنی او کیمسه اقرار واعتراف ایدرسه مرور زمانه اعتبار اولنمیوب وحق قرار

تصرفیه‌لری متصرفلرینه احاله اولنوب متصرفلری نزدنده عادتا مأجور ومستعار اولدیغندن املاك صرفه کبی تصرف اولنه‌مدقدن بشقه بعدالوفاة املاك صرفه کبی توارث ایده‌مز .

بلکه اراضی قانوننامهٔ همایونی موجبنجه اصحاب انتقالی وار ایسه مجاناً وبلابدل علی‌الدرجات آنلره واولمدیغی تقدیرده طاپوی مثلیله حق طاپو اصحابنه وبونلرده بولنمدیغی ویاخود اسقاط حق ایلدکلری حالده بدل‌مثلیله طالبنه‌بالمزایده احاله قیلنیرکه : بوکا دائر شمدی‌یه قدر دفعاتله تفصیلات ویرلمشیدی .

یوقاریده ایضاح ایلدیکی وجهله مجلهٔ جلیله‌نك «٢٣٣» نجی ماده‌سی موجبنجه مبیعك توابع متصلهٔ مستقره‌سندن اولمیان شیلر من‌غیر ذکر بیعده داخل اولمیوب بایعك مالی اوله‌رق دیلدیکی کبی تصرف ایده‌بیلوب فقط مجلهٔ مذکوره‌نك «٢٦٧» نجی ماده‌سنده « اوزرنده اکین اولان ارضك تسلیمنده اوزرنده‌کی اکینی بیچوب یاخود حیوانه یدیروب ارضی تخلیه ایتمکه بایع مجبور اولور » دیو مصرح اولمغله اشبو مواد قانونیه‌دن استنباط اولندیغنه کوره متصرفین اراضیدن برکیمسه فوت اولوب حق انتقاله نائل اوله‌جق ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سی اولمدیغندن ناشی اراضیٔ منتقله مستحق طاپو اولسه کرچه اراضیٔ مذکوره اصحاب حق طاپویه‌طاپوی‌مثلیله احاله‌اولنه‌رق حقوق خزینه استحصال ایدیله‌جك ایسه‌ده‌اراضیٔ‌مذکوره‌ده بولنان ومتصرف اراضی‌طرفندن ذرع‌اولنان مزروعات متوفانك‌ورثهٔ‌شرعیه‌سی‌مالی‌اولوب ـ چونکه: مزروعات‌املاك صرفه‌دن معدوداولمغله ـ مزروعات مذکوره‌یی اصحاب‌حق‌طاپو آله‌مز . وبر وجهله‌ده مداخله ایده‌مز . مادامکه : اراضی شمدی بنم عهدهٔ تصرفمده‌در مزروعات ایچون‌اجرت‌ویره‌جکسك . دیومطالبه ایلیه‌ماز .

فقط ورثهٔ شرعیه مزروعات حصوله کلدکده قالدیروب بین الورثه تقسیم ایتمکه مجبوردرلر .

وکذلك اول اراضی مستحق طاپو اولوبده یا اصحاب حق طاپو اولسه ویاخود اولوبده اسقاط حق ایدرلرسه بو صورتده اراضیٔ مذکوره بالمزایده بدل مثلیله آخره احاله وتفویض ایلدیکی تقدیرده مذکور اراضیده اولان مزروعاتی اراضی‌یی تفرغ ایدن کیمسه ضبطه ومداخله‌یه ویاخود اجرت مطالبه‌سنه قالقیشه‌ماز .

عکسی حالده واقع اولان مدعیاتی رد اولنور .

ومع‌هذا کرك اصحاب حق طاپو وکرکسه آخری بوقبیل اراضی‌یی تفرغ ایدرك حوزهٔ تصرفنه ادخال ایلدکدن صکره اراضی درونده اولان مزروعاتی قالدیریکز . دیو ورثهٔ شرعیه‌یی تضییقه دخی حق وصلاحیتی یوقدر .

وکذلك حکم ینه بویله‌جه‌درکه : بوقبیل اراضیٔ مزروعه متصرفی وفات ایدوب اصحاب انتقالی ترك ایلسه ورثهٔ شرعیه‌سی مزروعاتی ، ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سی اراضی‌یی حوزهٔ تصرفلرینه آلوب مزروعات حقنده قالدیرتمق ، اجرت ایسته‌مك کبی مدعیاته ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌نك حق وصلاحیتی یوقدر .

دیمك اولورکه : ذرع ایدوب وفات ایدن بر اراضی متصرفنك کرك اصحاب انتقالی وکرکسه حق طاپو اصحابی ویاخود سائری اراضی قانوننامهٔ همایونی احکامنجه اراضی‌یی ضبط وتصرف ایلیوب مزروعاتی دخی متوفانك ورثهٔ شرعیه‌سی اخذ ایلیه‌جکندن اشبو مزروعات ایچونده اراضی‌یی آلان کیمسه ورثهٔ شرعیه‌دن برکونا مطالب ومدعیات ومداخلاته وقلع ایتدیرمکه حق وصلاحیت قانونیه‌سی یوقدر .

وكذلك سقی وانبات وسعی وعمل ایله حصوله کلان اوتلر دخی مزروعات کبیدر .

لاکن متصرفنك تسببی وعملی اولمقسزین خرابی نابت اولان اوت ورثۀ شرعیه انتقال ایتمیوب اراضی‌یی آلان کیمسه اول اوتلره مالك اولور .

﴿ سکسانه برنجی ماده ﴾

[باطاپو تصرف اولنان اراضیء امیریه اوزرینه مأموری اذنیله مؤخراً ملك اشجار وکروم غرس اولنه‌رق اتخاذ قلنمش اولان باغ وباغچه‌نك واحداث اولنمش اولان ملك ابنیه‌نك صاحبی فوت اولدقده اول اشجار وکروم وابنیه متوفانك ورثه‌سنه املاك سائره کبی موروث اولدقدن صکره اشجار وکروم وابنیه یرلری ایچون تقدیر اولنان بدلدن یالکز رسم انتقال مثللو خرج آلنه‌رق اشجار وکروم وابنیه‌دن حصۀ ارثیه‌لرینه کوره اول یرلر ورثه‌یه مجاناً تفویض قلنوب دفترخانۀ عامره‌ده اولان قیدلری بالتصحیح دردست بولنان سندلره هامش تحریر اولنور .]

برنجی فصلك مواد متعدده‌سنده بیان و ایضاح قیلندیغی وجهله باطاپو تصرف اولنمقده اولان اراضیء امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیء موقوفۀ غیر صحیحه اوزرینه متصرفی صاحب الارض اولان مأمورین اراضی معرفتیله وانضمام ایده‌ن اذن وموافقتیله اشجار وکروم غرس وابنیه انشا واحداث ایلدیکی تقدیرده بونلر او کیمسه‌نك ملك صریحی اولوب بعدالوفاة ورثۀ مستحقۀ قانونیه‌سنه توارث ایده‌جکی کبی شاید متصرفین اراضیدن بر کیمسه اراضیسنه مأمور اراضینك اذنی اولمیه‌رق کروم و انواع اشجار مثمره غرس ایله باغ وبغچه اتخاذ اولنه‌رق بوصورتله ارادن اوچ سنه مرور ایدر ایسه و اول اشجار ویا کرومدن انتفاع اولنمق درجه‌سنه کلیرسه اراضی مأمورینك اشبو کروم واشجاره برکونا مداخله‌یه حقی اولمیوب

مارالذکر متصرفنك ملك صرفی اولدیغندن کرك بویله بلا اذن وکرکسه بالاذن غرس وانشا قیلنان کروم واشجار وابنیهٔ محدثه متصرفی وفات ایلدکده اول اشجار ویا کروم ویاخود ابنیه متوفانك ورثهٔ شرعیه‌سنه برنهج شرع شریف توارث ایلدکدنصکره‌ده بونلرك اراضیلری دخی ورثهٔ مرقومونك حصهٔ ارثیهٔ شرعیه‌لرینه کوره بلا بدل کندولرینه تفویض اولنور .

شوقدر وارکه : اشبو اراضینك تفویضندن ناشی طاپوی مثل، بدل مثل کبی بر اقچه آلنمیوب یالکز رسم انتقال یعنی طاپو نظامنامه‌سنك سکزنجی ماده‌سی موجبنجه انتقال ایتدیریله‌جك اراضینك قیمتندن یوزده بش غروش آلنه‌رق کیفیت تصرفلرینی مبین یدلرینه سند خاقانی اعطا قیلنیر .

متن مادهٔ قانونیه‌ده « باطاپو تصرف اولنان اراضیٔ امیریه‌اوزرینه » تعبیریله اکتفا اولنوب اراضیٔ موقوفهٔ غیرصحیحه بیان وتصریح اولنمدیغندن اشبو حکمك اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌یه‌ده شامل اولوب اوله‌میه‌جغی وهلهٔ اولاده خاطره توارد ایلر ایسه‌ده شمدی‌یه‌قدر بیان اولنه کلدیکی وجهله اراضیٔ موقوفهٔ غیرصحیحه‌نك دخی رقبه وحقوق ملکیتی جانب بیت‌الماله عائد اولوب یالکز حقوق تصرفیه‌سندن استفاده‌سی جانب وقفه احاله بیورلمش اولدیغندن اراضیٔ امیریه‌ده جاری اولان بالجمله احکام ومعاملات آنلرده‌ده مرعی‌الاجرا اولور .

« مأموری اذنیله مؤخراً ملك اشجار وکروم غرس اولنه‌رق اتخاذ قانمش اولان » عبارهٔ قانونیه‌سندن اذن مأمور منضم اوله‌رق متصرفین اراضی طرفندن اتخاذ قیلنمش اولان بومقوله باغ وبغچه‌لر حقنده اشبو احکام قانونیه‌نکده مرعی اولوب اوله‌میه‌جغی ذهنه

قانونیه‌نك تشریحی صددنده اعطا قلنان تفاصیلدن معلوم اولدیغی وجهله اراضیٔ امیریه واراضیٔ امیریه‌دن معدوداولان اراضیٔ موقوفهٔ غیرصحیحه‌یه متصرفلری طرفلرندن ملك اولمق اوزره دکرمن، آغیل ، ماندره وسائر ابنیه انشا قلنمق قصد اولنوب اولبابده صاحب الارض اولان مأمورین اراضی‌یه مراجعت ایلدیکی تقدیرده اشبو مراجعتلری ایچون ایکی شق قانونی واردرکه : بری باشرط قرار ودیکری بلا شرط قراردر .

باشرط قرار بومثللو ابنیه واشجار انشاوغرس ایده‌جك اولنلردن اوّل امرده اول اراضی‌یی اوتوزایکنجی مادهٔ قانونیه‌نك احکامی وجهنجه مقاطعه‌یه حین ربطنده ارضك شرف و اعتبارینه کوره معجله یعنی پشیناً برمقدار اقچه آلنوب وسنوی اجارهٔ زمین اوله‌رق ویرلمك اوزره ینه مقدار معین اقچه جانب بیت الماله اعطا بیوریله‌رق اذن استحصال قیلنیر .

یعنی مثلا بش دونمدن عبارت اولان بر اراضی‌یه متصرفی باشرط قرار دکرمن یاپمق‌ارزو ایلدکده اول اراضینك شرف واعتبارینه نظراً ایکیوز غروش معجل اوله‌رق خزینهٔ جلیله‌یه اعطا ایدر. وهر سنه‌ده اجارهٔ زمین اولمق اوزره اون غروش خزینهٔ جلیله‌یه اعطاسنی تعهد ایدوب وبو صورتله حائز اولدیغی مأذونیتی اوزرینه صاحب الارض اولان مأمورین اراضی دخی اذن ویره‌رك دکرمن انشا ایدیلیر .

ویاخود بلا شرط قرارکه : بونده متصرف اراضی هر سنه اجارهٔ زمینی ویرمکی تعهدله اذن آلوب انشا ایدر .

یعنی متصرفین اراضیدن اولوب ایکی دونم ترلاسنه آغیل یاپمق ارزو ایده‌رك مأمورین اراضی‌یه لدی‌المراجعه هرسنه اون بش غروش

اجارهٔ زمین جانب بیت الماله ویرمك اوزره مقاطعه‌یه ربطایله اذن آلوب آغیل انشا ایدر .

شمدی بو ایکی شق مأذونیتدن حاصل اوله‌جق فرق واستفاده بودرکه : باشرط قرار یعنی اجارهٔ معجله ومؤجلهٔ سنویه‌سی ـ تعبیر آخرله ـ ارضك شرف و اعتبارینه کوره پشیناً اقچه وهرسنه ویرلمك اوزره‌ده مثلا اون غروش جانب بیت الماله اعطاسنی تعهد ایده‌رك بوصورتله استحصال اذنله انشا ایده‌جك اولورسه اول اراضی متصرفی انشا ایتدیردیکی ابنیه‌یه ـ ملك صریحی اولدیغندن ـ حیاتنده تصرف کامله ایله متصرف اوله‌جغی کبی بعدالوفاة ورثهٔ شرعیه‌سنه‌ده توارث ایدوب مقاطعهٔ سنویه‌سنی ادا ایتدکجه جانب بیت المالدن مداخله قیلنه‌ماز . وشاید ابنیهٔ مذکوره منهدم اولوب بنادن اثر قالمسه بیله مقاطعهٔ سنویه‌سنی ادا ایلدیکی حالده صاحب الارض اولان مأمور اراضی مادامکه : بنادن اثر قالمامشدر . اراضی مستحق طاپو اولور . دیه مداخله ایتمکه حق وصلاحیتی اوله‌ماز .

چونکه : اذنا ستحصالنده معجله‌سنی اعطا ایتمشدر . مقاطعهٔ سنویه‌سنی دخی هرسنه جانب بیت الماله ایفا ایده کلمکده بولنمش اولدیغندن ناشی برطرفدن مداخله اولنمیوب اثر قالمیان بنایی دخی مجدداً انشا ایده‌بیلیر .

یعنی مقاطعهٔ سنویه‌سنی ادا ایتدیکی حالده هرنصل ایستر ایسه تصرف ایده‌بیلیر .

ایسترسه غیر مزروع ومعطل براقیر . ایسترسه بنا یاپار . تصرفنده حر ومختاردر .

بلا شرط قراره کلنجه : بو قبیل اراضی حین مقاطعه‌یه ربطده معجله

آلنميوب يالكز مقاطعهٔ سنويه‌سی ادا ايدلمك شرطيله اذن ويريلوب بووجهله انشا ايدلمش اولديغندن واقعا: انشا قيلنان ابنيه صاحبنك ملك صريحی اولوب حياتنده تصرف ايده‌جكی كبی بعدالوفاتده‌خی ورثهٔ شرعيه‌سنه برنهج شرع شريف توارث ايده‌جك ايسه‌ده شوقدروار كه: اكر بنادن اثر قالميوب منهدم اولورسه كرك صاحبنك وكركسه بعد الوفات ورثهٔ شرعيه‌سنك مداخله‌يه حق وصلاحيتلری اولميوب اراضیٔ مذكوره مستحق طاپو اوله‌رق طالب اولورلر ايسه كندولرينه واولمدقلری تقديرده بالمزايده طالبنه احاله وتفويض قيلنير.

بويله بنادن اثر قالمدقدن صكره كرك اراضينك صاحبی وكرك بعدالوفات ورثه‌سی بز مقاطعهٔ سنويه‌سنی دائما ادا ايده‌جكز. ديو متعهد اولسه‌لر بيله مادامكه: بنادن اثر قالمامشدر. اشبو افاده‌لری غير مقبول اولوب اراضیٔ مذكوره حقنده مارالذكر مستحق طاپو معامله‌سی اجرا قيلنير كه: متن مادهٔ قانونيه‌نك فقرهٔ اوليسنده بيان بيوريلان احكام بومثللو ابنيه‌يه شاملدر.

فقرهٔ اخيرهٔ قانونيه يعنی « بومقوله يرلر مقدما ابويندن ويا اولاددن انتقال ايدوب وياخو سائر صورتله ابنيه صاحبنك عهدهٔ تصرفنده بولنوبده اجارهٔ مقطوعه‌سی جانب ميری‌يه ادا اولنمقده ايسه اول يرلر ابنيه صاحبی يرندن آلنماز وتصرفنه ممانعت قيلنماز » عبارهٔ قانونيه‌سی باشرط قرار انشا قيلنان ابنيه‌در

برده اصول انتقالات نظامنامهٔ همايوننده بيان بيورلديغی وجهله حق انتقالنه نائل اوله‌رق اوصورتله وياخود عهدهٔ تصرفنه كچوب ازقديم هرسنه مقاطعهٔ سنويه‌سی جانب بيت‌المال‌ه اعطا وتسليم قيلنه‌رق فقط ياشرط قرار وياخود بلاشرط قرار شقلرندن هرهانكی صورتله

مقاطعه‌یه ربط اولندیغی معلوم اولمدیغی و « مقاطعهٔ قدیمه‌لو اراضی » شکلنی آلدیغی صورتده بونلر حقنده‌ده باشرط قرار معامله‌سی اجرا قیلنیر .

چونکه : مجلهٔ جلیله‌نك « ٦ » نجی ماده‌سنده « قدیم قدمی اوزرینه ترك اولنور . » دیو مسطور اولدیغنه بناءً ازقدیم مقاطعه‌سی ادا ایدیله‌گلان بوقبیل اراضی حقنده باشرط قرار معامله‌سی اجرا قیلنه‌رق ابنیه منهدم ویاخراب اولوب بنادن اثر قالمسه بیله مقاطعهٔ سنویه‌سی ادا ایدلدیکی حالده صاحبی مجدداً ابنیه انشا ایله متصرف اولور .

صاحب‌الارضك بروجهله مداخله‌یه حقی یوقدر .

مادهٔ قانونیه‌ده « ابویندن یا اولاددن » عباره اصول انتقالات نظامنامهٔ همایونیله منفسخ اولدیغندن عبارهٔ مذکوره مقامنه‌الیوم « سکز درجه‌دن عبارت اولان حق انتقالدن » عباره‌سی قائم اولمشدر .

خلاصهٔ ماده : باطابو تصرف اولنان اراضیٔ امیریه واراضیٔ امیریه احکامی جاری اولان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه اوزرینه بلا شرط قرار اجرات قیلنمسه اولان ملك دكرمن وآغیل ومانديره وابنیهٔ سائره خراب اولوب بنادن اثر قالمدقدن صكره اول ارض مستحق طابو اولور .

ابنیه صاحبی طالب اولور ایسه اگا اولمازسه بالمزایده طالبنه بدل مثلیله احاله وتفویض اولنور .

فقط باشرط قرار اجرات قیلنوب وياخود سكز درجه‌ده عبارت اولان حق انتقالده بیله ویا سائر صورتله عهدهٔ تصرفه گچوب ازقدیم اجارهٔ مقطوعهٔ سنویه‌سی جانب میری‌یه ادا اولنمقده ایسه اول یرلر ابنیه صاحبی یدندن آلنماز وتفویضنه ممانعت قیلنماز .

{ سکسانه اوچنجی ماده }

[باطابو تصرف اولنان ارض میری اوزرینه ملك اشجار وکروم غرس اولنه‌رق

اتخاذ قلنمش اولان باغ وبغچه‌نك اشجار وكرومی قوریبوب ویاقلع اولنوب اشجار وكرومدن بركونا اثر قالمدقدن صكره اول اشجاروكروم یری مستحق طاپواولور. اشجار وكروم صاحبلری طالب اولورلرایسه آنلره طالب اولمازلر ایسه آخره ویریلور.
فقط بومقوله یرلر مقدما ابویندن ویا اولاددن انتقال ایتمش ویاخود سائر صورتله اشجار وكروم صاحبلرینك مقدما عهدهٔ تصرفلرنده بولنمش ایسه اول یرلر متصرفلری یرلرندن آلنماز وتصرفلرینه ممانعت قیلنماز .]

متن مادهٔ قانونیه‌ده « ابویندن یا اولاددن » عبارهٔ قانونیه‌سی حكمی منفسخدر .

چونكه : الیوم اصحاب انتقال سكز درجه‌یه بالغ اولوب بو صورتده عبارهٔ مذكوره مقامنه « سكز درجه‌دن عبارت اولان حق انتقال اصحابندن » عباره‌سی قائم اولمشدر .

متصرفین اراضیدن بركیمسه‌نك تحت تصرفنده بولنان اراضیٔ امیریه ویاخود تخصیصات قیلندن اولان اراضیٔ موقوفه اوزرینه ابنیه انشاسی ایچون صاحب الارض اولان مأمورین اراضی‌یه بالمراجعه مقاطعه‌یه ربط واذن استحصالنده ایكی شق موجود اولدیغی یعنی مقاطعه‌یه حین ربطده یاشرط قرار ویاخود بلاشرط قرار اذن استحصال قیلنه‌جغی وبوایكی صورتلرك احكام ونتائج قانونیه‌لری مادهٔ سابقه‌نك شرحی اثناسنده برتفصیل بسط وتمهید قلنمش ایدی .

شرحی صددنده بولندیغمز مادهٔ قانونیه‌ده بوقبیل اراضی اوزرینه مأمورینه بالمراجعه ملك اشجار وكروم غرس اولنه‌رق باغ وبغچه اتخاذ قیلنه‌رق یاصرور ایامله اول اشجار وكروم قوریبوب ویاخودهرنه سببله اولورسه اولسون محو اولوب اشجار وكرومدن اثر قالمدقدن صكره مستحق طاپو اوله‌جغی بیان بیورلمشدر .

بوندن واضع قانونك مقصد عالیسی: بلاشرط قرار اشجاروكروم غرس ایله اتخاذ قیلنمش اولان باغ وبغچه‌در .

یعنی مثلا بر کیمسه بش دونمدن عبارت اولان بر اراضیسنی کروم ویاخود اشجار غرس ایتمسنی ارزو ایدوب مأمور اراضی‌یه مراجعت ایلدکده اراضیٔ مذکوره مقاطعه‌یه ربط اولندیغی زمان اراضینك شرف واعتبارینه کوره بدل معجل آلنمیوب یالکز بهر سنه جانب میری‌یه اعطا قیلنمق اوزره اجاره تعیین وبوصورتله مقاطعه‌یه ربط اولنوب اذن استحصال وباغ وبغچه اتخاذ قیلنه‌رق یامرور زمانله قوریوب ویاخود قلع ایدیلوب اراضی معطل واشجار ویا کرومدن خالی قالدیغی آنده متصرفی اولان کیمسه مقاطعهٔ سنویه‌سنی ادا ایلسه بیله حائز اهمیت اولمیوب اراضی مذکوره مستحق طاپو اولور .

مأمورین اراضی طرفندن مذکور اراضی‌یی طاپوی مثل ایله آلمسی اشجار ویا کروم صاحبنه تکلیف اولنور .

آلمقدن استنکاف ایلدیکی تقدیرده بالمزایده آخرینه بدل مثل ایله احاله وتفویض قیلنیر .

فقط باشرط قرار یعنی بومثللو اراضی مقاطعه‌یه حین ربطده اراضیٔ مذکوره‌نك شرف واعتبارینه کوره بدل معجل خزینهٔ جلیله‌یه ویریله‌رك بهر سنه اجارهٔ زمین ویرلمسی تعهدله اذن ویریلوب باغ ویابغچه اتخاذ قیلندیغی وهرسنه مقاطعه‌سی جانب میری‌یه ایفا ایدلدکده اولدیغی حالده ویاخود سکز درجه‌دن عبارت اولان حق انتقال اصحابندن بولنیله‌رق انتقال ویاسائر صورتله عهدهٔ تصرفه کچوب ازقدیم مقاطعهٔ سنویه‌سی اعطا ایله تصرف ایدیله کلدکده بولندیغی وحین مقاطعه‌یه ربطده شرط قرارله‌می یوقسه شرط قرارسزمی اولدیغی بیلنه‌مدیکی صورتده بومثللو اراضی مرور زمانله اشجار ویاکرومدن خالی ومعطل قالسه بیله اجارهٔ سنویه‌سی اعطا ایدلدیکی مدتجه بروجهله کرك مأمورین اراضینك

وکرکسه آخرینه مداخله‌یه وتصرفدن منعـه قطعاً صـلاحیت وحق قانونیلری یوقدرکه : تفصیلاتی مادهٔ سابقه‌ده بیلدیرلمشدر .

اشته مادهٔ قانونیه‌نك فقرهٔ اخیره‌سنده بیان بیوریلان احکام بوقبیل اراضی حقنده‌در .

خلاصهٔ ماده : باطاپو تصرف اولنان اراضیٔ امیریه و تخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه اوزرینه بلا شرط قرار ملك اشجار وکروم غرس ایله باغ وبغچه اتخاذ و مرور ایامله اشجار وکرومدن اثر قالمدقدن صکره اول اراضی مستحق طاپو اولور .

اشجار وکروم صاحبلری طالب اولورلرسه‌ اولمدقلری تقدیرده بالمزایده طالبلرینه ویریلیر .

فقط بو مقوله اراضی شرط قرارله اتخاذ ویاخود سکز درجه‌دن عبارت اولان حق انتقال ایله انتقال ویا سائر صورتله عهدهٔ تصرفه گچوب «مقاطعهٔ قدیمه‌لو اراضی» شکلنی آلارق مقاطعهٔ سنویه‌سی جانب میری‌یه ادا ایدلمکده اولور ایسه اول یرلر متصرفلرینك یدندن آلنماز وتصرفلرینه بر وجهله ممانعت قیلنماز .

{ سکسان دردنجی ماده }

[باطاپوتصرف اولنان یایلاق وقشلاغه‌موسمنده بلاعذر اوچ سنه علی‌التوالی چیقلماز ورسمی ویرلماز ایسه مستحق طاپو اولور .]

اوچنجی مادهٔ قانونیه شرحنده تفاصیل لازمه ایله بیان قیلندیغی اوزره اراضیٔ امیریه‌نك قسم ثانیسی تفرعاتندن اولوب بر قریه ویا قصبه‌نك هیئت عمومیه‌سنه مخصوص اولمیه‌رق باطاپو تصرف اولنه کلمکده بولنان یایلاق وقشلاغه هرسنه موسمنده چیقیلوب مقاطعهٔ سنویه‌سی

اولان رسم میریسنی دخی ادا ایتمك شرطیله مقید ومشروط اولدیغندن بوقبیل یایلاق وقشلاغك متصرفیندن بری اوچ سنه علی التوالی اعذار صحیحه بولنمقسزین چیقمیوب ورسمنی دخی جانب بیت الماله ویرمزسه مستحق طابو معامله‌سی بالاجرا حقوق ارض خالدن صیانه اولنور .

وطالب اولدیغی تقدیرده کندوسنه وآلمقدن استنکاف ایلدیکی حالده آخرینه احاله اولنور .

لاکن بر قریه ویا قصبه‌نك هیئت عمومیه‌سنه ترك وتخصیص بیوریلان یایلاق وقشلاق ـ اراضیٔ متروکه بحثنده بیان قیلنه‌جغی وجهله ـ طابو ایله تصرف اولنمیوب بر شخصك ویا بر قاچ شخصك عهده‌سنه ویریله‌میه‌جکندن « باطابو تصرف اولنان » عبارهٔ قانونیه‌سیله بویله قریه ویا قصبه اهالیسنه مخصوص اولان یایلاق وقشلاقلر حقنده‌کی احکام قانونیه‌نك بو ماده‌ده بیان بیوریلان احکام قانونیه‌دن خارج اولدیغنه اشارت بیورلمشدر ،

شوراسیده واردرکه : مثلا بر یایلاق متصرفی ایکی سنه موسمنده کیدوب ورسم میریسنی دخی ادا ایدوب اوچنجی سنه کیده‌میه‌رك ویا ایکی سنه تعطیل ایله اوچنجی سنه کیتسه مدت معینهٔ قانونیه اولان اوچ سنه ختام بولمدیغندن ناشی مستحق طابو اوله‌مازکه : بوده « علی التوالی » تقیید قانونیسندن مستبان اولمقده‌در .

برده آلتمش سکزنجی مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیورلدیغی اوزره اعذار صحیحهٔ قانونیه‌دن بری بولنه‌رق ترك قیلندیسه ینه مستحق طابو اولماز.

مثلا یایلاق متصرفلرندن بری اسیر اوله‌رق دیار آخرده بولنسه وبو سببله اوچ سنه علی التوالی ترك ایلسه مستحق طابو اولماز .

فقط اعذار صحیحهٔ معتبره اولمقسزین یایلاق وقشلاق متصرفلرندن

بری متمادیاً اوچ سنه موسمنده چیقمیوب ترك وتعطیل ایدر ورسم میریسنی دخی جانب بیت‌الماله ادا وایفا ایتمزسه اول یایلاق ویاقشلاق مستحق طاپو اولوب بیغرض ارباب وقوفك تقدیر ایده‌جکلری قیمتله آلمسی یایلاق وقشلاق متصرفنه تکلیف اولنور .

طالب اولماز ویاخود آلمقدن استنکاف ایلر ایسه بالمزایده اول یایلاق ویا قشلاق بدل مثلیله آخره احاله وتفویض اولنه‌رق حقوق بیت‌المال خللدن صیانه ایدیلیر .

خلاصهٔ ماده : باطاپو تصرف اولنه کلمکده اولان یایلاق وقیشلاغه موسمنده اعذار صحیحهٔ معتبره اولمقسزین علی التوالی اوچ سنه چیقلماز ورسم میریسی ایفا قیلنمازسه مذکوره طاپو اولوب طالب اولور ایسه متصرف سابقنه بیغرضه اهل وقوفك تقدیر ایده‌جکلری بدل ایله ویریلیر .

طالب اولماز ویاخود استنکاف ایلر ایسه بالمزایده طالبنه بدل مثلیله احاله وتفویضه قیلنیر .

{ سکسانه بشنجی ماده }

[باطاپو تصرف اولنان وقدیمی عشر محصول آلنه‌کلان چایر بلا عذر اوچ سنه علی التوالی اوتی بیچلمیوب وعشری ویرلمیوبده تعطیل اولنورسه مستحق طاپو اولور .]

« باطاپو تصرف اولنان وقدیمی عشر محصول آلنه‌کلان چایر » تعبیر قانونیسندن واضع قانونك مقصد عالیسی : بر قریه ویاخود بر قصبه‌نك هیئت مجموعه‌سنه ترك وتخصیص قیلنمیوب اوته‌دن برو اشخاص عهده‌سنه آیرو آیرو احاله وتفویض وکیفیت تصرفلرینی مبین یدلرینه سند خاقانی ویریلان و هرسنه حصوله کلان محصولاتندن جانب میری ایچون عشر محصول آلنوب اراضئ امیریه‌نك قسم ثانیسندن اولان چایر دیمکدر .

بو مثللو چایرلر هر سنه بیچیلوب محصولاتندن حقوق ارض اولان عشر محصول جانب میری یه ادا ایدلمك شرطیله احاله و تفویض اولندیغندن ناشی مثلا بر چایر متصرفی اعذار صحیحهٔ قانونیه بولنمقسزین اوچ سنه مستمراً بیچلمیوب و عشر محصولاتی دخی جانب بیت الماله اعطا ایلمیوب ترك و تعطیل ایلر ایسه حین احاله ده کی شرطك عدم وجودی و بو صورتله تصرفه استحقاقسزلغی تحقق ایلیوب بالعموم معاملات اراضیده مطمح نظر ایسه منافع و حقوق خزینه نك وقایه و صیانه سی اولدیغندن اول چایر مستحق طاپو اولور .

متصرف سابقی دیلر ایسه بیغرض ارباب وقوفك تقدیر ایده جکلری بدل ایله کندوسنه و یریلیر .

شاید طالب اولماز ویاخود آلمقدن استنکاف ایلر ایسه بالمزایده بدل مثلیله طالبنه احاله قیلنیر .

لمعذرة تعطیل قیلنیر ویاخود تعطیل علی التوالی اوچ سنه اولمازسه مستحق طاپو اوله ز .

خلاصهٔ ماده : با طاپو تصرف اولنوب عشر محصولیده اذقدیم آلنه کلمکده بولنان چایرلر اعذار معتبرهٔ قانونیه بولنمقسزین علی التوالی اوچ سنه اونی بیچلمیوب و عشر محصولی جانب میری یه ادا ایدلمیوب ترك و تعطیل قیلنیر سه مستحق طاپو اولور .

طالب اولورسه طاپوی مثل ایله کندوسنه و طالب اولماز یاخود استنکاف ایلر ایسه بدل مثلیله بالمزایده طالبنه احاله قیلنیر .

{ سکسان آلتنجی ماده }

[حق طاپو اصحابندن بری حق طاپوسی اولدیغی اراضیی طاپوی مثلیله تفوض

ایده‌جك اولدیغی صورتده اجانبدن دیگر کیمسه طاپوی مثل اوزرینه ضم ایله تفویضه طالب اولور ایسه اکا اعتبار اولنماز .]

مواد سابقه‌ده بر تفصیل بیان قیلندیغی وجهله مستحق طاپو اولان بر اراضیده اوچ درجه‌دن عبارت حق طاپو اصحاب حق طاپونك بر امتیاز قونونیلری اولوب بوده مؤمن بولندیغندن آخری طرفندن مداخله ایدیله‌مز .

چونکه : مادهٔ عائده‌سنده توضیح ایدلدیکی اوزره معاملات اراضیده شفعه دعواسی مسموع اولمیوب انجق شفعه‌یه معادل اوله‌رق حق طاپو، حق رجحان مثللو امتیاز قانونیلر بخش اولنمشدر .

حالبویله ایکن مثلا اصحاب حق طاپودن بری حق طاپوسی اولدیغی بر اراضیی آلمق اوزره صاحب الارض اولان مأمورین اراضی‌یه بالمراجعه بیان ایدوب مستحق طاپو اولان اراضیده صاحب الارض معرفتیله بیغرض ارباب وقوف واهل خبره طرفندن طاپوی مثل تقدیر اولنوب طاپوی مثلده جانب بیت الماله تسلیم قیلندقدن صکره مجلهٔ جلیله‌نك «١٦٧» نجی ماده‌سنده ایسه « بیع ایجاب وقبول ایله منعقد اولور » دیو مصرح اولدیغنه بناءً آرتق معاملهٔ مقتضیه‌نك ایفا واتمام ایدلدیکنه بناءً اراضیٔ مذکوره‌یه او کیمسه‌نك متصرف اوله‌جغی شبهه‌سزدر . کرچه طاپو سنداتی حقنده‌کی تعلیماتك برنجی بندنده « بوندن بویله هرنه صورتله اولور ایسه اولسون اصلا کیمسه‌یه سندسز اراضیٔ امیریه تصرف ایتدیرلمیه‌جکدر وبوجهتله سندی اولمیانلر سند آلمغه وبالاسی طغرالی طاپو سنداتندن ماعدا عتیق سندلری اولانلر دخی سندلرینی تبدیل ایتمکه مجبور اوله‌جقدر وبوبابده ولاة عظام ومتصرفین کرام ایله قائممقاملر ومجلس اعضالری ومال مأمورلری وقضا مدیرلری وطاپو

کاتبلری تحقیقات وتقیدات لازمه اجراسنه مأمور اولدقلرندن بر گونا قصور وتکاسل وقوعنده جملهسی سؤال اولنهجقلردر. وطاپو کتابتنه محکمه نفوس وقضا کاتبلرندن قنغیسی معتمد ودها اهلیتلی ایسه انتخاب واستخدام اولنهجقدر» دیو محرر ایسهده بو سندسز تصرف اراضی مجرد معاملات اراضینك محور مطلوب عالیده جریانی مقصد عالیسنه مبتنی اولمسندنناشی اتمام معامله سند خاقانینك اخذینه منوط دکلدر.

اشته بو معاملهلر اجرا قیلنمدقدن صکره اجانبدن بریسی ادعایه قیامله: اراضیٔ امیریهده منافع خزینه شایان نظر اولمسندنناشی مستحق طاپو اولان فلان محلدهکی اراضیده . . غروش طاپوی مثل ایله فلان آدمه احاله ایدلمش ایسهده بن . . غروش ویرهجکمدن طالب تفوضم . دیسه اوکیمسهنك قانوناً حق طاپوسی اولمسندن ناشی اوشخصك استدعاسی رد اولنور.

شاید صاحب الارض اولان مأمورین اراضی اوشخصك استدعاسنی اسعافله مستحق طاپو اولان مذکور اراضییی اوشخصه احاله وتفویض ایلر ایسه اشبو معامله قانوناً معتبر اولمیوب اراضیٔ مذکورهیی حق طاپو اصحابی استرداد ایدهبیلیر.

اشته بونك ایچون اصحاب حق طاپودن بومثللو حق طاپولری تعلق ایلیان اراضیلر حقنده مأمورین اراضینك اجرا ایدهجکلری معاملات قانونیه طاپو نظامنامهسنده بیان قیلنمشدرکه: عائد اولان ماده بروجه زیر نقل اولنور:

[اون التنجی ماده: حق طاپو اصحابی موجود اولدیغی حالده مستحق طاپو اولان اراضی اراضی قانوننامهٔ همایوننك اللی طقوزنجی مادهسنده بیان اولندیغی اوزره محلنده یعنی اراضینك بولندیغی قریه

وقصبه اهالیسندن بیغرض ارباب وقوفدن تحقیق وجانب میری یه خسار ومضرتی موجب اولمیه‌جق صورتده تقدیر ایده‌جکلری بدل ایله حق طاپو اصحابنه صره‌سیله تکلیف اولنور.

طالب اولدقلری حالده بلامزایده آنلره احاله وتفویض اولنوب لازم کلان مضبطه‌سی تنظیم قلنور.

فقط اول اراضی یوز دونمدن ناقص ایسه قضا مجلسنک تحقیقاتیله اکتفا اولنور واکر یوز دونمدن زیاده ایسه قضا مجلسنک تحقیقاتیله اکتفا اولنمیوب مجلس لواطرفندن دخی تحقیقات لازمه اجرا اولندقدن صکره کذلك بلامزایده تفویض واحاله‌سی اجرا اولنه‌جقدر زنهار تحقیقات بهانه‌سیله اراضینک طاپوسی تأخیر واصحاب حق طاپونک حقوقی اضاعه اولنمیه‌جقدر.

اون یدنجی ماده : حق طاپو اصحابی حق طاپولری اولان اراضی‌یی طاپوی مثلیله آلمقدن استنکاف ایله اسقاط حق ایلدکلری صورتده اراضیٔ مرقومه بروجه آتی بالمزایده طالبنه احاله اولنمق اوزره تنظیم اولنه‌جق مضبطه‌سنده کیفیت استنکافلری بیان اولنه‌جقدر.

اون سکزنجی ماده : حق طاپو اصحابی اولمدیغی ویاخود اولوبده حق طاپولری اولان اراضی‌یی آلمقدن استنکاف واسقاط حق ایلدکلری جهتله صرف محلول اولان وقانوننامهٔ اراضینک یتمش یدنجی ماده‌سی موجبنجه بالمزایده آخره احاله‌سی لازم کلان اراضینک یوز دونمه قدر قضا مجلسی مزایده‌سیله ویوز دونمدن بشیوز دونمه قدر مجلس لواده دخی مزایدهٔ مکرره‌سی بالاجرا بدل مقرریله طالبنه احاله قلنوب لازم کلان مضبطه‌سی تنظیم اولنه‌جقدر.

وبشیوز دونمدن زیاده اولدیغی حالده قضا ولوا مجلسلرنده

مزایده‌سی اجرا قلنرقدن صکره مالیه خزینهٔ جلیله‌سنده دخی مکرراً مزایده اولنمق اوزره کیفیت نظارت مالیه‌یه بیلدیریله‌جکدر.

و بو مقوله محلولات مضبطه‌لری درسعادته ورودی تاریخندن نهایت اوچ آی ظرفنده امر مزایده‌لری اتمام اولنه‌جقدر.

حق طاپو اصحابی اراضی قانوننامهٔ همایوننده مفصلاً بیان اولنمشدر انجق اهالیدن یره ضرورتی واحتیاجی اولمغله درجهٔ اخیره‌ده حق طاپودن معدود اولانلرك حق طاپولری ضرورت واحتیاجلری مقداری اولان متفرق اراضیده اولوب تفریق وتقسیمنده مضرت اولان اراضیٔ جسیمه ایله چفتلکات اراضیسنده حق طاپو یالکز قانوننامهٔ مذکورك اللی طقوزنجی ماده‌سنده بیان اولنان سکزنجی درجه‌یه قدر معتبردر.]

شوراسنی بیان ایدەلم که: اشبو مواد قانونیه‌ده بیان بیوریلان حق طاپو اصحابی حقنده‌کی حکم اصول انتقالات نظامنامهٔ همایونیله منفسخ اولوب تعداد قیلنان یتمش یدی واللی طقوزنجی ماده‌لرده بوکا دائر صراحت وتفصیلات اعطا قیلندیغندن اورایه مراجعت ایدلمسی اقتضا ایدر.

بنابرین حق طاپو اصحابندن بری مستحق طاپو اولوب حق طاپوسی تعلق ایلیان اراضی‌یه طالب تفوض اولدیغنی بااستدعا بیان ایلدکده مأمورین اراضینك طاپوی مثل ایله اعطاواحاله جملهٔ وظائف مأموریتندن اولدیغی وحتی بوقبیل مستحق طاپو اولان بر اراضی‌یی حق طاپو اصحابنك طالب اولوب اولمدقلرینه دائر برکونا تشبثات ومراجعاتده بولنمدقلری حالده مأمورین اراضی اول اصحاب حق طاپو یدندن طالب اولمدقلرینی مشعر برسند آله‌رق بعده بالمزایده آخره احاله ایده‌بیله‌جکی متظاهر بولنمقده‌در.

فقط بر اراضیده برکیمسه‌نك حق طاپوسی اولدیغی حالده دقیقه

فوت ایتمیه‌رك صاحب الارض اولان مأمورین اراضی‌یه بالمراجعه بیغرض ارباب وقوفك تقدیر ایده‌جكلری طـاپوی مثلی جانب خزینهٔ جلیله‌یه بالاعطا ومعاملهٔ مقتضیه‌سی بعدالایفا حوزهٔ تصرفنه آلمق وقایهٔ حقوق نقطهٔ نظرنجه اك مهم واك معتادر مطالعه‌سنده‌یم.

خلاصهٔ ماده : اوچ درجه‌ده عبارت اولان حق طاپو اصحابندن بری حق طاپوسی تعلق ایلدیكی اراضی‌یی طاپوی مثل ایله تفویض ایده‌جك اولدیغندن اجانبدن دیكر كیمسه‌نك طاپوی مثل اوزرینه ضم ایله طالب تفویض اولمسی معتبر دكلدر.

شاید تفویض اولنورسه اصحاب حق طاپونك استرداده صلاحیتی واردر.

{ سكسان یدنجی ماده }

[محلول اولان اراضیٔ میریه وموقوفه بالمزایده بدل مثل مقرریله بر كیمسه‌یه تفویض واحاله قلندقدنصكره زیاده بها ویرر ظهور ایدر ایسه هنوز سندی ویرلمدی دیو اول كیمسه‌یه مداخله اولنماز وتفویض ایلمش اولدیغی اراضی یدندن آلنماز.

فقط اراضیٔ محلوله بر كیمسه‌یه تفویض اولندقدن صكره طاپوی مثلندن نقصان فاحش ایله تفویض اولندیغی ظاهر ومتحقق اولور ایسه تفویض تاریخندن اعتباراً اون سنه ایچنده اول اراضینك حین تفویضنده‌كی طاپوی مثلی اول كیمسه‌یه تكمیل ایتدیریلوب تكمیل ایتمز ایسه مقدما ویرمش اولدیغی اقچه كندوسنه رد اولنه‌رق اول اراضی طالبنه احاله قلنور.

واكر تفویض تاریخندن اعتباراً اون سنه كچمش ایسه اول كیمسه‌یه تعرض اولنماز وتفویض ایلدیكی اراضی یدندن آلنماز.

وبویله اراضیٔ محلوله حق طاپو اصحابندن بر كیمسه‌یه طاپوی مثلیله تفویض قلندقدن صكره دخی حكم بو وجهله‌در.]

« محلول اولان اراضیٔ امیریه وموقوفه » تعبیرندن مقصد قانون : متصرفین اراضیدن اولوبده سكز درجه‌دن عبارت اصحاب انتقالی واوچ درجه اولان اصحاب حق طاپوسی اولمیه‌رق وفات ایدوب تحت تصرفنده

بولنان اراضیسنك حقوق تصرفیه‌سیده جانب بیت‌المال عائد اولان اراضیدر .

چونکه : متصرف اراضینك اصحاب انتقالنه اراضیسی انتقال ایلدکده بلا بدل ومجاناً انتقال ایدوب یالکز خرج انتقال آلنه‌جغی کبی مستحق طاپو اولدقده حق طاپو اصحابندن طاپوی مثل آلنوب احاله اولنور .

بونك ایچون مواد سابقه‌ده « طاپوی مثل ، بدل مثل » تعبیراتی سرد وبیان بیورلمشدر . یعنی مستحق طاپو اولان اراضیدن آلنه‌جق اقچه‌یه بدل مثل دینلیر .

حق طاپو اصحابی بولنان اراضی‌یه محلول دینلمیوب مستحق طاپو واصحاب حق طاپوسی اولمیانلره محلول دینلیر .

بنابرین اصحاب انتقال واصحاب حق طاپوسی اولمیه‌رق وفات ایدن اراضی متصرفلرندن برینك حوزهٔ تصرفنده بولنان اراضیسی صرف محلول اوله‌جغندن یا بویله محلول اولان ویاخود اصحاب حق طاپوسی بولنوبده طالب اولمیه‌رق ویاخود استنکاف ایلیه‌رك ویاخود سائر صورتله محلول اولان اراضی مأمورین اراضی طرفندن بالمزایده تقرر ایده‌جك بدل مثل ایله طالبنه احاله وتفویض اولنه‌جغندن بویله احاله وتفویض معامله‌سی اجرا قیلندقدن صکره برشخص چیقوب مثلا بدل مثل اولان بشیوز غروشدن زیاده یعنی التیوز غروش بدل مثل ویره‌جکم بکا تفویض ایدیکز . دیو ادعا ایلسه اراضیٔ مذکوره‌نك صاحب الارض اولان مأمورین اراضی طرفندن طالبنه بدل مثل ایله اعطاسی عقد اول اولدیغی حسبیله اوشخصك ادعاسی رد اولنور .

شاید هرنقدر طالب اولان کیمسه‌یه اراضیٔ مذکوره بدل مثل

مقابلنده احاله اولنمش ایسه‌ده هنوز کیفت تصرفنی مبین یدینه سند خاقانی اعطا ایدلمدیکندن ناشی معامله مقتضیه‌سی تمام اولمدیغندن مأمورین اراضی طرفندن طالب اولان کیمسه‌یه مداخله ایله اراضیٔ مذکوره‌یی اوشخصه ویرسه معتبر اولماز .

چونکه : اوشخص طرفندن وقوعبولان ضم اوزرینه مأمورین اراضی طرفندن اجرای تفویض عقد ثانی اولوب بوکبی عقودده حسب المجله غیر معتبر ومع‌هذا بومعامله فراغ فضولی قبیلندن اوله‌رق بوده قانوناً غیر مقبول اولدیغی وباخصوص متن مادهٔ قانونیه‌ده « هنوز سندی ویرلمدی دیو » عبارهٔ قانونیه‌سنک تقییدندنده مستبان اولدیغنه نظراً سندات خاقانیه اعطاسی معاملات اراضینک اسلوب مؤتمنه‌ده جریانی ایچون مؤسس براصول محاسن شمول اولوب فراغ وتفویض اراضی معاملاتنده حکم وتأثیری اوله‌میه‌جغی آشکاردر .

بونک ایچون مأمورین اراضی طرفندن بویله برمعاملهٔ فضولانه اجرا ایدلسه قطعا معتبر اوله‌میه‌جغندن طالب اولان کیمسه‌نک اشبو اراضی‌یه استرداده ومأمورین اراضینک مداخلهٔ واقعه‌سنک منعنه حق وصلاحیت قانونیه‌سی واردر .

شوراسیده واردرکه : اراضیٔ مذکوره مزایده‌یه قونیله‌رق مدت مزایده ختام بوله‌دن وبدل مثل مقررینه ابلاغ اوله‌دن احاله ایدیلیرسه اشبو احاله کأن لم یکن حکمنده اولورکه : بوده « بالمزایده بدل مثل مقرریله » عبارهٔ قانونیه‌سندن مستدلدر .

مع هذا بوکبی اراضی حسب الاصول مزایده‌یه قونیلوب مدت مزایده‌ده ختامه رسیده اوله‌رق مثلا زیده احاله وتفویض اولنوب فقط آلنمش اولان بدل مثلک نقصان فاحش اولدیغی ظاهر ومتحقق

اولور ایسه واقعا : مدت مزایده ختام بولوب قراردادهسی کشیده اولنوب آنك اوزرینه احاله وتفویض ایدلمش وبو بابده جای اعتراض اولمامسی لازمه‌دن کبی خاطره‌لر توارد ایده‌بیلیر ایسه‌ده بیان اولنه‌جغی وجهله دعاوئ اراضیده غبن فاحش دعوالری مسموع اولدیغنه وبوده غبن فاحش مدعیاتنك تفرعاتندن بولنمسنه بناءً اراضئ مذکوره‌نك زیده احاله وتفویض قیلندیغی تاریخدن اعتباراً اون سنه‌یه قدر دعوای صلاحیت واردر .

یعنی مأمورین اراضی اون سنه ظرفنده زیده بالمراجعه واقعا : اراضئ مذکوره‌یی بدل مثل دینلان شو قدر غروش مقابلنده تفوض ایلمش ایسه‌کده بدل مثل مذکورك نقصان فاحش اولدیغی تحقق ایلدیکندن باقی قلان اقچه‌یی‌ده ویروب بدل مثلی تکمیل ایدیکز . دیمکه حق وصلاحیت قانونیه‌سی واردر .

اکر زید نقصان اولان مبلغی اعطا ایله بدل مثلی تکمیل ونقصان فاحشی اتمام ایدر ایسه تصرفنه ممانعت اولنمیوب کالاول تصرف ایدر .

فقط نقصان فاحش مبلغی ویرمدکدن بشقه بو اراضی‌یی عندالمزایده وغب انقطاع الرغبه تفوض ایلدیکمدن بر پاره ویرمم . دیوادعای واهی‌یه قالقیشسه اشبو ادعاسنه قطعاً التفات اولنمیوب مأمورین اراضی زیدك ویرمش اولدیغی اقچه‌یی اعاده ومذکور اراضئ محلوله‌یی تکرار مزایده‌یه ویروب طالبلرینه بدل مثل مقرریله احاله وتفویض ایلر .

معمافیه اراضئ مذکوره زیده بدل مثلندن نقصان فاحشله احاله وتفویض اولنوب فقط تاریخ احاله وتفویضدن اعتباراً تعیین بیوریلان اون سنه مدت ظرفنده مأمورین اراضی طرفندن مارالذکر دعوای صلاحیت ایدلمسه یعنی نقصان فاحشك اتمام ویاخود اقچه‌سنك اعاده‌سیله

بتكرار بالمزايده طالبنه احاله وتفويضنه اولان حق قانونيسى استعمال ايدلميوب مسكوت براقيله‌رق بوصورتله مدت معينهٔ قانونيه دخى مرور ايلسه وبعده مأمور اراضى دعواى صلاحيت ايلسه مسموع اولماز .

چونكه : يتمش سكزنجى مادهٔ قانونيه‌ده وشرحنده بيان اولنديغى اوزره اراضئ اميريه وتخصيصات قبيلندن اولان اراضئ موقوفهٔ غير صحيحه‌يه بلا نزاع اون سنه تصرف ايله حق قرار ثابت اولوب يدينه مجدداً سند ويريله‌جكى وزيدده اون سنه بلانزاع تصرفله حق قرارينى اثبات ايلمش اولديغندن مداخلهٔ واقعه رد اولنور .

وهيچ بر صورتله اراضئ مذكورده زيدك يدندن آلنماز .

وكذلك مستحق طاپو اولان براراضى‌يى حق طاپو اصحابى طاپوى مثل ايله تفوض ايدوب اكر تاريخ تفويضدن اعتباراً اون سنه ظرفنده مارالذكر بدل مثلندن نقصان فاحشله ادعاى تفوض وصلاحيت ايديليرسه مسموع اولور .

اكر اون سنه مرور ايدر ايسه مسموع اولماز .

خلاصهٔ ماده : محلول اولان اراضئ اميريه واراضئ موقوفهٔ غير صحيحه بالمزايده طالبنه بدل مثل مقرريله احاله و تفويض اولندقدن صكره زياده بها ويرن ظهور ايدوب هنوز سندى ويرلمدى ديو اول كيمسه‌يه مداخله اولنه‌میه‌جغى كبى اول اراضى دخى يدندن آلنماز .

فقط اراضئ محلوله بر كيمسه‌يه تفويض اولنديغنده بدل مثل مقررندن نقصان فاحشله تفويض اولنديغى ظاهر ومتحقق اولورسه تاريخ تفويضندن اعتباراً اون سنه‌يه قدر اول اراضينك حين تفويضنده‌كى طاپوى مثلى اول كيمسه‌يه تكميل ايتديريليبر .

تكميل ايتمزسه ويرمش اولديغى اقچه كندوسنه اعاده ايديلوب اول اراضى طالبنه بدل مثل مقرريله احاله قيلنير .

واگر تاریخ تفویضدن اعتباراً تعیین اولنان اون بش سنه مدت مرور ایتمش ایسه اول کیمسه‌نك صوء قراری ثابت اولمغله بناءً اول کیمسه‌یه مداخله اولنه‌میه‌جغی کبی اول اراضیده یدندن آلنماز .

وبویله اراضی محلوله صوء طاپو اصحابندن برینه طاپوی مثلیله ویرلدکدن صکره دخی حکم بو وجهله‌در .

{ سکسان سکزنجی ماده }

[بر قضاده طاپو مأموری اولان کیمسه محلول ومستحق طاپو اولان اراضی‌یی زمان مأموریتنده تفوض ایده‌میه‌جکی کبی کرك اولادینه وکرك ار وقز قرنداشنه وبابا وآناسنه وزوجه‌سنه وکوله وجاریه‌سنه وتبعه‌سنه تفویض ایده‌مز .

فقط پدر ووالده‌سندن یا اولادندن منتقل اراضی‌یه متصرف اولور .

وحق طاپو اصحابندن ایسه دیکر قضانك طاپو مأموری معرفتیله اصول اوزره اراضی تفوض ایده‌بیلور .]

متن مادهٔ قانونیه‌ده‌کی « پدر ووالده‌سندن یا اولادندن » عبارهٔ قانونیه‌سی احکامی اصول انتقالات نظامنامهٔ همایونیله منفسخ اولدیغندن آنك مقامنه « سکز درجه‌دن عبارت اولان حق انتقالدن بریله » عباره‌سی قائم اولمشدر .

اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضی موقوفهٔ غیر صحیحه‌نك رقبه وحقوق ملکیتی جانب بیت الماله عائد اولمسی حسبیله بالعموم معاملات اراضی‌یه نظارت وحقوق بیت المالی صیانه ایچون دفتر خاقانی مأمورلری ، طاپو کاتبلری تعیین بیوریلوب بونلر طرف اشرف حضرت پادشاهیدن اصولاً معاملات اراضی اداره‌سنه وکیل اولدقلری جهتله دائرهٔ مأموریتلری داخلنده بولنان قضالرده کرك حق طاپو اصحابنك بولنمامسندن ناشی وکرکسه بولنوبده حق طاپولرینی اسقاط ایلملرندن طولایی ویاخود سائر صورتلرله محلول اولان اراضیٔ امیریه واراضیٔ

موقوفهٔ غیر صحیحه‌یی کرك کندیلریچون وکرکسه متن ماده‌ده بیان بیوریلان اقربا وتوابعاتی ایچون تفوض ایده‌مزلر .

چونکه: مجلهٔ جلیله‌نك «۱٤۹٦» نجی ماده‌سنده «وکیل بالبیع موکلك مالنی کندوسی ایچون آلسه صحیح اولماز.» دیو مصرح اولوب ذکر وبیان اولندیغی اوزره صاحب الارض دنیلان دفتر خاقانی مأمورلری، طاپو کاتبلری دخی معاملات اراضینك اجراسنده وکیل اولوب بوبابده تفوض غیر معتبر اوله‌جغی امر بدیهی اولمسیله برابر اقربا وتوابعاتیچون تفوضده‌ده جر مغنم یعنی جلب منفعت داعیه‌سی بولندیغنه وبو خصوصاتدن طولایی تهمت وسوء نظردن متبری اولنه‌میه‌جغنه بناءً بونلرك دائرهٔ مأموریتلری داخلنده محلول قالان اراضی‌یی کرك کندولرینه وکرك اقربا وتوابعاتیچون تفوض ایده‌مزلر .

وکذلك کندی اتفاقیله تعیش ایدن اجیر خاصه‌نه دخی تفوض ایده‌من. یعنی کرك دفتر خاقانی مأمورلری وکرکسه طاپو مأمورلری اراضیٔ محلوله‌یی کندی نامارینه واقربا و تعلقاتیچون تفوض ایده‌میه‌جکی کبی کندیسنه منسوب بولنان توابعاتیچون دخی تفوض ایده‌من .

شاید تفوض ایدر ایسه اشبو معامله کأن لم یکن حکمنده اولمسیله برابر کندیسیچون دخی مسئولیتدن تخلیص گریبان ایدلمك بر از مشکلجه کورینور .

مع مافیه کرك دفتر خاقانی مأمورلری وکرکسه طاپو کاتبلری اصول انتقالات نظامنامهٔ همایوننده بیان بیوریلان وسکز درجه‌دن عبارت اولان اصحاب انتقالدن بولندقلری تقدیرده بو قبیل اراضی بلا بدل ومجاناً انتقال ایده‌کلمکده اولمسنه نظراً بونلره‌ده انتقال ایده‌جکی امر جلی ایسه‌ده فقط تهمت وسوء نظردن بالکلیه سالم اولمق ایچون

اشبو معاملۀ انتقالیه‌یده دفترخاقانی مأموری ویاخود طاپو کاتبی اولان حق انتقال اصحابی بالذات ایفا ایتمیوب او قضایه قربیت کامله‌سی اولان دیکر قضانك دفترخاقانی مأموری ویاخود طاپو کاتبی اجرا ایدر .

یوقسه مادامکه : دائرۀ مأموریتم داخلنده بولنان بالجمله اراضینك اجرای معاملاتنه مأمورم هرنقدر کندیمه ویاخود اقربا وتعلقاتمه انتقال ایده‌جك ایسه‌ده مادامکه: بواراضیده اومأموریتم دائره‌سی داخلنده‌در . بنابرین دائرۀ وظیفۀ مأموریتمده معاملۀ انتقالیه‌سنی اجرا ایدرم. دیمکه بر کونا حق وصلاحیت قانونیه‌سی یوقدر .

وکذلك بر اراضیده دفترخاقانی مأموری ویاخود طاپو کاتبنك ویاخود اقربا وتوابعنك حق طاپوسی اولدقده دیکر قضا طاپو کاتبی معرفتیله معاملۀ مقتضیه‌سی ایفا ایدیلیر .

عکسی حال معاملۀ واقعه‌یی ابطال ایده‌جکی کبی اجرای معامله‌یه جرأت ایدەن مأمور ویاخود کاتبده مسئول بولنور .

دیمك اولور که : دفترخاقانی مأموری ویا طاپو کاتبلرندن بری یا کندیسیچون ویاخود اقربا و تعلقاتیچون دائرۀ مأموریتی داخلنده اراضی‌یه متعلق بر کونا معاملاتی اجرایه صلاحیتدار دکلدر .

حتی معاملۀ انتقالیه‌یی دخی اجرایه مالك دکلدر .

خلاصۀ ماده : برقضاده دفترخاقانی مأموری، طاپو کاتبی اولان کیمسه محلول ومستحق طاپو اولان اراضی‌یی زماننده مأموریتنده تفویض ایده‌میه‌جکی کبی اولادینه وار و قز قرنداشنه وپدر ووالده‌سنه و زوجه‌سنه وکوله و جاریه واجیر خاصنه و تبعه‌سنه تفویض ایده‌مز .

فقط سکز درجه‌ده عبارت اولان اصحاب انتقالدن ویاخود حق

طاپو اصحابی اولور ایسه دیگر قضانڭ طاپو مأموری معرفتیله اول اراضی‌یی اصولی دائره‌سنده تفویض ایده‌بیلیر .

{ سکسان طقوزنجی ماده }

[یری ارض میری وبناسی بر جهته وقف اولان ابنیه خراب اولوب اثر بنا قالمدقدن صکره متولی تعمیر ایتمیوب اجارهٔ زمینی دخی جانب میری‌یه ادا ایتمدیکی حالده اول یرلر متولی یدندن آلنه‌رق طالبنه ویریلور .

و اکر متولی تعمیر ایدر ویاخود مقاطعهٔ زمینی جانب میری‌یه ادا ایدرسه مداخله اولنمیوب متولی یدنده ابقا اولنور .

یری اراضیٔ موقوفه‌دن وبناسی جهت اخرایه وقف اولان محلرده دخی حکم بویله‌در .]

« یری ارض میری وبناسی بر جهته وقف اولان ابنیه » تعبیر قانونیسندن واضع قانونڭ مقصد عالیسی: اقدملری اراضیٔ امیریه‌دن اولوبده متصرفنڭ اولبابده‌کی مراجعت و استیذانی اوزرینه باشرط قرار یعنی اول ارضڭ شرف وقدر وقیمتنه نظراً معجل اوله‌رق برمقدار اعطا وسنوی اجارهٔ زمین دخی جانب بیت‌الماله تسلیم ایدلمك اوزره مقاطعه‌یه ربط اولنه‌رق ابنیه انشا واحداث قیلنه‌رق مؤخراً اشبو ابنیه بر جهته وقف اولنان ویاخود ازقدیم اول اراضینڭ اوزرنده ابنیه بولنوب وبر جهته وقف ایدلمش اولدیغی حالده متولیٔ وقف طرفندن هرسنه مقاطعهٔ سنویه‌سی جانب بیت‌الماله اعطا وتسلیم اولنمق صورتیله تعامل قدیم اولوب و « مقاطعهٔ قدیمه‌لو اراضی » شکلنی آلوب حین مقاطعه‌یه نه‌صورتله یعنی شرط قراراله‌می یوقسه شرط قرارسزمی ربط اولندیغی معلوم اولمیان دیمکدر .

چونکه : سکسان ایکنجی مادهٔ قانونیه‌نڭ شرحنده بسط وتمهید ایدیلان تفاصیل وایضاحاتدن منفهم اولدیغی اوزره بلا شرط قرار

مقاطعه‌یه ربط اولنسان اراضیٔ امیریه اوزرینه مبنی ومغروس ابنیه ویاخود اشجار وکروم محو ومنهدم واثرلری قالمدقدن صکره ولوکه مقاطعهٔ سنویه‌سی ادا ایدلسون اول اراضی همان مستحق طاپو اوله‌رق تکرار بنا انشا واشجار وکروم غرسنه متصرف سابقنك حق وصلاحیتی قانوناً مفقوددر .

اشته اراضیٔ امیریه‌دن بر ارض اوزرینه باشرط قرار انشا قیلنان ویاخود « مقاطعهٔ قدیمه‌لو اراضی » طرزینی آله‌رق از قدیم تصرف ایدیله‌کلمکده بولنان ابنیه بر جهت وقفه ترك اولنمسی اوزرینه مقاطعهٔ سنویه‌سی جانب میری‌یه ادا وایفا اولنمقده اولدیغی حالده مرور زمانله اول ابنیه منهدم واثر بنا کاملاً مفقود اوله‌رق اراضیٔ مذکوره معطل قالدیغی واجارهٔ زمینی اعطا ایدلمدیکی تقدیرده صاحب الارض اولان مأمورین اراضی متولیٔ وقفی بالجلب اراضیٔ مذکوره اوزرنده مبنی ابنیه‌نی تعمیر وانشا واجارهٔ زمینی جانب خزینهٔ جلیله‌یه تسلیم ایلمسنی اخطار ایدر .

اکر متولیٔ وقف تعمیر ایتمز ومقاطعهٔ سنویه‌سنی ایفا ایلمزایسه اولوقت اول یر متولیٔ وقف یدندن آلنوب طالبنه احاله وتفویض اولنور .

چونکه : اراضیٔ مذکوره هرنقدر باشرط قرار ویاخود «مقاطعهٔ قدیمه‌لو اراضی» ایسه‌ده معاملات اراضیده نظر دقته آلنه‌جق جهت منافع خزینه اولدیغندن منافع خزینه‌نك صیانه‌سی ایچون اراضیٔ مذکوره طالبنه احاله ایدیلیر .

یوقسه کرك باشرط قرار وکرك مقاطعهٔ قدیمه‌لو اراضی صورتلرندن بریله تصرف حقوق خزینه‌نك ضیاعنی استلزام ایده‌مز .

لاكن متولیٔ وقف اول یره تکرار ابنیه انشا ایده‌جکنی ویاخود منهدم اولمق اوزره اولان ابنیه‌سنی تعمیر ایتدیره‌جکنی بیانله برابر مقاطعهٔ سنویه‌سنی ادا وایفا ایلدیکی تقدیرده مأمورین اراضینك برکونا مداخله‌یه حق وصلاحیت قانونیه‌سی یوقدر .

عکسی حالده واقع اولان معامله کأن لم یکن حکمنده اولور .

«یری اراضیٔ موقوفه» عبارهٔ قانونیه‌سندن مقصد قانون: تخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌در .

زیرا : دردنجی مادهٔ قانونیه‌ده « اشبو قانوننامه‌ده هرنه زمان اراضیٔ موقوفه تعبیری ایراد اولنورسه اشته بویله تخصیصات قبیلندن اراضیٔ موقوفه مراد اولنور » دیو بیان بیورلمش وتفصیلاتی دخی شرحنده اتیان قیلنمش ایدی .

بویله تخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌دن برارض اوزرینه باشرط قرار انشا قیلنان ویاخود مقاطعهٔ قدیمه‌لو اراضی تعمیر اولنان ابنیه برجهت آخره وقف اولنه‌رق جانب وقفدن تصرف وخزینهٔ جلیله‌یه مقاطعهٔ سنویه‌سی ایفا ایدیلوب فقط ابنیهٔ مذکوره منهدم ویاخود محترق اوله‌رق بنادن اثر قالمسه ومع هذا متؤ وقف مقاطعهٔ سنویه‌سنی ادا وایفا ایتمسه ارض مذکور متولیٔ وقف یدندن آلنوب طالبنه احاله قلنیر .

واقعا : ارض مذکور اراضیٔ موقوفه‌دن ایسه‌ده بو موقوفیتی یالکز حقوق تصرفیه‌سنه اولوب رقبه وحقوق ملکیتی جانب بیت الماله عائد اولدیغندن ارضك اراضیٔ موقوفه‌دن بولنمسی جانب بیت المالك مداخله ایده‌مامسنی استلزام ایلیه‌مز .

چونکه : ابنیه‌نك عدم انشا وتعمیر وترك وتعطیل ایله مقاطعهٔ

سنویه‌سنك ادا ایدلمامسی ضیاع حقوق خزینه‌یی موجب اولمقده‌در. شوراسیده واردرکه : اکر متولیٔ وقف لدی‌الاخطار ابنیه‌یی تعمیر ایده‌جکنی ویاخود حائز اولدیغی مأذونیتنه بناءً مجدداً انشا ایده‌دیره‌جکنی بیان ایلمسیله برابر مقاطعهٔ سنویه‌سنی دخی ایفا ایتمکده بولندیغی حالده صاحب‌الارضك مداخله‌یه وتصرفندن منعه قدرتی یوقدر .

اکر شرط قرارسز مقاطعه‌یه ربط اولنمش ایسه اولوقت ابنیه‌نك انهدام واثر بنانك زوالی عقبنده صاحب‌الارضك مداخله وارض مذکورك مستحق طاپو اولمسی شبهه‌سزدر .

دیمك اولیورکه : مقاطعهٔ میریه‌سی ادا ایدلدیکی حالده صاحب‌الارضك مداخله‌یه صلاحیت قانونیه‌سی یوقدر .

چونکه : حقوق خزینه‌یی استحصال ایدییور .

خلاصهٔ ماده : بر ارض میری وبناسی برجهته وقف اولوب باشرط قرار مقاطعه‌یه ربط اولنان ویاخود مقاطعهٔ قدیمه‌لو اراضی شکلنی آلان ابنیه خراب اولوب اثر بنا قالمدقدن صکره متولی تعمیر ایتمیوب اجارهٔ زمیننی دخی جانب میری‌یه ایفا ایتمدیکی حالده اول یرلر متولی یدندن آلنوب بالمزایده طالبنه ویریلیر .

اکر متولی تعمیر ایدر ویاخود مقاطعهٔ زمیننی ایفا ایلر ایسه مداخله اولنمیوب متولی یدنده ابقا اولنور .

وکذلك بر اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌ده اولوب ذکر اولندیغی اوزره انشا قیلنان بناسیده جهت اخرایه وقف اولان محلرده دخی حکم بو وجهله‌در .

{ طقسانجی ماده }

[بر ارض میری وکروم واشجاری برجهته وقف اولان باغ وبغچه خراب

اولوب اشجار وكرومدن اثر قالمدقدنصكره متولئ وقف بولنان كيمسه اول باغ وبغچه يرلريني اوچ سنه متواليتاً بلاعذر تعطيل ايدوب مقاطعهٔ زميني اداواشجار وكروم غرس ايدرك هيئت اصليه سنه ارجاع ايتمديكي حالده اول يرلر مستحق طابو اولور .

يرى اراضئ موقوفه و اشجار وكرومى جهت اخرايه وقف اولان محللرده دخى حكم بووجهله در .]

اراضئ اميريه واراضئ موقوفهٔ غيرصحيحه دن براراضى متصرفى تحت تصرفنده بولنان اول اراضى اوزرينه كروم واشجار غرس ايله باغ وبغچه اتخاذ ايتمك اوزره مأمورينه مراجعت واذن استحصال ايدوب ياشرط قرارله مقاطعه يه ربط اولنان وياخود « مقاطعهٔ قديمه لو اراضى » صورتيله تصرف اولنه كلكده بولنوب تعاملى وجهله باشرط قرار مقاطعه يه ربط اولنمش معامله سى اجرا قيلنان اراضى اوزرنده مغروس كروم واشجار محو ونابود وآثار اشجار وكروم نابديد ونام ونشانى مفقود اولديغى تقديرده كرچه مواد سابقه وتخصيص مادهٔ سابقه ده بيان قيلنديغى وجهله مقاطعهٔ زمينى ايفا ايلديكى مدتجه بوقبيل اراضيلر حقنده صاحب الارضك مداخله يه حق وصلاحيتى يوق ايسه ده اشبو اشجار وكروم بر جهته وقف اولنوب متولئ وقف طرفندن اداره اولنمقده اولديغى حالده ذكر اولنديغى اوزره اشجاروكرومدن اثر قالمسه ومتولئ وقف اعذار صحيحهٔ قانونيه اولمقسزين على التوالى اوچ سنه ترك وتعطيل وهيئت اصليه سنه ارجاع ايتمسه يعنى دائرهٔ مأذونيتى داخلنده اولان اشجار وكروم غرس ايتمسه حقوق خزينه نك وقايه سى اهم والزم بولنديغنه ومدت معينهٔ قانونيه حلول ايلمسنه بناءً اول ارض مستحق طابو اولور ،

اكر متولئ وقف طالب اولور ايسه طابوى مثليله كنديسنه

وطالب اولمز وياخود آلمقدن استنكاف ايلر ايسه بالمزايده اول اراضی طالبنه احاله وتفويض اولنور .

فقط اعذار صحيحه‌دن برى بولنديغى حالده اشبو ترك وتعطيل واقع اولورسه آره‌دن اوچ سنه دكل. اون بش سنه ويازياده زمان مرور ايتسه بيله هيچ بروقت مستحق طاپو اوله‌ماز .

وكذلك على التوالى يعنى بربرى آردى اوچ سنه ترك ايدلميوب ايكى سنه ترك ايديله‌رك اوچنجى سنه هيئت اصليه‌سنه ارجاع ومقاطعهٔ زمينى ايفا ايديليرسه اول وقتده مستحق طاپو اولماز .

شايد صاحب الارض مستحق طاپو معامله‌سنى اجرا ايلر ايسه كأن لم يكن حكمنده اولور .

خلاصهٔ ماده : برى ارصه ميرى اولوبده باشرط قرار ويا مقاطعهٔ قديمه‌لو اراضى صورتيله اوزرينه مغروس كروم و اشجارى برجهته وقف اولنان باغ و بغچه خراب اولوب اشجار و كرومدن اثر قالمدقدن صكره متولىٔ وقف بولنانه كيمسه او يرى بلاعذر اوچ سنه متواليا تعطيل و هيئت اصليه‌سنه ارجاع و مقاطعهٔ زمينى ايفا ايتمديكى حالده اول يرلر مستحق طاپو اولور .

وكذلك يرى تخصيصات قبيلندن اولان اراضىٔ موقوفهٔ غير صحيحه‌دن اولوبده اوزرنده مغروس اشجار و كرومى جهت آخره وقف ايدلمش اولان محللرده دخى حكم ذكر اولنديغى اوزره‌در .

﴿ باب ثانی ﴾

« اراضیٔ متروکه ایله اراضیٔ موات بیاننده اولوب ایکی فصلی شاملدر »

{ فصل اول }

« اراضیٔ متروکه بیانندهدر »

{ طقسانه برنجی ماده }

[قدیمدن برقریهیه ویا بر قصبهیه احتطاباً وانتفاعاً مخصوص اولوب بالطهلق تعبیر اولنان قوری واورمانلرك اشجارینی انجق اول قریه واول قصبه اهالیسی قطع ایدوب بشقه قریه وقصبه اهالیسنك قطع ایتمکه صلاحیتی یوقدر .
ومتعدد قریهلره کذلك من القدیم احتطاباً وانتفاعاً مخصوص اولان قوری واورمانلرك اشجارینی دخی اول قریه اهالیسی قطع ایدوب سائر قریهلر اهالیسی قطع ایدهماز . وبومقوله قوری واورمانلرك رسمی یوقدر .]

شورای دولت تنظیمات دائرهسندن اشبو مادهٔ قانونیهیه ذیل اولمق اوزره قلمه آلنوب مجلس مخصوص وکلای فخامده باالتدقیق مرعیت احکامنه بالاستیذان فی ١٠ ربیع الاول سنه ٩٣ تاریخنده ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی متعلق وشرفصدور بیوریلان فقرهٔ قانونیهدر .

ذیل

[برقریه اهالیسنه تخصیص قلنمش اولان بالطهلغه حق احتطابی اولمیان دیکر قریه اهالیسی طرفندن تجاوزله احتطاب ایدلدیکی تحقق ایدر ایسه قطع وقمع اولنان اشجارك قائمهٔ قیمتنی بغیرحق تجاوز واحتطاب ایدنلردن تحصیل ایله حق احتطابه مالك اولان قریه اهالیسنك عمومنه تقسیم اولنهجقدر .]

لسان شرعده « اراضیٔ محمیه » دینلوب اصطلاح قانونیدهٔ « اراضیٔ متروکه » دینلان برقریه ویاخود برقصبه اهالیسی هیئت عمومیهسنك احتطاب وانتفاعلریچون ازقدیم قوری یعنی بالطهلق اولمق اوزره

تخصیص بیوریلان محلدن انجق مخصص الیه اولان قریه ویاقصبه اهالیسی احتطاب وانتفاع ایده‌بیلوب اجانبدن برکیمسه ویاخود جوار قریه اهالیسی احتطاب واستفاده ایده‌مزلر .

«قدیمدن برقریه ویا بر قصبه‌یه احتطاباً وانتفاعاً مخصوص اولوب بالطه‌لق تعبیر اولنان قوری واورمانلرك» تعبیرینی استعمالدن واضع قانونك مقصد عالیسی بودرکه: برقریه ویاخود برقصبه‌نك حین تأسس وتشکلنده ساکن اوله‌جق اهالینك اودون، کمور وسائر مایحتاج الیهلرینی استحصال ورفاه حال ایله امرار اوقات ایتمك اوزره بالطه‌لق تعبیر اولنور اراضیٔ متروکه‌دن برمقدارقوری محلی تعیین وتحدید حدود ایله اوقریه ویاقصبه اهالیسنه ترك وهیئت عمومیه‌سنك احتطاب وانتفاعلرینه تخصیص بیوریلوب دفترخانهٔ خاقانیه‌ده دخی کیفیت ثبت وتحریر قیلنان قوری واورمانلر دیمکدر .

یوقسه ازقدیم معین ومخصص اولمیوب ودفترخاقانیه‌ده اصلا برقید بولنمیوب برمدتدنبرو برقریه ویابرقصبه اهالیسی طرفندن ضبط احتطاب وانتفاع ایدیلان قوری واورمانلر دکلدرکه : بوده «من القدیم» تعبیر قانونیسندن مستدلدر .

اشته بروجه مبسوط بر قریه ویاخود بر قصبه ویا قرا وقصبات اهالیسنك هیئت عمومیه‌سنك استفاده واحتطاب وانتفاعلرینه ازقدیم ترك وتخصیص بیورلمش اولان بالطه‌لق تعبیراولنور قوری واورمانلردن انجق اول قریه ویا قصبه ویاخود قرا و قصبات اهالیسی انتفاع ایدر.

یوقسه جبال مباحه‌دن عد اولنه‌رق اوکنه کلان کیمسه اول بالطه‌لغه یعنی قوری واورمانلره کیروب احتطاب ایده‌مزلر .

حتی اول قریه ویاقصبه ویاخود قرا وقصبات اهالیسندن برکیمسه

ازقدیم نهقدار احتطاب وانتفاع ایده‌کلدی ایسه اوصورتله انتفاع ایدر زیاده‌یه حقی یوقدر .

وکذلك قریه اهالیسندن برکیمسه یوردینی، مسکننی صاتوب بلاد سائره‌یه کیده‌رك اول کیمسه‌نك املاك واراضیسنی آلوب اول کیمسه مقامنه قائم اولان کیمسه دخی اولکی کیمسه نه‌قدار احتطاب ایده‌کلمش ایسه اول کیمسه‌ده بعینه استفاده ایدر .

وکذلك آخر برقریه اهالیسندن اولوبده هرنصل ایسه اول قریه ویا قصبه‌ده توطن ایلیان برکیمسه‌ده اهالئ سائره کبی اول قوری واورماندن احتطاب ایدر، اهالئ قریه اول کیمسه‌یی منع ایده‌مازلر . لاکن هر کس کندی احتیاجات ضروریه‌لریچون احتطاب ایده‌بیلوب یوقسه اهالئ سائره‌نك ضرورتنی انتاج ایده‌جك درجه‌ده احتطاب ایده‌مز .

عکسی حالده اهالئ قریه‌نك اشبو کیمسه‌یی منعه صلاحیتی واردر .

بویله‌برقریه‌ویاخودبرقصبه‌یه‌ازقدیم مخصص‌اولان‌قوری‌واورمانلرك برکونا رسم میریسی یوقدر .

مع‌هذا اول قوری ویا اورماندن حق‌احتطابی اولمیان کرك اجانبدن برکیمسه وکرکسه اول قریه ویاخود قصبه‌یه جوار اولان دیکر قریه اهالیسی احتطاب وانتفاع ایدرلر ایسه اهالئ قریه‌نك اشبو مداخله‌یی منعه حق قانونیه‌لری اولمغله برابر احتطاب ایلدکاری تحقق ایلیان اشجارك قائمهٔ قیمتنیده اشجاری قطع ایلیان کیمسه‌دن آلوب عموم اهالی بیننده تقسیم ایدرلر .

یعنی بر کیمسه برقریه‌یه مخصوص اورماندن اشجار قطع ایلسه اهالی اول کیمسه‌نك مداخله‌سنی منع ایده‌جکی کبی اول کیمسه‌نك قطع

ایتمش اولدیغی اشجارك قائمهٔ قیمتنی بالاخذ اهالینك عمومنه تقسیم ایدرلر.
وبو معامله حق احتطابندن زیاده احتطاب وانتفاع ایدهن اهالیٔ قریه‌یه‌ده شاملدر .

خلاصهٔ ماده: قدیمدن بر قریه ویا بر قصبه اهالیسنك هیئت عمومیه‌سنك احتطاب واستفاده‌سیچون تخصیص بیوریلان بالطه‌لق تعبیر اولنور قوری واورمانلرك اشجارندن انجق مخصص الیه اولان قریه ویا قصبه اهالیسی انتفاع واحتطاب ایده‌بیلیر .
آخری مداخله ایده‌مز .

وکذلك من القدیم متعدد قرایه مخصوص اولان قوری واورمانلردن دخی مخصص الیه اولان قرا اهالیسی احتطابله آخری انتفاع ایده‌مز .
شاید کرك بر قریه ویا قصبه وکرك متعدد قرا وقصبات اهالیسنه ازقدیم مخصص اولان قوری واورمانلردن حق احتطابه مالك اولمیان بر کیمسه ویا دیکر قریه اهالیسی طرفندن بالتجاوز احتطاب واشجار قطع ایدلدیکی تحقق ایلدکده قطع وقمع اولنان اشجارك قائمهٔ قیمتی قطع وقمع ایده‌نلردن آلنوب مخصص الیه اولان قریه ویا قرا اهالیسنك عمومنه تقسیم ایدیلیر .

{ طقسانه ایکنجی ماده }

[اهالیٔ قرایه مخصوص قوری واورمانلردن برمقداری افرازیله قوری اتخاذ اولنمق ویاخود زراعت ایچون آچمق اوزره بر کیمسه‌یه تفویض ایله یا طاپو مستقلاً ویا مشترکاً تصرف ایتدیرلمز .
تصرف ایدن اولورایسه جمیع زمانده اهالینك منع ایلمکه صلاحیتی واردر.]
مجلهٔ جلیله‌نك «١٠٦٩» نجی ماده‌سنده « برملکده مستقلاً صاحب

اولان کیمسه نصل که کیف مایشاء تصرف ایدرسه ملك مشترکده دخی صاحبلری اولوجهله تصرف ایدرلر » دیو مسطور اولدیغندن اشبو مادهٔ قانونیه مدلولنجه مادهٔ سابقه‌ده بر تفصیل بیان وایضاح قیلندیغی وجهله برقریه ویاخود برقصبه اهالیسنه ویاخود بر قاچ قریه ویا قصبه اهالیسنك هیئت عمومیه‌سنه احتطاب وانتفاع ایچون تخصیص بیورلمش اولان قوری واورمانلردن انجق اواهالی انتفاع واستفاده ایده‌بیلوب آخری طرفندن مداخله ایدیله‌میه‌جکی واستفاده وانتفاع ایچون آخر برقریه ویابر کیمسه‌نك اطالهٔ دست تعدی‌یه صلاحیتی اولمدیغی کبی بفرض المحال بویله تصدیاتده بولنانلری اهالئ مرقومه هر آن وزمان منعه حق قانونیلری بولندیغی محتاج تکریر وایضاح دکلدر .

مع‌هذا بوقبیل اهالئ قرا وقصبه‌نك هیئت مجموعه‌سی نامنه ترك وتخصیص بیوریلان قوری واورمانلردن بر مقدار محل افرازله قوری اتخاذ ویاخود آچیلوب زراعت ایتمك اوزره کرك اواهالئ قرادن وکرکسه اجانبدن برکیمسه‌یه کرك مستقلاً وکرکسه برقاچ کیمسه‌یه مشترکاً تفویض اولنه‌ماز .

چونکه : بوقبیل اراضئ متروکه‌یه لسان شرعده «اراضئ محمیه» اطلاق اولنوب اشبو قانوننامهٔ همایونده‌ده انجق مخصص الیهلرینك استفاده وانتفاعلرینه منحصر اولدیغی بیان بیورلمش وکرچه مأمورین اراضی صاحب‌الارض دیمك اولوب بالعموم معاملات اراضینك حسن جریانه وسائر خصوصاتنه ـ دائرهٔ مأذونیتی داخلنده ـ نظارت واجرایه مأمور ایسه‌لرده بویله بر قریه ویا قصبه اهالیسنك هیئت مجموعه‌سنه تخصیص بیوریلان قوری واورمانلره مداخله ایده‌مزلر .

وحتی او قوریدن برمقدار محل افرازله قوری اتخاذ ایچون ویا

آچیقدن ذراعت ایچون کرك اوقریه اهالیسندن برینه ویا بر قاچنه ویاخود اجانبدن بر ویا بر قاچ کیمسه‌یه تفویض ایده‌ماز .

شاید تفویض ایده‌جك اولور ایسه اشبو معامله کأن لم یکن حکمنده اولدیغندن اهالئ قرانه هر آن وزمان اشبو معامله‌یی ابطال ایله قوری ویا اورمانلرینی استردادە حق وصلاحیتلری واردر .

وکذلك اهالئ قرادن بری ادعای قیامله : قوری یاخود اورمان اشبو قریه‌نك هیئت عمومیه‌سنه ترك وتخصیص قیلنوب بنده بو قریه اهالیسندن بولندیغم حسبیله بنده اشبو قوری ویا اورماندن حقم اولدیغندن حصهٔ مصیبه‌می افرازله مستقلاً ضبط واحتطاب ایده‌جکم : دیسه معتبر اولمدیغندن التفات ایدلمز .

واقعا : او کیمسه اهالئ قرادن اولوب قوری ویا اورمانده حق احتطاب وانتفاعی وار ایسه‌ده علی الاشتراك اوقریه اهالیسیله برابر او حقی استعماله صلاحیت قانونیه‌سی اولوب یوقسه بالافراز مستقلاً استعمال ایده‌من

چونکه : بو قبیل اورمان وقوریلر طاپو ایله تصرف ایدیله‌مدیکی کبی بر ویا برقاچ کیمسه‌نك عهده‌سنه‌ده تفویض ایدیله‌میه‌جکندن ـ ولوکه او قریه اهالیسندن اولوب اورمان ویاخود قوریدن حق احتطاب وانتفاعه مالك اولسون ـ اصلا وقطعا افراز ایدیله‌من .

بلکه کمافی السابق اول قریه اهالیسنك هیئت عمومیه‌سی اول قوری ویا اورماندن احتطاب وانتفاع ایدرلر .

مع هذا موضوع بحث ومقال اولان قوری ویاخود اورمانلردن برینی ویابر مقدار محلنی کرك اوقریه اهالیسندن بر ویابرقاچ کیمسه وکرکسه اجانبدن بر ویا قاچ کیمسه هرنه صورتله اولور ایسه اولسون قوری اتخاذ ایچون ضبط وغصب ایلر ایسه بعد الاسترداد برکونا نقصان ارض

واجر مثل آلنه‌مز ایسه‌ده ماده‌ٔ سابقه‌یه تذییل بیوریلان ماده‌ٔ نظامیه موجبنجه قلع وقمع ایدیلان اشجارك قائمهٔ قیمتی آلنیر .

یعنی نه قدر اشجار قطع ایتمش ایسه اول اشجارك قائمهٔ قیمتی آلنوب اهالیٔ قرابیننده تقسیم قلنیر .

وكذلك اول قوری ویا اورماندن برمقدار محلی بالافراز آچوب ذراعت ایتمك اوزره ضبط ایلسه‌ویاخود برمدت ذراعتده ایلسه‌اهالیٔ قرا طرفندن دعوای استرداد اولنه‌رق ارض مذكور قوری‌یه‌الحاق اولندقده قطع وقلع ایدیلان اشجارك قائمهٔ قیمتی اول كیمسه‌دن‌بالاخذ بین‌الاهالی تقسیم اولنور .

او كیمسه‌یه اول ارض ایچون دفترخاقانیدن طاپو سندی ویرلسه بیله‌ازقدیم اول محل اهالیٔ قرایه ترك وتخصیص بیوریلان قوری ویاخود اورمان‌اولدیغی ومجلهٔ جلیله‌نك « ٤ » نجی ماده‌سی موجبنجه « قدیم‌قدمی‌اوزره ترك اولنه‌جغی » واراضی مأمورلرینك بویله قوری‌واورمانلره قطعاً مداخله‌سی‌اوله‌میه‌جغی جهتله‌سند مذكور كاأن‌لم‌یكن حكمنده اوله‌رق ارض مذكوركالاول اهالیٔ قرانك قوری واورمانلرینه الحاق اولنور .

شاید اول كیمسه اول‌ارض ایچون بدل مثل كبی‌خزینهٔ جلیله‌نامنه بر اقچه ویردیسه اول اقچه‌یی استرداد ایده‌بیلیر .

خلاصهٔ ماده : اهالیٔ قرایه مخصوص قوری واورمانلردن برمقدار محل افرازله قوری اتخاذ ویاخود آچوب ذراعت اولنمق اوزره بر ویا برقاچ كیمسه‌یه مستقلاً و مشتركاً تفویضه ایله تصرف ایدیلمز .

عكسی حالده اهالینك هرآنه وزمانده منعه صلاحیتلری واردر .

{ طقسانه اوچنجی ماده }

[طریق عام اوزرینه برکیمسه ابنیه احداث یا اشجار غرس ایده من . ایده جك اولور ایسه هدم وقلع اولنور .

والحاصل طریق عامده بروجهله کیمسه تصرف ایده من تصرف ایدن اولور ایسه منع اولنور .]

لسان شرعده «اراضیٔ مرفقه» تعبیر اولنان واراضیٔ متروکه نك برنجی قسمندن معدود اولان «طریق عام»لر برقریه ویاقصبه ویابلده نك عموم سکنه سی منافعنه وباخصوص منافع عمومیه یه ترك وتخصیص قیلنمش اولدیغندن هردرلو تصرفات ومداخلاتدن آزاده در .

حتی مجلهٔ جلیله نك «١٢١٣» نجی ماده سنده «برطریقك ایکی طرفنده خانه سی اولان کیمسه برندن دیکرینه کوپری انشا ایده جك اولسه منع اولنور اما انشا ایتدکدن صکره اکرماره یه ضرری یوق ایسه هدم اولنماز فقط بویله طریق عام اوزرنده یاپلمش اولان کوپریلرده وشهنشلرده حق قرار اولماز بناءً علی ذلك بروجه بالا طریق عام اوزرنده انشا اولنان کوپری منهدم اولدقدن صکره صاحبی بنا ایده جك اولسه منع اولنه بیلور .» و«١٢١٤» نجی ماده سنده «طریق عام اوزرنده الچق چیقندیلر وشهنیشلر کبی ماره یه ضرر فاحشی اولان شیلر قدیم اولسه بیله رفع ایتدیریلور چونکه : مجله نك «٧» نجی ماده سنده ضرر قدیم اولماز .» و«١٢١٥» نجی ماده سنده «بر کیمسه خانه سنی تعمیر ایده جك اولدقده ماره یه ضرر ویرمامك شرطیله طریقك بر طرفنده سریعاً چامور یاپوب بناسنه صرف ایده بیلور . » و«٩٢٦» نجی ماده سنده «هرکسك طریق عامده حق مروری واردر فقط بشرط السلامه در .» و«٩٢٨» نجی ماده سنده «اذن ولی الامر اولمدقجه کمسنه طریق عامده بیع وشرا ایچون اوطوره ماز وبلا اذن برشی وضع واحداث ایده ماز وایدرسه اندن تولد

ایدن ضرر وزیانی ضامن اولور . » و «٩٣٥» نجی ماده‌سنده « بر کیمسه حیوانی باشی بوش طریق عامه صالیویرسه اول حیوانك ایتدیکی ضرری ضامن اولور . » دیو مصرحدر .

اشبو تصریحاتدن مستبان اوله‌جغی وجهله طریق عامده دکل اوقریه ویا قصبه ویا بلده اهالیسی هیئت عمومیه‌سنك . حتی بالجمله ابنای بشرك منافع مخصوصهٔ مشترکه‌لری اولدیغندن او هیئت عمومیه ایله بتون انسانلرك منافع مذکوره‌دن حصه‌مند اولمغله هر آن وزمان صلاحیتلری واردر .

اهالیدن بر قاچ کشی ویا سائر یولجی‌یی او منافعدن محروم ایتمکه بر کیمسه‌نك صلاحیتی یوقدر .

وکذلك طریق عام اوزرینه ابنیه واشجار غرس ایله بر کونا تصرفانده بولنیله‌مز .

فقط بلده ویاقصبه هواسنك جیادتی وشرفی ایچون جانب حکومت سنیه‌دن اشجار غرس ایدیله‌بیلیر .

وکذلك مجلهٔ جلیله‌نك «١٢١٨» نجی ماده‌سنده مصرح اولدیغی وجهله محضا خیر ایچون طریق عامده قیو قازیله‌بیلیر . فقط بوده حکومت سنیه‌نك رخصت مخصوصه‌سیله اولمق مشروطدر .

اکر بلا اذن قیو قازه‌رق ایچنه‌ده بر آدم دوشسه قازدیران کیمسه ضامن اولور .

مثلا برشخص ترلاسنك اتصالنده اولان طریق عامدن بر مقدار محلی برای ذراعت ترلاسنك ایچنه آلوب ذرع ایده‌ماز .

وکذلك مأمورین اراضی بویله طریق عامدن اراضی احاله ایده‌مازلر . عکسی حالده واقع اولان معامله غیر معتبر اولوب اهالی هر آن وزمان اول محلی بالاسترداد طریق عامه الحاق ایده‌بیلیرلر .

مجلهٔ جلیله‌نك « ١٢١٦ » نجی ماده‌سنده « لدی الحاجه امر سلطانی ایله بر کیمسه‌نك ملکی قیمتیله آلنوب طریقه الحاق اولنه بیلور فقط تأدیه ثمن اولنمدقجه ملکی یدندن آلنه‌ماز . » دیو مسطوردر .

اشبو مادهٔ قانونیه‌دن مستفاد اولندیغنه کوره هرکس ملکنده کیف مایشاء تصرف ایده‌جکنه مبنی بر کیمسه وحتی جانب حکومت سنیه‌دن دخی تعرض ومداخله غیر جائز اولوب فقط تسویهٔ طریق ایچون بر کیمسه‌نك متصرف اولدیغی ملکنك آلنمسی لازم کلدکده ثمنی تأدیه اولنه‌رق بامر سلطانی استملاك ایدیله‌بیله‌جکدر .

حتی « حقوق دول » نام کتاب مستطابده مؤلف حضرتلری « دولتلرك شخصیت معنویه‌لری جهتیله بقاء وجودلری زیر حکمرانیلرنده بولنان بالجمله اراضی واملاك اوزرنده ایجاب حاله کوره بردرجه‌یه قدر حق تصرفلری اولمغه توقف ایدر مثلا منافع عمومیه ایچون دولتلرجه استملاك قانوننك وضعی اشته بواساسه مبتنیدر » بیوریور .

مع هذا بواستملاك قاعده‌سنك اساساً مسائل شرعیه تفرعاتندن اولدیغی اشبو مادهٔ قانونیه ایله‌ده تظاهر ایلمکده‌در .

هرنه حال ایسه الیوم مرعی‌الاجرا اولان استملاك املاك نظامنامهٔ همایونی اشبو مادهٔ قانونیه‌دن مستنبطدر .

دیمك اولیورکه : طریق عام منافع عمومه عائد ومخصص اولوب تصرفاتدن عاریدر .

تصرف ایدیله‌جك اولورسه منع اولنور .

خلاصهٔ ماده : طریق عام اوزرینه ابنیه ویا اشجار غرس واحداث ایدیلمز .

عکسی حالده هدم وقلع اولنور .

والحاصل طريق عامده تصرفات يوقدر . تصرف ايديه اولور ايسه منع اولنور .

{ طقسانيه دردنجي ماده }

[برقريه وقصبه داخلنده يا خارجنده عربه چكمك ويا حيوانات بريكمك كبي اهالينك انتفاعي ايچون ترك اولنمش اولان ميدانلر ايله نمازكاه مثللو محللر طريق عام حكمنده اوله‌رق آلنوب صاتلماز واوزرينه ابنيه احداث واشجار غرس اولنماز وبركيمسه‌يه مستقلاً تصرف ايتديرلمز .

تصرف ايدن اولور ايسه منع ايده‌بيلور .]

بشنجي مادهٔ قانونيه شرحنده بيان وايضاح اولنديغي اوزره اراضئ متروكه‌نك ايكنجي قسمندن اولوب لسان شرعده « اراضئ مرفقه » دينلان وطريق عام حكمندن اولان نمازكاه ، عربه چكمك ، حيوانات بريكمك كبي اهالينك انتفاعنه مخصوص ميادين دخي ـ مادهٔ سابقه‌ده‌كي ايضاحات موجبنجه ـ تصرفدن ممنوع اولوب او قريه ويا قصبه ويا بلده‌نك هيئت عموميه‌سي وبالجمله انسانلر استفاده ايدر .

اول محللردن برمقدار محل افرازله برشخصك عهده‌سنه تفويض اولنه‌ماز . وكذلك ابنيه و اشجار غرس واحداث ايديله‌ماز . لاكن حكومت سنيه‌يه عائد اولمق اوزره بعض مواقع احداث ايديله بيلير .

وكذلك تزيينات بلده ايچون اشجار غرس اولنه‌بيلير .

شوراسيده واردركه : مادهٔ سابقه‌ده بيان اولنديغي وجهله كرك طريق عام وكركسه طريق عامدن معدود اولان ميادين ونمازكاه مثللو محللرده اوطوروب آليش ويريش ايتمك حكومت سنيه‌نك امر عاليسيله جائز اولور .

ايشته اصناف تذكره‌لرينك اعطا ايدلمسي اصولي بوجواز شرعي‌يه مستنددر .

یوقسه بلا اذن اویله محللرده آلیش ویریش ایتمك، بیع وشراده بولنان بر کیمسه‌نك حق وصلاحیت قانونیه‌سی یوقدر.

وکذلك اول محللردن بر مقدار محل افراز ایله ابنیه انشا ویاخود اشجار غرس ایله‌باغ وباغچه اتخاذ ایچون بر ویا برقاچ کیمسه‌یه مستقلاً ویاخود مشترکاً تفویض ایله تصرف ایتدیریله‌مز.

عکسی حالده اهالینك هرآن وزمان استرداده صلاحیتی واردر.

وبوکبی میدانلر ونمازگاهلر قریه ویا قصبه‌نك خارجنده اولسه‌بیله مادامکه: او قریه وقصبه اهالیسنك هیئت عمومیه‌سنه ترك وتخصیص بیورلمش اراضیٔ مرفقه –وتعبیر آخرله– اراضیٔ متروکه‌دندر. خارجده بولنمسی حسبیله بروجهله مداخله اولنمیوب احکام سابقه بونده‌ده تماميله جاری ومعتبردر.

خلاصهٔ ماده: بر قریه وقصبه‌نك داخل ویا خارجنده عربه چکمك، حیوانات بریکمك کبی اهالینك انتفاعنه ترك اولنمش اولان میدانلر ایله نمازگاهلر مثللو محللر طریق عام حکمنده اولدیغندن آلنوب صاتلماز.

ابنیه واشجار احداث وغرس اولنماز.

وبر کیمسه‌یه مستقلاً ویا برقاچ کیمسه‌یه مشترکاً تفویض ایله تصرف ایتدیرلمز.

عکسی حالده اهالی منع ایده‌بیلیر.

{ طقسانه بشنجی ماده }

[دفترخانهٔ عامره‌ده مقید اولوب من‌القدیم بازار وبنایر ایچون ترك وتخصیص قلنمش اولان یرلر آلنوب صاتلماز وبر کیمسه‌یه مستقلاً تصرف ایتمك اوزره سند ویرلمز.

تصرف ایدن اولور ایسه منع اولنور.

فقط بو مقوله محللر ایچون مقید اولان رسم هر نه ایسه جانب خزینه‌دن اخذ واستیفا قلنور .]

مواد سابقه‌ده بیان اولندیغی وجهله بر قریه ویا قصبه اهالیسنك هیئت عمومیه‌سنك استفاده وانتفاعلرینه ترك وتخصیص قیلنمش اولان محللر اراضیٔ محمیه‌دن اولوب بونلر ایچون معاملات تصرفیه قطعاً وقاطبةً غیر جائز اولدیغندن چونکه : محال مذکوره اول قریه ویا قصبه‌نك هیئت مجموعه‌سنه تخصیص قیلنوب کرچه سکنهٔ قریه وقصبه مخصص به اولان شیده مشترك المنفعه ایسه‌لرده بو اشتراکاری انجق عمومیتله اولوب یوقسه سکنهٔ مذکوره‌دن بری حصه‌سنی افرازله با طاپو تصرف استقلالیت دعواسنه قیام ایده‌میه‌جکی کبی کرك مأمورین اراضی طرفندن وکرکسه سائر بر طرفدن مداخله ایدیله‌مز .

بویله بر مداخله وقوعنده مخصص الیه اولان اهالینك دعوای استرداده حق وصلاحیتلری واردر .

لاکن مجلهٔ احکام عدلیه‌نك « ۱٦٤٤ » نجی ماده‌سنده « طریق عام کبی منافعی عمومه عائد اولان یرلرك دعواسنده عامه‌دن یالکز بریسی مدعی اولوب آنك دعواسی استماع ایله مدعی علیه اوزره حکم اولنه بیلور » دیو مصرح اولمسنه بناءً اصطلاح شرعیه‌ده « اراضیٔ مرفقه » تعبیر اولنان طریق عام وبوکا مماثل میادین ، نمازکاه ، مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیوریلان پازار وپنایر محللری حقنده وقوع بولان مداخلاتك منعنه متدائر دعاویده عامه‌دن یالکز برینك ادعاسی نظر التفاته آلنه‌رق موجبیله حکم اولنور .

« اراضیٔ محمیه » اطلاق اولنان مرعی ، یایلاق ، قشلاق ، قوری ، اورمان کبی محللر دعاویسنده ایسه حکم بویله دکلدر .

زیرا: مجله‌نك «١٦٤٥» نجی ماده‌سنده «اهالیلری قوم غیر محصور اولان ایکی قریه بیننده نهر ومرعی کبی منافعی مشترك اولان شیلر دعواسنده طرفیندن بعضیلرینك حضوری کافیدر . اما اهالیلری قوم محصور اولدیغی صورتده بعضیلرینك حضوری کافی اولمیوب جمله‌سنك یاخود طرفلرندن وکیللرینك حضوری لازمدر . » و « ١٦٤٦ » نجی ماده‌سنده « یوز نفردن زیاده اولان قریه اهالیسی قوم غیر محصور عد اولنور » دیو مسطور اولدیغنه مبنی بوقبیل دعاویده بو وجهله اجرای معامله اولنور .

واقعا : اراضیٔ متروکه‌دن اولان « اراضیٔ محمیه » و « اراضیٔ مرفقه » دن هر برینك منع مداخله‌سی یعنی عمومه ویاخود بر قریه ویا بر قصبه‌یه تخصیص وتعیین بیورلمسی حسبیله آخرینه ویا برقاچ کیمسه‌یه تصرف ایتدیریله‌میه‌جکی وزراعت واشجار غرس وابنیه احداثی کبی اراضیٔ سائره معاملاتیده جاری اوله‌میه‌جغی حقنده‌کی معاملات یکنسق ایسه‌ده جهت دعاویده مباینلردر .

ایشته موضوع بحثمز اولان پنایر، پازاریرلریده بالعموم تصرفاتدن عاری یعنی شخص واحده ویاخود بر قاچ شخصلره تفویضله تصرف ایتدیریله‌میه‌جکی کبی ابنیه احداثی، باغ وباغچه اتخاذیده ممنوع وعکسی حالده عامه‌دن یالکز بر کیمسه‌نك مدعیاتی اوزرینه منع تصرفاته حکم صدوری بدیهیدر .

شوقدر وارکه : « اراضیٔ مرفقه » دن اولان طریق عام، نمازکار مثللو محللردن بر رسم آلنمدیغی حالده پازار وپنایر محللرندن جانب میریدن رسم اخذ واستیفا قیلنیر .

چونکه : بویله پازار وپنایر محللرندن عرفاً وعادتاً داد وستد ،

بیع وشرا وقوع بولمقده واو محللر یوزندن استفاده ایدلمکده اولدیغندن بو جهتدن حقوق ارضك استیفاسی امور طبیعیه‌دندر .

برده «دفترخانهٔ عامره‌ده مقید اولوب من القدیم» عبارهٔ قانونیه‌سنه نظراً دفترخانهٔ عامره‌ده مقید اولمیان پازار وپنایر محللری حقنده اشبو مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیوریلان احکام قانونیه‌نك جاری اوله‌میه‌جغی وارد خاطر اوله‌بیلیرسه‌ده ـ چونکه : متن مادهٔ قانونیه‌ده «دفترخانهٔ عامره‌ده مقید اولوب» تعبیری مطلق اوله‌رق ذکر اولنوب «مطلق ایسه اطلاقی اوزره جاری اوله‌جغی» مجلهٔ جلیله‌نك «٦٤» نجی ماده‌سی احکامندن بولندیغندن ـ فقط مجلهٔ جلیله‌نك «٦» نجی ماده‌سی موجبنجه «قدیم قدمی اوزره ترك وابقا اولنه‌جغنه» وبویله از قدیم پازار وپنایر محللری اوله‌رق استعمال اولنه کلمکده اولان اراضی حقنده تعامل قدیمی وجهله اجرای معامله اولنمق لازم کله‌جکی طبیعی اولمسنه بناءً دفترخانهٔ عامره‌ده مقید اولسون اولماسون علی التساوی قدمنه مبنی پازار وپنایر محللری اولمق اوزره استعمال اولنه‌جغنی بعض ارباب حقوق بیان ایتمکده ایسه‌لرده ینه مجلهٔ جلیله‌نك «٧» نجی ماده‌سنده «ضرر قدیم اولماز.» دیو مصرح اولوب واقعا : بر مدتدنبرو محال مذکوره پازار وپنایر محللری اولمق اوزرر استعمال اولنه کلمکده ایسه‌ده اساساً پازار وپنایر محللری اولمق اوزره «اراضئ مرفقه» نامیله اراضئ متروکه‌دن تخصیص بیورلدیغنه دائر دفترخانهٔ خاقانیه‌ده بر قید ظفریاب اولنه‌میوب مع هذا محال مذکوره‌نك استعمال اولنه‌کلدیکی وجه اوزره ابقاسی موجب مضرت اولدیغی تحقق ایلدیکی تقدیرده علی حاله ابقا ایدلیوب اراضئ امیریه عدادینه ادخال قیلنمق لازمکلیر مطالعه‌سنده یمکه : بوده «دفترخانهٔ عامره‌ده مقید اولوب» تعبیر قانونیسندن استدلال اولنمقده‌در.

چونکه : «معلومات مخصوصه» سرلوحه‌سی آلتنده ویریلان تفصیلات میانده بیان اولندیغی وجهله مقدملری معاملات اراضی محور مطلوب عالیده جریان اتمامسندن ناشی ۹۵۰ تاریخنده اسلوب منتظمه‌یه وضع وافراغ وقیود خاقانی‌یه ممالك محروسة الممالك حضرت پادشاهیده اولان بالعموم اراضی ثبت وتحریر بیوریلوب دفاتر وقیود مذکوره‌ده فقهاء عظام حضراتی طرفلرندن وثائق معتبره‌دن اولمق اوزره قبول واولبابده جواز شرعیده اعطا بیورلمش وبو حالده بویله بر بازار وبنائر محللرینك دخی دفاتر مذکوره‌ده بولنمسی محققاتدن بولنمش اولمغله عدم وجودی حالنده حادث اولدیغی بدیدار اولور .

خلاصهٔ ماده : دفترخانهٔ عامره‌ده مقید اولوب من القدیم بازار وبنائر ایچون ترك وتخصیص بیورلمه اولان یرلر آلنوب صاتلماز . وتصرف‌ده ایتدیرلمز .

عکسی حالده منع اولنور .

فقط بویله محللر ایچون مقید اولان رسم جانب میریدن اخذ واستیفا اولنور .

{ طقسانه آلتنجی ماده }

[بر قریه‌نك عموماً اهالیٔ مجتمعه‌سنه من القدیم ترك وتخصیص قلنان خرمن یری آلنوب صاتلماز وسوکیلوب زراعت وحراثت اولنماز .

اوزرینه بر کونا ابنیه احداث وانشاسنه رخصت ویرلمز ومستقلاً ویامشترکاً طابوسندیله تصرف قیلنماز .

تصرف ایدن اولور ایسه اهالی منع ایدر .

وبو مقوله خرمن یرینه دیکر قریه اهالیسی مزروعاتنی نقل ایدرك دوکه‌مز .]

اراضیٔ متروکه‌نك ایکنجی نوعندن اولوب « اراضیٔ محمیه » تعبیر

اولنان اراضیدن معدود اولان خرمن یرلری برقریه ویاقصبه‌نك اهالیٔ مجتمعه‌سنه ترك وتخصیص بیورلمش اولمسی ملابسه‌سیله اشبو خرمن یرینه انجق او سکنهٔ قریه ویاقصبه مزروعاتنی کتوروب دوکه‌بیلیرلر وبو صورتله استفاده ایدرلر .

سائر قریه اهالیسی ادعایه قیامله : اشبو خرمن یری اراضیٔ متروکه‌دن اولوب عمومه مخصوص اولدیغنه وبزمده احتیاجمزه مبنی حق استفاده‌مز واردر. دیو ادعاایلسه‌لر واقعا : مذکور محل اراضیٔ متروکه‌دن ایسه‌ده شو قدر وارکه : طریق عام مثللو عمومك منافعنه مخصوصاً ترك وتعیین بیورلمیوب انجق بر قریه ویا قصبه سکنه‌سنك استفاده‌لرینه حصر وتخصیص بیورلمش اولمسنه بناءً ادعای واقعه‌لری رد اولنور .

وکذلك محل مذکوردن برمقدار محل آخره کرك مامورین اراضی طرفندن وکرکسه اهالیٔ قریه وسائره طرفلرندن تفویض اولنوب تصرف ایدیله‌ماز .

وینه اول محلدن بر مقدار محل اوزرینه ابنیه انشا واحداث ایدیله‌ماز . اشجار وکروم غرس ایله باغ وباغچه اتخاذ اولنه‌ماز .

وینه خرمن یری اولمق اوزره برر مقدار محل افراز ایله بر ویا بر قاچ کشی‌یه مستقلاً ویا مشترکاً ضبط وتصرف ایتمك اوزره طاپو سنداتی ویریله‌مز .

یعنی هر نه صورتله اولورسه اولسون تصرف ایتدیریله‌ماز . عکسی حالده اهالیٔ قریه جمیع زمانده معاملهٔ واقعه‌یی ابطال ایله خرمن محللرینی استرداد ایده‌بیلیرلر .

شوراسیده واردرکه : مثلاقریه اهالیسندن برکیمسه برسنه‌خرمن

محلنك بر جهتده مزروعاتی دوكدكده ایرتسی سنه‌ده اوراده دوكمك اوزره اهالی طرفندن جبر اولنه‌ماز .

چونكه خرمن محلی مذكور قریه اهالیسنك هیئت مجموعه‌سنه تخصیص بیورلمش اولمسنه واول كیمسه‌ده او اهالیدن اولوب محل مذكورك هر نقطه‌سنده حق قانونیسی بولنمسنه نظراً دیلدیكی محلده مزروعاتی دوكه‌بیلمكه صلاحیتی واردر .

فقط اكثر قریه‌لرده بر كونا اختلافه محل قالمامق اوزره هر كس بر محل طوته‌رق اوراده مزروعاتی دوكمك اصولی اتخاذ اولنمشدر .

خلاصهٔ ماده: بر قریه‌نك عموم اهالیٔ مجتمعه‌سنه ازقدیم مخصص اولان خرمن یرلری آلنوب صاتلماز سوكیلوب زراعت وحراثت ایدلمز .
اوزرینه ابنیه واشجار وكروم احداث وانشا ایدلمز
ومستقلاً ویا مشتركاً طاپو سندیله تصرف قیلنماز .
عكسی حالده اهالی منع ایدر .
ودیكر قریه اهالیسی بویله محللره مزروعاتنی نقل ایله دوكه‌مز .

{ طقسانه یدنجی ماده }

[بر قریه‌یه من‌القدیم مخصوص اولان مرعاده یالكز اول قریه اهالیسی حیواناتی رعی ایدر وآخر قریه اهالیسی اول مرعایه حیوانات سوره‌مز .

ایكی ویا اوچ ویا دها زیاده قریه اهالیسی بیننده من‌القدیم مشترك اولان مرعی هر قنغی قریه‌نك حدودی داخلنده بولنور ایسه بولنسون اول قریه‌لر اهالیسی حیوانلرینی مشتركاً رعی ایتدیروب یكدیكری رعیدن منع ایده‌مزلر .

وبویله بر قریه اهالیسنه بالاستقلال ویاخود بر قاچ قریه اهالیسنه بالاشتراك مخصوص اولان قدیمی مرعی یرلری آلنوب صاتلماز واوزرینه ماندره وآغیل وابنیهٔ سائره احداث اولنماز وكروم واشجار غرسیله باغ وباغچه اتخاذ قیلنماز ابنیه واشجار احداث وغرس ایدن اولور ایسه جمیع زمانده اهالی هدم وقلع ایتدیره‌بیلور .

واراضیٔ مزروعه مثللو هیچ بر کیمسه طرفندن سوکیلوب زراعت وحراثته اذن ورخصت ویرلمز .

زراعت ایدن اولور ایسه منع اولنوب هرنه‌وقت اولسه مرعی اولمق اوزره ابقا قیلنور .]

« قریه‌یه من‌القدیم مخصوص اولان مرعاده » تعبیرینی استعمالدن مقصد قانون ؛ بر قریه‌نك تشکل وتأسسنده اراضیٔ متروکه‌دن اولوب اول قریه‌یه مرعی‌اولمق‌اوزره تحدید وتعیین‌اولنه‌رق اول‌قریه اهالیسنك هیئث عمومیه‌سی استفاده وانتفاع ایتمك اوزره تخصیص بیوریلان واز قدیم بو صورتله انتفاع ایدیله‌کلمکده اولان مرعادر .

بو قبیل مرعادن یالکز مخصص الیهی اولان قریه اهالیسی انتفاع ایدر . یوقسه آخر بر کمسنه او قریه‌نك مرعاسنه حیوانات کونده‌ره‌رك رعی ایتدیره‌ماز .

وکذلك او قریه‌یه جوار اولان دیکر قریه اهالیسی حیواناتنی کونده‌ره‌رك اول مرعا حیواناتنی رعی ایتدیرمکه صلاحیتلری یوقدر .

وکذا کرك‌اجانبدن برکیمسه‌وکرکسه جوارقریه‌اهالیسی حیواناتنی کوندروب رعی ایتدیرمیوب فقط‌مثلا آدم ارسال ایله مرعاده حصوله کلان اوتلری بیجدیروب کندی قریه‌لرینه ایصال ایده‌مزلر .

بونك‌ایچون اکثرقراده‌مرعالرك‌حسن‌محافظه وتعدیات‌وتجاوزاتدن صیانه‌سی ایچون‌قوریجی کبی‌مأمورلر تعیین ایله‌تصدیاتده بولنان‌حیواناتی بر مدت توقیف وبو صورتله حقوق قانونیه‌لرینی محافظه ایدرلر .

اکر اشبو تعدیات وتجاوزات کرك حیوانات ارسالیله اولسون وکرك سائر صورتله اولسون وقوعی تقدیرنده اهالیٔ قریه‌نك خسار واقعی متعدی ومتجاوزدن آلمغه حقلری واردر .

وکذلك مرعانك فقدانندن ویاخود قریه‌لرك یکدیکره قریبتندن

الحاصل هر نه سببدن ناشی اولورسه اولسون متعدد قرایه مثلا اوچ قریه اهالیسنه حین تأسسلرنده بشیوز دونمی حاوی اراضیٔ متروکه‌دن اولان مرعا تحدید وبو اوچ قریه اهالیسنك علی التساوی والاشتراك انتفاعلری ایچون تخصیص بیوریلوب من القدیم بوصورتله اوچ قریه اهالیسیده حیواناتنی رعی ایله استفاده وانتفاع ایده کلمکده اولدقلری حالده برمدت صکره برقریه اهالیسی دیکر قریه اهالیسنی اشتراك وانتفاعدن منعه قیام ایلسه مجلهٔ جلیله‌نك « ١٠٦٩ » نجی ماده‌سنده « برملکده مستقلاً صاحب اولان کیمسه نصلکه کیف مایشاء تصرف ایدرسه ملك مشترکده دخی صاحبلری بالاتفاق اولوجهله تصرف ایدرلر » دیو مصرح اولان دلالته مبنی اشبو ادعالری قطعیاً رد اولنه‌رق کمافی السابق مشترکاً انتفاع ایلملرینه حکم اولنور .

شاید اوقریه اهالیسی مدعابه اولان مرعی قریه‌مزك حدودی داخلنده اولدیغنه مبنی حدودمز داخلنه آخر قریه‌نك حیواناتنی ادخالدن امتناع ایلرز . دیو تکریر مدعیات ایلسه‌لر واقعا : برقریه‌نك حدودی داخلنه آخر قریه‌نك حیواناتنك ادخالی غیر جائز ایسه‌ده شوقدر وارکه : موضوع بحث ومقال اولان مرعا من القدیم اشبو اوچ قریه اهالیسنك هیئت عمومیه‌سنه تعیین وتخصیص بیورلمش وبنابرین شمدی‌یه قدرده اومرعاده ایکی قریه اهالیسنك حیواناتی رعی اولنوب مذکور مرعادن علی الاشتراك انتفاع ایده کلمکده بولنمش اولملرینه و « قدیم قدمی اوزرینه ترك اولنه‌جغی » مجلهٔ جلیله‌نك « ٦ » نجی ماده‌سی احکامندن اولمسنه مبنی مجرد مرعانك کندی حدودلری داخلنده بولنمسندن ناشی علی الاشتراك انتفاع ایلملری خصوصنك منعنه دائر اولان مدعیات سابقه کذلك رد قلنیر .

يعنى ازقديم مشتركاً استفاده وحيواناتلرينى رعى ايله انتفاع ايده‌گلمكده اولدقلرى كبى بعدماده بروجه سابق على الاشتراك انتفاع واستفاده ايلملرينه حكم وقرار ويريلير .

چونكه : مجلهٔ جليله‌نك « ۱۰ » نجى ماده‌سنده « برزمانده ثابت اولان شيئك خلافنه دليل اولمدقجه بقاسيله حكم اولنور .

بناءً على ذلك برزمانده برشى بركيمسه‌نك ملكى اولديغى ثابت اولسه ملكيتى ازاله ايده‌ن برحال اولمدقجه ملكيتك بقاسيله حكم اولنور » ديو بيان بيوريلان تصريحات قانونيه‌دن مستدلل اولديغى وجهله مذكور مرعانك على الاشتراك انتفاع ايتمكده اولدقلرى ثابت اولوب آنك خلافنده ايسه يالكز كندى حدودلرى داخلنده بولنمسى اولان دليل موجود اولوب بونكده مدارحكم اوله‌ميه‌جغى شبهه‌سزدر .

لاكن مذكور مرعا اول قريه‌نك حين تأسيس وتشكيلنده يالكز اول قريه اهاليسنه مخصوص وآنلر انتفاع واستفاده ايتمك اوزره تعيين بيورلديغى دفترخانهٔ خاقانيجه مثبت و مسطور اولديغى تحقق ايدرايسه آرتق مسئله رنك آخر كسب ايدر .

زيرا : برطرفدن حق قدم ادعا ايدلديكى كبى ديكر طرفدن دخى وثائق شرعيهٔ معتبره‌دن اولان قيود خاقانى ارائه اولنمقده‌در .

فقط بوقبيل مدعياتده قدمه اعتبار اولنه‌ميه‌جغندن مذكور مرعا قيود خاقانيده مسطور اولديغى وجهله حين تأسس وتشكلنده تخصيص بيوريلان قريه‌يه ويريلير .

وحتى على الاشتراك اللى ياخود يوزسنه ويا دهازياده انتفاع ايلسه‌لر بيله ـ آتيده بيان اولنه‌جغى وجهله ـ بوقبيل مدعياتده مرور زمان اولمديغندن هرنه‌زمان دعواى مطالبه ايديليرسه مسموع اولور .

اشته بویله بر ویا بر قاچ قریه اهالیسنك هیئت مجموعه‌سنه بالاستقلال وياخود بالاشتراك تخصیص بیوریلان مرعالرده سائر اراضیٔ امیریه کبی آلنوب صاتیله‌مدیغی کبی جملهٔ تصرفاتدن اولان آغیل ، ماندره ، ابنیهٔ سائره‌ده یاپیله‌ماز .

وکذلك اشجار وکروم غرس ایله باغ وباغچه اتخاذ اولنه‌ماز شاید کرك مأمورین اراضی طرفندن رخصت ویریله‌رك وکرکسه بلارخصت فضولی اوله‌رق ذکر وبیان اولندیغی وجهله انشا واحداث قیلندیغی تقدیرده اول ابنیه ویا باغ وبغچه‌نك یعنی بالعموم جملهٔ تصرفاتدن اولان شیلر هدم وقلع ایله حال اصلیسنه ارجاع ایتدیرمکه اهالینك صلاحیت قانونیه‌سی واردر .

بو صلاحیت‌ده برمدت ایله محدود دکلدر .

یعنی هرنزمان ادعا ایدرلرسه اجرا قیلنیر .

حتی غرس اولنان اشجار بیویوب میوه‌سی ادراکله انتفاع اولنسه بیله ینه قلع ایتدیریله‌بیلیر .

مجلهٔ جلیله‌نك «٩٠٦» نجی ماده‌سنده « مغصوب ارض اولوب غاصب آنك اوز رینه ابنیه انشا ویاخود اشجار غرس ایتسه بونلری قلع ایله ارضی رد ایتمك اوزره غاصبه امر اولنور . » دیو مصرح اولان احکام قانونیه هرنقدر املاك صرفه‌یه شامل ایسه‌ده دلالتندن مستبان اولدیغنه نظراً هر حالده وجمیع زمانده انشا قیلنان ابنیه وماندره وسائره‌یی واحداث قیلنان باغ وبغچه‌ده مغروس اشجار ویا کرومی هدم وقلع ایتدیره بیلیرلر .

وکذلك اراضیٔ مزروعه مثللو سوکیلوب زراعت وحراست ایدلمزه وزرع وحرس ایچونده آخره تفویض ایله تصرف ایتدیرلمز .

وعكسی حالده اشبو معامله ابطال اولنوب حال اصلیسنه ارجاع قیلنیر.
یعنی نه کونا تصرفات اجرا ایدیلیرسه ایدلسون اهالی طرفندن دعوای استرداد ایدلدکده ارادن هر قاچ سنه مرور ایدرسه ایتسون واوزرنده نه بولنورسه بولنسون اصلا حکم وتأثیری اولمیوب منع وهدم وامحا ایله مرعی اولمق اوزره ابقا قیلنیر.

خلاصهٔ ماده : بر قریه یه مخصوص اولان مرعاده یالکز اول قریه اهالیسی استفاده وانتفاع وحیواناتنی رعی ایدر.
آخر بر کیمسه وآخر بر قریه اهالیسی مداخله ایده مز.
بر ویا بر قاچ قریه اهالیسی بیننده ازقدیم مشترك مرعی هر قنغی قریه‌نك حدودی داخلنده بولنورسه بولنسون علی الاشتراك حیواناتلرینی رعی ایدرلر.
بری دیکرینی رعیدن منع ایده مز وبویله قدیمی مرعالر آلنوب صاتلماز واوزرینه مانده، آغیل وابنیهٔ سائره انشا ایدیله مز واشجار وکروم غرس ایله باغ وباغچه یاپیلماز.
عکسی حالده هر آن وزمانده اهالی قلع وهدم ایتدیره بیلیر.
واراضیٔ مزروعه مثللو هیچ بر کیمسه طرفندن سوکیلوب زراعت ایدیله مز واتدیریله مز.
عکسی حالده منع اولنور. وهر نه وقت اولورسه مرعی اولارق ابقا قیلنیر.

{ طقسان سکزنجی ماده }

[من القدیم نه مقدار اراضیٔ معینه مرعی اولمق اوزره ترك واعداد قلنمش ایسه اولمقدار اراضیٔ معینه یه مرعی دینلوب مؤخراً تعیین واحداث اولنان حدود وسنوره اعتبار قلنماز .]

مواد سابقه‌ده بیان وایضاح اولندیغی وجهله بر قریه ویا قصبه‌نك

حین تأسیس وتشکیلنده جانب حکومت سنیه‌دن اعطا بیوریلان واراضیء متروکه‌دن اولوب « اراضیء محمیه » تعبیر اولنان مرعادن اول قریه ویا قصبه اهالیسنک ویا متعدد قرا وقصبات اهالیسنک هیئت عمومیه‌سی استفاده وانتفاع ایده بیله‌جکاری کبی اشبو مرعی اولوقت تحدید وتعیین بیورلمش وکیفیتده علی الاصول دفترخانهٔ خاقانیه‌ء ثبت وتحریر ایدلمش اوله جغندن ازقدیم بوصورتله استفاده ایدلمکده ایکن مرنصلسه اهالیء قرا ویاخود ایچلرندن بریسی اول مرعادن برمقدار محل افرازله زراعت وحراسته حق وصلاحیتی اوله‌میه‌جغی وعکسی حالده حال اصلیسنه ارجاع ایتدیریله‌جکی امور بدیهیه‌دن اولوب شوقدر وارکه : اهالیء قرا مرعی اعتبار اولنان محل معلومی یاتجاوزله یعنی اتصالنده اولان اراضیدن دخی برمقدار محل آلنه‌رق ویاخود مرعادن بر پارچه یر افراز ایدیلوب حین تأسیس وتشکیل قریه‌ده تحدید ایدیلان حدودی تغییر ایدلسه اشبو حدوده قطعاً اعتبار اولنمیوب قریه ویا قصبه‌نك حین تأسس وتشکلنده تخصیص وتحدید اولنوب دفترخانهٔ عامره‌ده مقید بولنان حدوده اعتبار اولنور .

حتی املاك صرفه‌یه عائد اولان مجلهء جلیله‌نك « ١٧٦٠ » نجی ماده‌سنده مسطور اولدیغی اوزره « ملك مورخ دعوالرنده تاریخی مقدم اولانك بینه‌سی اولا اولدیغنه بناءً » اشبو مادهٔ قانونیه‌نك دلالتندن دخی مستبان اوله‌جغی وجهله قدیم اولان حدوده اعتبار اولنور .

آرادن هرقاچ سنه مرور ایدرسه ایتسون دعوای صلاحیت هرحالده مسموع اوله‌رق حدود حال اصلیسنه ارجاع اولنور .

بومقوله بالعموم حدود وسنور دعوالری اکسیك اولمدیغندن مرجع دعوایه دائر تسطیرقیلنان تحریرات عمومیه حسب العائدیه بروجه آتی تزییر قیلنیر .

= صورت تحريرات عموميه =

اراضی دعوالرینه دائر تواریخ مختلفه ایله تسطیر اولنان تحریرات احکامنك یکدیکرینه مباینتی مرجع رؤیت دعوایی تعیین امرنده محاکمی تردید واصحاب دعایجه مشکلاتی تزیید ایتمکده ومجلهٔ احکام عدلیه ایله اراضی قانوننامهٔ همایونی مسائل شرعیه‌دن مرکب ومرتب اولوب محاکم شرعیه ونظامیه‌ده دستور العمل طوتلمقده اولدیغنه واراضی قانوننامه‌سنك دردنجی ماده‌سنده محرر اولدیغی اوزره اراضیٔ مملوکه‌دن ایکن شرعشریفه توفیقاً وقف اولنمش اراضیده معاملات قانونیه جریان ایتمیوب شرط واقف وجهله عمل اولنمق لازم کله‌جکندن اوقاف صحیحه‌دن اولان اراضی حقنده تحدث ایدن منازعاتك صرف احکام وقفیهٔ معمول بهاسنه تابع وشرعاً رؤیته متوقف بولندیغنه بناءً قصبات وقرا بیننده متحدث حدود وسنور منازعاتنك واوقاف صحیحه‌دن بولنان مسقفات ومستغلات حقنده تکون ایدن دعاوینك ومولا نظامنامه‌سی موجبنجه مولا معرفتیله رؤیت ایتدیرلمسی لازمکلان خصوصاتك محاکم شرعیه‌ده وبونلردن ماعدا طاپو ایله تصرف اولنان اراضیٔ امیریه واراضیٔ متروکه واراضیٔ موات ایله تخصیصات قبیلندن اولوب اراضیٔ امیریه احکامی جاری اولان اراضیٔ موقوفه حقنده تحدث ایدن کافهٔ منازعاتك اراضی قانوننامه‌سی ومجلهٔ احکام عدلیه ایله طاپو نظامنامه‌سی احکامنه توفیقاً محاکم نظامیه‌ده رؤیتی هم حقوق اهالی‌یه موافق وهمده نظامات جاریهٔ محاکمه‌مطابق اولمغله برابر اطرادمعاملات محاکم قضیه‌سنك حصولنه‌دخی دلالت ایده‌جکندن بعد ازین بومقوله دعاویدن طولایی اصحابنك طلب واستدعاسی اوزرینه کرك باب عالی وکرك خزینهٔ اوقاف همایوندن امرعالی اصدار واعطاسنه حاجت قالمیوب محاکم مخصوصه‌سنه حوالهٔ مصلحت

اولنمق اوزره طوغریدن طوغری‌یه عدلیه نظارتنه مراجعت اولنمسی واراضیٔ دعوالرنده جریان ایدن احکام مجلهٔ احکام عدلیه ایله مفتی‌به اولان اراضی قانونامه‌سنه مستند اولمغله برابر بونلرك هرایکیسی محاکم نظامیه‌جه‌ده رؤیت دعایده مابه‌التطبیق اولدیغی کبی محاکم نظامیه تمییز واستیناف مثللو درجات معینهٔ قانونیه‌یه منقسم اوله‌رق درجهٔ اولیده ضیاع حقوقی موجب حکملر عندالاستیناف تکریر تدقیقاتله تعدیل واصلاح صلاحیتنی حائز بولندقلرینه مبنی شرعاً رؤیتی تعیین واستثنا اولنان خصوصاتدن ماعدا بالجمله اراضی دعوالرینك نظاماً رؤیتی اصحاب اراضینك تأمین ومحافظهٔ حقوقنی ومعاملات محاکمك اطراد یله مشکلات واقعه‌نك بالکلیه اندفاعنی مستلزم اوله‌جغندن اولوجهله ایجابنك اجراسی حقنده محکمهٔ تمییز هیئت عمومیه‌سندن تنظیم وتقدیم اولنان تذکره واولبابده شورای دولتدن تنظیم قلنان مضبطه مجلس مخصوص وکلاده درمیان اولنه‌رق مطالعات مسروده اراضی دعوالرینك مرجع رؤیتی حقنده دفع اختلاف ایله برقاعدهٔ مطرده دائره‌سنده جریان مقصدینه مستند اولمسیله موافق حال ومصلحت کورینوب انجق شرعله رؤیتی کوستریلان مواد ثلثه‌دن قصبات وقرا بیننده تحدث ایده‌جك حدود وسنوردعوالرینك دخی محاکم نظامیه‌ده تدقیقات مکمله اجراسیله فصل وحسمی دها مناسب اوله‌جغی جهتله مارالبیان اوقاف صحیحه‌دن مسقفات ومستغلات حقنده تکون ایلیه‌جك دعاوی ایله مولی معرفتیله رؤیتی اقتضا ایدن خصوصات مستثنا اولمق اوزره کرك قصبات وقرا اهالیسیله اشخاص بیننده تحدث ایدن حدود وسنور منازعاتنك وکرك سائر بالجمله اراضی دعوالرینك محاکم نظامیه‌ده رؤیتی تذکر وتنسیب اولنه‌رق بالاستیذان ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی دخی اولمرکزده متعلق

بیورلمقدن ناشی کیفیت بالجمله ولایات ایله طرف والای فتواپناهی واوقاف همایون نظارت بهیه‌سیله دیوان همایون قلمنه بیلدیرلدیکی بیان عالیسیله اجرای ایجابی شرفوارد اولان تذکرۀ سامیه‌ده اشعار بیورلمش اولمغین بروجه محرر ایجابنك اجراسی .　　　　فی ۲۰ رمضان سنه ۲۹٦

و فی ۲۵ اغستوس سنه ۲۹۵

خلاصۀ ماده : برقریه ویا قصبه‌نك حین تأسس و تشکلنده ویاخود از قدیم بر قریه ویا قصبه‌یه نه‌مقدار اراضئ معینه مرعی اولمق اوزره ترك وتخصیص بیورلمش ایسه اولمقدار اراضی‌یه مرعی دینلوب مؤخراً احداث وتعیین قیلنان حدوده اعتبار اولنمیوب حال سابقنه ارجاع ایدیلیر .

{ طقسان طقوزنجی ماده }

[بر قریه ویا قصبه داخلنده بولنان چفتلکك من القدیم اول قریه ویاقصبه مرعاسنده نه‌مقدار حیواناتی رعی اولنه‌گلمش ایسه ینه اولقدر حیواناتی رعیدن منع اولنه‌ماز .

فقط بو مقوله چفتلکانه اول قصبه وقریه مرعالرندن بشقه من القدیم مستقلاً مخصوص اولان مرعالر اهالئ قرا وقصباته من القدیم ترك وتخصیص قلنمش اولان مرعالر کبی اراضئ متروکه‌دن اولمیوب بو مقوله چفتلك مرعالرنده یالکز متصرف حیواناتنی رعی ایتدیروب سائرینی رعیدن منع ایدر .

وبونلر با طابو متصرف اولنوب حقلرنده سائر اراضئ امیریه معامله‌سی اولنور .
و بو مثللو چفتلك مرعالری ایچون عشره معادل سنوی اجاره آلنور .]

« بر قریه ویا قصبه داخلنده بولنان چفتلکك » تعبیرینی استعمالدن واضع قانونك مقصد عالیسی بودرکه : یوز اوتوز برنجی مادۀ قانونیه‌ده وتشریحنده بیان وایضاح ایدیله‌جکی وجهله بر چفتلك اولوبده برقریه ویاخود بر قصبه‌نك داخلنده بولنان یعنی عن اصل او قریه اهالیسنك اراضئ امیریه‌سندن اولوبده کرك محلول اوله‌رق جانب بیت المالدن

وکرکسه متصرفلری جانبندن تفرغله چفتلك حالنه افراغ ایدیلان چفتلك دیمکدر .

بوقبیل یعنی بر قریه ویا بر قصبه داخلنده بولنان بر چفتلك ازقدیم او قریه ویاقصبه‌یه مخصوص اولان مرعادن حیواناتی رعی ایله استفاده ایده کلمکده بولنورسه تعامل قدیم وجهله رعیدن منع اولنه‌ماز .

چونکه : مثلا او قریه ویا قصبه اراضیٔ امیریه‌سندن اولوبده علی‌التدریج چفتلك حالنه افراغ ایدیلان بر چفتلکك دائره‌سی داخلنده بولنان مثلا اوت اهالینك اراضیسی اولوب او اوت اراضی صاحبنك دخی از قدیم بشیوز حیواناتی مذکور مرعاده رعی ایده کلمکده بولنوب بوده چفتلکه انتقال ایلیه‌جکندن چفتلك صاحبی دخی بشیوز حیواناتی رعی ایتدیره بیلیر .

یعنی قدیمدنبری بر چفتلك قاچ حیوان رعی ایتدیره کلمش ایسه اوقدر حیواناتی رعی وانتفاع واستفاده‌یه حق وصلاحیتی واردر .

چنکه : قدیم قدمی اوزره ترك اولنور .

لاکن بومقوله چفتلکات اصحابندن بعضیسی سوء استعمالك انکین درجه‌سنه قویوله‌رق محضا تجارت واکتساب ثروت وسامان ایچون فقرای اهالینك ضرورت وسفالت واحتیاج شدیده‌لرینه عطف لحاظهٔ مروت ایتمیوب وانجق منافع شخصیه‌سنی فقرای اهالینك مضرتنه تقدم ایتدیروب بشیوز حیوانات رعینه صلاحیتی وارایکن اوچ بیك حیوانات رعینه قیام ایدرایسه اشبو معاملهٔ واقعه‌سی اهالی طرفندن منع اولنور .

فقط بوجهته صاحب‌الارض اولان مأمورین اراضینك دخی دقت بیوروب فقرای اهالینك اضراردن صیانه‌سنه مروت بیورملری الزمدر اعتقادنده‌یم .

يعنى بويله برتعدياته جرأت ايلديكنده منعه ومن القديم صلاحيتى دائره‌سنده حيواناتى رعى ايتديرمكه ارجاع ايتمكه اهالينك حق وصلاحيت قانونيه‌لرى واردركه: « بوده اول قدر حيواناتى رعيدن منع اولنه‌ماز » عبارهٔ قانونيه‌سندن استنباط اولنور .

اشته بويله چفتلكات مادهٔ سابقه حكمندن مستثنا اولوب انتفاعه صلاحيتلرى وادر .

شوراسيده واردركه : اوتوزنجى ماده‌ده بيان بيوريلان قورى واورمانلر كبى بومقوله چفتلكاته اول قريه ويا قصبه‌نك مرعاسندن بشقه ازقديم مرعا تخصيص وتعيين بيورلمش ايسه اول‌قريه ويا قصبه‌نك حدودى داخلنده بولنمسندن ناشى اول قريه ويا قصبه اهاليسنك اول مرعادن حيواناتى رعى ايله استفاده وانتفاعه حقلرى يوقدركه : بوبابده مواد سابقه‌ده تفصيلات اتيان ايدلمشيدى .

فقط بوكبى مخصص مرعالرى اولان چفتلكاتك حيواناتى دخى مرعالرى بولنمسيله برابر از قديم اول قريه ويا قصبه مرعاسنده رعى ايله استفاده وانتفاع ايده كلمكده ايسه تعامل قديم وجهله رعيه صلاحيتى اوله‌جغى مستبان اولمقده ايسه‌ده بويله بر ماده‌ده تعامل قديمك نه‌جهتدن منبعث اولديغنك واسباب موجبه‌سنك شايان قبول اولوب اولمديغنك پك‌زياده شايان دقت اولديغى مستغنئ عرض وايضاحدر .

زيرا : كنديسنه مخصوص مرعاسى اولديغى حالده محضا اول قريه ويا قصبه داخلنده بولنمسندن ناشى اول قريه ويا قصبه اهاليسنه تخصيص بيوريلان مرعايه حيواناتى رعى ايتديرمك خصوصنه عقل ايرديره‌مامكده‌كه معذرت اعتذارك باشلوجه‌لرندن اولور صانيرم .

هر نه حال ایسه بو قبیل چفتلکاته من القدیم مخصوص اولان مرعایه آخری طرفندن حیوانات رعی ایتدیریله‌ماز .

شونك ایچونکه : بر قریه ویاقصبه اهالیسنك هیئت عمومیه‌سنه ترك وتخصیص بیوریلان مرعالر ذکر اولنه‌کلدیکی وجهله اراضیٔ متروکه‌دن اولوب لسان شرعده « اراضیٔ محمیه » دینلوب فقط بویله چفتلکاته ازقدیم مخصوص اولان مرعالر اراضیٔ متروکه‌دن اولمیوب بلکه اوتوزنجی مادۀ قانونیه‌نك تشریحنده بر تفصیل اسباب موجبه‌سی عرض قیلندیغی اوزره اراضیٔ امیریه‌دندر .

بنا برین چفتلکاته مخصوص اولان مرعالرده قریه ویاقصبه اهالیسنه تخصیص بیوریلان مرعالر حقنده مؤسس معامله اجرا قیلنمیوب اراضیٔ امیریه معاملاتی اجرا اولنور .

یعنی اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفۀ غیر صحیحه‌دن بولنان یرلرلا حقنده نصل معامله اجرا قیلنیرسه بویله چفتلکاته مخصص مرعالرده اویله معامله یاپیلیر .

متصرفی اولان کیمسه اول مرعایی باطاپو تصرف ایدروبعدالوفاة ورثۀ مستحقۀ قانونیه‌سنه انتقال ایدر .

اولمدیغی حالده مستحق طاپو اولور ، حق طاپو اصحابی اولمدیغی ویاخود اولوبده استنکاف ایلدکاری تقدیرده صرف محلول اوله‌رق بالمزایده طالبنه احاله قیلنیر .

ومع هذا بویله مرعالرك محلی ایچون عشره معادل سنوی اجارۀ زمین متصرفی طرفندن جانب میری یه اعطا اولنور .

مع مافیه بوبدل عشر تقدیر وتعیین اولندقدن صکره مؤخراً باامر سلطانی تزیید اولنور .

حتى بوقبيل مرعالرك بدل عشرىدون اولديغى تحقق ايتمسى اوزرينه بش سنه‌لك بدل ايجارلرى بالحساب بدل صحيح اعتباريله عشرى قاچ غروش اولورسه اول قدر مبلغك بدل عشر اوله‌رق تقدير و تعيينى موافق مصلحت ومطابق منفعت اوله‌جغى جهتله بوصورتله تقديرينه شوراى دولت قرارى اوزرينه بالعرض موجبنجه اجراى ايجابنه فى شعبان سنه ٣١٠ تاريخنده ارادهٔ سنيهٔ حضرت جهانبانى شرفصدور بيورلمشدر .

زيرا : اصحاب چفتلكك حقوقنى محافظه نصلكه لازم ايسه جانب ميرينك منافعنى صيانه‌ده اوقدر اهمدر .

اشته بو قاعدهٔ عدالت موجبنجه عشرك تقديرى اساس اتخاذ بيورلمشدر .

شايد بلاعذر اوچ سنه متوالياً تعطيل ايديلوب اجارهٔ زمينى دخى ويرلمديكى حالده مستحق طابو اولوب طالب اولورسه متصرف سابقنه اولمديغى وياخود بيغرض ارباب وقوفك تقدير ايده‌جكلرى طابوى مثليله آلمقدن استنكاف ايلدكلرى تقديرده بالمزايده بدل مثل مقرريله طالبنه احاله اولنور .

يعنى اراضئ اميريه حقنده موضوع اولان احكام اشبو مرعالر حقنده‌ده اليوم جارى ومعتبر اولور .

خلاصهٔ ماده : بر قصبه ويا قريه داخلنده بولنان چفتلكك ازقديم اول قريه ويا قصبه مرعاسنده نه قدر حيواناتى رعى اولنه‌گلمش ايسه تعاملى وجهله اول قدر حيوانات رعى ايتديره‌بيلير .

بوندن منع اولنه‌ماز وزياده اولورسه منع اولنور .

لاكن اول قصبه و قريه مرعالرندن ماعدا بر چفتلكه من القديم مستقلا مخصوص مرعا اولورسه بو قبيل مرعالر اراضئ متروكه‌دن اولميوب اراضئ اميريه‌دندر .

وبو مرعالرده یالکز منصرفی حیواناتنی رعی ایله آخری رعی ایده‌ماز وبا طابو تصرف اولنور .

وبالعموم اراضیٔ امیریه معامله‌لاتی اجرا قیلنیر .

و بویله مرعالر ایچون عشره معادل اوله‌رق سنوی اجارهٔ زمین جانب بیت المال آلنیر .

{ یوزنجی ماده }

[برقریه‌یه مخصوص ویاخود برقاچ قریه بیننده مشترك اولان مرعاده قریه اهالیسندن برکیمسه‌نك نمقدار حیواناتی رعی اولنه کلمش ایسه اول حیواناتك مؤخراً حاصل اولان فروعی یعنی دوللریدخی اول مرعاده رعیدن منع اولنماز .

اهالیٔ قرانك حیواناتنه مضایقه ویره‌جك اولدیغی حالده خارجدن علاوه ایدرك حیوانات کتوروب رعی ایتدیرمکه اهالیٔ قریه‌دن برکیمسه‌نك صلاحیتی یوقدر .

وبرقریه‌یه خارجدن کلوب مجدداً یورد بنا ایدرك توطن ایده‌جك کیمسه اهالیٔ قریه‌نك حیواناتنه ضرورت ومضایقه ویرمامك اوزره خارجدن برمقدار حیوانات تدارك وجلب ایدرك اول قریه‌نك مرعاسنده رعی ایتدیره‌بیلور .

اهالیٔ قریه‌دن برکیمسه‌نك اول قریه مرعاسنده نمقدار حیواناتی رعی اولنه کلمش ایسه مؤخراً اول کیمسه‌نك یوردینی آلان کیمسه‌نك دخی اولقدار حیواناتی رعیدن منع اولنه‌ماز .]

مادهٔ سابقه‌ده‌لرده بیان وایضاح اولنه‌کلدیکی وجهله برقریه‌وقصبه‌یه ویاخود برقاچ قرا وقصباته مستقلاً ویامشترکاً ترك وتخصیص بیوریلان مرعالردن اول قریه ویاقصبه ویاخود قرا وقصبات عموم اهالیسنك حیواناتی رعی ایله علی الاستقلال ویاخود علی الاشتراك استفاده وانتفاع ایلیه‌جکلری درکار اولوب مع مافیه اهالیٔ قریه‌دن مثلا زیدك من القدیم اون حیوانی رعی اوله‌کلمش ایسه محضا تجارت واکتساب ثروت وسامان ایچون اوتوز حیوانی رعی ایتدیره‌ماز .

چونکه : حق وصلاحیتی ازقدیم اون حیوان رعی ایله انتفاع ایلمکدر .

فقط اون حیوان مرور زمانله وتوالد وتناسل ایله اللی ویاخود یوز حیوانه بالغ اولسه بونلری ینه اول مرعاده رعی ایتدیره بیلیر .

اهالیٔ قرا دعوایه قیامله : ازقدیم اون حیوان رعینه حق وصلاحیتك موجود اولوب حالبوکه شمدی یوز ویادها زیاده حیوان رعی ایتدیرمکده اولدیغندن ناشی اون حیواندن زیاده سنی رعیدن منع ایده جکز . دیمکه قادر اوله مازلر .

لاکن اشبو زیاده لر توالد وتناسلدن منبعث اولمیوب اشترا ایله ویا سائر صورتله آلنوب حوزهٔ تصرفه ادخال ایدیلیرسه بوصورتده اهالینك قدیمدن مالك اولدیغی حیواناتدن زیاده اولان حیواناتی رعی ایتدیرمزلرکه : بونلرده متن قانونده « نه مقدار حیواناتی رعی اولنه کلمش ایسه اول حیواناتك مؤخراً حاصل اولان فروعی یعنی دوللریدخی اول مرعاده رعیدن منع اولنماز » عبارهٔ قانونیه سندن مستدللدر .

شوراسیده واردرکه : برکیمسه خارجدن کلوب مجدداً خانه وسکنا بنا ایده رك توطن ایلر ایسه اوکیمسه اهالیٔ مسکونه کبی بالجمله حقوق ومنافعندن مستفید اولور .

یعنی اوقریه ویاقصبه یه توطن ایدن کیمسه اهالیٔ مسکونه مثللو حیواناتی عمومه مخصوص اولان مرعادن رعی ایتدیرر ، قوریدن احتطاب وانتفاع ایده بیلیر .

اهالیٔ قرا دعوایه بالتصدی : سن بوقریه نك اهالیٔ قدیمه سندن اولمدیغك ایچون اهالیٔ قریه یه مخصوص اولان مرعا وقوری وسائر حقوق ومنافعدن حصه یاب اوله مزسك . دیو منعه قادر اوله مازلر .

لاکن اکر او کیمسه قدر معروف خارجنده حیوانات کتیره‌رك مرعاده رعی ایتدیرمك ایسترسه منع اولنور .

چونکه : عکسی حال اهالیٔ قریه حیواناتنك مضایقه وضرورتلرینی ایجاب ایلر .

بنابرین قدر معروف داخلنده خارجدن جلب ایلدیکی حیواناتی رعیه وقوریدن احتطاب وانتفاعه حق وصلاحیتی واردر . کیمسه طرفندن مداخله ایدیله‌ماز .

شونك ایچونکه : او کیمسه‌ده ارتق اهالیٔ قدیمه عدادینه داخل اوله‌جغندن وموضوع بحث ومقال اولان مرعا اهالیٔ قریه‌نك هیئت عمومیه‌سنه ترك وتخصیص بیورلمش اولوب هر بری او مرعادن انتفاع واستفاده‌یه قانوناً صلاحیتدار اولدیغندن خارجدن کلوبده توطن ایده‌ن کیمسه‌نکده اشبو صلاحیتی حائز اوله‌جغی آشکاردر .

وکذلك بر قریه‌نك اهالیٔ قدیمه‌سندن اولوبده کرك اسباب مجبره وکرکسه کندی ایستك وارزوسیله ترك وطن ایله قصبهٔ سائره‌ده اسکان ایلیوب قریه‌سنده قالان یوردینی یعنی خانه و اراضی و بالجمله حوزهٔ تصرفنده بولنان اموال واملاك واراضیسنی آخره بیع واحاله ایلدیکنده او کیمسه‌نك حائز اولدیغی صلاحیت قانونیه یوردینی آلان کیمسه‌یه انتقال ایدر .

یعنی او کیمسه نه‌قدار حیوانات رعی ایدرسه یوردینی آلان شخصده او قدر حیوانات رعی ایتدیره‌بیلیر وکذلك قوریدنده اولوجهله انتفاع ایده‌بیلیر .

یوقسه مثلا یوردینی صاتان شخص اون حیوانات رعی ایدر ایکن صاتون آلان شخص اللی حیوانات رعی ایتدیره‌ماز .

عکسی حالده منع ایتمکه اهالیٔ قریه‌نك هر آن و زمان صلاحیتی واردر .

وکذلك اهالیٔ قرا دعوایه‌بالقیام: سن واقعا اهالیٔ قدیمه‌دن فلانك یوردینی صاتون آلدکسه‌ده کندك اهالیٔ قدیمه‌دن اولمدیغندن حیواناتنی رعیه وبالجمله اهالی حقوقنه صلاحیتك یوقدر . دیه‌مزلر .

زیرا : قانوناً اعطا بیوریلان حق وصلاحیت وحقوق و سائره اشخاص نامنه اولمیوب اوقریه ویا قصبه‌ده مسکون اولان اهالی نامنه‌در . اشخاصك تبدلی هیچ بر وقت مانع اوله‌ماز .

فقط صاتون آلان کیمسه مقدما رعی ایدیلان مثلا اون حیوان رعی ایتدیرمیوب بلکه خارجدنده جلب ایلدیکی اللی حیوانله التمش حیوانی رعیه تصدی ایلسه اهالیٔ قریه حیواناتنك ضرورت و مضایقه‌سنی ایجاب ایلیه‌جکنه بناءً حال اصلیسنه ارجاع ایتدیریلیر .

یعنی اهالی اون حیواندن زیاده‌سنی رعیدن منعه صلاحیتداردرلر .

خلاصهٔ ماده : بر قریه‌یه مخصوص ویا بر قاچ قریه بیننده مشترك مرعاده قریه اهالیسندن بر کیمسه‌نك نه‌مقدار حیواناتی رعی اوله‌گلمه ایسه اول حیواناتك دوالمرعی اول مرعاده رعیدن منع اولنه‌ماز .

واهالیٔ قریه‌نك حیواناتنی ضرورت ومضایقه‌یه دوشوره‌جك درجه‌ده خارجدن حیوانات جلب و ادخال ایله رعی ایتدیرمکه اهالیٔ قریه‌دن بر کیمسه‌نك صلاحیتی یوقدر .

و بر قریه‌یه خارجدن کلوب مجدداً بنا انشا ایله توطن ایلیانه کیمسه قدیمدن معروف حیوانات کتوروب اول مرعاده رعی ایتدیره‌بیلیر .

اهالیٔ قریه‌دن بر کیمسه‌نك اول مرعاده نه‌مقدار حیواناتی رعی اوله‌گلمه

ایسه آنلك بربنه هر کیم کلیرسه کلسون اول کیمسه‌ده اول مقدار حیوانات رعی ایتدیره بیلیر .

عکسی حالده اهالیٔ قریه‌نك منعه حق قانونیلری واردر .

{ یوز برنجی ماده }

[دفترخانهٔ عامره‌ده مقید اولوب بر قریه اهالیسنه مستقلاً ویاخود اوچ بش قریه اهالیسنه مشترکاً من‌القدیم مخصوص اولان یایلاق وقشلاغك اوتندن وصویندن یالکز کندولرینه مخصوص اولان قریه اهالیسی انتفاع ایلیوب اجانبدن بولنان دیکر قرا اهالیسی انتفاع ایده‌ماز .

وبو مقوله یایلاق وقشلاغك اوتندن وصویندن انتفاع ایدن اهالیدن تحمللرینه کوره جانب میری ایچون رسومات یایلاقیه وقشلاغیه آلنور .

وبویله اهالی‌یه مخصوص اولان یایلاق وقشلاقلر آلنوب صاتلماز و طاپو ایله تصرف ایتدیرلماز واهالینك رضاسی اولمقسزین زراعت وحراثت دخی اولنماز.]

«دفترخانهٔ عامره‌ده مقید اولوب برقریه اهالیسنه مستقلاً ویاخود اوچ بش قریه اهالیسنه مشترکاً من القدیم مخصوص اولان یایلاق وقشلاغك » تعبیرینی استعمالدن واضع قانونك مقصد عالیسی: یکرمی دردنجی مادهٔ قانونیه شرحنده بیان و تفصیل قیلندیغی اوزره اراضیٔ امیریه‌دن معدود وبالجمله معاملاتنده اراضیٔ امیریهٔ سائره معاملات واحکامی اجرا ایدیلوب باطاپواشخاص عهده‌سنده تفویض قیلنان یایلاق وقشلاقلردن اولمیوب بر قریه ویاخود متعدد قریه‌لر اهالیسنه حین تأسس وتشکللرنده جانب حکومت سنیه‌دن اراضیٔ متروکه‌دن یایلاق وقشلاق اولمق اوزره اوقریه ویا قرا اهالیسنك هیئت عمومیه‌سنه ترك ومستقلاً ویاخود مشترکاً انتفاع ایتمك اوزره تخصیص بیوریلوب از قدیم بو صورتله استعمال واستفاده‌ایدیله‌کلان و دفترخانهٔ عامره‌ده مقید بولنان یایلاق وقشلاق دیمکدر .

بالدفعات بیان اولنه کلدیکی وجهله برقریه وقصبه ویاخود متعدد قرا وقصبات اهالیسنك هیئت مجموعه‌سنه ترك وسکنه‌سندن هر برینك انتفاع واستفاده‌لرینه حصر ایدیلان واراضیٔ متروکه‌دن اولان قوری، مرعا، یایلاق ، قشلاق وبومثللولردن انجق مخصص الیهلر استفاده وانتفاع ایده‌بیلوب ـ چونکه حق انتفاعه قانوناً اونلر مالك در ـ آخر برکیمسه‌نك وجوارنده بولنان دیکر برقریه ویاقصبه اهالیسنك انتفاعه حق وصلاحیتی اوله‌ماز .

ایشته موضوع بحثمز اولان یایلاق وقشلاقلرك اوتندن وصویندن دخی انجق مخصص الیه اولان قریه ویاخود قرا اهالیسنك هیئت مجموعه‌سی انتفاع ایده‌بیلیر .

وکذا مخصص الیه اولان قریه ویا قرا اهالیسندن بری ازقدیم نه کونا انتفاع حقنه مالك ایسه اوصورتله مستفید اولوب یوقسه اوحقی تزیید وتغییر ایده‌ماز .

عکسی حالده مداخلهٔ واقعه اهالیٔ قریه و یا قرا هر آن وزمان منع ایده‌بیلیرلر .

وکذلك بوقبیل یایلاق وقشلاقلر ذکر اولندیغی اوزره قریه‌ویاقرا اهالیسنه مخصص اولدیغندن آلنوب صاتیله‌ماز ، زراعت و حراثتده ایدیله‌ماز . طاپو ایله تصرفده قیلنه‌ماز .

شاید بویله بر معامله اجرا ایدیله‌جك اولورایسه ـ ولوکه صاحب الأرض اولان مأمورین اراضی طرفلرندن اجرا ایدلسون ـ اصلا حکم وتأثیری اولمیوب اهالیٔ قریه‌نك هر آن وزمان منعه صلاحیتی واردر . برده بو قبیل یایلاق وقشلاقلرك اوتندن وصویندن استفاده وانتفاع ایده‌ن و مخصص الیه بولنان قریه ویاخود قرا اهالیسنك هیئت

عمومیه‌سندن تحملارینه کوره رسومات یایلاقیه وقشلاقیه نامیله جانب میری ایچون بر رسم آلنیر .

زیرا : ارض مذکور هرنقدر اراضیٔ متروکه‌دن ایسه‌ده لاکن بونلردن انتفاع واستفاده ایدلمکده اولدیغنه ومعاملات اراضیده مطمح نظر حقوق خزینه‌نك صیانه‌سی اولدیغنه مبنی اهالینك وسعت واقتدارینه کوره رسومات آلنمق لازمه‌دندر .

شوراسیده واردرکه : اهالینك تحملی واقتداری نسبتنك خارجنده رسومات طرح وتنزیلی دخی جائز دکلدر .

له‌الحمد بو جهتده سایهٔ عدالتوایهٔ حضرت پادشاهیده مطلوب عالی وجهله جریان ایتمکده‌در ،

« اهالینك رضاسی‌اولمقسزین زراعت وحراثت دخی اولماز » عبارهٔ قانونیه‌سندن مقصد : بوقبیل یایلاق وقشلاقلرده ـ اربابنك معلومی اولدیغی وجهله ـ بك‌چوق اراضیٔ موات ومعطله بولندیغندن واراضیٔ معطله ومواتك احیاسی ایسه ـ آتیده تفصیل اولنه‌جغی اوزره ـ هر نه‌قدر صاحب‌الارض اولان مأمورین اراضینك اذننه منوط ایسه‌ده فقط بو اراضی او قریه ویاخود قرایه مخصوص اولان یایلاق وقشلاغك دائرهٔ حدودی داخلنده اولمسنه وبعدالاحیا زراعت وحراثت قیلندیغی حالده حصوله کلان محصولاتندن جانب خزینهٔ جلیله‌یه‌ده عشر محصول ویریلوب بو صورتله خزینهٔ جلیله‌یه منافع حصوله کله‌جکنه مبنی یالکز بونلره مخصوص اولمق اوزره بر مساعدهٔ قانونی ویرلمش دیمکدر .

بونك ایچون اهالیٔ قریه ویا قرا بالاتفاق یایلاق ویا قشلاقلرینك حدودی داخلنده بولنان محالدن بر مقدار محلی زراعت و حراثت ایده‌بیلیرلر .

بوكا كرك اجانبدن بركيمسه وكركسه مأمور اراضى مداخله ايده‌مز.
فقط اهاليدن بر ويا برقاچ شخص اتفاقله اويله زراعت وحراثتده بولنه‌مازلر .

زيرا : محال مذكوره اهالئ قريه‌نك هيئت مجموعه‌سنه تخصيص بيورلمش وهر نه‌قدر كندولرينكده محال مذكوره‌ده حق انتفاعلرى وارايسه بو حق قانونيده هيئت مجموعه‌سيله برابر اولمق اوزره مقيد ومشروطدر .

بنا برين بويله بر اهاليدن بر ويا برقاچ كشى وياخود اجانبدن بعض كسان اهالينك رضاسى اولمقسزين محال مذكوره‌دن برمقدار محلى زرع ايتسه‌لر اهالئ قريه‌نك اشبو مداخله‌يى منعه هر آن وزمان صلاحيتلرى واردر .

حتى زرع اولنان محصولات حصوله كلمش اولسه بيله اهالى صلاحيت مذكوره‌يى استعمال ايده‌بيليرلر .

خلاصهٔ ماده : دفترخانهٔ خاقانيده مقيد اولوب بر قريه ويا متعدد قرا اهاليسنك هيئت عموميه‌سنه مشتركاً وياخود مستقلاً من القديم تخصيص بيوريلان يايلاق وقشلاغك اوت وصويندن يالكز مخصص اليهلر استفاده وانتفاع ايدرلر . بركيمسه مداخله ايده‌مز .

واشبو يايلاق وقشلاغك اوت وصويندن مستفيد اولان اهاليدن وسع واقتدارلرى داخلنده رسومات يايلاقيه وقشلاقيه ناميله جانب ميرى ايچون رسم آلنير .

وبونلر آلنوب صاتلماز و بر ويا متعدد اشخاصه طابو ايله تصرف ايتديرلمز واهالينك رضاسى اولمقسزين زراعت وحراثت اولنماز .

{ یوز ایکنجی ماده }

[قوری واورمان وطریق عام وپنار وبازار وخرمن یرلری ومرعی ویایلاق وقشلاق مثللو من القدیم اهالی‌یه تخصیص وترك اولنمش اولان اراضیٔ متروکه‌یه متعلق دعوالرده مرور زمانه اعتبار اولنماز .]

اراضیٔ امیریه و تخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه دعاویسنده مرور زمان نمقدار مدت اولدیغی یکرمنجی مادهٔ قانونیه شرحنده علی التفصیل سرد واتیان قیلنمشدی .

مجلهٔ احکام عدلیه‌نك « ١٦٧٥ » نجی ماده‌سنده « طریق عام ونهر ومرعی کبی منافعی عمومه عائد اولان یرلرك دعواسنده مرور زمانه اعتبار اولنماز مثلا بر قریه‌یه مخصوص اولان مرعایی برکیمسه بلانزاع اللی سنه ضبط وتصرف ایتدکدن صکره قریه اهالیسی اول مرعایی آندن دعوی ایتسه‌لر استماع اولنور » دیو مسطور اولمسنه مبنی منافعی عموم ابنای بشره ویاخود بر قریه ویا متعدد قرا وقصبات اهالیسنك عمومنه عائد اولان و « اراضیٔ محمیه واراضیٔ مرفقه‌یه » منقسم اولان اراضیٔ متروکه دعاویسنده مرور زمان اوله‌ماز .

بنابرین کرك عموم انسانلره وکرکسه بر قریه ویاخود متعدد قرا وقصبات اهالیسنك هیئت عمومیه‌سنه ترك وتخصیص بیوریلان ومواد سابقه‌ده تفصیل قیلنان اراضیٔ متروکه‌دن بر مقدار محلی برویا برقاچ کیمسه هرنه صورتله اولور ایسه اولسون تصرف ایدرسه اهالیٔ قریه هرنزمان ایسترلرسه لدی الدعوی مداخلهٔ واقعه‌یی منع ایتدیره‌بیلیرلر .

او کیمسه تاریخ ضبطمدن اعتباراً یکرمی سنه مرور ایلدی حالبوکه : معاملات اراضیده اون سنه بلا نزاع تصرف ایله حق قرار ثابت اوله‌جغندن تصرفمه ممانعت اولنه‌ماز . دیو ادعاده بولنسه اشبو

حق قرارك ثبوتی ومرور زمانك اون سنه بولنمسی اراضیٔ امیریه یه عا
اولوب بو قبیل اراضیٔ متروكه‌ده مرور زمان اولمدیغندن آرادن یو
ویا دها زیاده سنه مرور ایتسه بیله ینه مداخله‌سی منع اولنور .

وكذلك محال مذكوره‌لردن وازجمله بر قریه‌یه مخصوص مرعادر
بر مقـدار محلی بالافراز مأمورین اراضی طرفندن بر شخصـه احا
وكیفیت تصرفی مبین یدینه بر قطعه سند خاقانی‌ده اعطا ایدلسـه ینه
حكم بو وجهله‌در .

بنابرین او شخص ادعایه قیامله : مجلهٔ جلیله‌نك « ۱۷۳۷ » نجی
ماده‌سی موجبنجه « قیود دفتر خاقانی تزویردن امین اولمغله معمول ب
اوله‌جغی » ومنازع فیه اولان محله باطاپو متصرف بولندیغم جهتله عن اصل
اول قریه اهالیسنه مخصوص مرعی اولسه بیله ینه مداخله ایدیله‌من
دیسه واقعا : قیود دفترخاقانی معمول به ایسه‌ده «معلومات مخصوصه
سرلوحه‌سی آلتنده بر تفصیل ایضـاح ایدلدیكی وجهله فقهاء عظـا
حضراتنك بیان وافتا بیوردقلری قیود خاقانی « دفاتر جدیده » تعبیر
اولنان قیود اولوب اشبو قیود معتبره‌ده دخی از قدیم محل منازع فیهك
مرعی اولدیغی مسطور بولنمش ومجلهٔ جلیله‌نك « ۱۷۶۰ » نجی ماده‌سی
دلالتندن دخی مستبان اوله‌جغی وجهله بو قبیل تاریخ دعاویسنده مقدم
اولانك اولا اوله‌جغی بدیهی بولنمسنه مبنی ارتق اول طاپو سندینك
قطعاً حكم وتأثیری اولمیوب منع مداخله‌سنه حكم اولنور .

دیمك اولیوركه : كرك عموم نوع بشره وكركسه بر قریه ویاخود
قرا و قصبات اهالیسـنك عمومنه عائد اولمق اوزره از قدیم مخصوص
اولان اراضیٔ متروكه دعاویسنده مرور زمان یوقدر .

هر نه وقت اهالی ادعایه قیام ایلسه‌لر مسموع اولور .

خلاصهٔ ماده : قوری واورمانه وطریق عام وپنار وبازار وخرمن یرلری ومرعی ویایلاق وقشلاق مثللو اذ قدیم کرك ابنای بشره وکرکسه برقریه ویاخود متعدد قرا وقصبات اهالیسنك هیئت عمومیه سنك تخصیص بیورلمش اولان اراضیٔ متروکه دعاویسنده مرور زمانه اعتبار یوقدر .

{ فصل ثانی }

« اراضیٔ موات بیانندهدر »

{ یوز اوچنجی ماده }

[باطاپو کیمسهنك تصرفنده اولمیان ومن القدیم اهالیٔ قصبات وقرایه تخصیص قیلنمیان واقصای عمراندن جهیر الصوت اولان کیمسهنك صیحهسی استماع اولنمیهجق درجه قصبه وقریهدن بعید بولنان کوهی وطاشلق وقراج وپرناللق واوتلاق کبی خالی محللر اراضیٔ موات اولوب بومقوله یرلردن یره ضرورتی اولان کیمسه رقبهسی بیت الماله عائد اولمق اوزره مجاناً مأمورینك اذنیله مجدداً یر آچوب ترلا اتخاذ ایدهبیلور .

سائر اراضیٔ مزروعه حقنده مرعی الاجرا اولان احکام قانونیه تمامیله بومقوله یرلرده دخی جاریدر .

فقط برکیمسه بروجه محرر آچمق اوزره مأمورندن اذن آلمش وتفویض ایتمش اولدیغی محلی آچیوبده بلاعذر صحیح اوچ سنه علی حاله ترك ایدر ایسه آخره ویریلور .

واکر بومقوله یرلردن بلا رخصت آچوبده ترلا اتخاذ ایدن اولور ایسه آچمش اولدیغی محلك طاپوی مثلی کندوسندن آلنهرق عهدهسنه بالتفویض طاپو سندی ویریلور .]

اراضیٔ موات : متن مادهٔ قانونیهده « باطاپو کیمسهنك تصرفنده اولمیان ومن القدیم اهالیٔ قصبات وقرایه تخصیص قیلنمیان واقصای عمراندن جهیر الصوت اولان کیمسهنك صیحهسی استماع اولنمیهجق

درجه قصبه وقریه‌دن بعید بولنان کوهی وطاشلق وقراج وپرنالق واوتلاق کبی خالی محللردر » دیو تعریف بیورلمشدر .

موات : عنداللغویین اولمش حیوان معناسنه موضوعدر .

اصطلاح شرعده : اراضیٔ موات ـ مجلهٔ جلیله‌نك «١٢٧٠» نجی ماده‌سنده محرر اولدیغی وجهله ـ یعنی اراضیٔ موات اول یرلردرکه : کمسه‌نك ملکی وبرقصبه وقریه‌نك مرعاسی یامحتطبی یعنی بالطه‌لغی اولمدیغی حالده اقصای عمراندن بعید اوله . یعنی قصبه ویا قریه‌نك اك کنارنده‌که خانه‌لرندن جهیرالصوت اولان کیمسه‌نك صداسی استماع اولنمیه . دیو تعریف بیورلمشدر .

دیمك اولیورکه: اصطلاح شرع وقانونده اراضیٔ موات؛ خالی بولنان واقصای عمراندن یعنی قصبه‌ویاخود قریه‌نك اك کنارنده‌کی خانه‌سندن سسی چوق اولان کیمسه‌نك صداسی ایشیدلمیه‌جك درجه محلده اولوب برشخصك حوزهٔ تصرفنده اولمیان وبرقریه ویا برقصبه‌یه ترك وتخصیص بیورلمیان اراضی دیمکدر .

مجلهٔ جلیله‌نك «١٢٧١» نجی ماده‌سنده محرر اولدیغی اوزره «یعنی عمرانه قریب اولان یرلر اهالی‌یه مرعی وخرمن یری ومحتطب اولمق اوزره ترك اولنور بویرلره اراضیٔ متروکه دینلور » دیو تصریح ومادهٔ قانونیه‌ده‌ده تقیید بیورلدیغنه بناءً اقصای عمرنده بولنان اراضی اراضیٔ موات اولمیوب اراضیٔ متروکه‌در .

« معلومات مخصوصه » بحثنك ایکنجی بابنك اراضیٔ مواتی شامل اوچنجی فصلنده برتفصیل بیان قیلندیغی اوزره اراضیٔ مواتی احیا ایتمك انجق صاحب الارضك اذننه منوط ومتوقفدر .

فقط مجلهٔ جلیله‌نك « ١٢٧٢ » نجی ماده‌سنك فقرهٔ اخیره‌سی ـ یعنی

اکر سلطان یاخود وکیلی برکیمسه‌یه بریردن مجرد انتفاع ایدوبده تملك ایتامك اوزره احیاسنه اذن ویرسه اول کیمسه مأذون اولدیغی وجهله اول یرده تصرف ایدر اما اول یره مالك اوله‌مز. موجبنجه ومع‌مافیه متن مادهٔ قانونیه‌ده تصریح بیورلدیغی اوزره رقبه وحقوق ملکیتی جانب بیت‌الماله عائد اوله‌رق یالکز حقوق تصرفیه‌سی احاله قیلنیر. وبالجمله معاملاتنده اراضیٔ امیریهٔ سائره معاملاتی اجرا قیلنیر. یعنی بعدالاحاله ارتق اراضیٔ موات میاننده چیقوب اراضیٔ امیریه عدادینه داخل اولمسی حسبیله ارتق حقنده اراضیٔ موات معامله‌سی اجرا قیلنه‌میوب اراضیٔ امیریه احکامی جاری اوله‌جغی بدیهیدر.

بونکله برابر بوقبیل اراضیٔ موات اراضی‌مزروعه شکلنه‌قونلمق اوزره طالبی عهده‌سنه مجاناً وبلابدل احاله قیلنیرکه: بونکده سبب وحکمتی امر ذراعتك ترقی واعتلاسی وتبعه ورعایانك رفاه حال ایله تأمین تعایشلرندن عبارتدر.

مجلهٔ جلیله‌نك « ١٢٧٥ » نجی ماده‌سنده « تخم اکمك وفدان دیکمك ارضی احیا اولدیغی کبی نطاس ایلمك یاسقی ایامك یاخود سقی ایچون خرق وجدول آچمق دخی احیادر. » و « ١٢٧٦ » نجی ماده‌سنده « برکیمسه اراضیٔ مواتدن بریرك اطرافنه دیوار چکسه یاخود سیل صویندن محافظه ایده‌جك قدر اطرافنی یوکسلدوبده مسنات یاپسه اول یری احیا ایتمش اولور. » و « ١٢٧٧ » نجی ماده‌سنده « طاش یاخود دیکن ویاقوری آغاج داللری وضع ایدرك اراضینك جوانب اربعه‌سنی احاطه ایتمك یاخود اراضینك اوتلرنی آیقلامق ویاخود ایچنده‌کی دیکنلری یاقمق ویاخود قویی قازمق اول اراضی‌یی احیا دیمك اولمیوب

انجق تحجیردر.» و «١٢٧٨» نجی ماده سنده «برکیمسه اراضیٔ مواتده اولان اوتلری ویا دیکنلری بیچوب واراضینك اطرافنه وضع ایله اوزرلرینه طوپراق دخی وضع ایدوب انجق سیل صوینه مانع اوله جق وجهله مسناتی اتمام ایلمسه اول اراضی‌یی احیا ایتمش اولمیوب انجق تحجیردر.» دیو مصرح اولدیغندن اشبو موادقانونیه‌دن مستبان اولدیغی وجهله اراضیٔ مواتده احیا وتحجیرناملریله ایکی تعبیر واردر.

زیرا: اراضیٔ مواتدن برمحلی احیا واراضیٔ مزروعه عدادینه ادخال ایده جك کیمسه‌نك صاحب الارض اولان مأمورین اراضی طرفندن اذن استحصالنه مجبوریتی اولوب اکر برکیمسه استحصال رخصتله اراضیٔ مواتدن برمحلی احیا ایده جك اولورسه مجاناً وبلابدل اول محل کندوسنه احاله وتفویض اولنوب اوچ سنه‌یه قدر احیایه حقی واردر.

اکر اعذار معتبرهٔ قانونیه اولمقسزین اوچ سنه اول محلی احیا ایتمزسه عدم اقتداری تظاهر ایلیه جکنه بناءً اول محل آخرینه ویریلیر واول کیمسه‌نکده ادعایه صلاحیتی یوقدر.

فقط برکیمسه اراضیٔ مواتی احیا ایتمك ایستیوب لاکن قانوناً تحت مجبوریتده اولان مأمورین اراضیدن استحصال رخصت ایتمز ایسه بوصورتله اجرا ایتدیکی معامله‌یه نظر اولنور.

اکر مواد سابقهٔ منقوله‌ده بیان اولندیغی وجهله اول ارضی احیا ایتمش ایسه مجبوریت قانونیه‌یی ایفا ایتمیوب یعنی مأمورین اراضی طرفندن استحصال رخصت ایتمیه‌رك خود بخود احیا ایلدیکندن ناشی احیا ایلدیکی - تعبیر آخرله - اراضیٔ مزروعه حالنه وضع ایلدیکی اراضیٔ مواتك طاپوی مثلی کندوسندن آلنه‌رق اولوجهله تصرفنی حاوی یدینه طاپو سندی ویریلیر.

فقط احیا ایتمیوب تحجیر ایلمش ایسه مجلهٔ جلیله‌نك «١٢٨٩» نجی ماده‌سنده « بر کیمسه اراضیٔ مواتدن بر محلی تحجیر ایتسه اوچ سنه مدت اول یره سائرندن احق اولور اوچ سنه‌یه قدر احیا ایتمز ایسه حقی قالماز واحیا ایتمك اوزره بشقه‌سنه ویریله بیلور . » دیو مسطور اولمسنه بناءً بویله تحجیر ایلیان کیمسه اراضیٔ مذکوره‌یه سائر طالبلرندن احق اولور .

فقط اکر اوچ سنه ظرفنده استحصال رخصتله احیا ایلر ایسه مجاناً وبلابدل ومأذونیتسز احیا ایلر ایسه طاپوی مثلیله اول کیمسه‌یه تفویض اولنور .

مدت معینهٔ مذکوره حلول ایلیوبده احیا ایتمدیکی تقدیرده حق قانونیسی ساقط اوله‌جغندن طالبنه احاله قیلنیر .

طاپو سنداتی حقنده تعلیماتك بو جهته عائد اولان بندی حسب التعلق بروجه آتی تزبیر قیلنیر .

[بشنجی بند : اقصای عمراندن اولوب بوز وقیراچ اولان یرلر طاپو نظامنامه‌سنك اون ایکنجی ماده‌سنده بیان اولندیغی وجهله یالکز اوچ غروش کاغد بها واصول جدیده وجهله بر غروش کاتبیه آلنه‌رق مجدداً ترلا آچلمق اوزره مجاناً احاله اولنمق جائز اولوب انجق صبانکیر ترلا اوله‌رق بلا صاحب خالی قالمش اولان یرلر بو حکمدن مستثنا اوله‌رق بالمزایده طالبنه احاله اولنور و ذکر اولنان بوز و قیراچ یرلرك مجدداً آچیلوب ترلا اتخاذی دخی اراضی قانوننامهٔ همایوننك یوز اوچنجی ماده‌سنده تصریح اولندیغی وجهله جانب میریدن اذن ورخصت آلنمغه موقوف اولدیغندن قانوننامهٔ مذکورك نشر واعلانی تاریخندن صکره جانب میریدن اذن ورخصت آلنمیه‌رق آچیلوب ترلا اتخاذ اولنان

محللرك متصرفلرندن تاريخ ضبط و اعمارندهكى طاپوى مثلى آلنهرق اكا احاله قلنور .

فقط بو حكم دخى بند سابقده بيان اولنديغى اوزره التى ماه ظرفنده بلاعذر متصرفى كاوبده بر وجه محرر طاپوى مثلنى ويرهرك سنده طالب اولمازايسه اول حالده شمديكى طاپوى مثلى آلنهرق اكا تفويض اولنور .]

ديمك اوليوركه : اراضئ مواتدن بر محلك احيا واراضئ مزروعه عداديـنه ادخالى مأمورين اراضينك اذنيله اولورسه بلابدل ومجاناً تفويض اولنوب اوچ سـنه‌يه قدر حق احيا موجوددر واذنسز احيا اولنورسه طاپوى مثليله ويريلير .

تحجير ايدلمش ايسه اوچ سنه‌يه قدر حق احيا واردر .

خلاصهٔ ماده : بالطاپو بر كيمسه‌نك تصرفنده بولنميان و قريه و قصبه‌لره من القديم مخصص اولميان واقصاى عمراندن جهير الصوت اولان بر كيمسه‌نك صيحه‌سى استماع اولنميه‌جق درجه قصبه ويا قريه‌دن اوزاق اولان كوهى وطاشلق قراج ، پرنالق ، اوتلاق مثللو خالى محللر اراضئ موات‌دركه بويله يرلرده بره ضرورتى اولان كيمسه‌يه رقبه‌سى بيت الماله ويالكز حقوق تصرفيه‌سى كندوسنه عائد اولمق اوزره مأمورينك اذنيله مجدداً بر آچوب تارلا اتخاذ ايده‌بيلير .

وبونلر حقنده اراضئ اميريه معامله‌سى اجرا قيلنير .

و شايد بر كيمسه اذنله آلوب تفويضندن صكره بلا عذر اوچ سنه اول محلى آچميوب على حاله ترك ايدرسه آخره ويريلير .

و بو مقوله يرلرده بلا رخصت آچوبده تارلا اتخاذ ايدن كيمسه‌دن اول محلك طاپوى مثلى آلنوب عهده‌سنه تفويضه و سند خاقانيسى ويريلير .

{ یوز دردنجی ماده }

[من القدیم اهالی یه مخصوص قوری واورمانلردن اولمیوبده جبال مباحه دن عد اولنان طاغلردن وبالقانلردن هرکس اودون وکراسته قطع ایده بیلوب یکدیکره مداخله ایده مز .

وبونلردن حصوله کلان کیاهدن وقطع اولنان اشجاردن عشر آلنماز .

وبومقوله جبال مباحه دن برمقداری بالافراز مستقلاً ویامشترکاً قوری اتخاذ اولنمق اوزره مأموری طرفندن کیمسه یه باطاپو تصرف ایتدیرلماز .]

مجلهٔ جلیله نك «١٢٤٣» نجی ماده سنده «جبال مباحه ده یعنی بر کیمسه نك تملکنه کچمامش اولان طاغلرده کی خدایی نابت آغاجلر مباحدر . » و «١٢٥٩» نجی ماده سنده «جبال مباحه ده وصاحبسز وادیلرده ومرعالرده کی صاحبسز آغاجلرك میوه لرینی کیم اولور ایسه دیوشیره بیلور . » دیو مصرح اولمسنه ومتن مادهٔ قانونیه ده دخی مصرح بیورلدیغی وجهله جبال مباحه دن اودون وکرسته کسمك ایچون هیچ بر کیمسه نك مداخله ایده میه جکی وهرکس بو خصوصده حر ومختار اولدیغی وحتی بونلردن عشر بیله آلنه میه جغی بیان اولنمقده ایسه ده ینه مجلهٔ جلیله نك «١٢٥٤» نجی ماده سنده «مباح ایله هر کس انتفاع ایده بیلور فقط سائره ضرر ویرمامك ایله مشروطدر . » دیو مسطور اولمسنه مبنی بر آرالق مادهٔ قانونیه موجبیله جبال مباحه سربست براقیلوب هر کس دیلدیکی وجهله استفاده ایتمکده ایسه لرده اشبو استفاده جهتلری صوك درجه سؤ استعمال ایدلمش ومجله نك «٢٧» نجی ماده سنده «ضرر عامی دفع ایچون ضرر خاص اختیار ارانور» دیو تصریح بیورلمسنه ابتناءً جبال مباحه نك — متن مادهٔ قانونیه ده مصرح اولدیغی اوزره — سربستیتی رفع ایله دائرهٔ انضباطه آلنه رق هر کسك درجهٔ استفاده سی تحدید قیلنمش وبوبابده

فی ١١ شوال سنه ٨٦ تاریخنده اورمان نظامنامه‌سی نشر بیورلمشدرکه: تعلق ومناسبتی اولان ماده‌لری بروجه‌زیر نقل اولنور .

= اورمانه نظامنامه‌سی =

[برنجی ماده: ممالك محروسهٔ شاهانه‌ده کائن اورمانلر درت قسمه منقسمدر. برنجیسی طوغریدن طوغری‌یه دولته عائد بولنان وایکنجیسی اوقافه مربوط اولان اورمانلر و اوچنجیسی قصبات وقرایه مخصوص بالطه‌لقلر دردنجیسی اشخاص عهده‌سنده بولنان قوریلردر . دردنجی قسمك احکام ومعاملات تصرفیه‌سی واحوال سائره‌سی اراضی قانوننامهٔ همایوننك مواد مختلفه‌سنده محرر اولدیغندن اشبو نظامنامه آندن بحث ایتمیوب یالکز میری‌یه و اوقافه و قرایه مخصوص اولان اورمان وبالطه‌لقلره شاملدر .

ایکنجی ماده : ممالك دولت علیه‌ده نقدر میری اورمانی وارایسه تعیین اولنه‌جق ومواد آتیه‌نك احکامی تعیین وتحدید ایله تحت محافظه‌یه آلنان اورمانلر حقنده جاری اوله‌جقدر .

اوچنجی ماده : اشبو نظامنامه احکامنه مخالف اوله‌رق میری اورمانلرندن اشجار قطعی جائز اولمیه‌جقدر .

دردنجی ماده : کرك میری اورمانلرندن وکرك وقف اورمانلریله اشخاص عهده‌لرنده بولنان قوریلردن ترسانه وطوبخانه اداره‌لرینه مقتضی کراسته‌لك اشجارك قطع ونقلی اشبو نظامنامه‌یه مربوط اولان نظام مخصوص ایله تعیین قیلنمشدر .

بشنجی ماده : اهالیٔ قری سکنالریله انبار و آغیل مثللو محتاج اولدقلری ابنیه‌یی تعمیر ویا مجدداً انشا ایتمك وعربه وادوات زراعت اعمال ایلمك واحتیاجات بیتیه‌لری مرتبه‌سنده کمور یاپمق واودون اولمق

ایچون میری اورمانلرندن مجاناً کراسته واشجار کسه‌جك و فقط تجارت ایچون قطع ایده‌جکلری کراسته‌نك اداره طرفندن تعیین اولنان قیمت واثمانی اعطایه وتجار کبی اشبو نظامنامه احکامنه اتباعه مجبور اوله‌جقلری مثللو کرك بالذات وکرك بالواسطه آخر محله نقل وفروخت ایده‌جکلری حطب وکمور ایچون میری اورماندن کسیله‌جك اشجارك اداره طرفندن تعیین اولنه‌جق قیمتی اعطا ایلیه‌جکلردر .

هر قریه‌نك منسوب اولدیغی بازار یرینه اهالینك کندی عربه وحیوانلریله نقل وفروخت ایتدکلری حطب وکمور بوحکمدن مستثنادر . وبونلر حقنده جریان ایده‌جك معاملات تعلیمات مخصوصه‌سنده بیان قلنه‌جقدر .

اون طقوزنجی ماده : اراضیٔ قانوننامهٔ همایوننك دردنجی ماده‌سنده تعریف اولندیغی اوزره تخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه‌نك منافع حاصله‌سی وقفك مشروط لهلرینه مصروف اولدیغی مثللو بومقوله اوقافه مربوط اولان اورمانلرك تصرف واداره‌لرینه دخی شاملدر .

یکرمنجی ماده : منحصراً اوقاف مضبوطه داخلنده بولنان اورمانلر تحت محافظه‌یه آلنه‌رق اشجارینك صورت قطع وفروختی وسائر معاملات متفرعه‌سی اشبو نظامنامه‌نك قسم اولنده میری اورمانلری ایچون اتخاذ ایدیلان اصوله وبوندن بویله وضع اولنه‌جق اورمان نظاماتنه تطبیق اولنه‌جق ووقف اورمانلرندن ترسانه وطوبخانه اداره‌لرینه مقتضی آغاجلرك صورت قطع واستحصال بدلاتنك تسویه‌سی نظامنامهٔ مخصوصی دائره‌سنده جریان ایده‌جکدر .

یکرمی برنجی ماده : قصبات وقری بالطه‌لقلری قدیمدن بر قریه ویابر قصبه‌یه احتطاباً وانتفاعاً تخصیص ایدلمش اولان قوری واورمانلردر .

یکرمی ایکنجی ماده: هر قصبه وقریه‌نك بالطه‌لغی اول قصبه وقریه‌نك اهالیسنه مخصوص اولوب بونلرك اشجارینی قطع ایتمك خصوصنده واحوال سائرهٔ انتفاعیه‌سنده اراضی قانونامهٔ همایوننك طقسان برنجی وطقسان ایکنجی ماده‌لرینك حکمی موجبنجه هر قصبه وقریه اهالیسنك معین اولان صلاحیتنه دیکر قریه وقصبه خلقنك مداخله‌سی ممنوعدر.]

مطالعه‌سندن دخی مستبان اوله‌جغی وجهله الیوم اهالیٔ قراجاناً جبال مباحه‌دن ـ وتعبیر جدیدله ـ میری اورمانلردن سکنالریله، انبار، آغیل مثللو محتاج اولدقلری ابنیه‌یی تعمیر ویاخود مجدداً انشا ایتمك وعربه وادوات زرعیه اعمال ایلمك واحتیاجات بیتیه‌لری ایچون کمور یاقمق، حطب کسمکه مأذوندر.

وشاید تجارت ایچون اودون وکمور وکرسته قطع واعمال ایدیله‌جکنده اشجار مقطوعه‌نك اداره طرفندن تعیین اولنان قیمتی اعطایه قطع ایده‌ن کیمسه مجبوردر.

شوراسیده واردرکه: بر قریه‌نك بالطه‌لغی اولمیوب از قدیم اول قریه‌یه قریبتی اولان جبال مباحه‌دن اودون وکمور قطع واعمال وبازار وپنایر محللرینه ایصال ایله اول قریه اهالیسی تعیش ایده‌کلمکده بولنمشلر ایسه بونلرده اول جبال مباحه‌دن، میری اورمانلردن تعامل قدیمی وجهله اودون وکمور وقطع واعمالنه مأذون اولوب فقط قبل القطع والاعمال اورمان مأمورلرینه بالمراجعه اورمان مأمورلرینك ارائه وتعیین ایده‌جکلری اشجاری قطع ایده‌بیلیرلر.

یوقسه مادامکه: بزم مأذونیتمز واردر ایستدیکمز محلدن قطع واعمال ایدرز. دیه‌مزلر.

بونکله برابر تعامل قدیم وجهله اودون وکمور قطع واعمالی

خصوصی هرسنه مارتدن اوّل جانب حکومت سنیه‌یه اول قریه ویا قصبه اهالیسی طرفندن قاچ نفوسی حاوی اولدقلری ونه‌قدر اودون وکمور صرف ایده‌جکلرینی مشعر تقدیم ایدیله‌جك استدعا ایله رخصتنامه آلندقدن وقطع ایده‌جکلری اشجارده مأموری طرفندن تمغا ایدلدکدن صکره اجرا اولنور .

بوقسه اوکنه کلان کیمسه میری اورمانلرندن استفاده ایلیه‌من اشته بو سببدن ناشی جبال مباحه هرکونا تجاوزاتدن صیانه اولنوب بر دائرهٔ انضباطیه‌یه آلنمش اولدیغندن آرتق قوری اولمق اوزره برمقدار محل بالافراز آخره تصرف ایتدیریله‌میه‌جکی امور بدیهیه‌دندر بنابرین متن مادهٔ قانونیه‌نك بو فقره‌سی اورمان نظامنامه‌سیله منفسخ اولمشدر .

خلاصهٔ ماده : من القدیم اهالی‌یه مخصوص قوری واورمانلردن اولمیوب جبال مباحه‌دن عد اولنان طاغلردن وبالقانلردن اورمان نظامنامه‌سی موجبنجه استفاده ایدیله‌بیلیر .

بونلردن بالافراز برمقدار محل مأمورین اراضی طرفلرندن باطابو مستقلاً ویا مشترکاً قوری اتخاذ اولنمق اوزره تصرف ایتدیریلمز .

{ یوز بشنجی ماده }

[قرا وقصبات اهالیسنه مخصوص اولان مرعالردن بشقه برقریه‌نك حدودی داخلنده اوتلاق محلی اولدیغی حالده اول قریه اهالیسی برکونا رسم ویرمکسزین حیواناتی اوتلادوب اوتندن وصویندن انتفاع ایدر وخارجدن حیوانات کتوروب اول اوتلاغك اوتندن وصویندن انتفاع ایدن کیمسه‌لردن جانب میریچون مناسب مقداری رسم اوتلاق آلنوب اهالیٔ قریه آنلری منعه قادر اوله‌ماز .
وآنلردن آلنان رسم اوتلاقدن حصه آله‌ماز .]

مجلهٔ جلیله‌نك « ١٢٣٤ » نجی ماده‌سنده « صو واوت و آتش مباحدر ناس بو اوچ شیده شرکادر » و « ١٢٤٩ » نجی ماده‌سنده « هرکیم که مباح اولان شیٔ احراز ایدرسه اکا مستقلا مالك اولور » و « ١٢٥٥ » نجی ماده‌سنده « مباح اولان شیٔ اخذ واحراز ایتمکدن بر کیمسـه آخر کیمسه‌یی منع ایده‌مز » و « ١٢٥٦ » نجی ماده‌سنده « صاحبسز یرلرده خدایی نابت اولان اوتلری هرکس حیوانه یدیره‌بیلیر و آنلردن ایستدیکی قدر اخذ واحراز ایده‌بیلیر . » دیو مسطور اولمغله اشبو مواد قانونیه‌دن استنباط اولندیغنه بناءً برقریه ویاخود بر قصبه اهالیسـنك هیئت عمومیه‌سنه ترك وتخصیص بیوریلان ویاخود بر ویابرقاچ اشخاصك عهدهٔ تصرفلرنده بولنان مرعالردن بشـقه بر قریه ویا قصـبه داخلنده بولنان اوتلاق محللرده که اوتلر مباحدر .

اشبو اوتلردن اول قریه اهالیسی مجاناً وبلا رسم انتفاع واستفاده ایدرلر یعنی حیواناتی رعی واوت اخذ واحراز ایدرلر . مأمورین اراضی رسم ایسته‌یه‌مز .

چونکه : اشبو اوتلاقك هرنه‌قـدر رقبـه وحقوق ملکیتی جانب بیت‌الماله عائد ایسه‌ده فقط اول قریه ویا قصـبه داخلـنده بولندیغندن اهالیسنه برحق امتیاز اولمق اوزره رسمدن استثنا قیلنمشدر .

لاکن اول قریه اهالی وسکنه‌سندن اولمیوبده اجانبدن بر ویا برقاچ کیمسه حیواناتی اول محله ارسال ایله رعی ایتدیردیکنده جانب میریدن مناسب مقداری رسم آلنیر .

اوکیمسه اهالیٔ قریه رسم ویرمدکلرندن بنده ویرمم . دیه‌مز . عکسی حالده اول کیمسـه‌نك حیواناتی رعیدن منعـه مأمورینك صلاحیتی واردر .

مع هذا رسم ویردکدن صکره‌ده اول کیمسه‌یه کرك قریه اهالیسی وسائر بر کیمسنه مداخله ایده‌ماز .

کرچه بر قریه وقصبه ویاخود قراً وقصبات اهالیسنك هیئت عمومیه‌سنه اراضیٔ متروکه‌دن ترك وتخصیص بیوریلان بو قبیل مرعالره اجانبدن برینك حیواناتی رعیه هیچ برزمان صلاحیتی اولمیوب عکسی تقدیرده اهالیٔ قریه‌نك جمیع وقتده اول کیمسه‌یی منع ایتمکه قانوناً حائز اقتدار ایسه‌لرده موضوع بحث اولان اوتلاقده اول قریه‌نك حدودی داخلنده اولمسی جهتیله اهالیٔ قرانك اجانبدن برینك حیواناتی اول اوتلاقده رعیدن منع ایتمکده‌ده حقلری یوقدر .

چونکه: بالعموم کندیلرینه مخصوص اولان مرعا هیئت عمومیه‌نك مالی مثابه‌سنده اولوب بر کیمسه‌نك مالنه آخرك مداخله‌سی جائز اوله‌میه‌جغی جهتله مال صاحبنك او مداخله‌یی منعه صلاحیتی واردر .

فقط اوتلاق ایسه اوهیئت عمومیه‌یه مخصص اولمیوب جانب بیت‌الماله عائداولدیغندن برکونا منع ومداخله‌یه‌یالکز حدودلری داخلنده بولنمسی حسبیله‌صلاحیتلری اوله‌میوب شوقدر وارکه: قریبتلری حسبیله برحق رجحان اولمق اوزره کندولرندن رسم آلنماز .

مع هذا اجانبدن آلنان رسمدن مطالبه‌یه‌وکذلك اول اوتلاقدن حاصل اولان اوتی آخر برکیمسه‌یه صاتمغه اهالیٔ قریه‌نك صلاحیتلری اوله‌ماز .

خلاصهٔ ماده : قرا و قصبات اهالیسنه مخصوص اولانه و افراد عهده‌سنده بولنانه مرعالردن بشقه بر قریه‌نك حدودی داخلنده بولنانه اوتلاق محلنك صوینده و اوتنده اول قریه اهالیسی برکونا رسم ویرمکسزین انتفاع ایدر .

خارجدن حیوانات کتوروب اول اوتلاغك صوینده و اوتنده

استفاده ایده‌یه کیمسه‌ده جانب میری ایجویه مقرار مناسب رسم اوتلاق آلنیر .

واول قریه اهالیسی اول کیمسه‌لری منعه قادر اوله‌مدقلری کبی آلنانه رسم‌ندخی حصه آله‌مازلر .

{ باب ثالث متفرقات بیانده‌در }

{ یوز آلتنجی ماده }

[اراضیٔ موات ومتروکه ومیریه وموقوفه ومملوکه‌ده خدایی نابت اولان اغاجلر باطاپو تصرف اولنماز .

فقط اراضیٔ میریه وموقوفه‌ده خدایی نابت اولان اشجار تصرف بابنده بیان اولندیغی اوزره اراضی‌یه تبعیتله تصرف اولنور .]

اراضینك اقسام متعدده‌سنده یعنی اراضیٔ موات، اراضیٔ متروکه، اراضیٔ امیریه، اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه، اراضیٔ مملوکه‌ده برکونا صنع ومدخل وتسبب اولمقسزین خدایی نابت اولان اغاجلر اراضی قانوننامهٔ همایونی موقع انتشاره وضع بیورلمه‌دن اوّل معاملات اراضینك اجراسی کندولرینه محول اولان زعیم مثللو مأمورین طرفلرندن سند ویریله‌رك اولوجهله تصرف اولنه کلمکده ایسه‌ده مجلهٔ احکام عدلیه‌نك «١٢٤٣» نجی ماده‌سنده « جبال مباحه‌ده یعنی کیمسه‌نك ید تملکنه کچمامش اولان طاغلرده‌کی خدایی نابت اغاجلر مباحدر » دیو مصرح اولمغله اشبو مادهٔ قانونیه مضمونجه بوقبیل اغاجلرك باطاپو تصرفی اصولی لغو اولنه‌رق تشریحی صددنده بولندیغمز متن مادهٔ قانونیه‌ده دخی « باطاپو تصرف اولنماز » عبارهٔ قانونیه‌سیله الغاسی تقیید بیورلمشدر .

شوقدروارکه: مادهٔ عائده‌سنده ایضاح قیلندیغی وجهله اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌ده متصرفنك تسبب ودخلی اولمیه‌رق خدایی نابت اولان اشجار اراضی‌یه تبعیهٔ تصرف اولنور .

زیرا : حقوق تصرفیه‌سی بر شخصه احاله اولنان بر اراضیٔ امیریه ویا موقوفهٔ غیر صحیحه‌ده خدایی نابت اشجار بولنسه مباح بولنمسی وهر کس مباحی احراز ایده‌بیله‌جکی جهتله اول اراضی‌یه اوکنه‌کلان کیمسه‌نك کیره‌بیله‌جکی بدیهیدر .

حالبوکه: مجلهٔ جلیله‌نك «١٢٤٤» نجی ماده‌سنده «بر کیمسه‌نك ملکنده خدایی نابت اولان اغاجلر کندوسنك ملکیدر آنك اذنی اولمدقجه بشقه‌سی آنلری احتطاب ایده‌من ایدرسه ضامن اولور.» دیو مسطور اولمسنه وبر کیمسه‌نك ملکنه آخرك کیرمسی وحتی مروری بیله جائز اولمدیغی مجلهٔ جلیله احکامندن بولنمسنه مبنی اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌ده بولنان بو قبیل اشجار اراضی‌یه تبعیتله تصرف اولنور .

یعنی اراضی حقنده نه کونا احکام ومعاملات اجرا اولنورسه اشجار حقنده‌ده اولوجهله معامله واجرای حکم اولنور .

بوقسه اشجار متصرفنك تسبب ومدخلی اولمقسزین نابت اولدیغندن ناشی آنك حقنده اراضی معاملاتنك عدم اجراسی ممکن اوله‌ماز .

خلاصهٔ ماده : اراضیٔ متروکه ، موات ، میریه ، موقوفهٔ غیر صحیحه ، مملوکه‌ده خدایی نابت اشجار طابو ایله تصرف اولنماز .

فقط اراضیٔ امیریه و موقوفهٔ غیر صحیحه‌ده اولان بو قبیل اشجار اراضی‌یه تبعیتله تصرف اولنور .

{ يوز بدنجی ماده }

[هر كيمك عهده‌سنده اولورسه اولسون اراضیء اميريه‌دن بر محلده ظهور ايدن التون وكموش ونحاس وتيمور وانواع احجار وآلچی وكوكرد وكهرچله وزمپره وكمور وطوز معدنلری ومعادن سائره جانب بيت‌الماله عائد اولوب اراضی متصرفلرينك هيچ برمعدنی ضبط ايلمكه وياخود چيقان معدندن حصه آلمغه صلاحيتلری يوقدر.

كذلك تخصيصات قبيلندن اولان اراضیء موقوفه‌ده ظهور ايدن بالجمله معادن جانب بيت‌الماله عائد اولوب كرك اراضی متصرفلری طرفندن وكرك جانب وقفدن دخل وتعرض اولنه‌ماز .

فقط كرك اراضیء اميريه‌ده وكرك ذكر اولنان اراضیء موقوفه‌ده معادن مذكوره‌نك اخراجيله زراعت وتصرفدن تعطيلی ايجاب ايدن مقداری محلك ذكر بهاسی متصرفنه ويرلمك لازم كلور

واراضیء متروكه ايله اراضیء مواتده بولنان معادنك خمسی بيت‌الماله وباقيسی بولان كيمسه‌يه عائد اولور .

اما اوقاف صحيحه‌دن اولان اراضيده ظهور ايدن معدنلر جانب وقفه عائد اولور ودرون قرا وقصباتده اولان ملك عرصه‌لرده ظهور ايدن معادن جملةً صاحبنه عائد اولور .

واراضیء عشريه وخراجيه‌ده ظهور ايدوب اذابه‌يه قابليتی اولان معدنلرك خمسی جانب بيت‌الماله وباقيسی اراضی صاحبنه عائد اولور .

واذابه ايدلمكه قابليتی اولميان معادن جملةً صاحبنه عائد اولور .

وبالجمله اراضيده بولنوب مالك وصاحبی معلوم اولميان مسكوكات عتيقه وجديده ودفائن متنوعه‌نك احكامی كتب فقهيه‌ده تفصيل اولنمشدر .]

بالدفعات بيان اولنه‌كلديكی وجهله اراضیء اميريه وتخصيصات قبيلندن اولان اراضیء موقوفهٔ غير صحيحه‌نك رقبه وحقوق ملكيتی جانب بيت‌الماله عائد اولوب حقوق تصرفيه‌لری متصرفلرينه عائد اولديغندن واراضیء موقوفهٔ غير صحيحه‌ده ايسه يالكز جانب وقف حقوق تصرفيه‌دن استفاده ايدوب يوقسه رقبه وحقوق ملكيتنه مالك اولماسی حسبيله بالعموم معاملاتنده اراضیء اميريه معاملاتنك احكامی جاری

اولدیغی وبنابرین متن مادهٔ قانونیه‌نك برنجی فقره‌سنده بیان بیورلدیغی اوزره كرك اراضیٔ امیریه وكرك‌سه اراضیٔ موقوفهٔ غیرصحیحه‌ده ظهور ایده‌ن التون، كموش، نحاس، تیمور، انواع احجار، آلچی، كوكرد، كهرچله، زمپره، كمور، طوز معدنلری وبالعموم معادن رقبه‌یه تعلق ایلمسی حسبیله جانب بیت‌الماله عائد اولور.

اراضیٔ امیریه‌ده متصرفلرینك ویا اراضیٔ موقوفه‌ده جانب وقفك اول معادندن حصه آلمغه ویاخود ضبط ایلمكه حق وصلاحیتی یوقدر.

زیرا: كرك متصرفین اراضی وكركسه جانب وقف مستأجر ومستعیر مثابه‌سنده اولوب رقبه‌یه عائد اولان برمعامله‌ده ایسه مستأجر ومستعیرك بر كونا صلاحیتی اولمدیغی بیاندن آزاده‌در.

لكن بر كیمسه‌نك تحت تصرفنده بولنان اراضیسنده مثلا: آلتون معدنی ظهور ایلدیكی تقدیرده اول معدنی اخراج ایچون اول اراضی اوزرنده حفریات وسائر عملیات فنیه اجرا قیلنه‌جنی وبناءً علیه اول اراضی‌یه متصرفی تصرف وذراعت ایده‌میوب معطل قاله‌جنی امور طبیعیه‌دن اولوب قانون اساسینك «٢١» نجی ماده‌سنده‌ایسه «هركس اصولاً متصرف اولدیغی مال وملكندن امیندر. منافع عمومیه ایچون لزومی ثابت اولمدقچه وقانونی موجبنجه دكر بهاسی پشین ویرلمدكچه كیمسه‌نك تصرفنده بولنان ملك آلنه‌مز» دیو مصرحده اولمسنه بناءً اراضیٔ مذكوره‌نك دكر قیمتی متصرفنه ویریلوب اول اراضی جانب میری ایچـون تفوض اولندقدن صكره معدن مذكورك اجرای عملیاتنه مباشرت اولنور.

واكر ذكر اولنان معادن اراضیٔ متروكه‌ده ظهور ایدر ایسه اراضیٔ متروكه‌نك بالعموم حقوقی جانب بیت‌الماله عائد اولوب بر كیمسه‌نك عهدهٔ تصرفنده بولنه‌ماسی جهتیله اوزرنده ظهور ایده‌ن معادن غنائمدن معدود وغنیمت

ایسه خمسی جانب بیت المالە وقصوری بولان کیمسه‌یه عائد اولمسی مشروع اولدیغندن کرك اراضیٔ متروکه وکرك اراضیٔ مواتده ظهور ایده‌ن معادنك خمسی جانب بیت المالە وقصوری بولان کیمسه‌یه عائد اولور .

اراضیٔ موقوفهٔ صحیحه‌ده ظهور ایده‌ن معادنه کلنجه : بحث مخصوصنده تفصیلاتی ویرلدیکی وجهله اراضیٔ موقوفهٔ صحیحه‌نك رقبه وحقوق ملکیتنه‌ده جانب وقف مالك اولوب کرك جانب بیت المالك وکرك سه آخرك رقبه وحقوق ملکیتده بر کونا ایلیشیکی اولمدیغندن اراضیٔ مذکوره‌ده ظهور ایده‌ن معادنك جانب وقفه عائد اوله‌جغی بدیهیات اموردندر .

درون قرا وقصباتده بولنان ملك عرصه‌لرده معادن مذکوره‌دن بری ظهور ایدرایسه جملةً صاحبنکدر هیچ بر کیمسه مداخله ایده‌ماز . فی الحقیقه فقهای کرام حضراتندن بعض ذوات فضائلسمات تتمهٔ سکنا تعبیر اولنان محللرده اشبو معدن ظهور ایده‌جك اولور ایسه خمسی بیت المالە وقصوری صاحب ارضه اعطا ایدلمسنه ذاهب واولوجهله اجتهاد ایلمش ایسه‌ده امام همام اعظم افندمز حضرتلری واقعا : او قبیل تتمهٔ سکنا ، او محللردن مقدما ویرکو آلنیر ایدی. فقط جناب عمر الفاروق رضی الله عنه افندمز حضرتلری اشبو ویرکویی عفو بیورمش وبوحالده محل مذکوره‌لر ایچون بر کونا دخل وتعرض قالمامش اولمسنه بناءً اوزرنده ظهور ایده‌جك معادنك جملةً صاحبنه اعطا ایدلمسی لازمکله‌جکنی اجتهاد بیورمشلر وامام همام مشارالیه افندمزك اشبو رأی واجتهادلری امام المسلمین افندمز حضرتلری جانب عالیسندن دخی تصویب بیورلمغله فقرهٔ قانونیه بووجهله تسطیر بیورلمشدر.

اراضیٔ عشریه ایله اراضی خراجیه‌ده معادن مذکوره‌دن بری

ظهور ایده‌جك اولورسه علی‌الاطلاق حکم جاری اولدیغندن ظهور ایده‌ن معدنه نظر اولنور .

اکر معدن قابل اذابه ایسه خمسی بیت‌المـاله وقصوری اراضی صاحبنه عائد اولور .

اکر معدن مذکور قابل اذابه دکل ایسه جانب بیت‌المالك خمس آلمغه حقی اولمیوب معدنك جمله‌سی اراضی صاحبنه عائد اولور .

دیمك اولیورکه : اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌ده ظهور ایده‌جك معادن جانب بیت‌الماله واراضیٔ موقوفهٔ صحیحه‌ده‌کی معادن جانب وقفنه ودرون قصبه وقریه‌لرده واقع ملك عرصه‌لرده ظهور یافته اوله‌جق معادن صاحبنه واراضیٔ عشریه وخراجیه‌ده معدن ظهور ایلدکده قابل اذابه اولورایسه خمسی بیت‌الماله وقصوری صاحب ارضه واکر غیر قابل اذابه اولور ایسه جملهٔ صاحب ارضه عائد اولور .

مادهٔ قانونیه‌نك فقرهٔ اخیره‌سنده « بالجمله اراضیده بولنوب مالك وصاحبی معلوم اولمیان مسکوکات عتیقه وجدیده ودفائن متنوعه‌نك احکامی کتب فقهیه‌ده تفصیل اولنمشدر » دیو تصریح وکتب شرعیه‌یه احالهٔ کیفیت بیورلمش اولدیغندن تفصیلدن احترازاً بیاندن صرف نظر قیلنمشدر .

خلاصهٔ ماده : هر کیمك عهده‌سنده اولور ایسه اولسون اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌ده برمحلده ظهور ایده‌ن التون وکموش ونحاس وتیمور و انواع احجار و آلچی و کوکرد و کهرجله و زمپره وکمور و طوز معدنلری و بالجمله معادن ساده جانب بیت‌الماله عائددر .

متصرف اراضینك و جانب وقفك معدنی ضبط و یاخود حصه آلمه صلاحیتی یوقدر .

٥

فقط اشبو معدنلرك اجرای عملیاتیجون زراعت و تصرفدن تعطیل اولنهجق مقداره محلك ذكر بهاسیله آلنوب متصرفنه ویریلیر .

اراضیٔ متروکه ایله اراضیٔ مواتده بولنان معادنك خمسی بیت الماله وقصوری بولانه کیمسه یه عائد اولور .

اوقاف صحیحه اراضیسنده ظهور ایدن معادن جملةً جانب وقفه عائددر .

درون قرا و قصباتده واقع ملك عرصه لرده بولنان معادن جملةً صاحبینکدر .

اراضیٔ عشریه و اراضیٔ خراجیه ده بولنان معادن اگر قابل اذابه ایسه خمسی جانب بیت الماله باقیسی صاحب الارضه واگر قابل اذابه دگل ایسه جملهسی صاحب ارضه عائد اولور .

و بالجمله اراضیده مالك و صاحبی معلوم اولمیه رق بولنان مسکوکات عتیقه و جدیده و دفائن متنوعه نك احکامی کتب فقهیه ده تفصیل اولنمغله برنهج شرع شریف اجرای معامله اولنور .

{ یوز سکزنجی ماده }

[مقتولك اراضیسی قاتلنه انتقال ایتمز وکذا مقتولك اراضیسنده قاتلك حق طابوسی اوله ماز] .

اشبو مادهٔ قانونیه یه ذیل اولمق اوزره قلمه آلنوب بالاستیذان مرعیت احکامنه فی ٢٨ ربیع الآخر سنه ٢٩٢ وفی ٥ مایس سنه ٢٩١ تاریخنده ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی شرفتعلق بیوریلان مادهٔ قانونیه در .

« ذیل »

[معین قاتل اولنلره مقتولك اراضیسی انتقال ایتمز وكذا مقتولك اراضیسنده معین قاتلك حق طابوسی اولهمز .]

« مقتولك اراضیسی قاتلنه انتقال ایتمز » تعبیرندن واضع قانونك مقصد عالیسی بودركه: كرك سلاح وتفنك وكرك‌سه آلات قاطعه‌وياخود هرنه صورتله اولور ایسه‌اولسون بر كیمسه دیگر كیمسه‌یی قتل ایدوب فقط مقتول اولان كیمسه‌نك عهدهٔ تصرفنده بولنان اراضیسی قاتلنه انتقال ایتمسی مقتضای احكام قانونیه‌دن‌ایسه‌ده فعل قتلی ایقاع ایلمسی حقوق انتقالدن محرومیتنی انتاج ایتمشدر دیمكدر .

چونكه : اربابنك معلومیدركه : نظر شریعتده اولاً قرابت نسبیه یعنی وارث ایله مورث بیننده نسباً قرابت ، ثانیاً قرابت سببیه یعنی وارث ایله مورث بیننده نكاح ، ثالثاً ولای موالات ، ولای عتاق نامليله ایكی قسمه منقسم اولان «ولاء» دن عبارت اولەرق اسباب موجبهٔ ارث اوچدر .

اسباب مانعهٔ ارثه كلنجه : اولا قتل یعنی وارث مورثنی قتل ایتمك، ثانیا اختلاف دین یعنی وارث مسلم مورث غیر مسلم و یاخود عكسی اولمق، ثالثاً اختلاف‌دار یعنی وارث بر دولت تبعه‌سندن مورث آخر دولت تبعه‌سندن وياخود عكسی اولمق، رابعا رق یعنی اسیر واعتاق اولنمدق جاریه وكوله اولمقدر .

شو تفصیلاتدن مستبان اوله‌جغی وجهله اوچدن عبارت اولان اسباب موجبهٔ ارثدن برینك بولنمسی مورثك میراثنه نائلیتی موجب اولور .

ودردتدن عبارت اولان اسباب مانعه‌دن برینك وجودی مورثك میراثنه محرومیتی مستلزم اولور .

«معلومات مخصوصه» سرلوحه‌سنده اعطا قیلنان تفصیلات میاننده بیان قیلندیغی اوزره اراضی قانوننامهٔ همایونی کتب شرعیه‌دن مقتطف ومستنبط ایسه‌ده بعضاً دخی قواعد قانونیه‌یه مبتنی مسائل موجود اولدیغندن قانوننامهٔ همایون مذکورده بر نهج شرعشریف حق توارثه نائلیتی استلزام ایده‌جك اسبابك بعضیسی قواعد قانونیه‌یه عدم موافقتی حسبیله مندرج اولمامشدر . واو وارث حق انتقاله نائل ایدلمامشدر.

ایشته «ولاء» شرعاً اسباب موجبهٔ ارثدن اولوب مورثنك میراثنه نائلیتی موجب ایکن اراضی انتقالنده حق انتقاله نائل اوله‌ماز .

یعنی قانوننامهٔ اراضیده اسباب موجبهٔ ارث ایکی اعتبار اولنمشکه : بری قرابت نسبیه، دیکریده قرابت سببیه‌در .

فقط بو ده علی‌العموم اولمیوب بلکه اصول انتقالات نظامنامهٔ همایونیله تحدید بیورلمشدر ،

دیمك اولیورکه: هرنقدراراضی قانوننامهٔ همایونی مسائل شرعیه‌دن استنباط اولنمش ایسه‌ده بعضاً قواعد قانونیه‌ده درج ایدلمش وازجمله اسباب موجبهٔ ارث ماده‌سی تمامیله قواعد قانونیه اوله‌رق بیان بیورلمشدر.

اسباب مانعهٔ ارثه کله‌لم ! فی‌الحقیقه اسباب مانعهٔ ارثك جمله‌سی اراضی قانوننامهٔ همایونجه‌ده حق انتقالدن محرومیتی موجب اولمش وبو اسباب مسائل شرعیه‌دن استنباط ایدلمش ایسه‌ده شو قدروارکه : برکیمسه‌نك جاریه ویا کوله‌سی اولوب‌ده قبل الاعتاق فوت اولدقلرنده عهده‌لرنده بولنان اراضی بر کیمسه‌یه انتقال ایده‌میه‌جکی یوز اون‌ایکنجی مادهٔ قانونیه احکامندن بولندیغنه مبنی رقیت حقنده اولان احکام شرعیه‌یه احکام قانونیه مقیس اوله‌مامقده‌در .

یعنی هر نقدر مسائل شرعیه‌دن اقتطاف ایدلمش ایسه‌ده قواعد قانونیه دخی بعضاً درج ایدلمشدر .

شمدی موضوع بحثمز اولان «قتل» حقنده احکام قانونیه تماميله مسائل شرعيه‌یه مطابقدر .

شویله که : قتل شرعاً بش قسمدر . اولا عمداً قتل، ثانياً عمده مشابه قتل، ثالثاً خطاءً قتل ، رابعاً خطا مجراسنه جاری اولان قتل ، خامساً تسبباً قتلدر .

ایشته بو اقسام خمسه‌دن یالکز تسبباً قتل مقتول اولان مورثنك وصيت وميراثندن قاتلی محروم ایتمز .

وكذلك صغير ومجنون ومعتوه و اكراه معتبر ایله مکره بولنان قاتل مورث مقتولنك ميراث و وصيتندن محروم قالماز .

لاكن درت قسم قاتل مقتول ومورثنك هم ميراث وهمده وصيتندن محروم قالیرکه : تفصیلاتی کتب فقهیه‌ده مسطور اولدیغندن ایضاحات آرزو بیوران ذاتك اورايه مراجعتنی توصیه ایله اکتفا ایدرم .

متن مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیورلدیغی وجهله هر نه صورتله اولور ایسه اولسون کرك عمداً وكركسه خطاءً ایقاع اولنان برقتلك فاعلی مقتولك اصحاب حق انتقالندن اولور ایسه اشبو فعل قتلی وقوعه كتيرمسی حسبیله انتقال محو اولور .

وكذلك او فاعلك، او قاتلك مقتولك اراضیسنده حق طابوسی اولسه ینه حکم سابقی وجهله‌در .

یعنی حق طابو فعل قتلی ایقاع ایلمسی حسبیله ساقط اولور .

وكذلك مقتولك كرك حق انتقال وكركسه حق طابو اصحابندن بری قاتلنك معینی اولورسه اشبو حق انتقال وحق طابوده ساقط اولور .

واقعا : معين قاتل اولانلر مقتول اولان مورثنك ميراثندن شرعاً محروم اولمازلر ايسه‌ده قواعد قانونیه ایجاباتجه معين قاتل اولانلرك

فعل قتلی ایقاع ایلملریله مقتوللرینك اراضیسنده اولان حق انتقال وحق طاپولرینك ساقط اولمسی احکام قانونیه اولمق اوزره تذییل بیورلمشدر .

خلاصهٔ ماده : مقتولك اراضیسی قاتله انتقال ایتمز وکذا اول اراضیده قاتلك حق طاپوسی وار ایسه اوده ساقط اولور .

معین قاتل اولانلره مقتولك اراضیسی انتقال ایتمز وحق طاپولری وار ایسه اوده ساقط اولور .

{ یوز طقوزنجی ماده }

[مسلمك اراضیسی غیر مسلم اولان اولادینه و باباسنه وآناسنه وغیر مسلمك اراضیسی مسلم اولان اولادینه وباباسنه وآناسنه انتقال ایتمز

ومسلمك اراضیسنده غیرمسلمك حق طاپوسی وغیر مسلمك اراضیسنده مسلمك حق طاپوسی اولهماز .]

متن مادهٔ قانونیه‌ده « اولادینه وباباسنه وآناسنه » دیو ایکی کره تکرر ایدەن عبارهٔ قانونیه اصول انتقالات نظامنامهٔ همایونیله منفسخ اولوب آنك مقامنه « سکز درجه‌دن عبارت اولان حق انتقال اصحابنه » عبارهٔ قانونیه‌سی قائم اولمشدر .

« مسلمك اراضیسی غیر مسلم اولان » عبارهٔ قانونیه‌سندن مقصد قانون بودرکه : مسلم اولان بر شخصك اراضیسی غیر مسلم یعنی کرك اورتودوقس مذهبنده بولنان وکرك یهودی وکرکسه پروتستان بالعموم مسلمك غیری اولان دیمکدر .

بنابرین بر مسلمك عهدهٔ تصرفنده بولنان اراضی بعدالوفات اصحاب حق انتقالی وار ایسه‌ده اکا، یوغیسه حق طاپو اصحابنه انتقال ایده‌جکی احکام قانونیه‌دن ایسه‌ده مادهٔ سابقه شرحنده ایضاح اولندیغی

وجهله مغایرت دینیه اسباب مانعهٔ ارثدن بولندیغندن متن مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیورلدیغی اوزره برمسلمك تحت تصرفنده بولنان اراضیسی بعدالوفاة غیرمسلم اولان وسکز درجه‌دن عبارت بولنان حق انتقال اصحابنه ویاخود کذلك غیرمسلم اولان اوچ درجه حق طاپو اصحابنه انتقال ایده‌من .

چونکه : مغایرت دینیه حرمان حق انتقال وحق طاپویی مستلزمدر .

شوراشیده واردرکه : « غیر مسلم » تعبیر قانونیسندن دخی مستفاد اولدیغی وجهله غیر مسلمك اراضیسی ینه غیرمسلم وفقط مختلف المذهب حق انتقال ویا حق طاپو اصحابنه انتقال ایدر .

مثلا اورتودوقس مذهبندن بولنان غیرمسلمك اراضیسی پروتستان مذهبندن بولنان غیرمسلم حق طاپو اصحابنه انتقال ایدر .

وکذلك یهودی مذهبندن اولان برغیر مسلمك اراضیسی قتولك مذهبندن بولنان غیرمسلم حق طاپو اصحابنه ویریلیر .

وکذا غیر مسلمك اراضیسی مسلم اولان حق انتقال وحق طاپوسنه انتقال ایده‌من .

یعنی مغایرت دینیه حق انتقال وحق طاپویی اسقاط ایدر .

فقط کرك متصرف اراضی وکرك کسه حق انتقالنه مالك اولان کیمسه غیرمسلم اولوب متصرف اراضی وفاتندن صکره وقبل الانتقال حق انتقال صاحبی شرف اسلام ایله مشرف اولسه سائر اصحاب انتقال ادعایه قیامله : مغایرت دینیه موجود اولوب بوده حرمان حق انتقالی موجب اولدیغندن اراضیٔ منتقله‌دن حقك یوقدر . دیو اوکیمسه‌یی منع ایده‌منزلر .

چونکه : متصرف اراضینك وقت وفاتنده مغایرت دینیه‌نك وجودی

مشروط وبويله اولديغى تقديرده اسباب مانعه‌دن معدود اولوب حالبوكه: اوكيمسه بعدالوفات شرف اسلامله مشرف اولديغندن وهر نقدر معامله‌ٔ انتقاليه‌سى اجرا ايدلمديسه‌ده اشبو معامله‌نك بو خصوصه قطعاً حكم وشمولى اولمديغندن اصحاب انتقالك اول كيمسه‌يى منعه صلاحيتلرى يوقدر. يعنى متصرف اراضينك وفاتنده مغايرت دينيه وار ايسه حق انتقال وحق طابويى اسقاط ايدر.

بعدالوفات مغايرت دينيه اولورسه حق انتقال وحق طابويى اسقاط ايده‌مز.

خلاصهٔ ماده: مسلمك اراضيسى غير مسلم اولاده حوه انتقال اصحابنه وغير مسلمك اراضيسى مسلم اولاده اصحاب انتقاله انتقال ايتمز. وكذا مسلمك اراضيسنده غير مسلمك وغير مسلمك اراضيسنده مسلمك حوه طابوسى اولماز.

{ يوز اونجى ماده }

[تبعهٔ دولت عليه‌دن اولان كيمسه‌نك اراضيسى تبعهٔ اجنبيه‌دن اولان اولادينه وباباسنه وآناسنه انتقال ايتماز.

وتبعهٔ دولت عليه‌دن كيمسه‌نك اراضيسنده تبعهٔ اجنبيه‌دن اولان كيمسه‌نك حق طابوسى اولماز.]

اسباب مانعهٔ حق انتقال ايله حق طابودن بريده مغايرت تابعيت اولديغى مواد سابقه شرحنده بيان اولنمشدى.

چونكه: تابعيتك اختلافى يعنى برينك بردولت، ديكرينك ديكر بردولت تبعه‌سندن اولمسى اسباب مانعه‌دن عدايديلوب اشبو مادهٔ قانونيه‌ده بيان بيورلمشدر.

يعنى تبعهٔ دولت ابد مدت عليهٔ عثمانيه‌دن اولان بركيمسه‌نك عهدهٔ

تصرفنده بولنان اراضیٔ امیریه واراضی موقوفهٔ غیر صحیحه‌یی بعدالوفاة حق انتقالی اولان تبعهٔ اجنبیه‌دن اصحاب حق انتقالنه انتقال ایتماز .

وکذلك تبعهٔ سلطنت سنیه‌دن اولان کیمسه‌نك اراضیسنده تبعهٔ اجنبیه‌دن برینك حق طاپوسی اوله‌ماز .

لاکن تبعهٔ اجنبیه‌دن برینك حوزهٔ تصرفنده بولنان اراضیسی بعدالوفات تبعهٔ دولت علیه‌دن اولان اصحاب حق انتقالنه انتقال ایده‌جکی کبی اول اراضیده حق طاپوسی اولانلرده حق طاپوسی ویریلیر .

یعنی تبعهٔ دولت علیه‌دن اولان بر کیمسه‌نك اراضیسنده تبعهٔ اجنبیه‌دن بر کیمسه کرك حق انتقال وکرکسه حق طاپو آله‌مدقلری حالده تبعهٔ اجنبیه‌دن بولنان بر کیمسه‌نك اراضیسندن تبعهٔ دولت علیه‌دن اولان بر کیمسه‌هم حق انتقال وهمده حق طاپویه مالکدر .

فقط اسلامیتده جهت جامعه دین مبین محمدی اولمسی حسبیله تبعهٔ دولت علیه‌دن اولان بر کیمسه‌نك اراضیسی مثلا افغان حکومت اسلامیه‌سی تبعه‌سندن اولان حق انتقال اصحابنه انتقال ایده‌جکی کبی اصحاب حق طاپودن ایسه حق طاپوسنی دخی آلیر .

وکذلك افغان حکومت اسلامیه‌سی تبعه‌سندن اولان بر کیمسه‌نك اراضیسنی تبعهٔ دولت علیه‌دن اولان اصحاب حق انتقاله وحق طاپو اصحابنه ویریلیر .

بو صورتده‌کی اختلاف تابعیت رابطهٔ معنویه‌نك وجودینه بناءً حق انتقال وحق طاپودن محرومیتی استلزام ایده‌مز که : ارث ماده‌سنده‌ده حکم بویله‌در .

بعض ذوات بو مطالعهٔ عاجزی‌یه منعکساً بیان رأی ایتمکده ایسه‌ده اشبو رأی مصیب وموافق دکلدر .

کرچه ممالك شاهانه‌ده اراضیٔ حجازیه‌دن ماعدا اجنبیلرك املاك

آله بیلملرینه مساغ وجواز ویریلوب اولبابده برده استملاك املاك قانوننامهٔ همایونی نشر واعلان بیورلمش ایسه‌ده قانوننامهٔ مذکور مطالعه‌سندن دخی مستبان اوله‌جغی وجهله اشبو جواز قانونی ومساعدهٔ سنیه اجنبیلرك املاك تصرفلری خصوصنده وبوکا متفرع مواده نظامات دولت علیه‌یه تابع اولملریله مقید ومشروط اولمغله مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیوریلان احکام قانونیه‌یه قطعاً خلل کلمز .

یعنی کمافی السابق اجنبیلر حق انتقال وحق طاپودن محروم واجنبیلردن حق انتقال وحق طاپو آلنیر .

قانوننامهٔ مذکور ـ مبحثمزه عائدیتی جهتیله ـ بروجه آتی نقل وبیاننه مبادرت قیلنیر :

« تبعهٔ اجنبیه‌نك املاك استملاکنه دائر نظامنامه‌در »

[برنجی ماده : دولت اجنبیه تبعه‌سی ممالك شاهانه‌نك اراضیٔ حجازیه‌دن ماعدا هر طرفنده تبعهٔ دولت علیه مثللو وبشقه برشرط تحتنده اولمیه‌رق مواد آتیه‌ده مذکور اولدیغی وجهله آنلرك بوخصوصده تابع اوله‌جقلری نظامات ووظائفه اتباع قیدیله داخل وخارج مدن وقصباتده تصرف املاك حقوقندن استفاده ایتمکه قبول اولنمشلردر .

فی الاصل تبعهٔ حضرت شاهانه‌دن اولوبده صکره‌دن تبدیل تابعیت ایتمش اولنلر بوقاعده‌دن مستثنا اولوب حقلرنده قانون مخصوصنك احکامی جاری اوله‌جقدر .

ایکنجی ماده : برنجی ماده احکامی اقتضاسنجه داخل وخارج شهورده املاکه متصرف اولان اجنبیلر املاکلرینه عائد کافهٔ خصوصاتده تبعهٔ دولت علیه‌نك مکلف اولدقلری شرائطی ایفایه مجبور اوله‌جقلر وبو مجبوریتك نتیجهٔ مشروعه‌سی اولمق اوزره اولا املاکك تصرف

وانتقال وفراغ واستغلالی حالاجاری اولان واستقلالاً جریان ایده جك اولان قوانین ونظامات ضابطه وبلدیه یه اتباع ایده جك ثانیاً هر نه نام وشکلده اولور ایسه اولسون داخل وخارج شهرده تبعهٔ دولتعلیه دن اولان اصحاب املاکك مکلف اولدیغی وبوندن بویله اوله بیله جکی کافهٔ تکالیف ورسوماتی ایفا ایلیه جك ثالثاً املاکه متعلق کافهٔ خصوصاتده واکا دائر بر دعوا وقوعنده کرك کندولری مدعی وکرك مدعی علیه اولسون وکرك ایکی طرف دخی تبعهٔ اجنبیه دن بولنسون طوغریدن طوغری یه دولتعلیه محکمه لرینه مراجعت ایده جکلردر .

واجانبك متصرف اولدقلری املاکه عائد اولان خصوصات ذاتیه لرینه مخصوص صفت تابعیت اصلیه لرینك مداخله سی اولمیزین ومعاهدات اقتضاسنجه ذاتلرینه واموال منقوله لرینه عائد اولان معافیات محافظه اولنمق قیدیله تبعهٔ دولتعلیه دن اولان اصحاب املاکك حائز اولدقلری حقوق ومکلف اولدقلری شرائطه تابع اولدقلری اصول اوزره رؤیت اولنور .

اوچنجی ماده : املاکه متصرف بر اجنبینك افلاسی حالنده سندقلری یعنی تسویه مأمورلری مفلسك عهدهٔ تصرفنده اولوب ماهیته ونظاماً متصرفلرینك دیوننه قارشولق اولمسی مجاز اولان املاکك صاتلمسی ایچون حکومت ومحاکم رسمیهٔ دولت علیه یه مراجعت ایده جکدر . وبر اجنبی متصرف املاك اولان بر اجنبی علیهنده املاکدن ماعدا بر ماده دن طولایی دعواسی اولوبده قنچلاریه سی حکمیله دعواسنی قازاندیغی حالده دخی بو حکم محکوم اولان اجنبینك ایفای دینه صالح اولان املاکنك صاتلمسنی استلزام ایلدکده کذلك حکومت ومحاکم دولت علیه یه مراجعت اولنه رق صاتلمسی دائن طرفندن ادعا وطلب اولنان املاکنك دینه بدل صاتلمسی نظاماً مجاز اولان صنفدن اولوب اولمدیغی

اولامرده محاكم وحكومت عثمانيه طرفندن بعدالتحقيق اجرا اولنه جقدر.

دردنجی ماده : بر اجنبی وصیت ایله انتقالی وهبه‌سی مجاز اولان املاکنی وصیت ایتمك صلاحیتنه نائل اولوب هبه ویاوصیت اولنمیان ویاخود هبه و وصیت صلاحیتنه قوانین دولت علیه‌نك مرعی بولنمیان املاك متروکه حقنده نظامات موضوعهٔ دولتعلیه اجرا اولنه‌جقدر .

بشنجی ماده : هر بر اجنبی استملاك حقنــده اجراسیچون طرف دولت علیه‌دن تکلیف اولنان صورت تنظیمیه‌یه منسوب اولدیغی دولت طرفندن موافقت اولندیغی کبی اشبو قانوننامه احکامی فوائدندن استفاده ایده‌جکدر .]

ایشــته احکام تفصــیل اولندیغی وجه اوزره اولدیغی حالده بعض طرفجه تردد واشتباه حاصل اولمسی اوزرینه‌فی ٢٤ تموز سنه ٩١ تاریخنده آتی‌یه منقول تذکرهٔ سامیه تسطیر بیورلمشدر .

= صورت تذکرهٔ سامیه =

تبعــهٔ دولتعلیه‌دن اولوبده اولاد و اقاربی اجنبی بولنان قادینلرك امــوال واملاك متروکه‌لرینك اجنبی اولان زوجه واولادینه انتقــال ایده‌مامسی حقنده اولان اصــول متخذه‌نك تبعهٔ اجنبیه‌نك املاك آله‌بیلملرینی متضمن بولنان قرارنامه‌نك امضاسندن صکره وفات ایلیانلره شمولی اولوب اولمیه‌جغنك استفســاریله اولبابده بعض افاده‌یی حاوی دائرهٔ جلیلهٔ خارجیه‌دن تنظیم اولنان مذکره اوزرینه شورای دولتدن قلمه آلنان مضبطه انجمن مشورتده قرائت اولندی .

املاك ومیراث ماده‌لری یکدیکره مربوط اولمیوب بشقه‌بشقه شیلر بولندیغنه‌و قرارنامهٔ مبحوث عنه‌ایله اجانبك استملاکنه مساعده اولنه‌رق یوقسه تبعهٔ سلطنت سنیه‌دن اولان مورثك اجانبدن بولنان اولاد واقاربنه

حق توارث ویرمدیکنه واراضی قانوننامهٔ همایوننده محرر ممنوعیت رابطهٔ تابعیتك محافظه‌سی مقصد مشروعنه مستند اولوب ایشلك بو جهتی هر دولتده نظر اهمیتده طوتلدیغی کبی سلطنت سنیه‌جه‌دخی شایان دقت واعتنا موادن اولمسنه مبنی قرار اخیرك هرحالده محافظهٔ احکامی یعنی تابعیت دولتعلیه‌ده بولنان برشخصك وفاتی وقوعنده مالك اولدیغی اموال واملاك واراضیسنده تبعهٔ اجنبیه‌دن اولان اولاد واقرباسنك حق انتقال ووراثتی اولمدیغنك ویالکز قرارنامه منطوقنجه استملاك ایتمش اولان اجنبیلرك عهده‌لرنده‌کی املاك واراضی قانوناً مستحق اولان ورثه‌سنه انتقال ایده‌جکنك تأکیدی تنسیب اولنمش وکیفیت اقتضا ایدنلره بیلدیرلمش اولمغله اکا کوره ایجابنك اجراسنه همت بیورلمسی .

اشبو مادهٔ قانونیه‌ده‌که: « اولادینه‌وباباسنه و آناسنه» عبارهٔ قانونیه‌سی اصول انتقالات نظامنامهٔ همایونیله منفسخ اولمغله آنك مقامنه « سکز درجه‌دن عبارت اولان حق انتقال اصحابنه » عباره‌سی قائم اولمشدر.

خلاصهٔ ماده : تبعهٔ دولت علیه‌دن اولان برکیمسه‌نك اراضیسی تبعهٔ اجنبیه‌دن اولان اصحاب حق انتقاله انتقال ایتمز .

وکذا تبعهٔ سلطنت سنیه‌دن اولان برشخصك اراضیسنده تبعهٔ اجنبیه‌دن برکیمسه‌نك حق طابوسی اولماز .

{ یوز اون برنجی ماده }

[تبعهٔ دولتعلیه‌یی ترك ایدن برکیمسه‌نك اراضیسی تبعهٔ دولتعلیه‌دن ویاخود تبعهٔ اجنبیه‌دن اولان اولادینه وباباسنه وآناسنه انتقال ایتمیوب فی الحال محلول اولور وحق طابو اصحابی ارنیلمیوب بالمزایده طالبنه تفویض اولنور .]

متن مادهٔ قانونیه‌ده‌کی « اولادینه وباباسنه و آناسنه » تعبیری اصول انتقالات نظامنامهٔ همایونیله منفسخ اولمغله آنك مقامنه « سکز درجه‌دن عبارت اولان حق انتقال اصحابنه » عباره‌سی قائم اولمشدر .

مادهٔ سابقه شرحنده نقل ودرج اولنسان تبعهٔ اجنبیه‌نك املاك استملا كنه دائر اولان نظامنامه‌نك برنجی ماده‌سنك فقرهٔ اخیره‌سنده « تبعهٔ دولتعلیه‌یی ترك ایله تبعهٔ اجنبیه‌یه دخالت ایده‌نلر استثنا ایله آنلر ایچون قانون مخصوص وضع بیوریله‌جغی » مصرح اولمسندن ناشی شرح ایدلمکده اولان مادهٔ قانونیه‌ده‌کی احکام مطلقه براز تعدیله دوچار اولمش ایدی .

معهذا وضعی بیان بیوریلان قانون مخصوص فی ٢٥ ربیع الاخر سنه ٣٠٠ تاریخنده موقع انتشاره وضع ومرعی الاجرا اولمسنه امر وفرمان حضرت پادشاهی شرفتعلق بیوریلنجه قانون مذکور اشبو ماده حکمنی اولدقجه تعدیل ایلمشدرکه : قانون مذکورك لزومی حسبیله درجیله بعده تشریح ماده ایدلمسی مناسب وفائده‌دن غیرخالی اولدیغندن بروجه آتی نقله مبادرت ایدلدی .

[برنجی ماده: عن اصل تبعهٔ عثمانیه‌دن ایکن تابعیت عثمانیه قانوننك نشرندن مقدم تبدیل تابعیت ایتمش اولوبده سندات عهدیه موجبنجه طرف دولتعلیه‌دن تابعیت اجنبیه‌یه دخوللری قبول وتصدیق اولنمش اولنلر وقانون مذکورك نشرندن صکره احکامنه موافق صورتده تبدیل تابعیت ایدنلر اجانبك استملا كنه دائر فی ٧ صفر سنه ٨٤ تاریخلی قانونك وظائف مخصوصه بحثنده تعیین ایلدیکی کافهٔ حقوقدن مستفید اولورلر . انجق تابعیتنه کیردکاری دولتك ذکر اولنان استملاك قانوننه مربوط مضبطه‌یی امضا ایتمش اولمسی شرطدر .

ایکنجی ماده : دولتعلیه‌دن مأذونیت رسمیه استحصال ایتمکسزین تبدیل تابعیت ایدوبده طرف دولت علیه‌دن تابعیتی اسقاط اولنان اشخاص ممالك عثمانیه‌ده استملاك وتوارث حقندن محروم اولورلر .

اوچنجی ماده: مادهٔ سابقه‌ده کوستردیکی اوزره حق استملاك وتوارثدن محروم اوله‌جق اشخاصك عقارات مملوکه‌سی تبعهٔ دولت علیه‌دن بولنان ورثه‌سی بیننده اموال منقوله کبی تقسیم اولنور. انجق اراضی قانوننك یوزاوتنجی ویوز اون برنجی ماده‌لری احکامنجه اومقوله‌لرك اراضیٔ امیریه وموقوفه‌ده حق طاپولری قالماز وتبدیل تابعیتلرندن مقدم عهده‌لرینه کچمش اولان اراضیٔ امیریه وموقوفه‌دخی وارثلرینه انتقال ایتمیوب محلول اولور وبومعامله اجارتینلی مسقفات ومستغلات وقفیه حقنده‌ده عینیله جاریدر.

دردنجی ماده: عدلیه ومالیه نظارتلری اشبو قانونك اجراسنه مأموردر.]

نقل ودرج قیلنان قانوننامهٔ همایون مطالعه‌سندن کیفیت معلوم اوله‌جغی وجهله عن اصل تبعهٔ دولتعلیه‌دن ایکن تبعهٔ اجنبیه‌یه دخالت وترك تابعیت ایدن کیمسه اکر تابعیت قانوننامهٔ همایونی نشر بیورلمه‌دن اوّل ترك تابعیت ایتمش ویاخود تابعیت قانوننامهٔ همایونی نشر بیورلدقدن صکره وفقط اولبابده مؤسس اصول موجبنجه ترك تابعیت ایلرایسه ومع هذا منسوب اولدیغی دولت مضبطهٔ مذکوره‌یی امضا ایتمش ایسه فی ۷ صفر سنه ۸٤ تاریخلی قانوننامهٔ همایون احکامندن اول کیمسه مستفید اولور.

یعنی منسوب اولدیغی دولت استملاك املاك مضبطه‌سنی امضا ایتمش ایسه اول اراضی‌یه مالك اولور.

عکسی حالده محلول اولور.

اکر حکومت سنیه‌نك معلوماتی اولمقسزین ترك تابعیت ایتمش بولنور ایسه اولوقت اول کیمسه ممالك محروسهٔ المسالك حضرت جهاندارید توارث، استملاك حقوقندن مستفید اوله‌میوب املاك موروثه‌سی تبعهٔ

دولتعلیه‌دن بولنان ورثهٔ شرعیه‌سنه تقسیم اولنوب اراضیسی صرف محلول اوله‌رق مأمورین اراضی طرفندن اول اراضی بالمزایده طالبلرینه احاله وتفویض قیلنیر .

برده تذکرهٔ سامیه‌یه ابتناءً فی ٢٦ مایس سنه ٣٠٣ تاریخنده عدلیه نظارتندن بالعموم محاکمه تبلیغ بیوریلان تحریراتده مسطور اولدیغی وجهله تبعهٔ دولتعلیه‌دن اولان برقادین اجنبی بر ارکك ایله ازدواج ایلدیکی حالده بین‌الدول مرعی اولان اصول متقابله احکامنجه بومثللو قادینلر اولبابده مؤسس استحصال رخصته حاجت اولمقسزین زوجنك تابع اولدیغی دولت تبعه‌سندن عد اولنه‌جغی جهتله بوصورتله دیکر بردولت تابعیتی اکتساب واحراز ایده‌ن قادینلرك عهده‌سنده بولنان املاك حقنده استملاك اجانب قانونی احکامی موجبنجه ایجابی اجرا قیلنیر .

وتابعیت دولت علیه‌ده بولنان بر شخصك تحت تصرفنده بولنان املاك واراضیسنده تبعهٔ اجنبیه‌دن اولان اولاد واقرباسنك حق انتقالی ووراثتی اوله‌میه‌جغنه بناءً بوحالده مادهٔ مخصوصه‌سی مقتضاسنجه اقتضاسی ایفا قیلنیر .

خلاصهٔ ماده : تبعهٔ دولتعلیه‌دن ایکن تابعیت قانوننامهٔ همایوننك نشرندن مقدم تبدیل تابعیت ایله سندات عهدیه موجبنجه تابعیتلری قبول اولنانلر و کذلك اصول و نظامنه توفیقاً تبدیل تابعیت ایدەرك منسوب اولدقلری دولت طرفندن دخی استملاك مضبطه‌سی امضا ایدیلنلرك اراضیلری سکز درجه‌ده عبارت اصحاب انتقاله و اصحاب حق طابویه انتقال ایدر .

اما اصولی دائره‌سنده تبدیل تابعیت ایتمیوب تابعیت عثمانیه‌دن اسقاط ایدیلانه وکذلك منسوب اولدیغی دولت ضابطهٔ مذکوره‌یی امضا ایتمیانلرك تصرفنده بولنان اراضیسی فی الحال محلول اولوب مأمورین اراضی معرفتیله بالمزایده بدل مثیله طالبنه احاله وتفویض قیلنیر .

{ یوز اون ایکنجی ماده }

[مولاسی اذنیله ومأموری معرفتیله اراضی تفرغ وتفوض ایتمش اولان کوله ویا جاریه آزاد اولمازدن مقدم یا صکره مولاسی اول اراضی‌یی کندی یدندن آله‌ماز وبروجهله مداخله ایده‌مز .

وآزاد اولمازدن اقدم مولاسی وفات ایلدکده وارثلری دخی اول اراضی‌یه کذلك دخل وتعرض ایلیه‌مز .

واکر اشبو کوله ویا جاریه‌دن بریسی آزاد اولمازدن اول فوت اولورسه اول اراضی کیمسه‌یه انتقال ایتمیه‌جکی مثللو اول اراضی اوزرنده ملك ابنیه واشجار اولمدیغی حالده شریك وخلیط ایله اهل قریه‌دن یره ضرورتی اولانلردن ماعدا بر کیمسه‌نك حق طاپوسی اوله‌ماز .

واوزرنده ملك ابنیه واشجاری اولدیغی صورتده مولاسی سائری اوزرینه ترجیح اولنه‌رق اون سنه‌یه قدر طاپوی مثل ایله آلمغه صلاحیتی واردر .

واکر بونلردن بریسی آزاد اولدقدن صکره فوت اولورسه اراضیسی حر اولان اولادینه یاخود باباسنه ویا آناسنه انتقال ایدر .

آنلردن بری اولمدیغی صورتده اکر اول اراضیده ملك ابنیه واشجار یوغیسه آنی اعتاق ایدن کیمسه‌نك یا اولادینك حق طاپوسی اولمیوب احراردن اوله‌رق کندی اقرباسندن حق طاپو اصحابی وار ایسه طاپوی مثل ایله آنلره ویوغیسه بالمزایده طالبنه ویریلور .

واکر اول اراضی اوزرنده ملك ابنیه واشجار وار ایسه اول ملك ابنیه واشجارك انتقال ایلدیکی ورثه‌دن درجه‌ده مقدم حق طاپو صاحبنه طاپوی مثل ایله ویریلور .]

کرك کوله وکرك کسه جاریه‌نك مولاسی اذنیله ومأموری معرفتیله اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌یی

تفوض وتفرغ ایلمکه اشبو مادهٔ قانونیه موجبنجه صلاحیتدار اولدیغندن بر کیمسه‌نك کرك جاریه وکرکسه کوله‌سی حال مملوکیتده بولندیغی حالده اراضی تفرغ وتفوض ایده‌بیلیر .

فقط مولاسنك اذنی مأمورین اراضینك معرفتی شرطدر .

عکسی حال معاملهٔ واقعه‌یی ابطال ایدر .

بویله مولاسی اذنی ومأمورین اراضینك معرفتیله اراضی تفرغ وتفوض ایدن جاریه ویاخود کوله بر اراضی‌یی عهده‌سنه، تصرفنه کچیردکدن صکره ارتق او اراضی اول جاریه ویاخود کوله‌نك مالی اولدیغندن و هرکس مال وملکندن امین اولوب مستقلاً متصرف اوله‌جغندن کرك بعدالاعتاق وکرکسه قبل‌الاعتاق مولاسنك اول اراضی‌یه مداخله‌سی غیر جائزدر .

یعنی مادامکه : بو بنم جاریه ویا کوله‌مدر عهدهٔ تصرفنده بولنان اراضی‌یی حسب‌الولایه ضبط ایده‌جکم. زمیننده مولاسنك ـ کرك قبل‌الاعتاق ویاخود بعدالاعتاق ـ واقع اوله‌جق مداخله ومطالبی قانوناً مسموع اولماز .

وکذلك اول جاریه ویاخود کوله‌نك مولاسی وفات ایدوب ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سی جاریه ویاخود کوله‌لرینك عهدهٔ تصرفلرنده بولنان اراضی‌یه مداخله صددنده دعوایه قیام ایلسه‌لر مجلهٔ جلیله‌نك «٥١» نجی ماده‌سنده «ساقط اولان شی کیرویه عودت ایتمز یعنی کیدن کیرو کلمز» و «٥٢» نجی ماده‌سنده «بر شی باطل اولدقده آنك ضمننده‌کی شی دخی باطل اولور» و «٩٧» نجی ماده‌سنده «بلا سبب مشروع برینك مالنی بر کیمسه‌نك اخذ ایلمسی جائز اولماز» دیو مصرح اولمسنه مبنی دعوای واقعه رد اولنور .

وبویله دعاوی ومطالبه‌ده جاریه ویا کوله‌نك اعتاق ایدلمش اولمسی ویاخود آزاد ایدلمامسی خصوصنده برکونا فرق وبأس یوقدرکه: بوده « آزاد اولمزدن اول ویاصکره » عبارهٔ قانونیه‌سندن مستبان اولمقده‌در.

کرچه اولبابده موضوع اصول مشروعه‌سنه توفیقاً کوله ویاخود جاریهٔ مملوکه‌یه بعض املاك تملك ایتدیریله‌رك قبل الاعتاق کرك جاریه وکرکسه کوله وفات ایلدکلرنده حوزهٔ تصرفلرنده بولنان املاك صرفهٔ مذکوره‌سی برنهج شرعی مولاسنه توارث ایده کلمکده اولمسنه وقانون اراضیده مسائل شرعیه‌دن مقتطف بولنمسنه مبنی معاملات اراضیده دخی بوصورتله اجرای معامله اولنمسی لزومی وارد خاطر اوله‌بیلیرسه‌ده یوز سکزنجی مادهٔ قانونیه شرحنده برنبذه بیان قیلندیغی وجهله قانون اراضی کتب شرعیه‌دن مستنبط اولمسیله برابر بعض قواعد قانونیه‌یه دخی تطبیق ایدلمش واشبو معامله‌ده اوقبیلدن بولنمشدر.

یعنی کرك جاریه وکرك کوله‌دن هربریسی مولاسنك اذنی ومأمورینك معرفتیله تفرغ وتفوضله عهدهٔ تصرفنده بولنان اراضیٔ امیریه ویاخود اراضیٔ موقوفهٔ غیرصحیحه‌یی قبل الاعتاق فوت اولسه اراضیٔ منتقله‌سی مولاسنه مجاناً انتقال ایده‌میوب رقبه وحقوق ملکیتنه مالك اولان جانب بیت الماله عائد اولمق اوزره محلول اولور.

شوقدر وارکه: یوقاریده بیان اولندیغی وجهله بعض کیمسه‌لره حق رجحان اولمق اوزره محلول اولمسیله برابر اراضیٔ مذکوره‌یه بعض احوالده برحق طاپو امتیازی تقیید بیورلمشدرکه: شمدی بیان ایدیله‌جکدر.

کرك جاریه وکرکسه کوله قبل الاعتاق وفات ایدرلرسه عهدهٔ تصرفلرنده بولنان اراضیلره نظر اولنور.

اكر اراضیٔ منتقله اوزرنده ملك ابنیه ویا اشجار ویا کروم وار ـ ایسه بونلر برنهج شرعشریف مولاسنه توارث ایدوب بوقبیل اوزرنده بولنان ابنیه ویاخود اشجار ویا کرومه مالك اولان کیمسه‌نك اول اراضی‌یه حق طاپوسی اوله‌جغندن مولاسی طاپوی مثلیله اون سنه‌یه قدر اول اراضی‌یی آله‌بیلیر .

شاید مدت معینهٔ مذکوره مرورندن اقدم مأمورین اراضی طرفندن آخر بر کیمسه‌یه احاله ایدیله‌جك اولور ایسه اول مولا استرداد ایده‌بیلیر .

واون سنه مرورندن صکره مولانك دعوای حق طاپویه صلاحیتی قالماز .

ومع مافیه اشبو مدت قانونیه‌ده جاریه ویاخود کوله‌نك وفاتی تاریخندن اعتبار اولنور .

واکر اول اراضی اوزرنده ملك ابنیه ویاخود اشجار ویا کروم یوق ایسه مولا ایچون برکونا دعوای مطالبه وحق وصلاحیت مفقود اولدیغندن اول اراضینك شریك وخلیطنه یعنی ایکنجی درجه اعتبار اولنان حق طاپو اصحابنك دعوا ومطالبه‌لری واردر .

شاید بویله شریك ویاخلیط مدت‌معینهٔ قانونیه‌لری ظرفنده ادعای حق طاپو ایلمزلر ویاخود طاپوی مثلی اعطا ایتمیوب آلمقدن استنکاف ایلرلر ویاخود غیرموجود اولورلرایسه اوچنجی‌درجه اصحاب حق طاپو یعنی اول اراضینك بولندیغی قریه ویا قصبه اهالیسندن یره ضرورت واحتیاجی اولنلر طاپوی مثلی اعطا ایله آلیرلر .

بونلرده بولنماز ویاخود بولنوبده مدت معینهٔ قانونیه‌لری ظرفنده مطالبه‌یه قیام ایتمیوب مدت مذکوره مرور ایدر ویاخود طابوی مثلیله

آلمقدن استنکاف ایدرلرسه بالمزایده بدل مثلیله طالبنه احاله وتفویض اولنور .

اکر اول جاریه ویاخود کوله اعتاق اولندقدن، آزاد قیلندقدن صکره وفات ایدوب عهده‌سنده بولنان اراضیء امیریه ویا اراضیء موقوفهٔ غیرصحیحه‌یی ترك ایدرسه نظر اولنور .

اکر وفات ایده‌ن جاریه ویاخود کوله‌نك حر یعنی مملوکیتدن عاری اولان اولادی وسکز درجه‌دن عبارت حق انتقال اصحابی وارایسه اصول انتقالات نظامنامهٔ همایونی موجبنجه مجاناً وبلابدل اول اراضی علی‌الدرجات اصحاب انتقاله انتقال ایدر .

اکر حق انتقال اصحابی یوغیسه، یاخود اولوبده جاریه ویاخود کوله اولور ایسه اراضیء منتقله هرنقدر کندولری اصحاب انتقالدن ایسه‌لرده رقیت، مملوکیت اسباب مانعهٔ انتقالدن اولمسنه مبنی کندولرینه انتقال ایده‌میوب اولحالده اراضی‌یه نظر اولنور

اکر اراضی اوزرنده ملك ابنیه ویاخود اشجار ویاکروم وارسه بونلر مولاسنه واصحاب انتقالدن اولمیان ورثهٔ شرعیه‌سنه توارث ایده‌جکندن وذکر اولندیغی وجهله بوقبیل اراضیلرده بالتبعیه تصرف اولنه‌کلوب ملك ابنیه ویاخود اشجار ویاکروم صاحبلرینك برنجی درجه‌ده حق طاپولری اولدیغندن ناشی ورثهٔ مرقومونك اول اراضیده حق طاپولری ثابت اولور .

بونلر طاپوی مثلی بالاعطا اراضی‌یه آله‌بیلیرلر .

اکر اول اراضی اوزرنده ملك ابنیه ویاخود اشجار بولنمازسه کرك مولا وکرك ورثهٔ شرعیه‌سنه ـ برکونا حق طاپو تعلق ایتمدیکندن ناشی ـ حق طاپولری اولمیوب صرف محلول اوله‌جغندن بالمزایده بدل مثلیله طالبنه احاله قیلنیر .

برده مادهٔ قانونیه‌ده که: « اولادینه‌یاخود باباسنه ویا آناسنه » عباره‌سی اصول انتقالات نظامنامهٔ همایونیله مفسوخ اولوب آنك مقامنه « سکز درجه‌دن عبارت حق انتقال اصحابنه » عبارهٔ قانونیه‌سی قائم اولدیغی کبی « احراردن اوله‌رق کندی اقرباسندن حق طاپو اصحابی وار ایسه طاپوی مثل ایله آنلره یوغیسه » تعبیر قانونیسی دخی مفسوخدر .

زیرا : اصول انتقالات نظامنامهٔ همایوننده وباخصوص ایکنجی ماده‌سنده بیان بیورلدیغی اوزره اشبو اراضی قانوننده بیان بیوریلان وطقوز مرتبه اعتبار اولنان حق طاپو اصحابندن اکثریسی حق انتقال اصحابی عدادینه ادخال ایله حق انتقال سکز درجه‌یه ابلاغ ایدلمش وبو حالده « کندی اقرباسندن حق طاپو اصحابی وار ایسه » تعبیر قانونیسنك تطبیقنه امکان خارج ازتصور وامکان بولنمشدر .

ابنیه وياخود اشجار ویاکروم اولمیان اراضیٔ منتقله‌ده حق طاپو اصحابی اولمیوب « بالمزایده طالبنه ویریلور » مدلولنجه صرف محلول اوله‌جغندن بالمزایده بدل مثلیله طالبنه احاله اولنور .

خلاصهٔ ماده : جاریه وياخود کوله‌مولاسی اذنی ومأموری معرفتیله اراضیٔ امیریه وياخود اراضیٔ موقوفهٔ‌غیر صحیحه تفرغ وتفوض ایده‌بیلیر . وکرك بعدالازاد وکرکسه قبل‌الازاد مولاسی وبعدالوفات ورثهٔ مستحقه‌سی اول اراضی‌یه برکونا مداخله ایده‌مزلر .

اکر جاریه وياخود کوله آزاد اولمزدن اوّل وفات ایدرسه اول اراضی کیمسه‌یه انتقال ایتمز .

فقط اول اراضی اوزرنده ملك ابنیه ویا اشجار ویاکروم بولنورسه مولاسی سائری اوزرینه بالترجیح ادره‌سنه قدر اول اراضی‌یی طاپوی مثلیله آلمغه صلاحیتی واردر .

اکر اشجار وابنیه وکروم یوغیسه شریك وخلیط ایله اهل قریه‌ده یره ضرورتی اولانلرك حق طابوسی اولوب آنلرده ماعدا بر کیمسه‌نك حق طابوسی یوقدر .

واکر جاریه یاخود کوله آزاد اولمقدن صکره وفات ایدرلرسه اراضیء منتقله‌سی هر اولاده اصحاب انتقاله مجاناً انتقال ایدر .

بناءً علیه اصحاب انتقالی بولنماز ویاخود بولنوبده مملوك، کوله وجاریه اولورلرسه بوحالده اول اراضی اوزرنده ملك ابنیه ویااشجار ویاکروم وار ایسه مولاسی ایله اول جاریه ویاکوله‌نك ورثهٔ شرعیه‌سنك اول اراضیده حق طابولری واردر . طابوی مثل ایله اول اراضی‌یی آلیرلر .

اکر ملك ابنیه ویاخود اشجار ویاکروم یوغیسه اول اراضی صرف محلول اولارق بالمزایده طالبنه احاله قیلنیر .

{ یوز اون اوچنجی ماده }

[تهدیدینی ایقاعه مقتدر اولان شخصك جبر واکراهیله اراضیء امیریه وموقوفه‌نك فراغی معتبر دکلدر .

وبر کیمسه بویله جبر واکراه ایله تفرغ ایلدیکی اراضی‌یی آخره فراغ ایتمش ویاخود فوت اولوبده اول اراضی اولادینه یا باباسنه ویا آناسنه انتقال ایتمش ویاخود آنلردن بریسی اولمدیغی حالده فوت اولمسیله محلول اولمش اولسه بیله فارغ بولنان کیمسه‌نك اکراه دعواسنه صلاحیتی اوله‌جغی مثللو فارغ فوت اولدقدنصکره اولادینك ویاخود باباسنك ویا آناسنك اکراه دعواسنه صلاحیتلری واردر .

اما بویله حق انتقاله نائل اولان وارثی اولمیه‌رق فوت اولدقده اول اراضی‌یه محلول نظریله باقلیوب هرکیمك یدنده ایسه ابقا اولنور .]

مجلهٔ احکام عدلیه‌نك « ٩٤٩ » نجی ماده‌سنده « اکراه ایکی قسمدر قسم اول اکراه ملجیدرکه اتلاف نفس یاقطع عضو یاخود بونلردن برینه مؤدی اولور ضرب شدید ایله اولان اکراهدر. قسم ثانی اکراه

غیرملجیدرکه یالکز غم والمی موجب اولور ضرب وحبس کبی شیلرله اولان اکراهدر .» و «١٠٠٣» نجی ماده‌سنده «مجبرك تهدیدینی ایقاعه مقتدر اولمسی شرطدر بناءً علیه تهدیدینی ایقاع واجرایه مقتدر اولمیان کیمسه‌نك اکراهی معتبر اولماز و «١٠٠٤» نجی ماده‌سنده «مکره‌بهك وقوعندن مکره‌هك قورقمسی یعنی مکره علیهی ایشلمدیکی تقدیرده مجبرك مکره‌بهی اجرا ایده‌جکنه کندوسنجه ظن غالب حاصل اولمسی شرطدر» و«١٠٠٥» نجی ماده‌سنده «مکره اکر مکره علیهی مجبرك یاخود آدمنك حضورنده ایشلر ایسه اکراه معتبر اولور اما مجبرك یاخود آدمنك غیابنده ایشلر ایسه اکراهك زوالندن صکره طوعاً ایشلمش اوله‌جغی جهتله بو اکراه معتبر اولماز » و«١٠٠٦» نجی ماده‌سنده« اکراه معتبر ایله وقوع‌بولان بیع وشرا وایجار وهبه وفراغ وعن مال صلح واقرار وابراء وتأجیل دین واسقاط شفعه معتبر اولماز کرك اکراه ملجی اولسون وکرك اکراه غیرملجی اولسون فقط مکره بعد زوال الاکراه مجیز اولورسه اول حالده معتبر اولور .» دیو مصرحدر .

اشبو مواد قانونیه‌دن مستبان اولدیغنه کوره اکراه ملجی ایله وقوع‌بولان تصرفات قولیه وتصرفات معتبر دکلدر .

حتی مادهٔ قانونیه‌نك فقرهٔ اولیسنده « تهدیدینی ایقاعه مقتدر اولان شخصك» عباره‌سیله تقیید وتصریح بیورلمشدر .

فقط مواد جزائیه‌ده احکام برمنوال مبسوط دکلدرکه : تفصیلاتی عاجزانه اوله‌رق قلمه آلنان « تلخیص قانون جزای عسکری شرحی یاخود شرح قانوننامهٔ جزای عسکری» نام اثر ناچیزده بسط وتمهید ایدلمشدر .

اشته اراضیٔ امیریه‌دن واراضیٔ موقوفهٔ غیرصحیحه‌دن براراضی‌یی

بر کیمسه جبر واکراه ایله تفرغ ایلسه اشبو معامله فراغیه قطعیاً معتبر دکلدر .

کرچه یوقاریده بیان اولندیغی وطاپو نظامنامه سنده بر تفصیل مندرج اولدیغی وجهله اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفهنك معاملهٔ فراغیه سی مجالس اداره ده اجرا اولنوب بو قبیل تفرغات مستحیل وبلکه نوادراتدن ایسه ده اجرا قیلندیغی تقدیرده باطلدر .

فقط شوراسیده وارکه : مجله نك بالایه منقول مواد متعدده سنده بیان بیورلدیغی اوزره مجبرك یعنی مفروغ لهك تهدیدینی ایقاعه فارغك ظن غالب حاصل ایلمسی وبو معاملهٔ فراغیه یی یا مفروغ لهك ویاخود آدمنك حضورنده اجرا ایلمسی اشبو دعوانك اساس شرائطندندر .

بویله بر معاملهٔ فراغیه اجرا قیلندقدن صکره فارغك هر آن دعوای استرداده صلاحیتی اولدیغی کبی وفاتی حالنده سکز درجه دن عبارت اولان اصحاب انتقالی موجود ایسه علی الدرجات حق انتقال اصحابنك دعوای مذکوره اقامه سنه حقلری واردر .

لاکن اراضیٔ مذکوره مستحق طاپو اولور ویاخود صرف محلول اولور ایسه اشبو دعوای حق ساقط اولوب اراضی هر کیمك یدنده ایسه آنده ابقا اولنور .

شاید تفرغ ایدن یعنی مفروغ له فوت اولوبده اراضی حق انتقال اصحابنه انتقال ایلدکده فارغ ویا ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه سی مفروغ لهك حق انتقال اصحابندن استرداد دعواسنه صلاحیتلری اولدیغی کبی حق انتقال اصحابنك فقدانندن ناشی اراضیٔ مذکوره مستحق طاپو ویاخود صرف محلول اولسه بیله ینه فارغك ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه سی دعوای استردادی اقامه ایدرلر .

يعنی اراضی‌یی هر کیمك یدنده بولورلر ایسه مرجعنه لدی‌الدعوی آله بیلیرلر .

کرك فارغ وکرکسه مفروغ‌له طرفلرندن اقامه ایدیله‌جك بویله بر جبر واکراه دعاویسنده مرور زمان نه مقدار مدت اولدیغی کرچه اشبو مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیورلمامش ایسه‌ده مادهٔ مخصوصنده بیان بیورلدیغی اوزره اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحیه‌یه اون سنه بلا نزاع تصرفله حق قرار ثابت اولوب مرور زمان اون سنه‌دن عبارت اولدیغنه بناءً بو قبیل دعاویده‌ده تاریخ تفرغدن اعتباراً اون سنه مدتله اقامهٔ دعوایه صلاحیت قانونیه واردر .

اشبو مدت قانونیه مرور ایلدکدن صکره اقامه ایدیله‌جك جبر واکراه دعواسی مسموع اولماز .

متن مادهٔ قانونیه‌ده درجهٔ اصحاب انتقاله دائر اولان فقرات یعنی «اولادینه یاباباسنه ویا آناسنه» و «اولادینك یاخود باباسنك یا آناسنك» عباره‌لری اصول انتقالات نظامنامهٔ همایونیله منفسخ اولوب آنلرك مقاملرینه «سکز درجه‌دن عبارت اولان اصحاب انتقاله» عباره‌سی قائم اولمشدر .

خلاصهٔ ماده : تهدیدینی ایقاعه مقتدر اولان شخصك جبر واکراهیله یعنی اکراه ملجی ایله اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفه‌نك فراغی معتبر دکلدر .

بو صورتده تفرغ ایده‌ن مفروغ‌له اول اراضی‌یی کرك آخره فراغ ایلسون وکرك فوت اولوبده اصحاب انتقاله ویاخود طاپو اصحابنه ویاخود صرف محلول قالدرق جانب بیت‌المال عائد اولدرق آخرینه احاله قیلنسون یعنی هر کیمك یدنده بولنورسه بولنسون فارغ ویا بعدالوفات

اصحاب انتقالی اولان اراضی حقنده اون سنه قدر دعوای اکراه اقامه ایدرلر .

وفقط مدعی اصحاب انتقالی اولمدیغی حالده وفات ایدرسه اراضی هرکیمک یدنده ایسه آنده ابقا اولنور .

{ یوز اون دردنجی ماده }

« مفسوخ »

[اولنجیه‌دك کوروب کوزتمك وخوش بقمق کبی شرعاً مفسد اولان شروط ایله اراضیٔ امیریه و موقوفه‌نك فراغ وتفویضی معتبر دکلدر .

بوصورتده برکیمسه بویله شروط مفسده ایله تفرغ ایتمش اولدیغی اراضی‌یی آخره فراغ ایتمش ویاخود کندوسی فوت اولوبده اول اراضی اولادینه ویاخود باباسنه ویا آناسنه انتقال ایلمش اولسه بیله فارغ بولنان کیمسه‌نك واکر فوت اولمش ایسه حق انتقاله نائل اولان وارثلرینك شرط مفسد دعواسنه صلاحیتلری واردر .]

اشبو یوز اون دردنجی مادهٔ قانونیه فسخ اولنوب آنك مقامنه قائم اولمق اوزره شورای دولتدن قلمه آلنوب مجلس مخصوص وکلای فخامدن بالتدقیق ۲۸ رجب سنه ۲۹۶ وفی ۱۸ صفر سنه ۳۰۶ وفی ۱۲ تشرین اول سنه ۳۰٤ تاریخلرنده بالاستیذان مرعیت احکامنه ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی شرفتعلق ایدن مادهٔ قانونیه‌در .

[برکیمسه اراضیٔ امیریه‌دن طاپو ایله تصرفنده اولان یری اولنجه‌یه دکین کندویی بسلمك شرطیله فراغ ایلسه فراغ صحیح وشرط معتبردر .

بعدالفراغ مفروغ له شرط مذکور اوزره فارغی بسلمکه راضی ایکن فارغ فراغنه نادم اولوبده اول یری مفروغ لهدن استرداد ایده‌مز .

فقط شرط مذکور موجبنجه کندوسنی بسلمدیکنی مفروغ لهك انکارینه مقارن فارغ ادعا ایدرك مفروغ بهی مفروغ لهدن استرداد ایتمك مراد ایلسه حقیقت حال ارباب وقوفدن تحقیق واستخبار ایدیله‌رك فارغك ادعاسی مقارن صحت اولدیغی عائد اولدیغی محکمه‌ده بالمحاکمه تبین ایدر ایسه مفروغ به فارغه رد اولنور .

مفروغ له فارغدن اوّل وفات ایدرسه مفروغ لهك اصحاب انتقالدن ورثه‌سی دخی فارغی الی الوفات بسلرلر بسلمدکاری حالده فارغك مفروغ بهی ورثه‌دن استرداده صلاحیتی اوله‌جقدر .

مفروغ له اصحاب انتقالدن اصلا وارثی اولمدیغی حالده وفات ایدرایسه مفروغ به آخره تفویض اولنوب اکا کالاول فارغ متصرف اولور .

فارغ وفات ایتمدکجه کرك مفروغ له وکرك مفروغ لهك اصحاب انتقالدن اولان ورثه‌سی مفروغ بهی آخره فراغ ایده‌من .

بعدما شرط مذکور ایله وقوعبولاجق فراغلر قبول وشرط مذکور سندانه درج اولنه‌جقدر .

سنده مندرج اولمیان شرط دعواسنی حکام استماعدن ممنوعدر]

بالدفعات بیان اولندیغی اوزره اراضی قانوننامهٔ همایونی مسائل شرعیه‌دن مستنبط وکتب فقهیه‌دن مقتطف اولمسیله برابر بعضاً دخی قواعد قانونیه‌ده مستند اولمسندنناشی اولنجه‌یه دکین بسلمك شرطیله متصرف اراضیدن برکیمسه‌نك تحت تصرفنده بولنان اراضیسنی فراغ ایلمسی غیرجائز اولدیغی مسئلهٔ شرعیه‌یه مستنداً اشبو « ١١٤ » نجی مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیورلمش ایسه‌ده مجلهٔ جلیله‌نك «٣٩» نجی ماده‌سی موجبنجه « ازمانك تغیری ایله احکامك تغیری انکار اولنه‌میه‌جغنه » مبنی مادهٔ مذکوره فسخ اولنوب آنك مقامنه قائم اوله‌رق بوقبیل شرط ایله وقوع بولان فراغك صحیح وشرطك معتبر اولدیغنه دائر مادهٔ قانونیه اقامه اولنمشدر .

زیرا مجلهٔ جلیله‌نك مادهٔ مخصوصه‌سی موجبنجه « شرط مفسد ایله هبه‌سی مفسد اولمدیغی کبی مجاناً فراغ دخی مفسد اولمدیغندن » هبه‌یه قیاساً بومادهٔ قانونیه نشر بیورلمشدر .

مادهٔ جدیدهٔ قانونیه‌دن مستبان اوله‌جغی وجهله متصرفین اراضیدن برکیمسه عهدهٔ تصرفنده بولنان اراضی‌یی کندوسنی اولنجیه‌دك بسلمك واداره تعیشنه باقمق شرطیله برشخصه مأموری حضورنده فراغ ایلسه اشبو فراغ وشرط معتبر اولوب مفروغ له اولان شخص مثلا

زیدفارغ بولنان مثلا عمروی حین وفاتنه قدر بسلمکه، تعیشنه مجبوردر.
وزید وفات ایلدکده ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سی دخی کذلك عمروی بسلمکه وتعیشه مجبوردرلر .

شاید کرك زید وکرکسه بعدالوفات ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سی اشبو مجبوریت قانونیه‌یه رعایت ایتمزلر یعنی عمروك تعیشنه باقمزلر ایسه عمرو مرجعنه لدی‌الدعوی ثبوتی تقدیرنده اول اراضی‌یی استرداد ایده‌بیلیر.

فقط زید ویاخود بعدالوفات ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سی عمروی بسلرلر ایکن عمرو فراغتدن ندامتله استرداد دعاویسنه قالقیشسه کیفیت لدی‌التحقیق زید ویا ورثه‌سنك شرط مذکوره رعایتلری تحقق ایلدکده اشبو دعوا رد اولنور ،

برده اشبو شرطك اجرا وعدم اجراسی خصوصنه متدائر اولان تحقیقات قانونیه عرف وعادت بلده‌یه تطبیق اولنور .

مع هذا مفروغ‌له اولان زید اصحاب انتقالدن بر کیمسه‌سی اولمیه‌رق وفات ایلدیکی تقدیرده اول اراضی مستحق طاپو اوله‌میوب ودیکر بر کیمسه‌یه‌ده ویریله‌میوب فارغ اولان زیده اعاده قیلنیر .

وزید حیاتده بولندقجه اراضیٔ مذکوره‌یی نه زید ونه‌ده ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌سی آخره فارغ اوله‌مزلر .

وبوکبی شرط سندات خاقانی‌یه درج اولنورسه عندالدعوی مسموع اولوب یوقسه سندات عادیه ایله وقوعبولان شرط دعاویسی قطعاً مسموع اوله‌مز .

خلاصهٔ ماده : بر کیمسه عهدهٔ تصرفنده بولنان اراضی امیریه و تخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌سنی کندوسنی اولنجیه دکین بسلمك شرطیله آخره فراغ ایده‌بیلیر .

وبعد الفراغ فارغ ندامت ايلسه معتبر اولماز .
مفروغ له ويا بعد الوفات ورثهٔ متحققهٔ قانونيه‌سى فارغى بسلمكه مجبور اولوب فارغك وفاته قدر اول اراضى بى آخره فارغ اوله‌مازلر .
ومفروغ لهك حوه انتقال اصحابى اوليدرق وفاتى تقديرنده اراضئ مذكوره فارغه اعاده قيلنير .
اكر مفروغ له ويا ورثهٔ قانونيه‌سى فارغى بسلمزلر وبووده عند المحاكمه تحقق ايلر ايسه اراضى فارغه رد اولنور .
وبويله شرطه مستند فراغلرك سند خاقانى‌يه درجى لازم اولوب عكسى حالنده وقوع بولاجق شرط دعاوسى قطعاً مسموع اولماز .

{ يوز اوده بشنجى ماده }

[مديون اولان كيمسه‌نك متصرف اولديغى اراضيسنى دائنى آله‌جغى مقابلنده ضبط ايده‌مديكى مثللو آخره فراغه دخى جبر ايدرك بدلندن استيفاى دين ايتمكه صلاحيتى يوقدر .
ومديونك وفاتنده كرك اموال واشياى سائره‌سى اولسون وكرك اولمسون متصرف اولديغى اراضى حق انتقاله نائل اولان وارثلرى وار ايسه آنلره انتقال ايدر .
يوغيسه اول اراضى مستحق طاپو اولوب حق طاپو صاحبى وار ايسه طاپوى مثليله اكا واولمديغى صورتده بالمزايده طالبنه تفويض اولنور .]

« مديون اولان كيمسه‌نك متصرف اولديغى اراضيسنى دائنى آله‌جغى مقابلنده ضبط ايده‌مديكى مثللو آخره فراغه دخى جبر ايده‌رك » عبارهٔ قانونيه‌سندن مستبان اولديغنه كوره اراضئ اميريه وتخصيصات قبيلندن اولان اراضئ موقوفه‌نك تسويهٔ ديوناته قطعاً شامل اوليه‌جغى - تعبير آخرله - « اراضى بورج اوده‌مز » قاعده‌سنه موافق ايسه‌ده بو حال معاملات ناسك بروفق دلخواه عالى حسن جريانى تامين ايتمديكندن دين ايچون اموال غير منقوله‌نك فروختى حقنده اون بش ماده‌يى

حاوی بر نظامنامه نشر واعلان بیورلمش اولدیغندن بحثمزه عائد اولان مواددی بروجه‌زیر نقل وبیان اولنور .

[برنجی ماده : بالاجاره‌تین تصرف اولنان مسقفات ومستغلات موقوفه ایله اراضیٔ امیریه محکوم‌به اولان دین ایچون مدیونك رضاسنه باقلمیه‌رق املاك صرفه کبی صاتیلور . فقط مدیونك حالنه مناسب برخانه‌سی دینی ایچون صاتیلمیوب ترك اولنور .

مدیون ارباب زراعتدن اولدیغی حالده خانه‌سی اداره‌سنه کافی مقدار اراضیسی رهن اولنمامش ووکالت دوریه کبی بر قید آلتنه کیرمامش ایسه کذلك صاتیلمیوب ترك ایدیلور وبووجهله ترك اولنه‌جق اراضینك مقداری دعوانك رؤیت اولندیغی محکمه معرفتیله تعیین ایدیلور .

ایکنجی ماده : مدیون غیرمنقولاتنك اوچ سنه‌لك حاصلات صافیه‌سنك نظاماً اقتضا ایدن کذشته ومصارفیله برابر دینی ایفایه کافی اولدیغی اثبات ایدر واستحصالی دائنه حواله ایلر ایسه غیرمنقولاتنك فروختندن صرف نظر قلنور .

دردنجی ماده : مدیونك اموال غیر منقوله‌سی قابل استیناف اولان حکملر اوزرینه فروخت اولنه‌میه‌جنی کبی غیاباً اولان حکملرده دخی اعتراض مدتی مرور ایتمدکجه صاتیله‌مز .

اون بشنجی ماده : غیرمنقولاتك بر پارچه‌سی ادای دینه کافی ایسه مدیونك حضورنده استدیکی شیلر صاتیله‌جق وغیابی حالنده فروختی مدیونه منفعتلی اولانلری فروخت ایدیله‌جکدر .]

اشبو مواد قانونیه‌دن مستبان اولدیغی اوزره محکوم‌به اولان دیونانك تسویه‌سیچون مدیونك حوزهٔ تصرفنده بولنان کرك میریه وکرکسه موقوفهٔ غیرصحیحه اراضیسی اجرا مأمورلری طرفندن مدیونك رضاسنه باقیلمیه‌رق بالمزایده فروخت اولنور .

فقط مدیون ارباب ذراعدن ایسه خانه‌سی ادارسنه کافی اراضی صاتیله‌مز .

وکذلك مادهٔ آتیه‌ده بیان اولنه‌جغی وجهله مرهون اولان اراضیسی صاتیله‌مز .

شوراسیده واردرکه : مزایده‌یه ویریلووب غب انقطاع الرغبه آخرده تفویض ایدیله‌جکی تقدیرده مأمورین اراضی حضورنده متصرف اراضینك فراغی شرائط صحت فراغیه‌دن اولوب حالبوکه : مدیون اولان متصرف اراضی فراغ اجراسندن امتناع ایلدکلری حالده نه‌یولده اجرای معامله قیلنمسی مقدملری موجب تردد واشتباه اولمش ایسه‌ده زیرده منقول تحریرات سامیه مقتضاسنجه‌ده بو تردده برطرف ایدلمشدر .

= صورت امرنامه =

فراغدن امتناع ایدن مدیونلر اموال غیر منقوله‌نك دین ایچون فروختی حقنده موضوع نظامنامه موجبنجه صاتیله‌جق املاکنه دائر مشتریلرینه ویرلمسی مقتضی سنداتك صورت تنظیمی حقنده بعدازین مدیون عهده‌سنده بولنان برملکك فروختنه محکمه‌دن بعدالحکم اجرا مأمورلری طرفندن قاعدةً شروع ومباشرتله نظامنامهٔ مذکورك یدنجی وسکزنجی وطقوزنجی ماده‌لرنده محرر شرائط تأمینیه یرینه کتورلدکدن ومشتری تعین ایلدکدن صکره محکمه جانبندن برفراغ مضبطه‌سی تنظیم وبومضبطه اصل اتخاذ ایله محکمه‌ده حفظ ایدیله‌رك تصرفی مبین ایجاب ایدن حجج ووثائق شرعیه وسندات نظامیه‌نك اکا کوره بالتنظیم مفروغ لهلره ویرلمسی ضمننده درسعادتده کائن کافهٔ محاکمه تعلیمات اعطاسنك صوب عالیٔ نظارتپناهیلرینه حواله‌سی واجرا آت ومعاملاتده بوقراره

توفیق حرکت اولنمسنك دخی طشرهلره تبلیغ واشعاری خصوصنه شورای دولت قراریله بالاستیذان ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی متعلق بیوریلهرق اولبابده اقتضا ایدن مأمورین ملکیهیه تحریرات تسطیر اولنمش اولمغله امروفرمان جناب جهانبانی منطوق منیفنه توفیقاً دیوان احکام عدلیهجه دخی اقتضای حالك ایفاسنه همت

فی ٢٥ ذی‌القعده سنه ٢٨٨ وفی ٢٤ کانون ثانی سنه ٢٨٧

اشته محکوم به اولان دین ایچون اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیرصحیحه املاك صرفه کبی صاتیلوب ومعاملهٔ فراغیهده مأمورین اجرانك مذکرهلری اوزرینه رئیس محکمهنك تذکرهٔ مخصوصهلرینه بناءً اجرا واتمام اولنور .

فقط اراضیٔ مذکورهنك اوچ سنهلك حاصلاتی مبالغ محکوم بها ومصارف محاکمه وکذشتهسنی بالتمام ایفا ایدهجك مرتبهده اولوب بوده تحقق ایلر وامر تحصیلاتده دائنه احاله ایدیلیرسه اراضیٔ مذکوره صاتیلهماز .

خلاصهٔ ماده : اعلام قطعی ایله محکوم اولان برکیمسهنك تحت تصرفندهکی اراضیٔ امیریه و اراضیٔ موقوفهٔ غیرصحیحهسی دین ایچون اموال غیر منقولاتك فروختنه دائر اولان نظامنامه موجبنجه بالمزایده مأمورین اجرا معرفتیله صاتیلیر .

مربون ارباب زراعتدن ایسه ادارهسنه کافی اراضیسیله رهن ویا وفاءً فراغ اولنان اراضی و اوچ سنهلك حاصلاتی دینك تسویهسنه کافی اولان اراضی صاتیلهماز .

مربون صاتیلان اراضینك فراغنی اجرادن امتناع ایلدیکده اجرا مأمورینك مذکره ورئیس محکمهنك تذکرهٔ مخصوصهسی اوزرینه اجرا قیلنیر .

{ يوز اوبه آلتنجي ماده }

[اراضیٔ اميريه وموقوفه رهن اولنه مازفقط بركيمسه متصرف اولديغى اراضى يى دينى مقابلنده دائنه مأمورى معرفتيله هرنه زمان دينى ادا ايلر ايسه كنديه رد ايتمك شرطيله وياخود هرنه زمان دينى ادا ايلرسه كندرسنك حق استردادى اولمق معناسنه فراغ بالوفا ايله فارغ اولديغى حالده كرك مدت تعيين اولنسون وكرك اولنمسون دينى ادا ايتمدكجه اوله اراضى يى استرداد ايده مز ودينى تماماً ادا ايلدكده اراضيسنى كيرويه آله بيلور .]

مجلهٔ جليله نك « ٧٠١ » نجى ماده سنده « رهن بر مالى آندن استيفاسى ممكن اولان برحق مقابلنده محبوس وموقوف قيلمقدر واول ماله مرهون دينلديكى كبى رهن دخى دينلور . » و « ٧٠٩ » نجى ماده سنده « مرهونك صاتلمغه صالح برشى اولمسى شرطدر . بناءً عليه وقت عقدده موجود ومال متقوم ومقدور التسليم اولمسى لازمدر . » ديو مصرح اولان ايضاحاتدن مستبان اولديغى اوزره رهنك اساس صحتى مرهون اولانك مال اولمسى لازم كلوب اراضیٔ اميريه وتخصيصات قبيلندن اولان اراضیٔ موقوفهٔ غير صحيحه ايسه مال اولميوب متصرفلرى نزدنده برنوع مأجور اولديغندن ناشى رهنك صحت شروطى بولنمديغى جهتله اراضينك رهن ايدلمسى غيرجائز اولديغى اشبو مادهٔ قانونيه ده بيان بيورلمشدر .

شوقدر واركه : مجلهٔ جليله نك « ٣٢ » نجى ماده سنده « حاجت عمومى اولسون خصوصى اولسون ضرورت منزله سنه تنزيل اولنور » ديو مسطور اولمسنه بناءً معاملات ناسك تسهيلى مقصد رحيمانه سيله اساساً رهن ديمك اولان فراغ بالوفا ايله ـ نته كيم متن ماده ده بيان بيورلمشدر . ـ متصرفين اراضيدن مثلا زيد عمرودن بشيوز غروش استقراضله مقابلنده عهده سنده بولنان بش دونملك اراضیٔ اميريه يى

هرزمان مبلغ مذکوری ادا ایدرسه رد ایتمك ویاخود مبلغ مذکوری اعاده‌سنده اراضیسنی استرداد حقی باقی قالمق اوزره بیع ایدر وبو شرطده سنده درج ایدیله‌رك مأموری حضورنده اولور ایسه معامله معتبر اولور.

مع هذا کرك رد وکرکسه حق استرداد خصوصنده مدت تعیین اولنسون اولنمسون حکمنده مساویدر.

بنا برین زید اون سنه صکره بشیوز غروش عمروه اعاده ایله اراضیسنی آله بیلیر.

عمرو آرادن بو قدر مدت مرور ایلدیکی ایچون اراضی‌یی ویره‌مم. دیه‌مز. وکذلك بشیوز غروشی اعطا وتسویه ایتمه‌دن اراضی‌یی استردادە زیدك حقی یوقدر.

چونکه: مجلهٔ جلیله‌نك «٧٢٩» نجی ماده‌سنده «رهنك حکمی فکنه قدر مرتهنك حق حبسی اولمق وراهن فوت اولدقده سائر غرمادن احق اوله‌رق رهندن استیفای دین ایده‌بیلمکدر.» و «٣٩٦» نجی ماده‌سنده «بیع وفاده بایع ثمنی رد ایله مبیعی استرداد ایده بیلدیکی کبی مشتری دخی مبیعی رد ایله ثمنی استرداد ایده‌بیلور.» دیو مصرح اولوب اشبو ایکی مادهٔ قانونیه‌نك دلالتلرندن دخی مستدلل اولنه‌جغی وجهله عمروك اول اراضی اوزرنده حق حبسی واردر.

حتی بو یله بیع بالوفا ایله فراغ اولنان اراضیده دینك تسویه‌و اراضینك استردادی ایچون برمدت مثلا بش سنه تخصیص وتعیین اولنوب مدت مذکوره مرورندن صکره یعنی اون سنه زید مبلغ مذکوری کتوروب اراضیسنی عمرودن آله‌بیلیر.

عمرو مدت مذکوره منقضیه اولدی حق استردادك محو اولدی دیمکه بر کونا صلاحیت قانونیه‌سی یوقدر.

برده طاپو نظامنامه‌سنك يكرمى التنجى ماده‌سنده « اراضئ اميريه متصرفلرندن بر كيمسه بالطاپو تصرفنده اولان اراضى‌ىى وفاءً فراغ صورتيله دائنى تأمين ايده‌رك اقچه استقراض ايده‌جك اولديغى صورتده طرفين يعنى دائن ومديون وياخود وكيللرى قضالرده ايسه قضا مجلسنه ورأس لوا وكرسئ ايالتلرده لوا و ايالت مجلسنه كله‌رك مال مأمورى حاضر اولديغى حالده اراضينك مقدار وحدودى وسرمايه‌نك ودولتجه مقرر اولان حدودى تجاوز ايتمامك اوزره فائضك مقدارى وفراغ بالوفاء اولديغى بيان وتصريح برله سند رسمى‌يه ربط ودردست اولان طاپو سندى امانةً مفروغ لهه اعطا وخلاصه‌سى بوخصوص ايچون اتخاذ اولنه‌جق دفتر مخصوصه قيد اولنه‌جق ومديون مرقوم اداى دين ايله اراضيسنى استخلاص ايده‌جك اولديغى حالده كذلك طرفين مجلس مملكته كله‌رك دين سندى وطاپو سندى استرداد ودفترده‌كى قيدى تصحيح اولنه‌جقدر . » ديو مسطور اولديغى اوزره بو قبيل بيع بالوفاده دينك مقداريله حق استرداد وياخود رد خصوصاتنك سند خاقانى‌يه درج ايتديرلمسى الزمدر .

عكسى حالده واقع اوله‌جق دعوا رد اولنور .

خلاصهٔ ماده : اراضئ اميريه وتخصيصات قبيلندن اولان اراضئ موقوفه‌ده رهن معامله‌سى جارى اولميوب فقط متصرف اراضيسنى بر كيمسه عهدهٔ تصرفنده بولنان بر اراضى‌يى هر زمان دينى ادا ايلرسه رد ايلمك وياخود هر زمان دينى ايفا ايلر ايسه استرداده حق وصلاحيتى بولنمق معناسنه اولان بيع بالوفا ايله آخره فراغ ايده‌بيلير .

بونده تعيين مدت ايدلسون ايدلمسون مساويدر .

فارغ دینی ایفا ایلدکده اراضیسنی استرداد ایدر .
ایفا ایتمدکجه ارضیسنی کیرو آله ماز .
واشبو معامله نك سندات خاقانیه درج اولنمقده ممنوع اولور .

{ بوز اوبه یدنجی ماده }

[بر کیمسه متصرف اولدیغی اراضی یی آخره دینی مقابلنده برمنوال سابق شرطله ویاخود فراغ بالوفا طریقیله فارغ اولوب فلان وقته قدر ادای دین ایده مز ایسه اول اراضی یی آخره بدل مثلیله فراغ ایدرك ویاخود ایتدیره رك بدلندن آلاجغنی بعد التنزیل باقیسنی کندوسنه اعطا ایتمکه طرفندن وکالت دوریه ایله یعنی هر نزمان وکالتدن عزل ایدر ایسه ینه وکیلی اولمق اوزره دائنی توکیل ایدرسه مدت معینه نك انقضاسنه قدر ادای دین ایده مدیکی صورتده اول کیمسه نك حیاتنده دائن مرقوم مأموری معرفتیله اول یرلاری بدل مثلیله آخره فراغ ایدرك یاخود ایتدیره رك آلاجغنی استیفا ایده بیلور .
وبرمنوال محرر خارجدن برینی توکیل ایتدیکی صورتده اول کمسنه دخی مدت معینه نك انقضاسنده بروجه مشروح بالوکاله اول اراضی یی آخره فارغ اوله رق بدلندن مدیونك دینی ادا ایده بیلور .]

مجلهٔ جلیله نك « ٧٦٠ » نجی ماده سنده « دینك وقت اداسی حلول ایتدکده رهنی صاتمق اوزره راهن مرتهنی یا عدلی وياخود بشقه برینی توکیل ایتسه صحیح اولور وارتق راهن اول وکیلی وکالتدن عزل ایده مز وراهن ومرتهندن برینك وفاتیله دخی منعزل اولماز » و « ١٥٢١ » نجی ماده سنده « موکل وکیلی وکالتدن عزل ایده بیلیر فقط غیرك حقی تعلق ایتمش ایسه عزل ایده مز » و « ١٥٢٢ » نجی ماده سنده « وکیل کندینی وکالتدن عزل ایده بیلور فقط بروجه بالا غیرك حقی تعلق ایتمش ایسه عزل ایده میوب ایفای وکالته مجبور اولور . » و « ١٥٢٧ » نجی ماده سنده « موکلك وفاتیله وکیل منعزل اولور فقط غیرك حقی تعلق ایتمش ایسه منعزل اولماز . » دیو مصرحدر .

اشبو تصريحات قانونيه‌دن مستفاد اولديغی وجهله دين مقابلنده ترهين وبيع بالوفا طريقيله بيع وفراغ قيلنان بر اراضی اكر استقراض قيلنان اقچه‌اعطا ايدلديكی زمان اراضی رد ايدلمك، ياخود حق استردادی اولمق معناسيله وقوعبولمش ايسه مادهٔ سابقه‌ده بيان قيلنديغی وجهله كرك مدت تعيين اولنسون وكرك اولنمسون اول اراضی‌يی مفروغ له آخره فارغ اوله‌مز .

انجق غيرك حقی تعلق ايده‌ن وكالت دوريه‌ايله يعنی طاپو نظامنامه‌سنك يكرمی بدنجی ماده‌سنده «بر منوال سابق وفاء فراغ وقوعنده كرك فارغ وكرك مفروغ‌له اول اراضی‌يی بشقه‌سنك عهده‌سنه فارغ اوله‌ماز .

فقط اراضی قانونامهٔ همايوننك «١١٧» نجی ماده‌سنده اكر مدت تعيين اولنه‌رق مدت معينه ظرفنده فارغ بولنان كيمسه ادای دين ايده‌مديكی تقديرجه اول اراضينك فروختيله بدلندن ادای دين ايتمك‌ه مفروغ لهی ياخود خارجدن برينی وكالت دوريه‌ايله توكيل ايتمش ايسه اولوقت مدت معينه‌نك انقضاسنده وكيل بولنان كيمسه مأموری معرفتيله اول اراضی‌يی جسامتنه‌و دكرينه كوره اون بش كون نهايت ايكی آی ظرفنده علناً وصحيحاً بالمزايده فروخت ايله بدلندن استيفای دين اولنه‌بيله‌جكندن اول حالده اشبو وكالت دوريه كيفيتی مادهٔ سابقه‌ده ذكر اولنان سند رسميه‌ده درج وايضاح اولنمق لازمكلوب سند مذكورده مندرج اولمديغی حالده وكالت دوريه‌دعواسنه اعتبار اولنماز . » ديو تصريح بيورلديغی صورتله بری توكيل ايديله‌رك كيفيت وكالتده سند خاقانی‌يه درج ايديلير سه مدت معينه‌نك حلولنده وكيل اولان كيمسه اراضیٔ مذكوره‌يی جسامت ودكرينه كوره اون‌بش كوندن ايكی آی ظرفنده بالمزايده بدل مقرريله‌طالبنه مأموری حضورنده قطعياً فراغله دائنك آله‌جغنی تسويه وباقی قالير ايسه آيده موكلی اولان مديونه اعطا وتسليم ايدر .

ایشته بویله بر وکالت دوریه ایله اولان بیع بالوفاده اراضی فارغ اولنور ایسه‌ده عکسی حالده اراضی فارغ اولنه‌مز .

متن مادۀ قانونیه‌ده‌کی « مدت معینه‌نك انقضاسنه قدر ادای دین ایده‌مدیکی صورتده اول کیمسه‌نك حیاتنده دائن مرقوم مأموری معرفتیله اول ترلایی » عباره‌سندن؛ بوقبیل وکالت دوریه‌یی بیع بالوفا ایله اجرای فراغك مدتی انقضاسنده مدیون فارغك حیاتنده وکیلك فارغ اوله‌جغی مستفاد اولمقده ایسه‌ده مجلۀ جلیله‌نك بالایه منقول «١٥٢٧» نجی ماده‌سی موجبنجه موکل مدیون وفات ایتدیکی تقدیرده دخی ینه وکیل ایفای وکالت ایدر .

شوراسیده واردرکه : وکیل ایفای وکالتدن امتناع ایدر ویاخود موکل مدیون اوبلده‌دن آخر بلده‌یه کیدرسه حقنده یاپیله‌جق معامله آتیده مسطور فی ٦ تموز سنه ٣٠٥ تاریخیله دفترخاقانی نظارت جلیله‌سندن بالعموم دفترخاقانی مأموریتلرینه تسیار بیوریلان تحریرات علیه‌ده بیلدیرلمشدر .

= صورت تحریرات =

برکیمسه متصرف اولدیغی اراضیسنی دینی مقابلنده وکالت دوریه ایله وفاءً آخره فراغ ایدوبده مدت معینه ظرفنده ادای دین ایده‌مدیکی تقدیرده اول اراضینك فروختیله بدلندن ادای دین ایتمکه مفروغ‌لهی ویاخود خارجدن برینی توکیل ایتمش ایسه مدت معینه‌نك انقضاسنده وکیل بولنان کیمسه مأموری معرفتیله اراضینك جسامت ودکرینه کوره اون‌بش کون ونهایت ایکی‌ماه ظرفنده علناً بالمزایده فروخت ایله‌بدلندن استیفای دین ایده‌جکی اراضی قانوننك « ١١٧ » نجی وطاپو نظامنامه‌سنك « یکرمی یدنجی » ماده‌لرنده محرر ایسه‌ده اقامتکاهی مجهول اولان مدیونلر

ايله تقرير اعطاسندن امتناع ايليان وكيللر حقنده اولنه جق معامله يه دائر صراحت كوريله مديكندن وسندات رسميه ده مندرج مدت معينه نك انقضاسنده املاك واراضئ مرهونه نك طول مدت صاتيلماسى امنيت اهالينك انسلابنى وحاصلاتك تناقصنى موجب اولمقده بولنديغندن بحثله باب عالى جانب ساميسندن استيذان معامله اولنمش ايدى. شوراى دولت تنظيمات دائره سندن قلمه آلنوب برصورتى بابيورلدئ سامى ارسال اولنان مضبطه اصول محاكمات حقوقيه قانوننك يكرمى آلتنجى ماده سى موجبنجه غائبين حقنده محاكمجه اولنان معامله يه قياساً دفترخاقانى مأمورلرنجه دخى معامله اولنمسى يعنى اخبارنامه كونداريله جك كيمسه املاككك مقيد بولنديغى محلك خارجنده بولنوبده اقامتكاهى معلوم اولديغى حالده تبليغ اولنه جق اخبارنامه نك اقامت ايتديكى محلك دفتر خاقانى مأمورى ودفترخاقانى اولميان يرلرده دخى محلى حكومتى معرفتيله وممالك اجنبيه ده مقيم اولديغى تقديرده سفرا وشهبندرلر واسطه سيله تبليغ ايدلمسى ومادتين مذكورتين ايله معين اولان مدت بعد مسافرتدن ناشى مرورى ضرورى اولان ايامك ضم وعلاوه اولنمسى واقامتكاهى مجهول اولديغى صورتده اخبارنامه نك عائد اولديغى اداره نك ديوان خانه سنه ومحال مناسبه يه تعليق وغزته اولان محللرده برصورتنك دخى غزته لره درجيله اعلان ايدلمسى ووكالت دوريه ايله وكيل اولانلرك جمله سى دائن طرفندن انتخاب ايدلمش كيمسه لر اولدقلرى جهتله فراغدن امتناع ايتملرى متصور اوله مز ايسه ده برموجب اشعار مفروغ بهى فراغدن امتناع ايدن وكيل ظهور ايتديكى تقديرده محكمه يه بالمراجعه لاحق اوله جق حكمه كوره فراغ معامله سنك اجرا ايتديرلمسى صورتلرينك اصول اتخاذى تذكر وتنسيب ايدلديكى كوسترلمش وكيفيت

انجمن نظارت قراری و محاسبه افاده‌سیله ایجاب ایدنلره اشعار اولنمش اولمغله اوراجه دخی اولوجهله معامله اولنمسی سیاقنده .

اشبو تحریرات عمومیه‌دن بیع بالوفا ووکالت دوریه ایله فراغ اولنان اراضینك مدت معینه حلولنده دینك عدم ایفاسندن ناشی آخره وکیله طرفندن صاتیله‌جغی حالنده وکیل اولان کیمسه اول امرده موکل مدیونه مأمورین اراضی معرفتیله بالاخبارنامه بیلدیرلمسی وشاید اخبارنامه‌نك تبلیغی اویه‌مدیغی حالده غزته‌لرله اعلان کیفیتله معاملهٔ تبلیغیه‌نك اتمامی ووکالتدن امتناع ایده‌ن وکیللر حقنده محکمهٔ عائده‌سنه بالمراجعه استحصال قیلنه‌جق حکمه کوره معامله اولنمسی مستفاد اولنه‌یور .

فقط تحریرات مذکوره یالکز اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌یه شاملدر .

کرچه تحریرات مذکوره‌ده علی الاطلاق وباخصوص « املاکك مقید بولندیغی » عباره‌سنك موجود اولمسی حسبیله املاك صرفه‌یه‌ده شامل اوله‌جغی وارد خاطر اوله‌بیلیرسه‌ده « برقانون وياخود نظامك مرعی اولمسی قانون ویا نظام یاپلمقده متخذ اولان اصولك اجراسی یعنی اولا شورای دولت وبعده مجلس مخصوص وکلای فخامده بالتدقیق مرعیت احکامنه ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی شرفتعلق بیورلمسیله اوله‌جغی » برنجی جلد دستورده محرر مواد عمومیه احکامندن بولنمسنه واراضی قانوننامهٔ همایونی معاملات اراضی‌یه مخصوص بر قانون خصوصی اولوب املاك صرفه‌یه قطعاً شمولی اولمدیغی نظر مطالعه‌یه آلنحه تحریرات مذکوره حکمی اولسه‌اولسه اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیرصحیحه‌یه عائد اولور .

چونکه : املاك صرفه‌دن بر ملك مارالذکر وکالت دوریه‌وبیع بالوفا

طريقيله ترهين ايدلديكى تقديرده مجلهٔ جليله احكامنه توفيق معامله ايديلير .

يوقسه اراضى مأمورلرى ذكر اولنان تحريرات عموميه‌يه استناداً املاك صرفه ايچون اخبارنامه كوندرمكه وياخود بر كونا مداخله ايلمكه حق وصلاحيت قانونيه‌لرى يوقدر .

ديمك اوليوركه : تحريرات مذكوره قانون ونظام حكم وقوتنده اولميوب محضا معاملات ناسك تسهيل جريانى مقصد رحيمانه‌سيله اتخاذ بيورلمش اصولدن عبارتدر .

لاكن آتيده صورتلرى مندرج محررات عموميهٔ عدليه، مضبطه، تذكرهٔ ساميه، باشكتابت جليله‌نك ارادهٔ سنيه‌لى تذكره‌سندن مستفاد اوله‌جغى وجهله اشبو معامله محاكمه‌يه حاجت قالمقسزين اراضى كبى ايجابى اجرا قانمسنه فرمان پادشاهى شرفصادر اولوب بر منطوق امر وارادهٔ سنيه اجراى معامله اولنمقده‌در .

= تحريرات عموميه صورتلرى =

وكالت دوريه وبيع بالوفا طريقى وسند رسمى ايله داينلره ترهين اولنان املاك واراضينك بر موجب قانون فروختى حقنده داينلر طرفندن وكالت دوريه‌يه دائر ابراز اولنه‌جق سندات اوزرينه دفتر خاقانى مأمورلرى طرفندن مديونلره وقوعبوله‌جق اخبار وجهله محاكمه مراجعتله رسماً تأخير مصلحت ايتديرلمديكى حالده مأمورين مومى اليهم معرفتيله بيع وفراغ معامله‌سنك اجراسى ومحاكمه مراجعت تقديرنده لاحق اوله‌جق حكمه انتظار اولنمسى وبا سند رسمى وكالت دوريه ايله وكيلك حسب الوكاله شرعاً ونظاماً مجبور اولديغى لوازم وكالتى ايفادن امتناعى تقديرده بالمحاكمه ويريله‌جك قرار اوزرينه معاملهٔ اجرائيه‌نك

ایفاسی ضمننده صوب دولتلریله دفترخاقانی نظارت جلیله‌سنه تبلیغات اجراسی خصوصنه شورای دولت تنظیمات دائره‌سندن قلمه آلنان مضبطه وطرف والای مشیخت‌پناهی ایله جریان ایدن مخابره اوزرینه مجلس خاص وکلا قراریله بالاستیذان ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی شرفصدور بیوریله‌رق نظارت مشارالیهایه اجرای تبلیغات قلنمغله نظارت جلیله‌لرنجه‌ده بر موجب قرار وارادهٔ سنیه ایفای معامله‌یه همت . . .

دیکری

وکالت دوریه ایله ترهین ویاوفاءً فراغ اولنان املاك واراضینك محکمه‌یه مراجعتله حکم استحصالنه حاجت قالمقسزین ایجار واستیجار معاملاتنه توفیقاً دفترخاقانی مأمورلری طرفندن کوندریله‌جك مذکره‌لر اوزرینه اجرا مأمورلری جانبندن تخلیه وتسلیم ایتدیرلمسنك اصول اتخاذی حقنده شورای دولت تنظیمات دائره‌سندن تنظیم وموجبنجه ارادهٔ سنیهٔ جناب خلافتپناهی شرفتعلق بیوریلوب فی ١٢ صفر سنه ٣٠٨ و فی ١٥ ایلول سنه ٣٠٦ تاریخلی بیورلدیٔ سامیٔ حضرت صدارتپناهی ایله ارسال بیوریلان مضبطه ایله اشبو تحریراتك نسخ مطبوعهٔ کافیه‌سی مأموریتکز داخلنده بولنان محاکمه لاجل التبلیغ لفاً ارسال قلندیغی بیانیله ایفای مقتضاسی ... فی ١٤ ربیع الاول سنه ٣٠٨ وفی ١٦ تشرین اول سنه ٣٠٦

= شورای دولت تنظیمات دائره‌سنك مضبطه‌سی صورتی =

دفترخاقانی نظارتنك شورای دولته حواله بیوریلان تذکره‌سی تنظیمات دائره‌سنده قرائت اولندی . مآلنده اصحاب دیونك وکالت دوریه طریقیله وسند رسمی ایله دائنلره ترهین ویا فراغ ایلدکلری

املاك واراضينك دينك عدم تسويه سندن طولايي مديونلره بعدالاخبار درسعادتده سندات ادارهٔ عموميه سی وطشره ده دفترخاقانی مأمورلری معرفتيله بالمزايده اجرای احاله سی ومديونلر طرفندن محاكمه مراجعتله تأخير مصلحت ايتديريلور ايسه لاحق اوله جق حكمه انتظار اولنمسی ووكالت دوريه ايله وكيل اولنلرك لوازم وكالتی ايفا وامتناعی تقديرده ويريله جك قرار اوزرينه معاملهٔ اجرائيه نك ايفاسی حقنده شرفصادر اولان ارادهٔ سنيهٔ حضرت پادشاهی موجبنجه معامله اولنمقده ايسه ده بعدالاخبار مديونلر طرفندن رسماً تأخير مصلحت ايتديرلمامكله برابر نتيجهٔ مزايده ده بيع ويا فراغ ايديلان مبلغ ويا مفروغ بهی تخليه وتسليمدن امتناع ايدلديكی حالده امر تسليمك نه واسطه ايله اجرا ايديله جكنه دائر صراحت اولمسنه ونظامنامهٔ مخصوصنه توفيقاً مدت معينه ايله ايجار اولنان املاكك ختام مدتده مستأجر طرفندن تخليه وتسليمدن امتناع اولنور ايسه مقاوله نامه موجبنجه اجرا مأمورلری طرفندن تخليه ايتديرلمكده بولنمسنه نظراً وكالت دوريه ايله ترهين ويا وفاءً فراغ اولنان املاك واراضينك دخی محكمه يه مراجعتله حكم استحصالنه حاجت قالمقسزين ايجار واستيجار معاملاتنه توفيقاً دفترخانه مأمورلری طرفلرندن كونديريله جك مذكره لر اوزرينه اجرا مأمورلری جانبلرندن تخليه وتسليم ايتديرلمسنك اصول اتخاذی لزومی بيان اولنمش وصورت اشعار موافق حال ومصلحت بولنمش اولمغله اولوجهله معامله اولنمسنك عدليه نظارتنه اشعاری ودفترخاقانی نظارتنه ده معلومات اعطاسی تذكر قلندی اولبابده فی جمادی الآخر سنه ٣٠٧ و فی ١٨ كانون ثانی سنه ٣٠٥

= مجلس خاص وکلا مضبطه‌سی صورتی =

شورای دولت تنظیمات دائره‌سنك میانهٔ بندکانه‌مزده مطالعه اولنان اشبو مضبطه‌سنده بیان اولندیغی اوزره اصحاب دیون طرفندن وکالت دوریه ایله ترهین ویا وفاءً فراغ اولنوب بالمزایده صاتیلان املاك واراضینك محکمه‌یه مراجعتله حکم استحصالنه حاجت قالمقسزین ایجار واستیجار معاملاتنه توفیقاً دفترخاقانی مأمورلری طرفلرندن کوندریله‌جك مذکره‌لر اوزرینه اجرا مأمورلری جانبلرندن تخلیه وتسلیم ایتدیرلمسنك اصول اتخاذی مناسب اولدیغی کبی بو صورتك تسریع معامله‌یی موجب اوله‌جغی دخی عدلیه نظارتی ایله مخابره‌یی شامل تذکره جوابنده کوسترلمسنه مبنی موجبنجه ایفای مقتضاسی بالتذکر تذکرهٔ مذکوره عرض وتقدیم قلندیسه‌ده اولبابده فی ٦ صفر سنه ٣٠٨

و فی ٩ ایلول سنه ٣٠٦

= تذکرهٔ معروضه صورتیدر =

وکالت دوریله ایله ترهین ویا وفاءً فراغ اولنان املاك واراضینك محکمه‌یه مراجعتله حکم استحصالنه حاجت قالمقسزین ایجار واستیجار معاملاتنه توفیقاً دفترخاقانی مأمورلری طرفندن کوندریله‌جك مذکره‌لر اوزرینه اجرا مأمورلری جانبندن تخلیه وتسلیم ایتدیرلمسنك اصول اتخاذی حقنده شورای دولت تنظیمات دائره‌سنك مجلس مخصوص وکلادن مذیل مضبطه‌سی ملفوفیله عرض و تقدیم قلنمغله اولبابده هرنوجهله امر وارادهٔ سنیهٔ جناب ملوکانه متعلق وشرفصدور بیوریلور ایسه انفاذ منطوق منیفنه ابتدار ایدیله‌جکی بیانیله تذکرهٔ ثناوری ترقیم قلندی .. فی ٦ صفر سنه ٣٠٨

و فی ٩ ایلول سنه ٣٠٨

= شرف صادر اولان ارادهٔ سنیه‌نك تبلیغنی محتوی باشکتابت جلیله تذکره‌سی صورتیدر =

رسیدهٔ دست تعظیم اولوب ملفوفلریله منظور عالی بیوریلان اشبو تذکرهٔ سامیهٔ صدارتپناهیلری اوزرینه موجبنجه ارادهٔ سنیهٔ حضرت خلافتپناهی شرفتعلق بیورلمغله اولبابده فی ۷ صفر سنه ۳۰۸
و فی ۱۰ ایلول سنه ۳۰۶

خلاصهٔ ماده : برکیمسه متصرف اولدیغی اراضیسنی آخره دینی مقابلنده و بر منوال سابق شرط ویا وفا طریقیله فراغ و فقط فلان وقته قدر ادای دین ایده‌مز ایسه اول اراضی‌یی طالبنه بدل مثلیله فراغ و دینی ایفا ایله متباقیسنی کندوسنه رد ایتمك و هر نزمان عزل ایدرسه ینه وکیلی اولمق اوزره یعنی وکالت دوریه و غیر منعزله ایله کرك دائنی وکرکسه آخرینی توکیل ایله‌کده مدت معینه‌نك انقضاسنده مدیون ادای دین ایده‌مدیکی صورتده وکیل اول اراضی‌یی مأموری معرفتیله بدل مثلی ایله آخره فراغ و بدلندن مدیونك دینی تسویه و متباقیسنی مدیونه اعطا ایدر. وکیل امتناع ایدرسه محکمه معرفتیله ایجابی اجرا قیلنیر .

{ یوز اوتوز سکزنجی ماده }

[بر منوال مشروح شرطله ویاخود وفا طریقیله اراضیسنی دائننه فراغ ایلمش اولان کیمسه کاملا ادای دین ایتمکسزین اولادینی یاخود باباسنی ویا آناسنی ترك ایدرك فوت اولدقده دائننك ویاخود دائن فوت اولمش ایسه عموماً ورثه‌سنك اول اراضی‌یی حبس ایلمکه صلاحیتلری اولوب فارغك اولادی یاخود باباسی ویا آناسی دین مذکوری کاملاً ادا ایتمدکجه کندولرینه انتقال ایدن اراضیٔ مذکوره‌یی ضبط ایده‌مزلر .

و اکر فارغ بولنان کیمسه بویله حق انتقاله نائل اولان وارثلری اولمدیغی

حالده وفات ایتمش ایسه کرك دائنك وکرك بعدالوفات ورثه سنك حقی قالمیوب اول اراضی یه محلولات سائره معامله سی اولنور .]

« بر منوال مشروح شرطله ویاخود وفا طریقیله اراضیسنی دائننه فراغ ایلمش اولان کیمسه » تعبیرندن مقصد قانون: وکالت دوریه ایله اولمیه رق اون التنجی مادهٔ قانونیه ده بیان بیوریلان وفاءً فراغدر .

اشبو مادهٔ قانونیه ده وفاءً فارغ اولان کیمسه قبل اداءالدین فوت اولدقده اکر اول کیمسه نك حق انتقال اصحابی وار ایسه دینی بعدالتسویه اراضی یی استرداد ایده بیله جکلری واکر حق انتقال اصحابی یوق ایسه دائن یالکز متوفانك ترکه سندن استیفای مطلوبه حق وصلاحیتی اولوب اراضی صرف محلول اوله جغی بیان بیورلمش ایسه ده تعاقب زمان ایله معاملات ناسك تزایدی بوجهتکده توسیعی وناسه سهولت ارائه سی لزومنی میدان بداهته ایصال ایلمش اولدیغندن فی ٢٣ رمضان سنه ٨٦ تاریخنده اراضیٔ امیریه و موقوفه و مسقفات و مستغلات وقفیه نك بعدالوفات تأمین دین ایتمسنی تعیین ایدن احواله دائر بش ماده دن عبارت اوله رق بر نظامنامه وفی ٢١ رمضان سنه ٨٨ تاریخنده ده ایکی ماده یی حاوی نظامنامهٔ مذکوره ذیلاً نشر واعلان بیورلمشدرکه: اهمیتی ولزومی حسبیله برقاچ ماده سی بروجه آتی درج وتزبیر قیلندی.

= نظامنامه =

[برنجی ماده : اراضیٔ امیریه و موقوفه متصرفلرندن بر کیمسه تصرفنده اولان اراضی یی دائننه وفاءً فراغ ایده جك اولدقده اولا طاپو نظامنامه سنك یکرمی التنجی ماده سنده مندرج اولان شرائطه تطبیق حرکت ایتمکه مجبوردر .

ایکنجی ماده : برکمسنه متصرف اولدیغی اراضیٔ امیریه وموقوفه یی دینی مقابله سنده .أموری معرفتیله دائننه وفاءً فراغ وتفویض ایدوب

قبل الادا فوت اولدقده دين مذكور ديون سائره كبى مديونك تركهٔ وافيه‌سندن استيفا اولنور .

اكر اصلا تركه‌سى يوغيسه وياخود تركهٔ موجوده‌سى ديوننه وفا ايتمزايسه مديونك كرك حق انتقاله نائل اولان ورثه‌سى وحق طابوسى بولنسون وكرك بولنمسون اول اراضيدن دينه وفا ايده‌جك مقدارى بالمزايده بدل مثليله طالبنه تفويض اولنه‌رق دين مذكور تأديه قلنه‌جقدر .

دردنجى ماده : وفاءً فراغ اولنان اراضى ومسقفات ومستغلاتك بدلى مديون متوفانك دينه وفا ايتمز ايسه دائن اولان كمسنه بقيهٔ مطلوبى ايچون مديونك تصرفنده اولوبده وفاءً فراغ اولنمامش اولان ديكر اراضى ومسقفات ومستغلاتنه دخل وتعرض ايده‌مز .

التنجى ماده : اصالتاً وياكفالتاً ميرى‌يه مديوناً وفات ايدوب اموال واملاك متروكه‌لرى دين ميريلرينك تأديه‌سنه كفايت ايتمينلرك بالاجارتين تصرفلرنده بولنان مسقفات ومستغلات موقوفه ايله اراضئ اميريه ووقفيه فروخت واثمانندن استيفاى دين اولنور .

بدنجى ماده : مادهٔ سابقه‌ده حكمندن محلولات مستثنا اولديغى كبى وفاءً فراغ اولنمش بولنانلرك اثمانندن مفروغ لهك مطلوبى مقدارينه دخى تعرض ايديله‌مز .

وبرده مسقفات ومستغلات موقوفه‌نك انتقال ايتديكى وارثك خانه‌سى يوغيسه اقامتنه كافى برمسكن صاتيله‌مز ومديون متوفانك تعيشى ذراعته متوقف ايسه خانه‌سى اداره‌سنه كافى اراضى دخى ورثه‌سندن آلنه‌مز .

وبووجهله ورثه‌يه ترك اولنه‌جق اراضينك مقدارى ذات دعوانك عائد اولديغى مجلس معرفتيله تعيين اولنور .]

اشبو مواد قانونيه‌دن مستبان اولديغى وجهله بركيمسه متصرف

اولدیغی اراضیسنی مثلا زیددن استقراض ایلدیکی بشیوز غروش مقابلهسنده هرنزمان دینی تسویه ایدرسه اراضی رد ایدلمك ویاخود اراضیٔ مذکورهدن حین تسویهٔ دینده حق استردادی بولنمق معناسنه اولان وفاءً فراغ ایلیوب قبل الادای والاستیفا فارغ ومدیون وفات ایلسه متوفانك حق انتقال ویاحق طاپو اصحاب بولنسون بولنمسون اراضیٔ مذکورهیی آخره صاتدیرمغه زیدك هیچ برصلاحیتی یوقدر.

زید متوفانك ترکهسنه بالمراجعه مطلوباتنی استیفا ایدر .

اکر دین مذکوری ایفایه کافی ترکه یوق ایسه اولوقت اراضیٔ مذکورهیی بالمزایده بدل مثلیله طالبنه تفویض ایتدیردهرك الاجغنی بوصورتله آلهبیلیر .

فقط متصرفین اراضیدن برینك کرك کفالتاً وکرکسه اصالتاً جانب حکومت سنیهیه دینی اولدیغی تقدیرده ترکهسیده ایفای دینه کافی اولمز ایسه اراضیسنك وفاءً فراغ اولوب اولمدیغی شایان نظر اولمیوب بالمزایده طالبنه تفویض ایتدیریلهرك مطلوبات خزینه استیفا ایدیلیر .

شوقدر وارکه : مدیون اولان کیمسهنك عهدهٔ تصرفنده بولنان اراضی بعدالوفات حق انتقال اصحابی بولنمامسندن ناشی محلول اولور ویاخود وفاءً فراغ ایدلمش بولنورسه بونلره ایلیشیلهمز .

دیمك اولیورکه : مادهٔ قانونیهنك فقرهٔ اخیرهسی یعنی « اول اراضی‌یه محلولات سائره معاملهسی اولنور » فقرهسیله تکرر ایدهن « اولادی یاخود باباسی ویاخود آناسی » عبارهٔ قانونیهلری منفسخدر .

خلاصهٔ ماده : برنوال مشروح شرطله ویاخود وفا طریقیله اراضیسنی دائنه فراغ ایتمش اولان کیمسه کاملاً ادای دین ایتمدهن فوت اولمه

ایسه دائن ترکهٔ متوفایه مراجعتله دینی تسویه ایدر و اراضیٔ مذکوره اراضیٔ سائره کبی اولور .

اکر ترکهٔ متوفا تسویهٔ دینه کافی دکل ایسه دائن اول اراضی یی مأموری معرفتیله بالمزایده بدل مثلیله آخره احاله ومطلوبنی استیفا ایدر .

{ یوز اوبه طقوزنجی ماده }

[علی العموم اراضیٔ میریه وموقوفه‌ده فارغ ایله مفروغ له بیننده تغریر وغبن فاحش دعواسی استماع اولنور .

لکن فارغ فوت اولدقدن صکره اولادینك یاخود باباسنك ویا آناسنك دعوایه صلاحیتلری قالمیه‌جغی مثللو اول اراضی‌یه محلول معامله‌سی دخی اولنماز .]

مجلهٔ جلیله‌نك « ١٦٤ » نجی ماده‌سنده « تغریر آلداتمق » و « ١٦٥ » نجی ماده‌سنده « غبن فاحش عروضده نصف عشر وحیواناتده عشر وعقارده خمس مقداری ویادها زیاده الدانمقدر . » دیو تعریف بیورلدیغی وجهله املاك صرفه‌ده اولدیغی کبی اراضیٔ امیریه واراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌ده دخی تغریر وغبن فاحش دعواسی مسموع اولور .

فقط مجلهٔ جلیله‌نك « ٣٥٦ » نجی ماده‌سنده « بیعده بلا تغریر غبن فاحش بولنسه مغبون اولان کیمسه بیعی فسخ ایده‌من . » دیو مسطور اولوب کرچه املاك صرفه حقنده جاری اولان معاملاتك تمامیله اراضیٔ امیریه‌ده مرعی اوله‌میه‌جغی امور طبیعیه‌دن ایسه‌ده قانوننامهٔ اراضینك دخی کتب شرعیه‌دن مستنبط اولمسنه ومتن مادهٔ قانونیه‌ده « تغریر وغبن فاحش دعواسی » عباره‌سنك طرز واسلوبی دلالتیله مجله‌نك مادهٔ مذکوره‌سنك اراضیٔ امیریه وموقوفه‌یه‌ده شامل اوله‌جغی وارد خاطر اولمقده‌در .

اشته تغریر وغبن فاحش ایله وقوعبولان برمعاملهٔ فراغیه‌ده دعوای

غبن وتغریر شایان استماع اولوب کیفیت لدی التدقیق مدعینك دعوای واقعی موافق نفس الامر اولدیغی تحقق ایلدکده مغبون فارغ ایسه اراضی یی استرداد ایده بیلیر .

اکر مغبون مفروغ له ایسه اراضی اعاده اولنور .

اکر مغبون اولان کیمسه وفات ایده جك اولورسه متن مادهٔ قانونیه ده مصرح اولدیغی کبی مجلهٔ جلیله نك « ٣٤٨ » نجی ماده سنده دخی « غبن فاحش ایله مغبون اولان کیمسه نك وفاتنده تغریر دعواسی وارثه انتقال ایتمز » دیو مسطور اولدیغنه بناءً مغبون اولان کیمسه نك وفاتیله قانوناً مالك اولدیغی صلاحیت وحق دعواده ساقط اولوب ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه سنه انتقال ایتمز .

حق انتقال اصحابندن بری قالقوب دعوای غبن وتغریر ایلسه استماع اولنمز .

وبرده بلاتغریر غبن وقوعبولسه کرك فارغ وکرکسه مفروغ له اوفراغی فسخ ایده مزلرکه : بوده « غبن فاحش » عبارهٔ قانونیه سندن مستدللدر .

وکذلك مغبون اولان کیمسه وفات ایلدکدن صکره اراضیٔ مذکوره ده مفروغ لهك یدنده بولنورسه اراضی مأموری ادعایه قیامله : اشبو معاملهٔ فراغیه ده غبن وتغریر وقوعبولمش ایدی واقعا : مغبونك وفاتیله اوحق ساقط اولمش ایسه ده اراضیٔ مذکوره محلولدر . دیو ضبط وطابوی مثل ویاخود بدل مثل آلمغه قطعاً صلاحیت قانونیه سی یوقدر .

برده طابو نظامنامه سنك یکرمی دردنجی ماده سنده « اراضیٔ امیریه ده تغریر وغبن فاحش دعوالری جاری اولمغله بومثللو شرعله رؤیت اولنه جق دعاوی صاحب ارض حکمنده بولنان مال مأمورلری یاخود وکیللری

اولدیغی حالده فصل ورؤیت اولنه‌جقدر .» دیو محرر بولنمسنه وفی ٢٦ ذی‌الحجه سنه ٩٠ وفی ٢١ تموز سنه ٨٩ تاریخیله تعمیم بیوریلان تذکرهٔ سامیه موجبنجه بوقبیل دعاوینک اثنای محاکمه‌سنده دخی صاحب الارض اولان مأمورین اراضینک حاضر بولندیرلمسی الزمدر .

عکسی حالده صادر اولان اعلام مافوقی محکمه‌سنجه نقض اولنور.

متن مادهٔ قانونیه‌ده‌کی «اولادینک یاخود باباسنک ویا آناسنک» عباره‌سی اصول انتقالات نظامنامهٔ همایونیله منفسخ اولوب آنک مقامنه «سکز درجه‌دن عبارت اولان حق انتقال اصحابنک» عباره‌سی قائم اولمشدر.

شوراسیده واردرکه : متن مادهٔ قانونیه‌ده دعوای غبن وتغریرک مدتی بیان اولنمامش ایسه‌ده دعاویٔ اراضینک مدتی اون سنه اولدیغی یوقاریده بیان اولندیغندن تکریره حاجت کورلمامسندندر .

بنابرین بوقبیل دعاویده اون سنه ظرفنده استماع اولنوب آندن صکره استماع اولنماز .

خلاصهٔ ماده : علی‌العموم اراضیٔ امیریه و موقوفهٔ غیر صحیحه‌ده فارغ ایله مفروغ له بیننده تغریر وغبن فاحش دعواسی استماع اولنور .

و بو دعوا بعدالوفات ورثهٔ مستحقهٔ قانونیه‌یه انتقال ایده‌میه‌جکی کبی اراضی حقنده محلول معامله‌سی‌ده اجرا اولنماز .

{ یوز یکرمنجی ماده }

[اراضیٔ میریه وموقوفه‌نک مرض موتده فراغی معتبردر .

وبویله مرض موتده مأموری اذنیله فراغ اولنان اراضی حق‌انتقاله نائل اولان ورثه‌یه انتقال ایتمز .

وآنلردن بریسی اولمدیغی حالده دخی مستحق طاپو اولماز .]

مجلهٔ جلیله‌نک «٣٩٣» نجی ماده‌سنده « بر مریض مرض موتنده

ایکن ورثه‌سندن برینه برشی صاتسه دیکر وارثلرك اجازتنه موقوف اولوب مریضك وفاتندن صکره اجازت ویررلرسه نافذ اولور ویرمزلرسه نافذ اولماز » و « ٣٩٤ » نجی ماده‌سنده « مرض موتنده ایکن مریض حین وفاتنده کندویه وارث اولمیان برینه ثمن مثلیله برشی صاتسه صحیح ومعتبر اولور واکر محابات یعنی ثمن مثلندن نقصان ایله بیع وتسلیم ایتدکدن صکره فوت اولسه ثلث مالی محاباته مساعد اولدیغی تقدیرده بیع ینه صحیح ومعتبر اولور وثلث مالی محاباته مساعد اولمدیغی صورتده مقدار نقصانی مشتری اکماله مجبور اولور واکمال ایتمز ایسه ورثه بیعی فسخ ایده‌بیلور » و « ٣٩٥ » نجی ماده‌سنده « ترکه‌سی مستغرق دیون اولان کیمسه مرض موتنده مالنی ثمن مثلندن نقصان ایله صاتوبده فوت اولدیغی صورتده داینلری مبیعك ثمن مثلنی مشتری‌یه اکمال ایتدیررلر واکمال ایتمز ایسه فسخ ایده‌بیلیرلر » دیو مصرح اولوب اشبو احکام قانونیه ایسه املاك صرفه‌یه شامل اولدیغندن اراضی حقنده بروجهله تطبیق ایدیله‌مز .

چونکه : متن مادهٔ قانونیه‌ده صورت مطلقه‌ده یعنی مفروغ له کرك ورثه‌دن وکرك کسه اجانبدن اولسون ویاخود ترکهٔ متوفا مدیون مستغرق بولنسون علی العموم فراغ مریضك معتبر اولدیغی بیان بیورلمشدرکه : بومادهٔ قانونیه‌ده قواعد قانونیه‌یه تطبیق بیورلمشدر .

بنابرین متصرفین اراضیدن بر کیمسه عهدهٔ تصرفنده بولنان اراضیسنی مرض موتده بولندیغی حالده مأمور اراضی معرفتیله واذن وموافقتیله بر کیمسه‌یه فراغ ایلسه اشبو فراغ معتبر اولمغله بعدالوفات کرك اصحاب انتقال وحق طابوسنك وکرکسه بونلرك بولنمامسندن ناشی جانب بیت المالك اول اراضی‌یه مداخله‌یه حقلری یوقدر .

خلاصهٔ ماده : اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌نك مرصد موقده مأموری حضورنده فراغی معتبردر و بویله فراغ اولنان اراضی مفروغ لهك مالی اولمدیغندن برکیمسه بر وجهله مداخله ایده‌مز .

{ یوز یکرمی برنجی ماده }

[برکیمسه باطاپو متصرف اولدیغی اراضیسنی طرف پادشاهیدن باملکنامهٔ همایون کندویه تملیك صحیح ایله تملیك اولنمدقجه برجهته وقف ایده‌ماز .]

بالدفعات بیان اولنه‌کلدیکی وجهله اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه‌نك یالکز حقوق تصرفیه‌لری متصرفلرینه احاله بیوریلوب متصرفلری نوعما مستأجر ومستعیر بولندقلرندن دیلدکاری صورتده معاملاته، اجرای تصرفاته قادراوله‌مازلر بوجمله‌دن اوله‌رق متن مادهٔ قانونیه‌ده بیان بیورلدیغی اوزره برکیمسه عهدهٔ تصرفنده بولنان براراضیسنی وقف ایده‌ماز .

چونکه کتب شرعیه‌ده بیان بیورلدیغی اوزره وقف ایدیله‌جك شی واقفك کندی مالی اولمق وقفك برنجی شرطلرندندر .

اراضی ایسه متصرفلرینك مالی اولمدیغندن وقف ایدیله‌ماز .

فقط رقبه وحقوق ملکیتنه مالك اولان طرف اشرف حضرت پادشاهیدن اولبابده‌کی مساغ شرعی‌یه بناءً باملکنامهٔ همایون اول کیمسه‌یه براراضی تملیك صحیح ایله تملیك بیوریلیرسه اول اراضی اوشخصك املاك صرفه‌کبی ملك صریحی اولوب وقفك شرط آنف الذکری دخی بولنه‌جغندن وقف ایده‌بیلیر .

خلاصهٔ ماده : متصرفین اراضی عهدهٔ تصرفلرنده بولنان اراضی‌یی طرف اشرف حضرت جهانداریدن باملکنامهٔ همایونه تملیك صحیح ایله تملیك بیورلمدقجه برجهته وقف ایده‌مز .

{ یوز یکرمی ایکنجی ماده }

[بر مناستره من القدیم مربوط اولوبده مربوطیتی دفترخانهٔ عامرهده مقید بولنان اراضی طاپو ایله تصرف اولنماز و آلنوب صاتلماز .
لکن قدیمدنبرو با طاپو تصرف اولنه کلور ایکن مؤخراً بر تقریب ایله رهبان النه کچمش ومناستره مربوط اولمق اوزره بلا طاپو تصرف اولنمقده بولنمش اولان اراضی حقنده سائر اراضیٔ امیریه معامله‌سی اولنوب کمافی السابق طاپو ایله تصرف ایتدیریلور .]

«بر مناستره من القدیم مربوط اولوبده مربوطیتی دفترخانهٔ عامرده مقید بولنان اراضی طاپو ایله تصرف اولنماز» تعبیرینی استعمالدن واضع قانونك مقصد عالیسی : بر مناسترك حین انشاسنده طرف دولت ابد مدت علیه‌دن احسان بیوریلوب از قدیم تصرف اولنه کلمکده اولان ودفترخانهٔ عامرده مقید بولنان اراضی دیمکدر .

یعنی اولنی بیلیر بر کیمسه غیر موجود اولوب ومع هذا بو صورتله دفترخانهٔ خاقانیده مقید بولناندرکه : بو قبیل اراضی اراضیٔ متروکه‌دن معدود اولدیغندن طاپو ایله تصرف اولنه‌میه‌جغی کبی اشخاص عهده‌سنه‌ده ویریله‌ماز و آلنوب صاتلماز .

انجق مناستر هیئتی اول اراضیدن استفاده ایدر .

عکسی حالده واقع اولان مداخله منع ایدیلیر .

ومع هذا بونده بر کونا مرور زمان یوقدر .

لاکن ازقدیم طاپو ایله تصرف اولنور اراضیدن ایکن هر نصاسه اصحابنك یا اغتراب ویا ترك دیارله ویاخود آخر بر سببله انقراض وارتحال ایلملریله محلول قاله‌رق بو صورتله ویا سائر جهتلرله رهبان النه کچوب بلا طاپو مناستره عائد اولان اراضی عدادینه ادخال ایله بر مدتدنبرو اول اراضی‌یی بلا طاپو تصرف ایلمکده اولورلر ایسه اول اراضی استرداد اولنه‌رق طاپو ایله تصرف ایتدیریلیر .

چونكه : تقادم زمان ايله حقك ساقط اوله‌میه‌جغی احكام مجله‌ٔ جليله‌دن اولديغنه بناءً بويله حادثاً بلاطابو تصرف ايديلان اراضی رهبان الندن آلنوب اول اراضی حقنده اراضیٔ اميريه معامله‌سی اجرا قيلنير .

اكر رهبان ايسترلرسه كندولرينه، ايستمدكلری حالده بالمزايده بدل مثليله طالبنه احاله وتفويض اولنور .

خلاصهٔ ماده : بر مناستره من القديم مربوط اولوبده مربوطيتی كيفيتی دفترخانهٔ عامره‌جه مقيد اولان اراضی اراضیٔ متروكه قبيلندن اولديغندن طابو ايله تصرف اولنماز وآلنوب صاتلماز .

وازقديم اراضیٔ اميريه‌دن اولوبده هر نصلسه رهبان النه كچه‌رك برمدت بلا طابو تصرف اولنه كلمكده اولان اراضی حال اصليسنه ارجاع ايتديريله‌رك حقنده اراضیٔ اميريهٔ سائره معامله‌سی اجرا اولنور .

وكما في السابق طابو ايله تصرف ايتديريلمز .

{ يوز يكرمی اوچنجی ماده }

[قديمی بر كولك يا بر نهرك صويی چكيلوبده زراعته صالح اراضی ميدانه چيقدقده بالمزايده ثمن مثليله طالبنه ويريلور .
وحقنده سائر اراضیٔ اميريه معامله‌سی اولنور .]

متن مادهٔ قانونيه‌ده بيان بيورلديغی اوزره ازقديماً جاری اولان بر نهر ويا بر كولك صويی يا تبديل مجرا ايده‌رك وياخود صويی توارد ايتميه‌رك يعنی بردها كلمامك اوزره هر نصلسه قوريوب صويك مركز مستقری اولان محل ذراعته صالح بر حاله كلدكده اول محل اراضیٔ محلوله‌دن معدود اولور .

بنابرين رقبه وحقوق ملكيه‌سنه مالك اولان طرف بيت الماليدن

بالمزایده طالبنه بدل مثلیله احاله وتفویض ایله متصرفی طرفندن ذراعت وحراست اولنور .

واشبو اراضی حقنده سائر اراضیٔ امیریه ایچون مؤسس اولان احکام ومعاملات اجرا قیلنیر .

یوقسه بومقوله کول ویا برنهرك برقریه ویا بر قصبه حدودی داخلنده اولمسندنناشی اول قصبه اهالیسی اول محلی ضبط ومداخله یه ویاخود اراضیٔ موات ویاخود اراضیٔ متروکه عدادینه ادخال ایلمکه قادر اوله مازلر .

خلاصهٔ ماده : قدیمی بر کولك ویا بر نهرك صوبی چکیلوبده محلی زراعته صالح بر حاله كلدکده اول محل اراضیٔ محلوله دن اولمغله جانب بیت المالدن بالمزایده طالبنه بدل مثلیله احاله وتفویض اولنوب حقنده اراضیٔ امیریهٔ سائره معاملهسی اجرا قیلنیر .

{ یوز یکرمی دردنجی ماده }

[حق شرب وسقی ومجرا نزاعنده انجق تعامل قدیمه اعتبار اولنور .]

مجلهٔ جلیله نك «١٢٢٤» نجی ماده سنده «حق مرورده وحق مجراده وحق مسیلده قدمه اعتبار اولنور یعنی بونلر قدیمدن اوله كلدیكی اوزره ترك وابقا اولنورلر زیرا : «٦» نجی ماده حكمنجه قدیم اولان شی حالی اوزره ابقا اولنور» دیو مصرح اولدیغی وجهله متن مادهٔ قانونیه ده دخی بوقبیل دعاویده تعامل قدیمه اعتبار اولنه جغی بیان بیورلمشدر .

حق مرور : آخرك ملكندن مرور ایتمكدر .

•حق سقی : اكین وحیوان صولامق ایچون صو ایله انتفاع ایتمك نوبتیدر .

حق مسيل : خارجه آقان سيل وياخود صو ويا سائر شى آقمق حقلريدر .

ايشته بونلرك نزاعنده انجق تعامل قديمه اعتبار اولنور .
چونكه : مجلهٔ جليله‌نك «١٢٢٥» نجى ماده‌سنده «بر ينك عرصه‌سندن ديكر كيمسه‌نك حق مروری اولديغى حالده عرصه صاحبى آنى مرور وعبوردن منع ايده‌من» و «١٢٢٩» نجى ماده‌سنده «بر خانه‌نك ياغمور صولرى ازقديم قومشونك خانه‌سنه آقمقده اولديغى حالده قومشوسى بوندن صكره آقتمم ديو منع ايده‌من» و «١٢٣٢» نجى ماده‌سنده «بر خانه‌ده حق مسيلى اولان كاريزى خانه صاحبى ياخود صاتار ايسه مشتريسى كمافى السابق آقمقدن منع ايده‌من» ديو مصرح اولمسنه بناء ازقديم اشبو معاملات نه يولده واقع اوله كلمش ايسه اولوجهله ترك وابقا قيلنير .

برده مجلهٔ جليله‌نك «١٦٦٢» نجى ماده‌سنده «طريق خاص ومسيل وحق شرب دعوالرى اكر ملك عقارده ايسه اون بش سنه مرور ايتدكدن صكره استماع اولنماز واكر عقارات موقوفه‌ده ايسه متولينك آنلرى اوتوز آلتى سنه‌يه قدر دعوايه صلاحيتى واردر . واون سنه مروروندن صكره اراضىٔ اميريه دعوالرى استماع اولنمديغى كبى اراضىٔ اميريه‌ده‌كى طريق خاص ومسيل وحق شرب دعوالرى دخى اون سنه ترك اولندقدن صكره استماع اولنماز» ديو مسطور اولمغله اشبو مادهٔ قانونيه موجبنجه بوقبيل دعاوى اون سنه‌يه قدر استماع اولنوب مدت مذكوره مروروندن صكره استماع اولنماز .

خلاصهٔ ماده : صو وشرب وسقى ومجرا نزاعنده انجق تعامل قديمه اعتبار اولنور .

واون سنه مرورنده صكره بو دعوالر استماع اولنماز .

{ یوز یکرمی بشنجی ماده }

[کوك ترکه وباغ وبغچه اراسنده حیوانات کزدیرمك جائز دکلدر .
قدیمدن کزدیریله کلمش اولسه دخی ضرر قدیم اولماز محصول قالقنجه یه دك حیواناتی محکم ضبط ایتمك اوزره صاحبنه تنبیه اولنور .
بعدالتنبیه صاحبلرینك سوق وارسالیله ضرر ایدرلر ایسه تضمین ایتدیریلور .
محصول قالقدقدن صکره دخی قدیمدن نره‌لرده کزه کلمش ایسه ینه اول اراضیده کزدیریلور .]

« کوك ترکه وباغ وباغچه اراسنده حیوانات کزدیرمك جائز دکلدر » عبارسندن مقصد قانون بودرکه : محصولات حصوله کلوب بیچیله‌رك ویاخود بیچمیه‌رك ترلاده بولنان و یشارمش اولان باغ وباغچه یعنی ضرر ایراثی ملحوظ اولان بر زمانده دیمکدر .

ایشته بویله بر زمانده مواقع مذکوره‌ده حیوان کزدیرمك وکزدیرتمك مجلهٔ جلیله‌نك « ١٩ » نجی ماده‌سنده « ضرر ومقابله بالضرر یوقدر » و « ٢٠ » نجی ماده‌سنده « ضرر ازاله اولنور » دیو مصرح اولمسنه بناء غیر جائزدر .

حتی من‌القدیم مواقع مذکوره‌ده حیوانات کزدیریله کلمش اولسه دخی مجلهٔ جلیله‌نك «٧» نجی ماده‌سی موجبنجه « ضرر قدیم اولمیه‌جغندن » اشبو ضرر دفع ایتدیریلیر .

یعنی حیواناتی سوق وارسال ایتمه‌مك اوزره صاحبلرینه تنبیه اولنور .

اکر اجرای تنبیهدن صکره ینه سوق‌وارسال ایدرلر وبوصورتله حیوانات ترلاده ویاخود باغ وباغچه‌یه ایراث ضرر وخسار ایلدیکی حالده واقع اولان ضرر وخسار صاحبندن تضمین ایتدیریلیر .

فقط حیوان هرنصلسه قاچه‌رق ضرر یپاجق اولورسه بوحالده صاحبنك تضمینات ویرمکه مجبوریتی یوقدر .

چونكه: مجلۀ جليله‌نك «٩٤٠» نجى ماده‌سنده «حيواناتك كندولكندن اوله‌رق جنايت ومضرتى هدردر» ومجله‌نك «٩٣١» نجى ماده‌سنك فقرۀ اخيره‌سنده «اما حيوان بوشانوبده كندولكندن اوله‌رق برينك ملكنه دخول ايله بر ضرر ايتسه صاحبى ضامن اولماز» ديو مسطوردر .

ايشته بو اسبابدن ناشى اكثرى قرا وقصباتده محصولات زماننده ضررلرى حالنده تضمينات آليرلر .

وبعض قرا وقصباتده محصولات قالقدقدنصكره حيواناتى كزديرمك عادتى اولديغندن اشبو عرف وعادت موجبيله حيوانات كزديريله بيلير .

خلاصۀ ماده : محصولاتى دردست ادراك اولان وكوك تركه تعبير اولنان محصول تارلالرينه و باغ و بغچه‌يه حيوانات ادخالى جائز دكلدر . قديمدن كزديريله كلديسه بيله ينه ممنوعدر .

محصول قالقنجيه قدر حيواناتك كزديرلمه‌سى صاحبلرينه تنبيه اولنور . بعد التنبيه صاحبلرى سوق و ارسال و بو صورتله ايراث خسار ايدرسه صاحبنه تضمين ايتديريلير .

صاحبنك تعديسى اولمقسزين حيوانك طرفندن وقوع بولان ضرر موجب تضمين دكلدر .

محصول قالقدقدن صكره تعامل قديم وجهله حيوان كزديريله بيلير .

{ يوز يكرمى آلتنجى ماده }

[بر قريه وقصبه‌نك قديمدن ممتاز ومعين اولان سنورى بوزيلوب بلورسز اولسه جوار قصبه وقريه‌لر اهاليسندن مسن ومعتمد عليه كيمسه‌لر ايله اوزرينه واريلوب حدود اربعۀ قديمه‌سى معرفت شرعله تحديد و علامات لازمه‌سى تجديد اولنور .]

« برقریه وقصبه‌نك قدیمدن ممتازومعین اولان سنوری » تعبیرندن واضع قانونك مقصدعالیسی : برقریه ویاقصبه‌نك حین تأسس وتشکلنده معین وممتاز اولان ویاخود قیود خاقانینك ثبت وتوثیقی زمانی اولان «٩٥٥» تاریخنده تعیین وتحدید ایدیلوب دفترخانهٔ خاقانیه‌ده اولصورتله قید اولنان سنوری دیمکدر .

و « مسن ومعتمد علیه کیمسه‌لر » دن مقصدده؛ اهل‌خبره ووقوف اولوب فقط بونلرکده اوقریه ویاقصبه‌یه جوار اولان‌دیکر قریه وقصبه اهالیسندن اولملیدرکه : دفع مضرت جلب منفعت داعیه‌سی بولنمسون.

بناءً علیه بویله ازقدیم ممتاز ومعین اولان برقریه ویاخودقصبه‌نك حدودی وسنوری تبدیل وتغییر ایدیله‌میوب شوقدر وارکه : مرور زمانك برسنور بوزیلوب بلورسز برحالده بولنورسه ویاخود بعضاًوقوعه کلان قرا بیننده سنورمنازعاتی اولورسه‌مقدما اول قضانك نائب‌الشرعی اولان ذات ومجلس اداره أعضاسنده برذات ومحکمه کاتبی واول قریه ویا قصبه‌یه جوار اولان بر قاچ قریه اهالیسندن معتمد و مسن کسان آلنه‌رق محل منازع فیه اولان سنوره کیدیلوب وکوریلوب واول کسانك افاده‌لری آلنوب حدود تعیین و تحدید وعلامت حدود رکز واقامه اولنه‌رق کیفیتده سند شرعی‌یه ربط وبوصورتله فصل وحسم ماده ایدیلیر ایدی .

چونکه : ایکی قریه بیننده برسنورمنازعاتی تحدث ایلدیکی‌صورتده بعضاً بومنازعه پك چوق محاکماتی ونهایت اکا برمأمورین اعزامیله مصارفات زائده‌یی موجب اولمقده اولدیغندن شایان‌نظر برمادهٔ مهمه‌در.

لکن «٩٨» نجی‌مادهٔ قانونیه شرحنده نقل ایدیلان امرنامهٔ سامی موجبنجه بوقبیل سنور وحدودمنازعاتی الیوم محاکم‌نظامیه‌ده رؤیت اولنمقده‌در.

بناءً على ذلك متن قانونده‌كی « معرفت شرعله » عباره‌سی مقامنده‌ده محكمهٔ نظاميه قائم اولمشدر .

خلاصهٔ ماده : بر قريه ويا قصبه‌نك ازقديم ممتاز و معين و دفتر خاقانيده مقيد اولان سنوری بوزيلوب بلورسز اولورسه جوار قريه و قصبه‌لر اهاليسندن معتمد و اختيار آدملر آلنوب محكمه‌جه سنوری تحديد واولوجهله علامت لازمه‌سی تجديد اولنور .

{ بوز يكرمی بشنجی ماده }

[على العموم محصولات ومزروعات ارضيه نره‌ده خرمن اولنور ايسه اولنسون هرقنغی قريه‌نك حدودی داخلنده‌كی اراضيده نابت اولمش ايسه اول محصولات ومزروعاتك اعشاری يالكز اول قريه‌يه حاصل اعتبار اولنور .

كذلك يايلاق وقشلاق واوتلاق وآغيل ودكرمن وساڑه‌نك رسومات واجارات مقطوعه‌لری داخل حدودنده بولندقلری قريه‌يه حاصل اولور .]

متن مادهٔ قانونيه‌ده بيان بيورلديغی برقريه وياخودقصبه حدودی داخلنده بولنان اراضيده نابت اولوب حصوله‌كلان محصولاتی اورادن قالديريلوب ديكر برقريه‌حدودنده‌كی خرمن محلنده خرمن ايدلسه‌اعشاری زرع ايديلان ترلانك داخل دائرهٔ حدودی اولديغی قريه‌يه عائددر .

خرمن ايدلديكی قريه‌دن اعشار ايستنلمز .

چونكه : اوراده خرمن ايدلمسی اعشار ويرمسنی استلزام ايلمز .

اشته برقريه‌يی بركيمسه ديكر قريه‌يی دخی ديكر بركيمسه التزام ودرعهده ايدوب بروجه محرر زراع طرفندن معامله ايدلديكی تقديرده بيان اولنديغی اوزره فصل اولنور .

يعنی محصولك نابت اولديغی ترلانك منسوب بولنديغی قريه‌ملتزمی اعشارينی آلير .

خرمن ايديلان قريه ملتزمی اعشار آله‌ماز .

وینه حکم بو وجهله‌درکه: آغیل، دکرمن ویایلاق وقشلاق و بونلر کبی اشخاص عهده‌سنده بولنوب رسومات واجارات مقطوعه‌لری آلنه کلمکده اولانلرك رسومات واجوراتی دائرهٔ حدودی داخلنده بولندیغی قریه‌دن آلنیر .

یوقسه متصرفنك آخر محلده بولنمسی حسبیله متصرفنك ساکن اولدیغی قریه اهالیسی رسومات و اجوراتی آلمغه صلاحیتلری یوقدر. یعنی کرك ترلا وکرکسه ذکر اولنانلر هرقنغی قریه‌نك دائره‌سی داخلنده ایسه‌لر اوقریه‌دن اعشار ورسومات واجوراتی آلنیر .

خلاصهٔ ماده : محصولات زرعیه‌نك اعشاری هر قنغی قریه‌نك اراضیسنده نابت اولمش ایسه اورایه عائددر .

وکذلك یایلاق و قشلاق وآغیل و دکرمن و سائره‌نك اجورات ورسومات مقطوعه‌لری داخل دائرهٔ حدودنده بولندقلری قریه‌یه عائددر.

{ یوز یکرمی سکزنجی ماده }

[دفترخانهٔ عامره‌ده چلتك مقید اولان یرلرده چلتك نهری خراب اولسه چلتك اکه کلور کیمسه‌لره تعمیر ایتدیریلور .

وچلتك اراضیلر سائر اراضیٔ امیریه‌کبی باطاپو تصرف اولنور .

فقط چلتکجه قدیمی اجرا اولنه کلان معاملات محلیه هرنه‌ایسه اکا رعایت اولنور.]

متن ماده‌ده بیان بیورلدیغی اوزره دفترخانهٔ خاقانیه‌ده « چلتك » مقید اولان محللرده چلتك نهری خراب اولدیغی تقدیرده چلتك اکه‌کلیر کیمسه‌لره تعمیر ایتدیریلیر .

چونکه : مجلهٔ جلیله‌نك « ٨٥ » نجی ماده‌سنده « برشیئك نفعی ضمانی مقابله‌سنده‌در . » و « ٨٧ » نجی ماده‌سنده « مضرت منفعت مقابله‌سنده‌در » و « ٨٨ » نجی ماده‌سنده « کلفت نعمته ونعمت کلفته

کوره‌در. » دیو مصرح اولمغله اول نهرك جریانی سببیله برنج ذرع ایله استفاده ایده‌کلان کسانك طریق نهرك بوزولدیغی حالنده مصارف تعمیریه‌یی اجرایه مجبوریتلری واردر .

بو مقوله چلتك یرلری اراضیٔ امیریه‌دن معدود اولدیغندن سائر اراضیٔ امیریه کبی طابو ایله تصرف اولنور واحکام قانونیه آنلرده‌ده جاری اولور .

شوقدر وارکه : بعض چلتك بولنان محللرده تعامل قدیم وعرف وعادت موجود اولوب « عرف وعادت ایسه محکم اولدیغی وعرف ایله تعیین نص ایله تعیین کبی بولندیغندن » عادات محلیه‌ده نظر اعتباره آلنیر.

خلاصهٔ ماده : دفترخانهٔ خاقانیده چلتك اولەرق مقید اولان محللرده چلتك نهری خراب اولدیغی حالده چلتك اکه کلمکده اولان اصحاب استفاده‌یه تعمیر ایتدیریلیر .

وبو چلتك اراضیسی سائر اراضیٔ امیریه کبیدر .

شوقدرکه : چلتکجه قدیمی اجرا اولنه‌کلان معاملات محلیه دخی نظر اعتباره آلنیر .

{ بوز یکرمی طقوزنجی ماده }

[قبل التنظیمات سپاهیلره وسائره تخصیص اولنوب خاصه دینلان واصولی ملغا وینغانه مخصص باشتنه تعبیر اولنان وملغی قوری اغالری طرفندن باطابو احاله اولنه‌کلان اراضی باطابو تصرف اولنوب فراغ وانتقالات واحالات وقوعنده عینیله سائر اراضیٔ میریه معامله‌سی اجرا اولنور .]

« معلومات مخصوصه » سرلوحه‌سی آلتنده تفصیل قیلندیغی اوزره قانوننامهٔ اراضی نشر بیوریلوب معاملات اراضی بر اسلوب مؤتمنه‌یه

وضع وافراغدن اقدم سپاهی، تیمار، زعامت صورتلریله اراضی اداره قیلنمقده ایدی .

اشته بو اثناده « خاص » تعبیر عمومیسیله اصحاب تیماره اعطا بیوریلان اراضیٔ امیریه‌دن برقسم دخی اصحاب تیمارك حال حرب وصلحده معیتلرنده بولنان واول عصر تعبیراتجه « وینغان » دنیلان غیرمسلم اشخاصه « باشتنه » نامیله ویریلوب بویله اراضی ایله بوقبیل اراضیدن معدود اولان قوریلر « قوری اغالری » دنیلان ذوات معرفتیله باسند طالبنه احاله وتفویض اولنور ایدی .

قانوننامهٔ همایونك نشر واعلانی ایله معاملات اراضینك بروفق دلخواه عالی حسن جریانی تحت تأمینه آلندیغنده اشبو اصحاب تیمار، قوری اغالری مثللو آخرلری طرفندن احاله ایدلمك کبی مداخلات اصولی کاملاً الغا ایدلمش اولدیغندن بوقبیل اراضی وقوری والحاصل اراضیٔ امیریه وتخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفهٔ غیر صحیحه اشبو قانوننامهٔ اراضی احکامی آلتنده بولنوب وطاپوایله تصرف اولنوب جمله معاملاتی دخی سائر اراضیٔ امیریه معامله‌سی کبی اجرا اولنور .

یعنی اصول سابقه‌ده بولنمسندن ناشی برگونا استثنا آت قانونیه‌سی یوقدر.

خلاصهٔ ماده : تنظیماتدن اقدم سپاهی وساره‌یه تخصیص اولنوب خاصه دنیلان واصولی لغو قیلنان وینغانه مخصوص باشتنه تعبیر اولنور .

وکذلك قوری اغالری طرفلرندن باطاپو طالبنه احاله اولنه گلان اراضی وقوری وساره اراضیٔ امیریهٔ ساره کبی طاپوایله تصرف اولنوب معاملات واقعه‌سنده اراضیٔ سارهٔ امیریه معاملاتی اجرا اولنور .

{ يوز اوتوزنجى ماده }

[اهاليسى موجود اولان برقريه چفتلك اتخاذيله اراضيلرى مستقلاً برشخصك عهده‌سنه احاله اولنه‌ماز .

فقط يتمش ايكنجى ماده‌ده بيان اولنديغى وجهله برقريه‌نك اهالئ مجتمعه‌سى طاغيلوبده اراضيسى طاپويه كسب استحقاق ايلديكى حالده مجدداً ارباب زراعت كتوريله‌رك اسكان وعهده‌لرينه بشقه بشقه اراضى تفويض اولنه‌رق اول قريه هيئت اصليه‌سنه ارجاع ايدلمك ممكن اوله‌ماز ايسه اول قريه چفتلك اتخاذ اولنمق اوزره اراضيسى طوپدن بروِيا ايكى اوچ شخصك عهده‌سنه احاله اولنه‌بيلور .]

متن ماده‌نك برنجى فقره‌سنده بيان بيورلديغى اوزره اهاليسى موجود اولان برقريه‌نك داخل دائرۀ حدودى اولان اراضى اوقريه سكنه‌سنك تعايشى وتأمين اتفاق وباكمال رفاه حال امرار اوقات ايلملرى ضمننده تخصيص بيورلمش وحتى بو حكمته مبنيدركه : برقريه‌نك حين تأسس وتشكلنده اسكان ايده‌جك اهالينك درجۀ نفوسنه نظراً اول اراضيدن مقدار كفايه يعنى على الدرجات اراضى افراز وتعيين وتحديد ايديله كلمكده ومثلا برينه اون دونم ديكرينه يكرمى ياخود اوتوزدونم ويرلمك كبى حالاتك عدم وقوعى جهتنه اعتناى فوق العاده ايدلمكده بولنمش اولمسنه بناءً تشكل ايتمش واهاليسى اليوم موجود بولنمش اولان برقريه اراضيسنك اهالئ قرادن اولميان بركيمسه‌يه طوپدن اوله‌رق بالاحاله چفتلك اتخاذ ايدلمسى اهالينك دوچار مضايقه وحتى سفالتك اك درين قويوسنه آتيلمق ديمك اولوب بوده جانب حكومت سنيه‌جه قطعاً وقاطبةً تجويز بيورلمديغندن ناشى اشبو فقرۀ قانونيه ايله ممنوعيتى تأكيد بيورلمشدر .

شوقدر واركه : بالدفعات بيان اولنديغى وجهله اراضئ اميريه وتخصيصات قبيلندن اولان اراضئ موقوفۀ غيرصحيحه‌نك رقبه وحقوق

ملكيتی جانب بيت الماله عائد اولمسی حسبيله معاملات اراضيده شايان نظر ايسه حقوق خزينه‌نك خللدار اولمامسی بولنديغندن ناشی شايد برقريه اهاليسی يتمش ايكنجی مادهٔ قانونيه وشرحنده بيان قيلنان اسباب مبرمه واضطراريه سائقهٔ مجبوريه‌سيله ترك وطن ايده‌رك فقط او اسبابك اندفاعندنصكره تعيين اولنان مدت ظرفنده قريه‌لرينه عودت ايتميه‌رك قريه اهاليدن عاری واراضيلری زراعت وحراستدن بری ومعطل قالوب حقوق خزينه‌ده پامال اوله‌جق اولور ايسه مادهٔ مذكوره موجبنجه حقوق بيت المالی صيانةً اول اراضيلر مستحق طاپو يعنی محلول اوله‌جغندن طالبنه احاله‌سی اقتضا ايدر .

لاكن حكمت حكومت ايجابات عاليه‌سندن وبالخاصه مرحمت ومروت آثار جليله‌سندن اولمق اوزره واضع قانون طرف عاليسندن اول اراضی هر طالبه ويرلميوب ينه قريه هيئت اصليه‌سنه ارجاع ايدلمك اوزره زراعدن طالب اولانلره بالاعطا قريه يكی باشدن تشكل ايدلمسی بيان بيورلمشدر .

ايشته بوخصوص قرين موفقيت اولمسنه يعنی قريه‌نك هيئت قديمه‌سنه ارجاعيچون زراع بولنه‌ميوب اراضئ مذكوره‌ده علی حاله متروك ومعطل قالير ايسه ناچار بر ويا ايكی اوچ شخصه چفتلك اتخاذ ايتمك اوزره طوپدن اوله‌رق اول اراضی بدل مثليله احاله اولنه‌بيلير .

يوقسه اهل زراع وار ايكن وقريه‌نك هيئت اصليه‌سنه ارجاعی ممكن ايكن چفتلك اتخاذيچون بروبا ايكی اوچ شخصه احاله ايديله‌مز .
عكسی حال معاملهٔ واقعه‌يی ابطال ايدر .

معمافيه مدت معينه انقضاسندن صكره كرك اهل زراعه‌ويريلوب قريه هيئت اصليه‌سنه رجعت ايتديرلسون وكركسه چفتلك اولمق اوزره

آخره طوپدن ويرلسون اول قريه‌نك اهالئ قديمه‌سى بالورود دعواى استرداد ايلسه‌لر قطعاً مسموع اولماز .

خصوصهٔ ماده : اهالیسی موجود اولان برقریه‌نك اراضیسی چفتلك اتخاذ اولنمق اوزره مستقلاً بر شخصك عهده‌سنه احاله اولنماز .

فقط يتمش ايكنجى مادهٔ قانونيه‌ده بيان قيلنديغى وجهله اهاليسى طاغيلوبده اراضيسى مستحق طابو اولان بر قريه‌يه اهل زراع كتيريلوب و هر برينه آيرو آيرو اراضى تفويضيله هيئت اصليه‌سنه ارجاع ايتديرلمك ممكن اولماز ايسه اول قريه اراضيسى طوپدن اوله‌رق بر ويا ايكى اوچ شخصه چفتلك اتخاذ ايچون احاله اولنه بيلير .

{ يوز اوتوز برنجى ماده }

[قانوناً چفتلك هر سنه زراعت اولنور وحاصل ويرر ايكى اوكوزلك برچفت ديمكدرکه اعلا يردن يتمش سكسان دونم واوسط يردن يوز دونم وادنا يردن يوز اوتوز دونم قدر اراضيدن عبارتدر .

دونم دخى خطوات متوسطه ايله طولاً وعرضاً قرق خطوه يعنى تربيعاً بيك التيوز ذراع يردر .

وبر دونمدن ناقص اولان اراضى‌يه قطعه تعبير اولنور .

اما بين‌الناس چفتلك ديدكارى بر طاقم اراضى‌يى زراعت وحراثت ضمننده انشا وتدارك اولنمش اولان ابنيه وحيوانات وتخم وادوات چفت و مشتملات سائره ايله اول اراضيدن عبارتدر .

بو مقوله چفتلكات اصحابندن برى اصلا وارثى وحق‌طابو اصحابندن كيمسه‌سى اولمديغى حالده وفات ايلرسه چفتلكى جانب ميريدن بالمزايده طالبنه ويريلور .

و اكر اراضينك حق انتقاله نائل اولان ورثه‌سى اولمديغى حالده وفات ايدوبده ذكر اولنان ابنيه وحيوانات وتخم وسائره ديكر وارثلره انتقال ايلر ايسه محلولات فصلنده بيان قلنديغى وجهله بو وارثلرك اول چفتلكك تبعيتله زراعت وتصرف اولنان اراضيده حق طابوسى اوله‌جغندن اراضئ مرقومه دخى طابوى مثل ايله آنلره تفويض اولنور .

و اکر استنکاف ایدرلر ایسه کندولرینه موروث اولان املاك واشیایه طوقونلمیه‌رق یالکز اراضیء مرقومه بالمزایده طالبنه تفویض قیلنیر]

اشبو مادهٔ قانونیه‌ده ممالك محروسهٔ المسالك حضرت شهریاریده بولنان چفتلکات ایکی‌یه تقسیم اولنمشدرکه: بری قانوناً چفتلك، دیکری بین‌الناس چفتلك .

قانوناً چفتلك : ایکی اوکوزی یعنی برچفت اوکوزی قوشیلوب اعلا یردن یتمش سکسان دونم واوسط یردن یوزدونم وادنا محلدن یوز اوتوز دونمی حاوی اراضیسی بولنوب اشبو اراضی بهرسنه ذراعت وحراسته محصولاتندن حقوق خزینه ایفا ایدیلان اراضیدر .

بین‌الناس چفتلکه کلنجه: برطاقم اراضی‌یی ذراعت ضمننده انشا وتدارك قیلنان ابنیه، حیوانات، تخم، وادوات ذرعیه‌وسائرمشتملاتدن عبارتدر .

شمدی قانوناً چفتلك متصرفیندن بری وفات ایده‌جك اولدقده اصحاب انتقالی اولورسه چفتلك مذکور مجاناً کندوسنه انتقال ایده‌جکندن او جهت شایان نظر دکلدر .

او کیمسه‌نك اصحاب انتقالی بولنمدیغی تقدیرده اراضی محلول قاله‌جغندن اراضیء امیریه حقنده مؤسس اولان اصول موجبنجه معامله اولنور .

یعنی حق طاپو اصحابندن بری بولنورسه قانوناً حق طاپو اصحابندن اوله‌میه‌جغندن چونکه: قانوناً چفتلك اولان برچفتلکده چفتلکی مستحق طاپو ایده‌جك اسباب قانونیه اولمدیغندن ناشی طالبنه بالمزایده احاله اولنور .

بین‌الناس چفتلکه کلهلم : مثلا بر چفتلك متصرفی حق انتقال وحق طاپو اصحابی اولمقسزین وفات ایلدیکی حالده چفتلکك املاك صرفه‌دن اولان اموال واشیاسی جانب بیت‌الماله واراضیسی ینه جانب بیت‌الماله عائد اوله‌جغندن هر ایکیسی بردن صاتیلوب بدلی جانب بیت‌الماله آلنیر .

لاكن حق طاپو اصحابندن بری بولنورسه اولوقت مسئله رنك آخر كسب ايدر .

زيرا : املاك صرفه‌دن اولان اموال واملاك وسائره بر نهج شرع شريف اول كيمسه‌يه توارث ايليوب اراضی ايسه چفتلكه تبعيتله ذراعت وحراست اولنمقده اولديغندن ناشی اولوقت اووارث ايچون حق طاپو ثابت اولور .

بنابرين بيغرض اهل وقوفك تقدير ايده‌جكلری طاپوی مثل ايله محلول اولان اراضيی آلمسی وارثه تبليغ واخطار اولنور .

آلديغی حالده احاله اولنور .

شايد آلمقدن استنكاف ايلر ايسه ارتق بالمزايده طالبنه بدل مثليله تفويض قيلنير .

ايشته قانوناً چفتلكلرده حق طاپو اصحابی اولمديغی حالده بين الناس چفتلكلرده حق طاپو اصحابی واردر .

يوقاريده بحث مخصوصنده بيان ايلديكی اوزره بركيمسه اراضيسنی بلا عذر اوچ سنه علی التوالی ترك وتعطيل ايلدكده مستحق طاپو اوله‌جغی كبی اول اراضيی مرعايه تحويله متصرفنك اقتداری اولمديغی دخی انبيان ايدلمش ايدی .

بعض چفتلكات اصحابی تر لالرينك برقسمنی حسب الاستفاده مرعا صورتيله اداره ايتمكده و بونكده اقدملرجه شورای دولت قرار مخصوصنه مستند اولديغی بيان ايلمكده اولدقلرينه بناءً فی ٢٨ ربيع الاول سنه ٩٢ تاريخنده بالاستيذان عدليه نظارت جليله‌سنه بر قطعه تذكرهٔ ساميه شرفتوارد ايلمشدر كه: لزومی جهتيله بروجه آتی نقل ايدلدی .

= صورت امرنامه =

چفتلكلرك اراضی قانوننامه‌سنك تعیین و تحدید ایلدیكی معاملات عمومیه‌دن استثناسی شورای دولتك قرار منفردینه مستند و احكام قانونیه‌نك تغییری ایسه ارادهٔ مخصوصه استحصالنه متوقف بولنمق ملابسه‌سیله قرار مبحوث عنهك موقع اجرایه وضعی جائز اوله‌میه‌جغی كبی كرك بوخصوصده و كرك اراضی‌یه شامل اولان سائر معاملات واجرا آتده حكم قانونه توفیق حركت اولنمسنك وجوبی دركار بولندیغنه مبنی قرار مذكورك كأن لم یكن حكمنده طوتیله‌رق اراضی‌یه تفرع ایدن هرنوع معاملاتده دخی قانونك خارجنده چیقلمامسی لازمكله‌جكی بابنده .

اشبو امرنامهٔ سامیدن‌ده مستبان اولدیغی وجهله چفتلكلرك اراضیلری بركونا استثنا آتی حائز اولمیوب حقلرنده معاملات اراضی تماميله جاری ومعتبردر .

خلاصهٔ ماده : قانوناً چفتلك ایكی اوكوز یعنی بر چفت اوكوزله اعلاده یتمش سكسانه، اوسطده یوز، ادناده یوز اوتوز دونم اراضی‌یی بهرسنه زراعت وحراثتله محصولندن عشری ویریلان اراضیدن عبارتدر .

بردونم عرضاً طولاً قرق خطوه یعنی تربیعاً بیك آلتیوز ذراعدر .

بر دونمدن نقصان اولان محله قطعه دینلیر .

بین الناس چفتلك : بر طاقم اراضی‌یی زراعت ایتمك ایچون انشا وتدارك ایدیلان ابنیه، حیوانات، تخم و ادوات زرعیه و مشتملات سائره‌دن عبارتدركه : بو مقوله چفتلكات اصحابندن بری حوه انتقال وحوه طابوسی اولمیه‌رق وفات ایلدكده بالمزایده جانب میریدن طالبنه احاله اولنه بیلیر .

فقط حوه انتقاله نائل ورثه‌سی اولمیوب املاك هر فرديه اولايه ابنيه و ساره‌يه وارث شرعيسی اولدرق وفات ايلر ايسه محلولات فصلنده بيانه اولنديغی وجهله بو وارثلرك اشبو اراضينك چفتلك تعبيرنده زراعت اولنمسی حسبيله حوه طابوسی ثابت اوله‌جغندن طابوی مثل ايله اول اراضی‌يی آلملری وارثلره تكليف وامری القبول احاله اولنور .

استنكاف ايلدكلری تقديرده اول اراضی بالمزايده طالبنه احاله اولنور .

{ يوز اوتوز ايكنجی ماده }

[هر كيم اذن سلطانی ايله دريادن برمحلی املا ايلرايسه اول محله مالك اولور . واذن آلوبده اوچ سنه طولديرماز ايسه آنده برحق قاليوب ديكری بااذن سلطانی اول محلی املا ايله تملك ايده بيلور .

واكر بركيمسه بلا اذن دريادن بر محلی طولديرر ايسه اوراسی بيت المالك اولوب جانب ميريدن بدل مثل ايله اول كيمسه‌يه واستنكاف ايتديكی صورتده بالمزايده طالبنه صاتيلور .]

متن ماده‌ده بيان بيورلديغی اوزره ليمان وامثالی كبی عمومه عائد اوليان دريادن بر مقدار محلی طرف اشرف حضرت خلافتپناهيدن شرف استحصال قيلنه‌جق اذن ومساعدهٔ سنيه اوزرينه طولديرمق احياء موات ديمك اولديغندن احيا ايده‌ن كيمسه اول محله مالك اولور .

مثلا بركيمسه ساحلخانه‌سنك اوكنده بولنان دكزدن برمقدار محلی بروجه مشروح مساعدهٔ سنيه ايله طولديرسه اول محله مالك اولور .

لاكن بر كيمسه برمحلی طولديرمق وبوصورتله تملك ايلمك اوزره مساعدهٔ سنيه‌يی استحصال ايدوب طولديرمز و آرادنده اوچ سنه مرور ايدر ايسه امر احيايه عدم اقتداری تظاهر ايده‌جكنه بناءً اول محله طولديرمق اوزره طالبنه اعطا ايديلير .

و بو طلب ده ينه مساعدهٔ سنيه استحصاليله اولوب اولوجهله طولديريلير .

اولا مساعده آلان کیمسه نم حقم سبقت ایتمشدرکی مدعیات واقعه‌ده بولنسه ساقط اولان شی عودت ایتمیه‌جکندن یعنی کیدن کیرو کلمیه‌جکندن شایان استماع اوله‌ماز .

وکذلك برکیمسه دکزدن برمقدار محلی مساعدهٔ سنیه استحصال ایتمکسزین طولدورور ایسه بوقبیل دکزلرك املاسنده اذن سلطانی مشروط اولدیغندن ناشی اول کیمسنه تملك ایده‌میوب اول محل بدل مثلیله کندوسنه تکلیف اولنور .

آلدیغی حالده کندوسنه احاله اولنور .

استنکاف ایلدیکی تقدیرده بالمزایده طالبنه تفویض اولنور .

خلاصهٔ ماده : دکزدن برمقدار محلی بالاذن سلطانی املا ایدن کیمسه اول محله مالك اولور .

برای املا اذن آلوب‌ده اوچ سنه طولدیرماز ایسه بعده اول محلی بالاذن سلطانی آخری املا ایله تملك ایدر .

برکیمسه بلا اذن دکزدن برمقدار محلی املا ایدرسه اول محل طابوی مثلیله کندوسنه تکلیف اولنور .

آلیرسه تفویض اولنور .

استنکاف ایلدیکی حالده بالمزایده آخره احاله قیلنیر .

{ خاتمه }

[اشبو قانوننامۀ همایون اعلانی تاریخندن اعتباراً مرعی الاجرا اولوب شمدی یه دك کرك اراضیٔ امیریه وکرك تخصیصات قبیلندن اولان اراضیٔ موقوفه حقنده مقدم ومؤخر صادر اولان اوامر علیه‌دن بونك احکام مندرجه‌سنه مغایر اولنلرك احکامی منفسخ اولدیغندن اوامر مرقومه‌یه بناءً مشایخ الاسلام طرفلرندن ویرلمش اولان فتاوی ایله افتا وعمل اولنمیه‌رق فیما بعد باب فتواپناهیده واقلام شاهانه‌ده وبالجمله محاکم ومجالسده انجق بوقانوننامۀ منیف سلطانی دستورالعمل اوله‌جقدر. ودیوان همایون قلمنده ودفترخانۀ عامره‌ده ومحال سائره‌ده اراضیٔ امیریه وموقوفه‌یه دائر نظامات وقوانین عتیقه‌یه اعتبار قلنمیه‌جقدر .]

بیان بیورلدیغی اوزره قانوننامۀ اراضی معاملات اراضینك جهات جریانی واحوال سائره‌سنی موضح اولوب مقدما معاملات اراضی‌یه دائر موضوع و مرعی اولان قانوننامه‌لرله اکا مستنداً مشایخ الاسلام طرفلرندن ویریلان فتاوا ایله عمل اولنمق جائز اوله‌میه‌جغندن چونکه : اشبو قانوننامه اراضی‌یه متعلق قوانین عتیقه احکامنی فسخ والغا ایلمش اولمغله قانوننامۀ اراضینك نشر واعلانی تاریخندن اعتباراً قوانین عتیقه والحاصل معاملات اراضی‌یه دائر اوامر وفتاوا مفسوخدر .

نهایت

قصبار مطبعه‌سی

فهرست شرح قانون اراضی

صحیفه

٣ مقدمه

٦ معلومات مخصوصه

٢١ دولتعلیه نك زمان تأسسندن شمدی یه قدر اراضی حقنده کی معاملاتی

٣٩ اراضیٔ امیریه نك تعریفی

٤٢ اراضیٔ موقوفه نك اقسام و تعریفی

٤٧ اراضیٔ متروکه نه دیمکدر؟

٤٩ اراضیٔ موات ندر؟

٥٢ اراضیٔ امیریه نك صورت تصرفی

٥٨ قیود دفتر خاقانینك اساسی و مجله ده بیان بیوریلان قیود خاقانی

٧٠ کلبه اوتی حقنده کی احکام قانونیه

٨٢ اراضی نصل تقسیم ایدیلیر؟

٩٨ اراضی دعواسنك مرور زمانیله اون سنه دنصکره عدم استماعی حقنده کی حکمت

١١٠ اراضیٔ امیریه دن نقصان ارض، اجر مثل آلنمامسنده که حکمت

١١٦ اراضی دعوالرنده دفتر خاقانی مأمورلرینك حاضر بولنمسی

١١٨ اراضیٔ امیریه مستأجر و مستعیرلرینك حق قراری یوقدر

١٤٢ اراضیٔ امیریه اوزرینه بلااذن ابنیه و اشجار غرس و انشا ایدیله من

١٥٤ اراضیٔ امیریه اوزرنده فضولی ابنیه و اشجار غرس و انشا ایدلدکده حقنده نه معامله اولنور؟

١٦٢ فصل ثانی اراضیٔ امیریه‌نك فراغی
١٦٣ فراغك معناسیله اقسامی
١٧٠ اراضیٔ امیریه‌نك صورت غیر رسمیه‌ده وقوعبولان فراغی حالنده ضرر وزیان دعواسی مسموع اولمدیغنك حکمت واسبابی
١٧٣ املاك وعقار بیع وشرالری وکالتنك وکالت حجت شرعیه‌سیله اوله‌جغی
١٧٤ بلا اذن مأمور اراضیٔ امیریه‌نك فراغی معتبر اولمامسنك اسبابی
١٨٢ بلا بدل اراضیٔ امیریه‌نك فراغی صحیح وبعده بدل دعواسنك مسموع اولدیغی
١٩٣ اراضیٔ امیریه‌ده شفعه‌یه معادل شریك وخلیط ایچون حق امتیاز واردر
٢٠٨ برقریه اراضیسنك دیکر قریه اهالیسنه صاتیله‌مامسنده‌کی حکمت
٢١٠ اراضیٔ امیریه‌ده شفعه اولمامسنده سبب
٢١٢ اراضیٔ امیریه‌نك فراغنده اعتبار دونم ویا زراع ویا حدوده‌میدر؟
٢٢٢ صغیر ومجنون ومعتوهك فراغلرینك عدم صحتنده‌کی حکمت
٢٢٨ صغیر ومجنون ومعتوهك اراضیلری صاتیله‌مامسنده سبب
٢٣٨ فصل ثالث اراضیٔ امیریه‌نك انتقالی
٢٣٩ اصول انتقالات نظامنامهٔ همایونی وشرحلری
٢٥٨ عساکر شاهانه‌یه انتقال ایده‌ن اراضیلر برکمسه‌یه تفویض اولنه‌ماز
٢٦٠ فصل رابع اراضیٔ امیریه‌نك محلولاتی
٢٦٢ اصحاب طاپو، حق طاپو نه‌دیمکدر ؟
٢٨٨ حق طاپو اصحابندن اولان عساکر شاهانه‌یه بش دونم مجاناً ویریلیر
٢٩١ اراضیٔ امیریه نه‌قدر تعطیل ایدیله بیلیر ؟

٣٠٦ عساكر شاهانه‌نك اراضیلری مستحق طابو اولماز
٣١٥ صغیر و مجنون و معتوهك اراضیلرینك مستحق طابو اولمامسنده‌کی حکمت
٣٠٩ اراضئ محلوله‌یی کتم و اخفا ایدن حقنده احکام ندر؟
٣٢٣ اراضئ امیریه‌یه اون سنه تصرفله حق قرار ثابت اولور
٣٢٥ اراضی دعوالرنده دفتر خاقانی مامورلرینك حاضر بولنمامسی اولبابده
صادر اولان اعلامك نقضنی موجب اولدیغنه دائر محکمه تمیز قرارلری
٣٤٤ طابو ایله تصرف اولنان یایلاق و قیشلاغك مدت تعطیلی نقدردر؟
٣٤٨ حق طابو اصحابنك طابوی مثلینه ضم اولنه‌مامسنده‌کی حکمت
٣٥٧ بر قضانك طابو ماموری کندی و توابعیچون دائرهٔ ماموریتنده
اراضی‌یه متعلق معامله یاپه‌مامسنده سبب
٣٦٦ باب ثانی اراضئ متروکه ایله اراضئ موات
٣٦٩ بر قریه و یاقصبه‌یه مخصوص قوریلر آیریله‌من
٣٧٥ طریق عام و آنك حکمنده اولانلر حقنده نه معامله اولنور؟
٣٨٣ بر قریه و یا قصبه‌یه مخصص مرعالر ایچون نه کونا حکم اولنور؟
٣٩٠ سنور وحدود منازعاتی محاکم نظامیه‌یه عائددر.
٣٩٣ چفتلك مرعالری
٤٠٥ اراضئ متروکه دعاویسنده مرور زمان اولمه‌مسنه سبب ندر؟
٤٠٧ فصل ثانی اراضئ موات
٤١٣ اودون و کومور و کراسته قطعی طاغلردن کسیله بیلیر
٤٢٠ باب ثالث متفرقات
٤٢٢ اراضی اوزرنده ظهور ایدن معادن حقنده نه معامله اولنور؟
٤٢٦ قاتل و معین قاتل حق انتقال و طابودن محرومدر
٤٣٠ اختلاف دین حق انتقال و حق طابویی محو ایدر

٤٣٢ تابعيتك اختلافى حرمان حق انتقال و طابوبى موجبدر
٤٣٤ استملاك املاك نظامنامهٔ همايونى
٤٤٧ اراضئ اميريهنك جبر واكراهله فراغى معتبر دكلدر
٤٥١ نصل شرط ايله ونه صورتله اراضئ اميريهنك فراغى معتبر اولور؟
٤٥٤ اراضئ اميريه بورج ايچون نصل صاتيلير؟
٤٥٨ اراضئ اميريه فراغ بالوفا ايله فراغ اولنور
٤٦١ وكالت دوريه ايله اراضئ اميريهنك فراغنده معامله نصل اولور؟
٤٧٤ اراضئ اميريهده غبن فاحش دعواسى مسموع اولور
٤٧٦ اراضئ [illegible] موتده فراغ اولنهبيلير
[illegible] [illegible] معامله اولور
[illegible] خاتمه
٤٩٨ نهايت

= اعتذار =

« ٢٢٤ » صحيفه نومروسنى « ٢٢٥ » تعقيب ايدهجك ايكن سهواً «٢٢٧» ديزلمش بونكه برابر بعضى اثر سهو مرتب ظهوره كلمش اولمغله عرض اعتذار اولنور.

3 1761 07464693 6